АКАДЭМІЯ НАВУК БЕЛАРУСІ
ІНСТЫТУТ МОВАЗНАЎСТВА імя ЯКУБА КОЛАСА

ЛЕКСІЧНЫ АТЛАС беларускіх народных гаворак

у пяці тамах

Том 2

СЕЛЬСКАЯ ГАСПАДАРКА

ФОНД ФУНДАМЕНТАЛЬНЫХ ДАСЛЕДАВАННЯЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
КАМІТЭТ ГЕАДЭЗІІ ПРЫ САВЕЦЕ МІНІСТРАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Мінск 1994

Пад рэдакцыяй М. В. Бірылы і Ю. Ф. Мацкевіч.

Навуковыя рэдактары тома:

А. І. Чабярук, І. Я. Яшкін.

Вялікую працу выканаў І. Я. Яшкін па арганізацыі
і ажыццяўленні выдання тома.

Рэдакцыйная калегія тома:

*Ф. Д. Клімчук, А. А. Крывіцкі, Ю. Ф. Мацкевіч, П. А. Міхайлаў, Я. М. Рамановіч,
А. І. Чабярук, І. Я. Яшкін.*

Рэцэнзенты:

П. Я. Грыцэнка (Кіеў), *С. М. Прохарава* (Мінск), *А. І. Грынавецкене* (Вільнюс).

Укладальнікі 2-га тома атласа

Антропаў М.П., кандыдат філалагічных навук – карты № 107, 111, 113, 115, 116, 118, 119, 122. Сумесна з Старычонкам В. Дз. № 108, 109, 110, 112, 114, 117, 120, 121.

Быкава Н.У., малодшы навуковы супрацоўнік – карты № 196–201, 205–210 сумесна з Груцо А.П.

Груцо А.П., доктар філалагічных навук – карты № 177–195, 202–204, 211–216 сумесна з Курцовай В.М., № 196–201, 205–210 сумесна з Быкавай Н.У. Спіс абследаваных населеных пунктаў сумесна з Клімчуком Ф.Д., Міхайлавым П.А., Яшкіным І.Я.

Гуліцкая В.А., кандыдат філалагічных навук – карты № 95–106.

Клімчук Ф.Д., кандыдат філалагічных навук – карты № 2, 7, 11, 15–17, 19–28, 33–35, 41, 43, 44, 46–49, 54, 56, 59, 62, 66, 67, 70, 77–79, 337–340, 346. Сумесна з Яшкіным І.Я. № 53. Спіс абследаваных населеных пунктаў сумесна з Груцо А.П., Міхайлавым П.А., Яшкіным І.Я.

Краўчанка З.Ф., кандыдат філалагічных навук – карта № 170. Сумесна з Яшкіным І.Я. № 167–169, 172–176, 217–224.

Крывіцкі А.А., кандыдат філалагічных навук – карты № 51, 58, 64, 65, 69, 72–74, 80, 343–345, 347, 348, 352.

Курцова В.М., кандыдат філалагічных навук – карты № 177–195, 202–204, 211–216 сумесна з Груцо А.П., № 317–323, 327–336 сумесна з Старычонкам В. Дз.

Лобач С.Г., малодшы навуковы супрацоўнік – карты № 1, 13, 157–166, 271–273, 292–301. Сумесна з Янковай Т.С. № 3–6, 8–10, 12, 14.

Мацкевіч Ю.Ф., доктар філалагічных навук, член-карэспандэнт АН Беларусі – карты № 18, 29–32, 36–40, 42, 45, 50, 244–270.

Міхайлаў П.А., кандыдат філалагічных навук – карты № 274–291. Спіс абследаваных населеных пунктаў сумесна з Груцо А.П., Клімчуком Ф.Д., Яшкіным І.Я.

Рамановіч Я.М., кандыдат філалагічных навук – карты № 87–94, 123–139, 234–243.

Старычонак В. Дз., кандыдат філалагічных навук – карты № 108, 109, 110, 112, 114, 117, 120, 121 сумесна з Антропавым М.П., № 302–316, 324–326 сумесна з Трухан Т.М., № 317–323, 327–336 сумесна з Курцовай В.М.

Трухан Т.М., малодшы навуковы супрацоўнік – карты № 302–316, 324–326 сумесна з Старычонкам В. Дз.

Чабярук А.І., кандыдат філалагічных навук – карты № 82–86, 140–156, 225–233.

Янкова Т.С., кандыдат філалагічных навук – карты № 3–6, 8–10, 12, 14 сумесна з Лобач С.Г.

Яшкін І.Я., кандыдат філалагічных навук – карты № 52, 55, 57, 60, 61, 63, 68, 71, 75, 76, 81, 171, 341, 342, 349–351, 353, 354. Сумесна з Клімчуком Ф. Д. № 53. Сумесна з Краўчанка З.Ф. № 167–169, 172–176, 217–224. Спіс абследаваных населеных пунктаў сумесна з Груцо А. П., Міхайлавым П.А., Клімчуком Ф. Д.

Тэхнічную працу па падрыхтоўцы тома да выдання выканалі Драбудзька Н.В., Ісачанкава М.А., Казначэеў В. В.

Выданне 2-га тома атласа фінансавалі

Фонд фундаментальных даследаванняў Рэспублікі Беларусь, Беларуская страхавая кампанія, Беларускі дзяржаўны педагагічны універсітэт, Беларускі лінгвістычны універсітэт, Беларускі фонд культуры, Аддзел навуковай інфармацыі па гуманітарных навуках Акадэміі навук Беларусі, Міністэрства культуры і друку, Таварыства Беларускай мовы.

Асабісты ўклад зрабілі: Л.А.Антанюк, В.Л.Вараневіч, Э.І.Васільеў, Г.Ф.Вештарт, І.А.Гапоненка, М.А.Даніловіч, Н.І.Жылевіч, П.М.Змітрук, В.І.Іўчанкаў, А.Я.Касяк, Э.Ц.Круцько (Ціханава), Л.П.Кузьміч, У.І.Курган, В.М.Ламака, В.П.Лемцюгова, М.У.Малько, Ю.Ф.Мацкевіч, М.Д.Мацюх, Т.М.Новікава (Паўлоўская), З.Санько, Н.Санько, М.А.Саскевіч, З.С.Сіпліненя, В.Дз.Старычонак, В.В.Стасюк, П.У.Сцяцко, Д.І.Траццякоў, А.П.Фурс, І.П.Чыгрын, Л.Р.Чуйко, В.І.Яшкін, В.Я.Яшкін.

Падтрымалі выданне Атласа асабістым укладам таксама: М. Белямук (ЗША), Я. Жучка (Бельгія), А.Надсан (Вялікабрытанія).

Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел дадзены на 1 кастрычніка 1993г.

Атлас укладзены і выдадзены на Мінскай картаграфічнай фабрыцы ў 1994 г.

Старшы рэдактар К.А. Цэйрэфман
Рэдактар Г.В. Вешнякова
Тэхнічны рэдактар Н.В. Даніленкава

Падпісан да друку 12. 12. 94
Фармат 72×101 Друк. арк. 55,5 Умоўны друк.арк. 74,74
Тыраж 1550 экз. Заказ № 2799
Фонд фундаментальных даследаванняў Рэспублікі Беларусь.
220072, Мінск, пр. Ф. Скарыны, 66/424.
Мінская картаграфічная фабрыка
220050, Мінск, вул. Валадарскага, 3.

ЗМЕСТ

Другі том „Лексічнага атласа беларускіх народных гаворак. Сельская гаспадарка“ падрыхтаваны на тых жа тэарэтычных і метадалагічных прынцыпах, што і першы том („Лексічны атлас беларускіх народных гаворак“ у пяці тамах. Том 1. Раслінны і жывёльны свет. Мн., 1993). У гэты том уключана 354 лінгвістычныя карты, на якіх паказана тэрытарыяльнае пашырэнне і супрацьпастаўленне лексікі 15-ці прадметна-тэматычных груп паводле „Інструкцыі па збіранню матэрыялаў для складання лексічнага атласа беларускай мовы“ (Мн., 1971). Гэта: нябесныя свяцілы, метэаралагічныя з'явы, працэсы апрацоўкі зямлі, догляд пасеваў, збіранне ўраджаю, малацьба і інш.

ПРЫНЯТЫЯ СКАРАЧЭННІ

АЛА — Агульнаславянскі лінгвістычны атлас («Общеславянский лингвистический атлас»). Матэрыялы захоўваюцца ў Інстытуце мовазнаўства АН РБ.

ДАБМ — Дыялекталагічны атлас беларускай мовы. Мн., 1963.

ЛАБНГ — Лексічны атлас беларускіх народных гаворак.

СП-ЗБ — Слоўнік беларускіх гаворак паўночна-заходняй Беларусі і яе пагранічча, т. 1 — 1979. т. 2 — 1980, т. 3 — 1982, т. 4 — 1984, т. 5 — 1986.

ЭСБМ — Этымалагічны слоўнік беларускай мовы, т. 1 — 1978, т. 2 — 1980, т. 3 — 1985, т. 4 — 1988, т. 5 — 1989, т. 6 — 1990, т. 7 — 1991.

Раёны:

Акц.— Акцябрскі
Аш.— Ашмянскі
Бр.— Брагінскі
Брс.— Браслаўскі
Вр.— Воранаўскі
Дзтл.— Дзятлаўскі
Дк.— Докшыцкі
Жт.— Жыткавіцкі
Кп. — Капыльскі
Крл.— Карэліцкі
Лб. — Любанскі
Мг.— Магілёўскі
Мн.— Мінскі
Мр.— Мёрскі
Мсц.— Мсціслаўскі
Нвг.— Навагрудскі
Нсв.— Нясвіжскі
Сл.— Слаўгарадскі
Слц.— Слуцкі
Ст.— Столінскі
Стд.— Старадарожскі
Уздз.— Уздзенскі
Хвн.–Хвойніцкі
Чв.— Чавускі

Аб транскрыпцыі

У каментарыях і спісах адказаў для абазначэння галосных і зычных гукаў выкарыстана спрошчаная транскрыпцыя — запісы адказаў на пытанні, як правіла, зроблены сродкамі сучаснай беларускай графікі. Аднак для абазначэння асобных гукаў, якія адсутнічаюць у сучаснай беларускай літаратурнай мове, прыняты наступныя дадатковыя знакі:

ӑ, ъ — рэдукаваны галосны гук *а* (*вȁдá, въдá*)
ь — рэдукаваны галосны гук *е* (*вьсна́*)
ô — закрыты галосны гук *о* (*сôль*)
ê — закрыты галосны гук *е* (*мêд*)
ӥ — гук сярэдні паміж *і* і *ю* (*мӥд, кӥнь*)
уо — дыфтонг (*м'уод, суоль*)
е^{а} — гук сярэдні паміж *е* і *а* (*ле^{а}бе^{а}дá, тре́^{а}ба*)
ы^{э} — гук сярэдні паміж *ы* і *э* (*Камы^{э}нюкі*).
л· — паўмяккае вымаўленне зычнага гука *л* (*л·іпа*)
ж· — паўмяккае вымаўленне зычнага гука *ж* (*ж·аніх, ш·ар*)
р· — паўмяккае вымаўленне зычнага гука *р* (*р·áма, р·ез, р·ізатэ*)
ч· — паўмяккае вымаўленне зычнага гука *ч* (*ч·ýю, печ·*)
ш· — паўмяккае вымаўленне зычнага гука *ш* (*ш·áпка*)
w — губна-губны зычны гук *в* (*wоз*)
б^{п} — частковае аглушэнне звонкага зычнага *б* (*боб^{п}*)
г — выбухны зычны гук *г* (*Ґонт*)
γ — фрыкатыўны зычны гук *г* (*год*)
h — фарынгальны зычны гук *г* (*hóрад*)

СПІС АБСЛЕДАВАНЫХ НАСЕЛЕНЫХ ПУНКТАЎ

У спісе назвы населеных пунктаў падаюцца ў чарговасці іх нумарацыі на картах атласа. У першай графе табліцы запісаны парадкавы нумар абследаванага населенага пункта. У другой графе пасля афіцыйнага наймення падаецца мясцовая назва і яе варыянты з абазначэннем націску. Ніжэй даюцца звесткі пра веравызнанне жыхароў. У трэцяй графе ўказваюцца вобласць і раён абследаванага населенага пункта паводле адміністрацыйнага падзелу Беларускай ССР 1971 года. Год абследавання населенага пункта, а таксама установа і яе прадстаўнікі, якія ўдзельнічалі ў збіранні лексічных матэрыялаў для атласа, пададзены ў чацвёртай графе. Пятая графа змяшчае звесткі аб інфарматарах, прозвішчы якіх прыводзяцца звычайна ў алфавітным парадку.

Нумар на карце	Афіцыйная назва населенага пункта Мясцовая назва па даных збіральнікаў Веравызнанне жыхароў Нумар у ДАБМ і АЛА	Вобласць, раён	Год абследавання, установа, прозвішча збіральніка	Ад каго запісана
1	2	3	4	5
1	Лісна Лісна праваслаўныя	Віцебская, Верхнядзвінскі	1974; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Гламадзюк А. А., 1909; Дзянісёнак К. А., 1910; Дзянісёнак Н. П., 1909; Зунда Л. В., 1900; Латошка Э. Б., 1924; Марачкоўская Я. І., 1914.
1А	Лукшы Лу́кшы ДАБМ 24, АЛА 327	Віцебская, Браслаўскі	1963, 1967; Інстытут мовазнаўства; Кавальчук І. П., Крывіцкі А. А., Шаталава Л. Ф.	—
2	Кураполле. Курапо́лле праваслаўныя	Віцебская, Пастаўскі	1974; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Бароўка М. К., 1914; Дзеравянка М. М.; 1909; Пронька М., 1909; Рожка М. А., 1918; Сарока Г., 1909; Хадкевіч М. М., 1899.
2А	Казлы Казлы́ ДАБМ 32, АЛА 329 праваслаўныя	Віцебская, Мёрскі	1963, 1967; Інстытут мовазнаўства; Кавальчук І. П., Крывіцкі А. А., Шаталава Л. Ф.	
3	Магуны Мягу́ны католікі	Віцебская, Пастаўскі	1975; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Руткоўскі О. А., 1905; Урбанайць І. Ю., 1907; Урбанайць С. І., 1913.
3А	Пялікі Пя́лікі ДАБМ 40, АЛА 328	Віцебская, Шаркаўшчынскі	1967; Інстытут мовазнаўства; Груцо А. П., Грыгор'ева Л. М., Кавальчук І. П., Краўчук Р. У.	—
4	Ахрэмаўцы Ахрэ́маўцы праваслаўныя і католікі	Віцебская, Браслаўскі	1975; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Вітальд А. В., 1911; Мацук А., 1902; Піровіч А. А., 1897; Піровіч К. Н., 1900; Пятроўская М. В., 1897; Пятроўская С. В., 1918; Шакура І. А., 1935.
4А	Якубава Якубо́ва праваслаўныя ДАБМ 55, АЛА 330	Віцебская, Расонскі	1969; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г., Шаталава Л. Ф.	Гваздова В. К., 1911; Марозава А. Н., 1910; Палавэчка В. П., 1919; Палавэчка К. П., 1925.
5	Лугі, Лужкі Лугí	Віцебская, Шаркаўшчынскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Крывіцкі А. А., Цыхун Г. А.	Аніськевіч Г., 1904; Андзілека М. П., 1914; Аніськовіч А. К., 1910; Аніськовіч Е. С., 1912; Хрол М. П., 1913.
5А	Лабуноўшчына Лабуно́ўшчына праваслаўныя ДАБМ 78, АЛА 333	Віцебская, Полацкі	1967; Інстытут мовазнаўства; Груцо А. П., Грыгор'ева Л. М., Кавальчук І. П., Краўчук Р. У.	Ільіных С. Ф., 1907; Малькова А. Ф., 1911; Чарняхоўская П. В., 1902; Коршун Л. Ф., 1913.
6	Мярэцкія Мярэ́цкія праваслаўныя і католікі	Віцебская, Глыбоцкі	1971; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Гарачка А. У., 1910; Прытыка П., 1891; Стахоўская І. А., 1898; Сянько Б. В., 1908; Філітарын А. А., 1898.
6А	Бабовікі Бабо́вік праваслаўная АЛА 334	Віцебская, Полацкі	1970; Інстытут мовазнаўства; Бандарэнка Т. П., Каўрус А. А., Тумас Г. Д.	—
7	Сяляўшчына Сіля́ўшчына праваслаўныя	Віцебская, Расонскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Шаталава Л. Ф.	Карнілава В. В., 1909; Ніжнікава А. Р., 1896; Парфёнаў Р. Г., 1897; Усцінава А. А., 1892; Чапуль Е. Ц., 1900
7А	Паташня Пата́шня праваслаўныя АЛА 335	Віцебская, Гарадоцкі	1969; Інстытут мовазнаўства; Чэкман В. М., Падлужны А. І.	Ягорава Е. В., 1899; Заяц Р. Д., 1891; Шлагапава Е. Ф., 1910; Ягорава В. А., 1937.
8	Валынцы Валы́нцы праваслаўныя	Віцебская, Верхнядзвінскі	1974; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Вярыга М. І., 1894; Дадзека А., 1899; Каськовіч М. В., 1909; Красоўская Л. І., 1896; Лохан А. А., 1900; Лохан Ф. П., 1903; Малей Т. Н., 1895; Малей І. М., 1906.
8А	Дворышча Дво́рышча праваслаўныя ДАБМ 113, АЛА 342	Віцебская, Бешанковіцкі	1970; Інстытут мовазнаўства; Крывіцкі А. А.	Яцук П. В., 1890; Яцук В. М., 1909.
8а	Манякова Маняко́ва праваслаўныя	Віцебская, Мёрскі	1975; Інстытут мовазнаўства; Крыўко М. Н.	Аляшкевіч А. С., 1894; Аляшкевіч З. С., 1897; Крыўко П. М., 1872; Крыўко Н. П., 1920; Крыўко В. П., 1928; Зімніцкі С. С., 1904; Мядзелец С. С., 1936.
9	Вераб'і Віра́б'і праваслаўныя	Віцебская, Полацкі	1972; Інстытут мовазнаўства; Лучыц-Федарэц І. І.	Бушунова П. Р., 1897; Гваздзёва В. С., 1926; Гваздзёва М. А., 1911; Гваздзёва Н. В., 1922; Гваздзёў В. Т., 1923; Гваздзёў С. А., 1895; Гваздзёў Ф. А., 1896.
9А	Загараднае За́гараднае праваслаўныя АЛА 352	Віцебская, Лёзненскі	1969; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т., Яшкін І. Я.	Бондарава А. С., 1898; Дарожкіна А. Ф., 1923; Ігнатовіч А. А., 1898; Кокарава М. П., 1911
10	Арэхаўна Арэ́хаўна праваслаўныя	Віцебская, Ушацкі	1975; Мінскі педінстытут; Панюціч К. М.	Арцямёнак З., 1919; Кулік М. С., 1922; Міцкевіч А. А., 1911.
10А	Прывалкі праваслаўныя ДАБМ 341, АЛА 336	Гродзенская, Гродзенскі	1966; Інстытут мовазнаўства; Гапановіч П. М., Груцо А. П., Краўчанка З. Ф.	—
11	Вялікія Дольцы Вялікія До́льцы праваслаўныя	Віцебская, Ушацкі	1974, 1975; Мінскі педінстытут; Панюціч К. М.	Абрадэвіч А. П., 1898; Грышковіч В. А., 1906; Клопава А. М., 1923.
11А	Паляцкішкі Паляцкішкі католікі ДАБМ 145, АЛА 337	Гродзенская, Воранаўскі	1966; Інстытут мовазнаўства; Кавальчук І. П., Мацкевіч Ю. Ф., Шаталава Л. Ф.	Пракаповіч Л. І., 1918; Пракаповіч А. Т., 1923.
12	Бярнова Бярно́ва праваслаўныя	Віцебская, Гарадоцкі	1974; Інстытут мовазнаўства; Крывіцкі А. А.	Петрусь М. А., 1907; Петрусь Я. Г., 1910.
12А	Груздава Гру́здава праваслаўныя АЛА 332	Віцебская, Пастаўскі	1967; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф., Шаталава Л. Ф.	Падгайскі І. І., 1897; Падгайская Е. В., 1900; Мацкевіч М. Н., 1898; Крывенька Б. К., 1912; Падгайская Я. А., 1904.

Нумар на карце	Афіцыйная назва населенага пункта Мясцовая назва па даных збіральнікаў Веравызнанне жыхароў Нумар у ДАБМ і АЛА	Вобласць, раён	Год абследавання, установа, прозвішча збіральніка	Ад каго запісана
1	2	3	4	5
13	Грыбна Гры́бна праваслаўныя	Віцебская, Полацкі	1973; Інстытут мовазнаўства; Крывіцкі А. А.	Канстанцінаў У. А., 1919; Коласаў М. Т., 1900; Юшкова М. Т., 1898; Юшкоў В. А., 1897.
13А	Ністанішкі Ніста́нішкі праваслаўныя і католікі ДАБМ 164, АЛА 331	Гродзенская, Смаргонскі	1966; Інстытут мовазнаўства; Кавальчук І. П., Мацкевіч Ю. Ф., Шаталава Л. Ф.	Кавалеўская Ю. М., 1890; Кавалеўскі Б. М., 1897; Ключнік Г. М., 1913; Радзюш Я. С., 1917.
14	Мішневічы Мі́шневічы праваслаўныя	Віцебская, Шумілінскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г.	Іванова В. Л., 1920; Іванова М. В., 1900; Паўлаў І. Ф., Сямёнаў П. Д., Якаўлеў С. Я.
14А	Лоск Лоск ДАБМ 181, АЛА 338	Мінская, Валожынскі	1965; Інстытут мовазнаўства; Кавальчук І. П., Лучыц-Федарэц І. І., Мацкевіч Ю. Ф.	—
15	Узрэчча Узрэ́чча праваслаўныя	Віцебская, Бешанковіцкі	1974; Інстытут мовазнаўства; Крывіцкі А. А.	Яцук В. М., 1900; Яцук П. В., 1890.
15А	Асавец Асаве́ц ДАБМ 203, АЛА 339	Мінская, Вілейскі	1967; Інстытут мовазнаўства; Кавальчук І. П., Рамановіч Я. М.	Барташэвіч О. І., 1908; Матрынава О. Д., 1908.
16	Зайкава За́йкава праваслаўныя	Віцебская, Гарадоцкі	1973; Інстытут мовазнаўства; Яшкін І. Я.	Валхонскі А. С., 1890; Герасімава Т. Л., 1927; Кандрацева П. П., 1895; Капусціна М. Я., 1892; Кулакоўская В. М., 1896; Ласьянава М. В., 1910; Ласьянаў М. А., 1907; Лукацёнак А. І., 1926; Насавёнак А. Ф., 1895; Патапенка С. П.; Себрыкава П. М., 1891; Семяноўская А. І., 1889; Себрыкава П. М., 1904; Сілёнак Е. М., 1896; Уласенка Т. Ф., 1896; Уласенка Е. І., 1908; Фаменка Я. Ф., 1913; Яфімаў В. Я., 1913.
16А	Валодзькі Вало́дзькі пераважна католікі ДАБМ 218, АЛА 347	Мінская, Маладзечанскі	1964; Інстытут мовазнаўства; Вярэніч В. Л., Груцо А. П., Лемцюгова В. П., Вайтовіч Н. Т.	Бакун У. В., 1894; Бальчунас Л. П., 1915; Дварэцкая Г. І., 1942.
17	Курына Кур'іна праваслаўныя	Віцебская, Віцебскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г.	Бекешава Ф. І., 1889; Карповіч В. П., 1901; Карповіч Е. Я., 1902; Салдаценка М. І., 1915; Фанкевіч В. Я., 1907; Шварноў В. Я., 1897.
17А	Адрубак Адру́бак АЛА 340	Віцебская, Докшыцкі	1967; Інстытут мовазнаўства; Бірыла М. В., Краўчанка З. Ф., Кузьмянкова Т. П., Лемцюгова В. П.	Абымаха Т. К., 1915; Абымаха В. С., 1911; Калягa Т. Ф., 1886; Стома Т. І., 1935; Сценік А. І., 1906.
18	Быстрыца Бы́стрыца католікі	Гродзенская, Астравецкі	1975; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Вярбовіч А. А., 1900; Вярбовіч К. А., 1919; Лаўрыновіч Т. С., 1911; Сімановіч Б. І., 1912; Сімановіч І. А., 1895.
18А	Чарніца праваслаўныя ДАБМ 233, АЛА 341	Віцебская, Лепельскі	1967; Інстытут мовазнаўства; Бірыла М. В., Краўчанка З. Ф., Кузьмянкова Т. В., Лемцюгова В. П.	Домка Е. І., 1912; Садоўская М. І., 1941; Сімака А. П., 1897; Сімака В. П. 1940.
19	Граўжышкі Гра́ўжышкі	Гродзенская, Ашмянскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Шукяловіч Т. Т., 1907; Юркойць Г. І., 1930; Юркойць Ю. Б., 1923; Ятрэмская М. Т., 1904; Ятрэмскі А. І., 1893.
19А	Рудня Ру́дня праваслаўныя ДАБМ 210, АЛА 348	Мінская, Лагойскі	1965; Інстытут мовазнаўства; Бірыла М. В., Лемцюгова В. П., Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	—
20	Жылі Жылі́ католікі	Гродзенская, Іўеўскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф., Грынавецкене А. І.	Каржанеўская М. І., 1905; Кульніс М. М., 1932; Міцкевіч Б. М., 1897; Міцкевіч Т. Б., 1943; Міхневіч Л. А., 1920.
20А	Стайкі Ста́йкі праваслаўныя ДАБМ 251, АЛА 349	Мінская, Барысаўскі	1965; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т., Чэкман В. М., Шаталава Л. Ф.	Бабіцкая В. М., 1911; Слайкоўская В. М., 1898; Слайкоўскі К. Н., 1895.
21	Брусы Брусы́ праваслаўныя	Мінская, Мядзельскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Каўрус А. А.	Біцар Я. М., 1884; Валаховіч Э. В., 1884; Дрозд А. Ф., 1907; Казак К. І., 1903; Каўрус А. К., 1902; Каўрус В. К., 1900; Каўрус І. В., 1928; Мураўскі А., 1896; Мурза С. С., 1906; Русак С. Р., 1910; Тачыцкая Т. Ф., 1892; Тачыцкая С. Ф., 1895; Тачыцкая Г. М., 1923; Тачыцкі К. В., 1915; Ходзін М. С., 1908; Ходзін П. В., 1910.
21А	Лядзінкі Ля́дзінкі праваслаўныя ДАБМ 292, АЛА 351	Віцебская, Віцебскі	1969; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Грышанкова М. Ф., 1902; Лядзінкаў І. Р., 1892; Сёмачкін Ф., 1897.
22	Жодзішкі Жо́дзішкі католікі	Гродзенская, Смаргонскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Голяк М. А., 1908; Голяк М. А., 1939; Дудзінская А. А., 1913; Дудзінскі А. А., 1897.
22А	Абчуга Абчу́га праваслаўныя ДАБМ 276, АЛА 350	Мінская, Крупскі	1970; Інстытут мовазнаўства; Бірыла М. В., Лемцюгова В. П., Кажура Н. П., Чыкілеўская Т. Ф.	Чайкін А. П., 1893; Чайкіна Е. Ф., 1903.
23	Петрашунцы Петрашу́нцы праваслаўныя	Мінская, Валожынскі	1971; Інстытут мовазнаўства; Крывіцкі А. А.	Сухадолец В. А., 1913; Сухадолец Г. К. 1896.
23А	Слатаўшчына Сла́таўшчына праваслаўныя АЛА 360	Віцебская, Дубровенскі	1964, 1968; Інстытут мовазнаўства; Груцо А. П., Сігеда П. І., Шадурскі І. В., Яшкін І. Я.	Брытанава М. К., 1899; Рабцоў С. М., 1916; Ярмошкін М. М., 1893; Ярмошкін М. М., 1937.

Працяг табліцы

Нумар на карце	Афіцыйная назва населенага пункта Мясцовая назва па даных збіральнікаў Веравызнанне жыхароў Нумар у ДАБМ і АЛА	Вобласць, раён	Год абследавання, установа, прозвішча збіральніка	Ад каго запісана
1	2	3	4	5
24	Саланое Саланóе пераважна праваслаўныя	Мінская, Вілейскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Кур'яновіч І. К., 1903; Кур'яновіч Ю. В., 1918; Лях М. А., 1883; Лях М. М., 1893.
24А	Слабодка Слабóдка праваслаўныя ДАБМ 318, АЛА 359	Магілёўская, Шклоўскі	1969; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Тумарава І. Я., 1885; Тумарава А. М., 1931; Тумараў І. Е., 1890; Сімашка М. П., 1902.
25	Рыбчына Ры́бчына праваслаўныя	Мінская, Вілейскі	1971; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Гамолка І. І., 1903; Гамолка П., 1887; Дуровіч А. І., 1911; Дуровіч В. І., 1911; Дурэйка В. Сцяп., 1928; Дурэйка І. Стан., 1920; Соніч І. А., 1899; Філістовіч А., 1901; Філістовіч З. Е., 1887; Філістовіч А. С., 1906.
25А	Старакожаўка Старакóжаўка праваслаўныя ДАБМ 336, АЛА 371	Магілёўская, Горацкі	1965; Інстытут мовазнаўства; Груцо А. П., Крывіцкі А. А., Шадурскі І. В.	Аніськава М. Л., 1903; Аніськаў В. С., 1905; Варанцова А. Л., 1889; Данцова Е. Д., 1913; Кавалёва Т., 1904; Котцава Т. С., 1894; Французава Н. Д., 1936; Пішкевіч М., 1893; Пішкевіч П., 1898.
25а	Вялікія Нястанавічы Вялікія Ністáнавічы, Містáнавічы праваслаўныя	Мінская, Лагойскі	1975; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Альшэўская Я. М., 1897; Альшэўскі І. І., 1904; Ваньковіч А. І., 1922; Панок А. Г., 1905.
26	Гайна Гáйна праваслаўныя	Мінская, Лагойскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Чабярук А. І.	Бэндарук А. А., 1898; Кохан А. І., 1903; Кохан М. І., 1901; Шых Н. А., 1915.
26А	Вялікія Баяры Вялікія Бая́ры каталікі АЛА 344	Гродзенская, Шчучынскі	1964; Інстытут мовазнаўства; Кавальчук І. П., Мацкевіч Ю. Ф., Шаталава Л. Ф.	Роўба В. В., 1911; Чыжык Р. І., 1941; Чыжык Г. І., 1919; Якімовіч С. І., 1908.
27	Вязынка Сялéдчыкі, Вязы́нка праваслаўныя	Мінская, Маладзечанскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Бізюк Г. В., 1930; Дзямідчык В. С., 1890; Таролік М. А., 1919.
27А	Гостраў Гóстраў праваслаўныя і каталікі ДАБМ 371, АЛА 343	Гродзенская, Мастоўскі	1968; Інстытут мовазнаўства; Арашонкава Г. У., Мацкевіч Ю. Ф., Шаталава Л. Ф.	Ярэмчык А. С., 1918; Ярэмчык Т. С., 1901; Ярэмчык Ю. В., 1932.
28	Беразіно Беразінó праваслаўныя	Віцебская, Докшыцкі	1972; Інстытут мовазнаўства;	Аўтушка М. В., 1918; Бычок Г. П., 1896; Барановіч У. М., Захарэвіч М. Я., 1903; Захарэвіч П. Д., 1898; Казлоўская С. Р., 1906; Раслёнак А. А., 1892; Раслёнак М. П., 1893.
28А	Альхоўка Альхóўка праваслаўныя ДАБМ 394, АЛА 345	Гродзенская, Навагрудскі	1967; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф., Шаталава Л. Ф.	Анацко М. В., 1900; Анацко П. С., 1895; Анацко Я. М., 1885; Жыдок Е. Я., 1899; Сокал К. Н., 1910; Урбановіч М. А., 1914; Урбановіч С. С., 1907.
29	Чэрцы Чэ́рцы праваслаўныя	Віцебская, Лепельскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Яшкін І. Я.	Алейнік А. І., 1926; Арлова Е. І., 1889; Банько М. Д., 1909; Дзядко І. К., 1885; Жарнасек В. П., 1903; Жарнасек Ф. М., 1897; Крачкоўская А. І., 1898; Падасінавік М. А., 1904; Падасінавік Н. А., 1900; Скрабнеўская В. П., 1955; Трубека І. Г., 1881; Шчамялёва А. Г., 1914.
29А	Міратычы Мірáтычы праваслаўныя ДАБМ 409, АЛА 355	Гродзенская, Карэліцкі	1968; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф., Шаталава Л. Ф.	Гурын В. Ф., 1880; Каралько З. Л., 1900; Машчэнская В. М., 1912; Машчэнскі Ю. І., 1908.
30	Палік Пялік, Палі̂к праваслаўныя	Мінская, Барысаўскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Грышкевіч В. С., 1905; Грышкевіч В. Ц., 1906; Грышкевіч К. Ц., 1906; Грышкевіч М. С., 1900.
30А	Пруды Пруды́ каталікі ДАБМ 343, АЛА 346	Мінская, Івянецкі	1967; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т., Яшкін І. Я.	Босы Р. Ф., 1921; Дошчачка Г. М., 1923.
31	Глівін Глі́він праваслаўныя	Мінская, Барысаўскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г.	Вярбіцкі В. В., 1902; Бярозка Г. Е., 1892; Лосік В. Р., 1892; Кот П. М., 1905; Лосік А. І., 1907; Лосік П. М., 1899; Сацукевіч І. К., 1902.
31А	Дзяхань Дзя́хань праваслаўныя ДАБМ 468, АЛА 358	Мінская, Смалявіцкі	1963, 1971; Інстытут мовазнаўства; Міхневіч А. Я., Сігеда П. І., Цыхун Г. А., Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Малахоўскі А., 1904; Сітнік Д. І., 1895.
32	Машканы Машканы́ праваслаўныя	Віцебская, Сенненскі	1973; Інстытут мовазнаўства, Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Дубавец У. С., 1894; Машкей А. Ц., 1904; Уткін П. Ф., 1900.
32А	Дудзічы Ду́дзічы праваслаўныя ДАБМ 478, АЛА 357	Мінская, Пухавіцкі	1964, 1971; Інстытут мовазнаўства; Вярэніч В. Л., Выгонная Л. Ц., Фандзякова Р. М., Вайтовіч Н. Т., Яшкін І. Я.	Лыскавец А. П., 1886; Лыскавец Л. С., 1914; Позняк М. А., 1907; Позняк Н. Л., 1908; Скварнюк Н. Д., 1914; Хадыка М. М., 1903.
33	Антаполле Антапóлле праваслаўныя	Віцебская, Чашніцкі	1973; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Дзямешка В. М., 1898; Іванава А. А., 1911; Іванаў С. А., 1908.
33А	Гарэлец Гарэ́лец праваслаўныя ДАБМ 484, АЛА 367	Мінская, Пухавіцкі	1966; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Тумас Г. Д.	Верамейчык М. П., 1900; Марушын Н. І., 1897; Пузіцкая Е. І., 1900; Ясько Д. Д., 1895.
34	Прошыка Прóшыка праваслаўныя і каталікі	Мінская, Крупскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Крывіцкі А. А.	Костачка А. В., 1882; Костачка Р. Д., 1903.

Нумар на карце	Афіцыйная назва населенага пункта Мясцовая назва па даных збіральнікаў Веравызнанне жыхароў Нумар у ДАБМ і АЛА	Вобласць, раён	Год абследавання, установа, прозвішча збіральніка	Ад каго запісана
1	2	3	4	5
34А	Ванелевічы Ва́нелевічы праваслаўныя ДАБМ 497, АЛА 366	Мінская, Капыльскі	1971; Інстытут мовазнаўства; Бірыла М. В., Краўчук Р. У., Рамановіч Я. М., Чабярук А. І., Лобач С. Г.	Кароткі І. К., 1902; Лазюк В. Ф., 1911; Лазюк Е. Д., 1899.
35	Янава Янава праваслаўныя	Віцебская, Талачынскі	1974; Інстытут мовазнаўства; Яшкін І. Я.	Ананевіч Е. А., 1909; Ананевіч М. В., 1905; Ананевіч М. К., 1910; Бярэзіна Е. Я., 1888; Казакевіч М. М., 1903; Пісарэнка С. І., 1914; Царова В. Л., 1905; Цароў І. Х., 1907; Цароў П. Х., 1900; Шаматульскі С. Л., 1925.
35А	Карытнае Кары́тнае праваслаўныя ДАБМ 523, АЛА 377	Магілёўская, Асіповіцкі	1967; Інстытут мовазнаўства; Падлужны А. І., Валкавец Л. М.	Каленік А. С., 1905; Савончык П., 1896; Томчык А. П., 1902; Усай А., 1898.
36	Гай Гай праваслаўныя	Магілёўская, Круглянскі	1974; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г.	Канцавая Л., 1909; Мінькукова Л. В., 1904; Хвалевіч Я. Д., 1909; Цішурова А. А., 1909; Цішурова М. В., 1888; Цішурова Д. Ф., 1911; Цішурова П. К., 1902; Цішуроў Г. Е., 1893.
36А	Асавец Асаве́ц праваслаўныя ДАБМ 538, АЛА 369	Магілёўская, Бялыніцкі	1967, 1971; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Тумас Г. Д., Крывіцкі А. А.	—
37	Ухвала Ухва́ла праваслаўныя	Мінская, Крупскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т., Лобач С. Г.	Кальніцкая Г. Я., 1920; Мігаль А. П., 1922; Сасноўская Л. М., 1903; Фуфта Ю. Ю., 1903.
37А	Рубеж Рубе́ж праваслаўныя ДАБМ 554, АЛА 378	Магілёўская, Клічаўскі	1968; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Маркоўская А. В., 1887; Солтан П. В., 1889; Стукальская Ф. С., 1905.
38	Ланькава Ла́нькаў, Ла́нькава праваслаўныя	Магілёўская, Бялыніцкі	1972; Інстытут мовазнаўства; Крывіцкі А. А.	Бутылёва Л., 1911; Дазорцава Е. Я., 1913; Сталяроў В. А., 1922.
38А	Стайкі Ста́йкі праваслаўныя ДАБМ 582, АЛА 370	Магілёўская, Магілёўскі	1966; Інстытут мовазнаўства; Грыгор'ева Л. М., Кузьмянкова Т. В.	—
39	Зубакі Зуба́кі праваслаўныя	Віцебская, Лёзненскі	1975; Інстытут мовазнаўства; Крывіцкі А. А.	Пацыенка П. Ф., 1915; Пацыенка С. Я., 1910; Шакулоў М. Ц., 1906.
39А	Завад-Віравая За́выд-Вірува́я, За́выд-Йірува́я праваслаўныя ДАБМ 623, АЛА 379	Магілёўская, Слаўгарадскі	1966; Інстытут мовазнаўства; Лемцюгова В. П., Яшкін І. Я.	Барадаценка Т. І., 1874; Даніленка І. П., 1883; Узгорскі Ф. Я., 1866.
40	Клюкаўка Клю́кыўка праваслаўныя	Віцебская, Аршанскі	1974; Мінскі педінстытут; Груцо А. П.	Мацюк К. Я., 1894; Мацюк Н. С., 1905; Мацюк Я. С., 1892.
40А	Ніжняя Тошчыца Ні́жняя То́шчыца праваслаўныя ДАБМ 597, АЛА 388	Магілёўская, Быхаўскі	1966; Інстытут мовазнаўства; Колас Н. П., Падлужны А. І.	Гадунова Г. Е., 1888; Казлова А. В., 1918; Мартыненка А. Е., 1909; Тамашова М. М., 1913.
41	Пішчыкі Пі́шчыкі праваслаўныя	Віцебская, Дубровенскі	1971; Мінскі педінстытут; Груцо А. П.	—
41А	Беражыстае Беражы́стае праваслаўныя ДАБМ 612, АЛА 380	Магілёўская, Крычаўскі	1965; Інстытут мовазнаўства; Валкавец Л. М., Падлужны А. І., Яшкін І. Я.	Канаплёва У. С., 1897; Канаплёў П. Ф., 1893; Лявонаў А. В., 1889; Пруднікава А. Ф., 1904; Цімашэнка Д. С., 1914; Шаўцова Е. Ф., 1900; Шаўцоў Д. С., 1890.
42	Грывец Грыве́ц праваслаўныя	Магілёўская, Горацкі	1973; Мінскі педінстытут; Груцо А. П.	Нікіфарава З. Е., 1901; Пустоў М. З., 1929; Разумоўская В. В., 1920; Разумоўская Н. К., 1955; Разумоўскі К. Я., 1912; Сямёнава Т. М., 1950.
42А	Пралетарскае Царко́вішча праваслаўныя ДАБМ 646, АЛА 381	Магілёўская, Касцюковіцкі	1967; Магілёўскі педінстытут; Клюсаў Г. Н.	Клепава М. І., 1886; Краўчанка У. Н., 1882; Рухманкова, 1892.
43	Чэрнеўка Чэ́рніўка праваслаўныя	Магілёўская, Шклоўскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Лемцюгова В. П.	Арлоў А. Ф., 1923; Іванова У. З., 1911; Іваноў Ц. Я., 1911; Раманаў А. Я., 1908; Шкарыянкова Е. І., 1914.
43А	Дзімітравічы Дмы́тровычы праваслаўныя ДАБМ 653, АЛА 362	Брэсцкая, Камянецкі	1963, 1971; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф., Чартко І. І., Шаталава Л. Ф., Клімчук Ф. Д., Яшкін І. Я.	Гуцэвіч М. М., 1890; Дземідзюк Н. Ц., 1932; Жыгала А. К., 1932; Казак В. С., 1882; Каленік В. Н., 1912; Карнялюк В. М., 1912; Карнялюк Л. Л., 1909; Мардас А. М., 1950; Мардас І. М., 1921; Кулік М. К., 1888; Кучынскі В. І., 1930; Пабрук Н. К., 1937.
44	Старына Стыріна́ праваслаўныя	Магілёўская, Мсціслаўскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Крывіцкі А. А.	Гурынаў І. А., 1904; Карабкова А. М., 1903.
44А	Навасёлкі Навасёлкі каталікі ДАБМ 671, АЛА 353	Гродзенская, Свіслацкі	1968; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф., Шаталава Л. Ф.	—
45	Каробчыцы Каро́бчыцы пераважна каталікі	Гродзенская, Гродзенскі	1971; Гродзенскі педінстытут; Сцяшковіч Т. Ф.	Баталовіч М. І., 1925; Казук Ю. К., 1899; Машук А. С., 1898.
45А	Горск Гуорск праваслаўныя ДАБМ 687, АЛА 363	Брэсцкая, Бярозаўскі	1963, 1971; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф., Чартко І. І., Шаталава Л. Ф., Шушкевіч М. С.	Еўтуховіч А. В., 1902; Казловіч І. І., 1891; Казловіч М. К., 1899; Казловіч Ю. К., 1896.
46	Макараўцы Мака́раўцы	Гродзенская, Берастовіцкі	1972; Гродзенскі педінстытут; Сцяшковіч Т. Ф., Панасюк Г.	—
46А	Любішчыцы Любі́шчыцы праваслаўныя ДАБМ 713, АЛА 364	Брэсцкая, Івацэвіцкі	1964, 1971; Інстытут мовазнаўства; Бірыла М. В., Булыка А. М., Падлужны А. І., Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	—

Працяг табліцы

Нумар на карце	Афіцыйная назва населенага пункта Мясцовая назва па даных збіральнікаў Веравызнанне жыхароў Нумар у ДАБМ і АЛА	Вобласць, раён	Год абследавання, установа, прозвішча збіральніка	Ад каго запісана
1	2	3	4	5
47	Бершты Бе́ршты	Гродзенская, Шчучынскі	1974; Гродзенскі педінстытут; Сцяшковіч Т. Ф., Калацііліна В., Парфімчык Г., Трафімовіч А., Маліноўская Л., Корбут Л., Лебядзевіч Л.	Буцько А. А., 1930; Гіль А. М., 1902; Гіль А. М., 1904; Гіль Г. Г., 1914; Гіль Г. Х., 1920; Дарашкевіч Я. М., 1928; Лебядзевіч А. С., 1892; Лебядзевіч М. А.; Павярайка Г. М., 1888.
47А	Азарычы Оза́рычы праваслаўныя ДАБМ 725, АЛА 375	Брэсцкая, Пінскі	1969; Інстытут мовазнаўства; Арашонкава Г. У., Шаталава Л. Ф.	Барысевіч Т. І., 1883; Мельнік А. А., 1894, Чуйко А. Г., 1899.
48	Касцянёва Касцянёва	Гродзенская, Шчучынскі	1974; Гродзенскі педінстытут; Сцяшковіч Т. Ф., Сарокіна В. І., Бігель М. М., Панкевіч Г. У.	Арабчык В., 1927; Захарка В. В., 1905; Яцевіч Ю. В., 1899.
48А	Ляжыткавічы Лыжы́тковычы праваслаўныя ДАБМ 736, АЛА 374	Брэсцкая, Драгічынскі	1968; Інстытут мовазнаўства; Лучыц-Федарэц І. І., Кавальчук І. П.	Дзясюк Ф. Д., 1897, Камлюк М. П., 1924; Каплун В. М., 1923; Лявончык Н. П., 1923; Лясюк П. С., 1888; Марголь А. К., 1909; Марголь К. С., 1913.
49	Стральцы Стральцы́	Гродзенская, Гродзенскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М.	Курыловіч П. П., 1898; Рамановіч В. М., 1911; Рамановіч М. А., 1908.
49А	Альхоўцы Альхо́ўцы праваслаўныя ДАБМ 742, АЛА 365	Брэсцкая, Ляхавіцкі	1969; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Кірыла С. В., 1892; Маслоўская А. І., 1894; Папчэня А. А., 1932; Піліпчык С. А.
49а	Галубы Галубы́ праваслаўныя і каталікі	Гродзенская, Мастоўскі	1975; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г.	Валчкевіч Н. Д., Гідрэвіч І. Л., 1933; Гудзіловіч С. Р., 1911; Мойса В. В., 1911; Мойса Г. Р., 1908; Мойса У. А., 1924; Мойса Ф. С., 1910; Сарвас В. С., 1913.
50	Старое Сяло Старо́е Сяло́ пераважна каталікі АЛА 354	Гродзенская, Зэльвенскі	1971; Мінскі педінстытут; Сцяцко П. У.	Гойла Я. П., 1905; Пузач С. Ф., 1892.
50А	Дзяніскавічы праваслаўныя ДАБМ 751, АЛА 376	Брэсцкая, Ганцавіцкі	1970; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Дзенісеня В. Н., 1907; Дзенісеня П. Я., 1910; Сташанін А. Г., 1920; Швайко Е. І.
51	Мсцібава, Амсцібава Мсці́баў каталікі і праваслаўныя	Гродзенская, Ваўкавыскі	1975; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Акулінскі Ф. І., 1908; Галась В. Ф., 1895; Галась Л. Ю., 1922; Галась Ю. Ф., 1887; Гуляй Э. І., 1909; Крысян С. Ю., 1929; Сабаткоўская А. В., 1910; Філіповіч М. А., 1910.
51А	Вулька II-я праваслаўныя ДАБМ 765, АЛА 384	Брэсцкая, Лунінецкі	1969; Інстытут мовазнаўства; Кузьмянкова Т. В., Напорка А. А.	Гаргун В. М., 1911; Макейчык У., 1893; Паўловіч А. А., 1905; Паўловіч Н., 1898.
52	Старыя Смільгіні Стары́я Смільгіні каталікі	Гродзенская, Воранаўскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Насаль П., 1918; Радзевіч Я. А., 1914; Савіцкая Р. Я., 1896; Савіцкая Я. С., 1918; Савіцкі А. Ю., 1914; Сакаловіч Т. А., 1900.
52А	Месяцічы Мі́сятычы праваслаўныя ДАБМ 772, АЛА 382	Брэсцкая, Пінскі	1968; Інстытут мовазнаўства; Грыгор'ева Л. М., Груцо А. П.	Шпакоўская В. С., 1920; Шпакоўская Н. С., 1907; Шпакоўскі А. А., 1910; Шпакоўскі М. П., 1926.
52а	Дакудава Даку́дава праваслаўныя	Гродзенская, Лідскі	1975; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А І.	Кудзі А. І., 1927; Манько М. Я., 1903; Сокал І. А., 1906
53	Малыя Вераб'евічы Малыя Гараб'е́вічы Гарабе́вічы праваслаўныя	Гродзенская, Навагрудскі	1974; Гродзенскі педінстытут; Аляксейчык Г. М.	Гаўрош М. Ф., 1902; Гаўрош П. І., 1900; Даражэй І. С., 1919; Кушаль В. К., 1907; Рамза А. Я., 1901; Сілко П. М., 1900; Тарасевіч П. І., 1887; Рагавец В. Ф., 1904.
53А	Яскавічы Яскавічы праваслаўныя ДАБМ 791, АЛА 385	Мінская, Старобінскі	1969; Інстытут мовазнаўства; Крывіцкі А. А., Яшкін І. Я.	Бойка І. Т., 1969; Круковіч А. М., 1905; Круковіч Д. Г., 1909; Круковіч Д. Ц., 1899; Круковіч Х. Я., 1909.
54	Азяраны Азяра́ны, Азяра́не праваслаўныя	Гродзенская, Дзятлаўскі	1974; Гродзенскі педінстытут; Аляксейчык Г. М.; 1979; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М.	Барысевіч У. Л., 1904; Бялятка П. М., 1910; Кухарчык С. М., 1892; Кухта І. К., 1900; Літавар В. А., 1904; Мацієўскі А. С., 1904; Сіневіч В. Л., 1899.
54А	Запясочча Запесо́ч'е праваслаўныя АЛА 389	Гомельская, Жыткавіцкі	1966; Інстытут мовазнаўства; Валкавец Л. М., Крывіцкі А. А., Фандзякова Р. М., Цыхун Г. А.	Балбуцкая М. А., 1913; Карась Ф. І., 1907; Швед Х. Г., 1890.
55	Парэчча Паре́чо праваслаўныя	Гродзенская, Слонімскі	1973; Мінскі педінстытут; Сцяцко П. У.	Жывулька Л. В., 1915; Жывулька У. Я., 1913; Скок Н. В., 1924; Скокаў П. А., 1900.
55А	Смыкавічы Смуко́вічы праваслаўныя АЛА 391	Гомельская, Акцябрскі	1968; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Раговіч Н. С., 1930; Шэйка У. А., 1889.
56	Малахоўцы Малахо́ўцы праваслаўныя	Брэсцкая, Баранавіцкі	1974; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Бутырчык А. А., 1903; Дурыла І. М., 1899; Лайша І. А., 1905.
56А	Бобрыкі праваслаўныя ДАБМ 838, АЛА 390	Гомельская, Капаткевіцкі	1970; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г., Шаталава Л. Ф.	Карнейчык Е. М., 1901. Майсюк У. М., 1899; Малышава У. А., 1900; Асіпчык А. А., 1901.
57А	Баравікоўшчына Баравіко́ўшчына каталікі	Мінская, Валожынскі	1971; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т.	Рэвінская Э. І., 1900.
57А	Жахавічы Жахаві́чы праваслаўныя ДАБМ 849, АЛА 395	Гомельская, Мазырскі	1966; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т., Шаталава Л. Ф., Шушкевіч М. С.	—
58	Бакшты Ба́кшты праваслаўныя і каталікі	Гродзенская, Іўеўскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Аўдзевіч Л. П., 1890; Булка Л. М., 1906; Камароўскі К. В., 1906; Кароль З. К., 1890; Комса Л. А., 1932; Комса Г. Н., 1912; Комса В. А., 1933; Русак І. С., 1882; Чэрнік Я. І., 1912.

Нумар на карце	Афіцыйная назва населенага пункта Мясцовая назва па даных збіральнікаў Веравызнанне жыхароў Нумар у ДАБМ і АЛА	Вобласць, раён	Год абследавання, установа, прозвішча збіральніка	Ад каго запісана
1	2	3	4	5
58А	Бутчын Бу́дчына праваслаўныя ДАБМ 855, АЛА 387	Магілёўская, Бабруйскі	1969; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Багачова А. І., 1929; Парахневіч Г. У., 1910; Парахневіч Н. М., 1910.
59	Налібокі Налі́бакі католікі	Мінская, Стаўбцоўскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т.	Куніцкая І. Ф., 1903; Куніцкі С. К., 1916; Лойка Ю. С., 1899; Ферботка М. С., 1897.
59А	Вязавіца Вяза́віца праваслаўныя ДАБМ 879, АЛА 396	Гомельская, Калінкавіцкі	1968; Інстытут мовазнаўства; Падлужны А. І., Тумас Г. Д.	Варанцова У., 1912; Горбач А., 1917; Мірановіч П., 1892; Перапечка Л., 1899.
60	Лукі Лу́кі праваслаўныя	Гродзенская, Карэліцкі	1972; Мінскі педінстытут; Гаўрош Н. В.	Булдык Д. А., 1913; Булдык М. Л., 1915; Забенка Р., 1894; Забенка Ц. Р., 1886; Тананка І. З., 1896.
60А	Бяляеўка Біля́йіўка праваслаўныя ДАБМ 925, АЛА 393	Гомельская, Чачэрскі	1970; Інстытут мовазнаўства; Кузьмянкова Т. В., Напорка А. А.	Атрошанка М. С., 1904; Атрошанка Н. І., 1892; Іванчанка Г. С., 1913; Шыцікаў П. С., 1881.
61	Стары Свержань Ста́ры Све́ржан праваслаўныя ДАБМ 448, АЛА 356	Мінская, Стаўбцоўскі	1971; Інстытут мовазнаўства; Прышчэпчык Г. М.	Дрозд С. С., 1897; Здрозд М. К., 1900.
61А	Шыхаў Шы́хаў праваслаўныя ДАБМ 898, АЛА 392	Гомельская, Жлобінскі	1970; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Міроеўскі Я. С., 1893; Прылепаў Е. Ф., 1881; Шэметава Т. К., 1920.
62	Карцэвічы Карцэ́вічы праваслаўныя	Мінская, Нясвіжскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Яшкін І. Я.	Вальчык А. М., 1890; Гацілo С. С., 1915; Грабоўская Г. І., 1894; Грабоўскі А. Ф., 1893.
62А	Заспа За́спа праваслаўныя ДАБМ 915, АЛА 397	Гомельская, Рэчыцкі	1970; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т., Яшкін І. Я.	Стрыжак А. Н., 1905; Стрыжак Е. М., 1896.
63	Крупіца Крупі́ца праваслаўныя	Мінская, Мінскі	1971; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Лагацкая Е. Е., 1892; Лагацкая М. С., 1900; Ламака М. М., 1910.
63А	Шарсцін Шарсці́н праваслаўныя ДАБМ 331, АЛА 398	Гомельская, Веткаўскі	1970; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т., Яшкін І. Я.	Гіранава А. Г., 1911; Клікунова А. Ф., 1897; Полазава Н. Д., 1924; Сундукова А. Ф., 1905.
64	Данілавічы Дані́лавічы праваслаўныя	Мінская, Дзяржынскі	1971; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Шамко Р. І., 1906; Шамко Т. Д., 1914; Шыбко К. М., 1890; Шыбко Р. І., 1911.
64А	Вялікія Радванічы Вылы́кы Родва́нычы праваслаўныя АЛА 372	Брэсцкая, Брэсцкі	1966; Інстытут мовазнаўства; Крывіцкі А. А., Цыхун Г. А., Фендзякова Р. М., Валкавец Л. М.	Калішок Д., 1911; Рамановіч М., 1889, Рамановіч П., 1921; Юшчук Л., 1950.
65	Нізок Нізо́к праваслаўныя	Мінская, Уздзенскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Герасімовіч І. І., 1898; Нісцюк А. Ф., 1900; Шавель А. М., 1903; Шырко К. А., 1907.
65А	Новае Палессе Коро́сцін праваслаўныя ДАБМ 897, АЛА 394	Гомельская, Лельчыцкі	1970; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Лісіцкая М. І., 1930; Палын І. Я., 1892; Тушынская А. І., 1921.
66	Вецярэвічы Вецярэ́вічы праваслаўныя	Мінская, Пухавіцкі	1975; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Гурыновіч М. М., 1908; Гурыновіч К. І., 1902; Гурыновіч А. Г., 1905; Казючыц Н., 1915; Лапцэвіч З. Р., 1902; Лапцэвіч Ц. Д., 1903; Лапцэвіч Н. І., 1900; Лапцэвіч Н. Я., 1910; Сабан Л. А., 1915; Шашок М. Б., 1930.
66А	Тульгавічы Ту́льгавічы праваслаўныя ДАБМ 1001, АЛА 399	Гомельская, Хвойніцкі	1966; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т., Яшкін І. Я.	Акуленка Е. Д., 1896; Акуленка Н. Я., 1908; Няфёд А. В., 1896; Трасцянок А. І., 1905.
67	Амговічы Амго́вічы праваслаўныя	Мінская, Слуцкі	1974; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т.	Коршак В. В., 1908; Коршак М. Л., 1901; Малецкі Г. П., 1924; Пенязь В. С., 1914; Пенязь К. І., 1912.
67А	Шкураты Шкураты́ праваслаўныя ДАБМ 1018, АЛА 400	Гомельская, Брагінскі	1970; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г., Шаталава Л. Ф.	Карсак М. А., 1913; Крыванчук А. Е., 1900; Давыдок М. І., 1895; Хвашчанка А. Д., 1900.
68	Рудня Ру́дня праваслаўныя	Мінская, Чэрвенскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Арашонкава Г. У.	Вяртун В. К., 1907; Вяргун Я. В., 1903; Вяргун Я. А., 1899; Жыгімонт П. Ф., 1883; Толкач Г. В., 1896.
69	Рудня Астравітая Ру́дня Астраві́тая праваслаўныя	Мінская, Чэрвенскі	1971; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Буркун Д. Ф., 1905; Врублеўская Г. В., 1908; Врублеўскі В. А., 1909; Каленік Е., 1906; Краснагіра А. К., 1911; Макейчык П. І., 1908.
70	Багушэвічы Багушэ́вічы праваслаўныя ДАБМ 511, АЛА 368	Мінская, Бярэзінскі	1973, 1974; Інстытут мовазнаўства; Арашонкава Г. У.	Забаронак А. І., 1900; Забаронак Н. У., 1926; Забаронак Ф. С., 1890.
71	Лапічы Ла́пічы праваслаўныя	Магілёўская, Асіповіцкі	1975; Інстытут мовазнаўства; Арашонкава Г. У.	Канонік В. І., 1902; Усніч Ю. Я., 1903.
72	Дараганава Дарага́нава праваслаўныя	Магілёўская, Асіповіцкі	1975; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Міхадзюк І. Я., 1905; Міхадзюк Т. Я., 1910; Цераш Н. С., 1913.
73	Цяхцін Цяхці́н праваслаўныя	Магілёўская, Бялыніцкі	1973; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т.	Канаплёва П. Л., 1913; Матлахаў С. В., 1907; Цапік П. Х., 1925; Цапікаў А. І., 1904; Хрушчоў Б. М., 1925.
74	Мачаск Ма́часк праваслаўныя	Мінская, Бярэзінскі	1971; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г., 1985; Чабярук А. І.	Ігнатовіч І. Г., 1921; Любецкая Г. А., 1910; Сідаровіч М. В., 1897; Сідаровіч В. А., 1897; Сярмяжка В. М., 1913; Цэдрык М. М., 1934.

Працяг табліцы

Нумар на карце	Афіцыйная назва населенага пункта Мясцовая назва па даных збіральнікаў Веравызнанне жыхароў Нумар у ДАБМ і АЛА	Вобласць, раён	Год абследавання, установа, прозвішча збіральніка	Ад каго запісана
1	2	3	4	5
75	Кароўчына Каро́ўчына праваслаўныя	Магілёўская, Быхаўскі	1974; Інстытут мовазнаўства; Яшкін І. Я.	Баршчэўскі В. А., 1927; Баршчэўскі Р. І., 1926; Гарбылёва П. К., 1902; Гайсцер В. Г., 1914; Голікава Я. А., 1912; Закрэўская А. П., 1911; Ізгачова В. Л., 1922; Пінчук Л. П., 1893; Пузырова В. П., 1913; Сабалеўская А. Б., 1898; Савіцкі А. В., 1902; Савіцкая Х. Ф., 1910.
76	Любонічы Любо́нічы праваслаўныя	Магілёўская, Кіраўскі	1971; Мінскі педінстытут; Гайдукевіч І. М.	Казека Т. В., 1899; Лазаковіч Г. В., 1896; Рудзінская А. А., 1913; Салановіч І. С., 1905; Салановіч Г. М., 1917; Сцепанец М. М., 1925; Чорны С. Р., 1901; Чорная Е. І., 1902.
77	Азяраны Азяра́ны праваслаўныя	Гомельская, Рагачоўскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Бондарава С., 1913; Кандратава М., 1908; Маспанаў Р. Т., 1898; Пашка М., 1908; Салдаценка А. А., 1926; Салдаценка І. С., 1888; Янова В. С., 1900.
78	Княжыцы Кня́жыцы праваслаўныя	Магілёўская, Магілёўскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Лемцюгова В. П.	Аўчыннікава П. К., 1897; Камяноў С. Р., 1912; Каршунова М. П., 1907; Лапцева А. Д., 1907.
79	Дужаўшчына, Дужаўка Ду́жаўшчына, Ду́жаўка праваслаўныя	Магілёўская, Чавускі	1971,1972; Інстытут мовазнаўства; Лемцюгова В. П.	Асіпенка В. М., 1927; Жалезнякова А. В., 1884; Макарэнка Я. А., 1901; Мельнічэнка Д. З., 1907; Падбярэзкая А., 1880; Падбярэзкая К. А., 1908; Падбярэзкі А. М., 1882; Падбярэзкі В. М., 1904; Трактарава Г. І., 1931.
80	Баркалабава Баркала́бава Баркала́баў праваслаўныя	Магілёўская, Быхаўскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т.	Балашэнка А. І., 1912; Валькоўская В. П., 1926; Балькоўская М. М., 1924; Стральцова М. Л., 1909; Турын П., 1900; Турына Е. М., 1926.
81	Бахань Баха́нь праваслаўныя	Магілёўская, Слаўгарадскі	1971; Інстытут мовазнаўства; Яшкін І. Я.	Кавалёў І. С., 1893; Шараметава М. А., 1904; Шараметаў А. І., 1936; Шараметаў І. Ф., 1904.
82	Ворнаўка Воранаўшчына Во́рнаўка Го́рнаўка праваслаўныя	Гомельская, Кармянскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Яшкін І. Я.	Арлоўскі К. В., 1908; Бруевіч А. К., 1887; Бруевіч Н. М., 1900; Грыбава В. М., 1907; Грыбава Г. П., 1896; Грыбава Г. Х., 1909; Грыбаў А. І., 1907; Жлоба К. Д., 1889; Несцяровіч Н. А., 1919.
83	Забалоцце За́былыцця праваслаўныя	Магілёўская, Мсціслаўскі	1973; Магілёўскі педінстытут; Кечык С. Я.	Аляксееў Я. С., 1936; Ганчарова Х., 1893; Грашчанкова К. І., 1906; Данільчанка Л. А., 1887; Іонава Л. І., 1921; Кучукова В. І., 1947; Кучукова Е. І., 1904; Кучукоў І. С., 1900; Лаўрыенка М. І., 1902; Лаўрыенка П. Я., 1894; Лаўрыенка С. К., 1887; Лявонава П. І., 1898; Маторын М. С., 1913; Нікіценка Л. Д., 1913; Паўлючэнка Н. М., 1918; Саманкова Х. Ф., 1900; Саўчанка В. М., 1905; Свірыдава Л. В., 1900; Свірыдзенка У. С., 1910; Філіпенка Д. Д., 1891; Шайтарава Х. К., 1920.
84	Лобжа Ло́бжа праваслаўныя	Магілёўская, Клімавіцкі	1975; Інстытут мовазнаўства; Яшкін І. Я.	Багамолава Г. А., 1899; Багамолаў Ф. М., 1899; Белахвостава Х. Г., 1910; Белахвостаў Г. Д., 1917; Бераснёў С. Г., 1910; Галалобава А. А., 1905; Курачова П. Ц., 1907; Маскалёва (Манетава) А. А., 1913; Цітова Г. Л., 1905; Цітоў М. К., 1903; Чэпікаў Я. А., 1907.
85	Ушакі Ушакі́ праваслаўныя	Магілёўская, Чэрыкаўскі	1972; Магілёўскі педінстытут; Кечык С. Я.	Васількова П. С., 1895; Віранькова А. Е., 1890; Карнеенка А. В., 1923; Котава М. С., 1902; Котаў А. Р., 1905; Лосева А. Ф., 1902; Рамянкова К. П., 1907; Чыркова Г. А., 1887; Яскевіч В. Ф., 1904; Яскевіч Г. І., 1902; Яскевіч І. П., 1902; Яскевіч С. І., 1882; Яскевіч Х. П., 1903.
86	Белая Дуброва Бе́лая Дубро́ва праваслаўныя	Магілёўская, Касцюковіцкі	1973; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д.	Глазоўская Г. С., 1913; Іванюшчэнка А. С., 1907; Гоманава Г. С., 1914; Балакірава Х. І., 1918; Салаўёва К. Ю., 1906; Салаўёў Л. А., 1936; Сяргеенка Ф. М., 1897; Хлестакоў П. М., 1893; Шаўцова Х. С., 1915.
87	Мхінічы Мхі́нічы праваслаўныя	Магілёўская, Краснапольскі	1974; Магілёўскі педінстытут; Кечык С. Я.	Бажкова Н. М., 1920; Галушка П. К., 1906; Гудзілава А. Ф., 1925; Карнеенка Х. Д., 1896; Кірэенка П. М., 1918; Курыленка А. А., 1896; Марчанка Н. М., 1914; Палевенка М. І., 1882; Піліпенка П. К., 1903; Пуплікава А. І., 1896; Трахімовіч А. А., 1904.

Працяг табліцы

Нумар на карце	Афіцыйная назва населенага пункта Мясцовая назва па даных збіральнікаў Веравызнанне жыхароў Нумар у ДАБМ і АЛА	Вобласць, раён	Год абследавання, установа, прозвішча збіральніка	Ад каго запісана
1	2	3	4	5
88	Мілаславічы Міласла́вічы праваслаўныя	Магілёўская, Клімавіцкі	1975; Магілёўскі падінстытут; Абабурка М. В.	—
89	Баханы Бахань́і праваслаўныя	Магілёўская, Хоцімскі	1974; Магілёўскі падінстытут; Кечык С. Я.; 1977; Інстытут мовазнаўства; Міхайлаў П. А.	Зямцова А. М., 1888; Клімкова М. А., 1912; Клімкоў Я. І., 1905; Клюшнікава А. П., 1919; Савасценка Г. К., 1895; Савасценка Я. П., 1893; Сарокіна П. С., 1894; Чэвусаў Ф. Ф., 1898.
90	Камянюкі Камы^{э}ню́к·і праваслаўныя	Брэсцкая, Камянецкі	1974; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д.	Нікіцюк П. А., 1911; Якубовіч К. П., 1898; Венярская С. М., 1889; Венярскі З. І., 1886; Дзямянчук Ф. Ф., 1903; Кміта Г. Р., 1909; Мартысюк Н. П., 1903; Якубовіч К. С., 1906.
91	Расна Ря́сна праваслаўныя	Брэсцкая, Камянецкі	1972, 1973; Брэсцкі падінстытут; Карлаў Г. І., Петручук А. Я.	Грыцук Г. С., 1887; Семянюк І. М., 1902; Семянюк М. А., 1907; Шаўчук Н. Ф., 1904.
92	Прылукі Прылу́к·і праваслаўныя	Брэсцкая, Брэсцкі	1973; Брэсцкі падінстытут; Дабрыян М. В.; 1983; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д.	Басацкая В. І., 1940; Басацкая Д. Ф., 1929; Басацкі Р. Ф., 1935; Верамчук В. В., 1922; Данілюк Ф. А., 1910; Дарковіч В. П., 1942; Дарковіч М. І., 1904; Дарковіч М. П., 1934; Дарковіч Т. М., 1966; Задарожнік І. Р., 1925; Вышчук К. І., 1892; Карнялюк В. У., 1930; Курловіч М. М., 1927; Мазур У. І., 1923; Мартынюк М. Дз., 1930; Пакіслюк А. І., 1906; Працук М. Р., 1913; Сівенька Г. Дз., 1932; Сівенька І. М., 1929; Сівенька У. І., 1952; Трацюк А. І., 1896; Трацюк В. А., 1909; Трацюк І. М., 1888; Трацюк М. І., 1902.
93	Хвалава Хва́лово Фа́лово праваслаўныя	Брэсцкая, Пружанскі	1974; Інстытут мовазнаўства; Лучыц-Федарэц І. І.	Глушко К. П., 1895; Лукша К. П., 1891; Панасюк М. М., 1893; Панасюк Н. К., 1901; Раўнейка В. Д., 1907; Раўнейка М. А., 1908; Раўнейка Р. І., 1906; Селівонец А., 1910; Селівонец В. К., 1907; Селівонец К. Д., 1906; Селівонец К. К., 1903.
94	Сялец Сэле́ц праваслаўныя	Брэсцкая, Бярозаўскі	1971; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д., Яшкін І. Я.	Пейган Г. С., 1894; Гаворка В. Н., 1903; Гаворка М. М., 1908; Панасевіч Г. І., 1909; Панасевіч С. А., 1905; Тарасевіч В. С., 1904; Тарасевіч С. М., 1892.
94а	Спорава Спо́рово, Спо́ров праваслаўныя	Брэсцкая, Бярозаўскі	1974; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д.	Казека М. К., 1894; Ваўчок П. М., 1910; Казека А. А., 1901; Казека В. В., 1914; Казека К. Г., 1906; Круковіч А. І., 1909; Ліпскі В. П., 1904; Лютыч Г. К., 1900; Лютыч М. Р., 1910; Лютыч С. М., 1902; Пашкевіч В. Р., 1943; Пашкевіч К. М., 1906; Пашкевіч М. М., 1929; Равенька В. В., 1919.
95	Сіманавічы Сы́моновычы праваслаўныя	Брэсцкая, Драгічынскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д.	Клімчук А. А., 1912; Клімчук Д. Ф., 1907; Шавялюк М. П., 1880.
96	Пяркі Пыркы́ праваслаўныя	Брэсцкая, Кобрынскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д.	Майсеюк Е. М., 1908; Бабурчык У. С., 1913; Капыл Дз. Дз., 1899; Бабурчык В. Ц., 1916; Галашка М. М., 1901; Каберская Е. В., 1901; Каберскі Р. М., 1898; Максімук У. К., 1929; Максімук У. У., 1954; Раманюк І. С., 1907; Станчук, 1950.
96а	Азяты Озято́ праваслаўныя	Брэсцкая, Жабінкаўскі	1974; Брэсцкі падінстытут; Аляхновіч М. М., Бендзерук В. А., Малажай Г. М., Петручук А. Я.; 1985; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д., Міхайлаў П. А.	Бычок В. К., 1926; Гапанюк П. К., 1914; Гапанюк П. Н., 1915; Загорская Л. С., 1955; Манец М. Ф., 1907; Міхалюк М. В., 1943; Хамут А. М., 1896.
97	Аніскавічы Оны́ськовычы праваслаўныя	Брэсцкая, Кобрынскі	1975; Брэсцкі падінстытут; 1983, 1984; Інстытут мовазнаўства; Міхайлаў П. А.	Гардзіевіч В. Я., 1908; Гацелюк К. С.
98	Радастава Ра́дуступо, Ра́дустув праваслаўныя	Брэсцкая, Драгічынскі	1974; Брэсцкі падінстытут; Сігеда П. І., 1975; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д.	Астапук Р. С., 1906; Марчук Я. П., 1907; Астапук Я. З., 1910; Астапук М. М., 1945; Галавацкая В. Р., 1914; Галавацкая Я. М., 1926; Галавацкі І. Дз., 1928; Галавацкі М. Дз., 1956; Галавацкі М. І., 1948; Дзіцук М. Ф., 1962; Дзмітрук В. Дз., 1896; Дзімітрук Е. А., 1930; Дзімітрук Т. Р., 1960; Кавалевіч З. А., 1960; Кавалевіч М. А., 1957; Казёл В. А., 1953; Краўчук М. А., 1957; Лаўрэнюк К. Я., Сухарэвіч А. Р., 1961; Сухарэвіч Г. Я., 1914.

Нумар на карце	Афіцыйная назва населенага пункта Мясцовая назва па дадзеных збіральнікаў Веравызнанне жыхароў Нумар у ДАБМ і АЛА	Вобласць, раён	Год абследавання, установа, прозвішча збіральніка	Ад каго запісана
1	2	3	4	5
99	Масілавічы Масі́лавічы праваслаўныя	Гродзенская, Слонімскі	1974; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Супрун С. Ф., 1909; Суша Р. Р., 1893.
100	Тухавічы Ту́хавічы праваслаўныя	Брэсцкая, Ляхавіцкі	1973; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Дубіна А. Р., 1897; Дубіна В. І., 1925; Дубіна К. С., 1899.
101	Козікі Ко́зікі праваслаўныя	Брэсцкая, Івацэвіцкі	1974; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г.	Краўчэня І. К., 1908; Краўчэня Н. Е., 1902; Краўчэня К. Д., 1902; Куратнік 1924; Лішко А. М., 1930; Саевец Р. Д., 1902.
102	Горталь Го́ртоль праваслаўныя	Брэсцкая, Івацэвіцкі	1971; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д., Яшкін І. Я.	Струнеўская Д. С., 1913; Кананові Г. В., 1902; Кананові І. А., 1908; Віктаровіч В. С., 1911; Дзегцярык Е. Ф., 1904; Дзегцярык П. П., 1902; Кананові В. П., 1902; Кананові Н. Н., 1923; Кананові П. І., 1927; Кананові Я. І., 1938; Струнеўскі С. В., 1950.
103	Дружылавічы Дружы́ловычы праваслаўныя	Брэсцкая, Іванаўскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д.	Наумавец М. М., 1898; Наумавец Р. С., 1897; Бенда З. Я., 1904; Бутрым М. М., 1924; Казінская К. Е., 1904; Казінскі Р. І., 1909; Касцюк Р. К., 1904; Кузюр І. І., 1912; Наумавец А. С., 1906; Наумавец Г. П., 1897; Наумавец М. І., 1911; Шухрай Н. Е., 1900.
104	Сіняўка Сіня́ўка пераважна праваслаўныя	Мінская, Клецкі	1974; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т.	Гусакоўскі М. М., 1900; Кандрацюк В. Г., 1904; Кулеш В. А., 1906; Талстая Ю. А., 1898; Хмялеўская П. М., 1908; Хоміч С. А.
105	Семяжава Се́межава праваслаўныя	Мінская, Капыльскі	1974; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Лянько М. Ф., 1914; Шчэрба В. Р., 1919; Шчэрба Г. К., 1893.
106	Хатынічы Хаты́нічы праваслаўныя	Брэсцкая, Ганцавіцкі	1973; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г.; 1983; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М.	Амрэйчык В. Ф.; Амрэйчык Х. Р., 1893; Гацук З. М., 1900; Казак Г. К., 1900; Кананові П. А., 1906; Кананові Р. Т.; Мінько А. Р., 1893; Наумік В. С., 1927.
107	Бастынь Босты́нь праваслаўныя	Брэсцкая, Лунінецкі	1971; Інстытут мовазнаўства; Шаталава Л. Ф.	Арабей Т. А., 1888; Барысевіч М. Н., 1901; Качановіч Я. А., 1886; Цяльпук К. Л., 1893; Швед М. А., 1875.
108	Сушыцк Сушы́цк праваслаўныя	Брэсцкая, Пінскі	1974; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д.	Бурван А. Дз., 1910; Лявоцкая В. А., 1915; Бурван А. А., 1932; Бурван М. П., 1888; Бурван П. М., 1910; Дзікавіцкі К. К., 1932.
109	Ласіцк Ла́сыцк праваслаўныя	Брэсцкая, Пінскі	1974; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д.	Шэндзер Р. І., 1893; Шэндзер М. М., 1905; Жагун Г. Ю., 1908; Пась І. І., 1907; Рамановіч П. В., 1903; Цымбалюк В. Я., 1926; Шаўчук М. П., 1906; Шэндзер І. Р., 1937.
110	Ісерна І́серно праваслаўныя	Мінская, Слуцкі	1974; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Бялько А. С., 1907; Горбач С. П., 1908.
111	Капацэвічы Капачы́ праваслаўныя	Мінская, Салігорскі	1972; Інстытут мовазнаўства; Лемцюгова В. П.	Грыцкевіч Г. М., 1920; Радзёк С. Б., 1909.
112	Кузьмічы Кузьмічы праваслаўныя	Мінская, Любанскі	1974; Інстытут мовазнаўства; Лемцюгова В. П.; 1978; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф.	Благінкова С. П., 1908; Лучыновіч Г. С., 1898; Лучыновіч М. А., 1897; Лучыновіч П. Г., 1904; Маргун М. С., 1905.
113	Сінкевічы Сінке́вічы праваслаўныя	Брэсцкая, Лунінецкі	1972; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д.; Брэсцкі педінстытут; Міхайлаў П. А.	Матысік В. П., 1917; Цітовіч К. А., 1910; Клеўжыц А. Я., 1892; Адамец І. І., 1912; Вярэніч У. І., 1898; Гарагляд А. І., 1916; Драздовіч К. А., 1921; Захарэвіч Н. Е., 1920; Кананові А. Н., 1905; Капліч М. А., 1923; Каўтун В. І., 1903; Клеўжыц П. А., 1915; Марачкоўскі П. Ф., 1901; Марачкоўскі Ф. К., 1935; Случак М. В., 1893; Шулякоўскі І. П., 1924.
114	Лукі Лу́ткі праваслаўныя	Брэсцкая, Столінскі	1975; Інстытут мовазнаўства; Крывіцкі А. А., Міхайлаў П. А., Цыхун Г. А., Яшкін І. Я.	Клімовіч М. А., 1900; Клімовіч М. Ф., 1895; Клімовіч П. А., 1930; Комар Т. І., 1930; Кудласевіч П. В., 1908; Лесько Е. Р., 1935; Лесько Е. Т., 1900; Ракавец С. І., 1911; Стамыкоўская А. А., 1924; Стамыкоўскі А. К., 1902.
115	Пасека Па́сека праваслаўныя ДАБМ 815, АЛА 386	Мінская, Старадарожскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Арашонкава Г. У.	Русакевіч Д. Е., 1905; Усеня М. І., 1907; Усеня Н. Ф., 1908.
116	Бярозаўка Бяро́заўка праваслаўныя	Магілёўская, Глускі	1975; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г.	Малаковіч А. Г., 1900; Малаковіч А. І., 1906; Марціновіч Ф. І., 1900; Марціновіч Х. Н., 1907; Хвалецкая К. М., 1924; Шумская В. І., 1905.
117	Бабунічы Бабу́нічы праваслаўныя	Гомельская, Петрыкаўскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г.	Палтаран Р. П., 1899; Стракач В. Я., 1898.

Нумар на карце	Афіцыйная назва населенага пункта Мясцовая назва па даных збіральнікаў Веравызнанне жыхароў Нумар у ДАБМ і АЛА	Вобласць, раён	Год абследавання, установа, прозвішча збіральніка	Ад каго запісана
1	2	3	4	5
118	Варатынь Вараты́нь праваслаўныя	Магілёўская, Бабруйскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Яшкін І. Я.	Бабкова М. П., 1922; Бяспалая Д. М., 1895; Галубіцкая Д. П., 1904; Парахневіч Л. П., 1910; Парахневіч Ф. І., 1883; Піменаў Р. К., 1908; Пракопчык І. Ц., 1905.
119	Кароткавічы Каро́ткавічы праваслаўныя	Гомельская, Жлобінскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т.	Говар М. А., 1917; Калеснеў Г. Ф., 1885; Колеснеў Х. І., 1904; Кудзіновіч М., 1914; Кудзіновіч П. С., 1912.
120	Валосавічы Вало́савічы праваслаўныя	Гомельская, Акцябрскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г.	Драпеза І. Л., 1891; Драпеза Т. А., 1898; Руцкая Н. М., 1908; Сенько Х. С., 1905.
120а	Асташковічы Аста́шкавічы праваслаўныя	Гомельская, Светлагорскі	1984; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф., Чабярук А. І.	Гвоздзь А. А., 1905; Захарэнка М. М., 1893; Захарэнка П. М., 1902; Кавальчук М. М.; Мічай М. Л., 1913; Пінчук А. Ф., 1928; Пінчук І. І., 1957; Пінчук К. А., 1904; Пунтус М. Н., 1903; Пунтус У. Л., 1910; Пунтус Я. Дз., 1903; Пятрушка Х. Л., 1897.
121	Дуброва Дубро́ва праваслаўныя	Гомельская, Рэчыцкі	1973; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.	Пракопенка У. М., 1924; Смалян Д. С., 1899; Смалян А. М., 1895; Чырык У. С., 1899.
122	Малыя Аўцюкі Малы́е Оўцюкі праваслаўныя	Гомельская, Калінкавіцкі	1973; 1975; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г., Мацкевіч Ю. Ф.; Мазырскі педінстытут; выкладчыкі і студэнты.	Века П. І., 1906; Дулуб Б. С., 1902; Дулуб Е. А., 1901; Дулуб Ф. С., 1889; Есьман А. М., 1935; Есьман У. Я., 1920; Есьман Ф. Н., 1897; Севярын Ф. І., 1915.
123	Залессе Залéсця праваслаўныя	Гомельская, Чачэрскі	1974; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г.	Аўсейцава Г. Р., 1907; Беляева Г. Д., 1904; Кашчэеў Р. Я., 1893; Трумкоў Л. А., 1898; Трыбуналава П. Я., 1908; Хрысцін М. В., 1888.
124	Смычок Смычо́к праваслаўныя	Гомельская, Буда-Кашалёўскі	1973; Інстытут мовазнаўства; Яшкін І. Я.	Брэднеў І. С., 1931; Брэднеў У. Ф., 1927; Брэднеў Ф. П., 1896; Журкоў Е. Ф., 1925; Марынчын П. Я., 1905; Марынчына В. І., 1905; Пазнякова М. З., 1912; Пазнякоў С. С., 1910; Пінчукова Д. С., 1902; Пінчукоў С. Д., 1888.
125	Бабовічы Бабо́вічы праваслаўныя	Гомельская, Гомельскі	1972; Гомельскі універсітэт; студэнты; 1984; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г.	—
126	Холмеч Хо́лмеч, Хо́лмыч праваслаўныя	Гомельская, Рэчыцкі	1972, 1973; Інстытут мовазнаўства; Рамановіч Я. М., Чабярук А. І.; 1972, 1973; Гомельскі універсітэт; Янкова Т. С. і студэнты	Гірач Ф. Я., 1893; Каваленка Ц. М., 1905; Кулік К. Н., 1906.
127	Маладуша Маладу́ша праваслаўныя	Гомельская, Рэчыцкі	1974; Інстытут мовазнаўства; Яшкін І. Я.	Новік Д. Я., 1907; Новік С. І., 1915; Пархомчык М. С., 1887; Саванок М. Р., 1900; Савянок У. С., 1915; Савянок Ф. Р., 1898; Сідарэйка Т. С., 1914.
128	Хізы Хізы́ праваслаўныя	Гомельская, Веткаўскі	1978; Інстытут мовазнаўства; Яшкін І. Я.	Грыбоўская Н. Г., 1896; Запольская Л. Л., 1919; Клімовіч А. Л., 1907; Лапіцкая М. Д., 1922; Лапіцкі М. С., 1896; Лапіцкі Г. А., 1897; Якубовіч І. П., 1923.
129	Дзям'янкі Дзям'я́нкі праваслаўныя	Гомельская, Добрушскі	1979; Інстытут мовазнаўства; Яшкін І. Я.	Бандарэнка А. П., 1909; Горава А. А., 1901; Кавалёва Г. М., 1924; Кечанкоў В. І., 1899; Купрыянава Е. А., 1908; Купрыянаў С. Б., 1903; Салянкова П. І., 1927; Сілянкова П. І., 1932; Усачэнка Х. Р., 1906; Шаўчыркіна Н. В., 1903.
130	Дубраўка Ду́браўка праваслаўныя	Гомельская, Добрушскі	1975; Гомельскі універсітэт; Анічэнка У. В. і студэнты; 1983; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г.; 1984; Інстытут мовазнаўства; Лобач С. Г.	Маскаленка В. П., 1944.
131	Хацīслаў Хотыслав праваслаўныя	Брэсцкая, Маларыцкі	1975; Брэсцкі педінстытут; Карлаў Р. І., Малажай Г. М., Петручук А. Я. і студэнты; 1978; Інстытут мовазнаўства; Міхайлаў П. А.	—
132	Відзібар Выды́бор праваслаўныя	Брэсцкая, Столінскі	1975; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д.	Шахрай Г. С., 1901; Шахрай С. М., 1902; Лебядзеўская В. Я., 1915; Харавец Е. С., 1896.
133	Струга Стру́га праваслаўныя	Брэсцкая, Столінскі	1971; Інстытут мовазнаўства; Бяндэга Л. А., Вярэніч В. Л., Кажура Н. Ц., Крывіцкі А. А., Малько Р. М., Напорка Г. А., Цыхун Г. А., Яшкін І. Я.	—
134	Дзяржынск Дзержі́ньськ Ра́дзіловічі праваслаўныя	Гомельская, Лельчыцкі	1975; Інстытут мовазнаўства; Яшкін І. Я.	Бабовіч А. І., 1928; Бабовіч Е. П., 1938; Бабовіч П. І., 1920; Бабовіч Ф. П., 1910; Бабовіч Ф. Ю., 1936; Лукашэвіч Г. І., 1928; Лукашэвіч Ф. В., 1896; Махновіч Л. Д., 1922; Махновіч П. С., 1923; Мішкевіч Г. Я., 1940; Мішке-

Нумар на карце	Афіцыйная назва населенага пункта Мясцовая назва па даных збіральнікаў Веравызнанне жыхароў Нумар у ДАБМ і АЛА	Вобласць, раён	Год абследавання, установа, прозвішча збіральніка	Ад каго запісана
1	2	3	4	5
				віч К. Ф., 1920; Случыц Ф. Д., 1905; Тароня Ф. А., 1895.
135	Махнавічы Ма́хнавіч·ы праваслаўныя	Гомельская, Мазырскі	1975; Інстытут мовазнаўства; Клімчук Ф. Д.	Дарашук П. Л., 1927; Гуня М. П., 1915; Канопліч К. А., 1893; Дарашук М. П., 1957; Дарашук Н. С., 1932; Заяц Е. Г., 1910; Канопліч Т. І., 1915.
136	Стадолічы Стадо́лічы праваслаўныя	Гомельская, Лельчыцкі	1974; Мазырскі педінстытут; Гурыновіч Л. А., Шур В. В.	Гурыновіч А. Г., 1921; Крупік А. І., 1901; Маркевіч А. М., 1899.
137	Маркоўскае Марко́ўское Горновішчэ праваслаўныя	Гомельская, Лельчыцкі	1974; Мазырскі педінстытут; Кацапаў Л. А. і студэнты; 1983; Інстытут мовазнаўства; Мацкевіч Ю. Ф., Чабярук А. І.	Барысавец М. А., 1932; Маркоўская А. Ф., 1894; Наканечная П. А., 1914; Наканечны В. А., 1910; Сечка П. Т., 1914; Унук Т. К., 1922.
138	Засінцы Засі́нцы праваслаўныя	Гомельская, Ельскі	1974; Мазырскі педінстытут; Паўлючэнка А. М., Стома А. С., Шахнова А. А., 1975; Інстытут мовазнаўства; Вайтовіч Н. Т., Яшкін І. Я.	Яўлаш Л. В., 1906; Яўлаш С. С., 1909; Засінец Дз. А., 1891.
139	Барысаўшчына Бары́саўшчына праваслаўныя	Гомельская, Хвойніцкі	1973; Мінскі педінстытут; Краўчанка З. Ф.	Брухавец В. С., 1909; Голуб М. М., 1922; Голуб П. М., 1924; Сяргееўна Г. В., 1927.
140	Вербавічы Ве́рбавічы праваслаўныя	Гомельская, Нараўлянскі	1973; Мазырскі педінстытут; Анішчанка А. В., Кацапаў Л. А., Кучук І. М., Малюк А. К., Нікіценка В. М.; 1979; Інстытут мовазнаўства; Старычонак В. Дз.	Анішчанка І. В., 1897; Баравік М. А., 1904; Дубянок М. С., 1899; Кавальчук М. С., 1923; Камыш І. А., 1898; Мелех С. А., 1896; Рэхцік А. І., 1906; Сямідка М. Р., 1898; Шульга Е. Н., 1903.
141	Ручаёўка Ручаёўка праваслаўныя	Гомельская, Лоеўскі	1973; Мінскі педінстытут; Краўчанка З. Ф.	Бернацкая П. Н., 1921; Кацуба А. С., 1905; Кацуба Н. М., 1898; Коўзік В. М., 1933.
142	Глухавічы Глу́хавічы праваслаўныя	Гомельская, Брагінскі	1973; Мінскі педінстытут; Краўчанка З. Ф.	Дземідзенка У. Н., 1894; Жураў А. М., 1903; Заранік П. П., 1892; Масеенка П. А., 1908.

АЛФАВІТНЫ ПАКАЗАЛЬНІК АБСЛЕДАВАНЫХ НАСЕЛЕНЫХ ПУНКТАЎ

№№ п/п	Населены пункт	Раён	Вобласць	Нумар на карце
1	2	3	4	5
1.	Абчуга	Крупскі	Мінская	22А
2.	Адрубак	Докшыцкі	Віцебская	17А
3.	Азарычы	Пінскі	Брэсцкая	47А
4.	Азяраны	Дзятлаўскі	Гродзенская	54
5.	Азяраны	Рагачоўскі	Гомельская	77
6.	Азяты	Жабінкаўскі	Брэсцкая	96а
7.	Альхоўка	Навагрудскі	Гродзенская	28А
8.	Альхоўцы	Ляхавіцкі	Брэсцкая	49А
9.	Амговічы	Слуцкі	Мінская	67
10.	Аніскавічы	Кобрынскі	Брэсцкая	97
11.	Антаполле	Чашніцкі	Віцебская	33
12.	Арэхаўка	Ушацкі	»	10
13.	Асавец	Бялыніцкі	Магілёўская	36А
14.	Асавец	Вілейскі	Мінская	15А
15.	Асташкавічы	Светлагорскі	Гомельская	120а
16.	Ахрэмаўцы	Барысаўскі	Віцебская	4
17.	Бабовікі	Полацкі	»	6А
18.	Бабовічы	Гомельскі	Гомельская	125
19.	Бабунічы	Петрыкаўскі	»	117
20.	Багушэвічы	Бярэзінскі	Мінская	70
21.	Бакшты	Іўеўскі	Гродзенская	58
22.	Баравікоўшчына	Валожынскі	Мінская	57
23.	Баркалабава	Быхаўскі	Магілёўская	80
24.	Барысаўшчына	Хвойніцкі	Гомельская	139
25.	Бастынь	Лунінецкі	Брэсцкая	107
26.	Баханы	Хоцімскі	Магілёўская	89
27.	Бахань	Слаўгарадскі	»	81
28.	Белая Дуброва	Касцюковіцкі	»	86
29.	Беражыстае	Крычаўскі	»	41А
30.	Беразіно	Докшыцкі	Віцебская	28
31.	Бершты	Шчучынскі	Гродзенская	47
32.	Бобрыкі	Капаткевіцкі	Гомельская	56А
33.	Брусы	Мядзельскі	Мінская	21
34.	Бутчын	Бабруйскі	Магілёўская	58А
35.	Быстрыца	Астравецкі	Гродзенская	18
36.	Бяляеўка	Чачэрскі	Гомельская	60А
37.	Бярнова	Гарадоцкі	Віцебская	12
38.	Бярозаўка	Глускі	Магілёўская	116
39.	Валодзькі	Маладзечанскі	Мінская	16А
40.	Валосавічы	Акцябрскі	Гомельская	120
41.	Валынцы	Верхнядзвінскі	Віцебская	8
42.	Ване́левічы	Капыльскі	Мінская	34А
43.	Варатынь	Бабруйскі	Магілёўская	118
44.	Вераб'і	Полацкі	Віцебская	9
45.	Вербавічы	Нараўлянскі	Гомельская	140
46.	Вецярэвічы	Пухавіцкі	Мінская	66
47.	Відзібар	Столінскі	Брэсцкая	132
48.	Ворнаўка	Кармянскі	Гомельская	82
49.	Вулька II-я	Лунінецкі	Брэсцкая	51А

Працяг табліцы

1	2	3	4	5
50.	Вязавіца	Калінкавіцкі	Гомельская	59А
51.	Вязынка	Маладзечанскі	Мінская	27
52.	Вялікія Баяры	Шчучынскі	Гродзенская	26А
53.	Вялікія Дольцы	Ушацкі	Віцебская	11
54.	Вялікія Нястанавічы	Лагойскі	Мінская	25а
55.	Вялікія Радванічы	Брэсцкі	Брэсцкая	64А
56.	Гай	Круглянскі	Магілёўская	36
57.	Гайна	Лагойскі	Мінская	26
58.	Галубы	Мастоўскі	Гродзенская	49а
59.	Гарэлец	Пухавіцкі	Мінская	33А
60.	Глівін	Барысаўскі	»	31
61.	Глухавічы	Брагінскі	Гомельская	142
62.	Горск	Бярозаўскі	Брэсцкая	45А
63.	Горталь	Івацэвіцкі	»	102
64.	Гостраў	Мастоўскі	Гродзенская	27А
65.	Граўжышкі	Ашмянскі	»	19
66.	Груздава	Пастаўскі	Віцебская	12А
67.	Грыбна	Полацкі	»	13
68.	Грывец	Горацкі	Магілёўская	42
69.	Дакудава	Лідскі	Гродзенская	52а
70.	Данілавічы	Дзяржынскі	Мінская	64
71.	Дараганава	Асіповіцкі	Магілёўская	72
72.	Дзімітравічы	Камянецкі	Брэсцкая	43А
73.	Дзям'янкі	Добрушскі	Гомельская	129
74.	Дзяніскавічы	Ганцавіцкі	Брэсцкая	50А
75.	Дзяржынск	Лельчыцкі	Гомельская	134
76.	Дзяхань	Смалявіцкі	Мінская	31А
77.	Дружылавічы	Іванаўскі	Брэсцкая	103
78.	Дубраўка	Добрушскі	Гомельская	130
79.	Дуброва	Рэчыцкі	»	121
80.	Дудзічы	Пухавіцкі	Мінская	32А
81.	Дужаўка	Чавускі	Магілёўская	79
82.	Жодзішкі	Смаргонскі	Гродзенская	22
83.	Жылі	Іўеўскі	»	20
84.	Жахавічы	Мазырскі	Гомельская	57А
85.	Забалоцце	Мсціслаўскі	Магілёўская	83
86.	Завад-Віравая	Слаўгарадскі	»	39А
87.	За́гараднае	Лёзненскі	Віцебская	9А
88.	Зайкава	Гарадоцкі	»	16
89.	Залессе	Чачэрскі	Гомельская	123
90.	Запясочча	Жыткавіцкі	»	54А
91.	Засінцы	Ельскі	»	138
92.	Заспа	Рэчыцкі	»	62А
93.	Зубакі	Лёзненскі	Віцебская	39
94.	Ісерна	Слуцкі	Мінская	110
95.	Казлы	Мёрскі	Віцебская	2А
96.	Камянюкі	Камянецкі	Брэсцкая	90
97.	Капацэвічы	Салігорскі	Мінская	111
98.	Каробчыцы	Гродзенскі	Гродзенская	45
99.	Кароткавічы	Жлобінскі	Гомельская	119
100.	Кароўчына	Быхаўскі	Магілёўская	75

Працяг табліцы

1	2	3	4	5
101.	Карцэвічы	Нясвіжскі	Мінская	62
102.	Карытнае	Асіповіцкі	Магілёўская	35А
103.	Касцянёва	Шчучынскі	Гродзенская	48
104.	Клюкаўка	Аршанскі	Віцебская	40
105.	Княжыцы	Магілёўскі	Магілёўская	78
106.	Козікі	Івацэвіцкі	Брэсцкая	101
107.	Крупіца	Мінскі	Мінская	63
108.	Кузьмічы	Любанскі	»	112
109.	Кураполле	Пастаўскі	Віцебская	2
110.	Курына	Віцебскі	»	17
111.	Лабуноўшчына	Полацкі	»	5А
112.	Ланькова	Бялыніцкі	Магілёўская	38
113.	Лапічы	Асіповіцкі	»	71
114.	Ласіцк	Пінскі	Брэсцкая	109
115.	Лісна	Верхнядзвінскі	Віцебская	1
116.	Лобжа	Клімавіцкі	Магілёўская	84
117.	Лоск	Валожынскі	Мінская	14А
118.	Лужкі	Шаркоўшчынскі	Віцебская	5
119.	Лукі	Карэліцкі	Гродзенская	60
120.	Лукшы	Браслаўскі	Віцебская	1А
121.	Луткі	Столінскі	Брэсцкая	114
122.	Любішчыцы	Івацэвіцкі	»	46А
123.	Любонічы	Кіраўскі	Магілёўская	76
124.	Лядзінкі	Віцебскі	Віцебская	21А
125.	Ляжыткавічы	Драгічынскі	Брэсцкая	48А
126.	Магуны	Пастаўскі	Віцебская	3
127.	Макараўцы	Берастовіцкі	Гродзенская	46
128.	Маладу́ша	Рэчыцкі	Гомельская	127
129.	Малахоўцы	Баранавіцкі	Брэсцкая	56
130.	Малыя Аўцюкі	Калінкавіцкі	Гомельская	122
131.	Малыя Вераб'евічы	Навагрудскі	Гродзенская	53
132.	Манякова	Мёрскі	Віцебская	8а
133.	Маркоўскае	Лельчыцкі	Гомельская	137
134.	Масілавічы	Слонімскі	Гродзенская	99
135.	Махнавічы	Мазырскі	Гомельская	135
136.	Мачаск	Бярэзінскі	Мінская	74
137.	Машканы	Сенненскі	Віцебская	32
138.	Месяцічы	Пінскі	Брэсцкая	52А
139.	Мілаславічы	Клімавіцкі	Магілёўская	88
140.	Міратычы	Карэліцкі	Гродзенская	29А
141.	Мішневічы	Шумілінскі	Віцебская	14
142.	Мсцібава	Ваўкавыскі	Гродзенская	51
143.	Мхінічы	Краснапольскі	Магілёўская	87
144.	Мярэцкія	Глыбоцкі	Віцебская	6
145.	Навасёлкі	Свіслацкі	Гродзенская	44А
146.	Налібокі	Стаўбцоўскі	Мінская	59
147.	Ніжняя Тошчыца	Быхаўскі	Магілёўская	40А
148.	Нізок	Уздзенскі	Мінская	65
149.	Ністáніцкі	Смаргонскі	Гродзенская	13А
150.	Новае Палессе	Лельчыцкі	Гомельская	65А
151.	Палік	Барысаўскі	Мінская	30
152.	Паляцкішкі	Воранаўскі	Гродзенская	11А
153.	Парэчча	Слонімскі	»	55
154.	Па́сека	Старадарожскі	Мінская	115
155.	Паташня	Гарадоцкі	Віцебская	7А
156.	Петрушанцы	Валожынскі	Мінская	23
157.	Пішчыкі	Дубровенскі	Віцебская	41

1	2	3	4	5
158.	Пралетарскае	Касцюковіцкі	Магілёўская	42А
159.	Прошыка	Крупскі	Мінская	34
160.	Пруды	Івянецкі	»	30А
161.	Прывалкі	Гродзенскі	Гродзенская	10А
162.	Прылукі	Брэсцкі	Брэсцкая	92
163.	Пялікі	Шаркоўшчынскі	Віцебская	3А
164.	Пяркі	Кобрынскі	Брэсцкая	96
165.	Рáдастава	Драгічынскі	»	98
166.	Расна	Камянецкі	»	91
167.	Рубеж	Клічаўскі	Магілёўская	37А
168.	Рудня	Лагойскі	Мінская	19А
169.	Рудня	Чэрвенскі	»	68
170.	Рудня Астравітая	»	»	69
171.	Ручаёўка	Лоеўскі	Гомельская	141
172.	Рыбчына	Вілейскі	Мінская	25
173.	Саланое	»	»	24
174.	Смыковічы	Акцябрскі	Гомельская	55А
175.	Семежава	Капыльскі	Мінская	105
176.	Сіманавічы	Драгічынскі	Брэсцкая	95
177.	Сінкевічы	Лунінецкі	»	113
178.	Сіняўка	Клецкі	Мінская	104
179.	Слабодка	Шклоўскі	Магілёўская	24А
180.	Слатаўшчына	Дубровенскі	Віцебская	23А
181.	Смычок	Буда-Кашалёўскі	Гомельская	124
182.	Спорава	Бярозаўскі	Брэсцкая	94а
183.	Стадолічы	Лельчыцкі	Гомельская	136
184.	Стайкі	Барысаўскі	Мінская	20А
185.	Стайкі	Магілёўскі	Магілёўская	38А
186.	Старакожаўка	Горацкі	»	25А
187.	Старое Сяло	Зэльвенскі	Гродзенская	50
188.	Старына	Мсціслаўскі	Магілёўская	44
189.	Стары Свержань	Стаўбцоўскі	Мінская	61
190.	Старыя Смільгіні	Воранаўскі	Гродзенская	52
191.	Стральцы	Гродзенскі	»	49
192.	Струга	Столінскі	Брэсцкая	133
193.	Сушыцк	Пінскі	»	108
194.	Сялец	Бярозаўскі	»	94
195.	Сяляўшчына	Расонскі	Віцебская	7
196.	Тульгавічы	Хвойніцкі	Гомельская	66А
197.	Тухавічы	Ляхавіцкі	Брэсцкая	100
198.	Узрэчча	Бешанковіцкі	Віцебская	19
199.	Ухвала	Крупскі	Мінская	37
200.	Ушакі	Чэрыкаўскі	Магілёўская	85
201.	Хатынічы	Ганцавіцкі	Брэсцкая	106
202.	Хацíслаў	Маларыцкі	»	131
203.	Хвалава	Пружанскі	»	93
204.	Хізы	Веткаўскі	Гомельская	128
205.	Холмеч	Рэчыцкі	»	126
206.	Цяхцін	Бялыніцкі	Магілёўская	73
207.	Чарніца	Лепельскі	Віцебская	18А
208.	Чэрнеўка	Шклоўскі	Магілёўская	43
209.	Чэрцы	Лепельскі	Віцебская	29
210.	Шарсцін	Веткаўскі	Гомельская	63А
211.	Шкураты	Брагінскі	»	67А
212.	Шыхаў	Жлобінскі	»	61А
213.	Якубова	Расонскі	Віцебская	4А
214.	Янава	Талачынскі	»	35
215.	Яскавічы	Салігорскі	Мінская	53А

АЛФАВІТНЫ ПАКАЗАЛЬНІК АБСЛЕДАВАНЫХ РАЁНАЎ

№№ п/п	Раён	Вобласць	Нумары н. п. на карце
1	2	3	4
1.	Акцябрскі	Гомельская	55А, 120
2.	Аршанскі	Віцебская	40
3.	Асіповіцкі	Магілёўская	35А, 71, 72
4.	Астравецкі	Гродзенская	18
5.	Ашмянскі	»	19
6.	Бабруйскі	Магілёўская	58А, 118
7.	Баранавіцкі	Брэсцкая	56
8.	Барысаўскі	Мінская	20А, 30, 31
9.	Берастовіцкі	Гродзенская	46
10.	Бешанковіцкі	Віцебская	8А, 15
11.	Брагінскі	Гомельская	67А, 142
12.	Браслаўскі	Віцебская	1А, 4
13.	Брэсцкі	Брэсцкая	64А, 92
14.	Буда-Кашалёўскі	Гомельская	124
15.	Быхаўскі	Магілёўская	40А, 75, 80
16.	Бялыніцкі	»	36А, 38, 73,
17.	Бярозаўскі	Брэсцкая	45А, 94, 94а
18.	Бярэзінскі	Мінская	70, 74
19.	Валожынскі	»	14А, 23, 57
20.	Ваўкавыскі	Гродзенская	51
21.	Верхнядзвінскі	Віцебская	1, 8
22.	Веткаўскі	Гомельская	63А, 128
23.	Вілейскі	Мінская	15А, 24, 25
24.	Віцебскі	Віцебская	17, 21А
25.	Воранаўскі	Гродзенская	11А, 52
26.	Ганцавіцкі	Брэсцкая	50А, 106
27.	Гарадоцкі	Віцебская	7А, 12, 16
28.	Глускі	Магілёўская	116
29.	Глыбоцкі	Віцебская	6
30.	Гомельскі	Гомельская	125
31.	Горацкі	Магілёўская	25А, 42
32.	Гродзенскі	Гродзенская	10А, 45, 49
33.	Дзяржынскі	Мінская	64
34.	Дзятлаўскі	Гродзенская	54
35.	Добрушскі	Гомельская	129, 130
36.	Докшыцкі	Віцебская	17А, 28
37.	Драгічынскі	Брэсцкая	48А, 95, 98
38.	Дубровенскі	Віцебская	23А, 41
39.	Ельскі	Гомельская	138
40.	Жабінкаўскі	Брэсцкая	96а
41.	Жлобінскі	Гомельская	61А, 119
42.	Жыткавіцкі	»	54А
43.	Зэльвенскі	Гродзенская	50
44.	Іванаўскі	Брэсцкая	103
45.	Івацэвіцкі	»	46А, 101, 102
46.	Івянецкі	Мінская	30А
47.	Іўеўскі	Гродзенская	20, 58
48.	Калінкавіцкі	Гомельская	59А, 122
49.	Камянецкі	Брэсцкая	43А, 90, 91

1	2	3	4
50.	Капаткевіцкі	Гомельская	56А
51.	Капыльскі	Мінская	34А, 105
52.	Кармянскі	Гомельская	82
53.	Карэліцкі	Гродзенская	29А, 60
54.	Касцюковіцкі	Магілёўская	42А, 86
55.	Кіраўскі	»	76
56.	Клецкі	Мінская	104
57.	Клімавіцкі	Магілёўская	84, 88
58.	Клічаўскі	»	37А
59.	Кобрынскі	Брэсцкая	96, 97
60.	Краснапольскі	Магілёўская	87
61.	Круглянскі	»	36
62.	Крупскі	Мінская	22А, 34, 37
63.	Крычаўскі	Магілёўская	41А
64.	Лагойскі	Мінская	19А, 25а, 26
65.	Лельчыцкі	Гомельская	65А, 134, 136, 137
66.	Лепельскі	Віцебская	18А, 29
67.	Лёзненскі	»	9А, 39
68.	Лідскі	Гродзенская	52а
69.	Лоеўскі	Гомельская	141
70.	Лунінецкі	Брэсцкая	51А, 107, 113
71.	Любанскі	Мінская	112
72.	Ляхавіцкі	Брэсцкая	49А, 100
73.	Магілёўскі	Магілёўская	38А, 78
74.	Мазырскі	Гомельская	57А, 135
75.	Маладзечанскі	Мінская	16А, 27
76.	Маларыцкі	Брэсцкая	131
77.	Мастоўскі	Гродзенская	27А, 49а
78.	Мёрскі	Віцебская	2А, 8а
79.	Мінскі	Мінская	63
80.	Мсціслаўскі	Магілёўская	44, 83
81.	Мядзельскі	Гродзенская	21
82.	Навагрудскі	»	28А, 53
83.	Нараўлянскі	Гомельская	140
84.	Нясвіжскі	Мінская	62
85.	Пастаўскі	Віцебская	2, 3, 12А
86.	Петрыкаўскі	Гомельская	117
87.	Пінскі	Брэсцкая	47А, 52А, 108, 109
88.	Полацкі	Віцебская	5А, 6А, 9, 13
89.	Пружанскі	Брэсцкая	93
90.	Пухавіцкі	Мінская	32А, 33А, 66
91.	Рагачоўскі	Гомельская	77
92.	Расонскі	Віцебская	4А, 7
93.	Рэчыцкі	Гомельская	62А, 121, 126, 127
94.	Салігорскі	Мінская	53А, 111
95.	Светлагорскі	Гомельская	120а
96.	Свіслацкі	Гродзенская	44А
97.	Сенненскі	Віцебская	32
98.	Слаўгарадскі	Магілёўская	39А, 81
99.	Слонімскі	Гродзенская	55, 99
100.	Слуцкі	Мінская	67, 110

1	2	3	4
101.	Смалявіцкі	Мінская	31А
102.	Смаргонскі	Гродзенская	13А, 22
103.	Старадарожскі	Мінская	115
104.	Стаўбцоўскі	»	59, 61
105.	Столінскі	Брэсцкая	114, 132, 133
106.	Талачынскі	Віцебская	35
107.	Уздзенскі	Мінская	65
108.	Ушацкі	Віцебская	10, 11
109.	Хвойніцкі	Гомельская	66А, 139
110.	Хоцімскі	Магілёўская	89
111.	Чавускі	»	79
112.	Чачэрскі	Гомельская	60А, 123
113.	Чашніцкі	Віцебская	33
114.	Чэрвенскі	Мінская	68, 69
115.	Чэрыкаўскі	Магілёўская	85
116.	Шаркоўшчынскі	Віцебская	3А, 5
117.	Шклоўскі	Магілёўская	24А, 43
118.	Шумілінскі	Віцебская	14
119.	Шчучынскі	Гродзенская	26А, 47, 48

СПІС ЗБІРАЛЬНІКАЎ

№№ п/п	Прозвішча і ініцыялы	Установа	Колькасць абследаваных населеных пунктаў	Нумары абследаваных населеных пунктаў
1	2	3	4	5
1.	Абабурка М. В.	Магілёўскі педінстытут	1	88
2.	Аляксейчык Г. М.	Мінскі педінстытут	2	53, 54
3.	Аляхновіч М. М.	Брэсцкі педінстытут	1	96а
4.	Анічэнка У. В.	Гомельскі універсітэт	1	130
5.	Анішчанка А. В.	Мазырскі педінстытут	1	140
6.	Арашонкава Г. У.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	6	27А, 47А, 68, 70, 71, 115
7.	Бандарэнка Т. П.	»	1	6А
8.	Бендзерук В. А.	Брэсцкі педінстытут	1	96а
9.	Бігель М. М.	Гродзенскі педінстытут	1	48
10.	Бірыла М. В.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	6	17А, 18А, 19А, 22А, 34А, 46А
11.	Булыка А. М.	»	1	46А
12.	Бяндэга (Антанюк Л. А.)	»	1	133
13.	Вайтовіч Н. Т.	»	18	9А, 16А, 20А, 30А, 32А, 37, 57, 57А, 59, 62А, 63А, 66А, 67, 73, 80, 104, 119, 138
14.	Валкавец (Грыгор'ева) Л. М.	»	7	3А, 5А, 35А, 38А, 41А, 52А, 54А, 64А
15.	Выгонная Л. Ц.	»	1	32А
16.	Вярэніч В. Л.	»	3	16А, 32А, 133
17.	Гайдукевіч І. М.	Мінскі педінстытут	1	76
18.	Гапановіч П. М.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	1	10А
19.	Гаўрош Н. В.	Мінскі педінстытут	1	60
20.	Груцо А. П.	»	10	3А, 5А, 10А, 16А, 23А, 25А, 40, 41, 42, 52А
21.	Грыгор'ева (Валкавец) Л. М.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	7	3А, 5А, 35А, 38А, 41А, 52А, 54А, 64А
22.	Грынавецкене А. І.	Інстытут мовы і літаратуры АН ЛітССР	1	20
23.	Гурыновіч Л. А.	Мазырскі педінстытут	1	136
24.	Дабрыян М. В.	Брэсцкі педінстытут	1	52
25.	Кавальчук Л. П.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	8	1А, 2А, 3А, 5А, 13А, 15А, 26А, 48А
26.	Кажура Н. Ц.	»	2	22А, 133
27.	Калацігіна В.	Гродзенскі педінстытут	1	47
28.	Карлаў Р. І.	Брэсцкі педінстытут	2	91, 131
29.	Каўрус А. А.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	2	6А, 21
30.	Кацапаў Л. А.	Мазырскі педінстытут	2	137, 140
31.	Кечык С. Я.	Магілёўскі педінстытут	4	83, 85, 87, 89
32.	Клімчук Ф. Д.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	17	43А, 86, 90, 92, 94, 94а, 95, 96, 96а, 98, 102, 103, 108, 109, 113, 132, 135
33.	Клюсаў Г. Н.	Магілёўскі педінстытут	1	42
34.	Колас Н. П.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	1	40А
35.	Корбут Л.	Гродзенскі педінстытут	1	47
36.	Краўчанка З. Ф.	Мінскі педінстытут	6	10А, 17А, 18А, 139, 141, 142
37.	Краўчук Р. У.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	3	3А, 5А, 34А
38.	Крывіцкі А. А.	»	20 1	1А, 2А, 5, 8А, 12, 13, 15, 23, 25А, 33, 34, 36А, 38, 39, 44, 53А, 54А, 64А, 114, 133
39.	Крыўко М. Н.	»		8а
40.	Кузьмянкова Т. В.	»	5	17А, 18А, 38А, 51А, 60А
41.	Лебядзевіч Л.	Гродзенскі педінстытут	1	47
42.	Кучук І. М.	Мазырскі педінстытут	1	140
43.	Лемцюгова В. П.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	11	16А, 17А, 18А, 19А, 22А, 39А, 43, 78, 79, 111, 112
44.	Лобач С. Г.	»	21	4А, 14, 17, 28, 31, 34А, 36, 37, 49а, 56А, 67А, 74, 101, 106, 116, 117, 120, 122, 123, 125, 130
45.	Лучыц-Федарэц І. І.	»	4	9, 14А, 48А, 93
46.	Малажай Г. М.	Брэсцкі педінстытут	2	96а, 131
47.	Маліноўская Л.	Гродзенскі педінстытут	1	47
48.	Малько (Фандзякова) Р. М.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	4	32А, 54А, 64А, 133
49.	Малюк А. К.	Мазырскі педінстытут	1	140
50.	Мацкевіч Ю. Ф.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	31	1, 2, 4, 6, 8, 11А, 12А, 14А, 19, 20, 24, 25, 26А, 27А, 28А, 29А, 43А, 44А, 45А, 49А, 50А, 51, 52, 58, 66, 69, 77, 112, 120а, 122, 137
51.	Міхайлаў П. А.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	6	89, 96а, 97, 113, 114, 131
52.	Міхневіч А. Я.	»	1	31А
53.	Напорка А. А.	»	3	51А, 60А, 133
54.	Нікіценка В. М.	Мазырскі педінстытут	1	140
55.	Падлужны А. І.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	6	7А, 35А, 40А, 41А, 46А, 59А
56.	Панасюк Г.	Гродзенскі педінстытут	1	46
57.	Панкевіч Г. У.	»	1	48
58.	Панюціч К. М.	Мінскі педінстытут	2	10, 11
59.	Пархімчык Г.	Гродзенскі педінстытут	1	47
60.	Паўлючэнка А. М.	Мазырскі педінстытут	1	138
61.	Петручук А. Я.	Брэсцкі педінстытут	3	91, 96а, 131
62.	Прышчэпчык Г. М.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	1	61
63.	Рамановіч Я. М.	»	39	3. 15А, 18, 19А, 21А, 22, 24А, 25А, 27, 30, 31А, 32, 33, 33А, 34А, 36А, 37А, 46А, 49, 52а, 54, 55А, 56, 58А, 61А, 63, 64, 65, 65А, 72, 99, 100, 105, 106, 110, 111, 117, 121, 126
64.	Сарокіна В. І.	Гродзенскі педінстытут	1	48
65.	Сігеда П. І.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	3	23А, 31А, 98
66.	Старычонак В. Дз.	»	1	140
67.	Стома А. С.			
68.	Студэнты	Мазырскі педінстытут	1	138
		Брэсцкі педінстытут	1	131
		Гомельскі універсітэт	3	125, 126, 130
		Мазырскі педінстытут	1	137
69.	Сцяцко П. У.	Мінскі педінстытут	2	50, 55

Працяг табліцы

1	2	3	4	5
70.	Сцяшковіч Т. Ф.	Гродзенскі педінстытут	4	45, 46, 47, 48
71.	Трафімовіч А.	»	1	47
72.	Тумас Г. Д.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	4	6А, 33А, 36А, 59А
73.	Фандзякова (Малько) Р. М.	»	4	32А, 54А, 64А, 133
74.	Цыхун Г. А.	»	6	5, 31А, 54А, 64А, 114, 133
75.	Чабярук А. І.	»	37	3, 18, 19А, 21А, 22, 24А, 25а, 26, 27, 30, 31А, 32, 33, 34А, 37А, 46А, 52а, 55А, 56, 58А, 61А, 63, 64, 65, 65А, 72, 74, 99, 100, 105, 110, 111, 117, 120а, 121, 126, 137
76.	Чартко І. І.	»	2	43А, 45А
77.	Чыкілеўская Т. Ф.	»	1	22А
78.	Чэкман В. М.	»	2	7А, 20А
79.	Шадурскі І. В.	»	2	23А, 25А
80.	Шаталава Л. Ф.	»	20	1А, 2А, 4А, 7, 11А, 12А, 13А, 20А, 26А, 27А, 28А, 29А, 43А, 44А, 45А, 47А, 56А, 57А, 67А, 107
81.	Шахнова А. А.	Мазырскі педінстытут	1	138
82.	Шур В. В.	»	1	136
83.	Шушкевіч В. С.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	2	45А, 57А
84.	Янкова Т. С.	Гомельскі універсітэт	1	126
85.	Яшкін І. Я.	Інстытут мовазнаўства АН БССР	30	9А, 16, 23А, 28А, 30А, 32А, 35, 39, 41А, 43А, 53А, 62, 62А, 63А, 66А, 75, 81, 82, 84, 94, 102, 114, 118, 124, 127, 128, 129, 133, 134, 138

СПІС КАРТАЎ

КАМЕНТАРЫІ ДА КАРТАЎ

Карта № 1

ПОЎДЗЕНЬ (ПАЛОВА ДНЯ)

№ 9 «Як кажуць аб палавіне дня: поўдня, паўдзён, паўдзёнкі, палудзень...»

На карце паказаны словаўтваральныя і лексічныя варыянты назвы паўдня. Найменне *апоўдзень* картаграфуецца як *поўдзень*. Назва *паўдзёнкі, пылудзёнкі* — як *паўдзёнак*.

Адводзяцца ад картаграфавання назвы *ў паўдня́, у паўдні́, у поўдні, в поўдні, у поўдне́, апоўдня, опо́вдні, ополу́дні, ны палу́дні, по́слі абе́да,* бо абазначаюць іншае паняцце (час пасля абеду).

паўдня́ 3, 20—22, 24—25а, 27, 33, 36, 37, 40, 49, 49а, 51, 52а, 54—68, 72, 73, 75, 77, 86, 99, 105, 111, 112, 115, 118, 119, 121, 125, 128, 142. *поўдня́* 18, 93, 94, 100, 101, 104, 106, 110, 123, 127, 136, 141. *полдня́* 14. *поўня́* 53, 74: *пувня́ 109. пу́ўння 15 (рэдк.), пуўдня́* 35. *пъўдня́* 73, 83, 86. *поўдне́* 137. *пувдне́* 92. *повдня́* 94а, 95, 96, 103, 108, 132.

по́ўдня 9, 80, 89, 118, 126. *по́лдня* 17.

паўдзён 1, 5—13, 15—17, 28—30, 32, 39, 41, 69, 71, 78, 81, 84, 87, 116, 120а, 135. *поўдзён* 120.

по́ўдзень 31, 81, 82, 88, 93, 102, 107, 114, 117, 122, 124, 129, 138—140. *по́ўдзінь* 16, 42, 44, 79, 84. *поўдзянь* 76, 130. *по́ўдзень* 133, 134. *по́ўдэнь* 96а. *по́вдэнь* 97. *по́лдзінь* 85. *апо́ўдзень* 112.

паўдзе́нь 70. *повдзе́нь* 113.

палу́дзень 23. *палу́дзянь* 19, 45, 47, 50, 55 (рэдк.). *палу́зянь* 58. *полу́дынь* 90, 131. *пулу́дынь* 91.

по́лудзень 26, 40, 41, 46, 60. *по́лудзянь* 52. *по́лудэнь* 97. *по́лыдзін* 35.

паўдзёнак 23. *паўдзёнкі* 38. *пылудзёнкі* 87.

абе́д 81. *абе́т* 4 (дванаццаць гадзін), 13, 16, 34.

Адзінкавыя: *палу́дня* 48. *паўнёўка* 53. *паўднёвы час* 77. *палаві́на дня* 139.

Адведзены: *у паўдні́* 2. *ны палу́дні* 16. *по́слі абе́да* 40. *у поўдня́* 51. *у по́ўдні* 73. *апо́ўдня* 86. *в поўдні* 98. *у поўдне́* 107. *опо́вдні, ополу́дні* 108.

Карта № 2

МЕСЯЦ (НЯБЕСНАЕ СВЯЦІЛА)

АЛА 2439 'луна' луна, месяц — mesec — księżyc

Картаграфуюцца назвы месяца (нябеснага свяціла). Паказаны адрозненні па каранях і словаўтваральных элементах.

ме́сяц 6А, 10А—15А, 19А, 26А—33А, 35А, 44А, 49А—51А, 53А, 55А, 58А, 59А, 62А, 50, 61, 70, 115. *ме́сец* 34А, 46А, 54А, 56А, 57А, 65А, 66А, 115. *ме́сіц* 1А—5А, 7А—9А, 16А—24А, 36А, 37А, 39А—42А, 60А. *ме́сэц* 45А. *мі́сэць* 64А. *мі́сяц* 52А. *мі́сяць* 43А, 48А. *мэ́сяц* 47А. *мэ́сэц* 45А.

ме́сік 25А, 42А.

ме́сячка 35А (*ме́сячка зайшла́*), 37А, 61А—63А, 67А.

ме́січык (памяншш.) 38А. *ме́сячак* (памяншш.) 70.

лу́на 2А, 4А, 6А—8А, 18А—20А, 22А, 25А, 40А, 59А, 67А, 70.

Дадаткова выкарыстаны ўскосныя звесткі з адказаў на розныя пытанні Інструкцыі ЛАБНГ: *ме́сіц* 86. *мі́сяц* 103, 108, 109, 132. *мі́сяць* 90, 95, 96. *ме́сік* 86.

Матэрыялы, якія паведамілі супрацоўнікі Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа АН Беларусі. Прыводзіцца лексема, якая картаграфуецца, назва населенага пункта, дзе лексема запісана, нумар сеткі ЛАБНГ, пад якім яна картаграфуецца, хто паведаміў (прозвішча і ініцыялы); назвы раёнаў падаюцца скарочана.

ме́сяц (Дарагавіца Кп, 34А, Т. І. Юхо; Замошша Лб, 110, Т. М. Трухан; Углы Кп, 105, В. У. Мяснікова; Гальшаны Аш, 19, Т. І. Блізнюк; Беражно Крл, 60, І. І. Крамко; Малінаўка Нсв, 62, З. М. Кудрэйка; Кальсберг Мн, 27, Л. С. Дашкевіч; Рухава Стд, 115, Н. А. Чабатар; Семукачы Мг, 78, В. А. Бабкова; Нізок Уздз, 65, Т. П. Бандарэнка; Дзятлава, 54, В. Г. Зялёнка; Капыль, 34А, С. К. Берднік; Селішча Нвг, 53, А. М. Булыка; Гольчычы Слц, 67, Н. Ц. Кажура; Сімакава Крл, 60, І. М. Бунчук; Краглі Дзтл, 53, Г. М. Старадубец; Посальч Вр, 11А, І. В. Войніч; Альба Нсв, 62, Г. У. Арашонкава; Буда Хн, 139, Л. А. Антанюк; Глыбокае, 6, Ю. Ф. Мацкевіч; Бераснёўка Бр, 142, Н. Дзм. Корань; Лібараўшчына Дк, 28, А. С. Аксамітаў). *ме́сіц* (Шаламы Сл, 85, І. Я. Яшкін; Турасполле Пл, 10, У. М. Свяжынскі; Дужаўшчына Чв, 79, В. П. Лемцюгова; Буцькаўшчына Пл, 9, П. В. Садоўскі; Манякова Мр, 8а, М. Н. Крыўко; Саламір'е Пл, 5А, А. Я. Баханькоў). *ме́сец* (Бераснёўка Бр, 142, Н. Дзм. Корань; Верасніца Жт, 114, М. А. Дарошка).

ме́січка (Шаламы Сл, 85, І. Я. Яшкін; Дужаўшчына Чв, 79, В. П. Лемцюгова).

луна́ (Буцькаўшчына Пл, 9, П. В. Садоўскі; Саламір'е Пл, 5А, А. Я. Баханькоў; Лібараўшчына Дк, 28, А. С. Аксамітаў).

лу́нія (Манякова Мр, 8а, М. Н. Крыўко).

Бялькевіч І. К. Краёвы слоўнік усходняй Магілёўшчыны. Мінск, 1970. С. 263. *ме́сік* Чыгрынаўка (картаграфуецца пад № 43), Касцюковічы (картаграфуецца пад № 86), Кокатава (картаграфуецца пад № 83).

Карта № 3

МАЛАДЗІК

№ 10 «Я. н. розныя фазы месяца (начнога свяціла): а) як настае: маладзік...»

Картаграфуецца назва маладзіка. Паказаны лексічныя і словаўтваральныя варыянты гэтай назвы. Назва *малады́ ме́сячык* картаграфуецца як *малады́ ме́сяц, но́венькі ме́сяц* — як *но́вы ме́сячык, пе́рвая (пе́рвый) ква́дра* — як *пе́ршая ква́дра.*

маладзі́к 1—4, 6—8, 11, 14, 17—25а, 27—32, 34, 36, 47, 49—50, 52—56, 59—68, 70, 72, 74—77, 79—82, 88, 100, 104, 105, 110—112, 116—119, 120а—130, 135, 136, 141, 142. *мъладзі́к* 5, 8а, 12, 15, 33, 37, 39, 41, 42, 44, 73, 78, 83, 86. *мыладзі́к* 13, 16, 35, 38, 40, 84, 85, 87, 89. *малодзі́к* 115, 120. *молодзі́к* 94, 101, 102, 106, 113, 114, 138, 140. *мо̂лоде̂к* 90. *молоды́к* 91, 97, 108, 109, 131, 132. *молоді́к* 133, 134. *муолодзі́к* 137.

маладзічо́к 9, 10, 26, 57—59, 66, 69, 71, 79, 80. *мълъдзічо́к* 8а. *мылыдзічо́к* 35. *молодічо́к* 133. *молодычо́к* 109. *молодзічо́к* 107.

малады́ ме́сяц 60, 93, 99. *молоды́й мі́сяц* 94а, 103, 109. молоды́й мі́сац 132. *молоды́й мі́сяць* 92, 95, 96, 96а. *мулудэ́й мі́сяць* 98. *малады́ ме́сячак* 51.

но́вы ме́сячык 45, 46. *но́венькі ме́сяц* 135.

пе́ршая ква́дра 21, 46, 93. *пе́рвая ква́дра* 43, 130, 139. *пе́рвый ква́дра* 40.

Адзінкавыя: *пача́так* 48.

Карта № 4

МЕСЯЦ У ДРУГОЙ КВАДРЫ

№ 10 «Я. н. розныя фазы месяца (начнога свяціла): б) палова: малады перакрой...»
Картаграфуецца назва месяца ў другой квадры. Трэба адзначыць, што назва *палавіна (палова) месяца* — гэта канкрэтна палова месяца, а назвы *падпоўня, падпоўню, падпоўнік* і іншыя абазначаюць толькі павялічаныя памеры месяца.
Назва *да поўната* картаграфуецца тым жа знакам, што і *поўната, паумесячык* як *поумесяца, утърая квадра, вторая квадра, фтырая квадра* як *другая квадра, перакрўй маладзіка*, як *перакрой малады, падпоўнічак* як *падпоўнік, палавінка* як *палавіна*.
Адводзяцца ад картаграфавання назвы: *поўната, поўня, чэцверць, першая змена, першая квадра, прыбытачныя дні, месік, сямак, поўный вятох, віташок, маладзік, малады месяц, полнолўнія, пололўнія, пылулўння, пайналўнія, сход, стары, рўшанне, рўшыць,* бо не адпавядаюць тэме карты.
падпоўня 54, 61, 120, 126, 141. *путпоўня* 140. *путповне* 137. *падпоўна* 33, 122, 129, 130. *патпоўня* 23, 49, 69, 127. *патпоўна* 21, 26, 57, 58, 82. *патпоўно* 105.
пад поўню 70. *пат поўню* 105. *под поўну* 114. *пуд повню* 132. *пат пэлню* 20.
падпоўная 75. *патпоўная* 27, 30, 64, 124. *патпоўныя* 29, 84. *патпоўнае* 117. *патпоўнае* 31, 57, 112, 116. *пудпоўное* 138.
падпоўнік 72, 110. *патпоўнік* 66. *падпоўнічак* 115.
падпоўнату 14. *пат поўната* 28. *да поўната* 3.
палавіна 10, 11, 17, 25а, 56, 59, 62, 67, 70, 81, 83, 86, 100, 104. *половіна* 119. *половына* 132. *пылавіна* 35, 78, 89. *пълавіна* 42. *палавінка* 52, 74.
палавіна месяца 6, 50, 53, 55, 70, 135. *половіна месяца* 102. *половіна месяцу* 101. *половына місяца* 92, 94а, 103, 108, 109. *половына місяця* 95, 96. *половэна місяця* 90.
палавіна маладзіка 1, 52а, 112. *половіна молодзіка* 113. *пълавіна мъладзіка* 73. *пылавіна мылыдзіка* 87.
палова 25а, 49а, 52, 88, 118, 121, 125.
поумесяца 62, 93. *паумесячыка* 45.
другая квадра 2, 3, 19—22, 44, 51, 63, 65, 66, 68, 74, 81, 107, 120а, 123, 130, 139. *друга квадра* 102. *утърая квадра* 15. *вторая квадра* 32. *фтырая квадра* 43.
перакрой (малады) 105. *перакрўй (маладзіка)* 141.
Адзінкавыя: *друга чэцверць* 10. *другая змена* 25. *сярэдзіна* 48. *к поўнаму ідзе* 77.
Адведзены: *поўната* 1. *поўня* 69. *чэцверць* 5, 79, 123. *першая змена* 24. *першая квадра* 94. *прыбытачныя дні* 4. *месік* 38. *сямак* 67. *поўный вятох* 7. *віташок* 35. *маладзік* 71. *малады месяц* 99. *полнолўнія* 40. *пололўнія* 96а. *пылулўння* 85. *пайналўнія* 13. *сход* 83. *стары* 134. *рўшанне* 136. *рўшыць* 142.
Адсутнасць назвы: 12, 34, 37, 39, 41, 47, 60, 76, 80, 91, 111, 125, 133,

Карта № 5

ПОЎНЯ

№ 10 «Я. н. розныя фазы месяца (начнога свяціла): в) поўны месяц: поўнік, поўната...»
Картаграфуецца назва поўні. Паказаны лексічныя і словаўтваральныя адрозненні. Назвы *ўпоўня, пэльня* картаграфуюцца як *поўня, упоўна* як *поўна, поўнічак* як *поўнік, поўная месячка, поўны маладзік* як *поўны месяц*.
Адводзяцца ад картаграфавання назвы *патпоўня, падпоўня, падпоўна, рўшала, рўшыло, рўшае, сходы, схадок, ісход, сходныя дні, месяц, квадра, сярпок, гнілец,* бо не адпавядаюць тэме карты.
поўня 14, 23, 24, 25а, 47, 51, 53, 54, 59—62, 65, 68, 70, 82, 86, 90, 93—96а, 101, 102, 104, 108, 109, 119, 120а, 126, 127, 137. *поўнё* 56. *повня* 131. *пэльня* 19, 20. *упоўня* 59.
поўна 26, 34, 35, 44, 57, 59, 74, 78, 100, 121—123. *поўно* 105. *поўнэ* 131. *упоўна 59.*
поўнае 31, 57, 77, 80. *пэльне* 46. *поўныя* 15, 22, 28—30, 32, 33, 41, 70, 73, 75, 81, 85, 112, 118.
поўны месяц 25, 45, 49, 49а, 52, 58, 59, 63, 79, 93, 111, 113, 135, 137, 141. *поўный месяц* 83, 88. *поўный месец* 107. *поўный місяц* 94а. *поўный місяць* 98.
поўната 1—12, 16, 17. *пъўнъта* 83.
поўнік 66, 67, 71, 110, 111, 120а. *поўнічак* 115.
кругла месяц 49, 50.
цэлы месяц 55. *цілый місяць* 92.
Адведзены: *патпоўне* 52а. *падпоўня* 91. *падпоўна* 121. *рўшала* 74. *рўшыла* 66. *рўшыло* 114. *рўшае* 121, 141. *сходы* 36, 42. *схадок* 43. *ісход* 120. *сходныя дні* 142. *месяц* 21, 48. *квадра* 21, 136. *сярпок* 35. *гнілец* 72.

Карта № 6

МЕСЯЦ У АПОШНЯЙ КВАДРЫ

№ 13 «Убыванне месяца да паловы: стары перакрой, сходы, сход, вятховыя дні, у вятху, веташок, старык...»
Картаграфуецца назва месяца ў апошняй квадры. Паказаны лексічныя і словаўтваральныя варыянты. Назвы *сход(а) месяца, сход мыладзіка, на схот месяца, на схода місяць на сходзі, схадок, сходы, ісход,* картаграфуюцца як *сход; сходзіць месяц, ісходзіць місячык, зышоў месяц* — як *сходзіць, старычок* як *старык, стары месячык, стары молодзік, стары перакрой* — як *стары, ветах, вётах* — як *вятох, адбытачныя дні, збыта, адбыў месяц* — як *збытачныя дні, паследнія кварта, чытворта квадра, чацвёртая квадра* — як *астатняя квадра, гнілая нядзеля* — як *гнілец, змены місяца* — як *змены.*
сход 5, 9, 37, 38, 44, 73, 75, 78, 79, 81—86, 88, 89, 101, 116, 119, 124, 127, 128, 130. *сход месяца* 51. *сход мыладзіка* 87. *схот* 6, 7, 28, 29, 31, 34, 35, 39, 73. *схот месяца* 25а. *схот месіца* 8а. *на схот месяца* 19, 25. *схода* 60, 134. *схода месяца* 106. *на схода місяць* 98. *на сходзі* 32. *схадок* 43, 79, 80, 81. *сходы* 36, 40—42, 126. *ісход* 120. *ісхот* 14
сходнія дні 65, 66, 67, 70, 72, 104, 111, 117, 120, 135, 137, 138, 141. *сходныя дні* 35, 59. *сходніе дні* 115, 139, 140. *сходны дні* 97. *схўднія дні* 142.
сходзіць 22, 57, 59, 99. *сходзіць месяц* 62, 122, 135. *ісходзіць місячык* 133. *зышоў месяц* 94. *зыйшов місяць* 96.
старык 68, 69, 71, 74—76, 107—109, 112, 121, 123, 126, 127, 132, 133. *старік* 113. *старычок* 68, 129, 141.
стары 114, 136, 140. *стары месяц* 94, 99, 105, 106. *старый місяць* 92. *стары месячык* 45. *стары молодзік* 102.
старыя дні 20, 46. старыйі дні 94а, 103.
вятох 8, 15, 19, 25, 29, 41, 42. *вяток* 81. *ветах* 17, 57. *вётах* 52а, 58.
віташок 10, 11, 13, 16, 17, 26, 35, 36, 43, 75, 84. *веташок* 3, 18, 23, 68, 81.
збытнія дні 2. *адбытачныя дні* 4. *збыта* 63. *адбыў месяц* 52.
пустыя дні 58. *пустые дні* 4.
астатняя квадра 3, 102. *астатня квадра* 46. *паследнія кварта* 16. *чытворта квадра* 96. *чацвёртая квадра* 121.
змены 93. *зьміны місяца* 92.
гнілец 72. *гнілая нядзеля* 128.
Адзінкавыя: *чорнец* 102. *послённы нні (дні)* 109.
Адсутнасць назвы: 50, 53, 55.

Карта № 7

СОНЕЙКА

АЛА 2426 hypocor солнышко — sunašće — słoneczko
Картаграфуюцца словаўтваральныя элементы памяншальнай формы ад слова *сонца*. Паказаны таксама нерэгулярныя фанетычныя адрозненні. Як *соўнейка* картаграфуецца *солнейка*, як *соўнушка — соўнышка, солнушка, солнышка*, як *слонечка — слоначка.*

1А *слóнінька.* 2А *сóўнушка.* 3А *сóнейка, сóўнейка.* 4А *сóнійко.* 5А *сóўнінька.* 6А *сóняйка.* 7А *сóнійка.* 8А *сóўнейка.* 9А *сóлнышка.* 10А *слóначка.* 11А *слóнечка.* 12А *слóнійка, сóнійка.* 13А—14А *слóняйка.* 15А *сóняйка.* 16А *сóўнійка, сóўнінька.* 17А *сóўнійка.* 18А *сóнейка.* 19А *сóлнейка.* 20А *сóўйійка, сóўнійка.* 21А—22А *сóлнышка.* 23А—25А *сóўнійка.* 26А *слó-няй* 27А *слóнечко.* 28А *сóнейка.* 29А *сóўнейко.* 30А *слóўнейка.* 31А *сóўнейка.* 32А *сó-нейка.* 33А *сóняйка.* 34А *сóнейко.* 35А *сóняйка.* 36А *сóнійка.* 37А *сóняйка, сóўняйка.* 38А—. 39А *сóлнушка, сóўніка.* 40А *сóўнейка, сóнцайка.* 41А *сóлнушка, сóўнінька.* 42А *сóўнышка.* 43А *сóнычко.* 44А *сóненько.* 45А *сóнэнько, сóнэчко.* 46А *сóнейко.* 47А *сóнэйко.* 48А *сóныч-ко.* 49А—51А *сóнейко.* 52А *сóнэйко.* 53А *сóнейко.* 54А *сóніко.* 55А *сóнейка, сóнечка.* 56А *сóнейко, сóлнушко, сóўнейко.* 57А *сóўнеко.* 58А *сóўняйка.* 59А *сóняйка.* 60А *сóнейка.* 61А *сóўняйка.* 62А *сóнейка.* 63А *сóўнейка.* 64А—. 65А—66А *сóнейко.* 67А *сóўнушка, сó-нейка.* 50 *сóняйко, сóнейко.* 61 *сóняйко, слóняйко.* 70 *сóўнейка.* 115 *сóнейка.*

Дадаткова выкарыстаны ўскосныя звесткі з адказаў на розныя пытанні Інструкцыі ЛАБНГ: 85 *сóўнейка, сóнчака.* 92 *сóнычко.* 95 *сóнычко, сóныко.* 96. *сóнычко.* 97 *сóнычко.* 103 *сóнычко.* 108—109 *сóнэчко.* 132 *сóнычко, сóныйко.*

Карта № 8

ВЯЛІКАЯ МЯДЗВЕДЗІЦА

№ 15 «Я. н. Вялікая Мядзведзіца: стажары, вісажар, вісажор...»

Картаграфуецца назва Вялікай Мядзведзіцы. Паказаны лексічныя і словаўтваральныя адрозненні. Назва *Вядзмéдзіца* картаграфуецца як *Мядзвéдзіца,* назва *Бальшáя Мядзвéдзіца* — як *Вялíкая Мядзвéдзіца,* назвы *Высажáр, Васажóр, Вэсажáр, Вісажóр* — як *Вісажáр,* назвы *Волосозáр, Валасажóр* — як *Валасажáр,* назва *Валóсъны* — як *Валóсы,* назва *Стажáр* — як *Стажáры,* назва *Кóўшык* — як *Коўш,* назвы *Вóзік, Вялíкі Воз, Папулярны Воз* — як *Воз,* назва *Бальшы́я Калёсы* — як *Калёсы,* назвы *Вос с Канём, Конь і Калёсы* — як *Воз і Конь,* назвы *Сíтца, Сітцó, Сітóчка* — як *Сíтка.* Адводзяцца ад картаграфавання назвы, якія не адпавядаюць тэме карты. Пры іх звычайна ёсць паметы, што яны абазначаюць іншыя сузор'і.

Мядзвéдзіца (Мядзьвéдзіца) 2, 9, 10, 14, 19, 25а, 27, 29 (нов.), 33, 35, 52а, 54, 68, 70, 71, 73 (нов.), 93, 99, 111, 115, 123, 124. *Медзьвéдзіца* 135, 136, 137. *Мідзьвéдзіца* 14. *Мадзьвэ́дзіца* 106. *Мэдзьвэ́дзіца* 102. *Вядзьмéдзіца* 58. *Выдмэ́дыца* 132.

Вялíкая Мядзвéдзіца 8, 10, 24, 60, 69, 77, 85, 86, 110, 112, 129, 139, 140. *Вылы́ка Мыдвэ́дыця* 96. *Бальшáя Мядзьвéдзіца* 11, 31, 56, 86, 88. *Большáя Медвéдіца* 134. *Быльшáя Мядзвéдзіца* 30, 78, 79, 82 (нов.). *Бъльшáя Мядзьвéдзіца* 32, 83.

Вісажáр 36, 37, 41, 48, 84, 119. *Вісыжáр* 40, 42, 44. *Высажáр* 124. *Васажáр* 118, 119 *(чатыры каткі і дышаль),* 129. *Вэсэжáр* 129. *Вісажóр* 81, 82, 85, 87.

Валасажáр 120а—122, 125—127, 130. *Волосожáр* 138. *Волосозар* 114. *Валасажóр* 128.

Сажóр 38.

Валóсы 14. *Валóсъны* 12.

Стажáры 61, 74, 116. *Стажáр* 75. *Стожáр* 113.

Коўш 2, 8а, 16, 17, 31, 46, 50, 67, 68, 75, 80, 123. *Кôўш* 134. *Кóўшык* 66. *Кôўшык* 65, 105, 114.

Воз 46, 47. *Вос* 21. *Вôс* 51. *Віз* 92. *Вӥз* 96а. *Выз* 95. *Вóзік* 133. *Вóзык* 109. *Вýзак* 52а. *Вялíкі Вос* 3. *Вялíкі Вôс* 51. *Вылíкый Выз* 95. *Вэлы́кый Вӥз* 108. *Папуля́рны Вос* 20.

Калясьніца 6. *Кылясніца* 89. *Колэсны́ца* 103. *Колэсны́ця* 131.

Калёсы 4. *Бальшы́я Калёсы* 82.

Гражуля́ Кóлы 18.

Конь 1.

Вос с Канём 45. *Вуз і Кунь* 94а. *Конь і Калёсы* 29.

Касцы́ 23, 93. *Касцэ́* 62. *Кôсьці* 90.

Косарí 97. *Косарэ́* 101.

Сíтка 63. *Сíтко* 50. *Сíтца* 9, 10, 26, 28, 59. *Сíцца* 7. *Сітцó* 49а, 64. *Сíтцо* 105. *Сітóчка* 52.

Семізвéздзіца 31, 119 (чулі).

Сямяры́чкі 72.

Адзінкавыя: *Кіш* 98. *Майсáш* 35. *Палóйнік* 16. *Папры́ца* 120. *Пасажы́ркі* 123. *Піясáш* 35. *Рандэ́лечак* 57. *Рашóтка* 76. *Чáша* 73. *Шасцёрка* 34.

Адведзены (не адпавядаюць тэме карты): *Валасажáр* 119. *Валóсыня* 16 (Малая Мядзведзіца). *Вісажáр* 73 *(кучка зорак),* 75 (Малая Мядзведзіца). *Вісажóр* 75 (Малая Мядзведзіца). *Вісазóр* 75 (Малая Мядзведзіца). *Вісыжáр* 78 *(7 звёздычык частых).* *Вічéрняя Зарíца* 17. *Волосозáр* 114 *(гушчэніша купка зорок).* *Вялíкая Зарá* 142. *Вя-чэ́рняя Зары́ца* 28. *Заранíца* 123. *Камéта* 25. *Карóмісла* 10. *Карóмыслъ* 5. *Касцы́* 8, 20. *Кýрочка* 96а. *Малы́ Вос* 3. *Мядзвéдзіца (5 зорак).* *Петрóў Крэст* 114. *Святовáя Зóрька* 106. *Сíтачко* 93. *Сíтка* 22. *Сíтко* 53, 62 (Малая Мядзведзіца), 93, 94. *Сíтца* 5, 8, 29 (Малая Мядзведзіца), 66. *Сíтцо* 2 (кучка зорак), 24, 56. *Сíтцэ* 115. *Сíцечка* 47. *Стажáры* 86.

Адсутнасць фіксацыі: 6, 13, 39, 43, 49, 53, 55, 91, 100, 104, 107, 117, 141.

Карта № 9

ЗОРНАЕ НЕБА

№ 16 «Як гавораць, калі на небе многа зорак: звезднае, зорнае, вызвездзіла...»

Картаграфуюцца назвы зорнага неба. Паказаны лексічныя і словаўтваральныя адрозненні данай лексемы. Пры картаграфаванні граматычныя формы дзеясловаў не бяруцца пад увагу.

Назвы звёздачнае нéба, гвязьдíстая нéба картаграфуюцца як *звéзднае нéба, многа звёзд, многа звёздачак, шмат гвязд, багáта зóрак (зóрей)* як *мнóга зóрак, зары́стая нéба* як *зóрыстае неба.*

зóрнае нéба 30, 51, 57, 59, 61, 64, 70, 74, 80, 86, 100, 104, 105, 112, 116, 134, 135. *зóрная нéба* 1, 26, 27, 62, 65, 69, 78, 110. *зóрныя нéба* 83. *зóрнаё нéбо* 53. *зóрное нéбо* 97. *зóрнэ нéбо* 107, 140. *зóрнэ нэ́бо* 103. *зôрнэе нéбо* 93. *зы́рнэ нэ́бо* 95.

зóрна 34, 38, 46, 47, 49а, 50, 56. *зóрно* 94, 138. *зôрно* 60. *зӥрно* 90, 96а. *зíрно* 91, 92, 98. *зýрно (на нэ́бы)* 94а.

зóркае нéба 113, 117, 122. *зýркэ нэ́бо* (рэд.) 132. *зӥркэ нэбо* 108.

зóрко 136, 137, 139. *зíрко* 109, *зíркэ* 98.

зóрачнае нéба 23, 53, 54, 75. *зóрашна нéба* 127. *зóрішна нéба* 44.

зóрыстае нéба 52а, 59. *зары́стая нéба* 67, 72.

звёздная нéба 81. *звёзднъя нéба* 13. *звёздныя нéба* 16, 86, 87. *звёзднае нéба* 9, 14, 16, 31, 80, 88, 116, 123, 125, 141. *звёздная нéба* 1, 7, 8, 10, 11, 22, 25а, 76, 118. *звёзныя нéба* 35, 36, 41, 43, 79, 85, 111. *звёздачнае нéба* 58. *гвязьдíстыя нéба* 20.

вы́звездзіла 58. *вы́звіздзіла* 16, 40. *вы́звездзілася* 120а. (нéба) *вы́звяздзілася* 25. *вы́звездзілась* 6, 41, 42, 142. *вы́звіздзіўшы* (нéба) 24.

мнóга зóрак 2, 33, 39, 42, 49, 59, 63, 66, 68, 73, 86, 99, 101, 106, 111, 120, 124, 126. *мнóга зьвёзд* 5, 12, 15, 28, 32, 57. *мнóга зьвёст* 8а. *мнóга звёздачак* 71. *шмат гвязд* 19. *багáта зóрак* 77, 112, 119. *багáта зóрачак* 129. *багáто зóрок, зóрей* 109.

я́сная нéба 18, 66, 73, 77, 81, 82, 125, 142. *я́снае нéба* 129, 140. *я́сна нéба* 52. *я́сныя нéба* 87.

Адзінкавыя: *чы́стая нéба* 3. *звёзды вы́сыпалі* 32. *сіткó пакры́ла ўсё нéба* 48. *асы́пала нéба зóркамі* 84. *я́ранае нéба* 115. *вы́яснілася нéба* (усё у звёздах) 121.

Адсутнасць назвы: 48, 66, 89, 133.

Карта № 10

ДЗЕЯСЛОЎ *ЗЗЯЦЬ* І ЯГО АДПАВЕДНІКІ

№ 16 «Зоркі мігцяць, міргацяць, ззяюць...»

На карце паказаны лексемы, якія абазначаюць мігценне зорак. Экспрэсіўныя суфіксальныя нарашчэнні, фанетычныя асаблівасці пад увагу не прымаюцца.

Дзеясловы *мігацяць; мігáюцца, мігóчуць* картаграфуюцца як *мігця́ць,* дзеясловы *мільгáюць* — як *мільгаця́ць,* дзеясловы *міргáюць маргаця́ць, міргаця́ць* — як *мóргаюць, сія́юць* — як *ззя́юць, бліхаця́ць* — як *блішчáць.*

мігця́ць (зóркі) 38, 49а, 57, 89, 138, 142. *міхця́ць* 8, 9, 10, 11, 13, 46, 53, 54, 60, 63, 69, 72, 86, 119. *міхтя́т* 104. *мыгтя́т (зóры)* 91. *михтéть* 98. *міхця́цца (зьвёз-ды)* 21. *мігаця́ць* 20, 25, 25а, 60, 76, 88, 105, 110, 118. *мігóчуць* 19. *мігáюцца (зóркі)* 115. *мігáюць* 16, 79, 81, 120а, 130.

мільгаця́ць 75. *мільгáюць* 29.

мóргаюць (зóркі) 9, 79. *мóргают (зóры)* 94. *мóргають* 108. *міргáюць* 13, 27, 41, 44, 71. *міргáяць* 2. *міргáюць* 107. *мыргáюць* 16. *маргаця́ць* 47. *міргаця́ць* 48.

ззя́юць зóркі 10, 24, 31, 40, 50, 54, 74, 76, 87, 92, 116, 118, 120, 126, 127, 136, 141. *зя́юць* 38, 75, 82, 86, 130. *зя́ют* 102. *зія́юць* 68. *сія́юць (зóры)* 4. *сія́яць (гвёздачкі)* 63. *сія́ют* 90. *ся́юτь (зоры)* 95, 103, 109, 132. *ся́юць (зóры)* 105.

свéцяць (зóркі) 17, 49, 56, 62, 67, 80, 86, 113, 117, 120, 140. *свéцяць (зара-нíчкі)* 14, 59. *свéцяць (зóркі)* 78. *свéтять* 103. *свíтеть (зóры)* 95, 96. *свíтять* 96а, 97, 98.

зіхаця́ць (зóры) 53, 123. *зіхця́ць (зóркі)* 9, 135. *сяхотя́т* 90.

бліши́чаць (зоркі) 4, 30, 86, 99, 120а. *блышча́ть* 94а. *блышча́ть* 109. *бліхаця́ць* 47.
пля́шуць 35, 84, 128, 129. *бля́шуть (зо́ры)* 95, 101, 132. *бле́шуть (зо́рэ)* 98.
гара́ць (зо́ркі) 24, 38. *гыря́ць* 89. *гора́ть (зо́ркі)* 134.
ска́чуць (зо́ркі) 52. *скака́юць (зьвёздачкі)* 4.
жы́гаюць (звёзды) 36. *жыхаюць (зо́ркі)* 119.
трэпася́ць (зо́ркі) 93. *трэпацят (зо́ркі)* 94.
пы́хаюць (звёзды) 1, 9.
Адзінкавыя: *плю́скаюць* 7. *вы́трашчыліс* 35. *трымця́ць (зо́ры)* 51.
Адсутнасць лексемы: 5, 6, 8а, 12, 15, 18, 22, 23, 28, 33, 34, 42, 43, 52а, 64, 65, 66, 70, 73, 74, 85, 100, 106, 111, 112, 121, 122, 133, 138.

Карта № 11

ЛЕКСЕМЫ З КАРАНЯМІ *МЬРКЪ/*МОРКЪ

АЛА 2427 morkъ мрак — mrak — mrok 2428 mьrkъ (и произв) сумерки — mrk (adj) — zmierzch

Картаграфіруюцца словы, якія ўзыходзяць да роднасных каранёў **мьркъ* і **моркъ*. На карце паказаны супрацьпастаўленні па каранях і прыстаўках. Карані *-мрач-*, *-мроч-*, *-мароч-* картаграфуюцца адпаведна як *-мрак-*, *-мрок-*, *-марок-*. Як паказвае матэрыял, у адказы на пытанні АЛА 2427 і 2428 трапілі не ўсе словы з адпаведнымі каранямі, а пераважна са значэннем 'прыцемкі' ці блізкім да яго. Таму на карту нанесены таксама словы з іншымі каранямі са значэннем 'наступленне цемнаты, прыцемак'.

АЛА 2427: 1А—3А—.4А *мрак*. 5А. 6А *мрак*. 7А—. 8А *во́бмъръкъ, абмаро́чыць*. 9А *мрак на тым сьвеці*. 10А—12А—. 13А *змрок, шэ́рая гадзі́на*. 14А *змрок*. 15А *мра́чны*. 16А *мрак*. 17А—18А—. 19А—20А *мрак*. 21А—25А. 26А—. *шарэ́я*. 27А *змрок*. 28А *на змро́ку*. 29А—.30А *змрок*. 31А—. 32А *сумро́к* 'сутонне'. 33А—35А—. 36А *змрок*. 37А—. 38А *мрак*. 39А—. 40А *мра́чны*. 41А—. 42А *мо́ръкъ, маро́ка* 'памутненне зроку пры галавакружэнні'. 43А *о́бморок — як заблу́дысся*. 44А *змрок*. 45А *мрак — тэмнота́*. 46А—48А—. 49А *ізмро́к*. 50А—51А—. 52А *мрак*. 53А—54А—. 55А *суто́нь*. 56А *суморо́ка, на суморо́цэ ўстала*. 57А—60А—. 61А *це́радзь*. 62А—65А—. 66А *мрак*. 67А *мра́ка, дож мра́чыць, су́мракі*. 50—. 61 *на ўзмро́ку*. 70—. 115 *змрок*.

АЛА 2428: 1А *су́мерак*. 2А *су́міркі*. 3А *сьміркáньня*. 4А *су́міркі*. 5А *насу́мірак*. 6А *су́мяркі*. 7А *су́міркі*. 8А *су́мяркі заво́дзюцца*. 9А *су́міркі, су́мыркі*. 10А *змяркáе*. 11А *зьмяркáня*. 12А *сьмяркáньне, на сьмяркáньні, сьміркáйіцца*, 13А *шэ́рая гадзі́на, шарэ́йіць*. 14А *су́мярок*. 15А *су́мяркі*. 16А *су́мерк*. 17А *су́міркі*, 18А *пры́цімкі*, 19А—20А *су́міркі*. 21А *су́мерькі*. 22А—23А *су́міркі*. 24А—25А—. 26А *шарэ́я, зьмяркáецца*. 27А *сутуня́я*. 28А—. 29А *зьмяркáя, сутаня́яцца*. 30А—. 31А *су́мярка, зьмяркáяцца*. 32А *суто́нюецца*. 33А *сьмяркáньня*. 34А *змяркáе*. 35А *су́мяркі*. 36А *су́міркі*. 37А *сьмяркáлася, сьме́ркласся*. 38А *су́меркі*. 39А *су́міркі*. 40А *су́меркі*. 41А *су́міркі*. 42А *зьміркáйіцца*. 43А *змыркáньне*. 44А *суто́нак*. 45А *змэркáе*. 46А *змяркі*. 47А *змэркáе, на змэркэ́х*. 48А *смыркáе*. 49А *на су́мярках*. 50А *на зьмяркáньні. ужэ зьмяркае*. 51А *змаркáньне*. 52А. 53А *зьмеркáньне*. 54А *су́меркі*. 55А *суто́ньваецца*. 56А *су́меркі*. 57А *су́мерка*. 58А *зьмяркáяцца*. 59А *зьме́рклась, на зьмярку́*. 60А *су́мерка*. 61А *зьмяркáяцца*. 62А *зьмяркáецца*. 63А *сьмяркáньне*. 64А—. 65А *су́меркі*. 66А *сьмеркáне*. 67А. 50 *су́мяркі*. 61 *су́мяркі, шáрая гадзі́на*. 70 *пры́цемкі*. 115 *суто́ньне, зьмяркáньне*.

Дадатковa выкарыстаны ўскосныя звесткі з адказаў на розныя пытанні Інструкцыі ЛАБНГ: *змэ́ркло* 94, 95, 96, 103, 109, 132. *мра́ка* 95, 127, 137, 139. *мрач* 127. *мрачы́ць дождж́ык* 140. *па́морокы в гочя́х* 95. *па́мороч* 94.

Матэрыялы, якія паведамілі супрацоўнікі Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа АН Беларусі. Прыводзіцца лексема, якая картаграфуецца, назва населенага пункта, дзе лексема запісана, нумар сеткі ЛАБНГ, пад якім яна картаграфуецца, хто паведаміў (прозвішча і ініцыялы); назвы раёнаў падаюцца скарочана.

ме́ркне (Посальч Вр. 11А, І. В. Война́ч); *паме́ркла* (Гальшаны Аш, 19, Т. І. Блізнюк).

зьмяркáньне (Дарагавіца Кп, 34А, Т. І. Юхо; Замошша Лб, 110, Т. М. Трухан; Углы Кп, 105, В. У. Мяснікова; Краглі Дзтл, 54, Г. М. Старадубец; Сімакава Крл, 60, І. М. Бунчук); *зьмяркáецца* (Беражно Крл, 60, І. І. Крамко; Малінаўка Нсв, 62, З. М. Кудрэйка; Кальсберг Мн, 27, Л. С. Дашкевіч; Гольчычы Слц, 67, Н. Ц. Кажура); *зьміркáецца* (Буцькаўшчына Пл, 9, П. В. Садоўскі; Шаламы Сл, 85, І. Я. Яшкін); *зьмеркáецца* (Берасне́ўка Бр, 142, Н. Дз. Корань; Верасніца Жт, 114, М. А. Дарошка); *змяркáе, на змярку́* (Рухча І Ст, 52А, В. Л. Вярэніч); *зьме́ркла* (Селішча Нвг, 53, А. М. Булыка; Буда Хн, 139, Л. А. Антанюк).

сьмяркáе, сьмяркáецца (Глыбокае, 6, Ю. Ф. Мацкевіч).

су́меркі (Шаламы Сл, 85, І. Я. Яшкін; Углы Кп, 105, В. У. Мяснікова; Гальшаны Аш, 19, Т. І. Блізнюк; Кальсберг Мн, 27, Л. С. Дашкевіч; Саламір'е Пл, 5А, А. Я. Баханькоў).

мрак (Берасне́ўка Бр, 142, Н. Дз. Корань); *мра́ка* (Верасніца Жт, 114, М. А. Дарошка).

су́мрак (Краглі Дзтл, 54, Г. М. Старадубец).

мрок (ну і мрок!), мро́чна (Капыль, 34А, С. К. Бердні́к).

змрок (Дарагавіца Кп, 34А, Т. І. Юхо; Углы Кп, 105, В. У. Мяснікова; Гальшаны Аш, 19, Т. І. Блізнюк; Дзятлава, 54, В. Г. Зялёнка; Сімакава Крл, 60, І. М. Бунчук; Глыбокае, 6, Ю. Ф. Мацкевіч; Лібараўшчына Дк, 28, А. С. Аксамітаў); *змрȍк* (Замошша Лб, 110, Т. М. Трухан; Гольчычы Слц, 67, Н. Ц. Кажура).

су́мерак (Шаламы Сл., 85, І. Я. Яшкін).

се́рыя гадзі́на, ста́ла сярэ́ць, се́рінька ста́ла (Шаламы Сл., 85, І. Я. Яшкін).

Карта № 12

СЁННЯ

№ 19 «Як гаворацьь: сёння, сягоння, сягодня, сягонячы, сянне, ніня...»

Паказаны лексічныя і словаўтваральныя варыянты прыслоўя *сёння*. Найменні *сёдня, ся́дні, ся́ння* картаграфуюцца як сёння, сяго́ня, сяго́дня — як *сяго́ння, сёднячы* — як *ся́ннячы, тыпэ́рыка* — як *тыпэ́рка*.

сёння 10, 11, 26, 42, 48, 49а, 54, 60, 63—65, 69, 70, 87, 94, 99, 110, 111, 120а, 121. *сённі* 13, 16, 36, 43, 44, 75, 79, 80, 123, 124, 126. *сёня* 23, 47, 48, 51, 58, 67, 82, 88, 89, 100, 118, 120а, 121, 126, 139. *сёні* 50, 55, 135. *сёдня* 53, 58, 92. сёдні 16, 77, 119, 123—125, 128—130. *ся́дні* 12. *ся́нне* 36, 74, 105. ся́нні 32, 35, 40—42, 75, 79—82, 84, 86, 87. *ся́ння* 24, 26, 33, 38, 73, 78, 83, 85, 88.

ся́ннека 5. *сёніка* 50.

сяго́ння 5—11, 14, 22, 24, 25а—27, 29—31, 34, 37, 38, 41—43, 45, 49а, 52а, 54, 57, 59—61, 66, 71, 76, 78, 80, 87—89, 100, 105, 112, 113, 117, 122. *сяго́нні* 13, 15, 35, 41, 76, 118. *сего́нні* 140. *сяго́ні* 32, 106, 112, 115, 135. *сяго́ня* 62. *сего́ні* 136. *сёго́ння* 92. *сёго́нні* 35, 137. *сёго́ні* 94, 137, 138. *сяго́дня* 39, 61, 69, 70, 72, 93, 116. *сяго́дні* 16, 17, 75, 93, 94, 120а, 127. *сяво́дні* 16. *сёго́дні* 131, *сёо́дня* 18. *сего́дня* 102.

сёння́чы 60. *сёня́чы* 56. *сёдня́чы* 53, 54.

сяго́ннячы 60. *сяго́нячы* 52, 61.

сяго́ніка 8, 8а, *сяга́ніка* 2.

дзісь 19, 20, 45, 46, 49, 52.

дзі́сяка 52. *дзі́сяйка* 45.

цяпе́р 102, 107, 113, 114, 134, 135. *тыᵉпэ́р* 90, 103, 132, *тэпэ́р* 94а, 96а, 98. *тэпэ́ра* 133. *топі́ро* 92.

тыпэ́рка 95. *тыпэ́ркы* 95, 103. *тыпэ́рыка* 95, 103, 132.

Адзінкавыя: *ся́ннішні дзень, сяго́нні́шні дзень* 35. *ны́ня* 49.

Карта № 13

СЁЛЕТА

№ 17 «Як гаворацьь: сёлета, сяголета...»

На карце паказаны лексічныя і словаўтваральныя варыянты прыслоўя *сёлета*.

Назва *сёе літо, гэтаго лета* картаграфуецца як *гэта лета,* найменні *сей рік, сёго року, гэтого року, у гэтом році, у гэтым року, у гэтум року* — як *гэты рок,* найменні *сітый год, у гэты год, у этым гаду, у гэтым году, у гэтым годзе, у гэтум гаду (годзе)* — як *гэты год.*

Адводзяцца ад картаграфавання назвы *каждым летам, сягоння, сённі, цяпер,* бо абазначаюць іншыя рэаліі.

сёлета 3, 5, 9, 14, 16, 17, 21, 23, 24, 25а, 31, 33, 48, 49, 57, 61, 80, 82, 86, 88, 105, 107, 117, 119, 124, 125, 128—130, 139. *сёлето* 134. *сёліта* 1, 2, 4, 6—8а, 10—13, 15, 26, 28—30, 32, 34—36, 38—44, 73, 75, 78, 79, 81, 83—85, 89, 123. *сёльта* 37—39, 44. *сёлята* 18, 19, 22, 25, 27, 56, 63, 65, 77, 121. *сялета* 74.

сяголета 59, 61, 66—72, 115, 116, 118, 120, 120а, 122, 126, 127, 129, 138, 141. *сяголѐто* 60. *сяголіта* 75, 81 (рэдк.), 87. *сяголята* 64, 76, 77. *сеголета* 114, 133, 140, 142. *сёголета* 138.

гэта лета 20. *гэто лето* 47, 94. *гэтаго лета* 93, 111. *ето лето* 135. *сёе літо* 91.

гэты рок 51. *гэтый рік* 90. *гэтой рік* 96. *в гэтым році* 108. *в гэтым роцы* 103. *у гэтым року* 45, 49. *у гэтум року* 50, 55. *у гэтум року* 90. *гэтого року* 94а, 95, 96, 97. *сей рік* 92. *сёго року* 131. *сяго року* 98.

гэты год 87. *гэты гот* 47, 53, 54, 62, 100. *у гэты гот* 58. *еты год* 137. *у етым гаду* 71, 112. *у етым году* 117. *сітый год* 96. *у гэтым году* 106, 107 (нов.). *у гэтым годзя* 52. *у гэтым годзе* 52а. *у гэтом году* 102, 113. *у гэтум гаду* 104. *у гэтум годзі* 50, 55. *у гэтум годзя* 60.

ноньчы 15. *ноніцы* 16. *ноньчы* 39, 125.

Адзінкавыя: *нонішні гот* 49. *гэташні* 53. *цяперашня лета* 110.

Адведзены: *каждым летам* 45. *сягоння* 99, 100. *сённі* 101. *цяпер* 136.

Карта № 14

ЛЕТАСЬ

№ 18 «Як гавораць аб мінулым годзе: летась, такрок, у прошлым годзе...»

На карце адлюстроўваюцца лексічныя і словаўтваральныя варыянты слова *летась,* нерэгулярныя фанетычныя з'явы.

Найменне *у леташнім году, у леташнім годзе, летошнего року, літюшного року* картаграфуюцца як *леташні гот; ў прошлым годзе, у прошлогодзе, у прошлым гаду, у прошлы год, прошлы рок, у прошлым року* картаграфуюцца як *прошлы год; у тым гаду, у тым годзі* — як *той год.*

летась 1—8, 9—11, 14, 17, 22—27, 29—34, 50, 54—57, 59—61, 63—70, 72—77, 81, 82, 88, 93, 100, 104, 105, 111, 112, 115, 116, 118, 119, 120а—130, 135, 137, 139, 141, 142. *летось* 101, 102, 113, 114, 117, 134—138, 140. *летъсь* 8а, 12, 13, 15, 37, 39, 44, 83, 86. *летысь* 16, 35, 38, 40 (арх.), 41—43, 78, 79, 85, 87, 89. *лiтось* 97.

летося 97. *лиетося* 107. *летыся* 43, 79, 84, 89.

улетась 135. *влітусь* 103

літюсь 90, 94а—97, 103, 108. *влітюсь* 132.

уліцюся 98. *улітюса* 108. *влітюся* 103. *влітюса* 108.

леташні гот 54, 58. *у летошнім году* 101. *у леташнім годзе* 106. летошнего року 94. *летюшного року* 94а, 95.

такрок 19, 20, 47, 48, 51—53, 58 (рэдк.), 60, 61. *такрук* 49а. *такрік* 92.

прошлы год 128. *прошлый год* 87. *прошлы гот* 110. *прошлый гот* 8а, 9, 14, 42. *у прошлым годзе* 28, 54, 57, 81, 127, 141. *у прошлам годзе* 120. *у пройшлым годзе* 36. *у прошлым годзі* 29, 62, 111, 124. *у прошлогодзе* 49а. *у прошлым гаду* 18, 41, 44, 73, 80, 89, 112. у прошлом году 94, 107, 114, 117. *у прошлум гаду* 71, 104 (цяпер), *у прошлум годзя* 60. *у прэшлы год* 46.

прошлы рок 48. *прошлый рік* 90. *у прошлум року* 45.

той год 21, 51. *у тым гаду* 87, 88. *у том году* 140 (рэдк.). *у тым годзі* 111.

лонскі гот 47, 49.

Адзінкавыя: *тамтая лета* 18. *такрошні гот* 53. *такрічнэ літо* 91. *в тамтому році, в тамтому году* 108.

Карта № 15

УЛЕТКУ

АЛА 2368 'летом' летом — leti, u leto — w lecie

Картаграфуюцца адпаведнікі прыслоўя *ўлетку (летам).* Паказаны адрозненні па словаўтваральных элементах.

улетку 1А, 3А, 8А, 14А, 16А, 31А, 35А, 37А, 47А, 49А, 50А, 53А, 55А, 58А—60А, 63А, 65А.

летам 1А, 5А, 6А, 10А—19А, 26А—30А, 32А—36А, 38А—40А, 44А, 46А, 53А, 55А, 62А, 66А, 67А, 50, 61, 70. *летом* 45А, 47А, 51А, 54А, 56А, 57А, 65А, 70. *летым* 2А, 4А, 9А, 22А, 23А, 25А, 41А. *летъм* 7А, 8А, 20А, 21А, 24А, 42А. *літом* 43А, 48А, 52А, 64А.

Дадаткова выкарыстаны ўскосныя звесткі з адказаў на розныя пытанні Інструкцыі ЛАБНГ: *ўлетку* 29, 32, 33, 81, 84, 85, 87, 123. *уліто* 90, 92. *вліто* 94а—96, 103, 108, 109, 132. *летам* 86, 123. *летом* 102, 113. *літом* 90, 92, 94а—96, 103, 108, 109, 132.

Матэрыялы, якія паведамілі супрацоўнікі Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа АН Беларусі. Прыводзіцца лексема, якая картаграфуецца, назва населенага пункта, дзе яна запісана, нумар сеткі ЛАБНГ, пад якім лексема картаграфуецца, хто паведаміў (прозвішча і ініцыялы); назва раёнаў падаюцца скарочана.

улетку (Дарагавіца Кп, 34А, Т. І. Юхо; БераЖно Крл, 60, І. І. Крамко; Тураспалле Пл, 10, У. М. Свяжынскі; Рухава Стд, 115, Н. А. Чабатар; Нізок Уздз, 65, Т. П. Бандарэнка; Шаламы Сл, 85, І. Я. Яшкін; Замошша Лб, 110, Т. М. Трухан; Углы Кп, 105, В. У. Мяснікова; Дзятлава, 54, В. Г. Зялёнка; Гольчычы Слц, 67, Н. Ц. Кажура; Буда Хн, 139, Л. А. Антанюк; Сімакава Крл, 61, І. М. Бунчук; Слаўнае Мсц, 44, А. А. Крывіцкі; Буцькаўшчына Пл, 9, П. В. Садоўскі; Глыбокае, 6, Ю. Ф. Мацкевіч; Саламір'е Пл, 5А, А. Я. Баханькоў; Манякова Мр, 8а, М. Н. Крыўко; Верасніца Жт, 114, М. А. Дарошка; Бераснёўка Бр, 142, Н. Дз. Корань; Лібараўшчына Дк, 28, А. С. Аксамітаў).

летам (Дарагавіца Кп, 34А, Т. І. Юхо; Замошша Лб, 110, Т. М. Трухан; Шаламы Сл, 85, І. Я. Яшкін; Углы Кп, 105, В. У. Мяснікова; Гальшаны Аш, 19, Т. І. Блізнюк; Бережно Крл, 60, І. І. Крамко; Малінаўка Нсв, 62, З. М. Кудрэйка; Кальсберг Мн, 27, Л. С. Дашкевіч; Семукачы Мг, 78, В. А. Бабкова; Нізок Уздз, 65, Т. П. Бандарэнка; Капыль, 34А, С. К. Берднік; Селішча Нвг, 53, А. М. Булыка; Гольчычы Слц, 67, Н. Ц. Кажура; Буда Хн, 139, Л. А. Антанюк; Сімакава Крл 61, І. М. Бунчук: Краглі Дзтл, 54, Г. М. Старадубец; Рухава Стд, 115, Н. А. Чабатар; Посальч Вр, 11А, І. В. Войніч; Альба Нсв, 62, Г. У. Арашонкава; Глыбокае, 6, Ю. Ф. Мацкевіч; Саламір'е Пл, 5А, А. Я. Баханькоў). *летом* (Верасніца Жт, 114, М. А. Дарошка). *летъм* (Тураспалле Пл, 10, У. М. Свяжынскі; Манякова Мр, 8а, М. Н. Крыўко). *летым* (Дужаўшчына Чв, 79, В. П. Лемцюгова; Слаўнае Мсц, 44, А. А. Крывіцкі; Буцькаўшчына Пл, 9, П. В. Садоўскі). *літом* (Рухча І СТ, 132, В. Л. Вярэніч).

Карта № 16

УЗІМКУ

АЛА 2361 'зимой' зимой — zimi, u zimu — w zimie

Картаграфуюцца адпаведнікі прыслоўя *ўзімку (зімой).* Паказаны адрозненні па словаўтваральных элементах і націску.

узімку 8А, 35А.

зімой 1А—9А, 11А—25А, 31А, 34А—42А, 55А, 56А, 58А, 60А, 61А, 63А, 67А, 70, 115.

зімою 10А, 26А—30А, 32А, 33А, 44А, 46А, 47А, 49А—51А, 53А, 54А, 56А, 57А, 59А, 62А, 65А—67А, 50, 61. *зымою* 43А, 45А, 48А, 52А, 64А.

Дадаткова выкарыстаны ўскосныя звесткі з адказаў на розныя пытанні Інструкцыі

ЛАБНГ: *узімку* 29, 32, 33, 81, 84, 85, 87, 123. *узімý* 81, 85, 87. *узыму* 92, 103. *взыму* 90, 95, 96, 108, 109, 132. *взэ́му* 98. *зімóй* 86. *зімóю* 102, 113, 135. *зымóю* 90, 95, 96, 98, 103, 108, 109, 132.

Матэрыялы, якія паведамілі супрацоўнікі Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа АН Беларусі. Прыводзіцца лексема, якая картаграфуецца, назва населенага пункта, дзе яна запісана, нумар сеткі ЛАБНГ, пад якім лексема картаграфуецца, хто паведаміў (прозвішча і ініцыялы); назвы раёнаў падаюцца скарочана.

узі́мку (Шаламы Сл, 85, І. Я. Яшкін; Углы Кп, 105, В. У. Мяснікова; Дарагавіца Кп, 34А, Т. І. Юхо; Капыль, 34А, С. К. Берднік; Слаўнае Мсц, 44, А. А. Крывіцкі; Гольчычы Слц, 67, Н. Ц. Кажура; Рухава Стд, 115, Н. А. Чабатар).

узімý (Сімакава Крл, 60, І. М. Бунчук; Кальсберг Мн, 27, Л. С. Дашкевіч).

узіму (Сімакава Крл, 60, І. М. Бунчук; Буда Хн, 139, Л. А. Антанюк).

зімóй (Шаламы Сл, 85, І. Я. Яшкін; Тураполле Пл, 10, У. М. Свяжынскі; Гальшаны Аш, 19, Т. І. Блізнюк; Пасальч Вр, 11А, І. В. Войніч; Малінаўка Нсв, 62, З. М. Кудрэйка; Дарагавіца Кп, 34А, Т. І. Юхо; Нізок Уздз, 65, Т. П. Бандарэнка; Семукачы Мг, 78, В. А. Бабкова; Капыль, 34А, С. К. Берднік; Кальсберг Мн, 27, Л. С. Дашкевіч; Дужаўшчына Чв, 79, В. П. Лемцюгова; Буцькаўшчына Пл, 9, П. В. Садоўскі; Слаўнае Мсц, 44, А. А. Крывіцкі; Глыбокае, 6, Ю. Ф. Мацкевіч; Маньякова Мр, 8а, М. Н. Крыўко; Лібараўшчына Дк, 28, А. С. Аксамітаў; Саламір'е Пл, 5А, А. Я. Баханькоў).

зімóю (Замошша Лб, 110, Т. М. Трухан; Углы Кп, 105, В. У. Мяснікова; Сімакава Крл, 60, І. М. Бунчук; Беражна Крл, 61, І. І. Крамко; Краглі Дзтл, 54, Г. М. Старадубец; Нізок Уздз, 65, Т. П. Бандарэнка; Капыль, 34А, С. К. Берднік; Селішча Нвг, 53, А. М. Булыка; Альба Нсв, 62, Г. У. Арашонкава; Буда Хн, 139, Л. А. Антанюк; Гольчычы Слц, 67, Н. Ц. Кажура; Бераснёўка Бр, 142, Н. Дз. Корань; Верасніца Жт, 114, М. А. Дарошка; Рухава Стд, 115, Н. А. Чабатар). *зымóю* (Рухча I СТ, 52А, В. Л. Вярэніч).

Карта № 17

ВОБЛАКІ

№ 38 «Я. н. светлыя хмаркі ў пагодлівы дзень: воблакі, болакі, камягі...»

Картаграфуюцца назвы светлых хмарак на небе (воблакаў). Паказаны адрозненні па каранях, словаўтваральных элементах, націску. Супроцьпастаўлены каранёвыя асновы *-обл-* і *-обал-* (*-обол-*). Азначэнні ў складаных назвах не картаграфуюцца. Як *вóблакі* картаграфуюцца *вóблака* (адз. л.), *вóблачкі*, як *аблакі* — *аблачкі*, як *абалакі* — *абалачкі*, як *хмáркі* — *хмáрка* (адз. л.), *хмáры*, як *пóхмаркі* — *пахмáркі*, *пýхмаркі*, як *хмýркі* — *хмýры*, як *бугры́* — *бугракі*.

1 *абалачóк; абалачкі* мн. 2 *вóблакі; вóблачка* ж. 3 *хмáркі*. 4 *тýчкі светлыя, аблóкі; аблóк* м. 5 *тýчкі, аблóчка*. 6 *вóблакі*. 7 *вóблакі (сягодня вóблакі бальшыя, нада бульбу садзіць); вóблака* н. 8 *óблакі, вóблакі; óблака* н., *вóблак* м. 8а *вóбъ́лкі, вóблъкі; вóбълка* ж., *аблачы́на* ж., *аблачы́нка* ж. 9 *вóблакі, хмáркі*, 10 *хмáркі*. 11 *хмáркі* (часцей), *вóблакі*. 12. *вóблакі*. 13 *вóблыкі; вóблыка* н. 14 *óблыкі*. 15 *вóблыкі*. 16 *óблыкі*. 17 *булакі*. 18 *вóблакі*. 19 *сьвéтлыя хмáры*. 20 *хмáркі, нéба грудавáтая*. 21 *вóблакі; аблачкі* (малéнькія). 22 *аблóкі; аблóк* м. 23 *пáхмуркі*. 24 *тулягі; туляx* м. 25 *луні; неба лунíстая, трэба сягання пасадзіць агуркі*. 25а *вóблакі*. 26 *вóммалакі, вóблакі, вóблака*. 27 *вóблакі*. 28 *óблыкі; óбалка* н. 29—31 *вóблакі*. 32 *аблакá, аблакі; вóблака* н. 33 *вóблакі*. 34 *вóблыка* ж. 35 *тýчкі, клачкі, вóблыкі, вóблычкі; вóбылка* ж., *вóблыка* н. 36 *óблакі*. 37 *хмáркі*. 38 *вóблыка*. 39 *вóблъкі, óблъкі*. 40 *вóблыкі, аблыкá*. 41 *вóблыкі*. 42 *вóблыкі; еслі неба вóблычныя, як бульбу сеюць, то будзіць бýйная*. 43 *вóблыкі*. 44 *бóлыкі*. 45 *я́сныя хмýры*. 46 *неба я́снае*. 47 *вóбалакі*. 48 *пузыркі*. 49 *óблакі*. 49а *вóблакі; вóблака* н. 50 *вóблачкі; вóблачко* н. 51 *вóблакі*. 52 *разарвістыя хмáркі*. 52а—53 *вóблакі*. 54 *я́сныя хмáркі*. 55 *вóблакі, вóбалакі*. 56 *аблакé; вóблако* н. 57 *вóблакі*. 58 *аблакá, кайганэ́; óблак* м., *кайгáн* м. 59 *светлая хмáрка, хмýрка, хмáра*. 60 *óблакі*. 61 *вóблакі*. 62 *аблакá, аблачкé; хмáрка* ж., *грáтка* ж. 63 *вóблакі*. 64 *вóблакі; вóблака* н. 65 *вóблакі; грудавáтае нéба*. 66 *аблакé, грудaнэ́; вóблак* м. 67 *вóблачкі; грáністае неба — з малéнькімі белымі вóблачкамі*. 68 *аблакí; вóблак* м. 69 *вóблакі; вóблак* м. 70 *аблакá*. 71 *аблакá; як многа аблакóў — садзіць гуркі трэба, гуркі будуць стручныя; неба пагранілася ад аблакóў*. 72 *óбалакі; óбалак* м. 73 *свéтлыя хмáркі або пузы́р, пузырóк; пузы́р вы́ліўся*. 74—75 *вóблакі*. 76 *пóхмаркі*. 77 *бурганы́; бургáн* м. 78 *аблачы́нкі*. 79 *вóблыкі*. 80 *хмáры свéтлыя, вóблакі*. 81 *ваблакі*. 82 *óблакі, пярэ́хмаркі*. 83 *вóблыкі*. 84 *былачы́ны*. 85 *óблыкі, хмáркі* (рэдк.). 86 *тýчкі, вóблакі; тýчка* ж., *вóблака* н. 87 *хмáры, óблыкі*. 88 *вóблыкі, аблыкá*. 89 *вóблакі*. 90 *óбулокі; óбулок* м. 91—.92 *óбулок; óбулока* мн. 93 *парэ́хмаркі; парэ́хмарок — на пагоду*. 94 *оболочкі; оболочóк* м. 94а *головачі, óболокы́* (большых размераў); *головáч* м., *óболок* м., *як картоплю сіеш, да е говачі, то ліпш; онó з óболока дошч*. 95 *óболокы́; óболок* м. 96 *облачкы́, облакá; óблак* м., *облачóк* м. 96а *оболока ходять; óболок* м. 97 *óболокы; óболок* м. 98 *бýхмаркэ; бýхмарокь* м.; *бýхмаркэ вэлікэ нахóдять — хулудній будэ*. 99 *óбалакі*. 100 *абалакі; вóбалака* н. 101 *óблокі; óблок* м., *хмáра* ж. 102 *пэрэ́хмаркі; пэрэ́хмарок* м., *з гы́нчого пэрэ́хмарка шчы бы́льшы дошч, як із хмары*. 103 *оболокá, оболочкá; оболóк* м., *оболочóк* м. 104 *аблакі; аблачкá німа*. 105 *аблакá; óблако* н. 106 *óболокі*. 107 *помежкі; помéг* м. 108 *оболочкы́, óболокы* (рэдк.); *óболок* м. 109 *оболочкы́, оболокы́; óболок, óболочок; оболокы ходять — чы нэ будэ дошч*. 110 *вóблакі*. 111 *вóблыкі, аблакі; óблак*. 112 *аблакá, вóблакі; вóблако* н. 113 *óблакі*. 114 *пóхмаркі, бýлаву; небо ў бýлавах*. 115 *аблакі, абалачкі, вóблачнае нéба*. 116 *вóблака*. 117 *облакá*. 118 *хмáркі*. 119 *пáхмаркі, свéтлыя бугры́; бугрóў багата на небі — агуркоў багата будзя*. 120 *аблакі*. 120а—121 *вóблакі*. 122 *гурáчкі; гурáчны дзень*. 123 *вóблакі*. 124 *хмáркі*. 125 *вóблакі*. 126 *вóблакі, бугры вóблака* н. 127 *бугракі*. 128 *пáхмаркі*. 129 *вóблакі*. 130 *вóблачкі, хмáры, хмáркі*. 131 *óболокы; óболок* м. 132 *оболокы́, облукá; óболок* м. 133 *помьягі*. 134 *хмáркі, памегі*. 135 *пóхмаркі; пóхмарок* м., *тýча* (вялікая). 136 *хмáркі*. 137 *пóхмаркі*. 138 *хмáркі; малы́е хмáркі — добрэ гарбузы садзіць*. 139 *бугры́*. 140 *бугры́, я́сныя пýхмаркі; бугóр* м. 141—142 *хмáры*.

Карта № 18

ДАЖДЖАВАЯ ХМАРА

№ 40 «Я. н. цёмныя хмары: хмары, тучы...»

Картаграфуюцца назвы дажджавой хмары і выпадкі перамяшчэння націску ў формах адзіночнага і множнага ліку, апошнія былі б больш пашыранымі, калі б у адказах паслядоўна прыводзіліся формы адзіночнага і множнага ліку.

Як *хмáра* картаграфуецца *хмáры*, як *тýча* — *тýчы*, за выключэннем рознанацiскных форм: *хмарá — хмáры, хмáра — хмарі* якія перадаюцца дадатковымі значкамі. Не ўлічаны адзінкавыя фанетычныя і акцэнталагічныя адрозненні: як *тýчы* картаграфуецца *тýцы*, як *аблóка — вóблакі*.

У некаторых адказах даюцца азначэнні: *бальшая, чорная, палавая, грозная хмара, туча*, якія пры картаграфаванні не ўлічаны. Пры паслядоўнай наяўнасці яны маглі б з'явіцца тэмай асобнай карты.

хмáра 4, 6, 23—28, 30, 31, 37—39, 49, 50, 51, 52, 55—57, 61—68, 71 (часцей), 73—77, 86, 91—93, 94а, 95—96а, 97 (невялікая і не чорная), 98—104, 109, 112—115, 119—122, 126, 127, 129, 131—133, 135—137, 140. *хмáры* 6, 10, 11, 18—22, 25а—31, 35, 36, 43, 44, 47, 48, 49а—51, 53—57, 61—67, 69, 70, 74—77, 79 (трад.), 80—82, 84, 86, 87, 94, 96а, 97, 99—102, 104, 105, 110—112, 115—120, 121—126, 128—130, 135, 138—142. *хмáрі* 88, 113. *хмарі* 94а.

хмарá, хмáры 48, 52а, 58.

хмáра, хмарі 92, 95, 96, 98, 103, 108, 109, *хмарэ́* 106. хмари́ 132.

хмýра 59, 90. *хмýры* 8а, 45. *хмýри* 90.

хмурóк 51 (*малéнькі*).

тýча 1—8, 12—15, 32—34, 37—40, 42, 71, 85, 86, 89, 90, 97, 114, 127, 129, 130, 135 (*вялікая, з вялікім вéтрам*). *тýчы* 6 (пераважна), 7—9, 10 (нов.), 12—17, 29, 32—36, 41, 43 (радзей), 44, 49а, 60, 78, 79 (нов.), 82—85, 87, 88, 94а (рэдка), 108 (вельмі вялікія), 111, 118, 128—130, 141, 142. *тýцы* 16.

аблóка 5. *вóблакі* 35 (*цёмныя*).

пузырóк 37, 73 (*невялікая хмарка, з якой ідзе дождж*)

Адзінкавыя: *чáда надышлá* 20. *лунь найшоў — будзя дош* 25. *кайганы́ па нéбе ідýць* 58. *дзед надышóў і даў дождж* 59. *помегы́* 107. *гурáк (невялікая хмара)* 120а.

Адведзены: *хмýрны дзень* 46.

Карта № 19

ХМАРНЫ ДЗЕНЬ

43 «Дзень ненасны, пахмурны, пасмурны, хмарны, хмурны...»

Картаграфуюцца назвы хмарнага дня. Паказаны адрозненні па каранях, а таксама некаторых фанетычных і словаўтваральных асаблівасцях.

хма́рны 1—5, 8—11, 22, 24, 25а, 28, 29, 31, 35—38, 59, 66, 68—72, 74—77, 82, 94, 101, 116, 118, 119, 120а, 121, 123, 124, 126—130, 134, 136—142. *хма́рный* 8а, 12, 16, 44, 83—85, 107, 117.

хму́рны 8а, 10, 19, 23, 25, 30, 33, 35, 47—51, 54—59, 61, 62, 64, 65, 67, 69, 73, 75, 88, 93, 98, 100, 102, 104—106, 110—115, 118, 120, 127, 130, 135. *хму́рный* 8а, 16, 44, 83, 86, 90—92, 94а—97, 103, 108, 109, 131, 132.

па́хмурны 6, 21, 26, 29, 43, 46, 52а, 53, 67, 75, 76, 81, 88, 99, 104, 111, 114, 127, 129, 134, 137. *пахму́рны* 9, 18, 20, 25, 45, 52, 54, 57, 60, 63, 78. *па́хмурный* 7, 79, 88, 89. *па́хмырны* 32.

хмарната́ 3. *хма́ра* 9. *нахма́рыўшыся* 21. *хму́рысты* 53. *пярэ́хмаркамі* 82.

па́смурны 10, 15, 17, 29, 34, 35, 61, 75, 81, 82, 87, 118, 122, 125—130, 140, 142. *па́смурный* 44, 80, 84—87. *па́смарны* 14. *па́смырный* 16. *па́смырнэй* 39.

ніна́сны 13. *ніна́сный* 12, 40—42, 44, 85.

ніна́сліўы 35. *ніна́сліўый* 40.

Адзінкавыя: *нашлю́піла* 29. *сму́тны* 45. *залава́ты* 53. *ніпаго́жы* 76. *цёмный* 84. *помё́жный* 107. *нэпогі́длывый* 109. *ну́дны* 123. *нэпого́дліві, пого́ды нэма́* 133.

Карта № 20

ІМГЛА

№ 45 а) «Я. н. дробны дождж: імжа, імжачка, імгла, мыгла, морась...» АЛА 2423 mъgla мгла — magla — mgła

Kartagrafuécca nazwy ęmgly. Pakazany supracxpastaąlennę pa karanqh, slowaątwaralxnyh älementah ę nekatoryh fanetyönyh asablęwascqh. Qk *мго́чка* картаграфуецца *мгі^{ю}ч,* як *мжа́чка — мжа́ка,* як *імжа́чка — імжа́ка,* як *імжа́к — імжачо́к.* Як *до́жджык* картаграфуюцца складаныя назвы са словам *до́жджык* або *дождж.* Не картаграфуюцца словы, якія не адносяцца да тэмы карты. Па асноўных абазначэннях карта скаардынавана з картай № 21.

мгла 8, 20, 53, 56, 60, 92, 94, 94а, 96, 103, 104, 108, 109, 111.

імгла́ 1, 5, 7, 8А, 12, 13, 16, 17, 28, 32, 41 *(як туман знізу і зверху),* 44, 49, 49а, 51, 53, 54, 66, 67, 93, 94, 105, 110, 116, 123. *імъгла́* 9. *йімгла́* 15, 43, 50, 55, 64, 112.

мыгла́ 2, 19, 21, 22, 24, 25, 25а, 27, 39, 52а, 53, 57, 58, 59, 62, 99, 106, 134.

мігла́ 3, 4, 6, 18, 104, 107, 111, 113, 114, 117, 135. *міgла́* 52.

мугла́ 93, 100, 138.

мла 95 (трад).

імла́ 47.

мга 82.

мгі́чка 96а. *мгі^{ю}ч* 96.

мігá 82.

мігу́чык 119, 121. *мігу́ч* 119.

мжа 23, 72, 101, 109, 120, 125, 128, 131, 137. *мжя* 95 (рэд.).

імжа́ 9 *(зімою, як сыплецца іней),* 23, 33, 34, 41, 42, 53, 61, 65, 67, 68, 69, 87, 88, 89, 97, 121, 129, 142. *йімжа́* 88, 115, 126.

мжа́чка 35, 74, 78, 90, 91, 96а, 131. *мжа́ка* 30, 35.

імжа́чка 31, 36, 37. *йімжа́чка* 29, 70. *імжа́ка* 26, 29, 31, 37, 38, 69, 73. *йімжа́ка* 10, 11.

мжак 118.

імжа́к 40, 63, 71, 75, 76, 77, 80, 118, 130. *імжачо́к* 40, 80, 130.

мжэль 81, 129.

імжэ́ль 81, 129.

мжэнь 128, 129.

імжэ́нь 129.

імглу́ха, імглу́шка 8а. *магла́* 20. *міго́тка* 82. *імжу́н, імжу́нчык* 85. *імша́к* 118.

мра́ка 95, 127, 137, 139.

мрач 127.

мо́рась 9, 53, 120а. *мо́рось* 134. *мо́рысь* 35, 40, 41, 42, 44, 83.

рось 79, 86. *ёлкыя рось* 79.

марася́шчы дошч 9. *дро́бны дош* 35. *ме́лкій дошч* 40. *дро́бнінькій дошч* 41. *млі́сты дошч* 45. *малы́ до́жджык* 46. *дро́бненькі дошч* 48. *мігла́вы дошч* 52. *дождж ру́сіць* 84. *дошч мжэть* 98. *спы́рны дождж* 102. *маро́сіць дождж* 122. *дро́бны дождж* 124. *лёгынькый до́шчык* 132. *бі ма́ком ідэ́ дошч* 133. *моро́сіць дождж* 136. *спо́рны дождж* 141.

Адзінкавыя: *заку́рылася* (вадзяны пыл с туману з дробнымі кроплямі дажджу) 9. *матраса́* 14. *па́мороч* 94. *ку́рашка* 95. *мо́сійка* 97. *ку́зявка* 131. *лжа* 140.

АЛА: *мгла* 18А, 19А, 34А, 41А, 44А, 46А, 48А, 49А, 52А, 54А, 57А. *мгла* 11А, 30А.

імгла́ 2А, 3А, 4А, 5А, 6А, 7А, 8А, 10А, 15А, 21А, 23А, 31А, 42А, 61А, 67А, 50, 61. *йімгла́* 39А, 58А.

мыгла́ 9А, 12А, 13А, 14А, 16А, 28А, 29А.

мігла́ 1А, 50А, 53А, 65А.

мла 45А *(о, як мля́но!),* 47А, 51А, 64А.

імла́ 17А, 26А, 27А.

імга́ 23А, 35А. *йімга́* 55А.

мжа 60А.

імжа́ 4А, 33А, 49А, 56А, 60А. *йімжа́* 36А.

мжа́чка 43А.

імжа́ка 4А, 20А, 70. *йімжа́ка* 24А.

йімжа́к 37А.

мжэль 40А.

імжэ́ль 63А.

мыглю́к 14А. *мглі́ца* 46А.

мра́ка 66А.

Карта № 21

ІМГЛІЦЬ ДОЖДЖ

№ 45 б) «Дождж імжыць, імгліць, мыгліць, дыліць...»

Картаграфуюцца абазначэнні паняцця 'імгліць' у 3-й асобе адзіночнага ліку. Паказаны адрозненні па каранях і словаўтваральных элементах. Як *марасі́ць* картаграфуюцца *маро́сіць, марусі́ць, марусы́ть;* як *куры́ць — ку́рые, заку́рылася;* як *цяру́сіць — цярушы́ць;* як *сыпле — сыпя, сыпя мыгла́;* як *ідзе́ — магла́ ідзе́, пашла́ мыгла́, ідзе́ць мо́рысь, бі ма́ком ідэ́.* Па асноўных абазначэннях карта скаардынавана з картай № 20.

мгліць 8, 17, 20. 27, 56, 60, 104, 106. *мглыть* 108, 109.

імглі́ць 1, 5—7, 8а, 9, 12—16, 28, 32, 44, 49, 49а, 53, 54, 61, 75, 105. *йімглі́ць* 43, 50, 55, 111.

мыглі́ць 2, 3, 19, 21, 22, 25а, 39, 53, 58, 59, 99. *мыглі́ть* 134.

міглі́ць 4, 18, 62, 114, 117, 127, 135, 137.

імлі́ць 45, 47, 48.

мжыць 72, 74, 101, 118, 120, 128, 129. *мжыт* 102. *мжыть* 92, 95—97, 103, 108, 132. *мжэт* 90. *мжэть* 98.

імжы́ць 26, 31, 33, 34, 36—38, 63, 65—69, 71, 73, 75, 76, 80, 85, 86, 89, 110, 116, 130. *йімжы́ць* 10, 11, 29, 64, 112, 115.

памыглéла 57.

мрачы́ць 140.

мырчы́ть 95.

марасі́ць 53, 57, 81, 112, 120а, 124, 125, 126, 139, 141. *маро́сіць* 126, 136. *марусі́ць* 70. *марусы́ть* 92. *моросі́ць* 107, 140. *моросі́т* 94. *мурасі́ць* 85. *мыра́сіць* 40, 41, 44, 79, 83.

марэ́шыць 122.

мару́жыць 51, *мару́жыт* 93. *муружэ́ть* 98.

курыть 103, 132. *ку́рые* 95 (рэдк.). *заку́рылася* 9.

сіпі́ць 49, 113, 135.

цяру́сіт 93. *цярушы́ць* 23. *тырусы́ть* 95.

трусі́ць 58.

сыпле 93. *сыпля* 49. *сыпя, сыпя мыглá* 57.
мігаціць 82, 139.
ідзé 20, 52, 77, 142. *ідзéць* 25, 42. *ідзé маглá* 20. *ідзéць мыглá* 25. *ідзéць мóрысь* 42. *бі мáком ідэ́* 133. *пашлá* 24. *пашлá мыглá* 24.
Адзінкавыя: *мыржыць* 52а. *рýсіць* 84. *мшыць* 87. *блюзныть* 92. *бы мгла пáдае* 94а. *мосіiть* 97. *кýзявіе* 131.
Дадаткова выкарыстаны ўскосныя звесткі з адказаў на розныя пытанні Апытальніка АЛА: *мгліць* 44А. *мжэт* 43А.

Карта № 22

АБЛОЖНЫ ДОЖДЖ

47 «Я. н. дождж, які ідзе працяглы час: аблoжны, аблажны, заложны, завальны...»
Картаграфуюцца назвы аблoжнага дажджу. Паказаны супрацьпастаўленні па каранях, словаўтваральных элементах, націску. Як *навáльны* картаграфуецца *навáлны*, як *аблажыла — аблажылі, аблажыў*. Не картаграфуюцца назвы *краплісты і слякоть*, пакольні яны не адносяцца да тэмы карты.
аблóжны 10, 11, 20, 25, 28, 31, 33, 38, 43, 50, 51, 53, 55, 56, 60, 61, 67—71, 74, 77, 84, 88, 93, 99, 104, 106, 110, 112, 113, 118—120, 122, 123, 125, 133, 136, 141, 142. *аблóжный* 79, 84, 88. *облóжны* 134. *облóжный* 94а, 97, 107. *облыжный* 95. *обл́эжны* 102. *ублóжный* 92.
аблажны́ 8а, 22, 30, 37, 73, 78, 80—82, 87, 93, 105, 111, 116, 119, 120а, 121, 124, 126—130, 139, 140. *аблажный* 8а, 14, 40—42, 44, 85. *аблажнэ́й* 89. *обложны́* 94, 114, 137, 138. *блажны́* 35. *ближнэ́й* 98. *аблажная хмáра* 141.
залóжны 10, 60, 100.
аблажылі неба кругом 3. *кругом хмару аблажыла* 26. *аблажыла тучамі* 29. *аблажыў на суткі, дош суткі ле́я* 39. *аблажыла ўсё неба* 41. *аблажыла неба, цэлы дзень ішоў дошч* 65. *аблажыла ўсюды* 72. *аблажыла кругом* 79. *аблажыло і цэлы дзень дош ідзе, неба аблажыла* 125. *обложыло* 132.
аблыжняк 83. *аблéгло* 105.
абкладны́ 13, 15, 32, 36, 73, 88, 123, 129. *апкладны́* 2, 4, 8, 9, 21, 24, 25а, 29, 34—36, 75, 130. *абкладный* 1, 7, 8а, 14, 88. *абкладнэй* 86. *апкладнэ́й* 12, 39. *абкладнóй* 17. *акладны́* 5, 6.
зацяжны 62. *зацяжный* 86.
зацяжны́ 19, 47, 58, 71, 76. *затяжный* 92 *(затягнýло кружкі)*, 96а, 103, 108, 131, 132. *працяжны* 59. *процяжны* 102.
працягýшчы 52а, 53.
навáльны 18, 49, 54, 115. *навáлны* 46, 49а.
Іншыя назвы: *бесперарыўны* 52, 69, 117. *дóўгі* 54, 57, 63. *задажджылася* 20, 66. *заліўны́* 27, 58, 72, 135 *(калі многа выпадае вады, можа быць працяглы і кароткачасны)*. *залывный* 109 (рэдк.). *захóдлівый* 16. *праліўны́* 45. *паліўны* 52. *доўга ідзе дождж* 57. *увесь дзень ідзе дошч* 64. *спóрны* 86. *заныгóдылось* 90. *довго дошч ідэ* 96. *бызодлыжный* 97. *беспэрэстáнны* 101. *залыв дошч, бэз пэрэстáнку йдэ* 109. *дождж сячэ́, як із лýба* 117. *нáшчо вжэ той дошч, обтягло́* 132. *негóда* 135. *уплюнулісь дашчы́* 142.
Адведзены: *краплісты* 48. *слякоть* 91.

Карта № 23

ДОЖДЖ З ПЕРАПЫНКАМІ

№ 48 «Я. н. дождж з перапынкамі: пераходны, кароткі, пералётны...»
Картаграфуюцца назвы дажджу з перапынкамі. Паказаны адрозненні па каранях і словаўтваральных элементах. Як *пераліўны* картаграфуецца *з пэрэлівамі*, як *чáтамі — чáдамі*. Не картаграфуюцца словы *карóткі, малы, часóвы, тымчасóвы, ліўневы*, пакольні яны непасрэдна да тэмы карты не адносяцца.
1 *перахóдный, ідзець перахóдамі*. 2 *с перахóдамі, перахóдны, перарвáўся*. 3. *прахóдам*. 4—6 *перахóдны*. 7 *перахóдный, с перацíхам*. 8 *перахóдны, перарывамі ідзець*. 8а *пірахóдны, пірахóдный, съ пірахóдъм*. 9 *пераходзяшчы*. 10—11 *карóткі*. 12 *пірахóдный*. 13 *піряхóдны*. 14 *пірагóнам*. 15 *перарыўны*. 16 *піряхóдный*. 17 *з піряхóдам*. 18 *прайсцéвы*. 19 *натхóдны*. 20 *чáдамі ідзе*. 21 *перагóнамі*. 22 *прахадны*. 23 *пýнтамі, з перапынкамі*. 24 *перагóнны*. 25 *перарыўны*. 25а—26 *карóткі*. 27 *ідзе перагóнам*. 28 *перахóдны, з пераходамі*. 29 *перагóнам*. 30 *перахóдам*. 31 *карóткі*. 32 *кароткаўрэ́менны*. 37. 38 *перахóдны*. 39 *пірігóнный, пірягóнный*. 40 *карóткій, пірахóдный, с пірагóнымі*. 41 *карóткій*. 42 *ліўнівый, пірягóнный*. 43 *пірагóнны, йідзець пірагóнымі*. 44 *піряхóдный*. 45 *перахóдны*. 46 *пралётны*. 47 *пяралётны*. 48 *прэ́рва, прэ́рвяны*. 49 *малы*. 49а *перахóдны*. 50 *карóткі*. 51 *пралётны*. 52 *перарыўны, тýчамі прахoдзіць, налётны*. 52а *пералётны*. 53 *пералётны, з перагóнамі*. 54 *пералётны, з пярэ́рвамі, з перапынкамі*. 55 *карóткі, часóвы* (нов.). 56 *ідзе чáтамі*. 57 *перагóнам*. 58 *перарыўны, пералётны*. 59 *пералётны*. 60 *карóткі, пяраходны*. 61 *карóткі, пералётны*. 62 *перагóнамі, перагóнны*. 63 *пярахóдны*. 64 *перахóдны, перагóнамі*. 65 *карóткі*. 66 *пярэ́ганам ідзе*. 67. 68 *ідзе перавáлам*. 69 *перарыўны*. 70—71 *карóткі*. 72 *пяралівáя дош*. 73 *пірарывамі, кароткі*. 74 *карóткі*. 75 *перагóнамы, перавáламы*. 76 *пярарывісты, карóткі, пірахóдны, пірахóдамы, пірагóнамы*. 77 *пярэвáламі ідзе*. 78 *пірахóдны*. 79 *піряхóдный, пірялётный*. 80 *карóткі*. 81 *карóткі, перавáламі, перавáламы*. 82 *паравáламі, парэ́валамі, пярэ́валамі, с перарывам, карóткі*. 83—84 *піряхóдный*. 85 *піряхаднэ́й, пірягóнный*. 86 *перяхóдный*. 87—89 *піряхóдны, піряхóдный*. 90 *с пыриривамы, малый*. 91 *пэрэхóдный*. 92 *пырыхóдный, пырырывный, сыпнэ́ і нымá*. 93 *карóткі, пралётны*. 94 *налётны, пролётны*. 94а *пэрэколотыв, с пэрэмінамы*. 95 *пырылётный, с пырылётамы*. 96 *с пырылётамы, пырылётный, свыннячый*. 96а *налётный, пырыбіглый*. 97 *с пырыгóнамы дошч, пэрэрывамы ідэ́*. 98 *пэрэривны, с пэрэривом*. 99 *чáтамі ішоў*. 100 *перахóдны*. 101 *пэрэрыўны*. 102 *з пэрэлівамі*. 103 *пыэрыэрыювный, пыэрыэлівный*. 104 *тымчасóвы, карóткі*. 105 *бягýчы*. 106 *карóткі*. 107 *ідзé перагóнамі*. 108 *пэрэлётный, стучóк, с пэрэрывамы*. 109 *свыннячый, фадрáтный*. 110 *перагóнамі*. 111 *с перапынкамі, с перарывамі*. 112 *с пірагóнам*. 113 *пэрэхóдны, пэрэрывом ідзе*. 114 *з пэрэгóнамі*. 115 *пярэ́гадам ідзе*. 116 *карóткі*. 117 *карóткі, з перасéкам*. 118 *перахóдны, перарыўны, перахóдамі, перавáламі*. 119 *з перапынкамі, перарыўны*. 120 *з перарывамі*. 120а *перахóдны*, 121 *карóткі*. 122 *пералётны*. 123 *перарыўны*. 124 *сь перарывамі*. 125 *перавáлны*. 126 *пярэ́унам*. 127 *пярэ́валакам*. 128 *парарывам*. 129 *перавáламі, перавáлам, з перавáлам*. 130 *перахóдны, карóткі*. 131 *пэрэхóдный, пырырывный*. 132 *лёгынькый*. 133 *с пэрерывамі*. 134 *з перэрывамі*. 135 *перэ́ганом*. 136 *корóткі*. 137 *корóткі, перэрывісты, с перэрывамі*. 138 *з парарывамі*. 139 *сóнцавы (сóнцавы дожджык — скідайце хýсткі, будуць кóсы расці)*. 140 *перашчýк*. 141 *дождж пайшоў і перастáў, зноў ідзе*. 142 *пярэ́скакам ідзе, малы*.

Карта № 24

ЛІВЕНЬ

№ 50 «Я. н. праліўны дождж: палой, аплава, лея, улея, лівень...» АЛА 2469 'сильный непродолжительный дождь' ливень — pljusak — ulewa
Для абазначэння заліўнога дажджу (ліўня) ў беларускіх гаворках існуюць простыя і складаныя назвы. Карта № 24 прысвечана простым назвам — назоўнікам. Паказаны адрозненні па каранях, словаўтваральных элементах і некаторых фанетычных рысах (нерэгулярныя фанетычныя змены). Скаладаным назвам, якія абазначаюць заліўны дождж, прысвечана карта № 25.
1—2 *заліўны*. 3 *навальніца*. 4—6 *заліўны*. 7 *заліўный*. 8 *заліўны*. 8а *зълівéнь, заліўны*. 9 *заліўны, ліўны*. 10—11 *лівінь*. 12 *залівéнь*. 13 *зъліўны, заліўны, лівінь*. 14 *лівень, залівéнь*. 15 *зыліўны*. 16 *зыліўнэ́й, лівінь*. 7 *лівень*. 18 *ліўны*. 19—20 *улéўны*. 21 *заліўны, лівень*. 22 *улéўны, улéя*. 23—24 *заліўны*. 25 *заліўны, палівéнь*. 25а *лівень*. 26 *уліўны, улéя*. 27 *лівянь*. 28 *заліўны*. 29 *залівéнь, лівень*. 30 *заліўны*. 31—32 *лівень*. 33 *заліўны*. 34 *лівінь*. 35 *зыліўны, лівінь*. 36 *лівень*.

37 *лівінь*. 38 *заліўны, лівінь*. 39 *зъліўнэй, лівінь*. 40. 41 *прыліўный, лівінь, зылівень*. 42 *лівінь*. 43 *лівінь, прыліўны*. 44 *лівінь*. 45 *улеўны*. 46 *навальны, навальніца*. 47 *лівянь*. 48 *навальніца*. 49 *велькі*. 49а *навалны*. 50 *навальны*. 51 *навалны*. 52. *навальны*. 53 *лівень, праліўны*. 54 *лівянь, ліўны, навалны, навальны*. 55 *праліўны. навалны*. 56 *заліўны*. 57 *улеўны, лівень, ідзе сцяной*. 58 *праліўны*. 59 *уліўны, улеўны*. 60 *лівянь*. 61. *лівень*. 62 *праліўны*. 63 *лівянь*. 64 *заліўны, лівянь, гвалтоўны*. 65 *лівянь*. 66. 67 *праліўны, лівень*. 68—69 *лівень*. 70 *лівінь*. 71 *лівянь*. 72 *ліўны*. 73 *лівінь, заліўны*. 74 *лівень*. 75 *лівінь*. 76 *лівянь, праліўны*. 77 *заліўны*. 78 *залівінь, лівінь*. 79 *лівінь*. 80 *лівень, заліўны*. 81 *праліўны, лівінь*. 82 *залива, заліўны, лівінь*. 83 *прыліўный, лівінь*. 84 *лівінь, зыліўны*. 85 *зыліўнэй, лівінь* (рэдк.). 86 *заліўнэй*. 87 *лівінь, зыліўны, зыліўный*. 88 *лівень, заліўны, заліўный*. 89 *зыліўнэй, лівінь*. 90 *пролівный, вылікый*. 91 *спадыстый*. 92 *нагайный, нахальный, з нахалом ідэ*. 93 *пралой*. 94 *проліўны, лівэнь*. 94а *прорўй*. 95 *пролый*. 96 *прорі^ю^й*, 96а *пролый*. 97 *проріий, забоїстый*. 98 *прулів*. 99 *лівянь*. 100. 101 *ліўны*. 102 *пролый, проліўны*. 103 *пролі^ю^й*. 104 *праліўны, лівень*. 105 *лівянь*. 106 *ліван, полой*. 107 *оплава*. 108 *пролі^ю^й, пролывный*. 109 *залывэнь, залыв дошч*. 110 *лея*. 111 *заліўны, лівінь, лівень*. 112 *праліўны, ліўневы, лівень*. 113 *заліўны*. 114 *лівень, уліло, лея, залива*. 115—116 *лівень*. 117 *залівень, заліўны*. 118—119 *лівень, заліўны*. 120 *заліўны*. 120а *лівень*. 121 *заліўны*. 122 *спорны, крупны, кругом обняло даждждэм*. 123 *лівень, заліўны*. 124 *лівянь*. 125 *лівень*. 126 *лівень, заліўны*. 127—128 *заліўны*. 129 *лівень, заліўны*. 130 *лівень*. 131 *пролівный*. 132 *залыв усё, буйный, пролівный*. 133 *заліўны, проліўны, лівэнь*. 134 *лея, лівень*. 135 *заліўны, лівень*. 136—137 *лея*. 138 *лівень*. 139 *заліўны, лея*. 140 *лея, лівень*. 141 *лівень*. 142 *заліўны, лівень, лея*.

АЛА: 1А *лівінь*. 2А. 3А *праліўны, лівінь, ліўны*. 4А *лівінь*. 5А *заліўный*. 6А *лівянь*. 7А *заліўнэй*. 8А *зъліўный*. 9А *пыліве́нь*. 10А *уліўны*. 11А *навальніца, велькі*. 12А *заліўны*. 13А *навальнічны, раптовы*. 14А *навальны*. 15А *моцны*. 16А *залівінь, уліўны, заліўны*. 17А *заліўны*. 18А—19А *лівінь*. 20А *лівінь, бальшый*. 21А—23А *лівінь*. 24А *лівінь, прыліве́нь*. 25А *прыліўный, лівінь*. 26А *улеўны*. 27А *навалны*. 28А *крапліcты*. 29А *навалны, лівянь*. 30А *уліўны*. 31А *заліўны*. 32А *лівень, ліваньі, крэпкі*. 33А *лівянь*. 34А *лівень*. 35А *заліўны*. 36А *лівінь*. 37А *лівянь*. 38А *лііивінь*. 39А *лівінь, заліўнэй*. 40А *лівінь*. 41А *лівінь, заліўнэй*. 42А *лівінь, зъліўнэй*. 43А *лывынь, лівынь, проріий, пролівнэй*. 44А *навалны*. 45А *лывэнь*. 46А *лівень*. 47А *пролейны*. 48А *бійный, пролыйный*. 49А *праліўны*. 50А *забойны*. 51А *зьліва*. 52А *вэлыкій*. 53А—54А *лівень*. 55А *палойны*. 56А *заліўный*. 57А *лівень, лея*. 58А—59А *лівянь*. 60А *лівінь, ліўневы*. 61А *лея, моцны*. 62А *лівень, заліўны*. 63А *лівень*. 64А—. 65А *лея*. 66А *лівень*. 67А *лівень, заліўный*. 50 *навалны*. 61 *лівянь*. 70 *заліўны*. 115 *залива*.

Карта № 25

ЗАЛІЎНЫ ДОЖДЖ

№ 50 «Я. н. праліўны дождж: палой, аплава, лея, улева, лівень...» АЛА 2469 'сильный непродолжительный дождь' ливень — pljusak — ulewa

У адказах на пытанні 50 і АЛА 2469 прыведзены простыя і складаныя назвы заліўнога дажджу. Усе адказы змешчаны ў каментарыі да карты № 24. Яна прысвечана простым назвам, якія абазначаюць заліўны дождж.

На карце № 25 пракартаграфаваны азначэнні ў складаных назвах, якія абазначаюць заліўны дождж. Паказаны адрозненні па каранях, словаўтваральных элементах і некаторых фанетычных рысах (нерэгулярныя фанетычныя змены). Словы *бальшы, буйны, велькі, вялікі, забоісты, забойны, краплісты, крупны, крэпкі, моцны, раптовы* не картаграфуюцца, паколькі не адносяцца да тэмы карты. Фанетычным варыянтам слова дождж прысвечана карта № 26.

Адказы на пытанні № 50 і АЛА 2469 гл. ў каментарыі да карты № 24.

Карта № 26

ДОЖДЖ

№ 45 «Я. н. дробны дождж: іжма, імжачка, імгла, мыгла, морась...» № 47 «Я. н. дождж, які ідзе працяглы час: абложны, аблажны, заложны, завальны...» № 40 «Я. н. дождж з перапынкамі: пераходны, кароткі, пералётны...» № 50 «Я. н. праліўны дождж: палой, аплава, лея, улева, лівень...» АЛА 2469 ' сильный непродолжительный дождь' ливень — pljusak — ulewa

З адказаў на прыведзеныя пытанні (45, 47, 48, 50, АЛА 2469) выкарыстана слова *дождж* і яго апдаведнікі. Картаграфуюцца фанетычныя варыянты слова *дождж*. Карта з'яўляецца дапаможнай да карт № 21, 22, 23, 24, 25, на якіх картаграфуюцца азначэнні ў складаных назвах, а слова *дождж* не картаграфуецца.

дождж 14, 36, 43, 46, 57, 59, 61, 73, 78—82, 84, 86, 87, 94, 101, 102, 107, 111, 112, 114, 115, 117, 119—124, 126, 128, 129, 136, 139, 141, 10А, 39А, 41А, 42А, 61А, 62А. *дожджык* 44, 106. *дажджы* мн. 42.

дошч 3, 5—11, 15, 18—20, 22, 24, 25а—28, 30—32, 38—41, 45—56, 58, 60, 62—65, 67—71, 83, 85, 88—99, 103, 105, 108—110, 113, 116, 117, 131—134, 142, 7А, 8А, 11А, 16А, 17А, 25А—29А, 31А, 43А—45А, 47А, 48А, 50А, 52А, 55А. *дожч* 23, 104, 60А.

дож 21, 37, 75, 77, 115, 119, 120а, 125, 127, 135, 137, 138, 140, 56А, 57А. *дош* 1, 2, 4, 8а, 16, 21, 24, 25, 29, 35, 38, 56, 66, 70, 72, 74, 76, 77, 112, 118, 3А, 5А, 12А—15А, 20А, 32А, 35А. *дожш* 73.

Карта № 27

КРОПЛЯ

АЛА 2448 kгорjа бр кропля — слн диал prapla — kropla АЛА 2449 kapja капля — kaplja — kapka

Пытанні АЛА 2448 і 2449 фанетычныя. Таму ў адказах на іх не ўсюды прыводзіцца значэнне слоў. Ускосныя даныя (слоўнікі, дыялектныя тэксты) сведчаць аб тым, што словы *кропля, крапля, капля, капка* ў адказах на гэтыя пытанні пераважна маюць значэнне 'кропля вадкасці'. Іншыя іх значэнні — 'кружочак на тканіне', 'невялікая колькасць чаго-небудзь'. Слова *капка*, відаць, адзначана не ва ўсіх пунктах, таму што яго выяўленне не было прадугледжана праграмай. Яно трапіла ў адказы як сінонім слоў *кропля і капля*.

На карце паказана пашырэнне слоў *кропля, крапля, капля, капка*.

кропля 3А—6А, 16А, 20А, 22А, 23А, 26А, 31А, 32А, 34А, 37А, 44А—46А, 50А, 51А, 56А, 57А, 50, 61, 70, 115. *у кропільку* 8А.

крапля 9А, 10А, 17А, 28А, 43А, 47А, 54А.

капля 1А—9А, 11А—16А, 18—27А, 29А, 30А, 34А, 36А—43А, 45А, 48А—52А, 56А, 57А, 59А—62А, 67А, 50, 70, 115.

капка 9А, 24А, 33А, 35А, 41А, 53А—55А, 58А, 59А, 63А, 66А.

копаж 65А.

Дадаткова выкарыстаны ўскосныя звесткі з адказаў на розныя пытанні Інструкцыі ЛАБНГ: *крапля* 90, 92, 94, 94а, 95, 96, 103, 108, 109, 131, 132, 133. *капля* 86, 95, 96, 103, 108, 109, 132. *капка* 86, 123.

Матэрыялы, якія паведамілі супрацоўнікі Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа АН Беларусі. Прыводзіцца лексема, якая картаграфуецца, назва населенага пункта, дзе лексема запісана, нумар сеткі ЛАБНГ, пад якім яна картаграфуецца, хто паведаміў (прозвішча і ініцыялы); назвы раёнаў падаюцца скарочана.

кропля (Дарагавіца Кп, 34А, Т. І. Юхо; Замошша Лб, 110, Т. М. Трухан; Углы Кп, 105, В. У. Мяснікова; Беражно Крл, 60, І. І. Крамко; Селішча Нвг, 53, А. М. Булыка; Гольчычы Слц, 67. Н. Ц. Кажура; Сімакава Крл, 61, І. М. Бунчук; Краглі Дзтл, 54, Г. М. Старадубец; Глыбокае, 6, Ю. Ф. Мацкевіч).

крапля (Буда Хн, 139, рэдк., Л. А. Антанюк; Рухча І Ст, 52А, В. Л. Вярэніч); *краплі* (лякарства) (Верасніца Жт, 114, М. А. Дарошка).

капля (Замошша Лб, 110, Т. М. Трухан; Шаламы Сл, 85, І. Я. Яшкін; Углы

Кп, 105, В. У. Мяснікова, Гальшаны Аш, 19, Т. І. Блізнюк; Беражно Крл, 60, І. І. Крамко; Турасполле Пл, 10, У. М. Свяжынскі; Кальсберг Мн, 27, Л. С. Дашкевіч; Рухава Стд, 115, Н. А. Чабатар; Семукачы Мг, 78, В. А. Бабкова; Нізок Уздз, 65, Т. П. Бандарэнка; Дзятлава, 54, В. Г. Зялёнка; Капыль, 34А, С. К. Берднік; Селішча Нвг, 53, А. М. Булыка; Гольчычы Слц, 67, Н. Ц. Кажура; Верасніца Жт, 114, М. А. Дарошка; Рухча І Ст, 52А, В. Л. Вярэніч; Мянякова Мр, 8а, М. Н. Крыўко; Саламір'е Пл, 5А, А. Я. Баханькоў; Сімакава Крл, 61, І. М. Бунчук; Дужаўшчына Чв, 79, В. П. Лемцюгова; Буцькаўшчына Пл, 9, П. В. Садоўскі; Берасвёўка Бр, 142, Н. Дз. Корань; Лібараўшчына Дк, 28, А. С. Аксамітаў).

ка́пка (Шаламы Сл, 85, І. Я. Яшкін; Беражно Крл, 60, І. І. Крамко; Семукачы Мг, 78, В. А. Бабкова; Гольчычы Слц, 67, Н. Ц. Кажура; Верасніца Жт, 114, М. А. Дарошка; Дужаўшчына Чв, 79, В. П. Лемцюгова; Буда Хн, 139, Л. А. Антанюк; Берасвёўка Бр, 142, Н. Дз. Корань).

Карта № 28

НАВАЛЬНІЦА

АЛА 2476 'гром и молния, обычно с дождем и сильным ветром'

Картаграфуюцца назвы навальніцы. Паказаны адрозненні па каранях. Слова *бу́ра* нанесена на карту толькі ў тых выпадках, калі ў адпаведным населеным пункце іншых назваў не адзначана, паколькі гэтае слова ў многіх гаворках семантычна адрозніваецца ад слоў *навальні́ца* і граза́.

навальні́ца 10А, 13А, 14А, 16А, 26А—30А, 32А, 33А, 37А, 43А, 44А, 49А, 50А, 60А, 67А, 50. *навольні́ца* 56А. *навольны́ца* 45А.

граза 1А, 17А, 18А, 24А, 34А, 35А, 40А, 53А, 57А, 60А—63А, 66А, 67А, 115. *гроза́* 54А, 56А. *гръза́* 3А, 7А, 8А, 20А, 21А, 42А. *грыза́* 2А, 4А, 5А, 9А, 22А, 23А, 25А, 36А, 39А, 41А.

бу́ра 1А, 4А, 6А, 11А—13А, 15А, 16А, 19А, 24А, 26А, 27А, 30А, 34А, 35А, 38А, 41А, 43А, 46А—48А, 52А, 55А, 58А, 59А, 61А—65А, 67А, 61. *бу́ря* (моцны вецер да дажджу) 9А.

Адзінкавыя: *стра́шная грамо́та* 12А. *пяру́н* 31А. *грымо́та з бу́рыю* 48А. *ша́рга* 51А.

Дадаткова выкарыстаны ўскосныя звесткі з адказаў на розныя пытанні Інструкцыі ЛАБНГ: *навальні́ца* 123 (рэдк.). *граза́* 86. *грыза́* 85. *бу́ра* 90, 92, 95, 96, 108, 132.

Матэрыялы, якія паведамілі супрацоўнікі Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа АН Беларусі. Прыводзіцца лексема, якая картаграфуецца, назва населенага пункта, дзе лексема запісана, нумар сеткі ЛАБНГ, пад якім яна картаграфуецца, хто паведаміў (прозвішча і ініцыялы); назвы раёнаў падаюцца скарочана.

навальні́ца (Дарагавіца Кп, 34А, Т. І. Юхо; Замошша Лб, 110, Т. М. Трухан; Гальшаны Аш, 19, Т. І. Блізнюк; Углы Кп, 105, В. У. Мяснікова; Беражно Крл, 60, І. І. Крамко; Кальсберг Мн, 27, Л. С. Дашкевіч; Гольчычы Слц, 67, Н. Ц. Кажура; Рухава Стд, 115, Н. А. Чабатар; Нізок Уздз, 65, Т. П. Бандарэнка; Дзятлава, 54, В. Г. Зялёнка; Капыль, 34А, С. К. Берднік; Селішча Нвг, 53, А. М. Булыка; Сімакава Крл, 61, І. М. Бунчук; Краглі Дзтл, 54, Г. М. Старадубец; Посальч Вр, 11А, І. В. Войніч; Альба Нсв, 62, Г. У. Арашонкава).

граза́ (Турасполле Пл, 10, У. М. Свяжынскі; Семукачы Мг, 78, В. А. Бабкова; Саламір'е Пл, 5А, А. Я. Баханькоў; Берасвёўка Бр, 142, Н. Дз. Корань). *гръза́* (Буцькаўшчына Пл, 9; П. В. Садоўскі; Манякова Мр, 8А, М. Н. Крыўко). *грыза́* (Шаламы Сл, 85, І. Я. Яшкін; Дужаўшчына Чв, 79, В. П. Лемцюгова; Лібараўшчына Дк, 28, А. С. Аксамітаў).

бу́ра (Малінаўка Нсв, 62, З. М. Кудрэйка; Свіслач Гр, 45, Г. А. Цыхун; Буда Хн, 139, Л. А. Антанюк; Верасніца Жт, 114, М. А. Дарошка).

Карта № 29

ІДЗЕ, ПАДАЕ (ПРА ДОЖДЖ)

№ 51 «Дождж, снег ідзе, падае...»

На дадзенай карце картаграфуюцца дзеяслоўныя лексемы, якія звязаны з выпадзеннем дажджавых ападкаў. Знакі пастаўлены на аснове форм трэцяй асобы адзіночнага ліку цяперашняга часу, за выключэннем адзінкавага выпадку, калі адпаведны знак пастаўлены на аснове формы інфінітыва *іці́ць «іці́ць пірі́стаў дош»* у 16 пункце.

дошч, дош, дождж ідзе́ць, ідзе́ 1—8а, 9 *(бальшы)*, 10—15, 16 *(іці́ць перастаў)*, 17—25а, 26 (пераваж.), 27—39, 41—44, 47, 49а, 50, 52—65, 66 (пераваж.), 67—89. *ідо́, ідзе́* 90—109, 111—142.

па́дае, па́даіць 4, 26, 45, 46, 49, 51, 54, 91, 92, 108, 115, 131, 132 (рэдка), 138. *перастаў па́даць* 108.

Адзінкавыя лексемы: *дошч сы́плець, сы́піць* 9 *(ме́лкі)*. *дзя́жыць дошч* 51 *(моцна б'е, цячэ́)*. *ліе́ дошч* 52.

У пунктах 40, 48, 110 знакі не пастаўлены, бо адсутнічаюць адказы.

Карта № 30

ІДЗЕ, ПАДАЕ (ПРА СНЕГ)

№ 51 «Снег ідзе, падае...»

Картаграфуюцца дзеяслоўныя лексемы, якія абазначаюць выпадзенне снежных ападкаў. Лексема *па́даць (па́дае)* больш пашырана ў адносінах да снегу ў параўнанні з дажджом, што абумовіла складанне дзвюх карт на падставе адказаў на адно пытанне.

У 117 пункце адпаведны знак пастаўлены на аснове адказу *град па́дае.*

ідзе́, ідзе́ць, ідо́ 1—8а, 9 *(бальшы)*, 10—25а, 26 *(можна сказаць і так)*, 27—39, 41—44, 47, 49а, 50, 52а—65, 66 (пераваж.), 67—76, 78—82, 84, 86—89, 90, 92—98, 100—105, 107, 109, 112—114, 116—120, 121, 123—127, 129, 130, 132—139.

па́дае, па́даіць 4, 16, 26, 45, 46, 48, 49, 51, 52, 54, 66, 75, 76 (рэдка), 77, 85, 90, 92, 96, 97, 99, 108, 109, 111, 114, 117, 120а, 122, 128—130, 132, 134, 138—142. *град па́дае* 117.

Адзінкавыя *снех сы́плець, сы́піць* 9 *(ме́лкі)*. *снех сне́жыць* 52. *снех ляці́ць* 75. *снех ве́іць* 83. *снег кра́пае, пады́лі́ў* 140 (ледзь закрыў зямлю).

У 40, 91, 106, 115, 131 пп. адсутнічаюць адказы.

Карта № 31

ПУХІРЫ (НА ВАДЗЕ)

№ 52 «Я. н. пухіры на лужах у час вялікага дажджу: бурбалкі, бурдышкі, бамбалі...»

Картаграфуюцца суфіксальныя адрозненні у назвах пухіроў, паказаны больш пашыраныя акцэнталагічныя рысы. Адзінкавыя варыянты з адхіленнямі ў галіне словаўтварэння, фанетыкі і націску аб'яднаны з асноўнымі тыпамі: як *бу́рбалкі* картаграфуюцца *бу́лбаркі,* як *бу́лбаткі — бу́лбуткі, бо́лбаткі* і *бу́льбаткі,* як *бу́лбушкі — бу́льбушкі, балбу́шкі, ба́лбушкі, бальбу́шкі;* як *булбу́шкі — булбо́шкі, бульбу́шкі, балбу́шкі,* як *бу́нькі — буньки́,* як *ба́нькі — ба́нкі — банкі́,* як *бу́лькі — булькы́.* Адным знакам картаграфуюцца *бу́рбаткі* і *бу́рбалткі.* Формы адзіночнага ліку картаграфуюцца як формы множнага ліку, дэмінутывы — як нейтральныя адпаведнікі тыпу *бурдульні́ — бурдулі́.*

1 *бу́рдаўкі ска́чуць; бу́рдаўка.* 2 *пузы́р, пузыры́ (лу́жы паналіва́ла, аш пузыры́ на лу́жы — бу́дзіць дош).* 3 *бу́рбалачкі.* 4 *бу́рбалкі ска́чуць.* 5 *пузыры́.* 6 *бу́рбалкі паўска́кавалі.* 7 *пузыры́.* 8 *бу́рбалка; бу́рбалкі скачуць — будзіць вялікі дошч.* 8а *бу́рбалкі, пузыры́.* 9 *пузыры́; бу́рбалкі — гэта калі выходзіць балотны газ, як уставіш палку ў балота.* 10 *бу́рбалкі; надоўга дошч — многа бурбалак.* 11 *бу́рбалкі на вадзе — надоўга дошч.* 12 *пузы́рь, пузырі́.* 13 *бу́рбылкі на вадзе.* 14, 15 *пузыры, пузыры́.* 16, 17 *пузу́рі.* 18, 19 *бу́рбалкі.* 20 *аш пухі́рі на вадзе.* 21, 22 *бу́рбалкі.* 23 *бу́рбалкі станавя́цца.* 24 *бу́рбалкі на вадзе сталі.* 25 *бу́рбалкі станавяцца — будзя вялікі дош.* 25а—27 *бу́рбалкі.* 28 *пузыры́.* 29—31, 33 *бу́рбалкі.* 34 *пузы́р, пузыры́; вуды́р, вуды́ры.* 35 *бу́рбылкі.* 36 *бу́рбалкі.* 37 *пузыркі, бу́рбалкі.* 38 *бу́рбалкі на*

вадзе — будзе дош. 39 *пузурі.* 40 *вот дошч, што і бу́рбалкі былі.* 41 *бу́рбылкі.* 42 *будзюлі.* 43 *бу́рбалкі.* 44 *бурдыль, бурдулі; пузырь.* 45, 46 *бу́лькаўкі якія на лужах — будзе дождж яшчэ падаць.* 47 *бу́льбаткі на калюгах посля дажджу.* 48, 49 *бо́лбаткі.* 49а *бу́лбаткі.* 50 *бу́льбаткі пасталі — доўго дошч ісціме.* 51 *бу́льбы скачуць на прадаўжны дошч.* 52 *на лужах плывая бу́рбалкі — шчэ будзя дошч.* 52а *бу́лбаткі.* 53 *бо́лбаткі становяцца на вадзе — дошч доўго ісціме.* 55 *бу́льбаткі.* 56 *бу́рбалткі.* 57 *бу́рбалкі.* 58 *бу́рбалка; бу́рбалкі скачуць.* 59 *бу́рбалкі.* 60 *балбанэ́; калі вялікія балбанэ́ — то доўго дошч будзя.* 61 *бу́лбаткі; калі бу́лбаткі на лужынах, то дождж доўга не перастаня.* 62 *бу́льбаткі.* 63—65 *бу́рбалкі.* 66 *бо́балка; бо́балкі скачуць.* 67 *бу́рбалкі ўстаюць; шчу́рбалкі ўстаюць.* 68 *бу́рбалка, бу́рбалкі.* 69—72 *бу́рбалкі.* 73 *бу́рбалкі — прызнак, што будзя дожч і заўтра.* 74 *бу́рбалкі.* 75 *бу́рбалкі, пузыры́.* 76 *бу́рбылкі на вадзе ад дажджу пыдняліся.* 80 *пузуры́.* 81 *бу́рбалкі.* 82 *пузыркі, бу́рбалкі.* 83 *бурдулькі, бурдулі.* 84 *бурдулі, бурды́ль.* 85 *бу́рбылкі на лужах — ішчэ дошч будзіць.* 86 *борбу́ль, бурбу́ль; борбулі, бурбулі.* 87 *бу́рбылкі на лужыне пыдскаквыюць.* 88, 89 *бурдулі.* 90 *бу́нька, бунькі.* 91 *бунькі.* 92 *бу́нька, бунькы́.* 93 *бунькі скачут — то йшчэ будзе ісці дошч; пузыркі* (цяпер). 94 *бу́льбочкі* (часцей); *бо́мблікі.* 94а *бу́нька, бу́нькы.* 95 *бу́лька, бу́лькы.* 96 *бу́льба збігла; бу́льбы.* 96а *бульбэ́.* 97 *бу́льбочкы, бу́льбавкы.* 98 *бунькэ́ становлюцца на калюжынэ; бу́нька.* 99 *бо́лбаткі.* 100 *балбу́шкі.* 101 *бу́лькаўкі.* 102 *бу́лькаўка, бу́лькаўкі; як схвацяцца булькаўкі і доўго дзержацца, то будзе доўго негода.* 103 *булькы́, бу́льбка.* 104 *бу́льбаткі.* 105 *бу́лачкі.* 106 *булькі схапаюцца.* 107 *ба́нькі, ба́нечкі; от дождж сільный, аж ба́нечкі схапаюцца на водзіе.* 108 *булькы́, бу́лька.* 109 *бу́лька; булькы скачуць, як краплыстый дошч ідэ.* 110 *ба́нькі.* 111 *на лужах бу́лькі, ба́нкі; бу́рбалкі.* 112 *ба́нькі; бурбалкі* (пазнейшае); *дождж ідзе з ба́нькамі.* 113 *бу́нькі, бу́нька.* 114 *бу́лбахі, бу́лбашкі.* 115 *жыткі; на лужынах жыткі — будзе іці доўго дож.* 116 *бу́рбаткі, капшучкі.* 117 *бу́льбушкі, бальбу́шкі.* 118 *бу́рбалкі.* 119 *бу́рбалкі на дож.* 120 *пузыры́ усхватваюцца.* 120а *булбу́ткі.* 121 *бу́лбаркі.* 122 *жыды́ бегаюць па вадзе; пу́шачкі растуць.* 123, 124 *бу́рбалкі.* 125 *бу́рбалкі надуваюцца на вадзе.* 126 *бу́лбаткі, бу́лбатка.* 127 *бо́лбушкі, бу́лбушкі.* 128 *бу́рбалкі.* 129 *бу́рбалкі; пузыры на вадзе пайшлі.* 130 *бу́рбалкі, пузыры́.* 131 *бункы́, бу́нька.* 132 *булкы́, бу́лька.* 133 *банькі станоўляя.* 134 *бу́рбалкі.* 135 *бу́льбушкі, бу́лбушкі.* 136 *булбо́шкі.* 137 *бу́льбаткі.* 138 *бульбу́шкі.* 139 *ба́лбушкі.* 140 *бу́лбушкі; капелюшы́* (трад.); *от капелюшы хватваюцца на калюжах.* 141 *булбу́шкі, бу́рбалкі.* 142 булбу́шкі.

Карта № 32

ХАЛОДНЫ (ПРА НАДВОР'Е, ВАДУ)

№ 61 «Сцюдзёны: халодны (аб вадзе; надвор'і і г. д.)».

Картаграфуюцца лексемы, якія абазначаюць нізкую тэмпературу атмасферы, вады, паказаны асобныя выпадкі акцэнталагічных адрозненняў. Як прыметнікі мужчынскага роду картаграфаваліся формы жаночага роду і адпаведныя прыслоўі, як *студзёны* картаграфуюцца *сцідзёны, студзёны*. Не ўлічваецца таксама наяўнасць канцавога *й* ў прыметніках мужчынскага роду.

У 56, 69, 71, 99, 100 пунктах картаграфаваліся словаформы *ся́дравы, ся́драва* на падставе дадзеных «Слоўніка беларускіх гаворак паўночна-заходняй Беларусі і яе пагранічча» (том 5, 67 Мн., 1986).

У 11 пункце знак адсутнічае, бо не было адказу.

хало́дны(й) 1, 5, 8, 10. 17, 21, 27 (нов.), 33, 37, 41, 43 (аб надвор'і), 47—51, 52а, 53—63, 66—71, 73, 77—80, 82, 83, 85, 86, 87, 89, 90, 93, 94, 94а, 95—98, 100—111, 114, 115, 116, 117, 119, 120а, 121—126, 128—137, 139, 141, 142. *халóнны* 5. *халóнный* 88. *халóдная вадá* 8, 9, 38, 45, 66. *выдá халóдныя* 85. *надвóрья халóдныя* 85. *холóдна вудá* 92. *вадá халóдна* 99. *халóдна* 40. *ся́нні халóдна* 41. *халаднó на дварэ́* 45, 46.

сцюдзёны(й) 5, 6, 9 (дзень), 10 (вельмі халодны), *сьцюдзёны пальцы* 21, 83, 86 (вельмі рэдка), 88 (пра вецер), *сцюдзёны(й)* 12, 16, 25а, 26, 29 (трад.), 30, 35, 39 *(халодны)*, 41, 42, 44 *(вельмі халодны)*, 64, 66 *(кажуць прыеждждыя)*, 73, 74 *(халодны)*, 76 (пра вецер, ваду), 84, 126, 138. *сцюдзёныя* 85 (трад.). *сьцідзёны(й)* 8а, 12. *студзёны(й)* 23, 72, 81, 82, 118 (рэдка), 124 (рэдка), 136. *сьцюдзёненькая вадзіцка* 2. *вада сьцюдзёная* 6. *сьцюдзёная вада* 21, 43. *сцюдзёная вадá, раніца* 24, 26, 65, 69. *сьцюдзённая вадá* 127. *сцідзёныя пагóда* 13. *сцідзёныя вадá* 15. *студзёная вадá* 23, 65, 75. *студзёна вадá* 113, 140. *набраў студзёнае вадьí* 140 *сьцідзёна рыба* 12. *сцюдзёна* 8. *сцюдзёна на дварэ́* 2. *сцідзёна сягóдні* 7. *сцюдзёна на дварэ* 14, 28, 31. *сцідзёна* 32, 34 (пранізліва халодна). *сцюдзёна* 36 (халодна), 40, *(гаварылі раншы)*, 41, 52 *(старынныя слава)* 74. *студзёно* 113. *сцюдзёна* 120 (халодна).

сьцю́дзіна 2. *сцю́дзена на дварэ́* 21, 24. *сцю́дзены, сцю́дзеная вадá* 25. *у ногі сцю́дзена* 25. *сцю́дзены* 25, 27 (трад.).

зíмны 3, 19, 22. *зíмны дзень* 45, 52, 54. *зíмная вадá* 3, 4, 18, 20. *зíмна вадá* 46. *раніца зíмная* 52. *зíмна вадá* 52. *зíмнóе надвор'е* 18. *ну і зíмно дзісь* 46. *нарáнку зíмна* 52. *зьімнэ* 91. *зьімна* 92.

зóлкій марóз 88. *зóлкі дзень* 112. *зóлкая вадá* 38. *зóлка на дварэ́* 38. *залкóта на дварэ́* 38.

ся́дравы, ся́драва рáніца 56, *нóчы сталі ся́дравы* 56, 100. *раніца ся́драная* 69. *ся́драна на дварэ́* 69. *ноч ся́драва* 69, 99. *з раніцы было ся́драва* 71. *рáніца сядрóва* 100.

марóзный 82.

Карта № 33

ЗАЗІМАК

64 «Я. н. пачатак зімы, калі выпадае першы снег: зазімак... Першы зазімак... Другі зазімак...»

Картаграфуюцца назвы зазімку, ці дакладней, першага або другога снегу, які хутка растае. Паказаны адрозненні па словаўтваральных элементах і націску. Выдзелены таксама апісальныя абазначэнні. Як *зазімак* картаграфуецца *на зазымках*.

зазíмак 1, 2, 4, 6—8, 9—11, 14, 17, 19, 21—32, 36, 37, 48, 49а, 50 (рэдк.), 52а, 57, 59, 65—67, 70—77, 80—82, 86, 88, 104, 110, 112, 114, 116, 119—121, 123—128, 139, 141. *зазíмок* 117, 134, 135, 137, 138, 140. *зазíмык* 13, 15, 16, 34, 35, 38—44, 78, 79, 83—85, 87, 89. *зазíмък* 8а, 12, 33. *зозíмок* 94. *на зазы́мках* 96.

зáзімак 5, 58, 61, 64, 68, 69, 115, 118, 122, 124, 129, 142. *зáзімок* 133. *зáзымок* 108.

прызíмак 62. *прызíмок* 101.

пры́земкі 105.

озíмок 134.

Іншыя абазначэнні: 3 *выпаў сьнех.* 18 *выпаў снех.* 20 *першы сьнех.* 45 *ужо пачáтак зімы, праверка на басякé, зіма праверыць, як хто да яе падрыхтаваўся.* 46 *снех выпаў.* 47 *пахаладаня ужэ.* 49 *першы снех.* 50 *зіма пачынаецца.* 51 *першы снех, другі снех.* 52 *першы пры́маразак.* 53 *глухáя восень, пачатак зімы, калі пачынаюцца першыя замараскі.* 54 *пачалася, настáла зіма.* 55 *зіма начынаецца.* 56 *снех выпаў.* 60 *першы снех.* 63 *першы снех.* 90 *пэ́ршый сныг, дру́гый сныг.* 91 *сніг выпав.* 92 *пэ́ршый сніг выпав, лыжя́ты ны будэ.* 93 *пэ́ршы снег.* 94а *сніг выпав.* 95 *пэ́ршый сніг, дру́гый сніг выпав.* 96а *пэ́ршый сніг.* 97 *пэ́ршый сніг выпав, бырэ́цця сніг.* 98 *вэпав сніх.* 99 *выпаў снех.* 100 *першы снех.* 102 *віпаў снег.* 103 *выпаў сніг.* 106 *першы снег, пры́морозок.* 107 *пэрвый снег.* 108 *пэ́ршый сніг.* 109 *вжэ снэжóк пáдае.* 111 *першы снех, зáмараскі.* 113 *пэ́ршы снег.* 130 *первы снег.* 131 *выпав сніг.* 132 *упáв сніг, пэ́ршый сніг.* 136 *першы снег.*

Карта № 34

ЗІМОВЫ

АЛА 2359 zimьпъ(-jь) // zimьпjь(-jь) зимний — zimnji — zimny

Картаграфуюцца варыянты словаформ *зíмні — зíмны* і *зімóвы — зімавы́.*

Пытанне АЛА 2359 арыентавала толькі на высвятленне фанетычных варыянтаў слова *зíмні*. Таму іншыя словы са значэннем 'зімовы, зімні' трапілі ў адказы не ва ўсіх выпадках. Звычайна ў адказах не прыведзена значэнне слоў.

Дадатковы матэрыял, а таксама ўскосныя даныя (слоўнікі, дыялектныя тэксты) паказваюць, што словы *зíмні, зімóвы* ў беларускіх гаворках пераважна ўжываюцца са значэннем 'які мае адносіны да зімы'. Слова *зíмны* ўжываецца ў тым жа значэнні, а таксама ў значэнні 'халодны'. У тых выпадках, калі ў матэрыялах прыведзена значэнне слоў як 'халодны', яны не картаграфуюцца. Такім чынам, ёсць падставы лічыць, што пракартаграфаваны пераважна словы са значэннем 'які мае адносіны да зімы', хоць

у асобных выпадках адзначаныя на карце словаформы могуць мець іншыя значэнні.
зімо́вы 12А, 17А, 18А, 26А, 32А, 38А, 70. *зімо́вый* 2А, 5А. *зымо́вый* 43А, 48А, 52А. *зімавы́* 14А, 15А.
зімні 12А, 16А, 18А, 19А, 22А, 30А, 31А, 34А, 35А, 40А, 41А, 46А, 53А, 54А, 58А—60А, 62А, 63А, 65А, 67А, 61, 115. *зімній* 1А, 2А, 6А—9А, 20А, 21А, 23А, 39А, 41А, 42А, 47А, 56А, 57А, 66А.
зімны 11А, 33А, 37А, 51А, 55А, 66А. *зімный* 1А, 24А, 41А. *зымный (холо́дный)* 43А. *зімны́* 13А.
Адзначана адсутнасць слоў *зімні, зімны:* 3А, 4А *(мырызя́на, мырызя́ный)*, 10А *(халóдны)*, 17А, 25А, 26А, 27А *(халóдны)*, 28А *(халóдны)*, 29А *(марóзьлівы)*, 32А, 38А, 44А *(халóдны)*, 45А *(холóдный)*, 48А, 49А *(халóдны)*, 50А *(халóнны)*, 52А *(холóдный)*, 67А *(марóзьлівуй, марóзный дзень)*, 50, 70.
Дадаткова выкарыстаны ўскосныя звесткі з адказаў на розныя пытанні Інструкцый ЛАБНГ: *зімóвы* 45, 51, 55, 56, 93, 94, 102, 106. *зымóвый* 90, 92, 95, 96, 103, 108, 109, 131, 132. *зімный* у значэнні 'зімовы' 89. *зімны* ў значэнні 'халодны' 4, 19, 45, 54. *зымный* у значэнні 'халодны' 92.
Матэрыялы, якія паведамілі супрацоўнікі Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа АН Беларусі. Прыводзіцца лексема, якая картаграфуецца, назва населеннага пункта, дзе яна запісана, нумар сеткі ЛАБНГ, пад якім лексема картаграфуецца, хто паведаміў (прозвішча і ініцыялы); назвы раёнаў падаюцца скарочана.
зімóвы ў значэнні 'зімовы' (Дарагавіца Кп, 34А, Т. І. Юхо; Замошша Лб, 110, Т. М. Трухан; Углы Кп, 105, В. У. Мяснікова; Беражно Крл, 60, І. І. Крамко; Рухава Стд, 115, Н. А. Чабатар; Нізок Уздз, 65, Т. П. Бандарэнка; Селішча Нвг, 53, А. М. Булыка; Сімакава Крл, 61, І. М. Бунчук; Краглі Дзтл, 54, Г. М. Старадубец; Посальч Вр, 11А, І. В. Войніч; Альба Нсв, 62, Г. У. Арашонкава; Глыбокае, 6, Ю. Ф. Мацкевіч; Манякова Мр, 8а, М. Н. Крыўко; Саламір'е Пл, 5А, А. Я. Баханькоў; Свіслач, Гр, 45, Г. А. Цыхун; Лібараўшчына Дк, 28, А. С. Аксамітаў).
зімóвы ў значэнні 'халодны' (Гольчычы Слц, 67 Н. Ц. Кажура).
зімóвый у значэнні 'зімовы' (Буцькаўшчына Пл, 9, П. В. Садоўскі; Манякова Мр, 8а, М. Н. Крыўко).
зымóвый у значэнні 'зімовы' (Рухча 1 Ст, 52А, В. Л. Вярэніч).
зімавы́й у значэнні 'зімовы' (Турасполле Пл, 10, У. М. Свяжынскі).
зімні ў значэнні 'зімовы' (Дарагавіца Кп, 34А, Т. І. Юхо; Замошша Лб, 110, Т. М. Трухан; Шаламы Сл, 85, І. Я. Яшкін; Углы Кп, 105, В. У. Мяснікова; Гальшаны Аш, 19, Т. І. Блізнюк; Беражно Крл, 60, І. І. Крамко; Маліна ўка Нсв, 62, З. М. Кудрэйка; Турасполле Пл, 10, У. М. Свяжынскі; Кальсберг Мн, 27, Л. С. Дашкевіч; Семукачы Мг, 78, В. А. Бабкова; Капыль 34А, С. К. Берднік; Селішча Нвг, 53, А. М. Булыка; Гольчычы Слц, 67, Н. Ц. Кажура; Краглі Дзтл, 54, Г. М. Старадубец; Дужаўшчына Чв, 79, В. П. Лемцюгова; Буцькаўшчына Пл, 9, П. А. Садоўскі; Буда Хн, 139, Л. А. Антанюк; Бераснёўка Бр, 142, Н. Дз. Корань; Верасніца Жт, 114, М. А. Дарошка; Саламір'е Пл, 5А, А. Я. Баханькоў; Лібараўшчына Дк, 28, А. С. Аксамітаў).
зімны ў значэнні 'зімовы' (Шаламы Сл, 85, І. Я. Яшкін).
зімны ў значэнні 'халодны' (Гальшаны Аш, 19, Т. І. Блізнюк).

Карта № 35

МОЦНЫ (МАРОЗ)

№ 66 а) «Мароз крэпкі, моцны, зыркі...»
Картаграфуюцца назвы моцнага марозу (азначэнні ў складаных назвах).
мóцны 23, 43, 49, 50, 52а—55, 60, 63, 93, 94, 111, 113 (рэдк.), 120а, 125, 133, 134, 137. *мóцный* 40 (трад.), 86. *міцный* 92, 96а, 97, 131. *мы́зцный* 107. *мэ́цны* 101, 102.
крэ́пкі 1, 2, 4, 8а, 10, 11, 19, 22, 25а, 26, 29—31, 34 *(аш плячмі жмакаеш)*, 36, 37, 40, 43, 54, 59, 62, 64, 66, 68—71, 73, 75, 76, 82, 84, 110, 112, 115, 116, 118—121, 124—127, 129, 130, 139—142. *крэ́пкій* 8а, 14, 117. *крéпкі* 13, 32, 81. *крéпкій* 12, 32, 33, 39, 41, 42, 44, 83, 85, 88, 89.
сільны 8—9, 14, 18, 31, 45, 60, 65, 77, 84, 87, 128, 130. *сільный* 8а, 39, 41, 44, 79, 87. *сілны* 135. *сілён* 14.
вялікі 3, 6, 21, 24, 25а, 27, 28, 57, 58, 62, 67, 70, 72—75, 82, 100, 104, 105, 112, 126, 130. *велікі* 114, 122, 135. *валікі* 106, 138. *вылікый* 90, 95, 97. *вылыкый* 96, 103, 131, 132. *вэлікі* 101, 113. *вэлікій* 91. *вэлыкый* 94а, 96а, 108, 109. *вэлэ́кі* 98.
вéлькі 20, 46—48, 49а, 51—54, 56, 58, 59, 61, 99.
бальшы́ 4, 5, 9, 22, 35, 37, 38, 73, 75, 84, 123, 128, 129. *бальшы́й* 7, 44, 80, 83. *бальшэ́й* 15—17, 32, 85, 86.
Іншыя назвы: *дóбры* 140. *дóбрый* 91. *дýжый* 131. *здарóвы, здарóвуй* 140. *здорóвы* 133. *зыр* 64. *зы́ркі* 57, 134. *зы́ры* 25. *люты* 129, *ніцы* 139 *(калі на дварэ вісіць іней)*. *пытхыдзя́шчый* 78. *прытýжны* 114. *пэкýшчы* 102. *пякýн* 88. *пякýчы* 72. *стрáшный* 79. *траскýн, мароз цісне* 112. *харóшы* 118.

Карта № 36

СЛОТА

№ 67 «Я. н. сырая пагода з мокрым снегам: халіпа, халіва, хляба, хляпа...»
Картаграфуюцца лексемы, якія абазначаюць сырое надвор'е са снегападам, дажджом, паказаны словаўтваральныя, некаторыя фанетычныя і акцэнталагічныя адрозненні.
Рознага характару адзінкавыя адхіленні на карце не адзначаны. Як *хляпа* картаграфуецца *хліпа*, як *хляпаніна — хляпіна, пляханына*, як *хляпаць — хляпасць*, як *хлякаць — хлякасць*, як *слякаць — сляхаць, сьлéпаць*, як *слóта — сьлёта, сьлюта*, як *слоць — сьлёць*, як *слатá — слётá, слутá*. Дыялектная рэалізацыя лексемы *слатá* адлюстравана на карце № 37.
Акрамя адзначаных выпадкаў, аб'яднаны знакамі наступныя варыянты: *хля́га* і *хля́ка, хляпóта* і *хлюпóта, плягóта, плехóта*.
хля́па 2, 6, 8а, 21, 23, 29, 33, 38, 40, 52а, 53, 59, 64, 65, 71, 86, 95, 100, 104, 107, 118, 126, 129, 137. *хліпа* 106.
хля́ба 40, 42—44, 73, 75, 76, 78, 79, 80—84, 85 (трад.), 88, 115, 119, 124, 128, 129.
хля́га 125, 140. *хля́ка* 67, 127.
хля́паць 28. *хля́пыць* 35. *хля́поть* 103. *хля́пасць* 70, 116.
хля́паніна 25, 26, 69. *хля́піна* 53. *хліпаніна* 6. *пляханы́на* 94а. *хляпаны́на* 95—97, 132. *хляпанэ́на* 96а, 98.
хля́паніца 25, 56.
хліпатá 8а. *хляпатá* 47.
хля́каць 125, 129. *хля́коть* 92. *хля́касць* 120, 135.
хлю́па 25а, 134.
хлюпóта 60, 134. *хляпóта* 102 (рэдк.).
хáлепа 5, 82, 118, 120а, 123, 129, 138. *хáліпа* 7, 8а, 13, 30, 34—37, 39, 43, 44, 63, 74, 75, 79, 87, 142. *хáляпа* 53, 66, 105, 110, 111, 112, 117, 121, 139.
хáлеба 128. *хáляба* 72.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *хліпацéнь* 4. *хляпóцця* 42. *хляпотня́* 103. *хлюшча* 128. *хáлепаць* 129. *хлю́павка* 131.
пля́га 45, 49, 93.
плягóта 93. *плехóта* 94. *плюхóта* 114.
плюта 49а, 50, 55.
плюгóцька 24.
сля́каць 31, 60, 61, 122, 130, 141 (часцей). *сля́кыць* 85. *сьля́каць* 10, 11, 68, 88, 112. *сля́коць* 113, 133, 136. *сля́коть* 90, 131. *сля́хаць* 136. слéкоть 97 (нов.). *сьлéпаць* *54*.
слякóта 94.
шля́каць 1, 7, 14, 25а (нов.). *шля́кыць* 16, 82. *шля́коть* 92. *шля́коць* 101, 113.
шля́па 15, 32, 35, 91.
шліпаніна 4, 9. *шляпаны́на* 90, 91.
шляпóта 22, 82.
шляпóцця 8а, 17, 32.
шляць 8, 9.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *шля́пынка* 5. *шля́пыць* 12. *шля́ка* 16. *шля́пайка* 22. *шлю́па* 77.
слóта 51, 52а, 54, 61. *сьлёта* 21, 24. *сьлюта* 77.
слоць 18, 61. *сьлёць* 62.
слатá 19, 52. *слотá* 94, 97. *слётá* 109. *слутá* 92. *сьлютá* 130.
Адзінкавыя: *ляплёнка* 1. *кіжаль* 14. *плюгóцька* 24. *золь (халóдны дрóбны-дрóбны*

дошч) 34. *ніна́сця* 41. *о́кіць* (мокры снег) 51. *лёпа* 52а. *ненасце* 126. *брызгота* 54. *мя́ча* (дождж і снег разам) 89. *макротэ́ча* 94а. *кля́каць* 99. *пляско́та* 102. *аблівáха* 125. *чэргá* 131.

Апісальныя канструкцыі: *хля́піць снех; ва́ліць мо́крь снех кама́мы, пласта́мы* 2. *ля́пська, снех ля́паіць, дошч і́дзець* 3. *снех хля́паіць вялікімы кава́лкамы* 4. *бальшыімі лíпнямі як дась снех* 8. *хля́пська* 8а. *снех лапцява́ты ля́пая* 20. *хля́пська пагóда, на двара́ хля́пска* 27. *мокра погода* 46. *гніла́я пагóда* 48. *хля́пська на дварэ́, хля́піць снех з даждж́ом* 57. *хля́пая снех мо́кры* 58. *ля́піць снех мо́кры* 59. *мо́кра пого́да, хля́патно, хля́пна* (прысл.), 108. *сыра́я паго́да* (радзей) 141.

Карта № 37

ЗНАЧЭННЕ ЛЕКСЕМЫ *СЛАТА*

№ 68 «Што абазначае слова слата, слота: вільготнае надвор'е, снег, дождж, туман...»

На карце картаграфуюцца прамыя і пераносныя значэнні лексемы *слата́ (сло́та)*, паказаны экспрэсіўныя адценні выразаў: *як слата́, слата́ слато́ю,* што бытуюць у народных гаворках як устойлівыя фразеалагічныя адзінкі пераважна з негатыўным ацэначным значэннем.

1. *Як быў голат пасля вайны, гаварылі: людзі валяцца, як слата́* (толькі ў падобных выпадках). 2 слата́ ў выразе: *паваліліся бапкі лёну, ляжаць, як слата́.* 3 *слата́, слоць — сьнех мокры, туман; пшчо́лы ляця́ць як слата́.* 4 *як слата́ ляжа́ць свіні, каро́вы* (ляжаць спакойна); *му́хі па́даюць як слата́, як пасы́піш атра́вай.* 6 *слата́* ў выразе 1) *людзі па́далі як слата́* (мёрлі). 2) кускі снегу вялікія: *ва́ліцца снех як слата́.* 3) *свінні здыха́лі як слата́.* 8 *слата́* толькі ў выразах: *людзі паміра́юць на вайне́ як слата́.* 8а *съслата́ —* вільготнае надвор'е. 10 *слата́* (рэдк.) *— дождж са сне́гам мо́крым, сьля́каць, хо́лад, золь.* 11. *слата́ — мокры снех, тое ж, што сьля́каць, але менш ужыва́ецца.* У выразах: цягнуцца й цягнуцца на кірма́ш як слата́ слато́й (вельмі многа). 16 *шля́кыць.* 18 *слоць — сьнех з даждж́ом.* 19 *слата́— мокры снех з дажджом.* 20 *слата́* і *сло́та:* 1) мокры снех: *алі ш слата́ на дварэ́,* 2) вялікая колькасць: *наляце́ла варо́н як слата́.* 21. *сьлёта — сьнех з дажджом.* 22 *слата́: ідзе́ дошч і снех.* 23 *слоць, слата́ — ве́цер, дождж, снех, хо́лад.* 24 *слёта —* мокры снег, снег з дажджом. 25 *слата́ (машка́)* *(слата́ нападзе́ць на сады, лíсця пааб'ядзя́).* 25а *слата́, сьлёта —* снег з дажджом. У выразах: *наляце́ла груганóў як слаты́.* 27 *сьлёта — як па́дая сьнех з даждж́ом, така́я хля́пська пагóда.* 28 *слата́: слаты́ йе́тай наляце́ла, не адбаранíцца.* 29 *— (кíслыя пагóда).* 35 *прывíза́уся ма́ліц г дзе́ўцы як слата́.* 37 *слата́: як слата́ прывíза́ўся; чэрві як слата́ паўзу́ць* (але значэння не ведаюць). 40 *— (ніна́сьлівыя пагóда, мыкрыта́).* 45 *слата́: дождж, зямля размокла, ня вы́йсці ніку́ды.* 47 *слата́:* дождж з мокрым снегам *(до́бры гаспада́р у таку́ю слату́ і сабаку ні вы́жаня).* У выразах: *атчапíся, слата, ня́ма на цябе́ угамо́ну. На каро́ў слата́ напала, задра́лі хвасты́ і паляце́лі ў кусты́, і я пабе́х.* 48 *слата́ —* дзеці *(вось гэтая слата ляціць за намі).* 49 слата́ — машкара. *(камар*[э] *напалі — чысто слата, прывязá́ўся як слата́.* 49а *прычапíлася як слата.* 50 *слата́ —* той, хто прыстае, надакучае *(атхіліся ад дзіцяці, слата).* 51 *слота́ —* сырая пагода зімой. 52 *слата́ —* мокры снег з дажджом. *(дзісь сло́ціць снех і дошч).* 52а *сло́та —* сырое надвор'е са снегам і дажджом. 53 *сло́та, слоць —* вільготнае надвор'е, дождж, гразь. 54 *сло́та: слоць —* сырая пагода з мокрым снегам. 55 *слата́ —* той, хто надакучае, прыстае *(як слата́: дава́й яму́ ро́вара пад'е́хаць — і ні атрака́скацца).* 56 У выразе: *атчапíся, чаго лезеш, слата́.* 57 *слата́, слоць —* снех з дажджом (слата́, марасíць *хало́дны дождж увосень).* 58 *сло́та —* мокры снех *(снех куры́ць, бу́дзя мяце́ліца, ве́цяр закру́чвае, бу́дзя снех мо́кры, будзя сло́та).* 59 *слата́ —* снег з дажджом *(якая на дварэ слата́!).* 60 *слата́ —* вільгатнае надвор'е, непагода з дажджом і снегам. 61 *слата́ —* хто назойлівы, надаедлівы: *(чаго ты лезеш слато́ю? Слата́ — вільготнае надвор'е).* 62 *сьлёць.* 64 *сло́та —* вільготнае надвор'е *(вот не́йкая сло́та на дварэ́).* 65 *сля́ка.* 66 *сло́та —* снех з дажджом *(вот на дварэ слата́).* 67—68 *слата́ — зо́ласць напала (слата́, кажуць, як руга́юцца).* 69 *слата́ —* гавораць на дзятвару *(от слата́).* 70 *слата́ — снех і дошч разам восеню, вецер яшчэ удабавак.* 73 *слата́ — надаедны, нахальны чалавек (прыкаса́йся як слата́; слата́, ня лезь (нахальнае атнашэнне).* 74 — (не ўжываецца). 75 У выразе: *прычапíўся, як слата́.* 77 *сьлюта (на дварэ сьлюта ідзе́).* 78—.80 *прывíза́йся як слата́* (значэння не ведаюць). 81—.82 *сьлюта — гразь, снег з дажджом.* 84 У выразе : *прывíза́йся як слата́.* 85—.90 *слота́ (прычыпывся як слота́; пагода то дошч, то мокро — слота́).* 91—.92 *слута́ —* сырое надвор'е звычайна з мокрым снегам. 93 *слата́ — калі хмурна, гразна.* 94 *слота — снег, дождж, туман, гразь.* 94а *вчэпывся бы слота́.* 95 *слота́ —* надакучлівы *(прычыпы́вся як слота́; гэта слота́ ні одлізэ.* 96 *слота́ —* надакучлівы (аб чалавеку, жывёліне, надвор'і). 96а—.97—.98 *слута́ — як дошч; причэпэвся як слута́.* 99 У выразе: *ня лесь мне ў вочы — слата́!* 100 *слата́: прыста́ла ці прычапíлася да мяне́ як слата́; шлоць — пагóда ніхаро́шая.* 102 *слота́ — надакучлівая* істота*(от прычэпілася абі слота́ нека; от слота́ прівйезаласа); слокíта —* вельмі сырое надвор'е (руск. *ненастье).* 103 *прыстав, бы слота́, як слота́.* Вельмі рэдка: *слота —* дрэннае мокрае надвор'е. 104 *слодзь — снег, дождж, мо́кра, як маро́зу німа́: ідзе сле́дзь і ўслед замярза́е.* 105 *слата́: ле́зе як слата́* (прыстае). 108 *прычэпывса бы слота́.* 109 *слёта́: прычэпывса бы (як) слёта́.* 111 *сьлюта́ —* мокры снег. 113 *прычэпівса ек слота́.* 114 *от прычэпілосо ет слота́.* 116 *слата́: мокра, дошч, снег ля́пае.* 118 У выразе: *прычапíўся як слата́.* 119 *слюта́: дож із снегам: слюта пашла; на дварэ слюта́ сяго́дня.* 124 *сьлюта́.* 126 *слюта́ —* вільготнае надвор'е. *(слюта́ ека́я на дварэ, што не вылáзіў бы з хаты).* 127 *сьлюта́ —* дождж са снегам, халоднае вільготнае надвор'е. 129 *слюта́ —* вільготнае халоднае надвор'е. 130 *слата́ (атчапíсь ты, слата́!).* 131 *слота́ — вільготнае надвор'е, тое, што і чэ́рга.* 132 *слюта* (аб дрэнным надвор'і); *слюта́: отчыпыса ты од мынэ, слюта!* 133 *слёта на доро́зі, не́льга е́хаці.* 134 У выразе: *прíчэпі́ўся ек слота́.* 137 *як слота́ прычапíўся.* 140 *слата́ —* вільготнае надвор'е; *надаку́чны прычэ́пны чалавек; дасáдна сегодня — слата́; як слата́ ў во́чы ле́зе.*

Карта № 38

ВАРЫЯНТЫ ЛЕКСЕМЫ *СЛАТА*

№ 68 «Што абазначае слова слата, слота: вільготнае надвор'е, снег, дождж, туман...»

Карта адлюстроўвае геаграфічны аспект лексемы *слата́ (сло́та)* акрамя таго, на ёй паказаны фанетычныя, акцэнталагічныя і словаўтваральныя варыянты лексемы.

слата́ 1, 2, 3, 4, 6, 8, 8а, 10, 11, 19, 20, 22, 25, 25а, 28, 35, 37, 45, 47, 48, 49, 49а, 50, 51, 52, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 68, 70, 73, 75, 80, 84, 99, 100, 105, 116, 118, 130, 140. *слота́* 51, 90, 94, 94а, 95, 96, 102, 103, 108, 109, 113, 114, 131, 134, 137.

слута́ 92, 98.

сьлюта́ 111, 124, 127. *слюта́* 119, 126, 129, 132.

слёта́ 109.

сло́та 20, 52а, 53, 54, 58, 64, 66.

сьлёта 21, 27. *слёта* 24, 133.

слюта 119, 132. *сьлюта* 77, 82.

слоць 18, 23, 54, 57.

слодзь 104. *следзь* 104.

сьлёць 62.

шлоць 100

слокíта 102.

Карта № 39

АДЛІГА

№ 69 «Я. н. цёплае надвор'е зімой, калі цячэ са стрэхаў: адлега, адлёга, адліга...»

На карце картаграфуюцца некаторыя фанетычныя і акцэнталагічныя варыянты, а таксама лексічныя сінонімы назваў адлігі.

Як *адлíга* картаграфуецца *адлíгва,* як *адле́га — длэ́га,* як *одлы́га — удлы́га.*

Ёсць заўвагі ў адказах аб пераважным ужыванні таго ці іншага варыянта ў пунктах 51, 85 і 135.

адлíга 18—20, 22, 23, 25а, 32, 48, 49а, 52а—54, 57—59, 61, 64, 65, 80, 93, 100, 105, 141. *одлíга* 45, 91, 94, 96а (уже буде тэпло), 102, 106, 107, 122, 133. *атлíга* 1—3, 4 *(цячэ з даху),* 5—7, 8а, 11, 13—16, 21, 24, 26—28, 39—44 *(с страхаў цячэ),* 51 (пераважна), 54, 55, 61, 62, 67, 69, 73, 75, 78, 79 *(певінь хлопыя крыламі — атлíга будзе),* 81, 82, 86, 99, 104, 120, 128—130, 141, 142 *(мяхкая пагода). атлíгва* 122. *отлíга* 101, 114, 134.

атлыга 85 (трад.), 87, 89 *(калі сабака качаецца — будзіць атлыга)*, 123. *одлыга* 94а—96, 97, 103, 108, 109, 131, 132. *удлыга* 92.
адлёга 56, 63, 70, 140 *(капяжы ідуць, з стрэх падае)*.
атлёга 8, 8а, 10, 25, 28—31, 33—37, 44, 60, 66 *(капеш капая)*, 68, 71, 72, 74, 76, 118, 120а, 121, 126, 127, 135, 139. *одлёга* 90, 113, 136, 137, 138 *(стрэхі закапалі)*. *длэга* 98.
адлёга 115, 126 *(увесь хвеўраль дзержала, а тады пашлі адлёгі)*. *атлёга* 77 *(мароз атлёг)*, 110, 111 *(сёнічы)*, 112 *(капяжы капаюць)*, 127 *(атлягло)*, 118, 119, 124, 125, 135 (рэдк.).
атлога 82.
одліга 45, 52. *отлыга* 116.
водліга 6, 46, 47, 53. *вотлега* 117.
вотліг 38, 84, 88. *вотлiх* 6, 83.
годліга 49.
аццепель 9. *аццепіль* 16.
оццііль 34, 40, 85 (нов.). *оцяпяль* 60. *отцяпель* 112. *оццепель* 86.
воццепель 17, 116. *воцініль* 24. *вотцiпель* 88.
Адзінкавыя: *аттуха* 12. *одвілш стала* 51. *садліжала* 52а. *аттайка* 128. *капельніца* 130.

Карта № 40

ЛЕДЗЯШЫ

№ 70 «Я. н. доўгія кавалкі лёду, якія звісаюць са стрэхаў: стрэлкі, сасулькі, сойкі...»
Картаграфуюцца назвы ледзяшоў, што звісаюць са стрэхаў зімой. Паказаны словаўтваральныя і ацэнталагічныя адрозненні.
Як *сусолкі* картаграфуюцца *сосолкі, сысолкі, сусулкі*, як *суслякі — сісьлюкі*, як *суслы — суслі*, як *соскі — сыскі*, як *соплі — сэплі*, як *сапляк — шапляк, супляк, цюркы* і *цурыкі* як *цуркі*, як *царубалкі — цурубалкі* і *цырубалкі*, як *ледакі — лідзяшы*.
Формы адзіночнага ліку і адпаведныя формы множнага ліку картаграфуюцца аднолькавымі знакамі.
сасулькі 4, 7, 8, 9—13, 16, 17, 25а, 26, 29, 30, 31, 32, 35, 37, 40, 41, 42, 44, 45, 53, 55 (нов.), 60, 67, 74, 76 (рэдк.), 77 (сучасн.), 78, 85, 87, 88, 111, 114, 118 (маленькія), 123, 130. *сосулькі* 91, 94. *сасулька* 25а, 26, 45, 63. *сусулкі* 86, 126.
сусолкі 36, 44, 75, 79, 80, 82, 83, 84, 87, 88, 89, 124, 125, 127, 128, 130, 139, 141, 142. *сосолкі* 86. *сысолкі* 2, 38, 73, 81, 129. *сусулкі* 86, 126.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: сусойкі 16. *сасылька* 12. *сасолькі* 40. *сусалкі* 117. *пасысулькі* 46.
суслы 75, 84.
суслякі 24. *сусляк* 24. *сусьляке* 54. *сісьлюкі* 33.
суслікі 34, 112.
соскі 15. *сыскі* 28. *сосліваая (пагода)* 15.
соплі 3, 4, 5, 8, 18, 20, 51, 53, 57, 64, 93, 96, 101, 103, 108, 109, 134. *сопле* 107. *сэплі* 49а, 50.
саплі 39, 135. *соплі* 108, 109. *суплі* 94а, 95, 132. *сопле* 102, 106, 133.
сапляк 49, 52, 58. *шапляк* 66. *сапляке* 46, 48, 49, 53, 56, 61, 65, 66. *саплякі* 19, 22, 23, 27, 47, 58, 59, 72, 99, 100, 104, 105, 111, 115. *сопля́кі* 96а, 114, 136, 137. *сопляк* 90, 93. *соплякы* 96. *супляки, супляк* 92. *суплякэ* 98.
супэль 94а. *супэль* 95, 132.
сопэль 103, 109.
смаркачэ 54. *сморкачы* 94.
цуркі 68, 70, 76, 140. *цюркы* 131. *цюрка* 131. *цурыкі* 77 (трад.).
царубалкі 6. *цырубалкі* 25, 69, 71, 138. *цурубалкі* 140.
цыплікі 49а, 52а.
стрэлкі 55, 62, 110, 111 (трад.), 116, 118 (бальшыя), 119, 120а, 122.
капяжы 113, 140 (трад.). *капяжэ* 117. *капажы* 112.
лідакі 2. *лідак* 2. *лідзякі* 8а. *ледакі* 18. *лідзяшкі* 14.
краплі 21, 41.
Адзінкавыя: *пуцікі* 1. *дуткі* 6 (рэдк.). *бурбылкі* 8а. *цыцкі* 52. *пікі, пігі* 60. *цяпляке, цяпляк* 65. *крыгі* 83. *свэчкы* 97. *сакракі* 112. *салапейка, салапейкі* 113. *страпеннікі* 120. стрэхі 121.

Карта № 41

ГАЛАЛЁД

№ 71 «Я. н. галалёдзіца: аблой, аблівень, аблівала, вобліўня...»
Картаграфуюцца назвы галалёду. Паказаны адрозненні па каранях, словаўтваральных элементах і націску. Як *галялёд* картаграфуецца *галалёдзь*, як *аблівáха — аблівáх* і *аблівáга*.
1 *галалёдзіца*. 2—4 *аблівéнь*. 5 *аблядзéнь, аблівéнь*. 6 *аблівéнь*. 7—8 *аблóй*. 8а *гълалёт, аблівéнь*. 9 *аблівéнь*. 10—11 *галалёт, галалёдзіца, аблівáха*. 12 *аблíў, аблівéнь*. 13—14 *аблóй*. 15 *аблівéнь*. 16 *аблóй, гылалёт*. 17 *слíгóцця*. 18 *аблівáка*. 19—20 *галалёдзіца*. 21—22 *галалёт*. 23 *сырáя йінь*. 24 *слізгавíца*. 25—25а *аблівáка*. 26 *галалёдзіца*. 27 *аблівéнь*. 28 *аблівáка*. 29 *аблівáха, галалёдзіца*. 30—31 *аблівáка*. 32 *аблівáх*. 33 *аблівáха*. 34 *аблівáка*. 35 *аблівáха*. 36 *галалёдзіца*. 37—38 *аблівáка*. 39 *аблівéнь*. 40 *гылалёдзіца*. 41 *гылалёд, галалёдзіца, вóбліў*. 42 *гылалёт, гылалёдзіца, вóбліў*. 43 *óбліўка*. 44 *вóбліў*. 45 *галалёд*. 46 *галялёд*. 47 *галалёдзіца*. 48 *галалёт*. 49 *алялёт*. 49а—51 *галалёт*. 52 *агалёдзіца*. 52а *галалёдзіца, галалёт*. 53 *галалёдзіца, галашчáка, галашчóка*. 54 *галалёт, галалёдзіца, галашчóка*. 55 *галалёт*. 56 *галялёдзіца, галалёт*. 57 *галалёдзіца*. 58 *галялёт*. 59 *галалёдзіца*. 60 *галашчóка, галалёт, галалёдзіца*. 61 *слізгóта*. 62 *галялёт*. 63 *аблівянь*. 64 *аблівáка, галялёдзіца* (нов., але пашыранае). 65 *галалёдзіца*. 66 *аблівáха*. 67 *галялёт*. 68—71 *галалёдзіца*. 72 *аблівáха*. 73—74 *аблівáка*. 75—76 *аблівáха*. 77 *галалёд*. 78 *аблівáка, гылалёдзіца*. 79 *óбліў* (трад.), *гылалёдзіца* (нов.). 80 *галалёдзіца*. 81 *галалёд, вóбліў, вóбліўка*. 82 *вóбліў, галалёдзіца, вóблівіца*. 83 *гълалёт*. 84 *вóбліўка*. 85 *гылалёд, гылалёдзіца*. 86 *галалёд, облёўка*. 87 *гылалёдзіца*. 88 *сьлізóта*. 89 *гылалёдзіца, каўзóта*. 90 *гололíд*. 91 *гололíдыця*. 92 *гололíд*. 93 *галалёт*. 94 *слізгота, гололéдіца*. 94а *голошчýд, на голошчýд замэ́рзло*. 95 *выpхолíд* (калі адразу пасля дажджу замярзае верхні слой зямлі, абмярзаюць дрэвы), *голошчóк, голошчóком замэ́рзло, выpхолéдыця, сракопáд*. 96 *гололíд*. 96а—97 *гололёдыця, гололíд*. 98 *гулулíт, вэрхулёдыця (ек шэ звэ́рху падае)*. 99 *галялёдзіца*. 100 *галалёт*. 101 *облівáха, гололёдзіца, вэрхолёдзіца*. 102 *облíва, сракопáд, гололёдзіца* (нов.). 103 *вэрхолíюд, выpхолёдыца*. 104 *галялёд, галялёдзіца*. 105 *галялёт*. 106 *гололéд*. 107 *гололёдзіца*. 108 *гололёдыца*. 109 *сракопáд, гололíд* (рэдк.), *гололёдыца* (рэдк.). 110 *галялёдзіца, галялёт*. 111 *голёлёдзь, голёлёдзіца, галалёт*. 112 *галалёт, галашчóк, облíва*. 113—114 *гололёд*. 115 *аблівáха*. 116 *óблівень, галалёдзіца*. 117 *óблівень*. 118—121 *аблівáха*. 122 *аблівáга*. 123 *галашчóк, галалёдзіца*. 124 *аблівáха*. 125 *галалёдзіца*. 126 *аблівáха, галашчóк*. 127 *галалёдзіца, аблівáха, сракапáд*. 128 *галалёдзіца, галалёд*. 129 *галалёдзіца, вóблівень*. 130 *галалёт, аблівáха*. 131 *гололёдыця, гололют*. 132 *гололёдыца*. 133 *вэрхолёдіца*. 134 *верхолёдіца*. 135 *галалёд, галалёдзіца* (рэдк.), каўзéліца. 136 *гололёдзіца*. 137 *гололéд*. 138 *гололёдзіца*. 139 *óблівень, галалёдзіца*. 140 *óблівень*. 141 *галашчóк, галалёд, аблівáха*. 142 *галалёдзіца, óблівень*.

Карта № 42

ШАРПАК

№ 72 «Я. н. цвёрды верхні пласт снегу пасля адлігі: сярэнь, шарэн, сарун...»
Картаграфуюцца назвы абледзянелай скарынкі на паверхні снегу пасля адлігі. Паказаны фанетычныя і словаўтваральныя адрозненні ў розных сінанімічных назвах.
Як *шарóш* картаграфуецца *шарóс* і *шарóсік*, як *сéрань — сíрань*, як *шарýн — чарóн*, як *шарэ́нь — шарóнь, шэ́раш* як шарэ́ш, шóрах як шэ́рах.
шэ́ран 5, 11, 21. *шэ́рен* 117.
шарэн 110, 111, 134, 136, 137, 140, *шэрэ́н* 107, 114, 136. *шарéн* 85 (рэдк). *шырэ́н* 113.
шарóн 19, 20, 51, 52, 57, 58, 72, 112, 115. *шэрён* 117. *шарын* 67.
шарýн 33, 37, 66, 68, 69, 70, 74, 75, 77, 118, 119. *чарóн* 125.
шэ́рань 24, 25, 25а, 30. *шэ́рынь* 31.
шарэ́нь 104, 111, 139, 140, 142. *шарóнь* 26.
шаранóк 21, 23, 25.
шарóс 50 (рэдк). 52а. *шарóсік 49а*. *шарóш* 59, 60, 65.
шарэ́ш 71, 86, 89, 116, 119. *шарéш* 86. *шэ́раш* 129.

шаршáк 8а. *шыршáк* 2.
шарашóр 52, 62.
шэ́рах 23, 76. *шóрах* 6. *шóрых* 43.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *шрон* 3. *шарасéнь* 6.
шэ́рана 21. *шарýс* 49а. *шарэ́шань, шэ́рашань* 73. *шарашýр* 100. *чарóн* 125.
сéран 7, 8, 10, 15, 29, 40, 126. *сéрен* 14. *сéрін* 12, 39.
сарáн 131. *серóн* 135, 138. *сярóн* 27, 57, 106, 120, 120а, 121.
сірён 85. *сярён* 41, 84, 86.
сярýн 35, 36, 38, 43, 76, 78, 82, 126. *сярю́н* 88. *сярэ́н* 122, 124.
сéрань 9, 34, 81. *сéрынь* 34. *сíрань* 42, 81. *сíрянь* 79.
сірéнь 17. *сярэ́нь* 32, 127.
сярáн 128, 129.
серанóк 7, 80, 123. *серунóк* 80. *сіранóк* 10, 44. *сірунóк* 80. *сірянóк* 12—14, 87, 88. *сіранёк* 42.
сéрана 1, *сірінá* 16.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *сераніла* 28. *сярэ́н* 122. *сарáн* 131.
наст 93, 141.
скарынка 23, 47, 50, 55.
Апісальныя канструкцыі: скарýба па снéгу 18. *шурпáты снех, ідзéш як па скарынцы* 22. *шóрсткі снех* 54. *паслЯ́ адлігі кóрка на снягý. ісці па шаранý* 57. *пóля зашэ́ршы* 63. *снех шшэрх, шорасць* 64. *шарýн на снезе, снех зашэ́рх, лáпці рэ́жуцца як нажóм* 66. *засіранéла ужó мóжна й кытáцца* 85. *затвердúв сниг, заше^{u}рýхло* 90. *скурлю́шча, заскурýзлый сниг* 91. *сніг мýцно змéрзнецца, бы кáмень змéрзнецца* 94а. *заскорупíв сніг* 95. *зашэ́рхло* 99. *бі кожýх хрустíт* 102. *прымéрз сніг твéрдо стáло* 103. *зледзянéлы снех* 105. *зашкурупíв сніг* 108. *прымéрз сніг* 109. *засерэ́ніло* 135. *ізлéгсся лёд, крэпкі, ішóў па нáсту* 141.
Адзінкавыя: *шалупка замéршы, дзéржыць снех* 4. *набóй, набóі* 46. *кóрка* 48. *грýда* 83. *скурлю́шча* 91. *вэрхолёдзіца* 101. *шкурýпа* 131.
Назва не зафіксавана: 53, 61, 96а, 133.

Карта № 43

ЗАШЭРХНУЦЬ

№ 75 «У якім значэнні ўжываецца слова зашэрхнуць: пакрыцца тонкім лёдам... Ноччу сажалка зашэрхла...»
Картаграфуецца значэнне слова *зашэ́рхнуць*, а таксама слоў з роднаснымі каранямі *-чэрх-, -шарх-, -шорх-, -шарэх-, -чарэх-, -шарох-, -шэрш-, -шараш-, -шаран-, -сіран-*. Не картаграфуюцца словы са значэннем 'пакрыты тонкім слоем лёду ' з іншымі каранямі.
Слова *зашэрхнуць* у значэнні 'пакрыцца тонкім слоем лёду': 10, 23, 43, 46, 49а, 50 *(сшэ́рхнуць)*, 52а—54, 59—63, 64 *(зашэ́рхнуць, шшэ́рхнуць)*, 65 *(ішшэрхнуць)*, 66—73, 76, 77, 79—81, 91 *(зашэ́рхнуты)*, 93, 94 *(зашэ́рхнуті, зашэ́рхнуці)*, 94а—97 *(зашэ́рхнуты)*, 98 *(зашэ́рхнутэ)*, 99, 100, 101—102 *(зашэ́рхнуці)*, 103 *(зашэ́рхнуты)*, 106, 107, 108—109 *(зашэ́рхнуты)*, 110—122, 124, 126, 127, 131—132 *(зашэ́рхнуты)*, 133 *(зашэ́рхнуті)*, 134 *(зашэ́рхнуть)*, 135, 137—142.
Слова *зашэ́рхнуць* у значэнні 'зацвярдзець (пра снег)': 47, 64, 92 *(зашэ́рхнуты)*, 135.
Слова *зашэ́рхнуць* у значэнні 'падсохнуць, згусціцца (звычайна пра зямлю)': 60, 92 *(зашэрхнуты)*, 100, 139.
Слова *зашэ́рхнуць* у значэнні 'пакрыцца інеем': 11.
Заўвага: у дужках прыводзяцца фанетычныя варыянты, якія адрозніваюцца ад формы *зашэ́рхнуць*.
Іншыя картаграфуемыя словы, са значэннем 'пакрыцца тонкім слоем лёду': 4 *зашарашáць*. 8а *зъсіранéць*. 25 *зашаранéць*. 26 *зашаранéць*. 49а *шарóсік, лужа патшóрхла*. 56 *зашóрхнуць*. 57 *шарóш на рацэ*. 58 *шарóш*. 68 *зашарэ́шыла*. 74 *зачэ́рхнуць*. 75 *зашэ́ршыць*. 79 *зышарóхнуць*. 82 *зашарэ́хнуць, зашарóхнуць*. 86 *шаряшóк — лужы замерзлі*. 90 *зашэрýхнуты*. 104 *зашóрхнуць*. 105 *зашóрхнуць*. 112 *зашóрхнуць*. 123 *зашарэ́хнуць*. 124 *зашáрхнуць*. 128 *зашарэ́хнуць, зашарашэ́ць*. 129 *зашарэ́хнуць, зачэрэ́хнуць*. 130 *зашáрхнуць*. 136 *зачэ́рхнуць*. 140 *зашэ́рануць*.
Іншыя картаграфуемыя словы са значэннем 'пакрыцца інеем': 29 *зашэ́рашыць*.
Адсутнасць картаграфуемых слоў: 1—3, 5—8, 9, 12—22, 24, 25а, 27, 28, 30—42, 44, 45, 48, 49, 51, 52, 55, 78, 83—85, 87—89, 125.
Адведзены (словы з іншымі каранямі са значэннем 'пакрыцца тонкім слоем лёду'): 1 *зацягваць, зацягнýць*. 2 *вада сьцілáся, сьцЯ́ўся лядок*. 3 *зацягнýцца лятком*. 6 *вада сьцілáся*. 14 *зацягнýла лужыцу*. 15 *сцінацілыся выда*. 17 *зацягнýць*. 20 *сцінáцца, вада сцілáся*. 22 *зацягнýла лятком*. 24 *рэчка сцінáіцца*. 25а *лятком узяло́, пацінацілася лятком*. 27 *сцялáся вада*. 28 *лядок сцЯ́ўся*. 29 *сцінáйцца вада*. 30 *пацягнýла лёдам*. 31 *сціскáцца стала вада*. 34 *вада зацінáцілыся*. 37 *рэчка сцíснулася лёдам*. 38 *выда зылядзілыся*. 39 *выскарлýбіла сажылка*. 45 *прыхвацíла вядро*. 49 *зацягнýла лятком*. 51 *вада сцялáся*. 52 *лёдам вада зацялáся*. 52а *сценЯ́ціцца*. 78 *зацягнýла*. 84 *зышкрубянéць*. 93 *сцЯ́ціса, вада сцялáса*. 124 *пасутóнець лядком*.

Карта № 44

ІНЕЙ

№ 74 «Я. н. белая намаразь, якой прыкрываюцца дрэвы зімой: іней, віня, шэрань...»
АЛА 2502 inьjь иней — inje — ч jíní
Картаграфуюцца назвы інею. Паказаны адрозненні па каранях і словаўтваральных элементах. Адзначаны пратэтычныя *г* і *в* перад пачатковым *і*. Як *шэ́рань* картаграфуюцца *шарóн, шарýн*, як *шэ́раш — шарэ́ш, шэ́рашч, шэ́расць*, як *інь — сухáя йінь*.
1—2 *йінія*. 3 *іняй*. 4—5 *інія*. 6 *йінія*. 7 *йіній*. 8—8а *йінія*. 9 *йіней*. 10 *йіній, шэ́рань*. 11 *шэ́рань, йіней*. 12 *йіній*. 13 *іній*. 14 *іней*. 15 *йінія*. 16 *йіній*. 17 *інея*. 18 *шаць*. 19 *гінь, інь* (нов.). 20 *шаць, шарóн*. 21 *йіней*. 22 *йіняя*. 23 *сухáя йінь*. 24—25 *йінія*. 25а *іняя*. 26 *шэ́рань*. 27 *йінія*. 28 *шэ́рашч*. 29 *шэ́расць*. 30 *йіней*. 31 *інея*. 32—33 *йінь*. 34 *шэ́рань*. 35 *шэ́рысь*. 36 *шэ́раш*. 37 *шарэ́шань*. 38 *шэ́рысь*. 39 *іній*. 40 *йіній*. 41 *іній*. 42—44 *йіній*. 45 *йіней*. 46 *іней, бялЯ́к*. 47 *йіня, іня*. 48 *вінь* м. 49 *йіняй*. 49а *йінея*. 50—51 *йіняй*. 52 *шаць*. 52а *віня*. 53 *віняй*. 54 *івянь, віянь, вéянь*. 55 *йіняй*. 56 *віняй*. 57 *йінь* ж 58 *віній* ж. 59 *інея*. 60 *іняй*. 61 *іней*. 62 *віняй*. 63 *іняй*. 64—65 *йіняй*. 66 *йіній, нáвісь*. 67 *йіней*. 68 *шарэ́ш*. 69 *шарýн, йіняй*. 70 *йінея*. 71 *йіней*. 72 *іняй*. 73 *йінь, інь, іня, гінь*. 74 *гіня, шарэ́шань*. 75 *інь* м., *іней* м. 76 *іняй*. 77 *йіняй*. 78—79 *йіній*. 80—82 *іней*. 83 *йіній*. 84 *нáвісь, йіній*. 85 *йіній*. 86 *іней*. 87 *іній*. 88 *йіней, іней*. 89 *іній*. 90 *ыный*. 91 *іный*. 92 *інэй*. 93 *іняй*. 94 *інэй*. 94а *йінэй*. 95 *гынэй*. 96—96а *ынэй*. 97 *ыный*. 98 *э́ный*. 99 *іняй*. 100 *віняй*. 101—102 *іней*. 103 *гынэй*. 104 *інія, іній*. 105 *іняй*. 106 *іней*. 107 *нáвісь на дзерэвіне, іней*. 108 *гынэй*. 109 *ынэй*. 110—111 *іняй*. 112 *йімжá, йіняй* ж. 113 *йіней*. 114—115 *нáвісь*. 116 *іней*. 117 *йіней, ліней*. 118 *йіней*. 119 *нáвісь* (на дрэвах), *йіней* (на траве). 120—121 *йіней* м. 122 *йіняй* ж. 123 *іней*. 124 *нáвісь*. 125 *іняй*. 126 *йіней, іней, той самы йіней вішарóм называюць*. 127 *іней* ж. 128 *йіней, іней*. 129 *йіней, іней*. 130 *ізмарась, нáмарась*. 131 *э́ный, ыный*. 132 *гынэй* 133 *гіней*. 134 *нáвісь, навісля́к*. 135 *йівень*. 136 *іней*. 137 *йіней*. 138—139 *іней*. 140 *йіней*. 141—142 *іней*.
АЛА: 1А *йінь*. 2А—5А *йіняя*. 6А *іняй*. 7А *іній*. 8А *йінія*. 9А *іній*. 10А *іней*. 11А *шаць*. 12А *йінія*. 13А *гінія*. 14А *йінія*. 15А *йіняя*. 16А *йінь*. 17А *гіній*. 18А *йіней*. 19А *йіній*. 20А *інь, іній*. 21А *йінія*. 22А *інь*. 23А *іній*. 24А *йінея*. 25А *іній*. 26А *гіня, йіня, йіняя*. 27А *іняй*. 28А—29А *віняй*. 30А *інела*. 31А *шарэ́ш*. 32А *йінец*. 33А *іняй*. 34А *іней*. 35А *йіня*. 36А—. 37А *йіняй*. 38А *шэ́раш, іней*. 39А—41А *йіній*. 42А *іній*. 43А *йіный*. 44А *іняй*. 45А *інэй*. 46А *інея, іня*. 47А *інэй*. 48А *гэ́ный*. 49А *віняй*. 50А *іняй*. 51А *нáвісь*. 52А *осýга*. 53А *йіняй*. 54А *нáвісла*. 55А *йіняй*. 56А—57А *йіней*. 58А—59А *йіняй*. 60А *йінь*. 61А *іняй*. 62А *іней, йіняй*. 63А *йіняй*. 64А *інэй*. 64—66А *йіней*. 67А *іняй*. 50 *іняй*. 61 *йіняй*. 70 *йінія*. 115 *іній*.

Карта № 45

ГУРБА СНЕГУ

№ 76 «Я. н. гурба снегу: сумёт, сугроб, гура, гурба...» Картаграфуюцца назвы гурбы снегу, паказаны некаторыя словаўтваральныя і акцэнталагічныя адрозненні.

Формы адзіночнага і множнага ліку абазначаны аднолькавымі знакамі. Як *угрýт, угрýды* картаграфуецца адзінкавае *грýды*.

гýрба, гýрбы снегу 2, 3—6, 8—11, 18—27, 29, 33, 38, 47—49, 52, 52а, 57—59, 61—64, 68—70, 72, 74, 75, 90—92, 96, 97, 98, 102, 108, 109, 113, 131—134.

гýрбіна 8а.

гурбá 38, 75, 129, 130, 133.

гурбáн 49а.

гýры снéгу 50, 53, 55, 56, 65, 66, 67, 76, 81—83, 93, 94а—96, 99, 100, 103—116, 118, 119, 120а, 121, 122, 124, 126, 127, 129, 130, 134—142, гýря 120. *гýр'е* 108 (аб), *гурі* 109, *гýрі* 117.

гýрма, гýрмы 96а.

гурóвіца 133.

сугрóб 12—15, 17, 32, 36, 37, 41, 42, 43 (вялікі), 44, 73, 75, 77, 78, 79, 80, 81, 83, 84, 86, 87, 88, 102 (называюць старыя), 123, 125, 126, 127. *согрóб* 86. *сугрóп* 8а, 12—16, 34, 35, 39, 53 (рэдка), 60 (рэдка), 88, 89, 130. *сугрóбы* 16, 17, 40, 73, 77, 79, 80, 85, 125.

сумёт, сумёты 7, 16, 35, 41, 42, 43 (невялікі), 61 (рэдка), 79 (рэдка), 82, 83, 84, 85, 87, 129, 142. *замёт* 129. *намёты* 130. *сумя́ты* 40.

курга́н 51, 53, 54, 60 (трад.), 73. *курганы́* 46, 51, 72.

курганэ́ 4, 46, 54.

угрýт 1. *угрýды* 1. *грýды* 81.

Адзінкавыя: *сувéй* 31. *ворохí* 117.

Карта № 46

МЯЦЕЛІЦА

№ 75 «У якім значэнні ўжываюцца словы: а) мяцеліца (мяцель)...» АЛА 2495 'снежная буря, метель' метель — mečava, vejavica — zamieć

Картаграфуюцца назвы мяцеліцы. Паказаны адрозненні па каранях і словаўтваральных элементах. У адказах на пытанне 75 могуць быць асобныя недакладнасці ці адсутнасць назваў мяцеліцы, якія ўжываюцца ў гаворках, таму што гэтае пытанне не ставіла мэту выяўлення ўсіх такіх назваў. Нярэдка тыя ці іншыя назвы могуць абазначаць разнавіднасці картаграфуемай з'явы. Адводзяцца ад картаграфавання назвы, якія не адносяцца да тэмы карты (*бýра* і інш.)

1 *міцéліца, пургá.* 2 *мяцéліца, мяцéль, зáвія.* 3 *мяцéліца.* 4 *мяцéліца, пургá.* 5—6 *мяцéліца.* 7 *мяцéліца, завірýха.* 8 *мяцéліца, уюга.* 8а *мяцéліца, завірýха.* 9 *мяцéліца.* 10 *вéя* (часцей), *мяцéліца, завірýха.* 11 *мяцéліца, вéя, завéя.* 12 *міцéліца, завірюха.* 13 *мяцéліца, завéя, пургá.* 14 *мяцéліца, вьюга.* 15 *мяцéліца, зáвія.* 16 *міцéліца, пургá, сняжніца* 'снегапад без ветру'. 17 *міцéліца.* 18 *мяцéліца, пургá, пýрыць сьнех.* 19 *мяцéліца, завéя.* 20 *мяцéліца.* 21 *мяцéліца* (рэдк.), *вéя, завéя.* 22 *мяцéліца.* 23 *мяцéліца, завяюха.* 24 *мяцéліца, снех кýрыць.* 25 *мяцéліца.* 25а. 26 *мяцéліца, завéя.* 27—28 *мяцéліца.* 29 *мяцéліца, пургá.* 30 *мяцéліца.* 31 *мяцéліца, мяцельгá.* 32 *мяцéліца, пургá.* 33 *мяцéліца.* 34 *мяцéліца, завéя, пургá.* 35 *мяцéліца, уюга, пургá.* 36 *мяцéліца, хýртавіна.* 37 *мяцéліца, дýйка, пургá (больш за мяцеліцу).* 38 *мяцéліца, пургá.* 39 *міцéліца.* 40 *мяцéліца.* 41 *мяцéліца, завірýха.* 42 *мяцéліца, хьляба (як мокры снег).* 43 *мяцéліца, завірýха* (без заносу), *пургá* (з заносамі). 44 *мяцéліца, пургá, завéя.* 45 *мяцéліца.* 46 *мяцéліца, завéя.* 47 *мяцéліца.* 48 *завéйка.* 49 *мяцéліца.* 49а *кýдаса, мяцéліца.* 50. 51 *завéйка, мяцéль* (нов.), *пургá* 'бура зімой'. 52 *завéя.* 52а *кýдаса, мяцéліца, пургá (велькая).* 53 *мяцéліца.* 54 *мяцéліца, кýдаса, пургá.* 55 *завéя, кýдаса, мяцéліца.* 56—57 *мяцéліца.* 58 *мяцéліца, фургá.* 59 *мяцéліца, вургáн (велькі круціць снег).* 60 *мяцéліца, ўюга, пургá, завірýха, крýча, кýдаса.* 61 *мяцéліца, мяцéль.* 62 *мяцéліца, пульгá.* 63—66 *мяцéліца.* 67 *мяцéліца, няхвіля (плахая пагода з ветрам), пургá* (моцная мяцеліца). 68 *мяцéліца, пургá.* 69 *мяцéліца, завéя.* 70 *мяцéліца.* 71 *мяцéліца, завірýха.* 72 *мяцéліца.* 73 *мяцéліца, дýйка (дмець снег), пургá (надымае гýрбы).* 74 *мяцéліца, завірýха.* 75 *мяцéліца, пургá.* 76 *мяцéліца, мяцéль, хвіля.* 77 *мяцéліца, зáмяць (калі дарогу замятая), пургá (вялікі вецер зімой).* 78 *уюга.* 79 *мяцéліца.* 80 *мяцéліца, пургá — сільная мяцéль.* 81 *мяцéліца, пургá, хвіля.* 82 *мяцéліца, пургá* — (макраваты густы снег). 83 *мяцéліца.* 84 *мяцéліца, пургá, ўюга.* 85 *мяцéліца, пургá* (вецер моцны са снегам). 86 *мяцéліца, мяцéль, пургá, завірýха.* 87 *мяцéліца.* 88 *мяцéль, сíпуга (жорсткій веціp), пульгá (еслі веціp мешайіць снех і зямлю).* 89 *мяцéль, пульгá.* 90 *мытэ́ліця.* 91 *мытэ́ліця, завырýха (колы́ крутыт вы́храмы).* 92 *матылюха.* 93 *мяцéліца, кýтаса.* 94 *мэтэ́ліца, кýдоса.* 94а *мэтэ́лыца.* 95 *мытэ́лыця, кýдоса, завія, крýча.* 96 *мытэ́лыця.* 96а *завырýха.* 97 *мытэ́лыця.* 98 *мэтэ́лыця.* 99—100 *мяцéліца.* 101 *мецéліца, бургá.* 102 *мэцéліца, кýдоса, сíпуга (снег бі мэцé, бі сыпле).* 103 *мэтэ́лыца, крýча, завія, завіюха, пульгá.* 104 *мяцéліца, кýдаса, пургá (сільна круціць).* 105 *мяцéліца, пургá.* 106 *мацéліца.* 107 *мэцéліца.* 108—109 *мэтэ́лыца.* 110 *мяцéліца, ўюга.* 111 *мяцéліца.* 112 *мяцéліца, завéя.* 113 *мяцéліца, філя* (вялікая мяцеліца). 114 *мецéліца, мецéль, хвіля* (снежная бура). 115—116 *мяцéліца, пургá.* 117—119 *мяцéліца.* 120 *мяцéліца, хвіля (як зімой бушуе вецер).* 120а *мя^е^цéліца — снег замéтуе, гýры намяце, вокны заметуе.* 121 *мяцéліца.* 122 *хвіля.* 123 *зáперха.* 124 *мяцéліца, пульгá.* 125 *мяцéліца* (без ветру), *зáмецьь* (з ветрам). 126 *мяцéліца, хвіля.* 127—128 *мяцéліца, хвілéпіца* (вялікая мяцеліца), *пургá.* 129 *мяцéліца, зáмець, хвіля* (калі вялікі вецер), *уюга, пургá.* 130 *мяцéліца.* 131 *мэтэлýха.* 132 *мытэ́лыца, хвыля (як сніг крутыть).* 133 *мэтэ́ліца.* 134 *метéліца.* 135 *мецéліца, крýча.* 136 *мацéліца.* 137 *мецéліца.* 138 *мацéліца, мэцéліца.* 139 *мяцéліца, пургá* (вялікая мяцеліца). 140 *мяцéліца.* 141 *мяцéліца, пургá, хвілéпіца (мокры снег падае).* 142 *мяцéліца, пургá.*

АЛА: *мяцéліца* 1А, 2А, 4А—6А, 8А, 10А, 12А.18А, 20А 24А, 25А, 27А, 29А—34А, 36А—38А, 46А, 49А, 50А, 55А, 58А, 59А, 61А, 62А, 67А, 61, 70, 115. *мецéліца* 53А, 54А, 56А, 66А. *міцéліца* 7А, 21А. *мецéліца* 51А, *мэтэ́ліца* 47А, 65А. *мэтэ́лыца* 52А. *мэтэ́лыця* 48А.

мяцéль 4А, 19А, 22А, 28А, 29А, 41А, 42А, 50. *мецéль* 57А. *міцéль* 7А, 9А.

зáміць 40А, 41А, 60А. *заміть* 43А. *зáмяць* 63А. *зáмаць* 51А.

зáміціль 9А. *мецéлія* 57А.

кýдаса 26А, 27А, 29А, 44А, 50А.

вéя 12А.

завéя 45А. *зáвія* 2А, 8А. *завія* 48А.

завéйка 26А.

завярýха 12А, 26А, 44А. *завырýха* 43А. *завэрýха* 45А.

дýйка 22А, 23А.

крутýха 14А.

Адведзены: *бýра* 3А, 11А, 35А, 64А. *снéжная бýра* 35А.

Карта № 47

ХВІЛЯ, ХВІЛЕПІЦА

№ 75 «У якім значэнні ўжываюцца словы: б) хвіліца...»

Картаграфуецца значэнне слоў *хвіля* і *хвілéпіца.* У пункце 67 лексема *няхвіля* картаграфуецца як *хвіля.*

1—66—. 68 *няхвіля — плахая пагода з ветрам і снегам, мокры снег.* 68—72—. 73 *хвіля — дрэннае надвор'е; што за хвіля — бура вялікая, нянасная пагода; хвіля* — лаянк. *(каб цябе хвіля ўзяла).* 74—. 75 *хвіля — бура.* 76—80—. 81 *хвіля* — моцны вецер са снегападам зверху. 82 *хвіля* — вялікі вецер; у песні: *хвіля з мора, вецер з поля.* 83—97—. 98 *хвэля — душчі, вэлэкы вітëр.* 99—102—. 103 *хвыля — нычóга погода, вылызны хмарі, дошч, бура; от хвыля взяласа.* 104—107—. 108 *хвыля — хвыля вэлыка, вылыкый дошч і бура.* 109 *хвыля — хмара вэлыка, дошч, бура.* 110—112—. 113 *філя круціць — вэлікая мецеліца з ветром.* 114 *хвіля — снежная бура.* 115—. 116 *хвіля* — летам буран; *хвіля вялікая ўзнялася.* 117 *хвіля — сільна дýня, схопіць пясок і нясе* (летам). 118—. 119 *хвіля — крэпка падымаецца буран, вецер; хвіля — буран; буран падняўся — хвіля паднялася.* 120 *хвіля — як зімой вецер бушуе.* 120а *хвіля* — вялікі вецер, *крышы паабарáчуе, дзéравы раздзярэ.* 121 *хвіля — хто кажа бура, хто — хвіля.* 122 *хвіля такая мяце* (мяцеліца). 123—. 124 *хвіля* — бура летам і зімой. 125—. 126 *хвіля — хвіля ўсхапілася — ета як снег мяце з ветрам.* 127 *хвілéпіца* — вялікая мяцеліца. 128 *хвілéпіца* — як ідзе густы снег. 129 *хвіля* — як снег і вялікі вецер. 130—131—. 132 *хвыля — як сніг крутыть.*

133—. 134 *хвіля — вялікі вецер, а снег не ідзе.* 135—137—. 138 *хвыля — бура.* 139 *хвіля* — як вялікі вецер. 140—. 141 *хвілепіца — мокры снег падае клакамі і растае.* 142—.

Карта № 48

РАСТАЕ

АЛА 2353 'тает' (о снеге) тает — topi se — taje

Картаграфуюцца адпаведнікі словаформы *растае* (пра снег, 3 ас. адз. л.). Паказаны адрозненні па словаўтваральных элементах і некаторых фанетычных рысах.

растае 10А, 26А, 28А—30А, 32А—34А, 40А, 46А, 49А, 50А, 53А, 55А, 56А, 58А—63А, 67А, 50, 70, 115. *растаець* 18А. *ростае* 43А, 45А, 48А, 52А, 54А, 64А, 65А. *ръстае* 24А, 36А, 38А. *ръстаець* 8А, 42А.

тае 47А, 56А, 57А. *тая* 14А, 16А, 19А, 20А, 31А, 35А, 37А, 39А, 67А, 61, 70. *тайіць* 1А—7А, 9А, 12А, 13А, 15А, 17А, 20А—23А, 25А, 41А, 42А.

тане 10А, 27А, 32А, 51А. *таня* 63А.

адлігае 66А. *растапляецца* 11А. *рыспускайіца* 1А. *спаўзайіць* 13А. *топіцца* 44А.

Дадаткова выкарыстаны ўскосныя звесткі з адказаў на розныя пытанні Інструкцыі ЛАБНГ: *растае* 135. *ростае* 90, 95, 96, 103, 108, 109, 132.

Матэрыялы, якія паведамілі супрацоўнікі Інстытута мовазнаўства імя Якуба Коласа АН Беларусі. Прыводзіцца лексема, якая картаграфуецца, назва населенага пункта, дзе яна запісана, нумар сеткі ЛАБНГ, пад якім картаграфуецца лексема, хто паведаміў (прозвішча і ініцыялы); назвы раёнаў падаюцца скарочана.

растае (Дарагавіца Кп, 34А, Т. І. Юхо, Замошша Лб, 110, Т. М. Трухан; Шаламы Сл, І. Я. Яшкін; Углы Кп, 105, В. У. Мяснікова; Гальшаны Ап, 19, Т. І. Блізнюк; Беражна Крл, 60, І. І. Крамко; Малінаўка Нсв, 62, З. М. Кудрэйка; Кальсберг Мн., 27, Л. С. Дашкевіч; Рухава Стд, 115, Н. А. Чабатар; Дзятлава, 54, В. Г. Зялёнка; Капыль 34А, С. К. Берднік; Селішча Нвг, 53, А. М. Булыка; Гольчычы Слц, 67, Н. Ц. Кажура; Сімакава Крл, 60, І. М. Бунчук; Краглі, Дзтл., 54, Г. М. Старадубец; Посальч Вр, 11А, І. В. Войніч; Буда Хн, 139, Л. А. Антанюк; Бераснёўка Бр., 142, Н. Д. Корань). *растаець* (Турасполле Пл, 10, У. М. Свяжынскі; Семукачы Мг, 78, В. А. Бабкова). *рыстаець* (Шаламы Сл, І. Я. Яшкін; Дужаўшчына Чв, 79, В. П. Лемцюгова). *ростае* (Верасніца Жт, 114, М. А. Дарошка; Рухча 1 Ст, 132, В. Л. Вярэніч).

растайівайіць (Буцькаўшчына Пл, 9, П. В. Садоўскі; Саламір'е Пл, 5А. А. Я. Баханькоў). *ръстайіваець* (Манякова Мр, 8а, М. Н. Крыўко).

тайіць (Дужаўшчына Чв, 79, В. П. Лемцюгова; Шаламы Сл, 85, І. Я. Яшкін; Буцькаўшчына Пл, 9, П. В. Садоўскі; Глыбокае, 6, Ю. Ф. Мацкевіч; Манякова Мр., 8а, М. Н. Крыўко; Саламір'е Пл, 5А, А. Я. Баханькоў; Лібараўшчына Дк, 28, А. С. Аксамітаў).

тане (Сімакава Крл, 60, І. М. Бунчук; Буда Хн, 139, Л. А. Антанюк).

тапнее (Посальч Вр, 11А, І. В. Войніч).

Карта № 49

РАЗВОДДЗЕ

№ 79 «Я. н. вясенняя паводка: разводдзе, затопа, павадак, растароп...»

Картаграфуюцца назвы разводдзя. Паказаны адрозненні па каранях і словаўтваральных элементах. Як *павядка* картаграфуюцца *павадак* і *паводкі*, як *павадкі — павадак* і *павадка*, як *разліў — разліва*, як *раскалле — росквалле*, як *расцёкі — ростёка*. Не картаграфуюцца словы *абжора, пайнаводдзя, шлякоць*, паколькі яны не адносяцца да тэмы карты.

1 *разводзьдзя.* 2—3 *разводзя.* 4 *разьліў, разводзя, абжора* (вада па льду). 5 *разводзьдзя, ръстароп.* 6—8 *разводзьдзя.* 8а *разводзьдзя, ръстаропська.* 9 *разьліў.* 10—12 *разводзьдзя.* 13 *разводзьдзя, павотка* (вада вялікая), *растароп.* 14 *разводдзе.* 15 *разводздзя, рыстаропіца.* 16 *разводздзя.* 17 *разводдзе.* 18 *разводзя.* 19—20 *павотка.* 21 *разводдзе.* 22 *павотка.* 23 *паводка, разбалатнела, расквасілася.* 24 *повань* (вада выходзіць з берагоў), *паводак* (пасля вялікага дажджу). 25—25а *павотка, разводздзя.* 26 *разводздзя.* 27 *павотка.* 28 *разводздзе.* 29 *растароп, разводздзя.* 30. 31 *разводдзе.* 32 *разводдзя.* 33 *паваткі* мн. 34 *растароп, разводздзя, павотка.* 35 *разводзьдзя, рыстароп, павыткі.* 36 *разводдзя.* 37 *паводка, разводдзя* (калі пачне снег раставаць). 38 *разводзьдзе.* 39 *павыткі, разводздзя, рыстароп.* 40 *разводздзя, павыдкі.* 41—42 *разводдзя, павыдык.* 43 *павыдкі.* 44 *разводзьдзе, павыткі.* 45 *разводздзя.* 46 *разводка.* 47—48 *разводзя.* 49 *разводзіца.* 49а *разводніца.* 50 *разводзё.* 51 *паводзіца.* 52 *повань.* 52а *павотка.* 53 *павотка, разводзё, растароп* (трад.). 54 *павотка, разводзя.* 55 *разводзё.* 56 *павотка.* 57 *павотка, разводзе, разводзя.* 58 *павотка.* 59 *разводзя.* 60 *разводзё, растароп.* 61 *разводзье.* 62 *растаропіца.* 63—65 *павотка.* 66 *паводак.* 67 *разводзя.* 68—69 *павотка.* 70 *павотка, паводкі.* 71—. 72 *павотка.* 73 *паводка, паводкі, разводдзя.* 74 *павотка.* 75 *разводзьдзя.* 76—77 *разліў.* 78—79 *павыдкі.* 80 *павадкі, разводдзя, пайнаводдзя (Днепр пашоў).* 81 *разводздзя, павадкі.* 82 *распусціца, разводзьдзя.* 83 *разводзьдзя, павыткі.* 84 *павыдка, разліў, рыстароп.* 85 *рістароп, павыдкі* (нов.). 86 *разводзьдзе, разліў, павадкі.* 87 *павыдык.* 88 *павадак.* 89 *павыткі, разліў.* 90 *роскальле, розлів, розлілося, вылілася рыка, повыдьде.* 91 *повудьде.* 92 *рузлів.* 93 *расьцёкі.* 94 *поводзе.* 94а *роспустыло, залыло, наволныца.* 95 *ростёка, роскальле, розлылось, роспустыло.* 96 *роскалле, розлів, розлылась вода, залыло, позалывало.* 96а *росквалле. повідде.* 97 *повідде.* 98 *нашла вуда, залів.* 99 *павотка.* 100 *павотка, разводздзя.* 101 *розкалы.* 102 *роскалле, затопіло.* 103 *розлыв, розлылос, затопыло.* 104 *паводка.* 105 *павотка.* 106 *розтоп.* 107 *шлюпота.* 108 *розлылася вода.* 109 *роскалле, пошло мутэлэм, пошов лід мутэлэм.* 110 *разводзьдзе.* 111 *разводзьдзе* (вясной), *павотка* (пасля дажджу). 112 *растароп, як каша сьнех.* 113 *розлілоса, затоплівае, прібува вода.* 114 *непуць, шлякоць, нароспусці.* 115 *разьліў.* 116 *разводзьдзе.* 117 *росторопень, розліў.* 118 *палуводдзе, паводкі.* 119 *разліў.* 120 *разводдзе.* 120а *затопа.* 121 *наваднэнне.* 122 *растаропіца.* 123 *разводдзе, разліў.* 124 *затопа (вясенняя паводка), раствараньне (калі снег бы каша і зямля адтая), разліва* (вясной). 125—126 *разліў.* 127 *распуціца.* 128 *павадак.* 129 *разліў, распуціца, распуцця.* 130—131 *розлів.* 132 *розлылася вода, рузлів.* 133. 134 *заліў.* 135 *расквасіло, разліва (тут не бывае).* 136 *розводдзе.* 137 *розліў.* 138 *паводдзе.* 139 *растароп.* 140 *растароп, пуводка.* 141. 142 *растароп.*

Карта № 50

НЕПАГАДЗЬ

№ 80 «Я. н. кепскае надвор'е: непагадзь, нягода, нягодзька...»

Картаграфуюцца лексемы, звязаныя з абазначэннем дрэннага надвор'я, паказаны словаўтваральныя адрозненні.

Двухслоўныя назвы з кампанентам *пагода* і негатыўным азначэннем тыпу *кепская пагода, паганая пагода,* таксама *ліхое надвор'е, плахое надвор'е* картаграфуюцца адным знакам. Усе падобныя выразы прыведзены ў індэксе.

непагаць 2, 4, 8, 8а, 22, 64, 75, *непыгыць* 41, 79.

непагадзь 7, 9, 10, 14, 29, 36, 46, 53, 61, 76, 77, 80, 81, 86, 88, 123, 128, 129, 130, 141. *непыгыдзь* 16, 42, 83, 84, 85 (рэдк), 89. *нэпугодь* 96а.

непагода 10, 25а, 59. *ніпагода* 6, 11, 13, 27, 37, 41, 47, 55, 73.

нягода 29, 56, 62, 66, 67, 72, 75, 77, 81, 82, 87, 99—101, 104, 105, 110, 111, 112, 117, 119, 125, 127—130, 139—142. *нігода* 50, 51, 54, 87, 94, 102. *негода* 93, 94, 133, 136—138. *нэгода* 98, 107—109, 135. *ныгода* 90—92, 94а—96, 103, 131, 132.

негадзь 82, 116, 118, 119, 124, 126, 127, 128, 129. *негодь* 134. *негодзь* 140. *негаць* 75, 120а.

нягодзька 37 (рэдка), 120. *нягоцька* 31, 69.

нінасьця 5, 12, 39, 78. *нінасця* 13, 15, 34, 41, 44.

Адзінкавыя: *ліхалеціна, ліхалецця* 8а. *няпагодзіца* 60. *нягодзьдзя* 65. *нэгодына* 108. *сьлякоць* 94.

двухкампанентныя назвы:

благая пагода 4, 6, 19, 23, 57. *дрэнная пагода* 5, 8, 24, 26, 28, 34, 52, 71, 73, 74. *кепская пагода* 45, 47. *кепска пагода* 20, 93, *плахая пагода* 1, 17, 32, 33. *плыхая пагода* 15, 16, 38,

40, 42, 43, 85. *пога́на паго́да* 122, 135. *пага́на пого́да* 132. *па́ганая паго́да* 141. *нядо́бра паго́да* 49. *ніdо́бра паго́да* 52а. *нехаро́ша паго́да* 18. *паго́да ніхаро́шая* 70. *ніна́сная паго́да* 8. *ніна́сьныя паго́да* 78. *цьмя́ная паго́да* 58. *па́смурная паго́да* 139. *няма́ паго́ды* 3. *німа́ паго́ды* 21, 63, 68, 106. *нычо́га годы́на* 94а. *гі́дкая пого́да* 97. *ліха́я пого́да* 94, 115. *ніго́дны дзень.*

благоя надвор'е 4, 25. *ке́пская, дрэ́нная надвор'я* 29, 129. *ке́пскае надвор'е* 53. *няго́дныя надвор'я* 35. *дрэ́нныя надвор'я* 84. *плахо́я надво́р'я* 40. *плахо́е надвор'е* 48. *надво́рка дрэ́нная* 52.

Карта № 51

ПАГОРАК

№ 81 «Я. н. невялікая горка: пагурак, прыгорак, узгорак...»

Карта паказвае пашырэнне асноўных назваў невялікай горкі. Картаграфуюцца найбольш значныя адрозненні паміж назвамі па словаўтваральных элементах (у першую чаргу па прыстаўках), а таксама па характары галоснага гука пад націскам і па характары зычнага *г* (фрыкатыўны // выбухны). Памяншальныя варыянты слоў картаграфуюцца тым жа знакам, што і зыходныя для іх.

паго́рак 45, 50, 55. *паго́ръкъ* 5. *пого́рок* 133, 134. *паго́ръчъкъ* 5.

пагу́рак 3, 4, 6—8, 10, 11, 18, 21, 22, 24, 25, 25а, 29, 33, 64, 70, 93. *пагу́ръкъ* 8а, 13. *пагу́рок* 92, 94а, 96, 96а, 102, 107, 113, 114. *пагура́к* 9. *пугу́рык* 78. *пагу́рачак* 2. *пагу́рочок* 103.

пагу́рок 90, 94—96, 100, 103, 106, 108, 109, 132.

пагуры́нак 4. *пагу́рынка* 2. *пугра́к* 8а. *пугра́чына* 8а. *пуграчы́нка* 8а.

узго́рак 1, 2, 7, 14, 19, 23, 26, 27, 30, 31, 37, 40, 51, 53, 58—61, 63, 65, 67, 71, 72, 73, 75, 76. 80—82, 86, 93, 99, 105, 107, 111, 112, 116, 118, 119, 121, 124, 126—130, 135 (кніжнае), 136, 137. *узго́рак* 34, 38. *узго́рык* 16, 35, 41—44, 79, 83—85, 87, 89. *узго́рачак* 27, 51, 66, 82, 139, 142. *узго́рочок* 91, 112.

ізгоро́к 106. *згоро́к* 90. *згі*[ю]*рок* 103. *згі*[ю]*рочок* 103. *згу́рачак* 52. *узго́рье* 14.

прыго́рак 9, 46, 47, 49, 53, 54, 56, 60, 81 (рэдка), 130. *прыго́рак* 44.

прыгу́рык 45. *прыгурок, пражурок* 109.

пудго́р'е 140.

падгу́рка 142.

суго́рак 31.

гъра́ 12, 17, 38, 83. *гора́* 131. *гара́* 120а.

го́рка 15, 16, 20, 32, 35, 37, 49А, 52а, 54, 58, 59, 62, 73—75, 97, 100, 101, 117, 120, 120а, 125, 136, 138. *го̂рка* 104, 110, 111, 114, 122, 137. *гі́рка* 131. *гару́шка* 26, 34, 36, 68. *го́рачка* 48, 115.

гу́ра 116.

курга́н 40—42, 119. *курга́нчык* 77. *кургон* 84. *курго́нак* 123.

Адзінкавыя: *буй, буёк* 11. *гурбано́к* 28. *гурбо́к, ворбучо́к* 98 (рэдк.). *бугаро́к* 126. *пе́чы* 135 (вялікія). *бугор* 141.

Карта № 52

СТАРАЖЫТНЫ МАГІЛЬНЫ НАСЫП

№ 81 «Я. н. невялікая горка: пагурак, прыгорак, узгорак». № 82 «У якім значэнні ўжываецца слова валатоўка?» № 3093 «Я. н. курганы, капцы?» № 3094 «Я. н. месца былых пабоішчаў: валатоўкі, калатоўкі» № 3194 «Капец, скапец: а) старажытныя пахаванні, магілкі на месцы былых пабоішчаў...» № 3207 «Курган: а) земляны насып, старажытныя пахаванні, б) пагорак...» № 3663 «Згарышча, згарыска (высокае месца)...»

На карце паказваецца пашырэнне слоў *валато́ўка* і *курга́н* 'старажытны магільны насып'. Пашырэнне дадатковых геаграфічных назваў з гэтымі ж каранямі, якія паведамілі мясцовыя жыхары або адзначаны і ў суседніх мясцовасцях, даюцца пад бліжэйшымі нумарамі населеных пунктаў на карце. Часам пад адным знакам адзначана ад дзвюх (№ 5, 56, 59, 84, 135) да трох (№ 26, 34, 76, 81, 84, 92, 95) і шасці (№ 63, 82), васьмі (№ 82) населеных пунктаў. Слова *валато́ўка* сустракаецца ў матэрыялах Віцебшчыны ўжо ў XV ст. У XVII ст. *волотовка, влотовка* 'курган' шырока адлюстроўваецца ў старабеларускай актавай мове (ИЮМ, з 1625 г.). (Гістарычны слоўнік беларускай мовы, вып. 4, Мінск, «Навука і тэхніка», 1984. С. 44, 146).

Спіс усіх назваў кургана 'старажытны магільны насып' змешчаны ў лінгвагеаграфічным артыкуле да карты № 341. Там жа змешчаны раёны пашырэння геаграфічных назваў *курга́н* і даюцца крыніцы, з якіх яны ўзяты. Гэты матэрыял групуецца па раёнах сучаснага адміністрацыйнага падзелу Рэспублікі Беларусь.

Археолаг Л. В. Аляксееў зафіксаваў на Віцебшчыне 118 тэрмінаў народнай назвы *валато́ўка* (Л. В. Алексеев. Полоцкая земля. Очерки истории Северной Белоруссии в IX—XII вв. Изд-во «Наука». М., 1966. С. 58). Ён выказвае думку, што ў гэтых выразна акрэсленых раёнах пашырэння тэрміна *валато́ўка* не было асіміляцыі балтаў і тут працягла захоўваліся старажытнаславянскія вузкаплемянныя паданні (мо і ў мінулым — культы) аб волатах-веліканах, з пахаваннямі якіх і былі звязаны курганныя пахаванні. На гэтай тэрыторыі жылі полацкія крывічы, адсюль, як сцвярджае Л. В. Аляксееў, пачаўся далейшы рух палачан углыб Паўночнай Беларусі (на верхнюю Бярэзіну і далей на паўднёвы ўсход і паўднёвы захад) (стар. 60).

Валато́ўка ў значэнні 'вялікі насыпаны капец, курган': *въл‌ато́ўка* (вялікі курган), *въл‌ато́ўкъ* (курган, з якім звязаны народныя паданні) 5. *валато́ўка,* часцей мн. л. *валато́ўкі* (курганы пры дарозе з Ушачы на Дольцы, Кублічы, Лепель. Жыхары навакольных вёсак сцвярджаюць, што ў валатоўках пахаваны французы: *Многа французаў тут у валатоўках ляжа́ць* 10. *валато́ўкі* (старажытныя курганы: *У гэтых валатоўках пабітыя французы ліжаць, Валато́ўкі і ў лесі за Дольцамі ёсць, і ў Стары́нцы, і ў Зваха́х)* 11. *валато́ўкі, въл‌ато́ўкі* 12. *валато́ўкі* (в. Бу́цькаўшчына Бабы́ніцкага с/с Полацкага раёна Віцебскай вобласці — паведаміў н. с. Ін-та мовазнаўства імя Якуба Коласа П. В. Садоўскі) 13а. *валато́ўкі (курган, дзе французаў пабітых зака́пвалі)* 14. *выл‌ато́ўка, въл‌ато́ўка* (старажытны курган) 15. *валато́ўкі* (старажытныя пахаванні: *Курганы́, як ваявалі з хранцу́замі)* 17. *валато́ўка (Як ваявалі з французамі. Іх мо́гілкі — валато́ўкі, гару́шкі такія ў полі: валато́ўка Вы́скальніца і валато́ўкі ва ўрочышчы Дзяле́ўкі)* 28. *валато́ўка* старажытная магіла круглай формы, *300 год),* *валато́ўкі* мн. л. 29.

Пашырэнне геаграфічных назваў з тым жа коранем: урочышча *Валато́ўкі (Каля в. Чарнао́кі. Там кусты, пасьбі́шча, сенакос)* 1. уроч. *Валато́ўкі (Каля в. Чаранкі, Юнкі, называюць валато́ўкі, уродзі там французы шапкі згубілі; там вывóрвалі косткі вялікія* 6. уроч. *Валато́ўка (у Валато́ўцы многа малін)* 7. уроч. Въл‌ато́ўка (лес) 9. уроч. *Валато́ўкі* (лес) 10. уроч. *Вӑлато́ўкі* (там было шмат курганаў) 19. уроч. *Въл‌ато́ўкі Ба́б'і Ла́ны* 13. уроч. *Валато́ўкі* 32.

Назвы населеных пунктаў і ўрочышчаў з іншых крыніц: Лепельскі раён — в. *Валато́ўка* Валяўшчынскага с/с; Мёрскі раён — х. *Валато́ўкі* Язненскага с/с. Расонскі раён — в. *Валато́ўкі* Сакалішчанскага с/с (Я. Н. Рапановіч. Слоўнік назваў населеных пунктаў Віцебскай вобласці. Мн., выд. «Навука і тэхніка», 1977. С. 69); Слуцкі раён — уроч. *Валато́ўе* (падлесак) в. Вялікая Сліва Казловіцкага с/с (Мікратапанімія Беларусі. Матэрыялы Мн., «Навука і тэхніка», 1974. С. 38).

Карта № 53

СУХОЕ МЕСЦА СЯРОД БАЛОТА

№ 83 «Я. н. сухое месца сярод балота: грудок, пагорак, выспа...» № 3161 «Груд, грудок: б) сухая мясцовасць сярод балота»

Картаграфуюцца назвы сухога месца сярод балота. Паказаны адрозненні па каранях, суфіксах і націску. Як *во́страў* картаграфуецца *астраво́к*, як *астро́ў* — *астро́вак*, як *вы́спа* — *вы́спачка*, як *верацёя* — *верацёйка*, *верацяя́*, *вэрэ́тэя*, як *груд* — *грудо́к*, як *пагу́рак* — *пагу́рачак*, *паго́рок*, як *курга́н* — *курганóк*, *гурганóк*, *курго́н*, як *бугóр* — *бугарóк*, *бугóрчык*, *бугра́н*, як *града́* — *гра́дка*, як *гры́ва* — *гры́ўка*, як *бор* — *барóк*. Не картаграфуюцца словы, якія не адносяцца да тэмы карты (*кýпіна*, *вы́спа* ў значэнні 'востраў на рацэ', *курга́н* у значэнні 'насып' і інш.).

№ 83: 1 *астраво́к*. 2 *пагуры́нка; на пагурынку вышаў; вынясь на пагу́рачак сена*. 3 *курга́н; сабяромся, пасядзім на кургане́*. 4 *астро́ў; растуць на астраве́ кусты*. 5 *астраво́к*. 6 *пагу́рачак, а кругом балота*. 7 *баравіна*. 8. 8а *курганóк, пуграчóк*. 9 *астраво́к*. 10 *пагу́рак; выніс сена на пагурак; грудо́к* (рэдк.). 11 *грудо́к; грудкі́* (мн.). 12—. 13 *Груды́* (уроч.); *пагу́ръкъ; грут* — куча галля. 14 *бугóр, сухі астро́ў, бор*. 15—. 16 *во́струў* (на балоце, на возеры). 17 *алёс, гарбылёк*. 18 *вы́спа*. 19 *со́лка, грут*. 20 *грудо́к, вы́спачка*. 21 *буй вы́спа* (рэдк.). 22 *вы́спа*. 23 *баравіна́*. 24 *астравіна на балоці*. 25 *пагу́рак пагу́рак*. 25а *курганкі*. 26 *грудо́к*. 27 *на балоця — кýпіны сухія, а паго́рак зямлі сярот рэчкі — вы́спа*. 28 *астраво́к*. 29 *астро́ў*. 30 *астраво́к*. 31 *астро́вак*. 32 *о́струў, астраво́к*. 33 *строў*. 34 *астро́ў*. 35 *астраво́к, о́йструў*. 36 *грудо́к*. 37 *курганóк*. 38 *паля́нка — сярот балота, гара́*. 39—42—. 43 *сухáя мясціна*. 44—. 45 *я́лавіна, на той я́лавіне нічога ні расьце, адна кóзарыца, сухоя зелья, што кýпінка адна, а хвасьцюкоў многа, купінка з высокімі хвасьцюкáмі*. 46 *груд; у гэтым годзе і на грудзе́ больш пасьвілі*. 47 *грудо́к; дóбро сено на Міхалкавум грутку, лепшо, як на альсе́*. 48 *кýпіны, усё сена трэба пераносіць на купіны*. 49. 49а—50 *грудо́к*. 51 *грут, грудок, грудóчак невéлькі*. 52 *грудо́к; на грудóчку расце зелля*. 52а *грут; грудо́к маленькі*. 53 *грудо́к, кýпіна, купаўё* (зборн.), *кýпінка* (памянш.); *лáкіна, лéшка*. 54—55 *грудо́к*. 56 *грут, грудо́к*. 57 *вы́спа, грудо́к*. 58 *грудо́к*. 59 *груд, грудо́к; груды́* (мн.). 60—62 *грудо́к*. 63 *кýпіна*. 64—65 *грудо́к*. 66 *гра́дачка, гра́тка; на гра́ца сядзелі*. 67. *градкі́; грудо́к*. 68 *астраво́к*. 69. 70 *як невялікі, то грудо́к, як вялікі, то во́страў*. 71 *грудо́к*, 72 *града́, гра́тка*. 73 *вы́спа*. 74 *во́страў, барóк*. 75 *вы́спа*. 76 *грудо́к* (у балоце, невялікі памерам), *града́, гра́тка* (на лузе, на балоце, вялікіх памераў), *вы́спа* (намыў). 77 *кýпіна* (невялікая), *астраво́чак* (большы). 78 *курга́н*. 79 *астраво́к*. 80 *гры́ва* (высокае месца, астраво́к, звычайна зарослы кустамі, дрэвамі). 81 *узгóрак, бузгóрак, грываќ*. 82 *гры́ва, во́страў, грыва́к*. 83 *сухо́я ме́ста*. 84 *курго́н, грі́ва*. 85 *грудо́к*. 86 *прага́ліна*. 87 *курга́н (насыпалі курган)*. 88 *астраво́к*. 89 *пыля́дык*. 90—91 *грудо́к*. 92 *грудо́к* (больш роўная і вялікая плошча сярод балота), *пагу́рок* (невялікі узгорак сярод балота). 93 *грудо́к, грудо́чак*. 94 *груд*. 94а *поля́нка* (наогул), *ні́ва* (якая ўзорваецца), *вýспа* (каля берага возера); *вýспа — оззером йідэш, да грудóчок; суходо́л* (месца, якое не заліваецца вадой). 95 *грудо́к* (небалоцістая мясціна), *гóстров, óстров, госровóк, островóк*. 96 *груд, грудо́к* (небалоцістая мясціна). *óстров, островóк* (некалькі узвышанае месца сярод нізіны). 96а *островóк*. 97 *островóк, пагу́рок*. 98 *во́струў* (вялікі. 1—5 гектараў), *вэ́рэтэя — малый грудо́чок, со́тых дваццыть; гры́ва — ны то груд, ны то було́то, на груда́ ны путхо́дыть і на булото ны путходыть*. 99 *грудо́к; вы́спа — велька горка між балота*. 100—101 *грудо́к*. 102 *óстроў, островóк, а грудок коло по́плава, а не на болоце*. 103 *грудок, остров*. 104 *грудо́к*. 105 *грудо́к, вы́спа*. 106 *óстроў*. 107 *островóк*. 108 *груд; грудо́к, óстров* (па форме); *островóк*. 109 *погні́й* (ужыв. найчасцей), *óстров* (высокі), *пагу́рок, прагу́рок, грудо́к* (наогул). 110—111 *грудо́к*. 112 *грудо́к, гу́рка*. 113 *островóк*. 114 *грудо́к*. 115 *курга́н; сухенькі такі курга́нік*. 116 *грудо́к*. 117 *кýрган — вýшай там, там доліна, там курга́н, óстроў — сярод балота сухое месцо; групья́к — маленькая горка*. 118 *астраво́к*. 119 *сухме́нь, во́страў* (пераважна). 120—121 *во́страў*. 122 *гурбя́к, груд*. 123 *гры́ва*. 124 *груд*. 125 *бугóр*. 126 *грудо́к, астраво́к — невялічкія астраўкі ў нас, сена там дробнае; гры́ва — я касіў на балоці, а выграб усё на гры́ўку*. 127—128 *грудо́к*. 129 *гры́ва, грудо́к*. 130 *óстраў*. 131 *óструв, островóк*. 132 *грудо́чок, óстров*. 133 *поросля́* (высокае пясчанае месца ў лесе сярод балот, якое парасло вялікімі соснамі); *óстров, островóк, груд, грудо́к* (высокае месца сярод балота без лесу). 134 *островóк, паго́рак, грудо́к*. 135 *грудо́к, стравóк*. 136 *грудо́к*. 137 *грудо́к невялічкі серод болота; островóк — на остроўку́ сено косіў*. 138 *востровóк — добра воддохнуць на востроўку́, як косіш сено*. 139 *кýрган*. 140 *островóк, грудо́к, сухе́ ме́сто*. 141 *грудо́к, паго́рак*. 142 *во́страў; астраво́к* (памянш.).

№ 3161: *во́страў* 75. *óстраў* 103, 106, 117. *астраво́к* 7, 86, 112, 113, 118, 120а, 127. *астро́ў* 14.

вы́спа 18, 73. *вы́спачка* 27.

верацёя 15. *верацёйка* 37, 76. *вэрэ́тэя* 98, 108. *верацяя́* 76.

груд 10, 11, 19, 36, 46, 47, 54, 57, 61, 67, 69, 70, 89, 92—94, 94а, 95, 96, 96а, 97, 98, 101, 102, 104, 107, 109, 110, 114, 116, 118, 122, 124, 126, 131, 132, 134—136, 137—139, 142. *грут* 20, 23, 25, 25а, 31, 49, 50, 51, 53, 55, 56, 58, 62, 64, 65, 71, 72, 76, 78, 99, 105, 111. *грюд, грют* 88. *грудок* 10, 19, 20, 25, 26, 32, 48, 49, 52, 52а, 54—62, 64, 65, 67, 69—72, 76, 81, 83, 85, 89—91, 94, 94а (*грудо́к* — малы ўзгорак, *груд* — вялікі ўзгорак, таксама не заліваецца вадой), 96 (невялікі груд), 98 (невялікі сухадол), 100 *(вышшая место на балоці)*, 102—104, 108—114, 118, 121, 124—128, 131—134, 136, 138—141.

груда́н 66. *гру́тка* 36.

пагу́рачак 2.

гу́ра 106.

курга́н 3, 4, 8, 82, 117. *курго́н* 84. *курганóк* 1. *курганкі́* 22. *гурганóк* 69.

бугóр 84. *бугарóк* 1. *бугóрчык* 126. *бугранóк* 128.

Адзінкавыя: *алёс* 17. *бурганóк* 82. *гарбы́ль, гарбылёк* 17. *гóрба* 45. *гóрка* 35. *гурба́н, гурба́нчык* 119. *пóжня* 17. *узгóрцык* 16.

Матэрыялы, якія выкарыстаны з друкаваных прац. У дужках прыводзіцца № пункта, пад якім адпаведная назва картаграфуецца.

Слоўнік беларускіх гаворак паўночна-заходняй Беларусі і яе пагранічча, т. 1., Мн., 1979. С. 247, 298: *верацёйка* Ухвала (34), *верацяя́* Ухвала (34), *вэрэ́тэя* Радастаў (98).

І. Я. Яшкін. Беларускія геаграфічныя назвы. Мн., 1971. С. 33: *верацёя* Бешанковіцкі раён (15).

Карта № 54

НЕПАКРЫТАЯ ЛЕСАМ ПРАСТОРА

№ 85 «Я. н. непакрытая лесам прастора: гала, гало, галя, галь...»

Картаграфуюцца назвы непакрытай лесам прасторы. Паказаны адрозненні па каранях і словаўтваральных элементах. У складаных назвах картаграфуюцца азначэнні. Назвы непакрытай лесам прасторы часта адрозніваюцца ў залежнасці ад яе велічыні і іншых асаблівасцей. Аднак пры картаграфаванні яны не ўлічваліся, паколькі ў матэрыялах не ўсюды ёсць адпаведныя паметы. Як *гáліва* картаграфуецца *гáлява*, як *прагáл* — *прогáль*, як *гáлнае* — *галнóя, гáлны*, як *паля́на* — *паля́нка*. Не картаграфуюцца словы, якія не адносяцца да тэмы карты: *балóта, вóпалля, груд, дзяля́нка, лахчы́на, лох, пару́бка, пáсека, пóцераб, сенакóс, сутóк*.

1 *палянка*. 2 *паля́начка чы́сценькая, галіна́*. 3 *паля́на*. 4 *паля́нка сярод лесу; галіна*. 5 *паля́нка*. 6 *чысця́к*. 7 *гóла зімля, нет лесу*. 8 *прагáліна — гэта як пожанька сярот лесу*. 8-а *пръгáліна*. 9 *паля́на, а як вырублена — дзеля́нка*. 10 *прагáліна, прагáл; лось выскачыў з лесу на прагаліну*. 11 *прагáліна; на прагаліні суніц назбіралі*. 12 *пръгáліна — паласóй, пъля́на — прастóрай*. 13 *пъля́на*. 14 *паля́на*. 15 *пръгáліна — прасека, чыстая мясціна між лесу*. 16 *прыгáліна* (у лесе). 17 *пъля́нка*. 18— *пáсяка, дзяля́нка*. 19 *лахчынá — чыстая мейсца, а кругом лес*. 20 *палянка*. 21 *чы́сьціна, прагáліна, гáла* (трад.). 22 *міз лясамі поля, а ў лесі паля́нкі ці пару́пкі*. 23 *гáліва, галізна, толькі багун расьце*. 24 *паля́нка у лесі*. 25 *пратáліна, чы́сціна, прагáліна; пайдзём з лесу на пратáліну*. 25а *дзяля́нка*. 26 *бязле́сся*. 27—28 *паля́на*. 29 *пыля́нка*. 30 *паля́на*. 31 *пóцерап, паля́нка*. 32 *пъля́нка*. 33—. 34 *галя́к, прагáліна* (у лесе). 35 *прыгáліна, пылянка*. 36 *паля́нка*. 37 *гóла — німа лесу; прагáліна, пъля́на — непакрытая лесам прастора, але: пайдзём у гáлаё балото (дзе німа сасоннíку)*. 38 *прыгáліна — паласа чыстая сярод лесу, ны прыгáлінцы суха, а то мокра кругом* (на балоце); *гал* — сухое месца каля рэчкі, дзе косяць. 39 *пъля́нка*. 40 *паля́на выру́бліныя*. 41 *прыгáліна ў лесі*. 42—. 43 *гóлыя места*. 44 *прыгáліна*. 45 *паля́нка; на той палянцы нічога няма*. 46. 47 а) *гал; паля́нка — на сухім месцы; вышла на гал і давай гукаць, кап ні заблудзіць; на палянцы смаршкоў шмат*, б) *галычóк — на балоце; бацько зранку усенькі галычок апкасіў*. 48 *паля́нка, пайду збіраць на палянку суніцы*. 49 *галь*. 49-а *паля́на*. 50 *гáло* (н. р.). 51 *паля́нка ў лесе; Гáла — назва*

поля і лесу, які пасадзілі на тым полі. 52 *гóла мейсца.* 52-а *гáліва* (на балоцістым месцы). 53—. 54 *гóла поле.* 55 *галь* (рэдк.), *прагáлак.* 56 *гáліво — между балот ці между лесу паляна.* 57 *прагáліна* — невялікая непакрытая лесам паляна; *прагáлак.* 58 *гáліва.* 59 *гáля, галь* — прамежак у лесе; *у гáлях.* 60 *гáло.* 61—. 62 *палянa, палянка.* 63 *гóла, няма лесу.* 64—. 65 *гóла, нічога не расце, ялавіна.* 66 *гáла; у нас вялікае гала. не відаць і канца таму гáлу, журавіны растуць у гáле.* 67 *паля́нка — у лесе; гáла — каля лесу, перад лесам.* 68 *галь — на балоця, мала дзярэўяў, там бяроска, гэта галь; дзе касіў? — на гáлі.* 69 *паля́нка.* 70 *пóле, сенакóс, балóта.* 71 *німа лесу, гóла.* 72 *гáліна.* 73 *пъля́на, прагáліна.* 74 *паля́нка, галь.* 75 *гóлая паля́на.* 76 *гáлая* (н. р.), *каровы выйшлі на гáлая, пасцілі на гáлам.* 77 *гáла.* 78 *гóлая места.* 79 *пыля́на.* 80 *пъля́на.* 81 *прагáліна, прагáлак* (у лесе, на балоце), *чысць, чысця́віна.* 82 *гáла; гáлны.* 83 *лох, гáла, пыля́нка.* 84 *гал.* 85 *галó, галнóя места, чысць.* 86 *паля́на, прагáліна; на паля́не.* 87 *пыля́на, чысць.* 88 *паля́на.* 89 *пыля́на.* 90 *прŏгáліна, галь, прŏгáлок.* 91 *прогáліна.* 92 *пругáлына, пругáль.* 93 *гáляч.* 94 *гáло (ў лесý), гáлое, прогáліна.* 94-а *чы́стэ місьце, гáля.* 95 *полóня.* 96 *прогáльле.* 96-а *на галí, паля́на.* 97 *прогáлле, голýмня.* 98 *гáля* (бязлесая прастора на балоце), *пулóнь* (бязлесая прастора, не поле, там не сеюць нічога, на цвёрдым месцы, на сухім), *груд, на груду — суша, твэ́рдэ місцэ; на пулóнэ; суты́ᶦк — курчі кругом булота.* 99 *междулéсся.* 100 *гáляво — там німа лесу.* 101 *гáлеч.* 102 *порослья́; ніва, ні́йка; ні́йку могуць і орацi, можэ кóлісь оráласа ні́йка, а поросля нé; ні́йка бóльшая за порослю, ніва вэлікая; гóлая порослья́.* 103 *прогáлына, полóня.* 104 *паля́на, гáліва, гáля, прагáлак.* 105 *галь; Гáлае* (мікратапонім) — *там поле было, цяпер пастроілі, усероўна Галае, а людзі гáлацкія.* 106 *полóнь.* 107 *гай, мы зовэм гáем між полей неудобную землю, дзе росьце трава, а ліес не росьце; гáлістый быэ́р.* 108 *прогáлына, прогáль, поля́нка* (у лесе). 109 *чы́стявына.* 110 *гáло.* 111 *гáла* (вялікая бязлесная прастора), *паля́нка; гáло, пáлянка* (у лесе). 112 *гáла, гáло; вышлі з лесу на гáло, выгналі на гáло; выражуць лес — і гáло, пакуль заростае, дзе незаростано крэпко.* 113 *гáля.* 114 *гáло, гáлцэ.* 115 *гáло.* 116 *гáла.* 117 *гáло.* 118 *гáла* (на балоце і ў лесе, не арэцца); *паля́нка* (у лесе, арэцца). 119 *паля́на; паля́ны; вóпаля* (раскарчаваныя паляны, дзе спальвалі галлё, потым засявалі жытам). 120 *гáла — як няма лесу.* 120а—122 *гáла.* 123 *паля́на.* 124 *гáла.* 125 *паля́на; мы на палянах ягады сабіралі.* 126 *гáла; косілі на гáлі.* 127 *гáла.* 128 *гал.* 129 *гáла, прагáліна.* 130 *гáлае; вышлі на галае і бягом.* 131 *галь, гальнó.* 132 *полóня; прогáлок — в лісы.* 133 *гáло, гáлё.* 134 *гáло, галь.* 135 *пóле* (уключаны прылягаючыя неўзараныя масівы), *паля́нка* (невялічкая); *чы́стэ, чы́стэ место.* 136 *гáло.* 137 *гáло — дзе лесу нема, з малымі кусцікамі.* 138 *гáло; на гáлі почаў росці добры барóзнік.* 139 *паля́нка; гáло — дзе сенакос.* 140 *гáло, цепер вусушылі.* 141—142 *паля́на.*

Карта № 55

ЖВІР

№ 87 «Я. н. глеба з перавагай дробных каменьчыкаў: жвір, жвыр, жвірок, жвіровец, жвіроўня, жвіровішча, жвіровіска...» № 88 «Я. н. прадукты распаду каменняў: жвір, жарства, гравій...»

Літаратурнае слова *жвір* пашырана на тэрыторыі амаль усёй Беларусі (з найбольшай канцэнтрацыяй на паўднёвым захадзе). Цэнтральную і паўднёва-ўсходнюю частку займаюць назвы-варыянты *чвір, шчыр* і інш. На гэтай тэрыторыі, відаць, узаемадзейнічаюць назвы *шчыр, шчырэц* 'жоўты буйназярністы пясок' і запазычаная з літоўскай мовы (?) назва *жвір.* Адсюль тут багата кантамінаваных форм. Тут жа і нават шырэй (за выключэннем поўдня рэспублікі) адзначаецца назва *жарства́.* Найбольшай канцэнтрацыі на паўднёвым усходзе дасягнулі назвы, выразы з элементам *кáмень* тыпу *камяні́ца, камéньчыкі, камяні́стая зямля́, камяні́стае пóле, зямля́ з камéньчыкамі, пясóк з камéньчыкамі...*

Назва *грáвій* часцей сустракаецца на ўсходзе рэспублікі і, магчыма, таму, што тут і сапраўды ёсць залежы ў выглядзе ўзгоркаў з дробных каменьчыкаў, пяску і галькі. Гэта французскае слова, відаць, атрымала пашырэнне ад часу будаўніцтва шашэйных дарог на тэрыторыі Беларусі (XVIII ст.), калі сталі выкарыстоўваць гэту горную пароду як будаўнічы матэрыял. У многіх мясцовасцях гэтая назва з'яўляецца літаратурнай і новай, якая найчасцей выступае ў якасці сіноніма. Яна адведзена ад картаграфавання.

Выкарыстаны асабістыя запісы (85) і артыкул жвір у «Слоўніку беларускіх гаворак паўночна-заходняй Беларусі і яе пагранічча» (т. 2, Д—Л, Мн., 1980. С. 146).

Наяўныя матэрыялы не далі мажлівасці выдзеліць на карце назвы рэчыва ад распаду каменняў (88). У большасці выпадкаў яны называюцца і *жвір,* і *чвір,* нават *гравій* і інш. Строгага размежавання няма.

Маюцца этымалагічныя артыкулы пра *грáвій* (Этимологический словарь русского языка, т. 1, вып 4. Под ред. Н. М. Шанского. Изд-во Московского университета, 1972.). *жвір, жарства́* (Этымалагічны слоўнік беларускай мовы, т. 3, Г—І. Мінск, «Навука і тэхніка», 1985. С. 216, 225—226). Урбутис В. літ. *zyỹras* (гравій). № 19 (2), р. 150—168. Этимология.

Назва *жвірэ́ц* 133 (88) картаграфуецца як *жвір,* назвы *шчвір, шчыръвáтыя зімля́, чвыр, пóдчвір* і іншыя варыянты картаграфуюцца як *чвір,* назвы *жарсцвя́к, жысця́к* — як *жарства́.* Спалучэнні тыпу *камяні́стая зямля́, камяні́стае пóле* картаграфуецца як патэнцыяльна магчымая назва *камяні́ца* (у частцы населеных пунктаў яна адзначаецца як паралельная са спалучэннямі). Фанетычныя варыянты пад увагу не прымаліся.

жвір: жвір, жвірóк калючы 2 (87). *жвір — каменьчыкі пры пясочку* 3 (87). *Жвір — пры пясочку, а грáвій — толькі каменьчыкі* 3 (88). *Жвіроўня — дзе бéруць жвір* 4 (87). *жвір* 5 (88), *жвіравáстая зямля́, жвіра́к* 6 (87). *жвір, жвірóк* 6 (88). *там жвір, нічога ні расцéць* 7 (87). *жвір* 7 (88). *жвір — буйны́ пясóк на бéразі рэчкі* 8 (87). *жвір с паленага кáмня* 8 (88). *жвір, жвірóўня* 8а (87). *жвір* 9 (87). *жвір (на жвіры дрэнна расцець)* 10 (87). *пасыпалі на дарогу жвіру* 11 (87). *жвір* 13 (87, 88). *жвір* 14 (87). *жвір* 16 (87). *жвір* 18 (87, 88). *жвір, жвіравáта зямля́* 19 (87, 88). *жвіравáтая пóля* 20 (37). *жвір* 20 (88). *жвір* 21 (87, 88). *жвірвáтая пóля, жвір (87, 88). жвірóўка, жвірóвыя зімля́* 23 (87). *жвір (дрóбныя камéнчыкі)* 23 (88). *жвір, жвіравáтая зімля* 24 (38). *жвір* (матэрыял з в. Саланое Вілейскага раёна) 25 (87). *жвір* 25а (37). *жвір* 27 (87, 88). *жвыр* 29 (87). *жвір* 30 (87). *жвыр* 31 (87). *жвірóўка, жвірэ́ц* 34 (87). *жвірэ́ц* 34 (88). *жвір* 37 (87). *жвір* 44 (87, 88). *жвірча́к, на жвірчакý нічога не расце* 45 (87). *жвіравáя зямля, жвірча́к (якая там бульба будзе расці — там жвірча́к адзін)* 46 (87). *жвір (На гéтум жвірэ́ нічого ні расце, хіба только кóрань пусціць; от, што ў свеці робіцца: пáра гот йшчэ бойкі камянь ляжаў, а на том ты́дні ідý — бачу ўжэ только жвір астóўса)* 47 (87, 88). *жвір (уся зямля пакрытая жвірам)* 48 (88). *жвір, жвіравáтая гліна* 49 (87, 88). *жвір* 49а (87). *жвір* 50 (87, 88). *жвір, жвіравáтае поле* 51 (87). *жвірóк, жвіравáтая зямля́* 52 (87). *жвір* 52 (88). *жвірóк, жвір* 52а (87, 88). *жвыр, жвырóк, жвырóўня — месца, адкуль бяруць жвыр, ці жарствý* 53 (87, 88). *жвір, жвіровáта зямля* 54 (87). *жвір* 55 (87). *жвыр* 56 (87, 88). *жвіравáя зямля́* 54. *жвір* 58 (87, 88). *жвыр, гарá жвыравáя* 59 (87). *жвыр* 60, 61 (87). *жвір* 70 (87). *жвір* 73, 74 (87). *жвыр, на жвырý* 76 (87). *жвір* 80 (87). *жвір* 83 (87). *жвыр, жвыровáта зямля́* 90 (87), *жвыр* 90 (88). *жвір* 92 (87). *жвіравáтае мéсца* 93 (87). *жвір* 93 (88). *жвір* 'буйны пясок' 94 (87, 88). *жвір* 94 (87, 88). *жвыр* 95 (87, 88). *жвыр* 95 (87, 88). *жвір* 96 (87, 88). *жвір* 96а, 97 (87). *жвір* 99 (87, 88). *жвір* 100, 101 (87). *жвір* 108 (87, 88). *жвіюр* 103 (88). *жвыровáтая зымня́* 103 (87). *жвыр, жвыравáта зямля* 104 (87). *жвір* 106 (87, 88). *жвір* 107 (87, 88). *жвыр* 108 (87, 88). *жвыр, жвір* 109 (87, 88). *жвір* 87, 97 (113). *жвір* 116 (87). *жвыр* 118 (87). *жвір* 123 (87). *жвір* (буйны пясок з каменьчыкамі) 124 (88). *жвір (на тым полі толькі жвір ды пясóк)* 125 (87). *жвыр, жвыровáтый пысóк* 132 (87, 88). *жвірэ́ц* 133 (88). *жвір* 136 (87, 88).

чвір: шчвір, швір 12 (87). *шчвыр* 13 (88). *шчыръвáтыя зімля́* 13 (87). *шчвыр* 15 (88). *чвір* 17 (87, 88). *чвыр* 26 (87). *жджвір* 28 (87). *швыр* 32 (87). *шчвыр* 35, 36 (87). *чвір* 37 (87). *чвір* 39 (87, 88). *чвір, зімля́ чвіравáтая* (з дробнамі каменьчыкамі) 57 (87). *чвыр* (часта) 60 (87). *чвыр* 62, 63 (87). *чвыр* 64 (87, 88). *джвыр* 65 (87, 88). *чвыр* (жоўты пясок на рацэ з дробнымі каменьчыкамі) 67 (87). *чвір* 68 (88). *чвыр, чвырóк* 71 (87). *чвырэ́ц* 75 (87). *чвірэ́ц* (дробненькі пясочак) 80 (88). *чвірэ́ц* 81 (87). *чвыр, чвырэ́ц* 82 (87). *чвырéц* 86 (87, 88). *чвыр* (пясочак каля рэчкі) 110 (87). *чвыр* 112 (88). *чвір* 114 (87). *цвыр* 119 (87).

жарства́: жарства́ — як жарсцвя́ны камінь развáліваіцца 1 (88). *жарства, жарцвяны камінь* 2 (88). *жарства́ (рассыпаўся, распаўся камінь на жарствý)* 4. *жарсцвя́ная зямля́* 5 (87). *жырства́* 7 (88). *жарства́ с пáленага кáмня* 8 (88). *жърства́* 8а (88). *жарства́ (жарсцвя́ны кáмень пабіўся і зрабілася жарства́, а ён такі, што чуць рукой — і рассыпацца можа)* 9 (88). *жарства́* 10 (88). *жарства́* 11 (68). *жърства́, жарстлі́вый камінь* 12 (88). *жарства́* 21 (88). *жарства́* (вострыя каменьчыкі, пясок) *жарства́,— нагáмі не ступіць* 23 (88). *жарсцвя́к (пасадзіла бульбу на жарсцвякý, нейкая будзя)* 25 (87). *жарства́ (жарствý даём курáм)* 25 (88). *жарства́* 25а (88). *жырства́* 29 (80). *жысця́к* 33 (88). *жáрства́* (востры пясок, на які распадаецца каменне), *жърсцвя́к* 34 (88). *жырства́* 35 (88).

жырствá 37 (88). *жарствá* 38 (87, 88). *жарствá* (з *«мяккага»* каменя, які расціраўся, рассыпаўся лёгка) 44 (88). *жарствá (жарствá на полі асталаса, там пабітыя камені)* 45 (88). *жарствá (у іх жарствы́ мнóга)* 46 (88). *жарствá (жарствá — рачны пясок с камянцáмі)* 51 (88). *жарсцвя́нка* (глеба з перавагай дробных каменьчыкаў), *(жвырóўня — месца, адкуль бяруць жвыр ці жарству); жарствá* (прадукты распаду каменняў) 53 (87, 88). *жарствá* 54 (88). *жарствá* 55 (88). *жарствá, жарсцвяны́ кáмінь* 57 (88). *жарствá* 58 (88). *жарствá* 59 (88). *жарства* (дробныя кавалачкі камення) 60 (88). *жарствá* 61, 62, 66 (88). *жарствá,— як рассыплецца кáмень* 66 (87). *жарствá* 68 (87). *жарствá (жарствóй пол шаравáлі)* 69 (88). *жарствá* 71 (88). *жырствá* 73 (88). *жарствá* 75 (88). *жарствá* 76 (88). *жарствá, жарсцвя́ны кáмень* 77 (88). *жарствá* 81 (88). *жарствá, жырсцвя́к* 82 (88). *жърствá (адна жырствá на дарóзі)* 83 (88). *жырствá* 84 (88). *жырствá (жырсцвянóй бéрiг)* 85 (88). *жырствá* 87 (88). *жарствá* 88 (88). *жарствá (жарствá скажут на шосьнéбýдзь сухée: сухі хлеб бы жарствá)* 93 (88). *жарства* 104 (88). *жарствá* 110 (88). *жарствá (жарствá, як каменчыкі, зямля жорсткая)* 111 (87, 88). *жэрствá* 118 (88). *жарствá* 119 (88).

камяніца: камяністая зімля́ 1 (87). *камяністая пóля* 4 (97). *камяністая зімля́* 24 (87). *кымяністая зімля́, аннó камéння* 38 (87). *пісóк с кáмнем гывыря́ць* 40 (87). *кымяністыя поля* 43 (87). *камяністая зямля́* 66 (87). *камяністая зямля́* 77 (87). *кымяністыя* 78 (87). *зямля з мелкім кáмнім* 79 (87). *кымяністыя зімля* (наш запіс) 85 (87). *каменістая, пішчáныя зімля́* 86 (87, 88). *кымяністыя зімля́* 87 (87). *камяністае пóле* 88 (87). *зэмнé з камінычкамэ, рэ̂жэць каміне, камінчыкэ* 98 (87). *камяністая зямля́,— толькі скрыі́ча адно камéня* 112 (87). *камяніца (сеялі на камяніцы, там багато каменьчыкаў)* 115 (87). *камяністая зямля́, як грáвель* 117 (87). *камéнчыкі* 122 (88). *камяніста зямля́* 124 (87). *камяністы (вунь у суседкі мае, у Хоўры, земля на сотках каменістая, бо камні там е* 126 (87). *камяністая почва* (тут зямля пясчаная) 128 (87). *каменіста земля́* 135 (87). *каменіста земля* 140 (87). *камяністая зямля́* 130, 141 (87). *камéньчыкі* 141 (88).

Адзінкавыя назвы: *краж (на кражы́ адныя камéнні, калісці сеялі грэ́чыну, а цяпер нічога не сеюць)* 45 (87). *крýпы* 127 (88). *крушáк* (зямля добрая з каменчыкамі) 34 (87). *крýшня (нам далі сотні на крýшні)* 48 (87). *скалá, кóлка* 85 (наш запіс). *кэрманіца (і ў нас была лáтачка кэрманіцы — жвіравáтэе мéсцэ)* 93 (87). *рапына, рапôвáта зымля́* 90 (87). *скалá (скала — глеба з мелкімі і велькімі каменчыкамі)* 54 (87). *шчэ́бель* 131 (87, 88). *шчэ́бень* 92 (88). *шчырэ́ц* 137 (87).

Адсутнасць лексемы: 89, 120а, 134, 137, 138.

Адведзены: *пішчáныя* (поля) 42. *жоўтапéсак* 72. *наждáчнае пóле* 129. *пяшчáнае пóле* 142.

грáвій: «жвір — пры пясочку, а грáвій — толькі каменчыкі 3 (88). *грáвір* 13, 30 (88). *грáвель* 14, 28, 31 (88). *грáвій* 26 (88). *грáвіль* 32 (88). *грáвіль* 33 (88). *грáвель* 36 (88). *грáвій* 40—43, 49а (88). *грáвяр* (новае) 56 (88). *грáвянь* 60 (88). *грáвій* 61 (88). *грáвяр (грáвяр буйнéйшы)* 63 (88). *грáвер* (прадукт распаду каменняў, больш буйныя каменьчыкі) 67 (88). *грáвель* 68 (88). *грáвіль, грáвяльная зямля́* 69 (87). *грáвель* 70 (88). *грáвяль* 72 (88). *грáвер* 74 (88). *грáвій (грáвлю навазі́ў)* 78 (88). *грáвій* 79 (88). *грáвір* 84 (87). *грáвіль* (камяністая зямля) 85 (87). *грáвій* 87, 88 (88, 79). *грáвэ^{а}ар; грáвэ^{а}р — пісóк з камінчыкамэ* 98 (88). *жвір, а по-руску грáвій* 99 (88). *грáвін* (чыстыя малыя каменьчыкі) 100 (88). *грáвер* 102 (88). *грáвій (грáвій — пясок такі камяністы)* 105 (88). *грáвір* 116 (88). *грáвель (камяністая зямля, як грáвель)* 117 (87, 88). *грáвер* 120, 120а, 127 (87, 88). *грáвяр (каля рэчкі грáвяр)* 121 (87). *гравéйка* 122 (87). *грáвій* 123 (88). *грáвій* (каменьчыкі) 124 (88). *грáвель (дарога у нас гразная, надо хоць грáвелю прывéзці)* 125 (88). *грáвер (грáвер везýць на шлях)* 126 (88). *грáвер* 128 (88). *грáвер* 127 (87). *грáвій* 129 (88). *грáвій (накапáла сабе грáвію дый не знаю, як прывéзці)* 130 (88). *грáвель* 135 (88). *грáвель* 140 (88). У нас. пп. 120, 120а, 127 пашырана назва *грáвер*.

Карта № 56

НІЗКАЕ МЕСЦА

№ 91 «Я. н. нізкае месца: нізіна, ніжына, лахчына...»

Картаграфуюцца назвы нізкага месца на паверхні зямлі. На карце паказаны адрозненні па каранях, словаўтваральных элементах, націску, роду. Картаграфуемыя словы нярэдка адрозніваюцца семантычна. Таму пры картаграфаванні яны не ўлічваюцца. Як *ніз* картаграфуецца *нізь, нызь,* як *лагчына — лóхчына, лэхчына, лахціна,* як *запáдзіна — запáдзь.*

1 *нізіна.* 2 *лахчы́на, нізіна.* 3 *нізіна — нізкае месца; лахчывінá — выемка на полі; у лахчывіну́ не буду садзіць.* 4 *лашчáк; трава добра расьцець у лашчакý.* 5—. 6 *лахчы́на.* 7 *лох, нізіна; пасадзілі бульбу на лагý, а іна атмокла.* 8 *лахчы́на.* 8а *нізіна, лахчы́на, лъхчáвіна, лъхчавіна; латóка* (нізкая балотная сенажаць); *нада латóку выкъсіць.* 9 *нізіна, лагчы́на.* 10 *нізіна; жывуць у нізіні, а мы на пагýрку.* 11 *нізіна; іх дзярэўня ў нізіні.* 12 *нізіна, лашчы́на.* 13 *лахчы́на, нізіна, нізьменнасць.* 14 *лашчы́на, нізіна.* 15 *лашчы́на, латóка.* 16 *нізіна, лашшы́на, амшáріна.* 17 *лашчы́на.* 18 *нізінá.* 19 *спат.* 20 *нізінá.* 21 *лахчынá, лажóк, нізінá, нісь.* 22 *лох.* 23 *лахчы́на.* 24 *лахчынá.* 25 *лахчынá; вымаклá бульба ў лахчынé.* 25а *лахчы́на.* 26 *нізіна, лох* (трад.). 27 *лох.* 28 *лахчы́на.* 29 *нізіна.* 30 *лахчы́на.* 31 *лахчы́на, нізіна.* 32—33 *нізіна.* 34 *лашчы́на, нізіна.* 35 *нізіна, лахчы́на.* 36 *лахчы́на.* 37 *лашчы́на.* 38 *нізіна* — нізкае месца; *лашчы́на* — нізіна з вадой. 39 *лашчы́на, нізіна.* 40 *нізіна і лашчы́на; усе панімаюць нізіну і лашчы́ну.* 41—42 *нізіна, лахчы́на.* 43 *нізіна* (нізкае месца без вады); *лашчы́на* (нізкае месца з вадой). 44 *лашчы́на* — невялікае нізкае месца; *нізіна* — вялікая. 45 *дол; на дóле* (нізкае месца); *на доле ле^{і}пша картошка расьце, лён калісьці сеялі.* 46 *калі на балоце — багнó; на полі — скаліста зямля, нізіна.* 47 *нізіна, даліна; як будуць дажджэ, на нізiнé нічога бульбы ні будзя, ого, чаму не — у даліні і жыто вырасло, нават збуяло, ні то што на гарэ́.* 48 *даліна; летась буракі пасеялі ў даліне.* 49—49а *нізінá.* 50 *лахціна.* 51 *лашчы́на, лашчы́ны; зáпаць; зáпадзі бываюць.* 52 *нізінá.* 52а *даліна.* 53 *лахчы́на, запáдзіна, замакля́ка* (груб.) — нізкае месца; *мачýло* — нізкае месца з вадой на сенажаці, але вада стаіць на паверхні; *ціхавóт* — нізкае месца з вадой, але вада стаіць глыбей, як на *мачýлі, у paýкax.* 54 *лахчы́на; латашы́на* (в. Харашкі Дзятлаўскага раёна, 7 км ад в. Азяраны). 55 *лáйна* ж.— нізкае месца. 56 *лахчы́на.* 57 *нізінá; спáдзістае месца — ідзе ўніз.* 58 *лахчынá.* 59 *лахчы́на, нізінá.* 60 *лахчы́на, нізіна.* 61 *лахчы́на.* 62 *нізіна, лахчы́на, латáк.* 63 *лахчы́на.* 64 *лахчы́на, у лóхчыне.* 65 *лахчы́на.* 66 *лахчы́на; бывая вада ў лахчы́не; нізіна, у нізiнé.* 67—69 *лахчы́на.* 70. 71 *лахчы́на.* 72 *нізіна.* 73 *лахчы́на, нізіна.* 74 *ніжы́на, лахчы́на.* 75 *нізіна, лашчы́на, лагчы́на.* 76 *нізіна, лашшы́на.* 77—78 *лашчы́на.* 79 *нізіна, лашчы́на.* 80 *лашчы́на.* 81 *нізіна, лашчы́на.* 82 *лашчы́на.* 83 *нізіна, балóта.* 84 *лашчы́на.* 85 *лашчы́на* (нізкае месца; *і цяпер яшчэ вада ў лашчы́нах стаіць; нізінá.* 86—89 *лашчы́на, нізіна.* 90 *дулéна, ныз́ына, логчы́на.* 91 *доліна.* 92 *ныз, ныз́ына.* 93 *нізóвіна, лашчы́на.* 94 *нізіна, лошчы́на, доліна.* 94а *долы́на, нызотá; гэтака луговы́на.* 95 *ныз́ь, ныз́ына; долы́на; лошчы́на — бы корыто, ныз́ька; запáдына,* 96 *долы́на; лошчы́на, ныз́ына; ныз́ь такая.* 96а *ныз́ына, ныз, лошчы́на.* 97 *ныз́ына, долы́на.* 98 *дулэ́на, нэ́ска зэмне* 99 *нізіна.* 100 *нізіна, лахчы́на.* 101. *нізіна.* 102. *доліна.* 103 *ныз́ько, ныз́ына, ныз́іна, долы́на, лошчы́на* (рэдк.). 104 *лахчы́на.* 105 *лох — ніская места; нізіна.* 106 *нізіна.* 107 *лошчы́на.* 108 *ныз́ына* (наогул), *лошчы́на* (карытападобная). 109 *ныз́ко, ныз, долы́на, долы́нка, лэшчы́на* (рэдк.), *смýга* (вузкая). 110 *нізіна, лахчы́на.* 111 *нізіна, лахчы́на; нізіна — поўнасцю ніская места, а лахчы́на — сярот роўнага места.* 112 *нізіна; вумакáе у нізіне.* 113 *доліна, нізіна, ложчы́на* (рэдк., нов.). 114 *доліна, нізіна.* 115 *лашчы́на; а дзе высóкая — гóрка.* 116 *нізіна, балаціна.* 117 *нізіна.* 118—. 119 *нізінá, лагчы́на; на лагчы́ні лён пасеіць.* 120 *нізіна.* 120а *нізіна, лагчы́на* (радзей). 121 *нізьбіна.* 122 *доліна, нізіна.* 123 *лашчы́на.* 124 *лашчы́на, нізіна.* 125 *лажчы́на; калі лета мокрае, у гэтай лажчы́ні ўсё вымакае.* 126 *нізіна; лашчы́на; у лашчы́ні расце і ў сухое лета.* 127 *нізінá, лашчы́на.* 128 *нізіна, лашчы́на, прыпадзь.* 129 *нізінá.* 130 *нізіна, лашчы́на; у лашчы́не дык гуркі ўрадзіліся.* 131 *долы́на, лошчы́на, ныз.* 132 *долы́на, лошчы́на* (рэдк.). 133 *доліна.* 134 *лошчіна, нізіна.* 135 *нізінá, лашчы́на.* 136 *нізіна.* 137 *доліна.* 138 *нізіна.* 139 *нізіна, лахчы́на.* 140 *нізіна, даліна, лашчы́на; умукáе вадой.* 141 *нізіна, нізкая зямля.* 142 *нізіна, даліна; лахчы́на — калі пад лесам кусочкі зямлі засеваюць.*

Карта № 57

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *БАЛОТА*

№ 92 «У якім значэнні ўжываецца слова балóта (балота): а) забалочанае месца на полі ці ў лесе, б) сенажаць...» № 3125 «Багавінне: а) водарасці, б) глей, мул, в) топкае балота, дрыгва...». № 3666 «Багна, багніска...» АЛА 3235 bolto 'мелкое озеро', 'топкое место, болото, трясина', 'размякшая земля, грязь, слякоть'...

На карце паказана семантычнае супрацьпастаўленне наймення значэнняў слова *бало́та.*

'топкае месца, багна' (№ 92): *бало́та* 1—8, 8а—15, 17—23, 25, 25а—45, 47—52, 54, 57, 63, 64, 66—82, 84—89, 104, 105, 111, 112, 116—129, 136, 141. *бало́то* 53—56, 60, 62, 99, 110, 135. *балаці́на* 53. *боло́то* 65, 91, 94, 94а—97, 101, 102, 106, 108, 114, 131—134, 137—140. *боло́то* 90. *було́то* 92, 98, 107. *болото* 109. *бало́та* 107. (№ 3125): *бало́та* 40. *грэ́зкэ боло́то* 92. *ду́тэ боло́то* 94. *гря́скэ боло́то* 95. *то́пкае бало́та* 128, *гру́зкэ боло́то* 131 (№ 3666): няма слоў. (АЛА № 3235): *бало́та* 2А—4А, 6А—8А, 10А—20А, 22А—26А, 28А, 30А, 32А, 26А—42А, 55А, 58А—63А, 70. *боло́та* 31А. *бало́то* 49А, 50, 53А, 66А. *боло́то* 45А. *боло́то* 45А, 48А, 51А, 54А, 65А.

'багністая сенажаць' (№ 92): *бало́та* 3, 7, 14, 18, 21, 22, 24, 31, 33, 36, 37, 41, 45, 46, 49а, 54, 57, 58, 63, 64, 67, 68, 73, 74, 83, 104, 111, 115—117, 119—121, 138, 139, 141, 142. *бало́то* 53, 55, 56, 60, 61, 100, 110, 135. *балоці́на́* 58. *балУо́та* 93. *боло́то* 65, 94, 107, 108, 131, 134, 137, 140. *бôло́то тра́вно́е* 90. *бôло́то* 113. *було́то* 92 (АЛА 3235): *бало́та* 5А, 31А, 59А. *бало́то* 27А, 49А, 50А. *боло́то* 47А. *боло́то* 51.

'сухадольная сенажаць': (№ 92): *бало́то* 49А, 50. (АЛА № 3235): *бало́та* 29А. *бало́та* 46А, 67А. *боло́то* 56А. *грудово́е боло́то* 43А.

'размяклая глеба, гразь': (№ 92): *бало́та* 3, 26, 52а. *бало́тӑ* 5. *бало́та* 60. *боло́то* 65, 96. (АЛА № 3235): *бало́та* 1А, 3А—5А, 11А—16А, 19А, 20А, 25А, 26А, 28А, 30А, 32А, 34А, 35А, 38А, 58А, 70. *бало́та* 61А. *бало́то* 45А, 96. *боло́то* 51А.

'мелкае возера': (№ 92): *бало́та* 130. (АЛА № 3235): *бало́та* 2А, 3А, 26А.

'лес': (№ 92): *бало́та* 16. (АЛА № 3235): *бало́та* 9А. Z 'бруд у памяшканні, бруднае месца': (№ 92): *боло́то* 140. (АЛА № 3235): *бало́та* 5А, 6А, 32А, 37А.

Адзінкавыя значэнні: 'балотнае сена' (ЛАБНГ № 92): *бало́та* 21.

Карта № 58

ПЛАЎ НА БАЛОЦЕ, КАЛЯ ВОЗЕРА

№ 95 «Я. н. топкае балота, дзе калышыцца верхняе покрыва: трасіна, трасенне, дрыгва (дрыгво), здухавіна, дыхавіца...»

Картаграфуюцца словы *дрыгва́ (драгва́)* і *дрыгба́,* а таксама найбольш пашыраныя іншыя назвы. Варыянты гэтых назваў з адным і тым жа коранем пры картаграфаванні пераважна абагульняюцца, таму што яны з'яўляюцца, як правіла, спарадычнымі.

дрыгва́ 10, 11, 24—26, 35, 37, 49, 52, 52а, 53, 54, 56—64, 67, 68, 70—82, 74—78, 80, 81, 83, 85, 87, 89, 93, 99, 105, 110—112, 116—121, 124—127, 130, 133, 139. *дрігва́* 44, 84, 86, 88. *драгва́* 27, 30, 36, 38, 43, 73, 75, 82, 94а, 96, 109, 113, 115, 120, 128, 132, 135. *дръгва́* 37. *дрягва́* 117.

дрыгба́ 8, 10, 28, 29, 33, 35. *драгба́* 5, 30, 34.

дрыгво́ 47.

плаў 1, 13, 21, 94а (мн.), 98, 108 (мн.), 109, 114, 126, 129, 132, 134, 140, 142.

сплаў 137, 138. *успла́ў* 13. *супла́ў* 107. *плаву́н* 13.

зыбу́н 2, 8, 12, 24, 32, *зъбу́н* 8а.

зы́баліца 31. *зы́байка* 7. *зы́бъўка* 15. *зы́балка* 31. *зыбу́ха* 25. *зыбу́шка* 16. *зыбі́на́* 118. *зып* 16. *зы́бкыя бало́та* 40. *зы́баіцца* 3. *зы́блецца бало́та* 9.

трасі́на 60, 136, 141. *трясі́на* 14, 17, 85, 88. *трасіна́* 52, 53, 123. *трасы́на* 108.

трасаны́на 90. *трасувэ́на* 91. *трасу́ха* 53. *трансаві́ца* 51. *транса́вы* (мн.) 45, 46.

здуховіна 101. *здуха́віна* 53, 104. *уздуха́віна* 65, 111. *здыховіны* 106.

духавіна 41. *дыхавіца* 41, 42, 61. *дыхавыца* 103. *оддыхля́* 103.

ба́гна 6, 22. *ба́г̆на* 19, 60. *бэ́гна* 66. *бэ́гма* 66.

ба́гня 49а, 58. *ба́г̆ня* 62. *бэ́гня* 36.

багно́ 53, 100, 141.

ба́гнет 101.

грузына́ 108. *гру́зіна́* 102.

гру́зкае бало́та 77, 96а, 102, 108, 131, 134, 137. *гру́зкая ме́ста* 122.

Адзінкавыя: *люны* 4 (багністыя месцы, вокны на балоце). *то́пкыя ме́ста* 16. *о́ко* 18. *смуга́* 20. *важгу́н* 21. *вагу́шка* 23. *гла́гайка* 31. *твань* 36, 80 (топкае месца), 135, 139. *гразкае балота* 48. *тракэ́ня* 50, 55. *жы́вец* 77. *балота* 83. *гойданы́на* 90. *быздо́ныця* 92 (дзе можна праваліцца) *подушкы́* 95. *здымкы* 97. *топкае балота* 112. *дуно́віна* 122. *болото дмэ́цця* 131. *мо́рочня* 132. *ме́рла* 136. *гу́талка гута́ецца* 137.

Карта № 59

УЗДУХА, УЗДУХАВІНА

№ 97 «У якім значэнні ужываецца слова ўздуха: а) узгорак, высокая паверхня зямлі, б) паверхня багністага балота...»

Картаграфуюцца значэнні слоў *узду́ха* і *ўзду́хавіна,* а таксама іншых лексем з коранем *-дух-* у межах семантычнага мікраполя 'від паверхні'. Назвы з коранем *-дух-* са значэннем 'уздухавіна' паказаны на карце № 9 першага тома Лексічнага атласа беларускіх народных гаворак.

1—3—. 4 *балота падымаецца на лю́нах.* 5—9—. 10 *на балоці узду́ха — зімля як ды́хаіць, калышыцца.* 11—12—. 13 *узно́ры — дзе ключы, норы.* 14 б) *праду́хліна.* 15—. 16 а) *гару́шка,* б) *зып.* 17—18—. 19 *узду́ха — балота пакрытае мохам, дзе трава не расце, адзін мох калышыцца.* 20—21—. 22 *пад грудзьмі узду́хі; уздухі баляць.* 23 *узду́хавіна* — 1) мокрае месца сярод сухога поля, выхад грунтовых вод, 2) ніз грудной клеткі у чалавека. 24 б) *зыбу́н.* 25 *праду́ха* — прасечаная адтуліна зімой на рацэ. 25а—. 26 *узду́хавіна — вышэй, дзе зямля.* 27—. 28 а) *гурбано́к,* б) *дрыгба́.* 29—34—. 35 а) *узго́рык,* б) *дрыгба́.* 36 *праду́хавіна* — паверхня багністага балота **37—. 38** *праду́хывіна* — месца на балоце, дзе не замярзае; *на туюь праду́хывіну і рыба выходзіць.* 39—. 40 *праду́хва зімо́й ні замі́рзайіць, а летым ні высыхайіць.* 41—48—. 49 *на сінакося здува́яцца.* 49а—50—. 51 *зду́ха — зямля у нізкіх мястах; здухава́то поле, туды цяшко ўехаць, карычневага колеру зямля.* 52—. 52а *зду́хавіна — благоя поля.* 53—. 54 б) *зду́ха, зду́хавіна,* в) *зду́ха, зду́хавіна — месца на балоці, дзе не расьце трава.* 55—. 56 б) *узду́ха.* 57—. 58 *зду́хавіна — пяскавая зямля, дзе нічога не расьце, пустая зямля.* 59 б) *узду́хавіна.* 60 *узду́ха* — паверхня багністага балота у тых месцах, дзе яна падымаецца уверх, дыхае. 61—63—. 64 *узду́хавіна ля рэ́кі, топкае балота.* 65 *узду́хавіна — топкае балота.* 66 *балота узбу́бніла, падымаецца, як кажух.* 67—68—. 69 *балота ўздуло́ся.* 70—. 71 б) *узду́ха.* 72 б) *узду́хавіца.* 73 б) *узду́хавіна, уздухавіна — на балоце паверхня, дзе багна.* 74—76—. 77 *жыве́ц — як падымаецца балота.* 78—84—. 85 *узду́ха* (цёплае паветра пасля дажджу). 86—91—. 92 *зду́хы в куровы.* 93 *зду́ха (на полі месца, дзе зямля гнецца, там пастаянна стаіць вада, таму што блізка да паверхні падыходзіць вада); зду́ха — гэто чуць-чуць не крыніца.* 94 б) *здухо́віна.* 94а—. 95 б) *подушкы́.* 96—97—. 98 а) *збагу́рокь,* б) *плав.* 99 *зду́ха бывая ту́пкая, у здусі дзе-нідзе ідзе ключавая вада.* 100 б) *зду́ха.* 101 б) *зду́ховіна.* 102 *узду́хлевіна — корка землі подымаецца, колі доспевае зерно, картоплі.* 103—. 104 б) *зду́хавіна — месца на балоце, дзе ўздуваецца.* 105—. 106 *зды́ховіны.* 107 *зду́ховіна — багністое булото.* 108—109—. 110 *узду́ха на нашым гародзе — не родзіць; узду́хавіна — гэта пясочная зямля, на ёй не родзіць, цаўнік картофельны не расце.* 111 *уздухавіна — уздутае место, там вада, а пад вадой цу́пко.* 112—117—. 118 б) *зыбіна́.* 119—123—. 124 б) *падашва́.* 125—139—. 140 *узду́ха — ето дзе плаў уздуваецца, а ты стаіш у ямцы, гнецца пуд ногамі.* 141—142—.

Карта № 60

КУПІНА

№ 103 «Я. н. купіна: купіна, кочка...» № 3728 «Куп'е, куп'ё...» № 3206 «Купнік: купістая мясцовасць...»

На карце супрацьпастаўлены назвы *ку́піны.*

Назвы *куп'е, ку́піны* картаграфуюцца як *ку́піна, купе́шка, ку́пка — як ку́па, купа́ —* як *ку́па.* Назвы *ко́чкі, скочкі* картаграфуюцца як *ко́чка, курганок, курганоў, курганы́, курга́ня — як курга́н, кі́чайка — як кіч, со́пкі — як со́пка.* У н. п. 81 назва *ку́піна* факультатыўна вымаўляецца і з націскам на іншых складах *купі́на, купіна́.*

кýпіна (№ 103): *кýпіна* 7, 8а, 10, 11, 14, 17, 19, 20, 22, 23, 25—27, 29 (тарфяная), 31, 33—38, 40—44, 47, 48, 49, 50—52, 52а, 53—64, 65 (і *кýпінка),* 67, 68, 70—77 (астравок на рацэ), 80—83, 84 (на сухадоле, у лесе), 85, 88, 93, 95, 96а, 99, 102, 104, 105, 106 (кýп'е), 107, 108, 110—130, 120а, 134—139, 141, 142. (№ 3728): *кýпіны* (17, 26, 27, 32, 45, 49, 58, 63, 70 *(дзве кýпіны),* 112, 113 *(кýпіна).* (№ 3206): *кýпіны* 19, *кýпына* 92.

купінá (№ 3206) — 103: *купынá* 91, 97, 100, 131; (№ 3728): *купынá* 90, 91, 94а, 96, 103; (№ 3206): *купінá* 99, *купынá* 96а.

купíна (№ 103): *купíна* 133, 140.

кýпа (№ 103): *кýпа* (дзе тарфяное месца) 2. *кýпа* (мн. л. *купы́*) 9. *кýпа* (чорна-карычневая зямля) 13. *кýпа* 24, 28, 45, 46, 49. *купéшка* 54, 60. *кýпа (зямля, як пêрêгарéўшый попел)* 86. *кýпа* 87, 90. *кýпка* 92. *кýпа* 94, 94а, 98, 101—109. *кýпка* 131. *купá* 93. (№ 3728): *кýпа* ('торф', 'чорная сухая зямля') 9, 86. *кýпы* 89. *купá* 93. *кýпа* 94, 95. *кýпы* 101. *кýпа* 108, 109, 132.

кóчка (№ 103): *кóчка* 'крэпкая земляная купіна' 29. *кóчка* 31, 32. *кóчка* ('невялікія грудкі на лузе') 38, 79. *кóчка* 68, 78. *кóчка* (у лузе, на вадзяных балоцістых месцах) 84—88. *кóчкі* 89. *кóчка* 99, 123. *кóчка* 'махавая купіна на сухадоле' 124. *кóчка* (на лузе) 125. *кóчка* 129, 130, 139. (№ 3728): *кóчка* (і *кóчкі, скóчкі* мн.) 7.

курга́н (№ 103): *курганóк* 'бугарок' 1, 2. *курга́н* 2—5, *курганóк* 6. *курга́н (курганы́ ў балóці)* 8. *курга́н* 9. *курганы́* 18. *курга́н* 21, 25а. *курганóк* 25а. (№ 3728): *курганы́* 1. *курга́ня* (там многа) 2. *мнóга курганóў* 4. *курганы́* 8, 18.

кіч (№ 103): *кіч* 12. *кіч* (*кічы́* 'асаковыя купіны') 15. *кíчаўка* 30.

сóпка (№ 108): *сóпка* 16. (№ 3728): *сóпкі* 16.

Адзінкавыя: (№ 103): *кýчка* 53. *грубáнчык* 140.

Адсутнасць лексем: 39, 69, 137.

Карта № 61

КУП'Ё

№ 3728 «куп'е, куп'ё»... № 3206 «Купнік: купістая мясцовасць...»

На карце супрацьпастаўлены назвы *куп'я́*.

У н. пп. 1, 7, 8, 12 (на тэрыторыі Верхнядзвінскага раёна, а таксама ў вярхоўі рэк Дрысы і Ловаці) картаграфуецца назва *сóпка* паводле слоўнікаў ('надмагільны насып', 'кратавінне' — «Слоўнік беларускіх гаворак паўночна-заходняй Беларусі і яе пагранічча». Т. 4. П-С. Мн., 1984. С. 521; 'вялікі курган, старажытная магіла круглай формы', 'кýпіна', 'пясчаны ўзгорак' — І. Я. Яшкін. «Беларускія геаграфічныя назвы. Тапаграфія». Мн., 1971. С. 178).

Нацiскныя варыянты картаграфуюцца асобна. Назва *кýп'я* картаграфуецца як *кýп'е, купня́к* — як *купнíк, купíско* — як *купá, кýпы* — як *кýпа, купы́нне* — як *кýпіна, кýпаўё* — як *кýп'ё, курганкí, курга́не* — як *курганы́, сóпка* — як *сóпкі.*

кýп'е: (№ 3206) *кýп'е* 62, 79, 133. (№ 3728) *кýп'я* 14, 23, 25, 34—38, 40, 45, 67, 71, 73, 75—80, 82, 96, 97, 102, 104—110 113—116, 118, 119, 120, 120а, 121—133, 135, 136, 138, 140, 142 (№ 3728): *кýп'е* 92, 106, 117, 125, 126.

куп'é (№ 3206) 90, 93, 112, 117, 134, 137, 138. *куп'ê* 125. (№ 3725) *кýп'я́* 140.

кýп'ё: (№ 3206): 60—62, 83. *кýпаўё* 53.

куп'ё: (№ 3728) *куп'ё* 9—11, 20, 25а, 28, 31, 33, 41, 47, 48, 50, 51, 52а, 54—57, 59, 64—70, 72, 74, 75, 81, 85, 87, 88, 99, 104, 111, 125, 126, 130, (№ 3206): *куп'ё* 130.

кýпнік: (№ 3728) 19, 42, 43, 75, 81, 84, 110, 114. (№ 3206): 79, 83, 85, 87, 89, 92, 107. *кýпнык* 92.

купнíк: (№ 3728) 135. *купня́к* (3728): 52.

кýпа: (№ 3728) 86, 95. *кýпы* (мн.) 89, 101, 108, 109. *кýпа* 'торф' 24.

купá: (№ 3728) 93. *купíско* 46.

кýпіна (№ 3728): 79. *кýпына* (№ 3206) 92. *купы́нне* (№ 3206, № 3728) 97.

купінá (№ 3206) 94. *купынá* 91, 96а, 97, 131. (№ 3728) *купынá* 91, 94а, 96, 103.

кýпіны: (№ 3728) 17, 26, 27, 32, 45, 49, 58, 63, 112. (№ 3206) *кýпіны* 12.

курганы́: (№ 3728) *курганы́* 1, 4, 8, 18. *курганкí* 6. *курга́не* 2. (№ 3206) *курганы́* 4.

сóпка: (№ 3728) *сóпкі* 16. *сопка* 1, 7, 8, 12.

Адзінкавыя: (№ 3728): *кóчкі* 7, *купэ́ля* 98. *грýды* 49. *купíско* 46.

Адсутнасць лексемы: 5, 8а, 13, 15, 21, 22, 29, 30, 96а, 100, 140.

Карта № 62

РУДАЯ ВАДА НА БАЛОЦЕ

№ 106 «Я. н. рудая вада на балоце: рудовіна, рудзіца, іржа, ржавінне...»

Картаграфуюцца назвы рудой вады на балоце. Паказаны адрозненні па каранях і словаўтваральных элементах.

1 *рудáя вада.* 2 *рудáя вада, рудзíзна.* 3 *рудá.* 4 *іржáвая вада.* 5 *іржáвіна, рудáя вада.* 6 *іржáвіна.* 7 *іржáўка; іржаўкай красюць пражу.* 8 *аржáўчына.* 8а *іржá.* 9 *іржáвая вада, іржáўчына.* 10 *аржá, аржáвая балота; аржá аж бліщчыць, рудáя.* 11 *аржá, аржáвая балота.* 12 *аржáвъя въда, аржáка.* 13 *ржáвінь.* 14 *аржáўка.* 15 *іржá.* 16 *аржáвінь, аржáвіньня.* 17 *аржáўчына.* 18 *ржáва вада.* 19 *рудá; у рудý фарбавалі.* 20 *рудá.* 21—22 *аржавіньня.* 23 *рудá бярэцца за ўсё, порткі не адмыеш.* 24 *рудáя вада, аржавíння.* 25—25а *рудáўка.* 26 *рудáўка, рудáя вада.* 27 *рудá.* 28 *іржáвая.* 29 *йіржá, йіржáўчына.* 34 *іржáўчына.* 35 *іржá.* 36 *іржáўка.* 37 *іржá, рыжая вада.* 38 *рýдая выда, іржáвая выда.* 39 *аржáвінь.* 40 *ржáўчына.* 41 *іржá, іржáвіньня.* 42 *ржáвіньня, рыжыя ржáвіньня.* 43 *ржáвіньня.* 44 *іржáвіньня.* 45 *ржáвая вада.* 46 *іржáва вада.* 47 *іржá.* 48 *рудá.* 49 *йіржáвая вада.* 49а *іржá.* 50 *рыжá.* 51 *рудá.* 52 *рудá; бабы ніці фарбавалі ў рудзé.* 52а *рудá.* 53 *рудá, рыжýха.* 54 *рудá.* 55 *ржа.* 56 *рудá; рудý варацъ умесьці з мучарнікам і чэрняць плацё.* 57 *рудá, у руду клалі траву мучáн, атрымлівалася чорнае.* 58 *рудавінá.* 59 *рудáя вада.* 60 *ржа, ржáвая, іржáвая вада.* 61 *ржáвая вада.* 62 *рудá.* 63 *іржá.* 64 *рудá.* 65 *йіржáвая вада.* 66 *іржáвая вада, іржá.* 67—68 *іржá* 69. 70 *йіржáўка, рудáўка.* 71 *іржá, іржáвая вада.* 72—74 *іржá.* 75 *ржа, ржáвая вада.* 76—77 *іржáвая вада.* 78 *ржáўчына.* 79 *йіржá.* 80 *іржавая, рыжая, іржа.* 81 *ржа, ржáўчына.* 82 *ржáвая вада, ржáўка, іржá.* 83 *іржáвъя выда.* 84 *аржá, аржáвіна.* 85 *ржáвыя выда.* 86 *аржáвая, рыжая вада.* 87 *ржáўчына.* 88—89 *іржá.* 90 *ржáва вода, рудóю заплы́вшы.* 91 *рудá, ржáвая.* 92 *ржáвая вуда.* 93—94 *рудá.* 94а *ржáвая вода, бы ржа напала.* 95 *ржя́ва вода, вода з ржéю.* 96 *смýгла вода, смýга; ржя на воді.* 96а *ныхорóша вода.* 97 *ржáвытая.* 98 *рыжéва вуда, рыжé* (і пра ржавую ваду), *рудáя вуда, на сіно напала рыжé.* 99—100 *рудá.* 101 *рудáя вода.* 102 *чырвóна, жóўта вода; там дзе рудá, рудáя вода, дзе згорыт торф.* 103 *застóяна, ржя́ва, затвíюрна вода.* 104 *рудá.* 105 *рудá, вада з рудóю.* 106 *рудá.* 107 *іржá, рудá.* 108 *жáбор, ржя́ва(я) вода, рудáя вода.* 109 *затвóрна вода, іржáва вода.* 110 *іржáва вода* (нов.), *рудá* (трад.). 111 *рудáя, ржáвая вада, рудá.* 112 *рудáя вада, рудá.* 113 *ржáвая вода.* 114 *рудá вода, ржа.* 115 *рудá.* 116 *іржá.* 117 *рудá.* 118 *іржá, іржáўчына.* 119—120 *іржá.* 120а *рудáя вада.* 121 жарая вада. 122 *іржá, іржáвая вада.* 123 *іржá, ржáўчына.* 124 *ржáвая вада, іржá.* 125 *рыжая вада.* 126 *ржáвая вада; іржа* (гразь, асадак ад такой вады). 127 *ржа, аржá.* 128 *рыжая вада, ржáвая вада, ржа.* 129 *іржáвая вада, іржá.* 130 *ржáвая вада, рудáя вада.* 131 *рыжéва вода, чырвóна вода.* 132 *рудáя, ржáвая вада.* 133 *ры́жа вода, жáбор.* 134 *ржáвая вода, йіржá.* 135 *ржáва, рудáя вада; там адна рудá, адна ржа.* 136 *ржáвая вада.* 137 *іржáва вада.* 138 *ржáвая, рыжáвая вода, йіржá.* 139 *вада са ржой, ржáва вада.* 140 *ржáва вода, рыжá.* 141 *рудáя, ржáвая.* 142 *іржá.*

Карта № 63

НЕВЯЛІКІ ПРЫРОДНЫ ВАДАЁМ

№ 113 «Я. н. невялікі вадаём, у якім вада не высыхае летам: луг, лужок, аборак, купела...»

Трэба адзначыць, што пытанне ў Апытальніку сфармулявана шырока, а таму сюды увайшлі назвы мясцовых аб'ектаў, у якіх вада не высыхае летам, ад струменьчыка крыніцы да невялікага возера, выкапаная копані, бліжэйшага балота і г. д.

На карце паказваюцца толькі пашырэнне назваў невялікіх прыродных вадаёмаў. Картаграфуецца назва *крыніца* 2, 48, 84, 115, 123, 124, 131, 140, і як *крыніца, крынічлівае мéсца* 74. *крыны́ця* 131, бо яна лічыцца таксама вадаёмам, якія ўтвараецца на месцы выхаду падземных натуральных вод.

У н. п. 14 картаграфуецца назва *узнóр* 'крыніца' паводле «Слоўніка беларускіх гаворак паўночна-заходняй Беларусі і яе пагранічча» (Том 5. С — Я. Мн., 1986. С. 191).

Назва *луговы́нка* 94а картаграфуецца як *луг, лужáечка* 118 — як *лужáйка, балóта* 5, 87, 94, *балóцінка* 135, балаціна 3, 68 — як *балóтца, купэ́ля* 97, *купéліна* 24, 30, 81, *купяліна* 24, *купёла* 12, *купéльца* 75, *купéлі* 7 — як *купéла, óзеро* 114, 134, *азёрка* 1, *вóзярка* 25, *азярцó* 35, 88, 112, *возерцэ́* 138, *вазяры́на* 72, *азяры́на* 60 — як *вóзера, бріюд* 96, *бродóк* 103 — як *брод, сáжувка* 91 — як *сáжалка, бýквъвіна* — як *бýкавіна* 37.

Адведзены ад картаграфавання назвы непрыродных (штучных) вадаёмаў, бо не адпавядаюць тэме карты: *канáва* 47, 49а, 65, 106. *кóпанка* 72, 117, 120, 141. *я́ма* 52а, 109, 113, 135.

луг 4, 8а, 51, 58, 90, 93, 107, 111, 117, 120а, 122, 132, 134, 136. *лух* 27, 49, 54, 66, 100. *луговы́нка* 94а.

лужóк 8а, 10, 11, 25а, 51, 54—57, 59, 61, 62, 82, 83, 85, 99, 104, 105, 108, 111, 117, 126, 132.

лýжа 22, 63, 79, 80, 121, 134.

лýжына 8а, 79, 80.

балóтца 5, 25а, 26, 67, 73. *балаціна* 3, 68. *балóцінка* 135. *балóта* 5, 87, 94.

купéла 29, 75, 79, 81. *купэ́ля* 97. *купéліна* 24, 30, 81. *купяліна* 24. *купёла* 12. *купéльца* 75. *купéлі* 7.

вóзера 128. *вóзяра* 45, 85. *вóзера* 128. *вóзіра* 6, 28. *óзеро* 114, 134. *азёрка* 1. *(в)óзярка* 25. *азярцó* 35, 88, 112. *возерцэ́* 138. *вóзерка* 77. *озерцэ́* 134. *вазяры́на* 72. *азяры́на* 60.

пруд 9, 14.

брод 106, *бріюд* 96. *бродóк* 103.

сáжалка 9, 14, 17, 21, 32, 35, 42, 46, 64, 70, 74, 87, 106, 111. *сáжувка* 91.

абóрак 40, 44.

кýдра 19, 20, 52.

лог 82, 125, *лох* 122.

бýкавіна 31. *бýквъвіна* 37.

узнóр 14, 16.

Адзінкавыя: *аблóга* 38, *абрэ́чак* 58. *бáгна* 86. *бáлка* 119. *бýхта* 92. *вадапóй* 120, *вадастóй* 128, *вы́жар* 120а. *выжáрына* 67, 71. *долíна* 137. *éма* 98. *жыўцы́* 123. *зáвань* 57. *залёва* 36. *зрой* 45. *затóкі* 77, *Калóшына* (мікратапонім) 142. *калю́га* 110. *калю́жа* 130, канáл 94а. *кáцвіна* 76. *кóтлъвіна* 39. *Крáсніца* (мікратапонім) 142. *круг* (круглай формы сажалка) 127. *крыніця* 131. *лажчы́на* 125. *лахчы́на* 58. *лашчы́на* 13, 15. *лужáйка* 118. *лýнка* 8. *лі ракі* 74. *мушáрынка* 135. *обýрок* 114. *опáркі* 101. *пель* 116. *пóплюсок* 94а. *прóлыбка* 84. *прóрва* 82. *прýдзік* 8. *роў* 106. *ставóк* 35. *стаў* 46. *струёк* 43. *стýбло* 102. *тапіла* 118. *твань* 78. *топіло* 107, 129. *чáква* 133. *чысцéц* 139. *я́ма* 52а, 109, 113, 135. *я́мка* 134. *ярýжына* 53, *ятёл* 95.

Карта № 64

САЖАЛКА НА РЭЧЦЫ

№ 114 «Я. н. штучна выкапаны вадаём: а) на рэчцы: пруд, запруда, стаў, ставок...»

Картаграфіруецца ў першую чаргу розніца паміж назвамі па кораню і часткова суфіксальная розніца паміж аднакаранёвымі назвамі. Некаторую тэрытарыяльную акрэсленасць у пашырэнні маюць толькі назвы *стаў* і *пруд*.

Адзначаны таксама назвы *кóпань* 76, 139. *кóпынь* 87. *купáльня* 88. *роў* 89. *тóня* 96, якія не прыняты пад увагу пры картаграфаванні і выключаны са спісу назваў сажалкі на рэчцы.

сáжалка 11, 48, 76, 102, 103, 139. *сáжаўка* 45, 60.

стаў 2, 4—6, 18, 20, 21, 25, 27, 46, 47, 52, 52а, 53, 57, 75, 134. *став* 109.

ставóк 7, 8, 8а, 23, 29, 32, 35, 44, 47, 50, 53, 82, 85, 91, 92, 107, 129, 130, 134.

застáў 9, 110, 116, 117, 123. *зыстáў* 43.

застáва 62, 67, 73, 81, 118, 119, 124, 128, 133. *зыстáва* 35, 58, 84.

стáвішча 19. *зáстаўка* 26. *застаўкі* 65. *зáставінь* 73.

прут 8а, 13, 29, 31, 34, 38, 49, 54, 83. *пруд* 14, 36, 41, 55, 59, 79, 80, 87, 101, 119, 124, 134.

запрýда 10, 15, 17, 26, 28, 33, 49а, 59, 74, 79, 80, 86, 99, 120.

гат 94а, 106, 140.

гатóк 94а. *гаць* 140. *загáтка* 137.

Адзінкавыя: *на рэ́цы загáчывалі* 63. *зáспа* 15. *іспóл* 12. *букавіна* 37.

Карта № 65

ВЫКАПАНАЯ САЖАЛКА

№ 114 «Я. н. штучна выкапаны вадаём: б) на сухадоле: стаў...»

На карце паказана пашырэнне рэгіянальных назваў на фоне агульнавядомай назвы *сáжалка*. Шэраг адзначаных слоў, відавочна, нельга адносіць да ліку рэгіянальных назваў выкапанай сажалкі. Гэта, у прыватнасці, 88 *азярцó, купáльня*. 97 *купэ́ля*. 42 *выдапóй* (нов.). 134 *катлавáн*. 111 *кар'éр*. 8а *вы́гарка*. 82 *перакóп*. 96 *тóня*. 28, 31, 36, 47, 74 *канáва*. 89, 101, 106 *роў*. 131 *колóдэць*. 133 *рэвель*. 142 *вадаём*. Яны са спісаў назваў выкапанай сажалкі выключаны.

сáжалка 2, 4, 5, 7—9, 11, 17, 19, 20, 24, 25, 29, 34, 37, 38, 40, 43, 45, 55, 57, 60, 61, 66—68, 73, 75, 76, 80—82, 86, 93, 100, 102—105, 107, 108, 110, 112—119, 122, 124, 127—130, 132, 135, 137, 139. *сáжълка* 8а, 13, 15, 32. *сáжылка* 35, 41, 44. *сáжовка* 90, 96а, 109. *сáжаўка* 50, 92. *сáжувка* 98. *сáджаўка* 51. *сáжэлка* 94, 94а. *сáжолка* 94а, 95, 96.

стаў 3, 6, 21, 22 (мн.), 49 (мн.), 49а, 51, 52, 56, 58, 59, 99, 109, 126.

ставóк 8, 8а, 10, 11, 33, 84, 85, 87,-91, 123.

застáва 62, 133.

пруд 30, 53, 54, 88, 111, 134.

кóпань 14, 74—76, 114, 139. *къ̂пънь* 12. *кóпынь* 35—41.

кóпанка 63, 70—72, 77, 83, 112, 114, 117, 120—122, 125, 127, 128, 135, 138, 140. *кóпынка* 16.

кóпанэц 108

Адзінкавыя: *я́мка* 96а, 114.

Карта № 66

ВІР

№ 117 «Я. н. вадаварот: вір, буркун, бурча...»

Картаграфуюцца назвы віру на рацэ. Паказаны адрозненні па каранях і словаўтваральных элементах. Назва *вірóк* картаграфуецца як *вір*, назва *віхар* — як *віхóр*, назва *я́міна* — як *я́ма*.

1 *вір*. 2 *вір* (пераважна), *віры́* (мн.), *амýт*. 3 *вір*. 4 *амýт — лёха ў возіры, лёхі, дзе круціць і ўцягвае чалавека*. 5 *вір*. 6 *вір, вакнó*. 7 *амýт; купаўся і пупаў у амут*. 8 *амýт — там круціць, топюцца людзі ў амуцé*. 8а *вір*. 9 *вірóк, вір, амýт*. 10—11 *вір*. 12 *вір, зáвънь*. 13 *амýт*. 14 *вір*. 15 *амýт*. 16 *вір*. 17 *узнóр, амы́т*. 18—19 *вір*. 20 *вір; вада вірýя*. 21—24 *вір*. 25 *атвóй*. 25а—27 *вір*. 28 *вір, бук; рака закручана, як завуць бук, у бук запёрла лáву*. 29 *вір*. 30 *бук*. 31—39 *вір*. 40 *рыка малыя і віркі мáлыя*. 41 *вір* (глыбокае месца, не абавязкова вадаварот). 42 *віхырь выдзяный і віхырь вітряный*. 43—46 *вір*. 47 *вір; на Кóтры вірóў грумáдо, ты ні глядзі, што яна такая вуска*. 48—49 *вір*. 49а *атвóй, вір*. 51. *вір, там вада кружыцца*. 52 *віхрóвіна; папаў на віхровіну і скруціла ў курч чалавека*. 52а *вір*. 53 *бýхта*. 54—55 *вір*. 56 *вір, вада віхрóм уецца*. 57 *вір*. 58 *круцéль, крýціць*. 59 *вір*. 60 *вір, вірóк*. 61—71 *вір*. 72 *я́міна*. 73—76 *вір*. 77 *крýча*. 78 *вір*. 79 *гаршчóк* (часцей), *вір*. 80 *гаршóк, гаршóк, вір* (трад.); *урочышча Вірóк*. 81 *крýча, гаршчóк*. 82 *вóтмут, кругаварóт*. 83—84 *вір*. 85 *круцéль* (трад.), *вір* (нов.). 86 *вадаварóт, вір*. 87—89 *вір*. 90 *на тóні — дэ крýтыцьця; тóня*. 91 *óмут*. 92 *крýча*. 93 *óмут, ўóмут, жарлó* (рэдк.); *папаў на тое месца, дзе бы*

мьяліца. 94 *яма, дэ крутіт (краніца, крэніца)*. 94а *яма, прыворотьте*. 95 *выр, круча*. 96 *круча*. 96а *выртуха*. 97 *бурчак, крутыть вода*. 98 *тут ныма*. 99 *вір*. 100 *бухта*. 101 *вір*. 102 *вір, віры* (мн.). 103 *бухта; попав у такую бухту, што ны выробывса; вода крутыть*. 104 *вір, вірок*. 105 *яма, у ямі круціць*. 106 *віхор*. 107 *йур*. 108 *выр, круча, на вырў*. 109 *комына вода, выр*. 110 *яма*. 111 *вір*. 112 *вір, бурчак*. 113 *вірок*. 114 *бухта*. 115 *вір*. 116 *круч*. 117 *віхор*. 118 *вотмут*. 119—120 *вір*. 120а *крут, круча*. 121—122 *круча*. 123 *вір*. 124 *вотмут, вір* (рэдк.), 125 *вір, вярцёбы; у рэчкі кольцамі вярцёбы круцяцца*. 126 *круча, вір; туды можа і чалавека ўкруціць*. 127 *отмут, круча*. 128 *вір*. 129 *равучая вада*. 130 *вір*. 131 *буваном ідэ вода*. 132 *на кручку, крутіль, у вырў, выр*. 133 *бухта*. 134 *вір, круча*. 135 *круча*. 136 *вір*. 137 *круціць*. 138 *круча*. 139 *вір*. 140 *вір, верць*. 141 *вір*. 142.

Карта № 67

ГЛЫБОКАЯ ЯМА НА РЭЧЦЫ

№ 119 «Я. н. глыбокая яма на рэчцы: вір, каверт, коверт, вомут, бухта, букча, бука...» АЛА 2634 'глубокое место в реке или озере, глубина' глубина — dubina — głębina.

Картаграфуюцца назвы глыбокай ямы на рэчцы. Паказаны адрозненні па каранях і словаўтваральных элементах. Як *вір* картаграфуецца *вірок*, як *омут — вомут, вотмуць*, як *бухта — букта*, як *бук — бука*, як *яма — ямка, ямачка, яміна, чорная яма*.

1 *яма, вір*. 2 *вір; віры*. 3 *яма*. 4 *амут — лёха; лёхі ў возіры; кавет* — чулі, але не знаюць што гэта. 5 *амут*. 6 *вакно, вір*. 7—8 *амут*. 8а *вір, амут*. 9 *віры*. 10 *вір*. 11 *вомут*. 12 *завънъ*. 13—15 *амут*. 16 *вір, ключ*. 17 *амыт*. 18 *бухта*. 10 *яма*. 20 *бабровішча*. 21. 22 *атвой*. 23 *яма*. 24 *вір*. 25 *атвой*. 25а—26 *вір*. 27 *выбойіна*. 28 *вір, падпечча*. 29 *вір, амут*. 30 *бук*. 31 *вір*. 32 *яма; вір — дзе круціць*. 33 *вір*. 34 *ямка, яміна*. 35 *бохын*; *Бук* — назва балота. 36 *вір*. 37 *бук; букі* (мн.); *Шпакаў бук. Бабскі бучок* — глыбокія месцы у рэчцы. 38 *вір*. 39 *віры*. 40 *віркі нібальшэя*. 41 *вір, вотмут, бука*. 42 *вір глубокій*. 43 *вір*. 44 *вірок*. 45 *яма, ямачка*. 46 *вадзяныя ямы, бухты*. 47 *вір глубокі*. 48 *чорна яма*. 49 *вір*. 49а *атвой, вір*. 50 *бухта*. 51 *вір*. 52 *віхровіна*. 52а *у яме вада, і круціць, і называецца вір*. 53 *вір*. 54 *бухта*. 55 *вір* (рэдк.), *бухта, яма*. 56 *яма*. 57 *бухта*. 58 *букта*. 59 *яма, бухта*. 60 *вір*. 61 *бухта*. 62—65 *вір*. 66—67 *яма*. 68 *вотмут; у Каншонкавым вотмуця; на Крукавым вотмуця*. 69 *вір; дзе вір, там і яма; калена — глыбокае месца; дзе рака паварочваецца, там яма*. 70—71 *вір*. 72 *яміна*. 73 *яма*. 74 *бук*. 75 *вір, вотмыт*. 76 *вір; хоць у вір галавой*. 77—79 *вір*. 80 *яма, катлаван* (нов.). 81 *вір, вотмат*. 82—83 *вір, вотмут*. 84 *вір*. 85 *вірок*. 86 *вір*. 87 *ямка, вір*. 88 *вір, прорва*. 89 *вір*. 90 *ямка, тоня*. 91—93 *омут*. 94 *яма*. 94а *прыворотьте*. 95 *ямы* (мн.); *яма* (адз.). 96 *ямка*. 96а *выртуха*. 97 *глубока ема, емка*. 98 *ема глыбока*. 99 *вір глыбокі*. 100—101 *вір*. 102 *ямы; Сомыньськое озеро ямковатое*. 103 *ямы*. 104—105 *яма*. 106 *віхор*. 107 *юр, яма*. 108 *яма*. 109 *бухта*. 110 *ямы*. 111 *бухта — глыбокае месца за заваросце ракі, вада ударaецца аб берах і ідзе зноў*. 112 *затон; затоны*. 113 *бухта*. 114—115 *вір*. 116 *круч*. 117 *віхор, яма*. 118 *вір*. 119 *глыб, яма*. 120 *вір*. 120а *круць, круча, круч*. 121—122 *круча*. 123 *вотмуць*. 124 *яма, вотмут*. 125 *вотмут, вырва, круга, яма*. 126 *круча, вотмут*. 127 *отмут*. 128—129 *вотмут*. 130. 131—. 132 яма, глыбіна, глыбокыйі місця. 133 *прымол, бухта*. 134 *бухта*. 135 *кручы* (мн.), *круча* (адз.). 136 *вір*. 137 *кадоўб*. 138 *вомут*. 139 *вір*. 140 *вір, яма*. 141 *яма*. 142 *вір*.

АЛА: 13А *атвой*. 26А *жараўло*. 28А *букта, круцель*. 29А *віхор, вір*. 30А *вір*. 34А *яма, вір*. 41А *вір*. 53А *бухта*. 67А *круча*.

Карта № 68

ЧАСТКА РАКІ, ЯКАЯ ЗІМОЙ НЕ ЗАМЯРЗАЕ

№ 121 «Я. н. частка ракі, якая зімой не замярзае: лунка, пломіна, пломіска, сцякун...» На карце супрацьпастаўлены назвы часткі ракі, якая зімой не замярзае.

Назва *крынічка, крынічная места, крынішныя места, крынічнае места, крынічлівае места, крынічлівыя места, крынічная вада* картаграфуюцца як *крыніца*, назвы *опар, опар, опарок, опарі, упар, патпар, апара, парня, вопара, ашпарына, там парыць, апарыстая места, апарыстая рэчка* — як *апар*, назвы *палання, палыньй, пълння, пълня, палыня, пылыня, паланя* — як *палыння*, *пролупка, пролапка* — як *пролубка, продуха, прадухвіна, прадушына, аддушына, уздуха, прадупліна, прадуквіна, продух* — як *прадуха, быстра, быстра вада* — як *быстрак, цякун, сцёк* — як *сцякун, гніль, гнілое места, гнілая рака* — як *гнілец, теч*, *цекі, чэч, чэць, тычке, прутёк, цечы* — як *цеч, бягунец, бягучая вода, бягушчая вада, бежыць вада* — як *бягун, праломка, проламка* — як *праломіна, вірўіць вада* — як *вір, лумка, луміна* — як *лунка, пель, пеля, пелечка* — як *пелька, палонка, палонька, паломіна, паломка* — як *палонка, цёплыя выда, цёплыя места* — як *цёплае*.

Пры картаграфаванні пад увагу не прымаліся фанетычныя і фанетыка-граматычныя асаблівасці.

Адведзены ад картаграфавання адказы *сэрэдына* 94а, *рыка мые* 96, *сэрэдзіна ракі* 135, як не зусім пэўныя, агульныя.

крыніца 21, 25, 26, 29, 52, 56, 58, 62—64, 68, 72, 74, 75, 83, 84, 88, 93, 104, 105, 110, 119. *крынічка* 88. *крынічная места* 6, 33, 68, 71, 75. *крынішныя места*. 35, 42. *крынічнае места* 73. *крынічлівае места* 73. *крынічлівыя места* 85. *крынічная вада* 20.

апар 99. *опар* 95, 103. *опар* 97, 108, 138. *опарок* 106. *опарі* (мн.) 103. *упар* 132. *патпар* 25. *апара* 52а, 54. *парня* 58. *вопара* 129. *ашпарына* 129. *там парыць*. 58. *апарыстая места* 65. *апарыстая рэчка* (не замярзае сярэдзіна) 67.

палыння 127. *палання* 76, 123—126, 128. палыньй 61, 112, 130. *пълння* 15, *пълня* 12. *палыня* 52а. *пылыня* 7, 13. *паланя* 1, 8, 49а.

пролубка ('прамыіна') 44, 75, 80. *пролупка* 8а. *пролапка* 6, 34.

прадуха, 86. *продуха* 113. *прадухвіна* 34. *прадушына* 86. *аддушына* 86. *уздуха* 56. *дух* 127. *прадупліна* 12. *прадуквіна* 12. *продух* 93, 94.

быстрак 2, 75, 107. *быстра (быстра на Сажы)* 82. *быстра вада* 56.

сцякун 45, 48, 116. *цякун* 45, 120. *сцёк* 89.

гнілец 139. *гніль* 136. *гнілое места* 118. *гнілая рака* 118.

цеч 111. *теч* 134. *тіч* 109. *цекі (цекі на пераміллі бываюць)* 137. *чэч* 114. *чэць* 114. *тычке* 92. *прутёк* 98. *цечы* 137

цёплае: цёплыя выда 75 *цёплыя места* 16.

бягун 117. *бягунец* 117. *бегучая вода* 134. *бягушчая вада* 119. *бежыць вада* 135.

праломіна 41. *праломка* 47, 53. *проламка* 36, 38.

вір 69, 79. *вірўіць вада* 3.

лунка 10, 11, 17, 31, 36, 37, 40, 42, 50, 57, 74, 85, 88, 141. *лумка* 14. *луміна* 32.

пелька 121, 126. пеля 127. *пель* 122. *пелечка* 126.

палонка 38, 61, 67, 79, 130. *палонка* 60. *палонъка* 12. *паломіна* 70. *паломка* 70.

Адзінкавыя: *акно* (на возеры) 2; *бязденная акно* 26; *акенца* 81; *люны* 4; *пярэсуха (бывае чуць замерзне, але на пярэсусе не ідуць, у нас у трох месцах пярэсуха)* 66; *атмел* 28; *лёх* 23; *прэль (як вясной разапраець)* 21, *прэміна* 24; *прамыіна* 41; *прамоіна* 85; *ятэль* 133; *яма* 140; *жывец* 82; *пётро* 131; *рягтун, рігатун* (на стаячай вазярыне) 84; *отмут* 127; *прорва* 136; *ключ* 87; *плывун* 90; *палюе вуда* 98; *плёс* 100; *грэбынь* 90; *бузяная рака* 17. *крут, круча* 120а. *атвой (гетыя атвайі ні дўжа замярзаюць)* 22. *ні замярзаючае места* 43. *зрудляныя месца* (зрудляныя месцы не замярзаюць) 46. *хуткацечка (хуткацечка не замярзае зімой)*.

Адсутнасць лексемы: 5, 18, 19, 25а, 27, 30, 39, 49, 55, 59, 77, 78, 91, 97, 101, 115, 142.

Карта № 69

ПАЛОНКА

№ 122 «Я. н. прасечаная адтуліна ў замерзлых вадаёмах: палонка, панаўка, паніўва, пелька, пролуб, пролубка...»

На карце досыць добра супрацьпастаўляюцца тэрытарыяльна розныя па кораню назвы. Паказаны таксама тэрытарыяльныя адносіны паміж некаторымі пашыранымі варыянтамі асобных назваў. Картаграфуюцца: *ополона*, як *ополонка, балумка*, як *балонка, проламка, пролaнка*, як *пролубка, пролуба*, як *пролуб*.

пелька 66, 69—72, 76, 77, 82, 112, 115, 116, 118—122, 124—130, 135, 136, 138, 141, 142. *пеля* 117, 140. *пель* 122.

пало́нка 38, 56, 61, 62, 67, 85, 99, 100, 104, 110, 113, 133, 134, 139, 141. *палонка* 60, 65, 98, 105, 114. *поло́нка* 90, 96а, 97, 137. *пуло́нка* 92, 98. *пало́мка* 94.
апало́нка 111. *ополо́нка* 96, 107—109, 131, 132. *ополу́нка* 94а. *ополо́на* 107.
пало́нька 95, 103, 106. *полы́нька* 102.
па́ланка 75. *паланнЯ́* 126. *пальі́на* 88.
бало́нка 88. *болонка* 90. *балу́мка* 11.
па́ніўка 78—80, 83—89. *па́нейка* 84. *па́няўка* 81. *па́нюўка* 84.
па́наўка 73. *па́нуўка* 44. *па́ныўка* 43.
про́лупка 1, 6, 8а, 10, 11, 18, 20, 22—25, 25а, 32, 57, 60, 61, 68. *про́лубка* 5, 59, 80. *про́лапка* 2, 4, 7, 8, 21. *про́лабка* 5. *про́лъбка* 9. *про́лъпка* 13. *про́ламка* 26, 31, 36, 38, 51, 52а, 63, 74. *про́лымка* 35. *про́лумка* 58. *про́ланка* 37.
прало́мка 45—49, 49а, 53, 54. *прало̂мка* 64.
про́луб 9, 41. *про́лап* 3. *про́луп* 50, 60. *про́луба* 19.
про́руб 42, 55, 85, 87, 91, 125, 128, 136. *про́руп* 55, 90. *про́раб* 101. *про́рубка* 27. *про́рабка* 33.
лу́нка 12, 15—17, 30, 32, 34, 36, 40, 42, 73, 79, 81, 87, 116, 125. *лу́мка* 14, 29.
Адзінкавыя: *цюшка* 6. *ку́пка* 28. *лу́пка* 41. *прасе́ка* 41.

Карта № 70

БЕРАГ

123 «Я. н. бераг вадаёма: руб. бераг...» АЛА 3225 berg берег — breg — brzeg
Картаграфуюцца рэфлексы паслянацікнога этымалагічнага *е* ў слове бераг (**берегъ*). У асноўнай частцы беларускіх гаворак рэфлексы галоснага *е*, які картаграфуецца, звязаны з характарам акання: *е > а; е > ы; е > і; е > ъ*. Не выключана, што ў асобных гаворках адбыўся пераход *е > о > а*. Для гаворак Заходняга Палесся характэрны пераход *е > о; е > о > у; е > е*[ы]; *е > ы*. Не картаграфуюцца назвы разнавіднасцей берага.
бе́раг 36, 37, 45—48, 61, 73, 75, 77, 80—82, 115, 116, 118—130, 135, 137—139, 141, 142. *бе́рах* 1—8, 10, 11, 18—28, 30, 31, 38, 49—58, 60, 62—66, 68—72, 74, 76, 99, 100, 105, 110, 112, 140. *бе́раг*[х] 9, 59, 67, 88, 104.
бе́рЯг 33.
бе́рыг 40, 42, 43, 78. *бе́рых* 34, 35, 73.
бэ́рыг 90, 92. *бэ́рэ*[ы]*г* 131.
бе́ріг 40, 44, 79, 84—87. *бе́ріх* 13, 14, 16, 17, 32, 39, 83, 89. *бе́рих* 12.
бе́ръх 8а. *бе́ра*[ъ]*х* 29.
бе́рэг 114, 136.
бе́рег 117.
бэ́рэг 91, 94, 107, 113, 117. *бэ́рэх* 93, 133.
бэ́рог 94а—96а, 101—103, 108, 109, 132. *бэ́рох* 97.
бэ́рух 98, 106.
Адведзены: *атло́г* 125. *бурт* 107 *(сідзеў на канаві, на бу́рці)*. *бычовні́к (бэрог — са́мый край, а бычовні́к — трохы выжэй)*. *грэ́бля* 46. *паплаве́ц* 142. *узва́лля* 4.
АЛА: *бе́раг* 38А, 40А, 58А—63А, 66А, 67А, 115. *бе́рах* 3А, 5А, 6А, 10А—13А, 15А—19А, 24А, 26А—35А, 37А, 44А, 46А, 49А, 50А, 53А, 55А, 50, 61, 70. *бе́рах*[г] 14А.
бе́рых 1А, 2А, 4А, 22А, 36А.
бэ́рыг 43А.
бе́ріг 23А, 25А, 39А, 41А, 42А. *бе́ріх* 7А, 9А, 21А.
бе́ръх 8А, 20А.
бе́рэг 54А, 56А.
бэ́рэг 64А, 65А. *бэ́рэх* 51А.
бэ́рог 45А, 47А, 48А, 64А. *бэ́рох* 52А.

Карта № 71

ПАДОЛ (МЕСЦА НА БЕРАЗЕ ВАДАЁМА, ДЗЕ МЫЮЦЬ БЯЛІЗНУ)

№ 140 «Я. н. месца (на беразе рэчкі, возера і іншых вадаёмаў), дзе мыюць бялізну: працвішча, падол...» № 3237 «Падол: а) месца на рэчцы каля вёскі, дзе мыюць бялізну, пояць коней, бяруць ваду...»
На карце картаграфуецца пашырэнне слова *падо́л* 'месца на беразе вадаёма, дзе мыюць бялізну'. Усе іншыя адзначаныя назвы тыпу *бро́дніца* 107, *бе́рва* 66, 103, 109 адведзены ад картаграфавання, бо не адпавядаюць тэме карты. Яны б склалі самастойную тэму карты 'кладка, дошка, калода для мыцця бялізны на беразе вадаёма'. Адведзена таксама ад картаграфавання назва *падо́л* у іншых значэннях: 9 'прыстань' (3237), 113 'ніжэйшая частка поля' (3237), а таксама ўрочышчы *Падо́л* 'месца каля высахшай рэчкі' 119(140), урочышча *Падо́л* 118 (3237). *падо́л* (140) 38 'сажалкі ў нізіне, дзе мылі бялізну, дзе хадзіла жывёла', 42—44, 46 *(на падо́ле напе́йна, мыць пашла́)*, 73, 75, 77 *(на падо́лі пало́тны сла́лі, пamо́чуць да пасце́люць)*, *78—86*, 88, 89, 118, 125, 128, 129; (3237) *падо́л* 9 'прыстань', 37, 38, 42—44, 73—89, 92, 99, 118. *падо̂л* 60. *подо̂л* 'ніжэйшая частка поля' 113. Урочышчы: *Падо́л* 118 (3237), *Падо̂л* 'месца каля высахшай рэчкі' 119 (140).
Адсутнасць назвы: (140): 1—9, 10—37, 39—41, 45, 47—59, 61—72, 90—98, 100—112, 114—117, 120, 120а, 121, 123, 124, 125, 130—138, 140, 141—142.

Карта № 72

ПАЛОГІ (ПРА БЕРАГ РАКІ, ВОЗЕРА)

№ 124 «Бераг вадаёма бывае: а) палогі, адлогі, спаховы, атхоны...»
На карце паказана пашырэнне асноўных азначэнняў у іх лексічных варыянтах. Фігурамі картаграфуюцца аднакаранёвыя азначэнні, а словаўтваральная і іншая лексічная розніца паміж імі абазначана ўнутры фігур. Картаграфуюцца *ло́жны, атле́глы, атло́гавісты, атло́навасты, атло́жысты,* як *адло́жны; атхо́нный, атхо́дный,* як *атхо́ны; атхо́нывытый, атхо́нуты, атхо́нуваты,* як *атхонавасты; атво́дны,* як *атво́ны; спахо́мы* як *спахо́вы; спахо́васты,* як *спахо́ваты; спушча́сты, спуста́стый спуска́стый, спу́шчаны, спускля́сты, спусклі́вы, спускова́ты, спу́сковаты,* як *спусці́сты; плы́тны,* як *плы́ткі; аскоці́сты, аско́цісты, спака́цісты, ска́тны,* як *ско́цісты; пла́ўны,* як *пла́ўкі; скло́ністы,* як *скло́нный; атко́сы* як *атко́сны.*
адло́гі 50, 61, 70. *дло́гі* 55. *атло́гій* 7. *атло́гі* 65, 75, 82, 118, 125.
адло́жны 27. *атло́жны* 31, 33, 99. *ло́жны* 30. *атле́глый* 1. *атло́гавісты* 23. *атло́навасты* 29. *атло́жысты* 124.
пало́гі 10, 11, 25а, 29, 49а, 60, 70, 74, 76, 79, 81, 87—89, 91, 130, 141.
пало́жысты 111.
атхо́ны 10, 41. *атхо́ный* 42, 44, 83, 84, 86. *атхо́нный* 8а. *атхо́дны* 8, 24.
атхо́нъвасты 9. *атхо́нывытый* 35. *атхо́нуты* 38. *атхо́нуваты* 43. *схо́навасты* 4.
атво́ны 12—15, 17. *адво́дны* 53.
спахо́вы 51, 52а, 53, 56, 62, 65, 67, 93, 96, 102, 104, 114, 131, 138, 140. *спахо́мы* 47.
спахо́ваты 98. *спахо́васты* 108.
спу́сцісты 72, 105, 110, 112, *спусці́сты* 54. *спушча́сты* 96а, 103, 116. *спуста́стый* 109. *спуска́стый* 120. *спу́шчаны* 98. *спускля́сты* 2, 6. *спусклі́вы* 21, 26, 49а, 100, 120а. *спускова́ты* 106, 107. *спу́сковаты* 113. *спу́скуватый* 132.
плы́ткі 18, 20, 45, 46, 48. *плы́тны* 25.
пло́скі 82, 121, 123, 125, 128.
ско́цісты 77. *аско́цісты* 122. *пока́цісты* 138. *пака́цісты* 75. *спака́цісты* 21, 135. *ска́тны* 133.
пла́ўкі 36, 75. *пла́ўны* 80.
пла́зкі 114. *пла́скі* 32. *пла́скый* 90.
скло́нны 63, 68. *скло́ністы* 5.
спа́дзісты 46, 52. *спа́дыстый* 94а, 95, 108. *спа́дысты* 103.
атко́сны 19. *атко́сы* 22.

нізкі 34, 37, 40, 58, 59, 64, 71, 73, 104, 117, 126. *нызкый* 92.
мёлкі 16, 66, 73, 78, 115, 126.
Адзінкавыя: *слáсны* 3. *аслóнны* 25. *прыткый* 94а. *раўністы* 116. *рóўны* 119, 127. *атмéлісты* 128. *прóсты* 137.

Карта № 73

КРУТЫ

№ 124 «Бераг вадаёма бывае: б) круты, стромы, прыцімісты...» АЛА 2628 'крутой, отвесный, обрывистый' (о горе или береге реки)
Асноўная тэма карты — пашырэнне лексічных, і у прыватнасці, каранёвых варыянтаў азначэння. Паказана таксама варыянтнасць *стрóмы: стрóмкі : стрóмны.*
круты́ 2, 5, 8, 8а, 9—13, 15, 24—26, 28, 29, 31, 35—38, 43, 50, 53, 58—61, 67, 68, 69, 70, 72—78, 80—82, 84, 85, 88, 91, 101, 103, 111—113, 115, 116, 118—128, 130, 135, 136, 138—142. *крутый* 1, 7, 14, 41, 42, 94, 96, 97, 108, 131. *крутэ́й* 16, 32, 79, 86, 87, 89. *крутóй* 17. *крýтый* 117.
абры́вісты 2, 6, 8а, 21, 27, 33, 46, 48, 49, 49а, 53, 58, 65, 66, 68, 70, 71, 75, 80, 82, 93, 94, 94а, 97, 100, 111, 115, 135. *абры́вістый* 1. *обры́вістый* 90, 96а.
стрóмы 19, 20, 22, 45, 46, 47, 49, 49а, 50, 51, 52а, 53—56, 62, 90, 93—96, 99, 102, 104, 106. *стрóмый* 90, 92.
стрóмкі 8а, 10, 18, 25а, 29. *стрэ́мкы* 98.
стрóмны 30, 52.
пры́кры 52а. *пры́крый* 103, 108. *прэ́кры* 99, 114, 132, 133, 137.
высóкі 59, *вісóкі* 64, 69.
Адзінкавыя: *краўжы́сты* 2, *стóці* 3. *схóнаваты* 4. *пры́тны* 23. *спры́тны* 25. *прóсты* 50. *абрýбісты* 63. *склóнны* 68. *спусцісты* 69. *абвáлы* 88. *спáдысты, зрыўчасты* 98. *отклóністы* 101. *прыцíністы* 105. *прыторóмный* 107. *пэчэ́рыстый* 109. *спры́пêчны* 110. *палóжысты* 111. *прыторóнны* 113. *гóнкі* 122.
АЛА: *круты́* 3А, 11А — 19А, 33А — 38А, 46А, 51А, 55А, 57А — 62А. *крутый* 1А, 2А, 4А — 6А, 8А, 20А, 21А, 23А — 25А, 40А, 41А, 43А, 45А, 48А, 56А, 64А, 66А, 67А. *крутэ́й* 7А, 9А, 22А, 23А, 42А, 43А. *крутóй* 22А. *круті́* 65А.
абры́вісты 14А, 18А, 34А, 49А, 50А. *абры́вістый* 5А, 67А. *обры́вістый* 47А, 48А, 52А.
стрóмы 11А, 26А — 29А, 32А, 44А, 49А. *стрóмый* 13А, 43А.
стрóмкі 12А.
высóкі 10А, 14А, 33А. *вісóкъі* 7А. *усóкі* 51А.
Адзінкавыя: *атвóнный* 7А. *стáтны* 15А. *пры́тны* 29А. *прамы́* 30А. *аткóсы* 31А. *біряжы́стый* 41А. *пры́ткъй* 45А. *прыцімісты* 53А.

Карта № 74

БУРЛІЦЬ (ПРА ВАДУ)

№ 127 «Бягучая вада цюрчыць, дзюрыць, бурбуліць...»
Карта прысвячаецца асноўным лексічным адрозненням паміж дзеясловамі ў мясцовых гаворках Беларусі пры абазначэнні шпаркага руху струменяў вады, што сцякае, выцякае або выліваецца адкуль-небудзь. Пры гэтым *бурбóліць, бурбóля, бурбаліць, бýрбаля, бубуліць, бурмóліць* картаграфуецца як *бурбуліць; балбóча* як *бурбóча; булькаціць* як *булькóча; цурuліць* як *цурліць.*
бурліць 7, 14, 25, 46, 55, 61, 78, 83, 87, 125—127, 136, 139. *бурлы́ть* 96а.
бурбуліць 8—10, 11, 20, 29, 57, 69, 84. *бýрбуліць* 26. *бурбýліць* 125, 127. *бурбулюіць* 3. *бурбулюя* 19. *бурбóліць* 2, 6, 8а, 21, 22, 28, 30, 45, 68, 70, 71, 76, 99, 130. *бурбóля* 31. *бурбаліць* 23, 58. *бýрбаля* 25а. *бубуліць* 8а. *бурмóліць* 124.
бурбóча 138, 141. *барбóча* 141. *балбóча* 56.
бурчы́ць 40, 45, 47, 52а, 53, 54, 66, 67, 72, 73, 87, 90, 93, 94, 94а, 100, 104, 106, 111, 112, 114, 115, 117—120, 122, 128, 133—135, 137, 142. *бручы́ць* 131.
бýлькае 49а, 95, 110.
булькóчэ 96. *булькаціць* 41.
бульботы́ть 95, 96.
цурчы́ць 5, 8а, 10, 13, 21, 24, 25а, 27, 38, 41—44, 50, 62, 75, 82, 83, 116, 140.
чурчы́ць 3, 4, 12, 13.
цюрчы́ць 9, 10, 30, 32, 45, 86, 95, 130.
чурліць 135. *цуруліць* 114.
цуры́ць 2. *цюры́ць* 96а.
дзюры́ць 53, 54, 60.
дзюрчы́ць 33, 36, 37, 60, 63—65, 74, 77, 80, 99, 104.
турчы́ць 1, 52, 79, 81, 89.
журчы́ць 29, 75, 91, 102, 111, 116, 138.
шуміць 1, 15, 16, 18, 35, 51, 67, 107, 135. *шумы́ть* 92, 95, 96, 103, 108, 109. *шумэ́ть* 98.
гурчы́ць 49, 78, 82, 101, 120а, 123.
рэвэ́ 109, 117. *равé* 121.
Адзінкавыя: *жужжы́ць* 9. *сýчыцца* 17, 38. *ліéцца* 34. *дзюрдзіць* 59. *цячэ́ць* 85. *полёхтыть* 103. *зурчы́ць* 105. *бýрыць* 113. *гурліць* 126. *бяжы́ць* 129. *шарысты́ть* 132. *борміць* 142.

Карта № 75

ПАВОДКА

№ 128 «Я. н. паводка пасля вялікага дажджу: разліў, лея, павадак, заліва...»
На карце супрацьпастаўлены назвы паводкі пасля вялікага дажджу.
Аналіз адказаў паказвае наяўнасць у матэрыялах двух блізкіх значэнняў 'веснавая паводка', 'паводка пасля вялікага дажджу'.
Назва *павóдзіца* картаграфуецца як *павóддзе,* а *пóвань* — як *пóвадзь, разлілáся вадá* і *вадá разлілáся, рузлíў* — як *разлíў, залéў, зáлівень, залівы* — як *залíў, разлівéнь* — як *разлíва, залы́ва* 97, *зáлыва, залéва* — як *залíва, рóзвацъ* — як *развóддзе, навóддзя, нáвыдка, наваднéння* — як *наваднéння.* Наяўнасць значэння 'разліў', дае падставу картаграфаваць назву *лéя* асобна. Вымаўленне выразу *прыбувáе вадá* у Лельчыцкай зоне н. п. 137 пацвярджаецца пашырэннем і ў Тураўскай суседняй зоне падобнага выразу *прыбутнá вóда* 'паводкавая вада' (Тураўскі слоўнік. Том 4. П-Р. Мн., 1985. С. 236). Ёсць падставы картаграфаваць спалучэнне *прыбытнáя вадá* 'паводкавая вада'.
Адзведзены ад картаграфавання адказы ў н. пп. 13 і 15, бо не маюць назваў, а толькі апісальныя выразы.
павóдка 10, 11 (вясной), 23, 36, 37, 61, 104, *павóтка* 20, 25, 25а, 26, 27, 30, 31, 34, 49а, 52а, 53—56, 58, 68, 72, 74, 99, 105. *павôтка* 60, 64, 100, 110.
пáвадка 86, 88. *пáвыдка* 44, 84, 87. *пáвытка* 89.
павóдкі 73. *павóткі* 38. *(павóткі бягуць, такі дошч прайшоў)* 66.
пáвадкі 73, 75, 80, 81, *пáвъдкі* 83. *пáвыдкі* 40, *(пáвадкі сільныя, рэчка выйшла з бірягóў)* 42. *(павыдкі рыззлялісь па ўсяму лугý)* 43 (вясной), 78, 79. *пáваткі* 33, 39. *пáвыткі* 35.
павóдак 24, 28, 66.
пáвадак 21, 118, 128, 141.
павóддзе: павóддзя 57. *пôвыдъде* 90. *пувідьде* 91. *павóдзіца* 51.
пóвадзь 57. *пóвацъ* 18. *пóвань* 24.
развóддзе 5, 14. *развóдзя* 4 *(разводзя вялікая, як снех растáіць). развóддзя, развялó* 8. *развóддзя, ряку рызвялó* 12. *развóддзя* 83. *развóдка* 46. *рóзвацъ* 52.
разлíў 8а, 9, 10 (пасля дажджу), 16, 22 (разліў ракі), 29, 30, 32 (пасля дажджу), 37, 43 (пасля дажджу), 50, 53 (пасля вялікага дажджу), 59 *(вéлькі разлíў)*, 65, 67, 76, 77, 79, 81, 82, 85—87, 89. *рôзлів* 90, *розлíў* 94, 101, 106. *розлів* 96. *розлыв* 103, 108 *(ек вода прыбýдзе). разлíў* 115, 116, 118—120, 122, 125, 126 (пасля вялікага дажджу), 129, 130. *рузлíў* 92, 132. *разлíў* 138. *разлíў* 139, 140. *разлілáса вадá* 49, 93, 94. *вадá разлілáся* 58.
разліва 70 (разліва; *вада разлéяцца)*, 124, 127. *розліва* 134. *разліва* 135. *разлівéнь* 1.

заліў 17, 29, 45 *(але і вéлькі заліў! Заліло ўсё, не прайсці)*, 48 *(пасля дажджу быў вялікі заліў)*, 53 (пасля вялікага дажджу), 89, 96а, *залів* 98, 123, 130 *(як пройдзе вялікі дошч, дык і заліў)*, 131, 133, 136, *залéў* 19. *заліва* 6. *зáлівень* 7.
заліва 82, 117, 118, 120а, 127. *залыва* 97. *заліва* 102, 107, 113. *залыва* 109. *залéва* 19. *лéя* 136, 139 *(разліў; калі зверху ідзе, то кажуць лéя)*, 142.
навадня́нне 121 *(навадня́нне бывая, калі дошч вясной)*, 126. *навóддзя* 111 *(разліў вясной; паводка пасля дажджу)*. *нáвыдка* 87. *навадня́нне* 47 *(такі велькі дошч быў, што ажну наваднення зрабілосо)*.
Адзінкавыя: *мулá* 3. *развóдка* 46. *навáльна вадá* 46 *(а вада якая навальна, як пасля добрай навальніцы)*. *палайнічá* 52 *(па-літоўску)*. *ваълнá* 83. *ростёка* 95. *бурчакі* 106. *прыліў* 125 *(у гэтым годзе бальшы прыліў вады ат даждей)*. *прыбувáе водá* 137.
Адведзены: 13 *(дошч даў, аж руччы пабеглі)*. 15 *(пъдръслá въдá)*.
Адсутнасць слова: 112.

Карта № 76

ІЛ

№ 129 «Я. н. іл на дне вадаёма: мул, муля, буза...»
На карце супрацьпастаўлены назвы *ілу*.
Назвы *мôл, мылéц, мýля, мультá, мыл, мы^{і}л, намýл, мулéц, мыль* картаграфуецца як *мул, юл* — як *іл, твáнка* — як *твань, ціна́* — як *ціна, глéя* — як *глей, мýта, мутá, мут* — як *муць, бýза* — як *бузá*. У н. п. 23 назва *глей* 'іл', а не 'гліна' адноўлены на падставе матэрыялаў суседніх населеных пунктаў.
Адведзены ад картаграфавання не адпавядаючыя тэме карты наступныя назвы: *аржáвіння* 24. *багнó* 114. *вóтмут* 125. *ґвáґна* (на балоце) 35. *драгвá* 123. *жáбар* 134. *жáбор* 133. *кал* 92. *леметýша, лемéшка* 134. *нанóс* 21. *пясóк* 87. *гразь* 114, 115, 124, 127, 134, 135, 138. *грась* 16, 23, 24, 51, 52, 66, 67, 69, 77, 84, 89, 106. *грáска* 110. *грýзка* 119.
мул 18—20, 31, 36, 45—47, 49, 49а, 50—52, 52а, 53—55, 56 *(мул, дзе вада наганяе і зямлю і зелё)*, 74, 82, 91, 92, 99, 102, 108, 114, 117, 128, 131, 132, 136, 140. *мул·* 109. *муль* 90, 98, 101. *мулá* 3. *мýля* 93, 94, 94а, 95, 96, 96а, 97, 103. *мýльта* 100. *мýлец* 112. *мôл* 62. *мыль* 54. *мы^{і}л* 113. *мылéц* 57, 59. *намýл* 137.
іл 2, 5, 7, 8, 8а, 9, 15, *йіл* (новае) 21, 27, 31, 43, 44, 49а, 54—56, 65, 70, 73, 78, 79, 81, 83, 85—88, 104, 116, 118, 123—125, 130, 137, 139. *юл* 119.
бузá 1, 2, 4, 6—8, 8а, 10—15 *(бузá* 'на мелкім месцы розны хлам'), 16 *(мул, трава)*, 21, 28 *(бузá сліская)*, 29, 30, 32, 33 *(буза на дне рэчкі)*, 34, 39, 40 *(села бузá, на дне сыбрáлысь)*, 75, 81, 84, 85, 127. *бýза* 17, 101.
муць 67, 75, 81, 112, 120, 122, 125. *мýта* 25. *мут* 35, 77. *мутá* 63.
глей 22, 23, 25а, 26, 41, 53, 60, 61, 64, 68, 71, 72, 80, 105, 121, 141, 142. *глéя* 129.
твань 75, 84, 117, 128, 120а. *твáнка* 38.
ціна 42, 126. *ціна́* 16.
Адзінкавыя: *смугá* 58. *сівухá* 57. *нáплуў* 84. *плывýн* 96.
Адсутнасць лексемы: 48, 76, 89, 111.

Карта № 77

АСАДАК З ВАДЫ

№ 130 «Я. н. асадак з вады, які выпадае на дно пасуды: мут, муць, каламута...»
Картаграфуюцца назвы асадку, які выпадае з вады на дно посуду. Паказаны адрозненні па каранях і словаўтваральных элементах. Як *асáд* картаграфуецца *ося́д*, як *ападóнкі* — *падóнкі*.
муць 7, 10 (нов.), 11, 14, 17, 28, 31, 35—38, 41, 42, 44, 46, 50, 56, 60, 65, 67, 68, 70, 72—75, 78, 80, 81, 85—87, 89, 99, 102, 106, 111, 112, 116, 118, 119, 120а, 122, 123, 125—127, 130, 136, 139, 141. *муть* 96а, 134.
мут 1, 6, 8—9, 15, 21, 24, 26, 29, 34, 35, 39, 40, 41, 43, 44, 76, 77, 79, 82, 84, 126, 140.
мутá 4, 19, 22, 23, 25, 25а, 57, 58, 64, 71, 82, 128.
каламýць 55, 60, 112, 130. *коломýць* 138.
каламýт 110, 111, *къламýт* 8а.
каламýта 53, 56, 60, 61, 102, 104, 107, 134. *коломýта* 114, 117. *къламýта* 8а.
мýцінь 74.
муль 98, 101.
мул 18, 20, 49, 49а, 52, 88, 92, 109, 131. *мôл* 62.
мýля 94, 95, 97.
мыл 54, 107.
бузá 10—13, 75, 87.
асáд 51. *осáд* 95. *ося́д* 95.
асáдак 9, 16, 53, 54, 59, 70, 88, 125, 130, 141 (нов.), 142. *асáдък* 32, 83. *осáдок* 90, 91, 96, 97, 103, 108, 113.
асáдка 135. *асáтка* 105, 111. *осáдка* 114, 134.
асáдкі 14, 77, 115. *асáткі* 2, 5, 33. *осáдкі* 137. *осáдкы* 96, 132. *асáткі* 93, 133.
асáда 89. *ссáдкі* 94.
ападóнкі 9. *падóнкі* 2.
смугá 69, 120.
гразь 75, 80, 106, 115, 124, 131. *грась* 16, 66, 121. *грязь* 85.
фуз 3. 62.
Адзінкавыя: *асéў* 100. *астóй* 121. *кал* 94а. *карáвая вада* 48. *музá* 45. *мýшаль* 52а. *смяцé* 47. *чуз* 103. *шор* 3.

Карта № 78

МУЦІЦЬ ВАДУ

№ 130 «Ваду муціць, бузяніць...»
Картаграфуюцца адпаведнікі дзеясловаў *муціць, каламýціць* (пра вадкасць). Паказаны адрозненні па каранях і словаўтваральных элементах.
муціць 1, 3—5, 7—9, 11, 14, 16, 17, 19, 21, 22, 25—26, 28, 29, 31—40, 42, 44—47, 49—50, 52, 53—55, 57—59, 62—65, 67, 68, 70—72, 74, 76, 80—82, 84, 86, 88, 89, 99, 106, 110, 111, 113—128, 130, 139—141. *мутіті* 94. *мутыты* 90, 96, 97, 108. *мутэ́тэ* 98.
каламýціць 53, 54, 56, 60, 61, 65, 70, 99, 104, 110, 111, 112, 135. *каламýціці* 93, 101, 102. *коломýціць* 107, 114, 117. *каламýтыты* 90, 95, 103, 108. *голомýціць* 138.
мулéтэ 90. *мулыты* 92, 95, 108, 109, 131, 132. *мулэ́тэ* 98.
бузя́ніць 10—13, 83.
бузіць 8а, 16.
калаціць 62. *колоціць* 114, 137, 138.
бóўтаць 69, 114.
Адзінкавыя: *бурбаліць* 27. *мішáты* 94а.

Карта № 79

МУТНЫ, КАЛАМУТНЫ

№ 131 «Ці ёсць розніца ў значэнні слова мутны і каламутны?»
Картаграфуюцца лексемы, якія абазначаюць паняцце 'мутны', 'каламутны' (пра вадкасць). Паказаны адрозненні па каранях, словаўтваральных элементах і націску. Пытанне № 131 не арыентыруе на высвятленне ўсіх назваў мутнай вадкасці, таму словы, якія картаграфуюцца, акрамя лексем *мýтны* і *каламýтны*, відавочна, трапілі ў адказы не ва ўсіх выпадках. У адказах на пытанне № 131 у большасці выпадкаў прыведзены заўвагі, што словы *мýтны* і *каламýтны* па значэнню не адрозніваюцца.
мýтны 1, 5, 8а, 10—12, 14, 17, 25а — 37, 43, 46—50, 52—58, 60, 62—65, 67—82, 84, 92

(непразрысты, толькі брудны, зверху брудны), 94, 99—102, 104, 106, 110—113, 115—124, 126—128, 134, 135, 137—140. *мýтный* 7, 16, 39, 41, 42, 44, 83, 85—91, 95, 96, 97, 103, 108, 109, 132. *мýтная* (ж. р.) 3, 6, 8, 18, 20, 23, 25, 38, 45. *мýтнъя* (ж. р.) 15. *мýтна* (ж. р.) 94а, 96а (сама па сабе), 98, 131.

мутны́ 8а, 9, 21, 45, 59. *мутна́я* (ж. р.) 2, 19, 22, 24, 51, 63, 66.

каламýтны 8а (раскалочаны, з прымессю гразі), 10 (рэдк.), 11, 48 *(узбаўтаны)*, 50, 51, 53 (у ёй больш гразі), 54, 55, 56 *(узбаўтаны)*, 60 (вада, якую змяшалі з граззю), 65, 67 (больш гразны), 70 *(калі стада скаламуціць)*, 93, 99 *(скаламуцілі каровы)*, 102 *(ее скаламуцілі)*, 104, 105, 110—113, 126 (яшчэ значэнне: *такі каламутны, толькі мучыць дзеўку)*, 134, 135, 140 (з пяском), 142. *каламýтный* 44 *(напалам гразь і вада)*, 86 (толькі ў значэнні: *каламýтный чалавéк — шустрый, быстрый)*, 89, 92, 95 (больш гразны), 96 (больш забруджаны), 103 *(бы аж плавае по йі^ю^й)*, 108, 109, 132. *каламýтная* (ж. р.) 23. *каламýтна* (ж. р.) 91 (часова загразненая), 94а, 96а (нехта ускаламуціў), 131, 133. *коломýтны* 114, 117, 137 (як пройдзеш, да сколоціш). *коломýтный* 107. *коломýтна* (ж. р.) 101. *галамýтны* 138.

мулянáя (ж. р.; калі змешана з мулам) 95, 98.

мýлкый — на дні мул 109.

бузя́ны 10, 11. *бузя́нъя* (ж. р.) 13.

Адзінкавыя: *грáзная* (ж. р.) 38. *збóўтаны* 114. *карáвая* (ж. р.) 48. *мучóная* (ж. р.) 142. *рудáя* (ж. р.) 2. *сколóчэны* 114.

Карта № 80

СТАРОЕ РЭЧЫШЧА

№ 133 «Я. н. старое рэчышча: старык, старыца, рачадзь, рэчышча лашчавіна...»

Карта адлюстроўвае пашырэнне назваў старога рэчышча і іх супрацьпастаўленне па кораню, словаўтварэнню і сінтаксічнай складанасці (слова ці словазлучэнне).

Картаграфуецца *старарэ́чыско* як *старарэ́чышча.*

Не ўключаны ў індэкс назваў і не картаграфуюцца наступныя адказы: *зъхáбіна* 12. *зáваць* 20. *зáвань* 21. *затóка* 20, 52, 93. *затóна* 23. *зацёк* 36. *руслó* 87. *стрýга* 94. *стрýга, канáл* 95. *лошчэвіна* 107. *лышчаíна* 113. *крыніца* 118. *лошчавíна* 134. Адносіны гэтых слоў да ліку мясцовых назваў старога рэчышча малаверагодныя.

стары́к 47, 74—77, 79—81, 103, 108, 109, 114, 119, 120, 124, 125, 128, 133, 140.

стáрыца 10, 11, 38, 55, 61, 136. *стары́ца* 70.

старýха 137. *стáрац* 139. *старь* 32. *старынá* 49а.

рэ́чышча 9, 19, 29, 54, 60, 70, 88, 89, 111, 117, 122, 126, 136. *рэ́чышчо* 62. *рэ́чышчэ* 94а, 96а, 106, 138. *рачы́шча* 50, 69, 140. *рачы́шчо* 53.

ръчáць 5. *рíчáдзь* 41.

старарэ́чышча 6, 17, 24—26, 28, 31, 68, 75, 84, 116, 123. *старарэ́чыско* 51.

старарэ́чча 1, 7, 8, 14, 30, 111, 112.

старóе рэ́чышча 35, 43, 70, 85, 100, 110, 129, 142.

стáрáя ракá 2, 4, 21, 42, 58, 90, 96, 97. *стáрáя рэ́чка* 49, 57, 65, 73, 104. *стáрая рэ́чыца* 86. *стары́ абрэ́чак* 58.

старóе рýсло 91. *стары́я ставы́* 46.

Адзінкавыя: *стары́ Нёман* 52а. *абытóк* 66. *абвóдка* 101. *зáрувень* 131. *зорóшчоная ры́чка* 132. *перэгрóмка* 134.

Адсутнасць назвы: 13. 15, 16, 22, 27, 33, 34, 44, 45, 48, 56, 59, 63, 64, 67, 71, 72, 92, 99, 120а, 121, 135, 141.

Карта № 81

ШАРОШ (ДРОБНЫЯ КАВАЛАЧКІ ЛЁДУ)

№ 136 «Я. н. дробныя кавалачкі лёду пры замярзанні вады ў вадаёме: шатва, шуга...»

На карце сапрацьпастаўлены назвы дробных кавалачкаў лёду пры замярзанні вады ў вадаёме.

Назвы *шарóс, шарэ́ш, шарáш, шарéш, шары́ш, шэрóш, шэрэ́ш, шарéнь, шы^э^рэ^э^шэ́й, шэрэшэ́й, шырышэ́й, шарашóр, шарэ́ш* картаграфуюцца як *шарóш.* Наяўнасць спалучэнняў *зашэрхáе вадá, зашэ́рхлы лёд, вадá зашэ́рхла* і дзеясловаў *зашôрýхла, зашарэ́шала* сведчыць аб наяўнасці там назваў тыпу *шарóш.* Апошнія спалучэнні і дзеясловы картаграфуюцца як інфінітыў *зашэ́рхнуць.* Назвы *шэ́рань, шэ́рхань* картаграфуюцца як *шэ́раш, шэ́расць, шэ́рысь* — як *шэ́расць, шургá* — як *шугá, сутóн, сытóн, стін, сціáецца вадá* 104 — як *сцён,* крыгі — як *кры́га.* Усе назвы з коранем *-лёд-* картаграфуюцца як *ільдзінкі.* Пры маўленні звычайна ўсе гэтыя і іншыя варыянты факультатыўна могуць з'яўляцца. Назва *кры́гі* картаграфуецца як *кры́га.* Дыяпазон поля адценняў велічыні, таўшчыні можа ў найменнях вагацца ад *ільдзінкі,* да *ледзяшá, бры́лы, кры́гі* і наогул лёду.

«Адсутнасць назвы» у адказах трэба лічыць як «адсутнасць матэрыялу», бо зусім не верагодна, каб такая рэалія не мела ні спецыяльнай, ні якой-небудзь назвы: 13, 20, 21, 22, 24, 29, 34, 39, 42, 47, 91, 92, 122, 125, 130, 142.

шарóш 53, 57—59, 61, 65, 105, 124. *шарóс* 49а, 52а. *шарэ́ш* 71, 111, 119, 128. *шарáш* 123. *шарéш* 85, 86. *шарэ́ш* 137. *шары́ш* 116, *шэрóш* 109. *шэрэ́ш* 113. *шарэ́нь* 117. *шы^э^рэ^э^шэ́й* 103. *шэрэшэ́й* 94а. *шырышэ́й* 132. *шарашóр* 56, 62. *зашэ́рхнуць: зашэрхáе вадá* 98. *зашэ́рхлый лёд* 95. *зашôрýхло* 90. *вадá зашэ́рхла* 80. *зашарэ́шала* 68.

шэ́раш 1, 23, 81, 128. *шэ́ръш* 5. *шэ́рыш* 84. *шэ́рох* 96. *шэ́рах* 82.

шэ́ри^ю^х 108. *шэ́рэш* 133. *шэ́рань* 127. *шэ́рхань* 79.

шэ́расць 6, 73. *шэ́рась* 25, 75. *шэ́рысь* 35.

ільдзінкі 10, 66, 86, 89, 120а. *ільдзіна* 32. *ільдзіначкі* 9. *льдзінкі* 16, 87. *лядзінкі* 10, 25а, 30, 33, 72, 100, 140. *лядзінка* 7, 54. *лёдзінкі* 102. *ледзячкі* 27. *лідзякі* 26. *лідзяшы́* 63. *леднячкі* 3. *лядзя́нкі* 67. *лядзя́начкі* 67. *лядзя́нка* 54. *лядышкі* 72. *лядышэ́* 72. *лядзяшы́* 69. *лядзя́ш* 69. *лядóк* 11, 118. лёд 36, 37, 43, 46, 49, 51, 60, 64, 115, 120а, 121, 126, 139. лід 90, 131. лёт 12, 16, 19, 31, 50, 52, 55, 70, 74, 91, 93, 112, 136. *кусочкі лёду* 4. *бугрысты лёд* 14. *пáледзь* 101. *выхралёдзіца* 97.

сцён 94, 97. *стін* 98. *сціáецца вода* 104. *сутóн* 135. *сытóн* 112.

шýгá 40, 41, 44, 76, 83, 134, 136. *шургá* 18.

сняжніца 2, 17, 28, 38.

кры́га 77, 126. *кры́гі* 94, 129, 141.

бры́ла 45, 48.

Адзінкавыя: *бугаркі* 14, *бугры́* 106. *драбкі* 140. *іскра* 127. *крістáльчыкі* 88. *кры́жкі* 85. *крыжніцы* 15. *лáсіцы* 107. *місурьня́* 78. *полóйчык* 138. *скрыжáльніцы* 8. *скры́жніцы* 8. *сцяклéц* 110. *шы́па* 120.

Адсутнасць назвы: 13, 20, 21, 22, 24, 29, 34, 39, 42, 47, 91, 92, 122, 125, 130, 142.

Карта № 82

ГАСЦІНЕЦ (ДАРОГА)

№ 146 «Я. н. шырокая дарога, абсаджаная дрэвамі: гасцінец, бальшак, шлях...»

На карце адлюстравана лексічнае супрацьпастаўленне назвы шырокай дарогі, якая абсаджана дрэвамі.

Адведена ад картаграфавання лексема *шашá (сашá),* якая з'яўляецца новай і ў гаворкі пранікла з літаратурнай мовы. Акрамя таго, не картаграфуецца слова *дарóга* (і двухсастаўная канструкцыя з гэтым словам), якое мае больш шырокае значэнне — называе любы шлях для перамяшчэння; *гравéлька (гравéйка),* якая называе дарогу, высыпаную гравіем.

Усе заўвагі па матэрыялах, што картаграфуюцца, знаходзяцца ў спісе слоў да карты.

Адным знакам картаграфуюцца *шляг* і *шлегóва дорóга, трахт* і *трахтавáя дарóга, шлях* і *кыцярíнін шлях.* Як *прысáда* картаграфуюцца: *прысáдак, прысáткі, прысáды, дарога с прысáдамі, дарóга с прысáдай.*

шлях 29 (па-польску), 32, 35—38, 40—42, 57, 67—70, 72, 73 (баівая дарога), 74—77, 79, 80, 82—87, 89, 95 (злучае мястэчкі, гарады), 96 (рэдка), 96а, 98, 99 (відаць пазнейшае), 101—103, 107, 111 (шырокая грунтавая дарога), 113, 114, 115 (раней), 116—142. *кыцярíнін шлях* 16.

шляг 95 (фальк.), 108—110. *шлегóвая дорóга* 108, 109.
гасцінец 3, 5 (раней), 9, 10, 11 (радзей), 21—23, 29, 45—48, 49а, 51, 53, 54, 56—59, 61, 62, 67 (устар.), 74 (раней), 93, 99, 102, 104. *гасціняц* 19, 20, 25а, 27, 49, 50, 55, 60, 63, 64, 100, 105. *гасцініц* 12 (вельмі даўно), 34. *госцінец* 94. *гостыныцъ* 90, 91. *гостынэць* 94а, 95 (злучае вёскі), 96, 97. *густынэць* 92 *(г)астынэц* 103. *асцінец* 52. *асціняц* 18.
бальшáк 1, 2, 4, 5 (больш новае слова), 6—11, 14, 15, 17, 20, 21, 26, 28—31, 34, 40, 53, 65, 68 (часцей), 82, 86, 88, 118, 127. *бъльшáк* 12 (і раней), 13, 33, 39. *быльшáк* 16, 41, 43, 44, 78, 84, 85, 87, 89.
прысâткі 24. *прысáдак* 120. *прысáда* 66, 69 *(дарóга с прысáдамі)*, 112. *прысáды* 67, 71. *дарóга с прысáдай* 25.
палісáда 24 *(éхаў палісáдай)*.
трахт 53, 54, 94. *трахтавáя дарóга* 54. *трахтовáя дорóга* 106.
Адведзены: *дорóга* 107. *шырóка дорóга* 97. *шырóкая дарóга* 112. *шашá* 51. *сашá* 127. *гравéлька, гравéйка* 115.

Карта № 83

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *СЦЕНКА*

№ 153 «У якім значэнні ўжываецца слова сценка: а) дарожка для пешаходаў; б) старая (былая) заросшая дарога, в) дарожка паміж палямі, падзеленымі на палоскі (у мінулым)...»

Пры картаграфаванні выкарыстаны адказы на 157 пытанне: «Я. н. дарога, якая праходзіць уздоўж вёскі каля гумнаў: навоз, навозная, загуменная дарога...»

На карце адзначаны наяўнасць лексемы і яе семантыка. У некаторых адказах ёсць указанне на тое, што слова адсутнічае і прыводзяцца яго сінонімы. Гэтыя сінонімы на карце не паказаны.

У радзе матэрыялаў ёсць указанне, што слова *сцéнка* выходзіць з ужытку, што яно традыцыйнае. Усе гэтыя і іншыя заўвагі можна знайсці ў індэксе.

Адсылачным знакам картаграфаваліся адзінкавыя значэнні, а часам гэты знак пастаўлены і тады, калі цяжка вызначыць семантыку слова.

Як *сцéнка* картаграфуецца *сцінá, за сцéнкамі, засцінак.*

19 *сцéнка — дарóга, катóрая ідзé ўпóперак прас поля.* 20 *сцéнка — дарóжка паміж палёў (у мінулым), цяпер дарóжка паміж сóткаў, каля гумнá.* 22 *сцéнка: ісці на Данюглава — гавóраць сцéнкай ісці.* 23 *сцéнка — дарóжка вýзкая між палéткаў, праéхаць мóжна, алé на ёй не размінéшся.* 24 *сцéнка — вýзкая дарóга каля гумнá.* 25 сцéнка // *сцéшка — дарóжка праз агарóт, ля дóма, дарóга за агарóдамі называецца сцéнка* (цяпер не ўжываецца). 25а *сцéнка — дарóга ідзé па загумéнню.* 26 а) *сцéнка, дзе ідýць;* б) *дарóга паміж палямі, якáя звязвае двор з пóлем.* 27 ё *сцéнка: дарóга ад будынкаў на пóля і з яе паéхаў на навóзную.* 30 *сцéнка — дарóга, якáя вядзé ў пóле (па сцéнцы дабрó ў гумнó вазілі).* 31 *(сцéнка — старáя (былáя), зарóсшая дарóга.* 33 *сцéнка ў пóлі, па катóрай мóжна праéхаць.* 35. *сцінá, сцéнка* — а), в). 36 *сцéнка* — дарога па полю. 38 *сцéнка, сценá* — дарога ў вёску. 41. *сцінá, (пашóў сцянóй).* Слова захавалася як назва сцежкі ці дарогі, якая ішла па загуменню, паміж агародамі і полем. 42 *ишóў сцянóй. (кынчáюцца колхóзніцкія гарóды і між імі і калхóзным пóлім дарóжка, сцінá звáлыся.* 43 *сцéнка — дарожка за агарóдамі, гýмнамі.* 44 *сцéнка* — сцежка (ці дарожка) між гародамі (палосамі). 48 б) *па сцéнцы даўнéй шлі нéмцы.* 49а *сцéнка на палях, патайнáя дарóжка* (?). 50 *сцéнка* (трад.) — старая заросшая дарога. 52 *сцéнка — дарóга, якая аддзяляе адзін палéтак ад другóга, прахóдзіла між папáрам і ярынóй, аддзяляла жытняе пóле ад яравóга.* 53 *сцéнка — дарóшка ў пóлі, дзе хóдзяць і éздзяць і жывёла і людзі.* 54 *сцéнка* — палявая дарога. 56 *сцéнка* — дарога паміж палямі. (прымéрна палосы былі і мéжду палóсамі дарóгу рабілі). 57 *сцéнка — дарóжка паміж палямі, падзеленымі на палóскі* (у мінулым). (па сцéнца пáсвіў). 58 *сцéнка — дарóга каля поля, кóжнага поля.* 59 *сцéнка* (устар.): а) дарожка ад поля. *(сцéнка давóлі шырóкая дарóга, граніца ад скарбóвай зямлі);* в) дарожка паміж палямі гаспадароў, ужываецца цяпер. 60 *сцéнка* — дарожка паміж палямі, падзеленымі на палоскі ў мінулым. 61. *сцéнка* — дарожка за гумнамі. 64 *дарóга, якáя прахóдзіць паміж палямі. (занялá жаць ад сцéнкі).* 65 *сцéнка, дзе людзі прахóдзяць, вуская трапінка праз поля.* 66 *цéрас пóля дарóшка называецца сцéнка.* 67 *пешахóдная дарóжка або дарóга за гýмнамі, у канцы ўсáдзьбаў, зáраз сцéнак нямá.* 68 *сцéнка — дарóшка за гýмнамі, па ёй іці мóжна і éхаць.* 69 *сцéнка — дарóга мíжда гарадóў і пóлям. (сцéнкай éхаў).* 70 *сцéнка — вýзенькая дарóшка ў пóлі.* 71 *сцéнка — дарóга ні яжджáлая, аднá травíчка там, хóдзяць людзі.* 72 б) *пашóў, паéхаў сцéнкаю: там нямá дарóгі, ня глáўная дарóга, янá зарóшшая, на пóлі.* 74 *паўс гýмны ішлá сцéнка; не пайшлá дарóгай, а пайшлá сцéнкаю.* 75 в) *сцéнка.* 76 *сцéнка:* в) дарога за гародамі, за гумнамі, якая ідзе паралельна вясковай вуліцы. 78 *сцінá: дарóга паміж гýмнамі і дзярэвняй.* (пóйдзім сцянóй). 80 *сцéнка:* а) дарожка для пешаходаў (устар.); б) дарога паміж палямі. 83 *сцéнка* — дарожка для пешаходаў. 86 *сцéнка — на загумéнне, на рóў, вýзкі прахóд.* 89 *сцéнка* — дарожка паміж палямі, падзеленымі на палоскі. 90 а) *стéнка, стíнка;* б) *стíнка, дáвнишна дорóга.* 91 стынка — дарога паміж сваім і чужым полем. 92 *сцéнка* — дарожка праз поле для вазоў і пешаходаў. 93 *сцéнка* — дарожка; в) прамая палявая дарошка. 94 *сцéнка* — дарога, сцежка за будынкамі за агародамі. 94а *стíнка — дорýжка вýзенька помыж пóлем.* 96 *стíнка* ўжываецца ў значэннях «а» і «б»; у значэні «в» ўжываецца *мыжá.* 96а стынка — *дорожка паміж палямі, падзеленымі на палоскі. 97 стэнка:* а) дарога для пешаходаў, б) старая дарога. 99 *сцéнка* — дарога паміж палямі *(сцéнка — мéжду пáхатнай зямлí, прáма ў другýю дзярэўню).* 100 *сцéнка:* в) дарожка праз поле для вазоў і пешаходаў. 104 а) *сцéнка — дарóшка для пешахóдаў* (устар.); б) *сцéнка — дарóга, éхалі канём* (устар.); в) *сцéнка — дарóшка паміж палóсак.* 105 *сцéнка:* в) дарошка паміж палямі, падзеленымі на палоскі і дарога к рацэ, к полю. 106 *сцéнка — проходнáя дорóшка колó хат.* 111 сцéнка — дарожка паміж поля. Паéхаў па сцéнцы. 115 а) *сцéнка — мóжна éхаць і хóдзяць;* в) *па мяжы кідáлі сцéнкі.* 120а *сцéнка — дарóга такáя ў пóле і ў лес міз палóс* 122 *сцéнка — дарóга мéжду палёў.* 125 *сцéжка:* а) дарожка для пешаходаў; в) дарожка паміж палямі, падзеленымі на палоскі (у мінулым). 127 *сцéнка* — дарожка паміж сядзібамі калгаснікаў і калгасным масівам. 131 *стынька — дарóга па-за клýнямі.* 132 *стíнка — чыраз пóле дарóга, стíнкаю íхалы.* 139 *паміж палямі сцéжка.* 140 в) *сцéнка. (ідзі на сцéнку, хутнéй бýдзе).* 141 *за гарóдамі дарóга называецца сцéнкай,* в) дарожка паміж палямі, падзеленымі на палосы (у мінулым). 142 дарога за агародамі.

№ 157 35 *сцéнка,* 42 *сцінá.* 63 *сцéнка.* (гл. карту № 84).

Карта № 84

ДАРОГА, ЯКАЯ ПРАХОДЗІЦЬ КАЛЯ ГУМНА

№ 157 «Я. н. дарога, якая праходзіць уздоўж вёскі, каля гумнаў: навоз, навозная, загуменная дарога...»

Акрамя таго выкарыстаны адказы на пытанне № 153 «У якім значэнні ўжываецца слова сценка: а) дарожка для пешаходаў, б) старая (былая) заросшая дарога, в) дарожка паміж палямі, падзеленымі на палоскі (у мінулым)»...

Найменне ўказанай рэаліі перадаецца апісальна, часцей двухсастаўной канструкцыяй, у склад якой уваходзіць прыметнік, утвораны ад назвы будовы, каля якой праходзіць дарога, і назоўніка *дарога*. На значнай тэрыторыі адзначаны прыназоўнікавыя канструкцыі: *дарóга за гýмнамі, дарóга па загумéнню, за клýнямі дарóга, за хлівáмі дарóга* і г. д. Радзей — гэта слова-найменне. Усе назвы паказаны адпаведным знакам на карце.

У 1, 4 і 8 пп. зроблены заўвагі збіральнікаў пра тое, што спецыяльнай назвы для такой дарогі няма. У 127 пункце заўважаецца, што *гумéнная дарóга,* гэта дарога да гумна. У 69 пункце збіральнік адзначае, што наогул такой дарогі няма.

Як *сцéнка* картаграфуецца *сцінá.* Адным знакам аб'яднаны ўсе словаўтваральныя варыянты назвы з прыметнікавым азначэннем. Як *загумéнная* картаграфуюцца *загýмная, гумéнныя, гумніцкая, пазагумéнная, поўзгумённыя, поўзгýмная, прыгумéнная* і інш. (гл. спіс слоў). Як *за гýмнамі (дарога)* картаграфуюцца: *каля гумён, дарóга паўз гумнó, (пошóў) па-за гýмнамі, дарóга гýмнамі.* Як *па загумéнню* картаграфуюцца: *па загумéні, па загýмнішчах, паў загумéнню, на загумéнні, па загумéнім.* Як *навóз* картаграфуецца *паéхаў навóзам (навóзамі), па навóзя.* Як *за хлявáмі* картаграфуецца *па-за хлявáмі;* як *захлеўная* картаграфуецца *хлевóвая (вýліца).*

Адведзены ад картаграфавання лексемы *загумéнне, заклýнне* і іх варыянты, таму што яны называюць не дарогу, а прастору за гумном.

№ 157: *загуме́нная (даро́га)* 10, 11 (устар.), 20, 25, 26, 28, 30, 31, 33, 38, 46, 47, 49, 52а, 57, 59, 71, 86, 88, 99, 101, 113, 116, 118—122, 125, 126, 139. *загуме́нныя (дарога)* 34, 42. *зыгуме́нныя (дарога)* 44, 84, 85, 89. *зыгуме́ныя (дарога)* 83. *зъгуме́ннъя (дарога)* 13. *загумённая (дарога)* 19, 65, 75, 82, 123. *загуме́нна (дарога)* 74, 105, 115, 140. *заумéнна (дарога)* 52. *загу́мная (дарога)* 6, 48, 93. *гуме́нныя (дарога)* 40. *гумніцкая (дарога)* 36, 49а, 73. *пазагуме́нная (дарога)* 17, 36, 49а. *пазагуме́на (дарога)* 51. *пыйзгумённыя (дарога)* 57. *паўзгу́мная (дарога)* 129. *прыгуме́нная (дарога)* 117.

за гу́мнамі (дарога) 3, 15, 23, 70, 115. *даро́га за гумно́м* 72. *каля гумён* 2, 24. *даро́га гу́мнамі* 114. *даро́га паўз гумно́* 112, 120а, 141. *пашоў па-за гу́мнамі* 20. (паеду, ехаў, пашоў).

па загуме́нню 2, 24, 29, 70, 130. (ішоў) *пы загуме́ннім* 32. *па загуме́нню даро́га* 51, 124. *пы загуме́нню даро́га* 41. *па загуме́ню даро́га* 56, 104. *па загуме́ні* (дарога) 53, 58. *па загу́мяні* (даро́га) 50, 55. *па загу́мнішчах даро́га* 54. *паў загуме́нню* 37. *на загуме́нні* (дарога) 103. *на загумы́ні* (дарога) 96. *даро́га па загуме́нню* 5, 25а, 66.

загуме́нніца 21, 22.

навóзная (дарога) 14, 17, 27, 62, 63 (рэдка), 92 (за сялом), 100, 134.

наво́с 60, 62, 64. *па наво́зя* 59. *наво́замі паéхаў* 59. *паéхаў наво́зам* 111.

сцéнка 35, 43, 63, (дарога, якая вядзе на сваё поля), 67 (называлі раней), 68, 76, 94. *сціна́* 41, 42, 78.

за сцéнкамі 106, *засці́нак* 108.

за клу́нямы (дарога) 90, 92, 96. *покáй клу́ней* 102.

по заклу́нню 90, 94а, 95.

захлéўная даро́га 124. *хлевовáя ву́ліца* 133.

за хлевáмы (дарога) 109, 132. *доро́га за хлевáмэ* 98. *даро́га поза хлывáмы* 131.

по захлі́в'ю 94а.

Адзінкавыя: *пъляваая даро́га* 5. *даро́га за дзярэ́ўніў* 7. *запу́тная даро́га, даро́га* 9. *даро́га кълъ гаро́дъў* 12. *даро́га* 16. *пабо́чная даро́га* 39. *аб'éздныя даро́гі* 40. *па заадры́нячу паéхалі* 45. *доріжка коло сылá* 97. *ідэ́це загорэ́дзьем* 107. *за гаро́дамі* 111. *по загоро́дздзю* 124. *по-за селом доро́га* 135. *даро́га за то́камі* 138.

№ 153: *сцéнка* 20, 24, 25а, 43, 61, 67, 68, 74, 76, 78. *сты́нька, стáнька* 131. *сціна́* 41 (гл. карту № 83).

Адведзены: *загуме́нне* 30, 32, 46, 130. *загуме́ння* 49, 74. *зыгуме́ння* 89. *загуме́нні* 81. *загумянё* 60. *загумёнкі* 65. *заклу́нне* 108. *заклу́нье* 97.

Карта № 85

СКРЫЖАВАННЕ ДАРОГ

№ 160 «Я. н. месца, дзе перакрыжоўваюцца дарогі: перакростак, перакрыжаванне, крыжавыя дарогі...»

Назва месца перакрыжавання дарог перадаецца словам або словазлучэннем. Словы адрозніваюцца як коранем, так і словаўтваральнымі сродкамі. Картаграфуюцца толькі карані слоў. На карце не ўлічваецца склад фанем. Напрыклад, не адлюстроўваецца наяўнасць **к** ці **х** у словах з коранем *хрэст-*, дэрывацыйныя варыянты (суфікс і прыстаўка), а таксама асаблівасці дыскрэтных найменняў. У спісе слоў да карты адлюстраваны ўсе гэтыя і іншыя асаблівасці.

Назвы з коранем *-крыж-:*

крыжавáнка 6, 53, 60. *крыжавáнкі* 57. *крыжаву́ха* 8. *крыжаві́на* 111. *крыжо́ўка* 29. *крыжа́ўка* 48. *крыжо́ўніца* 101. *крыжавáнне* 9. *крыжы́* 9, 29. *скрыжавáнне* 21. 46. *скрыжавáння* 76.

Дыскрэтныя назвы з коранем *-крыж-* у слове-азначэнні і інш.:

крыжавы́я даро́гі 2, 3, 6, 10, 11, 17—20, 22, 27, 33, 36, 47, 49а — 51, 54, 57—59, 62—64, 65 (трад.), 69, 73, 75, 80, 100, 104, 105. *крыжовы́ї дарогы́* 95, 96, 103, 132. *крыжовы́е доро́гі* 94, 102, 107. *крыжо́выя доро́гы* 96а. *крыжавáя даро́га* 5, 9, 21, 24 (пераважна), 37, 45, 71, 73, 77, 82, 93, 99, 118, 128. *крыжъвáя даро́га* 15. *крыжывáя даро́га* 35, 42, 44. *кружувáя даро́га* 78. *крыжовáя доро́га* 94а, 106, 108, 131, 132, 133. *крижувáя дуро́га* 98. *крыжовá доро́га* 109. *крыжо́вая даро́га* 52. *крыжо́ва доро́га* 92. *крыжавáная даро́га* 4. *крыжавáна даро́га* 56. *крыжавáтыя даро́гі* 49. *крыжная даро́га* 34. *крыжáста даро́га* 46. *крыжавáя* 55. *пэрэкрыжо́вана доро́га* 109. *накры́ж даро́гі* 58. *накры́ж даро́га (пашлá)* 109. *скрыжавáнне даро́г* 112.

Назвы з коранем *-крэст- (хрэст-):*

перакро́стак 31, 37, 61, 67 (з рус.), 74, 80, 81. *перекрёстак* 88, 120. *перакро́сток* 135, 136, 141. перакрэ́стак 55 (нов.), 60 *пі́ракро́стык* 7, 10 (нов., рэдка), 35, 43. *пірякрёстык* 44, 79, 85, 87. *пірякрёстък* 89. *пэрэкрэ́сток* 91. *перакро́стка* 53, 127. *перакрэ́стка* 127. *пырыкро́стка* 96 (нов.). *перакрэ́ст* 115, 124. *пі́ракрэ́ст* 38. *перакро́сткі* 68 (нов.), 110, 119, 121, 122, 125, 126 (нов.), 127, 130, 142. *перакрэ́сткі* 65 (нов.). *пярэ́красты* 111. *перакрэ́сце* 116. *крéсці* 86. *перахро́стак* 139. *перахро́сток* 140. *пірахро́стык* 42. *перэхро́сток* 131. *пірехрёстак* 14. *піряхрёстак* 32. *піряхрёстык* 40, 41. *пырыхро́сток* 97. *пырыхро́стка* 92. *перахрэ́ст* 28, 68. *пірахрéст* 83. *пірехрéст* 89. *перахрэ́сніца* 136, 142. *перахрéсніца* 117. *перахрэ́сце* 138. *піряхрёсткі* 39. *хрэст* 74. *хрясні* 12. *хрéсні* 13. *хрéсці* 86.

Дыскрэтныя назвы з коранем *-крэст- (-хрэст-)* у слове-азначэнні і інш.

краставáя даро́га 72. *крыставáя доро́га* 132. *крыставáя даро́га* 32. *крыставы́і доро́гы́* 132. *перакро́сная даро́га* 128. *перакрэ́сна даро́га* 115. *перэкрэ́сные доро́гі* 114. *на пі́ракрэ́снай даро́зі* 38. *перахро́сная даро́га* 130, 141. *пэрэхро́сна даро́га* 94а. *перахро́сныя даро́гі* 129. *перэхрэ́сные доро́гі* 134, 137. *на перакрэ́сцяя даро́гі* 66. *на перакрэ́сця* 68. *пэрэкрэ́ст доро́г* 113.

Назвы з коранем *-рост-:*

ро́стыні 16. *ро́станькі* 30, 70, 125. *ро́стынькі* 84. *растанькі* 126.

Адзінкавыя: *раскрэ́сы* 123.

Карта № 86

РОСТАНІ

№ 161 «Я. н. месца, дзе дарогі разыходзяцца: ростані, растанцы, растанкі, развілкі...»

Пры картаграфаванні назвы месца, дзе дарогі разыходзяцца ў розныя бакі, улічваўся толькі корань адпаведных слоў. У спісе да карты слова падаецца з усімі асаблівасцямі яго структуры.

Заўвагі збіральнікаў і матэрыял, што не картаграфаваўся, праводзяцца ў спісе слоў.

Адказы *садзо́нка, тры́ба* не картаграфуюцца. Іх можна ўлічыць у тым выпадку, калі дапусціць, што з агульнай назвы дарогі найменне перанесена на яе канкрэтны ўчастак.

Назвы з коранем *-віл-:*

развілка 7, 8, 20 *(развілка дарог)*, 25а, 32, 36, 38, 40 *(ны развілкі)*, 41, 42 (можна пачуць), 44, 49, 53, 55 (нов.), 56, 80, 83, 99 *(раньшэ не было такіх назваў)*, 101, 104 (больш часта), 123, 126 (нов.). *розвілка* 97. *развілкі* 6, 21, 35, 37, 47, 49а, 61, 67, 81, 85 (рэдка), 93 (нов., а калісь: *дзе расхо́дзяцца даро́гі)*, 111, 130, 141 (цяпер), 142. *развілістыя* 83. *вілка* 113. *вілкі* 24 *(у вілках дарогі разыходзяцца)*, 75. *вылкы́ (в вылкáх, дэ дорогы́ росходецця)* 95. *вілы* 28, 30. *віло́віна* 52. *вільчык* 101.

Дыскрэтныя назвы з коранем *-віл-:*

вілавы́я даро́гі 2. *вілачная даро́га* 5. *вілчáста даро́га* 51. *развілі́ста даро́га* 53. *вілавáтыя даро́гі* 54. *вілавáта даро́га* 60. *вілавáтая даро́га* 64.

Назвы з коранем *-раст-:*

растанькі 31, 74, 77, 125, 126, 128, *растанькé* 76. *ръстанкі* 73. *рыстанкіі* 87. *растанцы́* 118—120, 127, 128, 139. *растэнцэ́* 50 (толькі мн.), 55 (трад.), 116. *ро́станькі* 1, 14, 17, 25, 68, 69, 72, 88. *ро́стынькі* 84, 89. *ро́станкі* 10, 11, 29 (у лесе), 73, 115, 120а, 129. *ро́стункі* 12, 13. *растані* 121, 124. *ро́стані* 76, 86. *ро́стыні* 16. *на ро́станях* 141. *растáйне* 46 (і *растáйна даро́га). растáнішча* 19.

Назвы з коранем *-крыж-:*

раскрыжавáнне 9. *крыжы́* 29 (у вёсцы, не ў лесе). *крыжавы́я* 27.

Дыскрэтныя назвы з коранем *-крыж-:*

крыжавы́я даро́гі 3, 22, 62, 63, 100 *(дзе дарогі расходзяцца, там крыжавыя дарогі)*. *крыжавáя даро́га* 18.

Назвы з коранем *-ход-:*

расхо́т 23, 122.

Дыскрэтныя назвы з коранем *-ход-:*

расхо́т даро́г 66. *разыхо́т даро́х* 112. *расхо́дныя даро́гі* 57, 59, 71, 104, 105. *расхо́дны...*

дорóгі 94, 114, 134. *розыхóдные дорóгі* 133. *росхóдніе дорóгі* 137, 138, 140. *розсхóдна дорóга* 106. *расхóдзяцца дарóгі* 65, 122. *разышліся дарóгі* 57. *расхóдзяцца дорóгі* 90. *русхóдзяцца дорогы* 92. *рухóдиця дурóга* 98. *росхóдзяцца дорогы* 107, 132. *дорóга расхóдыцця* 96. *там, дэ росхóдзяцца дорогы* 103.
Назвы з коранем *-ток-:*
растóкі 136. *розтóкі* 117.
Іншыя рознакарэнныя назвы:
угóльнікам пашлі дарóгі 4. *раз'éзд* 5. *раз'éст* 16, 26, 110. *двайнáя дарóга* 15. *на сутóк дарóх* 58. *размінка* 78, 141. *раскрэ́сы* 82. *развятлéнне* 85. *розіздная дорóга* 94а. *раздзіляéцця (дурóга)* 98. *на раз'éздзі* 102. *раскрышчэ́нье дорóг* 107. *на розёры* 109. *на росóсы* 109.
Адведзены: *садзóнка, трыба* 48 *(на трыбе будзем сёння паліць кастры).*

Карта № 87

КАЛЯІНА

№ 162 «Я. н. паглыбленні на дарозе, прарэзаныя коламі: каляіна, калюга...»
На карце паказаны лексіка-словаўтваральныя адрозненні назваў паглыбленняў на дарозе, прарэзаныя коламі. Картаграфуюцца *калавінá* як *калявіна, калігавіна, кылігавіна* — як *калюгавіна, вырезы* — як *разрэ́с.*
Адводзяцца ад картаграфавання словы: *тор* — назва пракладзенай дарогі, *калдóбіны, вэ́буі* — назвы выбоін на дарозе.
каляіна 4, 10, 11, 20, 26, 37, 45—50, 52а — 56, 58, 60—72, 74—76, 77, 80, 81, 93, 99, 100, 104, 105, 110—112, 114—118, 120—122, 124—128, 130, 134, 135, 139, 141, 142. *калеіна* 51, 52, 88. колеіна 94, 101, 133, 137, 138, 140. *колыіна* 132. *кълаіна* 83. *кыляіна* 79, 85, 89.
калявіна 18, 21, 29, 31, 57, 59, 73, 74, 82, 119, 128, 129. *калавіна* 19. *калевінá* 23.
каляя́ 80. *калія́* 1, 7, 8, 14, 75, 80. *каляя́* 6, 24, 70, 77, 89, 111, 125, 126, 128, 130. *колея́* 94, 102, 107—109, 113. *колія́* 90, 95, 96, 103, 106. *колыя́* 96а, 132. *кулея́* 91. *кулыя́* 98. *кълія́* 12, 13, 16, 32, 33. *кылія́* 35, 84, 85. *колыé* (адз. л.) 131.
кóлей 94а. *кóлій* 92. *кóлэй* 97.
каляюга 58.
калюга 7, 8а, 25, 28, 30, 39, 40, 42—44.
калюгавіна 22, 25а, 36, 57. *калюгвіна* 36. *кылігавіна* 87.
калюжына 7. *калýжына* 38.
калесавіна 2. *калісавіна* 5.
калёсны след 41.
катавіна 9. *кътавіна* 8а.
разрэ́с 15. *вырезы* 17.
Адведзены: *тор* 3. *калдóбіны* 27, 78, 86, 123. *вэ́буі* 98.

Карта № 88

ГРУДА

№ 163 «Я. н. замёрзлая на дарозе гразь, калі яшчэ не выпаў снег: груда, грузы, храпа...»
На карце паказаны лексіка-словаўтваральныя адрозненні назваў замёрзлай на дарозе гразі, калі яшчэ не выпаў снег. Картаграфуюцца *хрáпка, хрáпіна* як *хрáпа, грузáлкі* — як *грузакі.*
Адводзіцца ад картаграфавання слова *каўрыгі,* як індывідуальнае ўжыванне.
грýда 2—15, 17—27, 29—44, 52, 53, 55, 57—59, 61—66, 68—71, 73—76, 78—80, 82, 83, 85—98, 100, 102—104, 108, 118, 119, 123—125, 127, 128, 131, 132. *угрýда* 2, 84.
грудля́к 21 (часцей).
храпа 45—51, 52а — 56, 60, 62, 67, 72, 99, 101, 105—107, 109—114, 116, 117, 119—122, 126, 127, 132—142. *хрáпка* 129. *хря́пка* 96.
сухрáпкі 77.
грузакі 38. *грузáлкі* 28.
Адведзены: *каўрыгі* 81.

Карта № 89

ГРУДКАВАТАЯ ДАРОГА

№ 164 «Я. н. дарога, якая пакрыта грудамі замёрзлай гразі: грудавая, грудаватая, грузаватая...»
На карце паказаны лексіка-словаўтваральныя адрозненні назвы дарогі, якая пакрыта грудамі замёрзлай гразі. Адным знакам картаграфуюцца назвы *грудавáтая* і *груткавáтая, грудавáя* і *грудáвая, грудлівая* і *ўгрудлівая, грýдная* і *груднáя, хрáпістая* і *сухрáпістая, храпыста, замéрзлая* і *мéрзлая.*
Нанесены на карту спалучэнні, у склад якіх уваходзіць слова *грýда: грýда на дарóзе, дарóга з грýдай, сільная грýда* і г. д. і слова *хрáпа: хрáпа на дарóзе, éхалі па хрáпі, трасé па хрáпі* і г. д.
грудавáтая 4, 20—22, 24, 25, 26, 29, 36, 37, 50, 53, 57, 60—64, 66, 70, 71, 74, 100, 118, 124, 127, 128. *грудовáтая* 92. *грудувáтыя* 33, 35, 84, 85. *грудывáтыя* 83. *грудавáта* 56. *грудовáта* 96а. *грутковáтая* 93.
грудавáя 6, 10, 11, 30, 31, 34, 68, 78, 87, 125. *грудовáя* 90, 91. *грудувáя* 44, 73. *грудывáя* 7, 87, 89. *грудáвая* 58.
грудлівая 5, 8, 9, 14, 74, 80, 81, 86. *грудлівыя* 12, 43. *угрудлівая* 1.
грýдная 82. *грýдныя* 15. *груднáя* 19.
грудзістая 17, 59, 114.
грýдкая 129.
грýда 2 *(грýда на дарóзе),* 3 *(грýда на дарóзе),* 8а *(дарóга з грýдый),* 15, 25а *(дарóга ў грýдах),* 32 *(грýда бальшáя на дарóгі),* 40 *(плóха праéхаць, сільныя грýды),* 52 *(дарóга не аббіта, грýда на дарóзе),* 65 *(замéрзла дарóга, грýды),* 79 *(пы грудý дрóхка éхаць),* 98 *(грýда стáла на дарóзе),* 103 *(дарóга з грудóю),* 131 *(скрызь грýда).*
грузáлкавая 28. *грузóва* 107. *грузавáтая* 136. *грýзкая* 140.
груздавáя 5.
храпістая 49, 53, 54, 111, 138. *храпіста* 46, 51, 99, 104—106, 133. *храпыста* 109. *сухрáпістая* 77.
храпавáтая 101, 116, 122. *храповáтая* 94. *храпавáта* 49а, 110.
хрáпная 134. *хря́пка* 96 *(хря́пка дорóга).*
хрáпа 67 *(хрáпа на дарóзе),* 72 *(éхалі па хрáпі),* 112 *(трасé на хрáпе),* 117 *(крáпа на дарóзі),* 119 *(бойкая дарóга, с хрáпамі),* 120 *(пакрыта хрáпаю дарóга).*
замéрзлая 102, 142. *замéрзла* 132, 135. *мéрзлая* 141. *мéрзла* 95, 108, 137 *(мéрзла дорóга і німóжно éхаць).*
дрóгкая 38. *дрóхкая* 39.
Адзінкавыя: *кóлкая* 2. *благáя* 27. *лóмкая* 38. *плыхáя* 41. *лядáштая* 69 *(лядáштая дарóга, вéльмі калацíло).* *зябла* 94а.

Карта № 90

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ГАЛАШЧОК*

№ 165 «Што абазначаюць словы галашчок, галутвы: а) груда, голая без снегу, замёрзлая зямля на дарозе, на полі; б) марозная пагода пры не пакрытай снегам зямлі:...»
Гэта пытанне ўключае ў сабе два значэнні, вельмі блізкія па сэнсу. Таму яны аб'яднаны, і на карце знакамі паказаны наступныя значэнні слова *галашчóк:* а) груда, не пакрытая снегам замёрзлая зямля на дарозе, на полі; б) галалёдзіца і в) замерзшая вада на рэчцы, у лужыне без снегу.
19 *галашчóк (як ідзе дошч і тут замярзáе — то галашчóк).* 23 *(галашчóк (мароз без снегу на голую зямлю).* 26 *галашчóк (марóс, а снéгу німа).* 31 *галашчóк* (марозная па-

года, не пакрытая снегам зямля). 36 *галашчóк* (марозная пагода пры непакрытай снегам зямлі), 38 *галашчóк* (без снегу мароз). 44 *гълашчóк (марóз на гóлую зямлю)*, 47 *галашчóк (ішóў і ўпаў на галашчóк)*. 49а *галашчóк* (марозная пагода пры не пакрытай снегам зямлі). 50 *галашчóк (зямля бяс снéгу, такі галашчóк, то дзе янó, жыто, ні вымярзня!)* — 52 *алашчóк* (не пакрытая снегам зямля пры марозе). 53 *галашчóка* (груда, голая без снегу зямля на дарозе, на полі). 54 *галашчóка (калі на мёрзлую зямлю пóйдзе дошч і зрóбіцца слíска — галашчóка)*. 55 *галашчóк* (марозная пагода, голая зямля, без снегу). 56 *галашчóка* (марозная пагода, голая зямля, без снегу). 57 *галашчóк* (мароз, зямля без снегу). 58 *галашчóк (як снéгу нямá ды замéрзня, то галашчóк, жыта, як на галашчóк, замéрзла)*. 59 *галашчóк (галялёдзіца, гóлы лёт)*, 60 галашчóка *(галалёдзіца, пóйдзя дошч, пóтым замéрзня)*. 61 *галашчóка (галалёдзіца, слíска)*. 62 *галашчóка (калі пóйдзя дошч, мóкры снех, замярзáя зрáзу, рóбіцца коўска)*. 63 *галашчóк (калі мóкрая зямля замярзáя)*. 66 *галашчóк (як снéгу нямá і кóўская дарóга — галашчóкам дарóга, кéпска éхаць, конь ня кóваны)*. 67 *галашчóк (замéрзлая дарóга, зямля, аблíў дошч і замéрзла. Éхаў галашчóкам)*. 68 *галашчóк (гóлая зямля, снéгу нíмá, марóс)*. 69 *галашчóк (замéрзня без снéгу лядóк, зямля ўмярзáя, халадэ́ча)*. 70 *галашчóк (зямля аблілáся звéрху лёдам)*. 71 *галашчóк (як нíмá снéгу, вадá разлéяцца, замéрзня, тады завýць галашчóк)*. 72 *галашчóк (дарóга замéрзня, а снéгу нямá)*. 73 *галашчóк (замéрзла зямля, марóс з вéтрам, сíльны галашчóк быў)*. 74 *галашчóк (сíльны марóс замарáджвае зямлю бес снéгу, галашчóкам цíсне марóс гэ́ты)*. 75 *галашчóк* (марозная пагода, без снегу, замёрзлая зямля на дарозе). 76 *галашчóк (снéгу ні былó, але падмéрзла, галашчóкам памéрзла зямля)*. 77 *галашчóк (як замéрзне зямля без снéгу)*, 80 *галашчóк (марозная пагóда без снéгу, галашчóк сýша — без снéгу)*. 82 *галашчóк (марóзная пагóда, халóдны марóзны вéцер, замéрзла зямля)*. 87 *галашчóк (замёрзлая зямля)*. 92 *галашчóка (дошч, а патóм марóс бес снéгу)*. 93 *галашчóк (марóс замарóзіў дарóгу, марóс патхапíў на галашчóку)*. 94 *голушчóк (марóс без снегу, заковало на голушчóку)*. 94а *голошчýд (морóз, ззябло пóле, замэ́рзла дорóга, замэ́рзло на голошчýд)*. 95 *голошчóк (марóз, замэ́рзла дорóга быз снíгу, замэ́рзло голошчóком)*. 96 *голошчóк (замэ́рзла дорóга быз снíгу, замэ́рзло голошчóком)*. 97 *голошчóк* (марозная пагода, дарога не пакрытая снегам, *голошчэ́чно)*. 98 *гулушчíк (зэмня́ замэ́рзла, бэс снíгу, зэмня́ замэ́рзла гулушчíком, на гулушчíк бэрэ́)*. 99 *галашчóка (замерзшая без снегу зямля, мароз, галашчóкай замéрзла)*. 100 *галашчóка (дошч, а патóм марóс бес снéгу)*. 101 *голошчóк (морóз без снéгу)*. 102 *голошчóк* (замёрзлая зямля без снегу). 103 *голошчóк (морóз схватúв быз снíгу, голошчóком замэ́рзло)*. 104. *галашчóка (замéрзлая зямля на дарóзе, у пóлі, аблíтая вадóй)*. 105 *галашчóка (марóс схвáціць зямлю бяз снéгу, галашчóкаю замéрзла)*. 106 *голошчóк (на чы́стой землé, снéгу ашчы́ нема на голошчóку замэ́рзло)*. 107 *голошчóк (трэ́бо ковáці коня́, а то не мóжно éхаці, мыэ́цный голошчóк)*. 108 *голошчóд (мóкрый сніг пáдае і замэрзáе)*. 110 *галашчóк (замéрзла дарóга без снéгу, замéрзла галашчóкам)*. 111 *галашчóк (чы́сты лёдзік на зямлí, без снéгу)*. 112 *галашчóк (галалёд на дарóзе, як замéрзне, нямá снéгу, то галашчóк, па галашчóку асакý дóбро касíць)*. 113 *голошчóк (замэрзáе мóкрі снег на землé)*. 114 *голошчóк (ек хóдзяць по лéду, без снéгу; голошчóк — без снéгу лёд стаў, замéрзло голошчóком)*. 115, 116 *галашчóк* (груда, голая без снегу, замёрзлая зямля на дарозе, на полі). 117 *голошчóк* (груда, голая без снегу замёрзлая зямля на дарозе, на полі). 118 *галашчóк (марóз, галашчóк на дарóзе, замéрзла галашчóкам)*. 119 *галашчóк* (замёрзлая вада на рэчцы, на лужы, на балоце, без снегу). 120 *галашчóк* (груда, голая без снегу замёрзлая зямля на дарозе, на полі; *галашчóкам сціснула зямлю)*. 120а *галашчóк (снéгу нíмá, адзíн лёд)*. 121 *галашчóк (замéрзлая без снéгу зямля, марóзная пагóда, галашчóкам пячэ́)*. 122 *галашчóк (нямá снéгу, а марóз)*. 123 *галашчóк (галашчóк ужó які!)*. 124 *галашчóк* (замёрзлая зямля без снегу). 125 *галашчóк* (марозная пагода, груда голая без снегу). 126 *галашчóк (галашчóк — галалёдзіца: éта калí снех ужэ́ ўтóпчацца, тады́ дождж пóйдзе і замéрзне, отó й галашчóк; éслі ракá стáня без снéгу, ракá стáла галашчóкам)*. 127 *галашчóк (мёрзлая зямля, аблíтая лёдам, галашчокам марос смаліць)*. 128 *галашчóк (навазíў дроў па галашчóку, галашчóкам смáля марóз)*. 129 *галашчóк (мароз замарозіў зямлю, галашчóкам марóзіць)*. 130 *галашчóк (як нямá снéгу, дык і галашчóк)*. 132 *голошчóк (замэ́рзло голошчóком, без снíгу, на голошчóк замэ́рзло)*. 133 *голошчóк (на голошчóк замэ́рзло, быз снíгу)*. 134 *голошчóк (марозная пагода без снегу)*. 135 *галашчóк (снéгу немá, берэ́ марóз, берэ́ галашчóкам)*. 137 *голошчóк (éто як дорóга замéрзне без снéгу, дык не мóжно ні éхаць, ні іці)*. 139 *галашчóк (калі сціснуў марóз, зямля замéрзла, а снéгу нямá)*. 140 *галашчóк (лёд без снéгу)*. 141 *галашчóк (замéрзла дарóга, а снéгу нямá)*. 142 *галашчóк (голая замерзшая земля без снегу)*.

Карта № 91

ГАЛАШЧОК

№ 165 «Што абазначаюць словы галашчок, галутвы: а) груда, голая без снегу замёрзлая зямля на дарозе, на полі, б) марозная пагода пры не пакрытай снегам зямлі...»

На карце паказаны лексіка-словаўтваральныя адрозненні назваў замёрзлай зямлі без снегу на дарозе, на полі. Як *галашчóк* картаграфуецца *алашчóк*, як *галýта* — акцэнталагічны варыянт *галутá*. Гл. таксама індэкс да карты № 90 «Значэнне слова галашчок».

галашчóк 23, 26, 31, 36, 38, 44, 47, 49а, 50, 55, 57, 58, 66—68, 72—77, 80, 93, 110—112, 115, 116, 118, 120—125, 128—130, 135, 139, 141, 142. *голошчóк* 95, 96, 101—103, 106, 107, 117, 132, 134. *голушчóк* 94. *гълашчóк* 44. *гылашчóк* 87. *гулушчíк* 98. *алашчóк* 52.

галашчóка 53, 54, 56, 60—62, 92, 99, 100, 104, 105.

галéц 25 *(снéгу нíмá, марóс)*, 28 (груда, голая без снегу замёрзлая зямля на дарозе, на полі), 29, 34 *(марос, замярзая дарога, снегу німа)*, 35, 37 *(марóс пячэ́ бес снéгу)*.

галýта 7 *(гэ́та замёрзлая зімля́, якáя ні пакры́тая снéгам)*, 8 *(непакры́тая зімля́, снéгам)*, 8а *(пóзняй вóсяннюю зямля замéрзня, (але без снéгу)*, 9 (зямля без снегу, якая замерзла), 11 (голая без снегу замёрзлая зямля на дарозе), 12 *галута* 10 (голая, без снегу зямля, замёрзлая на дарозе, на полі).

галýтва 13 (зямля замерзла без снегу), 14 (груда, голая без снегу, замёрзлая на дарозе, на полі), 15, 16 (замерзлая зямля без снегу), 17 (замёрзлая зямля на дарозе без снегу).

Адзінкавыя: *сухалёдзіца* 77 (як замерзне зямля без снегу).

Карта № 92

ВЕЛАСІПЕД

№ 178 «Я. н. веласіпед: лісапед, ровар...»

На карце паказаны лексіка-словаўтваральныя адрозненні назваў веласіпеда. Адзначаны таксама змяненні ў родзе *(лісапéд* м. р. і *лісапéта* ж. р.). Як *лісапéд* картаграфуецца *лісафéд*.

лісапéт 1, 4, 6, 10, 11, 17, 24, 29, 32, 65, 70, 74—76, 79, 88, 89, 111, 112, 114—116, 120, 123, 135—137, 141. *лісапéд* 28, 40, 41, 43, 78, 85, 87, 117, 125, 138. *лісыпéт* 30. *лісапэ́т* 133. *лісафéт* 2, 24, 25а, 26, 33, 61, 63, 64, 66, 69.

лісапéта 12, 13, 16, 34, 38, 42, 44, 73, 77, 80—84, 86, 118, 120а, 124, 126—130, 134, 139, 140, 142.

валасіпéт 67, 71, 105. *валасапéт* 72. *валысапéт* 15. *веласіпéд* 14. *веласапéт* 68. *веласапéд* 36. *велісапéд* 119. *віласіпéт* 7, 8, 110. *віліcіпéд* 9. *віліcіпéт* 31. *віліcыпéт* 37. *вылысапéт* 37.

рóвар 2—4, 6, 18—25, 27, 45—62, 65, 93, 99, 100, 104, 106. *рóвэр* 2, 94—98, 101—103, 107—109, 113, 117, 132, 133. *рóвыр* 5, 8а, 90, 91, 131. *рóвер* 114. *рóвал* 28.

Карта № 93

КЛАДКА

№ 183 «Я. н. кладка, перакінутая з аднаго берага канавы на другі: лаўка, памосціна, кладка...»

На карце паказаны лексіка-словаўтваральныя адрозненні назваў кладкі. У н. п. 138 знак пастаўлены на аснове адказа на пытанне № 134 «Інструкцыі». Гл. таксама індэкс да карты № 94. «Значэнне слова берва».

клáдка 5, 9, 36, 37, 40—44, 75, 77, 79—82, 84—89, 91, 101, 102, 104, 108, 109, 114, 118—120а, 122—129, 134—136, 138—142. *клáтка* 1—4, 6—8а, 10—13, 15—35, 38, 39,

45—74, 76, 78, 83, 90, 93—97, 98 *(кладу́чка)*, 99, 100, 103, 105, 110, 113, 115, 116, 121, 130, 132, 133, 137.

кладзь 14, 78.

бе́рва 112, 132, 134, 138. *бэ́рва* 106, 107, 131. *бе́рьва* 117.

бярва́ 111 *(бе́рва* — мн. л.). *бэрва́* 109.

Карта № 94

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *БЕРВА*

№ 184 «У якім значэнні ўжываецца слова *бе́рва:* кладка з бярвенняў...»

На карце знакамі картаграфуюцца значэнні слова *бе́рва.* Не ўлічваліся акцэнталагічныя варыянты, як *бе́рва* картаграфавалася *бярва́* ў н. пп. 95, 111, 122.

66 *бе́рва (бе́рах ракі́ каля́ вёскі называ́юць бе́рва, там ме́лка, атме́ль).* 95 *бырва́* (невялікае бервяно для машчэння дарогі, трад.). 102 *бе́рва* (невялікае бервяно, ім масцілі дарогі ў лесе, на балоце). *Пало́жэны бе́рвы. Маглі кла́сці бе́рву праз кана́ву ў я́касці кла́дкі).* 103 *бе́рва (до́шка, як пла́тьте пы́руть коло́ кана́вы).* 106 *бэ́рва* (кладка з бярвенняў. *Іду́ це́раз бэ́рву).* 107 бэ́рва — кладка. 109 бэ́рва — кладка. 111 бярва́ (адз. круглае бервяно, *кла́тка мо́жно).* 112 *бе́рва* (кладка з бярвенняў, з дошак і г. д.). 113 *бэ́рва* (кладка). 114. *Бе́рвы* (урочышча, лес). 115 *(е́сць уро́чышча Забе́рвы ў ле́се, трэ́ба ісці́ гараз ручаёк).* 117 *(пакла́лі бе́рьву: ту́ю са́мую кла́дку з бярьве́нняў).* 122 *берва́* (1) бервяно, 2) гора, туга). 131 *бэ́рва* (кладка праз канаву). 132 *бе́рва* (кладка). 134 *бе́рва* (кладка з бярвенняў, жардзін). 138 *бе́рва* (кладка з бярвенняў).

Карта № 95

ПАДАРОЖНІК

№ 185 «Як н. той, хто едзе ці ідзе разам з кім-небудзь у адным кірунку.»

Картаграфуюцца назвы чалавека, які едзе ці ідзе разам з кім-небудзь у адным кірунку. Пры картаграфаванні супрацьпастаўляюцца адрозненні па каранях і суфіксах, супроцьпастаўляюцца таксама аднакаранёвыя прыметнікавыя ўтварэнні. Як *папу́тнік* картаграфуецца *папу́тніца.*

падаро́жнік 17, 21, 23, 50, 51, 118, 129, *спадаро́жнік* 22, 61, *па*ъ*даро́жнік* 86, *пыдаро́жнік* 85, *падаро̂жнік* 93, *подоро́жнік* 94, 101, 102, 106, 107, 108.

падаро́жны 46, 50, 56, 86. *спадаро́жны* 17. *подорожны* 94, 133, 101. *подоро́жный* 107, 108.

папу́тнік 1, 2, 4, 5, 6, 13, 15, 19, 20, 24, 26, 28, 29, 49, 53, 54, 58, 62, 66, 67, 69, 76, 105, 127. *папу́тніца* 2, 19, 66. *папу́тнікі* (мн.) 18, 99. *попу́тнік* 102, 137, 140.

папу́тчык 7, 9, 10, 11, 12, 14, 17, 25а, 31, 34, 36, 38, 40, 41, 42, 44, 46, 47, 48, 49а, 53, 61, 74, 88, 93, 116, 120, 123, 125, 126, 128, 129, 135. *попу́тчык* 90, 91, 94а, 96а, 103, 108, 109, 117, 131, 132, 133, 136. *папу́ччык* 3, 8, 9, 19, 25, 27, 29, 30, 32, 33, 35, 37, 43, 48, 52а, 57, 60, 63, 64, 65, 70, 71, 72, 75, 77, 78, 79, 80, 82, 83, 84, 85, 86 (рэд.), 87, 89, 100, 104, 110, 111, 112, 115, 118, 119, 121, 124, 126, 130, 139, 141, 142. *папу́ччък* 8а. *папутшык* 16. *попу́ччык* 49, 95, 97, 122, 134, 137, 138. *попу́ч*т*чык* 96. *пупу́ччик* 98. *попу́ччік* 113 *папу́ччыца* 25.

папу́тны 6, 11, 14, 17, 20, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 35, 36, 37, 49, 49а, 57, 59, 60, 61, 62, 67, 70, 71, 73, 74, 75, 77, 80, 82, 84, 86 (рэд.), 88, 116, 118, 119, 120, 123, 127, 135, 139, 141, 142. *папу́тный* 7, 8а, 16, 39, 40, 41, 42, 44. *попу́тны* 94, 134, 138, 140. *попу́тный* 94а (нов.), 97, 103 (рэд.), 108. *папу́тни* 15. *попу́тні* 117. *папу́ччы* 81. *папу́тны чалавек* 10, 93. *чалавек попу́тны* 104. *спапу́тны* 59.

Адзінкавыя: *ісці по колежа́нстве* 52. *спу́тнік* 52а. *товарыш по доро́зы* 109. *конпа́н* 114. *напа́рнік* 121, 135. *кунпане́р* 138.

Карта № 96

КРАНУЦЬ, КРАНУЦЦА

№ 186 «З месца крануць, тронуць... Крануцца, тронуцца...»

Картаграфуюцца дзеясловы, якія абазначаюць пачатак руху. На карце супроцьпастаўляюцца адрозненні па каранях. Прыставачныя ўтварэнні картаграфуюцца як беспрыставачныя: *пару́хацца* (н. п. 45), *зрухну́цца* (н. п. 2, 18, 19 — як *ру́хнуць, ру́хнуцца, зру́шыць, зру́шыцца* (н. п. 15, 20, 23, 47, 50, 52, 57, 94, 94а, 95, 96, 108, 133), *зworу́шыць* (н. п. 114) — як *ру́шыць, ру́шыцца; пъкряну́ць* (н. п. 13), *скро́нуць* (н. п. 75) — як *крану́ць, крану́цца.* Не картаграфуецца лексема *з'е́хаць* (н. п. 1, 45, 52а).

крану́ць 5, 10, 11, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 37, 42, 45, 57, 63, 64, 67, 68, 72, 73, 74, 75, 76, 80, 85, 89, 99, 100, 105, 110, 116, 119, 121, 122, 137, 138, 139. *крану́цца* 6, 8а, 10, 11, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 38, 42, 51, 57, 64, 66, 67, 68, 69, 70, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 80, 99, 100, 105, 110, 111, 112, 115, 116, 119, 122, 137, 138, 141. *пъкряну́ць* 13. *скрану́ць* 21, 81, 118, 126. *скрану́цца* 21, 29, 81, 118. *кряну́ць, кряну́цца* 120.

тро́нуць 7, 9, 12, 14, 17, 35, 36, 37, 39, 40—45, 49а, 53, 59, 60, 61, 62, 65, 71, 73, 75, 78, 82, 83, 84, 85, 86, 88, 89, 101, 104, 106, 107, 108, 117, 119, 120, 124, 125, 127, 128, 130, 134, 135. *тро́наць* 32. *тро́нуты* 91. *тро́нуці* 113. *тро́нутысь* 97. *тро́нуцца* 7, 9, 10 (рэдк.), 14, 15, 17, 35, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 49а, 53, 59, 61, 62, 65, 73, 75, 76, 79, 84, 86, 87, 88, 89, 96а, 101, 104, 106, 107, 111, 113, 114, 117, 118, 119, 123, 124, 127, 128, 129, 134, 136, 140, 141, 142. *тро́ныць* // *тро́ныцца* 16. *тро́наць* // *тро́нацца* 32. *стро́нуцца* 58. *стро́ныць* 16.

зрухну́ць 2, 18. *рухну́ць* 8а. *зрухну́цца* 2. *рухну́цца* 3, 18, 19.

зру́шыць 23, 50, 57, 108. *зру́шыці* 94. *зру́шыты* 35, 94а, 96. *зworу́шыць* // *поworу́шыць* // *зworу́шыцца* 114. *зру́шіць* 133. *зру́шыцца* 20, 47, 50, 52, 94. *зрушіцца* 133. *ру́шыцца* 23, 46, 49, 58. *ру́шыты* 92, 95, 132. *ру́шытысь* 92, 95. *вырушыты* 96. *ру́шыць* 46, 49. *ру́шыці* 93. *ру́шыціса* 93.

сыйсці з ме́сца 1, 4, 8, 58, 126. *сысці* 48.

зьдзьві́нуць (нов.) 86. *подзві́гнуці* 102. *звы́гнуты* 103.

Адзінкавыя: *сьцягну́ць* (каго-н.) 86. *з мі́сьця стяну́ты* 90. *ступы́ты з мі́сця* 94а. *то́ркнуты* 96, 109. *тэну́тысь* 97. *подсу́нуці* 102. *то́ркнутыса* 109. *сцяну́цца* 112. *сцягну́цца* 135.

Карта № 97

КРОК

№ 188 «Як н. крок: шаг, сіг, крок... Крочыць, шагаць, сігаць»

На карце картаграфуюцца назоўнікі са значэннем руху *(крок, шаг, сіг),* а адпаведныя аднакаранёвыя дзеясловы прыведзены ў спісе слоў.

шаг 9, 17, 28, 36, 37, 41, 42, 43, 44, 47, 48, 49а, 54, 57, 59, 61, 67, 73, 75, 77, 79, 80, 81, 82, 84, 85, 86, 87, 90, 91, 92, 94, 94а, 95, 96, 96а, 97, 101, 102, 103, 104, 106, 107, 108, 109, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 132, 133, 134, 135, 137, 138, 139, 140, 141, 142; *шах* 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8а, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 25а, 26, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 38, 39, 50, 51, 52а, 53, 58, 60, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 69, 70, 71, 72, 74, 76, 78, 83, 88, 89, 93, 98, 99, 100, 105, 110, 111, 112. *шак* 19. *шаг*х 31. 68 *шах* (нов.).

шага́ць 3, 5, 9, 10, 11, 14, 23, 25, 29, 30, 31, 32, 36, 38, 42, 47, 49, 49а, 50, 51, 52, 53, 54, 57, 59, 60, 61, 62, 66, 67, 70, 71, 72, 75, 76, 80, 81, 82, 83, 86, 88, 94, 99, 101, 104, 106, 107, 110, 111, 113, 114, 115, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 127, 129, 133, 134, 135, 136, 137, 139, 140, 141, 142. *шыга́ць* 7, 16, 28, 33, 35, 40, 41, 43, 44, 74, 78, 79, 84, 87, 89. *шыга́ць* 85. *шъга́ць* 8а, 12, 17, 39, 73. *шага́ты* 90, 92, 94а, 95, 96, 97, 103, 108, 109, 132. *шага́ці* 93, 102. *шага́те* 98.

крок 6, 11, 18, 20, 22, 26, 27, 45, 49, 52, 53 (рэдк.), 57 (лічыць польскім словам), 67, 68, (лічыць польскім словам), 68, 86 (нов. рэдк.), 94, 116, 132 (трад.), 138. *кро̂к* 134.

кро́чыць 11, 18, 57, 87, 139.

сіг 75, 84, 126, 129. *сіге́нь* 128.

сігáць 44 (рэдк.), 75, 81, 82, 84, 89, 124, 126, 129.
ступéнь 135, 138. *ступэ́нь* 131.
ступíў шаг(х) 1, 2, 7, 25, 58, 77. *ступáты* 92, 131. *ступáць* 54.
Адзінкавыя: *след* 83. *свігáць* 124.

Карта № 98

ХУТКА (ІСЦІ, ЕХАЦЬ)

№ 190 «Ехаць, ісці борзда, быстра, хутка, скора, шпарка, шыбка... Борзды, быстры, хуткі, скоры, шпаркі, шыбкі».

На карце супроцьпастаўлены рознакаранёвыя прыслоўі са значэннем хуткасці руху. Ад картаграфавання адведзены аднакаранёвыя прыметнікі.

хýтка 29, 37, 45, 76, 85, 86, 93, 95, 111, 118, 119, 122, 124, 130. *хýтко* 50, 51, 53, 90, 91, 92, 94, 94а, 96, 96а, 102, 103, 106, 108, 109, 132, 133, 135, 136, 137, 140.

скóра 3, 8а, 9, 10, 11, 16, 20, 21, 22, 25, 25а, 26, 28, 29, 32, 35, 37, 42, 47, 49, 54, 57, 58, 59, 63, 64, 67, 70, 73, 74, 75, 79, 80, 81, 82, 84, 85, 86, 87, 104, 111, 116, 118, 119, 125, 127, 130, 141, 142. *скóро* 49, 53, 61, 62, 72, 101, 105, 106, 107, 108, 110, 112, 114, 115, 117, 133, 134, 139, 140.

шыбка 37, 40, 42, 44, 57, 73, 75, 79, 80, 81, 82, 85, 87, 88, 95 (рэдк.), 119, 124, 127, 142. *шыбко* 94, 96, 102, 108, 114, 134, 135, 141. *шыпка* 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 8а, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 18, 19, 21, 23, 24, 25а, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 39, 52а, 54, 58, 59, 61, 68, 118. *шыпко* 53, 60, 62, 103, 132.

быстра 2, 7, 8, 8а, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 29, 31, 36, 37, 40, 41, 42, 43, 44, 49а, 57, 66, 67, 71, 73, 75, 77, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 88, 89, 104 (рус.), 116, 119, 121, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 141. *быстро* 53, 94а, 103 (нов.), 106, 139. *бýйстро* 117, 120, 135. *бістро* 133. *быйстро* 134.

бóрзда 54, 57 (стар.), 61, 64, 65, 104. *бóрздо* 53, 60, 62, 99, 100. *бардзéнько* 49. *бóрзьдзенька* 110.

швыдка 126. *швытко* 95. *швыдко* 108.

шпáрка 8, 9, 16, 20, 21, 29, 41, 42, 44, 54, 57, 61, 67, 73, 83, 84, 86, 104, 127, 130, 142. *шпáрко* 50, 53, 62, 90, 92, 94, 94а, 95, 96, 102, 107, 108, 109, 114, 132, 133, 134, 138, 139.

прэ́нтка 48. *прэ́нко* 49а. *прэ́нтко* 52, 53.

Адзінкавыя: *ёмка* 38, 78. *галóпам* 53. *бягóм* 54. *мóсна* 69. *трушкóм* 81, 131. *бэ́гом* 97. *бéгом* 113. *прýдко* 114.

Карта № 99

ХУТКА БЕГЧЫ

№ 192 «Бегчы угрунь, грунём, бягом, бегма...»

На карце супроцьпастаўлены назвы, якія абазначаюць: *бегчы бягом*. Фанетычныя асаблівасці не ўлічваліся. Назвы *угрунём, грункóм* картаграфаваліся як *грунём, угрýн* — як *угрунь, грунóм* — як *грунём*.

бягóм 1—4, 6—8, 8а, 9—11, 13, 16, 17, 20, 21, 24—27, 29, 32, 35—37, 41, 42 *(аджылыя слóва бягóм)*, 43, 44, 47, 49, 49а, 50, 51, 52а, 53, 54, 57, 59, 60—62, 65—71, 73, 75—85, 87—89, 104, 111, 112, 115—121, 123, 125—130, 138, 139, 141. *бегóм* 18, 94, 107—109, 114, 122, 124, 134, 135, 142. *бêгóм* 106. *бěгóм* 93. *беэгóм* 86. *бігóм* 90, 91, 94а, 96, 96а, 98, 132. *быгóм* 92, 95. *быегóм* 103. *бегóм* 134. *бягóм* 105.

бéгам 72, 99. *бéгом* 100, 102, 108, 134. *бêгом* 113, 140. *бэ́гом* 94, 95, 97.

бяшкóм 2. *бêшком* 110. *бéжкі* 135.

бéгма 41, 48, 50, 101, 142.

грунём 30, 31, 40, 73, 75, 81. *грункóм* 15. *угрунём* 28, 29, 35, 74.

угрýнь 33, 35, 37, 38, 40, 73, 75. *угрýн* 15.

наўгрýнь 37, 38, 81.

Адзінкавыя: *наўгалóп* 5. *нáўскач* 12. *скóра паляцéў* 25а. *стралóй* 45. *трушкóм* 53, 131. *кулём (конь бяжыць)* 64. *наўзáвады конь бех* 64. *уплыжкі* 133. *бéгачкі* 138.

Адведзены: *скóра бяжыць* 22. *шыпка бяжыць* 22. *ляцíць* (часцей) 22. *удагóн паляцéў* 23. *шыпка ляціць* 58. *скóра ляціць* 58. *бяжы бягóм* 69. *быстры* 116. *скóры* 116. *бягóм бéгі* 116. *гýртам* 116. *бéгі хýтко* 136, якія не адпавядаюць тэме карты.

Карта № 100

НАЎЗДАГОН БЕГЧЫ

№ 196 «Бегчы наўздагон, удагон, наўздагон...»

На карце супрацьпастаўлены словаўтваральныя варыянты прыслоўя *наўздагóн*. Адведзены ад картаграфавання *навыператкі* 51, 68, *прэ́ндзэй* 52.

наўздагóн 6, 10, 11, 21, 25, 26, 28, 33, 37, 51, 53, 59, 61, 64, 65, 66, 67, 68, 70, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 80, 81, 82, 99, 105, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 130, 136, 139, 140, 142. *нъўздагóн* 5, 8а, 9, 13; *ныўздагóн* 41, 44, 78, 79, 87, 89; *ныўздагŏн* 85. наўздагóн 133, 134, 138, 141. *ноўздагóн* (трад.) 66, *наўздагŏн* 135.

наўздагóнь 38.

наўздагóнкі 2.

наўдагóн 100, 46; навдогін 131. навдогун 132.

наўдагóнкі 49.

наздагóн 137.

надагóн 110.

наўгóн 114.

наабгóнкі 8.

уздагóн 25а, 29, 30, 31, 37, 41, 53, 63, 73, 82, 87, 88, 104, 111, 115, 118, 126.

уздагóнь 129.

уздагóнкі 4.

уздагóнку 86.

удагóн 7, 14, 16, 17, 27, 35, 36, 39, 40, 41, 42, 43, 48, 49а, 50, 52а 53, 54, 57, 59, 62, 83, 84, 88, 142. удогóн 94, 97, 101, 106, 109. *удогын* 107.

удагóнь 38.

удогóню 91.

удагóнку 96а. *удагŏнку. вдогóнку* 92.

удагóнкі 20.

унагóн 113. *унагýн* 94а. *внагын* 95. *внагін* 96, 103. *унагін* 108.

упагóн 18, 19, 102. *упагін* 90.

упагóнь 58.

даганя́ць 1, 4, 22, 71, 112. *трэба здагнáць* 3. *кап дыгнáць* 7. *даганяй* 18. *дъгнáць* 32. *бягі дагъняць* 12. *хутка яе дагнóў* 45. *бегчы даганяючы* 47. *дуганяючы* 92. *даганíць* 51. *дагнáць* 52. *бяжы дагані* 69. *бажы даганяй* 93. *біже, то дугóнеш, дужеaнеaш* 98.

Адзінкавыя: *узелён* 15.

Карта № 101

ДАРЭМНА СХАДЗІЦЬ

№ 197 «Схадзіць напрасна, напрасно, дарэмна, дарма...»

На карце паказаны супроцьпастаўленні прыслоўяў па каранях, а таксама акцэнталагічныя і словаўтваральныя варыянты.

дармá 5, 8, 10, 11, 21, 26, 29, 33, 46, 49, 53, 54, 57, 59, 61, 67, 75, 81, 82, 86 (часцей), 96а, 101, 107, 118, 119, 121, 126, 129, 133, 134. *дърмá* 8а, 37. *дырмá* 16, 35, 41, 42, 42а, 43, 79, 84, 87, 89. *даъ рмá* 88. *дъмá* 12.

дáрма 8а, 83, 93, 94а, 95, 96, 98, 102 (рэдк.), 103, 108, 109, 114, 121, 130, 132. *дáрмо* 131.
дáрам 29, 91, 124, 125, 126. *дáръм* 8а, 34, *дáрым* 29, 38. *дáром* 113.
дарэ́мна 4, 7, 37, 49а, 59, 61, 72, 80, 81, 82, 104, 111, 116, 118—120, 122, 127, 130, 141. *даремна* 13, 23, 63. *дарéмно* 50, 94, 102, 137. *дарэ́мно* 60, 97, 99, 106, 133—136, 140. *дарэ́мна* 111. *дорэ́мна* 142. *дарéмне* 100. *дарэ́мне* 53.
надармá 57.
надáрма 27. *надáрмо* 51.
напрáсна 2, 4, 5, 6, 8, 9, 14, 18, 19, 20, 22, 24, 25, 25а, 29, 30, 31, 35, 36, 37, 48, 52а, 57, 58, 59, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 71, 73, 74, 75, 76, 77, 80—82, 86, 88, 95, 104, 111, 118, 119, 120, 123, 124, 126—130, 141. *нъпрáсна* 8а, 12, 13, 15, 17, 32, 39, 43, 83. *ныпрáсна* 16, 38, 40, 41, 42а, 78, 84, 87. *напрáсно* 50, 51, 53, 60, 90, 92, 96, 97, 102, 103, 105, 108, 109, 112, 113, 117, 132—134, 137, 139, 140, 142. *ныпрáсна* 85.
напрáсне 2, 28, 62. *напрáсне* 135. *напрáсьня* 3.
пýста 8.
пóпусту 9.
па-пустóму 9.
напýсте 96.
зра 1, 7, 8а, 42а, 70, 76, 108 (нов.), 113. *зря* 16, 17.

Карта № 102

ВАКОЛ (ХАДЗІЦЬ, БЕГАЦЬ)

№ 199 «Хадзіць, бегаць вакол, вокал, круга...»
На карце паказаны супроцьпастаўленні прыслоўяў па каранях, а таксама акцэнталагічныя і словаўтваральныя варыянты. Назвы *округ, укрýг, наўкрýг* картаграфуюцца як *вакрýг,* назвы *укружкá* — як *кружкá, кружкóм* — як кругом, наокóло — як *наўкола, колó* — як *калé.*
вакóл 4, 10, 11, 22, 30, 31, 37, 43, 48, 54, 57, 61, 82, 83, 86, 104, 118, 119, 142.
вóкал 125. *вóкыл* 35.
наўкóла 18, 53, 62. *наокóла* 94, 108, 133.
калé 86. *кылá* 29. *колó* 92. *кóло* 96, 102. *калé* 122.
акóла 52; *окóла* 108, 109, 132. *окóло* 94а, 95, 96.
кругóм 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 8а, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 23, 25а, 27, 28, 29, 30, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 45, 46, 49, 49а, 50, 51, 53, 54, 57, 60, 61, 62, 64, 67, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 93, 94, 94а, 95, 96а, 97, 98, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 113, 114, 115, 116, 118, 119, 120, 122, 123, 124, 126, 128, 129, 131, 136, 139, 140, 141, 142. *кружкóм* 126.
кругá 2, 6, 21, 24, 25, 26, 50, 52а, 63, 77, 82, 92, 99, 104, 116, 118, 127, 134. *кружкá* 117, 135, *крушкá* 137. *укрушкá* 65. *укружкá* 138.
вакрýг 9, 17, 37, 40, 129, 130. *вакрýх* 8а, 111, 112. *укрýх* 22, 33, 68. *укрýг* 121. *окрýг* 133. *наўкрýг* 92.
Адзінкавыя варыянты ад тагож кораня: *укругавую* 20. *кругалé* 69. *вкругавýю* 132. *накругá* 66. *укругá* 67.
Адзінкавыя лексемы: *покáй* 102, 108. *на абáпал* 105.

Карта № 103

НАПРАСТКІ ІСЦІ

№ 200 «Як гавораць: ісці (ехаць) напрамкі, напрасткі, ўпроста, прама...»
На карце паказаны супроцьпастаўленні прыслоўяў са значэннем 'напрасткі' па каранях, суфіксах і прыстаўках.

напрасткí 19, 22—49, 52а, 59, 99. *напрасткé* 50, 53, 54. *напрасткê* 60. *наспрасткîе* 61. *напрóсткі* 101, 133. *напрасткы́* 105. *напрóсткі* 140.
наўпрасткі 139. *навпросткі* 102. *новпросткы́* 109.
напрасьцякі 71. *напрасьцікі* 112. *напросьцекі* 113. *напросьцякі* 137.
напрасцяк 53, 57, 67. *напрасьцяк* 2. *напрасьцік* 110.
напрóста 3, 19, 23, 54, 58, 59. *няпрóста* 18.
прóста 4—6, 21, 23, 24, 38, 104. *прóсто* 30, 60, 62, 94, 96, 100, 103, 106, 107, 114, 134.
напрошкы́ 96. *напрошкы́э* 97. *напрушкé* 98.
напрошчкы́ 96а, 131. *наўпрушчкы́* 92. *напрошчакы́* 132.
напрамкí 8, 9, 29, 51, 52, 75, 81, 82, 86, 93, 106, 118, 119, 125, 127, 130, 134, 142. *напрямкí* 14, 17, 41, 88. *нъпрамкí* 15. *нъпрямкí* 83. *ныпрамкí* 35, 43. *ныпрямкí* 44, 85, 87, 89. *напрамкê* 65. *напрôмкі* 90. *напрамкы́* 95. *напрамкé* 98.
наўпрамкí 10, 11, 75, 82, 124, 126. *нуўпрямкі* 84. *навпромкы́* 103.
наўспрамкі 123.
напрамíк 27, 53, 59, 64, 68, 76, 86, 91, 94, 111, 115, 126, 127, 133, 141. *напрамы́к* 103. *нъпрямíк* 39.
наўпрамíк 37, 70, 73, 82. *нъўпрамíк* 8а.
напрамікá 10, 11. *напрамíкі* 26.
наўпрамікá 10, 11. *нъўпръмікá* 8а.
напрамýю 1, 6, 31, 32, 36, 57, 64, 67, 77, 111, 119, 130, 134. *ныпрамýю* 16, 78. *напрамý* 45. *нъпрамýю* 34.
наўпрамýю 30, 37, 128.
напрáма 122.
прáма 1, 7, 8а, 9, 28—30, 35, 38, 40, 63, 75, 76, 80—82, 104, 120, 121, 124, 141, 142. *прáма* 13, 16, 17, 41, 42, 84, 85 (нов.), 87. *прáмо* 53, 61, 98, 134, 135, 136.
Адзінкавыя варыянты ад таго ж кораня: *пръмікóм* 8а.
нацянькі 10, 11, 21, 22, 25, 25а, 31, 36, 57, 63, 67, 69, 72, 116. *нъцянькі* 8а, 12, 13. *ныцянькі* 41, 42. *нацянькé* 66.
Адзінкавыя: *пуцінкамі* 26 (трад.).

Карта № 104

СПЫНІЦЦА

№ 202 «Зрабіць прыпынак у час хады, язды... спыніцца, астанавіцца... Каго-небудзь запыніць, спыніць, астанавіць...»
На карце супроцьпастаўляюцца рознакаранёвыя зваротныя дзеясловы са значэннем 'спыніцца, перастаць рухацца' і іх словаўтваральныя варыянты.
Не картаграфуюцца лексемы *задзяржáцца* 'спыніўшы свой рух, застацца дзе-н. на пэўны час' (н. п. 122, 125) і *стрымáцца* 'утрымаць сябе ад праяўлення якіх-н. пачуццяў, учынкаў' (н. п. 52), якія маюць некалькі іншае значэнне.
Дзеясловы са значэннем 'каго-н. запыніць, спыніць' у форме інфінітыва таксама не картаграфуюцца, бо адлюстраваць на карце ўвесь сінанімічны рад такіх дзеясловаў не дазваляе непаўната сабранага матэрыялу.
спыніцца 10, 11, 22, 23, 26, 30, 45, 46, 50, 52а, 53, 54, 58 (трад.). 60 61, 67, 81, 86 (рэд.), 88, 99, 104, 105, 110, 119, 130, 134, 136, 142. *спыны́тысь* 92, 96. *спыніціса* 93, 94. *спыны́тыса* 103.
супыніцца 69. *супыніца* 65.
запыніцца 20, 52, 100, 107. *зыпыніцца* 134.
прыпыніцца 46, 53, 60, 62, 71, 107.
астанавіцца 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 17, 18, 19, 24, 25, 25а, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40, 47, 48, 49, 49а, 53, 58, 59, 62, 63, 64, 67, 68, 70, 73, 74, 75, 76, 79, 80, 81, 82, 86, 88, 111, 112, 118, 120, 121, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 130, 135, 139, 141. *астънавіцца* 8а, 42, 39. *астынавіцца* 15, 16, 38, 41, 44, 78, 85, 84, 87, 89. *ыстынъвіцца* 43. *ôстанôвытысь* 90. *остановы́тысь* 91, 94а, 95, 96, 108. *остановітіса* 94. *остановы́тыса* 96а, 103, 109, 132. *остановіцца* 104, 113, 133, 134, 140. *останавіцца* 115, 116, 119, 142. *остановы́тыся* 131. *востановіцца* 138. *астановіцца* 117.
сунéцца 72. *сунімáцца* 77.

Адзінкавыя: *стакану́цца* 54. *аста́цца* 83. *стоновіцца* 106. *спыруніцца* 137.
спыніць 10, 18, 22, 23, 26, 30, 50, 53, 54, 58, 59, 61, 86, 99, 105, 110, 133, 134, 142. *спыніці* 93, 94, 102. *спыны́ты* 108. *спыніть* 134.
су́пыніць 69.
запыніць 20, 27, 45, 49, 50, 51, 52а, 53, 54, 58, 60, 61, 62, 65, 66, 67, 100, 104, 107, 110, 118. запыны́ты 92. запыніті 94. запыніть 134.
прыпыніць 62, 71, 114.
астанавіць 1, 2, 3, 4, 5, 9, 10, 11, 14, 17, 18, 19, 21, 24, 25а, 28, 29, 31, 36, 37, 40, 48, 49а, 53, 54, 59, 61, 62, 64, 67, 68, 70, 73, 75, 76, 80, 81, 82, 86, 111, 118, 120, 123, 124, 127, 128, 135. *астънавіць* 8а, 12, 39, 41, 42, 83. *астынавіць* 16, 35, 44, 78, 84, 85, 87.
ôстанôвыты 90. *остоновы́ты* 91, 94а, 95, 96, 96а, 108, 109. *остоновіць* 101. *останові́ты* 132. *останові́ць* 104, 113, 134, 140. *астанові́ць* 117, 139, 141, 142. *останові́ть* 131. *останавіць 116*.
адзе́ржыць 2, 3, 39. *задзержа́ты* 96. *здзе́ржыць* 114. *задзе́ржы* 133.
прыдзяржа́ць 54. *задзіржа́ць* 7.
стаць 6, 8а, 21, 49а, 74, 81, 140. *ста́те* 98. *ста́ты* 97.
затрыма́ць 53.
зыпыніть 134.

Карта № 105

ЗАБАВІЦЦА

№ 203 «На некаторы час затрымацца, забавіцца, задзяржацца...»
На карце паказаны супроцьпастаўленні дзеясловаў па каранях і іх акцэнталагічныя варыянты.
заба́віцца 4—6, 8, 10, 11, 19, 20—25, 25а, 26—30, 33, 36, 38, 47, 49, 49а, 50—52, 52а, 53, 54, 57, 68, 60—77, 80, 81 (найбольш пашырана), 82, 88, 94, 99, 100, 101, 104, 105, 107, 110, 112, 114, 115, 117, 121—124, 126, 127, 133—141. *зыба́віцца* 7, 13, 16, 35, 40, 43, 44, 73, 78, 79, 84, 89. *зъба́віцца* 8а, 12, 17, 32, 34, 39, 41. *заъба́віцца* 88. *заба́вытысь* 91, 94а, 95—97, 131. *заба́віціса* 93, 102. *заба́вітіс* 94. *заба́вітися* 98. *заба́вытыса* 103, 109, 132. *заба́вытыс* 108. *заба́віцца* 118.
затрыма́цца 26, 31, 53, 57, 59, 61, 67, 81, 86, 104, 111, 113, 119, 142. *затрыма́тысь* 92.
задзяржа́цца 5, 14, 31, 48, 53,. 59, 61, 76, 88, 104—106, 119, 124, 125, 128—141. *зъдзіржа́цца* 8а, 41, 83. *зыдзіржа́цца* 16, 79, 85, 87, 89. *задзіржа́цца* 37, 80, 111. *зъдзържа́цца* 42. *задзержа́цца* 46, 107, 137, 142. *задзеаржа́цца* 86. *задзержа́тіс* 94. *задзержа́тыс* 108. *задыржа́тыся* 96а.
задзе́ржыцца 35, 57, 75, 81, 84, 118, 127. *задзе́ржъцца* 8а. *задэ́ржатысь* 95, 96.
засядзе́цца 4.
засе́дзецца 38. *засе́дзицца* 12, 20.
забары́цца 126, 129, 134. *забары́тысь* 95. *забары́тыса* 103.
загуля́цца 115, 116, 120.
загавары́цца 136. *зыгывары́цца* 40.
замару́дзіцца 9. *замару́дзіць, замару́дзіла* 2, 3.
Адзінкавыя: *задо́ўжыцца* 18. *аста́цца* 45. *засто́яцца* 49. *засе́сці* 93. *зъдуры́цца* 123.

Карта № 106

СПАТКАЦЬ

№ 204 «Каго-небудзь спаткаць, сустрэць, устрэціць...
З кім-небудзь спаткацца, сустрэцца, устрэціцца...»
На карце супроцьпастаўляюцца сінанімічныя дзеясловы ў форме інфінітыва са значэннем 'спаткаць'; а таксама іх словаўтваральныя варыянты.
Не картаграфуюцца адпаведныя дзеясловы ў зваротнай форме, іх можна знайсці ў спісе.
спатка́ць 3, 4, 5, 6, 9 (мала ўжыв.), 18, 19, 21, 22, 24, 25, 25а, 26, 37, 46, 50, 52а, 53, 54, 57, 59, 62, 67, 71, 86, 99, 104, 110, 135. *спытка́ць* 7. *спътка́ць* 8а. *спатыка́ць* 20. *спатыкну́ць* 52. *спутка́ты* 92. *спотка́ті* 94. *спотка́ты* 132. *спотка́ць* 133.
стрэць 12, 15, 38, 39, 44, 49а, 64, 72, 79, 114, 115, 116, 129, 135, 137, 138. *стрэть* 134.
сустрэ́ць 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 27, 28, 29, 30, 31, 34, 35, 36, 37, 41, 42, 50, 53, 59, 61, 62, 63, 66, 67, 68, 69, 70, 73, 75, 76, 77, 78, 80, 81, 82, 83, 84, 86, 100, 104, 105, 111, 112, 118, 119, 122, 123, 124, 125, 127, 130, 135, 136, 139, 140, 141, 142. *зустрэ́ць* 49, 106. *сустріты́* 92. *зустріты* 108, 109, 132. *сустрэ́ть* 134.
устрэ́ць 58, 81.
стрэ́ціць 60, 74, 114, 129, 133.
сустрэ́ціць 121, 117.
устрэ́ціць 5, 8, 8а, 9, 10 (рэдк.), 15, 16, 26, 29, 32, 33, 34, 35, 40, 41, 42, 43, 44, 53, 60, 61, 62, 65, 73, 79, 80, 82, 85, 88, 89, 101, 107, 118, 120, 124, 126, 128, 130, 142. *встрэ́ціць* 87, 88. *встрэ́тіты* 91. *встрэ́тіты* 96а. *встре́тіты* 132.
судо́сыты 94а, 95, 96, 103. *зудôсыты* 90. *судасі́ці* 93. *судо́сіті* 94. *судо́сіць* 102. *судо́сытысь* 131. *суду́сете* 98.
Адзінкавыя: *страчаць* 23. *устрэ́нуць* 50.
спатка́цца 3, 4, 5, 6, 18, 19, 20, 22, 24, 25, 26, 31, 37, 50, 52, 53, 54, 57, 62, 67, 71, 86, 110. *спутка́тысь* 92. *спатка́тіса* 94. *спотка́тысь* 132. *спотка́цца* 133. *спытка́цца* 7. *спътка́цца* 8а.
стрэ́цца 12, 15, 38, 39, 44, 49а, 58, 64, 72, 113, 114, 115, 116, 122, 133, 134, 135, 137.
сустрэ́цца 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 27, 28, 29, 30, 36, 37, 44, 45, 50, 51, 53, 57, 61, 62, 63, 66, 67, 68, 69, 70, 73, 75, 76, 77, 78, 80, 81, 82, 86, 83, 100, 112, 117, 118, 119, 121, 125, 126, 134, 135, 139, 142. *сустрітысь* 92. *зустрэ́цца* 106.
устрэ́цца 82, 60.
стрэ́ціцца 23, 57, 113, 114, 124.
сустрэ́ціцца 12. *зустрітыса* 108, 109, 132.
устрэ́ціцца 5, 8а, 16, 29, 32, 35, 37, 40, 42, 43, 53, 61, 73, 80, 82, 84, 85, 101, 107, 118, 119, 120, 124, 126, 127, 142.
судасі́ціса 93. *судо́сітіса* 94. *судо́сытысь* 94а, 95, 96. *судо́сіціса* 102. *судо́сытыса* 103.
Адзінкавыя: *зышла́ся* 45. *спатыкну́цца* 52. *встрінутысь* 96. *сустрэка́цца* 123.

Карта № 107

ПРАЗ, СКРОЗЬ

№ 213 «Пралезці праз, скрозь, краз (дзірку, зараснік)...»
На карце з частковым улікам фанетычных/фаналагічных асаблівасцей картаграфаваліся прыназоўнікі, аб'яднаныя агульнай семай 'праз/скрозь'. Як *кроз* картаграфуецца *крозь* 39, як *крыз* — *крызь* 114, як *це́раз* — *це́різ* 85, *це́ріс* 89; як *ці́раз* — *ці́різ* 79, 84, *ці́ріс* 44; як *чэ́раз* — *чэ́рез* 133, *чэ́ряз* (-с) 88; як *че́раз* — *че́рез,* а таксама *че́реж* 98, *че́різ* 41, 42, 83, 87 і *че́ряс* 32; як *ча́раз* — *ча́ріс* 13.
праз 1, 2, 4—6, 8, 9, 11, 19—22, 24, 25, 28, 30—32, 35—37, 45—47, 49, 51, 52, 55, 58—64, 66—71, 75—78, 80, 82, 85, 86, 100, 104, 105, 115, 116, 118, 119, 121, 135, 136. *прас* 3, 7, 8а, 10, 14, 18, 23, 25а, 26, 27, 29, 33, 49а, 52а, 53, 56, 57, 65, 72, 74, 86, 92, 99, 112.
празь 6, 10, 13, 25, 34, 50, 54.
проз 92, 94а, 101, 106, 107, 133. *прос* 137. *пруз* 92, 108, 132.
прыз 114. *прыс* 15.
пе́раз 57. *пе́рас* 53.
крос 137. *круз* 95, 96, 102, 103, 109, 122, 134, 138. *крозь* 39.
крыз 95. *крызь* 114.
скрозь 14, 16, 17, 28, 40—44, 53, 79, 82, 84, 85, 87, 117, 125, 129, 139. *скрось* 7, 12, 15, 23, 110.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *скруз* 135.
цéраз 22, 36, 37, 48, 61, 68, 78, 81, 116—121, 123, 124, 126, 127, 135. *цéрас* 5, 9, 29—31, 45, 49а, 53, 54, 56, 62—64, 67, 74, 76, 100, 104, 105. *цéраз* 86, 113. *цéріз* 85. *цéріс* 89.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *цэ́ріс* 16.
ціраз 35, 75. *ціріз* 79, 84. *ціріс* 44.
чэ́раз 9, 14, 34, 43, 46, 78, 80, 88, 101, 118, 125, 128—130, 139—142. *чэ́рас* 1, 12, 29, 52а, 72, 93, 110. *чэ́рэз* 86, 92, 93, 94, 97, 98, 102, 107, 108, 109, 131, 134, 136. *чэ́рез* 17, 133. *чэ́різ* 41, 42, 83, 87. *чэ́рыз (-с)* 39, 40. *чэ́ряз (-с)* 32, 88. *чэ́рэж* 98.
чыраз 95. *чырэз* 96а. *чырыз* 90, 96, 103, 132.
Адзінкавыя ўтварэнні, звязаныя з тым жа коранем: *кыраз* 95.
чáрас 33. *чáріс* 13.
у 27, 75, 77, 78, 89, 120а, 124, 127, 135, 140.
Адзінкавыя: *наскрóзь, насквóзь* 82. *мыз* 106.

Карта № 108

ЦЕРАЗ (ПЛОТ)

№ 213 «...Пералазіць цераз, чэраз, пераз (плот)...»
На карце з частковым улікам фанетычных / фаналагічных асаблівасцей картаграфаваліся прыназоўнікі, аб'яднаныя агульнай семай 'цераз/пераз'. Прынцыпы картаграфавання такія ж, як і на карце № 107. Як *скрозь* падаецца *скруз* 135.
праз 22, 77, 86, 119. *прас* 10, 11, 14, 18, 21, 24—27, 29, 33, 57, 65, 68, 70, 71, 74, 112.
проз 94а, 106, 107.
пераз 28, 53.
круз 95, 102, 122.
Адзінкавыя ўтварэнні, звязаныя з тым жа коранем: *крыз* 95.
скрось 7. *скруз* 135.
цéраз 37, 61, 68, 81, 86, 88, 116—119, 121, 123, 126, 127, 129, 135. *цéрас* 5, 30, 31, 48—49а, 53, 54, 56, 60, 62—64, 67, 74, 76, 100, 104, 105, 120а, 124. *цéріс* 89. *цéрез* 113. *цéрэз* 114.
ціраз 33, 75, 79. *цірас* 4, 8а, 15. *ціріз* 84. *ціріс* 44.
цярас 49, 50, 55, 99.
чэ́раз 9, 14, 34, 46, 78, 80, 82, 88, 125, 128, 130, 131, 133, 142. *чэ́рас* 32, 52а, 110. *чэ́рэз* 17, 92, 94, 101, 102, 107—109, 134, 136. *чэ́рыз* 40, 43. *чэ́рыс* 98. *чэ́різ* 41, 42, 83, 87. *чэ́ріс* 13. *чэ́рэс* 93.
чырыз 90, 95, 96, 103, 132. *чырэз* 96а. *чърас* 12.
Адзінкавыя ўтварэнні, звязаныя з тым жа коранем: *кырыз* 95.
чáраз 33. *чáрас* 72.
Адзінкавыя: упэ́рэк 117.

Карта № 109

СЛІЗГАЦЦА НА ЛЁДЗЕ

№ 216 «На рэчцы па льду (без канькоў) каўзацца, коўзацца, слізгацца...»
На карце без уліку фанетычных асаблівасцей картаграфуюцца дзеясловы, якія абазначаюць працэс слізгання па льду. Адрозніваюцца лексікалізаваныя акцэнталагічныя варыянты.
Як *кóўзацца* картаграфуецца *кóзацца* 76, як *вазіцца — вазíняцца* 4, *важня́цца* 18.
кóўзацца 23, 25а, 26, 27, 29, 31, 33, 34, 37, 46, 47, 49, 50, 52а—56, 59—61, 63—72, 74, 81, 94, 99—101, 104, 105, 107, 110—112, 114, 115, 117—122, 124—127, 130, 133—138, 140, 142. *кóўзыцца* 78, 85. *кóлзацца* 113. *кóўзатыся* 96а, 109. *кóвзатыся* 132. *кóзацца* 76.
каўзáцца 1, 8, 9—11, 13, 15, 30, 36, 62, 73, 75, 77, 80—82, 86, 88, 118, 119, 123—125, 128, 129, 139, 141. *куўзáцца* 8а, 29, 32, 35, 37, 38—40, 44. *кыўзáцца* 43, 79, 83, 84, 87, 89. *късзáцца* 41—42. *каўзгáцца* 28. *кузáцца* 37. *кылзáцца* 7. *ковзáтысь* 90—92, 94а—97, 103, 108—110, 131. *коўзáціса (-я)* 93, 102.
каўзíняцца 2, 6, 24, 25, 58. *късзеняцца* 5.
слізгацца 20, 48, 51—55, 57, 59, 62, 67, 111. *слíскацца* 112, 116. *слізгатысь* 92. *слізіцца* 118.
слізгáцца 3, 4, 7—8а, 10, 16, 19, 21, 22, 28, 45, 49а, 61, 106. *склізгáцца* 17.
скальзáцца 8. *скульзáцца* 14. *кульзáцца* 12.
вазіцца 23. *вазíняцца* 4. *важня́цца* 18.
катáцца 37, 49а, 58, 80, 94, 120, 133. *кытáцца* 16, 40, 85.
скузáтіса, скузáтісь 98.

Карта № 110

КОЎЗАЦЦА НА КАНЬКАХ

№ 218 «На каньках коўзацца, каўзацца...»
На карце без уліку фанетычных асаблівасцей картаграфуюцца дзеясловы, якія абазначаюць працэс катання на каньках па слізкай паверхні. Адрозніваюцца лексікалізаваныя акцэнталагічныя варыянты.
Як *вазіцца* картаграфуюцца *вазíняцца* 4, *важня́цца* 18. Як *éздзіць — éгдзіць* 110.
Адсутнічае матэрыял з н. п. 139.
кóўзацца 8, 23, 25а, 26, 27, 29, 31, 33, 34, 46, 49, 50, 53—57, 59—61, 63—66, 70—72, 74, 81, 85, 94, 99, 100, 104, 105, 107, 112, 117—120, 120а, 122, 126, 130, 134, 135, 136, 138, 140. *кóвзатысь* 90—92, 95—97, 103, 131. *кóвзатыса* 132. *кóўзаціса* 93. *кóўзатыся* 96а.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *скóўзацца* 106.
каўзáцца 9—11, 13, 15, 30, 36, 41, 42, 62, 73, 75, 79, 81, 82, 86, 123, 124, 125. *куўзáцца* 8а, 29, 32, 35, 38, 39, 44. *кыўзáцца* 83, 84, 87. *кылзáцца* 7. *каўзгáцца* 28.
каўзíняцца 24, 25, 58. *каўзінáцца* 22.
слізгацца 48, 53, 54.
слізгáцца 3, 7, 19, 45, 49а. *слізgáцца* 6. *слíскáцца* 116.
вазіцца 7, 8, 12. *вазíняцца* 4. *важня́цца* 18.
катáцца 1, 2, 4—6, 8, 11, 14, 15, 17, 21, 24, 25, 37, 39, 47, 49а, 51—52а, 55, 58, 67—69, 75—77, 80, 82, 88, 94, 101, 104, 110—114, 121, 124, 126—129, 133, 134, 137, 138, 141, 142. *кытáцца* 16, 32, 40, 42, 43, 78, 79, 84, 85, 89. *катáтыса* 108.
éздзіць 8, 20, 45, 61, 80, 93, 102, 113—115, 119, 140. *éгдзіць* 110. *ўíздыты* 94а, 95, 96, 98, 108, 109.

Карта № 111

СЛІЗКАЯ (ПРА ДАРОГУ)

№ 219 «Дарога слізкая, склізкая, коўзкая...»
На карце без уліку фанетычных асаблівасцей картаграфуюцца прыметнікі, якія абазначаюць слізкую дарогу. Іншыя найменні — назоўнікі *каўзаніна* 56, *слізгóта* 56, *гылалёдзіца* 85, *коўзéль* 107, *голошчóк* 107 і прыслоўе *кóўзко* 46 — адводзяцца ад картаграфавання, бо не ў поўнай ступені адпавядаюць тэме карты.
кóўзкая 36, 46, 61 (трад.) 75, 81, 82, 86, 88, 94, 104, 114, 118—120, 122, 127, 129, 134, 136. *кóўская* 23, 53, 54, 56, 63, 64, 67, 69 (трад.), 71, 99, 112. *кóўзкыя* 41, 79, 84, 87. *кóўзкъя* 83. *кóўскыя* 78. *кóўськыя* 89. *кóская* 62. *кóўзка* 101, 106, 107, 117, 133, 135, 138. *кóўска* 65, 74, 137. *кóвзка* 108. *кóвзка (-я)* 132.
скóўзкая 81, 85, 120а, 141 (рэдк.).
слізкая 5, 14, 28, 36, 37, 48, 59, 67, 73, 77, 80, 86 (рэдк.), 102, 104, 120, 121, 123, 125, 126, 128, 129, 138, 141, 142. *сьлізкая* 13, 61, 75, 82, 94, 112, 114, 118, 124, 127, 134. *слíская*

7, 20, 22, 24, 25а, 31, 34, 49а, 52, 53, 66, 111, 116. *сьліская* 1, 9, 10, 11, 15, 18, 19, 25—27, 29, 30, 32, 33, 49, 50, 52а, 54, 58, 60, 62, 68—70, 72, 76, 88, 93, 100, 105, 113, 130. *слізкыя* 41, 42, 78 (рэдк.). *сьлізкыя* 16, 38, 43, 44, 84, 85. *сьліскыя* 35. *сьлізкія* 79. *слізка* 40, 47, 106, 117, 133. *сьлізка* 91, 115. *сліска* 90, 98, 110, 140. *сьліска* 12, 45, 74, 137. *сліска (-я)* 51. *сьліська (-я)* 55. *слыская* 131. *слызка* 94а, 108. *слызка (-я)* 109, 132. *слыска* 96, 96а, 97. *слызька* 92. *слыська* 95, 103.

слізка́я 57. *сліска́я* 3. *сьліска́я* 2, 4, 6, 21.

склізкая 17, 119. *скліская* 39, 76.

ско́льзкая 86, 142. *ско́льская* 7. *ско́льзкыя* 16, 87. *ско́льска* 12.

Карта № 112

САДЗІЦЦА (НА ШТО-НЕБУДЗЬ)

№ 221 «На лаўку (табурэт) садзіцца, садавіцца...»

На карце без уліку фанетычных асаблівасцей картаграфуюцца дзеясловы незакончанага трывання, якія абазначаюць працэс заняцця месца, прыназначанага для сядзення. Ад картаграфавання адводзяцца дзеясловы закончанага трывання *се́сьці* 19, 25, 87, 130, *се́сці* 116, *сі́сты* 94а, 96, 108, 109, 131, *сі́сте* 98.

садзі́цца 1—18, 21—44, 49а, 52, 52а, 53, 56—86, 88, 89, 94, 99—101, 104—106, 110—115, 117—120а, 121—130, 133—135, 138—142. *садііціса* 102. *садытыса* 108, 109, 132. *садытысь* 92, 94а, 95. *садытыс* 103.

сяда́ць 20, 21, 45—48, 51, 52, 105, 133, 137. *седа́ць* 136. *сяда́ці* 93. *сяда́ты* 90, 91, 96, 96а, 97.

садаві́цца 49, 50, 58 (рэдк.). *сядаві́цца* 46, 55. *седаві́цца* 51. *содові́цца* 107. *садовытысь* (трад.) 92.

Карта № 113

СЕСЦІ НА ЦЫПАЧКІ

№ 222 «Сесці на куркішачкі, на кортачкі, на цупышкі, на цыпачкі...»

На карце без уліку фанетычных асаблівасцей картаграфаваліся выразы (назоўнікі з прыназоўнікам на) і асобныя лексемы, якія абазначаюць прысяданне. Пры наяўнасці паралельных карэлятаў формы з месным склонам картаграфаваліся як формы з вінавальным. Другасныя дэмінутыўныя ўтварэнні картаграфаваліся як першасныя. Акцэнталагічныя варыянты не адрозніваліся.

на цыпачкі 1, 7, 10, 11, 14, 18, 25а, 28, 29, 31, 32, 37, 40, 42, 43, 67 (трад.), 68, 79, 80—82, 84, 85, 88, 118, 125, 130, 136, 141. *на цыпочкі* 94, 107. *на цыпычкі* 35, 38, 83, 84, 87, 89. *на цыпъчкі* 41. *на цыпацкі* 16. *на цыпачках* 9, 22, 25, 34, 36, 70, 116. *на цыпачкях* 78. *на цыпачкых* 40.

на цыбачкі 8, 73, 82, 129. *на цыбачках* 74.

на цыпушкі 43. *на цыпу́шкі* 79, 84. *на цыпу́шачкі* 84.

на цупышкі 44. *на цюпышка* 103. *на цюпачкі* 55.

на цупу́ркі 15. *на цупу́рках* 39. *на цыпу́ручкі* 33.

на цыпкі 13, 30.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *цыпо́ткі* 78.

на ко́ртачкі 8, 47, 67, 86, 111, 118, 124, 125, 129, 130, 141. *на карто*ᵃ*чкі* 113. *на ко́рточкі* 131. *на ко́ртычкі* 7, 35, 40, 41, 87. *на ко́ртучкі* 91. *на ку́ртачкі* 31, 53, 76, 118, 121.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *на ко́рткі* 129. *на ко́рташкі* 93. *на ку́рташках* 66.

на ко́рчыкі (ко́рчычкі) 119. *на ку́рчыкі* 53, 59. *на ку́рцішкі* 53, 58.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *прыку́рчыйся* 59.

на ко́кішкі 62, 104. *на ко́кішках* 54, 105. *на кокішкі* 48. *на ко́кашкі* 46, 49а. *на ко́кашках* 51. *на како́шкі* 52. *на ку́кішкі* 60, 61. *на ку́кішках* 104.

на кара́чкі 90. *на кара́чкы* 92. *на кара́чках* 122. *на кара́чыках* 71. *на кура́чках* 26. *на ку́рычках* 106.

на какара́чкі 3. *на какарэ́чкі* 3. *на какару́чкі* 21. *какярэ́чкі* 4. *на кукарэ́чкі* 2, 5. *на куке́рэчкі* 27. *на кукяре́чкі* 6.

на ку́ркішкі 19, 52а, 63, 65. *на ку́ркішках* 57, 69, 100. *на ку́ркашкі* 101, 102. *на куркішкі* 20, 64. *на куркішках* 23. *на ко́ркішкі* 56, 110. *на ко́ркашкі* 114. *на ко́ркашках* 134. *на ко́ркушкы* 94а, 95, 96. *на ко́ркушках* 97, 120.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *на ко́ркочках* 95.

на ко́рпушках 72, 112, 115, 135. *наўко́рпушкі* 139. *на ко́рпачкі* 129. *на куро́пачкі* 75, 77. *на курапя́тках* 128.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *на ско́рпушкі* 126.

на дыбачкі 142. *наўдыбачкі* 127. *на дыбачках* 117, 123. *на дыбках* 117. *на дыпках* 137. *на ўдыбішкі* 138. *на (ў)здыбушках* 140.

на прысяду 92. *на прыся́дку* 92. *упрыседкі* 114. *у прысядку* 135.

на кале́нцах 120а, 135. *на ко́ленцах* 135. *на коле́ны* 132.

прыклякнуты 108. *прыклянув (-ты)* 132.

на ра́кушках 112. *сеў ра́кушком* 133.

на крыпёнках 12. *прыпёнак* 17.

на чу́пачкі 50, 99.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *на чупышкі* 83.

Адзінкавыя: *на караќучках* 24. *на чу́чарапку* 49. *на по́чыпку* 96а. *прысісте* 98. *прысісты* 108, 109.

Карта № 114

КАЦІЦЬ, КУЛЯЦЬ

№ 215 «Як кажуць аб перамяшчэнні цяжкіх прадметаў: камень (бочку) каціць, куляць... Бочку пад страху падкуліць, падкаціць...»

На карце без уліку фанетычных асаблівасцей картаграфаваліся дзеясловы, якія абазначаюць працэс перамяшчэння цяжкіх прадметаў. *Калдыка́ць* 129 картаграфуецца як *кулдыка́ць*.

Прэфіксальныя дзеясловы не картаграфуюцца і падаюцца ў канцы індэкса.

каці́ць 1, 3, 5—7, 8а—89, 99, 100, 104, 105, 110—113, 115—120, 121, 123—130, 135, 139—142. *коці́ць* 101, 102, 106, 107, 114, 120а, 122, 136—138. *каці́ці* 93. *коці́ці* 102. *коті́ті* 94, 134. *коты́ты* 90, 91, 94а — 97, 103, 109, 131, 132. *куте́те* 98.

кача́ць 126, 133. *кыча́ць* 10. *кача́ты* 108.

куля́ць 1—5, 8, 8а, 10—13, 15, 18, 19—27, 30, 33—35, 37, 39, 41, 44, 52а, 53, 57, 59, 61, 63, 64, 66, 72—74, 80, 81, 86, 100, 105, 110—112, 120, 120а, 121, 126, 129.

кулдыка́ць 128. *кулдука́ць* 78. *калдыка́ць* 129.

Адзінкавыя назвы: *кота́ць* 92. *су́нуті* 94. *су́нуты* 103. *куліка́ць* 141.

падкаці́ць 5, 10, 14, 28, 31, 32, 36, 37, 46, 47, 57, 75, 77, 80—82, 86, 104, 115—117, 118, 120, 122—125, 127—129, 135, 139—141, *паткаці́ць* 1, 4, 6, 7, 9, 11, 17, 20, 24, 25, 29, 30, 45, 46, 49—51, 53, 56—58, 60, 62, 63, 68—71, 73—76, 104, 120а, 121. *пыдкаці́ць* 42, 43, 85, 87, 89, 107. *пыткаці́ць* 16, 35, 84. *пъдкаці́ць* 5, 32, 41. *пъткаці́ць* 8а, 83. *подкоці́ць* 101, 102, 114, 122. *подкоті́ть* 134. *пыдкоці́ць* 106. *паткаці́ці* 93. *подкоты́ты* 131. *пі́дкотыты* 94а. *пудкоці́ць* 137, 138. *пудкоты́ты* 90, 92, 95, 103, 109, 132. *пудкуты́ты* 91. *путкуте́те* 98.

Утварэнні з іншымі прэфіксамі: *пакаці́ць* 52. *пыкаці́ць* 13. *укаці́ць* 21, 38. *закоты́ты* 108.

падкулі́ць 105. *паткулі́ць* 54, 63. *пъдкулі́ць* 41.

Утварэнні з іншым прэфіксам: *пакуля́ць* 25а, 52.

Адзінкавыя: *падвярну́ць* 99. *путсу́нуты* 103. *пераку́льваць* 142.

Карта № 115

ҚАЛЫХАЦЦА НА ГУШҚАЛЦЫ

№ 223 «На гушкалцы калыхацца, гайдацца, гутацца, гутатацца... Қалыхаць, гайдаць, гутаць, гутатаць...»

На карце без уліку фанетычных асаблівасцей картаграфаваліся зваротныя дзеясловы, якія абазначаюць працэс калыхання на гушкалцы. Частка форм узноўлена па дзеясловах без зваротнай часціцы, якія таксама падаюцца ў індэксе. Адрозніваюцца лексікалізаваныя акцэнталагічныя варыянты, выключаючы *гуштацца* 54 і *ўштацца* (але *дзеці уштаюцца)* 52. Як *гутатацца* картаграфаваліся *гатутацца* 28, 81 і *гътутацца* 13.

калыхацца 3—7, 9, 14, 16, 19—25, 27—32, 34, 36, 41, 45, 54, 57, 58, 75—77, 79 (рэдк.), 82, 86, 88, 105, 118, 119, 122, 124, 125, 127—130, 141. *калыхаць* 3, 5, 6, 9, 14, 16, 18, 20, 21, 25а, 27—30, 36, 40, 54, 57, 58, 61, 62, 74, 75, 76, 79, 81, 82, 86, 105, 116, 118, 120а, 124, 126—129, 141. *колыхацца* 101, 107, 113, 114, 117. *колыхаць* 107, 113, 114, 117, 133. *кылыхацца* 35, 40, 42, 84, 85, 87. *кылыхаць* 35, 42, 84. *кълыхацца* 15, 83. *кълыхаць* 83. *кълъхацца* 13, 39. *кълъхаць* 39. *калахаць* 17. *калахаць* 17. *калыхаціса* 93. *куліхате* 98. *калышацца* 2, 126. *калышаца* 18. *калышуцца* 8, 25а, 33, 39, 89, 140.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *пакалахацца* 1.

гушкацца 37, 53, 64—75, 110—112, 115, 123, 129, 130. *гушкаць* 64—70, 72, 74, 75, 81, 86, 110—112, 116. *гушкыцца* 86. *гушкаты (-с)* 103 (рэдк.). *гушка* 115.

гушацца 45. *гушаць* 82.

гуцкацца 7, 12.

гушкацца 52, 63, 69, 116. *гушкаць* 63.

гуштацца 54. *ўштацца, уштаюцца дзеці* 52.

гутацца 10, 11, 47, 102, 135—137. *гутаць* 10, 11.

гутацца 41, 43—45, 73, 79, 114, 133, 134. *гутаць* 73, 79, 114, 135. *гутать* 134.

гутатацца 21, 26, 41, 42 (трад.), 45, 52, 57, 61, 73, 75, 78, 80 (трад.), 111, 120, 139, 140, 142. *гутатаць* 26, 42, 57, 61, 73, 75, 78, 120. *гутутацца* 38, 73. *гутытацца* 85 (трад.). *гатутацца* 28, 81. *гатутаць* 28, 81. *гътутацца* 13.

гітацца 133. *хітатысь* 97. *хытатыся* 108, 109. *хытаты* 108, 109.

гойдацца 49, 49а, 51, 53, 56, 62, 94, 99, 100, 106, 124, 138. *гойдаць* 49, 56, 62, 99, 100. *гойдаці* 94. *гойдатысь* 90, 92, 94а, 95—97. *гойдатыс* 103. *гойдатыся* 96а. *гойдатыса* 108, 132. *гойдаты* 90, 92, 94а, 95, 103, 108, 132. *гуйдатысь* 91. *гуйдатыся* 131. *гуйдаты* 91.

гайдацца 45, 48, 49а, 53, 61, 104. *гайдаць* 54, 124. *гуйдацца* 54. *хуйдатіся* 98. *хуйдате* 98. *гыйдацца* 85.

шугацца 46, 50, 54, 60. *шугаць* 50, 54, 60.

катацца 110. *кытацца* 84. *кътацца* 80.

качацца 121. *качаць* 121. *кычацца* 16. *кычаць* 16.

Адзінкавыя: *вагацца* 59. *тоўкацца* 114. *тоўкаць* 114. *кугацца* 112.

Карта № 116

ШТУРХАЦЬ ҚАГО-НЕБУДЗЬ

№ 225 «Қаго-небудзь штурхаць, піхаць таўхаць... штурхацца, піхацца, таўхацца...»

На карце картаграфаваліся дзеясловы, якія абазначаюць працэс раптоўнага ўздзеяння на адушаўлёную істоту з мэтаю яе рэзкага перамяшчэння у прасторы. Часткова ўлічваліся фанетычныя асаблівасці, звязаныя з нерэгулярнымі з'явамі. Некаторыя формы ўзноўлены па зафіксаваных дзеясловах іншага словаўтваральнага класа і па адпаведных зваротных, якія таксама падаюцца ў індэксе. Адрозніваюцца лексікалізаваныя акцэнталагічныя варыянты, выключаючы *турхаць* 74 і *турхаць* 32, 33. Як *пхаць* картаграфуюцца *папхаліся* 52, *папхнуць* 51, 57, *папхнулі* 52.

піхаць 1, 3, 5, 7, 9—11, 16—18, 21, 28, 29, 35, 37—39, 41—44, 48—49а, 54, 56, 59, 62, 63, 67, 70, 72—76, 80—85 (трад.), 86, 88, 100, 106, 107, 112, 114, 118, 119, 120а, 123—130, 133, 140, 142. *піхацца* 1, 4, 7—11, 15—19, 21, 24, 28, 29, 35, 38, 40—43, 45, 47—49а, 51, 54, 56, 57, 62, 63, 66, 67, 69, 70, 72—76, 79—84, 86—88, 100, 106, 107, 112—114, 118, 120а, 121, 123, 124, 126—128, 142. *піхаецца* 2. *піхаці* 93. *піхаціса* 93. *піхаты* 94а. *піхатысь* 94а. *піхнуць* 4, 15, 19, 23, 24, 36, 40, 45, 46, 58 (трад.), 77, 87, 104, 121. *піхануць* 139. *піхнуў* 2, 34. *піхнув* 90.

папіхаць 53, 55, 60, 115. *папіхацца* 53, 54, 60, 115. *папіхаў* 25 (рэдк.).

пхаць 52, 55, 101, 105, 113, 114, 122, 137, 138, 141. *пхать* 134. *пхаці* 94, 102. *пхате* 98. *пхацца* 20, 52, 94, 101, 105, 114, 134, 137. *пхаюцца* 122. *пхаты* 95, 96а, 97. *пхатысь* 95. *пхатыс* 103. *пхатыса* 108, 109, 132. *пхнуць* 69 (трад.), 117. *пхнуў* 66. *папхнуць* 51, 57. *папхнулі* 52. *папхаліся* 52.

пухаць 135. *пухацца* 135, 136.

штурхаць 3, 7, 10, 11, 16, 29—31, 35, 37, 38, 42—44, 46, 52а, 53, 59, 62, 64, 65, 67, 71, 73, 75, 76, 78—80, 82, 84—86, 88, 104, 107, 111, 113, 116, 127, 129, 130, 134, 135, 140—142. *штурхацца* 4, 7, 10—12, 16, 19, 29—31, 35, 38, 42, 43, 52а, 53, 57, 59, 62, 67, 71, 73—76, 79, 80, 82, 84, 86, 88, 99, 107, 110, 113, 114, 116, 127, 134, 135, 137, 140, 142. *штурхаці* 93. *штурхаціса* 93. *штурхатысь* 131. *штурхнуць* 99, 110. *штурхнув* 90.

штургаць, штургнуць 8, 19. *штургнуў* 4. *штургацца* 19.

штурхаць 61, 68, 114, 133. *штурхацца* 61, 68. *штурхаты* 91, 92, 131. *штурхатысь* 91, 92.

штырхаць 39, 50, 53—55, 111, 118, 124, 125, 128. *штырхацца* 50, 53, 54, 58, 118, 124, 128. *штырхатысь* 94а, 95. *штырхнуць* 23, 57, 112. *штырхынуты* 96 (рэдк.). *штырхануў* 104.

штырхаці 102. *штырхаты* 94а, 95, 103, 108, 109, 132. *штырхатыс* 103. *штырхатыся* 108, 109, 132.

штоўхаць 113, 133. *штоўхацца* 133.

турхаць 74. *турхацца* 74. *турхаць, турхнуць* 33. *турхнуў* 32.

таўхаць 10, 11, 14, 29, 38, 62, 75, 81, 82, 107, 112, 114, 118, 128—130. *таўхацца* 10, 11, 14, 29, 38, 62, 75, 81, 82, 107, 112, 114, 118, 127, 128. *таўхнуць* 36. *таўхнуў* 34. *таўхануць* 69. *туўхаць* 13, 16, 37, 43, 44, 73, 74, 84. *туўхацца* 13, 15, 16, 43, 44, 73, 74, 84. *тыўхаць* 7, 79. *тыўхацца* 7, 79. *тыўхануць* 87. *тъўхаць* 41, 42, 83. *тъўхацца* 41, 42, 83.

талхаць 5 (рэдк.). *тълхаць* 39.

таўкаць 53, 135. *таўкацца* 53, 54, 86, 135. *таўкаці* 93. *таўкаціса* 93. *таўкнуў* 15. *таўкануць* 71. *таўкануцца* 71 (суч.). *тыўкануць* 89. *тыўкацца* 87. *туўкацца* 35.

тоўчы, тоўчыса 102. *товчы* 94а, 95, 96, 103, 132. *товчыся* 90. *товчыса* 132. *товчысь* 94а, 95. *товчыс* 103.

товкты 108, 109. *товктыса* 108, 109. *товхынаты* 96а.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *тувкаты* 92. *тувкатысь* 92.

піргаць 21, 25а — 27. *піргацца* 21, 22, 25а, 26. *піргнуць* 22, 25.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *пірхаць, пірхнуў* 57.

таскаць 119, 120. *таскацца* 121. *таскануць* 121.

нызаты 95. *нызатысь* 95, 96. *назынуты* 96.

Адзінкавыя: *штураць, штурацца* 6. *патхнуць* 18. *турнуць* 20. *шкураць, шкурацца* 75. *швыргаць, швыргацца* 82. *ударіць* 89. *тузнув, тузатыса* 90. *штурбынуты* 96. *займаціса* 102. *варсаць, варсацца* 127.

Карта № 117

ХІСТАЦЦА (ПРА ЧАЛАВЕҚА)

№ 227 «Ва ўсе бакі хістацца, калывацца, матацца...»

На карце без уліку фанетычных асаблівасцей картаграфаваліся дзеясловы, якія абазначаюць працэс вагання тулава чалавека, выкліканага рознымі прычынамі. Як *хіляцца* картаграфуецца *кіляцца* 2, як *балтацца — баўтацца* 75, як *мытацца — матляцца* 112, як *калывацца — калываżыцца* 124, 129.

хістацца 19, 29, 31, 35, 48, 51, 53, 54, 57—63, 66—68, 73, 75, 80, 82, 83, 87, 104, 110, 112, 114, 118, 124, 128, 133, 138. *хыстацца* 103. *хыстатысь* 92.

хітацца 90 (рэдк.) 91, 94, 102, 113, 121, 126, 130. *хытацца* 95, 103, 109, 132. *хітатысь* 97. *хытатысь* 94а. *хытатыся* 96а. *хытатыса* 108.

кіхтацца 30, 100.

шатáцца 1, 4—6, 8, 14, 20, 26, 28, 29, 31, 36, 37, 43, 46, 53, 54, 61, 62, 64, 67, 68, 70, 75—77, 81, 82, 88, 90, 101, 106, 107, 111, 116, 117, 119, 123, 127—129, 131, 134, 137—139, 141. *шытáцца* 7, 16, 32, 35, 39—42, 44, 78, 79, 83—85, 87, 89, 125. *шътáцца* 12, 13, 15, 17.

кiвáцца 5, 6, 10, 11, 16, 18, 23, 25, 27, 33, 38, 42, 47, 69—72, 75, 77, 79, 81, 82, 85, 86, 111, 115, 119—120а, 128, 129.

калыхáцца 3, 62, 74, 105, 124, 139, 142. *колыхáцца* 136.

калытáцца 52а. *калатáцца* 22.

калывáцца 45, 49, 49а, 54, 55 (рэдк.), 56, 62, 65, 67, 68, 88, 95, 99, 104, 118. *калавáцца* 133. *калувáцца* 50. *кылывáтысь* 96. *калывáцiса* 93. *колывáцца* 134, 137. *коловáцца* 114. *колувáцца* 140. *колывáтыся* 96а. *калывáжыцца* 124, 129.

хiлЯцца 2, 9, 21, 24, 25, 122. *кiлЯцца* 2. *хылЯтысь* 96.

валЯцца 114, 132. *валЯцiса* 93.

Назвы з коранем *-віл'-*: *совiлЯцца* 133. (iсцi) *увiлЮшкi* 112.

балтáцца 5, 53, 133. *баўтáцца* 75.

мытáцца 87. *матлЯцца* 112.

Адзiнкавыя: *варазьгiнЯцца* 2. *баранавáцца* 5. *крáтацца* 25а. *целепáцца* 49а. *кiвiтацца* 52. *шланЯцца* 52. *гуйдáтiся* 98. *расчеркáцца* 107. *хадзiць кáчкi ганЯючы* 51. *у тры радЫ iсцi* 135.

Карта № 118

ДАЦЬ ВЫСПЯТКА

№ 228 «Даць выспятка, насца, насцака (нагою)...»

На карце без улiку фанетычных, акцэнталагiчных i граматычных асаблiвасцей картаграфавалiся дзеяслоўна-iменныя словазлучэннi з апорнай лексемай *даць*, якiя абазначаюць штуршок нагой. Словазлучэннi з iншымi дзеясловамi, якiя маюць наблiжаную да *даць* семантыку, аб'яднаныя iменнай часткай, картаграфавалiся як адзначаныя. *Даць патпЫнкам* 71 падаецца як *даць пiнкá, даць вЎсьватка* 112 — як *даць выспятка.*

даць выспятка 28, 31, 35, 36, 38, 74—76, 80, 82, 86, 88, 118, 119, 124, 125, 128—130. *даць выспiтка* 37, 43, 44, 78—80, 82—85, 87, 89. *даў высьпяткам* 69, 77, 123, 128. *даць высьпяткым* 84. *даць выспiткъм* 39, 42, 44. *даць высьпятку* 81. *вЎсьпятка* 127. *даць вЎсьватка* 112.

даць насцакá 67, 71, 72, 110, 111, 115, 119, 127, 142. *даць нóсцака* 126, 140. *даць насцакóм* 120а, 139. *даць нóсцам* 111, 112, 127. *даць нóсцэм* 114, 133, 134, 135, 138. *нóсцакам* 141. *нóсца* 136, 138, 140, 142 *нóсуам таскáць* 115, 121.

даць нóхцам 66, 105, 110.

даць каршнЯ 10, 11, 33, 37. *даць каршнéй* 29. *даць каршнiкá* 33.

даў яму пiрма 24а, 25.

даць пiнкá 30. *даў пянькá* 68. *даць пiнкóм* 94. *патпЫнкам даў* 71.

даць нагóй 8а, 13, 15, 16, 20, 25, 51, 54, 104. *даць нагóю* 58, 63, 64. *дав ногóю* 90, 93, 94а. *даць настóрч ногóю* 62. *дáте нухóю* 98. *паддáць нагóю* 70. *задаць нагóй* 52. *удáрыў нагóю* 23. *вдЫрыв ногóю* 108, 109. *удáрыць ныгáм* 7. *удэ́рыў нагóй* 19. *пiхнЎць нагóю* 9. *штурханЎць нагóй* 57, 93. *нагóй падсадзiць* 45. *вЫцяў нагóю* 59, 104. *вЫтяў ногóю* 96а. *нагóю стЎкнуты* 132. *струсянЎць нагóю* 117. *копнЎв ногóю* 108. *падкiнуць нагóю* 46. *тЫснув ногóю* 95. *даць калёнком под зад* 101. *даць калёнам пад* ... 14, 49а. *дáты колiном* 90, 94а, 95, 96, 103, 132. *даць наскóм у жóпу* 5. *удЫрыў наскóм* 102. *даць наскóм* 1, 2, 4, 6, 8, 12. *удáрыць наскóм* 34, 107. *насакóм удáрыць* 120. *штурхнЎцi носкóм* 94. *даць пад зад* 21. *даць пад жóпу* 26, 32, 33, 56, 99, 117. *даць нагóю пад срáку, пад зáднiцу* 22, 49, 49а, 50, 55, 65, 100, 106, 116. *даць у зáднiцу* 21. *даты нугóю пуд зад* 92.

Iншыя назвы: *даць пад гiбяжЫ* 3. *даць запЯткам* 4. *даць сЫчыкам* 17. *даць* 18, 19, 96. *брЫкнуць* 18. *задáць бóтам* 52. *удáрыць* 85. *нызынЎть, пхнуць* 96. *вЫтявсь* 97. *вЫтяв, товкнЎв* 103. *даць кóпца, поткóпнiка* 113. *даць нЎстам* 122. *падсрáчнiка* 130.

Карта № 119

ДАКРАНУЦЦА ДА КАГО-НЕБУДЗЬ

№ 230 «Да каго-небудзь дакрануцца, датыкнуцца, датронуцца... дакранацца, датыкацца, датрагвацца...»

На карце без улiку фанетычных асаблiвасцей картаграфавалiся зваротныя дзеясловы закончанага трывання, якiя абазначаюць працэс дакранання каго-небудзь да каго-небудзь. У двух выпадках картаграфавалiся таксама адпаведныя карэляты незакончанага трывання: *датыкáцца* i *датрáгвацца / датрóгвацца;* астатнiя адзначаныя дзеясловы незакончанага трывання падаюцца ў iндэксе. Адрознiваюцца лексiкалiзаваныя акцэнталагiчныя варыянты. Як *датóркнуцца* i *дачаркнЎцца* картаграфавалiся ўтварэннi з iншымi прэфiксамi.

Адведзены ад картаграфавання лексемы, семантыка якiх мае наблiжаны да тэмы карты характар: *кранЎць* 6, *кранáць* 57; *трóгыць* 78; *доткЎтя* 97; *прытулiцца* 135, 141, *прытулiцiса* 93, 102, *прытулЫтысь* 95, 96, *прытЎльвацца* 135; *дачапiцца* 53, *зачыпЫты* 91, *зачапiць* 112, *зачэ́пнуць* 122; *узЯцца* 138; *памáцаць* 106, 142; *пашчЎпаць* 142; *пацáпаць* 142.

дакранЎцца 5, 6, 8а, 18, 21, 24—31, 33, 34, 36—38, 42, 46, 49а, 51, 52а — 54, 56, 62—70, 72—77, 80, 81, 86 (рэдк.), 99, 100, 104, 105, 110, 111, 115, 118—121, 124, 126, 127, 129, 130, 136, 140. *дакранáцца* 5, 21, 25а —31, 36, 38, 49а, 52а —54, 56, 62, 63, 65, 67, 68, 70, 72—76, 81, 82, 86 (рэдк.), 100, 105, 110, 115, 118, 119, 120а, 121, 124, 126, 127, 129, 130, 136, 140. *дыкранЎцца* 35, 43. *дыкрынáцца* 35, 43. *дъкрынáцца* 42. *дакрáнвацца* 140. *докранЎтыса* 103. *докранáтыса* 103.

Адзiнкавыя ўтварэннi з iншымi прэфiксамi: *прыкранЎцца* 2.

датыкáцца 10, 28, 41, 44, 46, 48, 49, 50, 53, 57, 60, 61, 75, 81, 82, 116, 128. *дотыкáцца* 113, 114, 133, 134. *дытыкáцца* 39, 43, 84. *датакáцца* 13, 86. *дотыкáтысь* 90, 92, 94а, 95, 96а, 97. *дотыкáтыса* 103, 108, 109, 132.

датыкнЎцца 24, 28, 45—47, 52, 82, 85, 124, 128, 130. *дотыкнЎцца* 134. *дытыкнЎцца* 84. *дотыкнЎтыся* 92.

даткнЎцца 1, 8 (трад.) 8а, 10, 13, 19, 20, 39, 41—44, 48, 49, 50, 53—55, 57—61, 71, 75, 79, 81, 86, 87, 112, 116. *даткнЎцiса* 93. *доткнЎцца* 106, 113, 114, 133. *доткнЎтыса* 103, 108, 109, 132. *доткнЎтысь* 90, 94а —97. *доткнЎтыся* 131.

прыткнЎцца 2, 4, 23, 53.

датрáгвацца 10, 118. *дотрáгвацца* 94, 107. *дытрáгвацца* 42. *датрáгiвацца* 11, 17, 88. *датрáгывыцца* 41. *дытрáгывацца* 7, 44. *дытрáгувацца* 16. *датрáгацца* 82.

датрóгвацца 53, 83. *дотрóгвацца* 114. *датрóгавацца* 75. *датрóгувацца* 35. *датрóгацца* 32.

датрóнуцца 7, 8 (суч.), 10—12, 14, 15, 17, 29, 32, 35—37, 40, 42, 44, 53, 61, 75, 79—83, 85, 87—89, 101, 104, 111, 118, 120, 123, 124, 127, 129, 130, 139, 141. *дотрóнуцца* 94, 106, 107, 114, 117. *дотрóнутыс* 108 (рэдк.).

датранЎцца 129. *дытранЎцца* 16.

датóркнуцца 9. *прытóркнуцца* 2, 9. *прытáркъвацца* 9.

дотыркнЎтысь 90—92. *дотыркáтысь* 90.

доторкнЎтiса 102. *дутуркнЎтiсь* 98. *доторкáцца* 102.

дачаркнЎцца 137. *дачаркáцца* 137. *прычаркнЎцца* 135. *прычаркáчча* 135. *дочэркнЎцца* 136. *абчыркнЎцца* 129.

Карта № 120

НЕ РУШ, НЕ ЧАПАЙ

№ 231 «Як гавораць: не руш (не рушча), не чапай (не чапайце), не кратай (не кратайце)...»

На карце без улiку фанетычных асаблiвасцей картаграфуюцца адмоўныя iмператыўныя канструкцыi, якiя абазначаюць забарону працэсу дакранання да чаго-небудзь. Варыянты кораня *-чап-* падаюцца пад адным адпаведным знакам. Не адрознiваюцца лек-

сікалізаваныя акцэнталагічныя варыянты і зваротныя формы. Адведзены ад картаграфавання *ня лезь* 78, *ні трывóш* 12.

не чапáй 8, 18, 20, 21, 28, 29, 31, 38, 53, 59, 61, 63—66, 74, 80, 86, 94, 102, 104—106, 112, 113, 115—117, 123, 124, 125, 127, 129, 134, 137—142. *ні чапáй* 1, 2, 6 (суч.), 11—13, 15, 19, 23, 24, 25а, 27, 30, 37, 39, 48, 51, 56, 57, 67—72, 75—77, 81, 82, 100, 110, 111, 118, 119, 120а, 121, 128. *ні чыпáй* 7, 10, 35, 41—44, 62, 78, 79, 83—85, 87—89. *ны чыпáй* 96, 96а, 103, 131, 132. *не чэпáй* 101, 114. *не чепáй* 94, 107—109, 133. *ні чъпáй* 12. *ня чапáй* 60, 130. *не чэпэ́й* 122. *ні цыпáй* 16.

Адзінкавыя ўтварэнні, звязаныя з гэтым жа коранем: *ні чапáш* 106.

ні чапí 47, 98. *ны чыпы́* 95, 96, 97, 103. *ны чепы́* 94а.

не зачапáй 49а. *ні зачапáй* 51, 55. *не зачепáй* 94. *ны зачыпáй* 90—92, 96.

не руш 17, 21, 23, 45, 46, 49, 52, 61, 93, 94, 108, 109, 120а, 124, 127, 133, 134, 142. *ні руш* 19, 25а, 26, 30, 50, 52а, 54—58, 62, 72, 76, 77, 82, 100, 104, 105, 111, 118, 119, 126, 128. *ны руш* 90 (рэдк.), 92, 94а, 95, 96, 103, 132. *ня руш* 2, 5—16, 18, 20, 24, 25, 29, 33, 35, 37, 41, 43, 44, 51, 60, 67, 73, 75, 79, 81, 83—85, 99, 129.

ня рýхай 3, 4, 46.

не ворýш 107, 114.

не крáтай 5, 12, 38, 74, 129. *ні крáтай* 34, 37, 67, 71, 73, 75, 76, 81, 118. *ня крáтай* 68. *ні крáтый* 8а. *ні крят́ый* 16.

Адзінкавыя ўтварэнні ад гэтага ж кораня: *ні дакрáтай* 62.

не трóгай 9, 32, 36, 37, 80, 88, 120, 124, 125, 127, 129, 130, 141. *ня трóгый* 35, 40, 41, 87. *ні трóгай* 70.

не тронь 86, 122, 128. *ня тронь* 1, 83, 128, 141.

Адзінкавыя ўтварэнні, звязаныя з гэтым жа коранем: *ня трож* 88.

не дакранí 62. *не дакранайса* 105.

не займай 135, 136.

Адзінкавыя: *не ґабáй* 52. *не тóркай* 108.

Карта № 121

ПРЫСЛОЎЕ *ТУТ*

№ 232 «Якія ўжываюцца прыслоўі ў значэнні акалічнасці месца: тут, тута, тутачы, тутака, тутацька...»

На карце без уліку фанетычных / фаналагічных асаблівасцей, выключаючы пару *тýтка — тýцька,* картаграфаваліся прыслоўе *тут* і вытворныя ад яго. Прыслоўе *тут о* 94а картаграфуецца як *тýта, тýтакаво* 140 — як *тýтака, тáцька* 10 — як *тýцька.*

тут 1—16, 18—32, 34, 35, 37, 40—70, 73—77, 79—86, 90—99, 102—104, 106—140.

тýта 35, 37, 38, 42—44, 49а, 53, 73, 79—82, 84, 86—89, 101, 102, 107—109, 114, 133, 134, 137, 138. *тут о* 94а.

тýтака 3, 5, 6, 9—11, 13, 18, 21, 23, 24, 27—30, 37, 38, 46, 47, 49, 49а, 52—55, 57—62, 65—70, 72, 75, 76 (рэдк.), 81, 82, 93—94а, 99, 100, 102, 104—107, 110, 112, 118—122, 124—130, 133, 135, 136, 138—142. *тýтока* 134. *тýтыка* 16, 43, 79, 90, 95—96а, 103, 132. *тýтыкы* 95. *тýтъка* 8, 13, 35, 39. *тýтэка* 114. *тýтека* 94а, 108. *тýтекі* 108. *тýтакаво* 140.

тýтка 8, 15. *тýткы* 95, 97.

тýцька 13. *тáцька* 10 (рэдка).

тýтачка 4, 53, 71, 93. *тýтачкі* 82, 118, 128, 138, 142. *тýтычка* 95, 103, 132. *тýтычкі* 85. *тýтычкы* 95, 132. *тýтъчка* 39, 107. *тýтечка* 108, 109. *тýтэчкы* 97, 108, 109. *тýтацька* 10, 12—14, 17, 29, 36, 38, 73, 80, 81. *тýтацькі* 32, 33, 75, 80, 81. *тýтыцька* 35, 41, 43, 44 (арх.), 87. *тýтыцькі* 40 (арх.), 78, 79, 84, 85. *тýтыцікі* 79. *тýтъцька* 12, 39, 83.

тýдака 50, 51, 54, 102, 133.

Адзінкавыя: *тýтачы* 53. *тýтэнька* 96а.

Карта № 122

ПРЫСЛОЎЕ *ВУНЬ*

№ 232 «Якія ўжываюцца прыслоўі ў значэнні акалічнасці месца: вунь, вун, вуняка, вуньдзяка, онво...»

На карце картаграфаваліся невытворныя лексікалізаваныя фанетычныя варыянты прыслоўяў, аб'яднаных семай 'вунь (там)', якія ўжываюцца ў значэнні акалічнасці месца. Вытворныя карэляты удакладняльна-ацэначнага характару зведзены да адпаведных невытворных, прычым частка апошніх узноўлена. Усе зафіксаваныя формы падаюцца ў індэксе. Прыслоўі з каранямі *гун-, гон-, гэн-, эн-* картаграфуюцца як іх адпаведнікі з мяккім [н'].

вунь 3, 8, 9, 15, 18, 25а — 28, 31, 36, 37, 41, 45, 53, 54, 58, 60—62, 64—68, 70, 71, 80 (трад.), 93, 101, 104, 106, 107, 112, 116, 119, 120а, 121, 126, 129, 135, 136, 137, 139, 141. *вýняка* 18, 27, 53, 63, 65, 136, 141. *вýняко* 141. *вýнячы* 53. *вýняцька* 38. *вýніка* 37, 119. *вýнека* 134, 135. *вýньдзя* 8а, 21, 46, 64. *вýньдзе* 21. *вýньдзяка* 3, 49а, 53, 60, 67, 70, 72, 99. *вýньдзіка* 4, 8а, 12. *вýньдзека* 21. *вунь там* 66, 85, 111.

вун 2, 4, 5, 8, 8а, 10—12, 14, 20, 21, 25, 25а, 29—31, 35, 37, 40—42, 44, 47, 49, 49а, 52а, 56, 57, 59, 64, 67, 73, 75, 78—83, 87, 88, 100, 107, 119. *вýна* 42, 44. *вýнака* 9, 47, 53, 75, 82. *вýныка* 35, 87. *вýначы* 53. *вýнацька* 29, 38, 81. *вýнацькі* 38. *вýныцька* 44 (арх.). *вýныцькі* 44 (арх.), 84. *вýндзя* 10, 22, 25а. *вýндзяка* 59, 126. *вýндзіка* 2, 10, 11. *вýндзека* 16, 29. *вун там* 25а, 34, 41, 83, 115. *вун тáма* 86. *вýнацька там* 29.

вонь 53, 110, 112, 120а, 124, 138. *вôнь* 62, 82, 113. *вóнека* 124. *вóньдзе* 110. *вôньдзя* 64.

вон 16, 17, 29, 82, 84, 112, 117, 123, 125. *вóндзе* 16. *вóндзека* 16. *вон там* 94, 128—130. *вóнака там* 129.

вынь 74, 119.

вэнь 60, 69. *вэ́ньдзіка* 60.

вэн 76, 77. *вэ́нака* 62, 76 (рэдк.).

гунь 50, 51, 55. *гýньдзяка* 50. *гундзяка* 55. *гонёдзе* 103. *гóнде* 90, 95. *гэнё* 95. *гэн* 9. *гэ́нде* 90, 94а — 96, 98, 103, 108, 109, 132. *гáнде* 98. *гэ́ндека* 109. *гэндыка* 132. *огэ́нде* 103. *гэ́нам* 21. *гэ́намака* 21. *гэнь там* 95.

унь 51, 92, 134, 135, 140. *ýньдзе* 62. *ýньдзё* 140. *ýнідзе* 52. *ýньдзека* 62, 127. *унё* 104, 133, 138, 140. *ýняня́* 104. *унянё* 67 (арх.)

ун 19, 20, 78, 89, 127. *ýнде* 133.

онь 62, 113, 114, 120, 133, 134, 142. *ôнь* 62. *онё* 94, 102, 103, 113, 134. *óняка* 117. *óньдзе* 138. *óньде* 134. *óнёво* 94. *óнёдзе* 102. *óнёде* 108. *óнёне* 142. *óнёнё* 105, 114, 142. *онёнó* 113. *óняня* 104. *онінó* 113. *онéня* 104.

он 127. *óнде* 96, 108. *óнака* 125.

энь 114. *э́нде* 98. *э́ндечкы* 109.

Адзінкавыя: *íндэге* 131.

Карта № 123

ГЛЕБА (ВОРНАЯ ЗЯМЛЯ)

№ 233 «Я. н. верхні слой ворнай зямлі: глеба ворная, пахатная зямля...»

На карту наносяцца лексіка-словаўтваральныя адрозненні назваў верхняга слою ворнай зямлі. Адным знакам картаграфуюцца назвы: *вóрная зямля́* і *вóраная зямля́, узарáная зямля́* і *узóраная зямля́, чóрная зямля́* і *чарнозéм, чарназём.*

Адводзяцца ад картаграфавання словазлучэнні *скíба зямлі, пасéянная глéба,* яны абазначаюць іншыя рэаліі.

пáхатная зямля́ 3, 14, 17, 25, 30, 31, 36, 63, 64, 73, 74, 77, 82, 110, 115—117, 119—120а, 122—126. *пáхатная земля́* 1, 9, 128—130, 139—141. *пáхатная зíмля́* 4, 24, 28, 37, 38, 75. *пáхытныя зíмля* 16, 39—44, 78—80, 83—89.

пáхаць 2, 21 (рэдк.). *пáхаця* 6.

пáхата 8, 69.

вóраная зямля́ 67, 71. *вóрана зымля́* 97, 98. *вóрона земля́* 138. *вóрная зямля́* 23, 25а, 59—61, 68, 72, 77, 111. *вóрная зíмля* 10, 11, 33, 37, 38, 54, 56—58. *вóрная земля́* 136.

во́рная зымля́ 92. *во́рна зямля́* 104, 105. *го́раная зямля́* 45, 48, 49а, 50, 53, 100. *го́рана зямля́* 47, 55, 99. *го́рэная земля́* 94. *го́рная зямля́* 18, 20, 52а. *го́рна зямля́* 49. *го́рная земля́* 101, 106. *о́рана зэмля́* 131, 133. *о́рная зямля́* 22, 51, 52. *о́рна зымля́* 90, 91.

узара́ная зямля́ 70. *узо́раная зімля́* 29.

во́рыва 8а, 34.

ралля́ 2, 66, 121, 142. *рыльёя* 19, 107. *раля́* 2, 46, 65, 93. *арылля́* 7, 12.

чо́рная земля́ 102. *чо́рна земля́* 108, 137. *чо́рна зымля́* 132. *чо́рна зымня́* 95, 103.

чарназём 113, 135. *чорнозём* 114. *чорнозім* 94а.

зямля́ 21, 62. *земля́* 109, 134. *зімля́* 5, 13, 35, 81. *зымля́* 96.

гле́ба 62, 118, 127.

Адведзены: *скіба зямлі* 124. *пасе́янная гле́ба* 142.

Карта № 124

ЛЯДА

№ 234 «Я. н. поле пасля раскарчоўкі пнёў, кустоў: расцяробы, выцерабы, выцерабкі, пасека, ляда...»

На карце паказаны адрозненні па кораню назваў поля пасля раскарчоўкі пнёў у лесе.

На аснове адказу інфарматара на пытанне № 235 «Інструкцыі...» на карце пастаўлены знак *(ля́да)* у н. п. 15. Адведзены ад картаграфавання назвы, якія абазначаюць іншыя рэаліі: дзірва́н, ру́бка, цаліна́.

па́сека 18, 19, 21, 23, 27, 28, 29, 31, 53, 57, 59, 61 *(се́ялі про́са на па́секах)*, 67, 101, 116, 120, 122. *па́сяка* 3, 20, 27, 48, 52а, 63—65, 68 *(на па́сяцы вот парасло́ харо́шая)*, 69, 71, 72, 100, 105, 110. *па́сіка* 22, 24, 25а, 26, 70. *пасе^а^ка* 25.

ля́да 1 *(як вы́карчавалі, заву́ць ля́да: пасе́яў на ля́дзі)*, 7, 8, 8а, 10 *(там скрось ля́да, раскарчава́лі лес)*, 11, 14, 15 *(ля́ды апрацо́ўвалі не́калькі год)*, 16, 17, 29 (рэдк.), 32, 35—37, 38 *(ету ля́ду карчу́юць)*, 39, 40 *(по́слі рысцяро́ба харо́шыя ля́да, харо́шый па́хытный кусо́к зямлі)*, 41, 43, 44, 46, 73—76, 78—89, 118, 119, 120а, 121, 123—126. *ля́до* 93, 114, 134. *ля́ды* 8а, 12, 13, 41, 42, 127.

Назвы з коранем *-цераб-*: *тырыбі́ж* 97. *вы́цярап* 45, 50. *ву́церэп* 140. *вы́цераба* 60. *вы́церапка* 62. *вы́тырыбка* 132. *вы́церабак* 49а. *вы́цярэбы* 93. *выцярапке́* 60. *поцероб* 136 (без націску). *по́тёрэб* 103. *про́церэб* 107. *расцяро́б* 111. *расцеро́б* 136. *растеро́бы* 134.

Назвы з коранем *-дзер-*: *дрэ́нына* 95. *вы́дзіра* 49. *вы́дзірак* 55, 99. *вы́дзеркі* 94, 106. *ву́дзеркі* 117. *вы́дранэ* 95, 96. *вы́дранка* 133. *прыдёрэ* 98.

навіна́ 54, 115, 117 *(ву́корчовалі і вы́робілі по́ле)*. *новына́* 90 *(роскурчо́вана новына́)*, 92, 108, 131, 132.

Адзінкавыя: *вы́карчавана по́ля* 56. *раскорчува́нэ по́ле* 92. *вы́дранэ по́ле* 94а. *паля́нка* 112 *(вы́дралі паля́нку і засява́лі)*. *вы́корчованэ ні́вка* 113. *вы́карчаванэ по́ле* 135.

Адсутнасць назвы: 4, 6, 30, 47, 51.

Адведзены: *дзірва́н* 2 *(разрабля́лі дзірваны́ на па́хату, тры гады́ дзірваны́ кача́юцца)*. *пору́бка* 109. *цэліна́* 102.

Карта № 125

РАСЦЯРОБ

№ 234 «Я. н. поле пасля раскарчоўкі пнёў, кустоў: расцяробы, выцерабы, выцерабкі, пасека, ляда...»

У пытанні № 234 «Інструкцыі...» аб'яднаны два пытанні: а) пра поле пасля раскарчоўкі пнёў і б) пра поле пасля раскарчоўкі кустоў. І таму часта прыводзяцца адказы без размежавання назваў розных рэалій, напрыклад: ляда, пасека, расцяробы і інш.

Дадзеная карта складзена на аснове матэрыялаў, у якіх збіральнік асобна выдзеліў назву поля пасля раскарчоўкі кустоў.

На карце паказаны адрозненні назваў з коранем *цераб-* у залежнасці ад прыстаўкі: *расцяро́б, вы́цераб, про́цераб, по́цераб*. Адным знакам картаграфаваліся ўтварэнні: *расцяро́б, расцяро́бы* і *расцяро́бкі, вы́цераб, вы́церабы* і *вы́церабкі, вы́цярабнік*, назвы *вы́церабак, вы́цярабнік* картаграфуюцца як *вы́цераб*, назва *расцяро́пка* картаграфуецца як *расцяро́б*.

У н. пп. 12, 21, 36, 37, 119, 123, 133 знак пастаўлены на аснове адказаў на пытанне № 235 «Інструкцыі...»

расцяро́б 36, 37, 43 *(раскарчва́лі кусты — расцяро́б)* 119. *расцяре́б* 14. *рысцяро́б* 40. *рысцярёб* 87. *расцяро́п* 33, 57 *(цера́білі кусты́)*, 74—76, 118. *рысцяро́п* 35. *расцяро́бы* 4, 8а, 9, 18, 30, 34, 81, 124, 126, 137, 142. *расцярёбы* 12, 16 *(расцярёбы ад кусто́ў)*. *расцярэ́бы* 58. *расцяро́бка* 139. *расцяро́пка* 6. *расцяро́бкі* 71, 77, 84, 85, 123, 139 *(уручну́ю)*. *рысцяро́бкі* 41. *расцяро́пкі* 5, 15.

вы́цярап 45 *(вы́цярап гару́ць, на вы́цярабе се́юць хлеб, рошч)*. 49, 50, 51, 55, *вы́церап* 104. *ву́цярэб* 140. *вы́церабы* 67 *(я на вы́церабах пасе́яў пшано́)*. *вы́цярабы* 53, 56. *вы́цярэбы* 93. *вы́церабак* 49а. *вы́церапкі* 62, 106. *вы́цярапкі* 60. *вы́цярабнік* 20. *вы́тырыбка* 132.

про́церэб 107. *про́церап* 111. *протíырэб* 107.

по́цераб 122. *по́цероб* 136. *по́тэрэб* 133, 134.

ацяро́б 21. *тырыбі́ж* 97.

Адведзены: *вы́дзірка* 55 (пасля раскарчоўкі кустоў). *выдзеркі* 94. *вы́драњ* 114. *ву́дзеркі* 117.

Карта № 126

ВЫДЗЕРАК

№ 235 «Я. н. поле, выраблене на сенажаці: выдзеркі...»

На карце паказаны словаўтваральныя адрозненні назваў поля (выробленага на сенажаці) ад дзеяслова *дзе́рці, драць: вы́дзірак, вы́дрань, вы́дране*. Адным знакам картаграфаваліся ўтварэнні: *вы́дзірак, вы́дзеркі* і *ву́дзеркі*.

На аснове адказаў на пытанне № 234 «Інструкцыі...» знак пастаўлены ў н. п. 52 *вы́дзяркі*, н. п. 96 *вы́дране*, н. п. 99 *вы́дзірак*, н. п. 133 *вы́дранка*.

вы́дзірак 47—49, 50, 54, 55, 99. *вы́дзерок* 101. *вы́дэрок* 109. *вы́дырок* 97. *вы́дзеркі* 49а, 62, 67, 94, 104, 106, 116. *вы́дзіркі* 45, 60, 83, 105, 110. *вы́дзяркі* 52. *ву́дзеркі* 117, 120, 134, 135, 142.

вы́дране 95, 96, 99, 103.

вы́дранка 133, *вы́дренка* 107.

Адзінкавыя назвы ад таго ж кораня: *пры́дзір* 100. *вы́драњ* 114.

Карта № 127

НАВІНА (ПРА ПОЛЕ)

№ 234 «Я. н. поле пасля раскарчоўкі пнёў, кустоў: расцяробы, выцерабы, выцерабкі, пасека, ляда...» АЛА 544 «Поле, вспаханное і засеянное впервые: новь — novina — nowina».

Хаця пытанне № 234 «Інструкцыі...» не прысвечана тэме дадзенай карты, але ў некаторых адказах прыводзяцца назвы поля, узаранага і пасеянага ўпершыню.

На карце паказаны словаўтваральныя адрозненні назвы: *навіна́ (новына́, но̀віна́)* і *ноў*.

навіна́ 54, 115, 117. *новіна́* 137, 139. *новына́* 90, 92, 108, 131, 132.

АЛА: *навіна́* 20А, 30А, 32А, 44А, 49А, 53А, 58А, 60А, 66А, 67А. *новіна́* 55А. *новына́* 43А, 45А, 47А, 64А. *нывіна́* 39А.

ноў 39А, 59А.

но́вэ поле 57А.

Карта № 128

ПАГНОЙ

№ 236 «Я. н. ворная зямля, якая на працягу многіх гадоў добра ўгнойвалася: пагнойная, гнойная...»

На карце паказаны лексіка-словаўтваральныя адрозненні назваў добра ўгноенай зямлі. Адным знакам картаграфуюцца ўтварэнні *угно́еная* і *угнаёныя, наво́зная* і *падна́во́зная, унаво́жаная.*

гно́йная 2, 3, 8а — 11, 19, 22, 24, 25, 27, 28, 30, 31, 36, 37, 45, 46, 48, 49, 54, 59—62, 65—70, 72, 74, 76, 84, 88, 92, 93, 99—102, 106, 108, 110—118, 120, 120а, 124—127, 130, 133, 136, 141, 142, *гно́йна* 55, 56, 94, 104, 105, 135, 137. *гну́йная* 94а, 98. *гну́йна* 132. *гны́йна* 91, 95, 96а, 107. *гны́йная* 89. *гні́йна* 90, 96, 97, 103.

угно́еная 4, 21, 29, 77, 86, 87. *угно́йная* 5, 7, 8, 26, 123, 129. *угно́іныя* 35, 86. *угно́іная* 18. *угно́іна* 42. *угно́йныя* 41. *угнаёныя* 33.

пагно́йная 20, 23, 53, 57, 58, 63, 64, 75. пагно́йна 52а.

пагно́й 25а, 34, 43, 44, 50, 51, 71, 73, 75, 80—83, 119, 121, 122, 128, 130, 140.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *піраґно́йныя* 32. *дагно́яная* 52. *пэрэгно́ёна* 131.

удабро́ная 1, 6, 8, 14, 16, 17.

Утварэнні з асновай навоз-: *наво́зная* 13. *пыднаво́зныя* 39. *унаво́жыныя* 40.

харо́шыя (зямля) 50.

Карта № 129

ПУСТАЯ, НЕЎРАДЛІВАЯ СІВОГА КОЛЕРУ ГЛЕБА

№ 237 «Я. н. пустая, неўрадлівая сівога колеру глеба: сівак, сівуха, глей...»

На карце паказаны лексіка-словаўтваральныя адрозненні назваў пустой, неўрадлівай сівога колеру глебы. Асобным знакам картаграфуецца перасоўванне націску ў слове сівуха: *сіву́ха* і *сівуха́.*

У н. п. 20 знак *(сіва́к)* пастаўлены на аснове «Матэрыялаў да слоўніка Гродзенскай вобласці» Т. Ф. Сцяшковіч (Мн., 1972), у н. пп. 3, 6, 10, 11, 27 знак *(падзо́л)* пастаўлены на аснове адказу на пытанне № 239. «Інструкцыі...», у н. п. 87 адсылачны знак *(падзо́лля)* пастаўлены на аснове матэрыялаў «Краёвага слоўніка Усходняй Магілёўшчыны» І. К. Бялькевіча (Мн., 1970).

Адведзены ад картаграфавання назвы: *лёгка зымня́, торфя́на зымня́, лісуві́на́, пяшча́ная зямля́, глёўкая зямля́,* якія не адносяцца да тэмы карты.

сіву́ха 18 *(сіву́ху ўдабра́й, яна́ ўсё ро́ўна не ро́дзіць),* 19, 25а, 52 *(сіву́ха — там не ро́дзіць нічо́га),* 53, 59, 72, 111.

сівуха́ 20, 57.

сіва́к 20, 47 *(на сівакý бу́льба ні вы́расця),* 48 *(на гэ́тым сівакý нічо́га ні вы́расця),* 49, 52а *(сіва́к нападо́біі ка́мяннай ізвясці, то́лькі пацямнéй),* 54, 58, 65, 67, 123.

сіве́ц 22, 25, 28, 56, 99, 104 *(сіве́ц — на ім нічо́га не расце́),* 119 *(сіве́ц — белава́тая зямля́),* 120а *(сіве́ц — сівая зямля́, на ёй дрэ́нны ўража́й).*

сівая [зямля] 101. *сіва зямля́* 106. *сіва* [зямля] 138. *сівая* [зямля] 133.

сівозе́міца 102.

падзо́л 2—4, 6, 10—12, 27, 32, 37, 42—44, 69 *(падзо́л — зямля́ пустáя),* 71, 73—75 *(падзо́л — сіва́я падзо́льная зімля́),* 76, 77, 80 *(сівая гле́ба),* 81, 82, 116, 120, 122, 124, 125, 127, 128, 139.

падзо́ліца 1 *(на падзо́ліцы нічо́га не расце́ць),* 5, 7, 8 *(падзо́ліца — хало́дная зімля́),* 24, 33—37.

подзо́ль 17, 21, 70.

подзо́лля 87.

пустáя зямля́ 23, 41, 66, 85, 86, 91, 103, 109, 112, 113, 130.

пустапо́ль 45. *пусты́ня* 60. *пустапэ́ліца* 78. *пусто́ля* 83. *пустаўшчы́на* 129.

нывро́длывая 92. *нывро́длыва* 96.

Адзінкавыя: *сіпа́к* 31. *няўдо́біца* 38. *смугá* 55. *гало́дніца* 93. *лёгкапо́ліца* 94а. *нэвдо́бна* 97. *сыро́сік* 131. *рудáя* [зямля] 132. *по́сна* [зямля] 135. *су́песак* 140.

Адведзены: *лёгка зымня́, торфя́на зымня́* 95. *лісуві́на́* 98 *(плодоро́дная земля́ в оре́шніке). лёгенька земля́* 108 *(лёгенька земля́ нероду́ча). пяшча́ная зямля́* 115 *(пяшча́ная зямля́ — пясо́к). глёўкая зямля́* 117 *(глёўкая зямля́ — дрэ́нная зямля́).*

Карта № 130

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ГЛЕЙ*

№ 239 «У якім значэнні ўжываецца слова глей: глей, белая гліна, гліна...»

На карце паказана семантыка слова *глей.*

У н. п. 83 знак *(бе́лая глі́на)* пастаўлены на аснове матэрыялаў «Краёвага слоўніка Усходняй Магілёўшчыны» І. К. Бялькевіча, у н. п. 121 знак *(ва́пністая гле́ба)* і ў н. п. 122 знак *(глі́ністая гле́ба)* пастаўлены на аснове матэрыялаў СП-ЗБ (1, 1979).

'вапністая зямля́': 2 *(сіва́я зямля́, маглі́ пе́чы бялі́ць),* 3, 4, *(сіва́ватая зімля́, вро́дзі глі́ны),* 6 *(зямля белаватага колеру: на гляі нічо́га не расцéць),* 10 *(сівая неўрадлівая глеба, як вапна),* 11, 18, 19 *(зямля́ белаватáя, сівóга ко́леру),* 20, 22 *(зямля́, як ва́пна, хто бялі́ў глéям),* 23 *(бе́бая зямля́, глéям мо́гуць ма́заць пе́чы),* 24 *(глей — сіва́я зямля́, на ёй нічо́га не расце́),* 25 *(сіва́ватая зямля́, як мо́кра, яна́ лі́пучая, як глі́на, лі́пніцца за но́гі),* 25а *(як мо́кра, слі́ская, лі́пне, глі́на другóе),* 26 *(глей пахо́жы на глі́ну: дошч по́йдзя, зямля́ ўся заплывáя, на ёй нічо́га ні хо́ча расці́, белава́тая),* 27 *(глей, як ва́пна, можна пабялі́ць печ),* 30 *(глей — зімля́ сівая),* 31, 37, 45 *(глей сі́ні, але не глі́на),* 46 *(зямля́ белава́тая, клéйкая),* 48, 49 *(сіва́я зямля́, клéйкая, да плу́га бярэ́цца, неўрадлі́вая),* 50 *(неўрадлівая зямля сівога колеру),* 51 *(хало́дная зямля́, сівая, на ей сла́бо расце́),* 52а *(са́мая пасле́дняя зямля́, сівая, ні глі́на, ні зямля́),* 53, 54 *(глéям маглі́ пе́чы бялі́ць),* 56 *(глей сі́вы, менш клéйкі, чым глі́на),* 57 *(глей, як іл, ім бялі́лі печ),* 58 *(зямля́ све́тлая, не́калі ха́ты бялі́лі),* 59, 60 *(зямля́ бе́ла-сі́ня, як глі́на),* 61 *(сіва́ватая лі́пкая зямля́),* 62 *(бе́лая зямля́),* 64 *(неўрадлі́вая глéба, сіванька, жыдзéй глі́ны),* 65 *(нападо́біі глі́ны, бярэ́цца за но́гі),* 67 *(зямля́, як бе́лая глі́на),* 68 *(ме́лу не было́, глéям бялі́лі ха́ту),* 69 *(белая зямля),* 70, 71 *(палуглі́на, бе́лая така́я),* 73 *(сівая цяжо́лая зімля́, не глі́на),* 74 *(не глі́на і не ме́л, мя́ккая, сівая),* 75 *(цвёрдая сівая, як глі́на, зямля́),* 76, 77 *(сіва́ватая зямля́, ха́ту бе́ляць),* 78, 79 *(зямля́, ты́пу глі́ны, шэ́рага ко́леру),* 80 *(сіва́я глéістая зімля́),* 82, 89, 99 *(лі́пкая зямля́, дзе ні́скава́та, бялава́та яна́, ха́ты бялі́лі ку́рныя),* 100, 104 *(лі́пка, белава́та, як глі́на),* 105 *(сі́ванька ўглыбі́ зямля́),* 106 *(сіва земля́, не росло́ нічо́го),* 110 *(патпа́хатны слой, белава́ты, глей, як глі́на, засыха́я цвóрдо, суха́я по́чва),* 111 *(серая лі́пкая глеба, але не глі́на),* 112 (глеістая зямля, як гліна, ліпкая зямля), 115, 116 (зямля, як гліна, сівая), 118 (малаўрадлівая зямля сіва́га колеру), 119 (сівая зямля, як гліна), 121 *(на ўзрача́ях глей, што мо́жна бялі́ць),* 142 (сівая зямля).

'глі́ністая зямля': *глей* 101 *(лі́пкая земля́, смéшаная з глі́най),* 94а *(глей клéйкый, жо́вты),* 117 *(глёўкая зімля́, не́льга нох пацяхці́),* 120 *(глéістая зямля́, ні́ская),* 120а *(гру́зкая зямля́, глі́ністая, пра́ма но́гі не ўця́гуюцца),* 122 *(кагда́ капа́ем, лі́пкі, як глі́на);* 135 *(глі́ністая глéба, у мяне́ по́ле — глей),* 136 *(глі́ністая, до́брая зямля́),* 140 *(глі́ніста земля́, ні́як но́гу ўце́гці не мо́жно). глэй* 95 *(зымня, вро́ді бы глы́на, клéіцця звéрху),* 96а *(жо́вта зымля́),* 97 *(падо́бны да глі́ны, рабі́лі ток у ха́це),* 98 *(глэй лі́пыця),* 102 *(ва́жкая зэмля́, лі́пне, нэ глы́на, глэ́євая),* 103 *(клéіцця),* 108 *(почті́ як глы́на, копа́ют — клéіцця, вла́гу дэ́ржыть),* 109 *(лы́пка зэмля́),* 113 *(бу́рі від зэмлі́),* 132 (глі́ністая зямля). *глый* 92 *(глы́на тро́хы з зымлёю, тока́ ма́залы),* 96 *(гэ́то тя́шка глы́няна зымля́).*

'белая гліна': 7—9, 14—17, 28, 29, 33—38, 41—44, 81—88, 126—129, 141.

'гліна': 2, 5, 21, 63, 114, 124 (сівая ці жаўтаватая гліна), 125, 130 *(кра́сная глі́на),* 133, 134, 137.

'іл': 10, 11 (асадак на дне вадаёмаў), 30 *(у рэ́ццы глей вя́скі, як глі́на),* 67 (глей у рэчцы), 72 (іл на дне вадаёма, ракі).

Адзінкавыя значэнні: 'адкіды' 1 *(як ачы́сткі луcкі́ ры́бы, кажуць глей. Куды мне глей дзець?).* 'нанос на траве' 76 *(нано́с на траве́ пасля́ вясе́нняга разлі́ву).*

Карта № 131

ГЛЕІСТЫ СЛОЙ ПЯСКУ

№ 240 «Што абазначае мылец?»
На матэрыяле адказаў на гэта пытанне складзена карта, на якой паказаны лексічныя адрозненні назваў глеістага слою пяску.
У н. п. 14 знак *(цякýн)* пастаўлены на аснове адказу на пытанне № 243 «Інструкцыі...»
Адводзяцца ад картаграфавання назвы: *жывéц* і *мылéц* (н. п. 99), якія не маюць адносін да тэмы карты.
мылéц 49 *(мéлянькі пясóк, нанóс)*, 57, 59 *(асáткі з бéлым тóнкім пяскóм, з ілам)*, 61 (тое, што і глей), 62 *(вéльмі тóнкі пясóк)*, 64 *(чвыр такі)*, 65 *(у вадзé пясóк мéлкі)*, 66 *(плывé, склéпа вы́капаць нéльга)*, 67 *(сíвая зямля́, як мы́ла, заплывáе ў калóдзежы)*, 100 *(калóдзец мыльцóм пакры́ла, слíская такáя зямля́)*, 104 *(у калóдзежы мылéц плывé, дакапáўся да мыльцá)*, 105 *(калóдзісь мóжа заганя́ць мыльцóм)*, 110 *(калóдзяш капáюць і там заплывáя мыльцóм)*, 111 *(калі капáеш калóдзіц, с зямлі б'е такáя струя́ і ўсё замывáя)*, 113 *(пясóк нанéсены)*, 115, 136, 137 *(зямля́ вадóю нанéсена)*. *мулéц* 19 *(калí мýлам занóсіць)*, 112 *(звéрху зямля́ тарфя́ная, а там мулéц белы, сівы)*, 116 *(дзе што капáеш, цячэ́ мулéц)*. *мілéц* 23 *(свéтлая зямля́)*, 137 *(зямля́ вадóю нанéсена)*.
плывýн 2 *(жы́дкая зямля́, плывéць)*, 8 *(плывýчая зямля́, як капáюць калóдзісь)*, 25а *(капáям, а янó éдзя і éдзя)*, 51 *(плывýн наплывáя)*, 52, 69, 72, 111 *(мылéц, плывýн)*. *плавýн* 58 *(я́му не вы́капаць)*.
цякýн 1 *(цякéць, ня мóжна вы́капаць я́му)*, 14, 22, 24 *(рэ́ткая зімля́, як калóдзіц капáіш, наплываíць)*.
Адзінкавыя: *вадзянíк* 3 *(напáў на вадзянíк і капáць нéльга. Як даў вадзянік, плывéць)*. *люн* 4 *(мы чы́сцім калóдзіц, а люн гóніць, пясóк з вадóй, і на пóжнях лю́ны, белавáты клéйкі пясóк)*. *шыпéц* 6 *(зімля́ с камéнчыкамы, заплываíць)*. *сівýха* 18 *(як стýдні капáюць, сівýха цячэ́)*. *сасýн* 58. *шыпáк* 69.
Адсутнасць назвы: 5—7, 8а—13, 15—17, 20, 21, 25, 26—48, 49а, 50, 52а—56, 60, 63, 68, 70, 71, 73—99, 101—103, 106—109, 114, 117—135, 138—142.

Карта № 132

СІПУГА (ПРА ГЛЕБУ)

№ 241 «У якім значэнні ўжываецца слова сіпуга: глеба з дамешкам глею...»
На матэрыяле адказаў на гэта пытанне пракартаграфаваны ўтварэнні з коранем *сіп-*.
У н. пп. 24, 25 30 знак *(сіпáк)* пастаўлены на аснове матэрыялаў СП-ЗБ. (4, 1984). Як *сіпáк* картаграфуецца *сіпя́к*.
сіпýн 1 *(дзе пясóк, зямля́ з вадóй)*, 4 *(як глей, сыры́)*, 5, 15 *(зямля́ халóдныя)*, 34 *(мóкрая зямля́, як арэ́ш яе, то шапíць ад вады́)*, 74 (глей, пясóк, а пат нізам вадá).
сіпáк 24 *(мя́ккая зямля́)*, 25, 30, 31 *(сíвая зямля́, усé на дзіра́чках)*. *сіпя́к* 2 *(халóдная зімля́: як халóдна — не расцéць, як сóнца — выгарáя)*. *сіпя́х* 3 *(сáмая плахáя зямля́, булáная, пад жóўтую)*.
сіпýга 35, 87. *сіпýха* 37 *(калі ідзéш плýгам — сіпýха сіпíць)*.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *сіпéц* 21 (мокрая глеба). *сіпачóк* 85 *(сіпачок тут, дык як пройдзіць дошч — грáзі поўна)*.
Адсутнасць слова: 6—14, 16—21, 23, 25а—29, 32, 33, 36, 38—69, 71—73, 75—84, 86, 88—142.

Карта № 133

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ПЕЛІКА*

№ 243 «Што абазначае слова пеліка: жоўты пясок...»
На карце паказана семантыка слова *пеліка*. Адным знакам картаграфуюцца ўтварэнні *пéліка* і *пелéчына*.
У н. пп. 30 і 74 знак пастаўлены на аснове матэрыялаў СП-ЗБ (3, 1982).
'пяшчаная неўрадлівая зямля': *пéліка* 28 *(пустáя, запýшчаная зямля́, пясóк)*, 30 *(на гэ́тай пéліке ўсё выгарáе)*, 31 *(на пéліке ўсё вы́гарэла)*, 70 *(няўдóбіца, у пéліку ўсы́паў — не прарасцé, пустáя зямля́)*, 74 *(высóкая зямля́)*, *пéляка* 68 *(плахáя зямля́, пялякавáтая, ні расцé нічогá, на пéляца травá ні хóча расці)*, 69 *(пустáя зямля́, пясóк, пяшчáная зямля́)*.
'жоўты пясóк: *пéліка* 37. *пелéчына* 57 *(жóўты жывы́ пясóк)*.
Адсутнасць слова: 1—27, 29, 32—36, 39—56, 58—67, 71—73, 75—142.

Карта № 134

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЦЫНДРА*

№ 244 «Што абазначае слова цындра?»
На карце паказана семантыка слова *цындра*. Адным знакам картаграфуюцца варыянты *цы́ндра* і *дзы́ндра*.
На аснове матэрыялаў СП-ЗБ (5, 1986) картаграфуецца: *цы́ндра* 'акаліна' ў н. пп. 22, 56 і *цы́ндра* 'неўрадлівая глеба чырвонага колеру' ў н. п. 53.
'неўрадлівая глеба чырвонага колеру': *цы́ндра* 18 *(цвёрдая зямля́)*, 19 (чырвонага колеру зямля), 25 (цвёрдая зямля), 37 *(цёмна-карычневая цвёрдая, як камéнь, зямля́: цвёрдая, як цы́ндра, травá не расцéць)*, 49а *(дзе скалíстае пóле — там цы́ндра)*, 50 (неўрадлівая глеба чырвонага колеру), 51, 52 *(глéба сінявáтага кóлеру, вéльмі цвёрдая)*, 52а *(цёмна-вішнёвая цвёрдая зямля́, у Нёмані пры сáмым бéразе)*, 53 (чырвонага колеру), 60, 62, 99 *(зямля́, як цы́ндра)*, 100 *(няўдóбная зямля́)*. *дзындра* 4 *(як кáмінь, сівóга цвету)*, 61 *(неўрадлівая зямля́, сіневатая, як брыкéт)*.
'шлак': *цы́ндра* 6 *(шлак у кýзьні, перапáл з вýгалю)*, 21 *(спалéнае жалеза)*.
'акаліна': *цы́ндра* 2 (верхні слой жалеза, які адлушчваецца пры накальванні), 22, 56. *дзы́ндра* 4 *(ад жалéза дзы́ндра сы́піцца с-пат мóлата)*.
Адсутнасць слова: 1, 3, 5, 7—20, 22—24, 25а—36, 38—49, 53—59, 63—98, 101—142.

Карта № 135

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *СЫЗМА*

№ 245 «Што абазначае слова сызма: а) неўрадлівая зямля, няўдобіца, няўдоба, б) скупы чалавек...»
На карце паказана семантыка слова *сызма*. На аснове матэрыялаў СП-ЗБ (5, 1986) пастаўлены знакі ў н. пп. 3, 19, 48.
'злы, дрэнны чалавек': 3 *(пóдлы чалавéк, прыжýлік)*, 4 *(злы чалавéк)*, 5 *(дрэ́нны чалавéк, гад)*, 8 *(благí чалавéк)*, 20 *(нягóдны чалавéк)*, 22 *(во злы, як сызма!)*, 48 *(лядáчы чалавéк)*, 59 *(злы, сярдзíты чалавéк)*, 60 *(злóсны чалавéк)*.
'скупы, жадны чалавек': 2 *(скупы́ чалавéк, жмíнда)*, 3, 19, 24 *(на чалавéка скупóга казáлі)*, 25 *(сы́зма ты!)*, 48, 51 *(жáдны чалавéк)*, 52а *(скупы́ чалавéк, як сызма, да сябé ўсё забірáя)*, 60 *(скупы́ чалавéк)*.
'пустая неўрадлівая зямля': 21 (неўрадлівая зямля. *Як у сы́зму пасéіў)*, 25а *(цвёрдая нáтта зямля́)*.
Адсутнасць слова: 1, 6, 7, 8а—18, 23, 26—47, 49, 50, 52, 53, 54, 56—58, 61—142.

Карта № 136

НЯЎДОБІЦА

№ 246 «Я. н. поле, непрыгоднае для распрацоўкі: няўдоба, няўдобіца, пусташ, пустаполіца...»

На карце паказаны лексіка-словаўтваральныя адрозненні назваў поля, непрыгоднага для распрацоўкі. Асобным знакам адзначаны акцэнталагічныя варыянты: *пустыня* і *пустыня́*.

Як *пу́сташ* картаграфаваліся *пусты́ш* і *пусто́ш*. На аснове адказаў на пытанне № 245 «Інструкцыі...» знак пастаўлены ў н. пп. 86 *(няўдо́біца)* і 75 *(няўдо́ба)*, на аснове матэрыялаў СП-ЗБ (3, 248) знак *(няўдо́бія)* пастаўлены ў н. пп. 20, 22, 47, на аснове матэрыялаў СП-ЗБ (4, 191) знак (пустапо́ліца) пастаўлены ў н. п. 60.

няўдо́біца 5, 9—11 *(у ба́цькі кусо́к няўдо́біцы быў)*, 25а, 26 *(зямля́ няўдо́бная, ні расце́ на ёй нічо́га)*, 29, 34—38, 40—44, 56, 60—62, 64, 65, 68—71, 73 *(пуста́я зямля́)*, 74—76, 78, 79, 82, 85, 86, 89, 100, 118, 120а, 123—125, 127, 129, 130.

няўдо́бная зямля́ 18, 19, 23, 25, 27, 30, 52а, 57, 59.

няўдо́ба 29, 53, 67, 73, 75, 77, 81, 83, 84, 88. *неўдо́ба* 107.

няўдо́бія 2—4, 6, 8, 8а, 9 *(цяпе́рака на няўдо́бія ні глядзя́ць — узару́ць)*, 12—14, 16, 17, 21, 28, 39, 47.

няўдо́пкі 50 *(на няўдо́пках нічо́го ні расце́, ні ро́дзіць)*, 55, 99, 100. *ныўдо́бка* 98, 103.

невдо́бшчына 93, 108.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *няўдо́бішча* 80. *няўдо́бніна* 93. *ныўдо́бок* 94а.

пустапо́ле 45 *(на пустапо́лі чарно́быль і палы́н расце)*, 48 *(на гэ́тым пустапо́лі і каро́вы ні хо́чуць хадзіць)*, 52, 54. *пустапо́лля* 119.

пустапо́ліца 63, 116, 124. *пустопо́ліца* 90, 103, 132.

пусто́я по́ля 58, 66, 106, 111, 115, 121. *пусто́е по́ле* 92, 102, 112, 114, 134, 137.

пу́сташ 8а, 17, 46, 82, 87, 110, 117, 129. *пу́стыш* 7, 38, 83—85, 87, 123. *пу́стъш* 42. *пу́стош* 32.

пусты́р 4, 7, 33, 41.

пу́стка 94, 101, 106, 108.

пусце́ча 127, 138, 141. *пусте́ча* 134.

пусты́ня 15, 35, 84, 102, 103, 107, 109, 127, 133, 134. *пусці́на* 39, 120.

пустыня́ 18, 19, 21, 24, 57. *пусціня́* 1 *(пусціня́, нічо́га на све́це не расцёць)*. *пустуня́* 8а.

пусто́пуш 140.

Адзінкавыя: *дзічы́на* 24. *прыпа́дзістая зямля́* 72. *невжі́точное по́ле, не до́брэ по́ле* 113. *негно́йное по́ле* 135.

Карта № 137

РАСТРАСАЦЬ (ГНОЙ)

№ 247 «Як гавораць аб растрасанні гною з кучак на полі: разбіваць, растрасаць, калаціць, трэсці гной...»

На карце паказаны дзеясловы, якія абазначаюць працэс растрасання гною з кучак на полі. Як *растраса́ць* картаграфуецца *рустрыха́ты*.

растраса́ць 1—8, 9, 10 *(цяпе́р і гной растраса́юць машы́най, і ро́ўнінька так трасе́ць)*, 11 *(учо́ра растраса́лі гной)*, 18 *(растраса́юць гной, у калхо́зі жэ́ншчыны рука́мі трaслі)*, 19—22 *(бывая по́йдзіць і фа́йна растрасе́ць гной)*, 23—26 *(наво́зяць зімо́й бурты́ гно́ю, насі́лі ку́чкі і растраса́іш)*, 27, 29 *(растраса́лі гной ві́лкамі с ку́чак)*, 30, 35 *(растраса́ць лёхкі ко́нскі гной, разбіва́ць цяжо́лы каро́ўі)*, 37 (радзей), 45 *(растраса́юць гной ві́ламі, цяпе́р ёсць машы́ны — трасі́лкі)*, 46 *(паеха́лі растраса́ць гной)*, 51, 52, 54, 57—59, 70, 71, 80. *ръстръса́ць* 8а. *ръстрыса́ць* 13. *рыстрі́саць* 16, 83. *растрі́саць* 32. *рыстрыса́ць* 40. *ръстрі́саць* 41. *ростраса́ты* 90 (трад.), 91, 94, 96, 96а. *рострэса́ць* 137. *рустрэса́тэ* 98 (рэд.). *рустраха́ты* 92.

растру́шываць 128.

разбіва́ць 14, 28, 31, 34, 36—38, 41, 47—51, 52а—56, 60—70, 72—75, 78—81, 99, 100, 104, 105, 110—113, 115—117, 120, 122, 135, 136, 138. *ръзбіва́ць* 12, 15, 42. *рызбіва́ць* 16, 32, 40 *(ну́жна наво́з рызбіва́ць)*, 43. *розбіва́ць* 101, 106, 107, 138. *разбіва́ці* 93. *розбіва́ці* 94, 102. *розбыва́ты* 90, 94а, 95, 97, 103, 108, 109, 132.

раскіда́ць 76, 77, 81—83, 86, 118, 119, 121, 123—127, 129, 130, 139—142. *рыскіда́ць* 84, 85, 87, 89. *рускіда́ты* 92. *рускіда́тэ* 98. *роскіда́ты* 109. *роскіда́ць* 114, 133. *роскіда́ть* 134.

калаці́ць 24 (трад.), 29, 74.

раскала́чаваць 17, 69, 75. *ръскъла́чывъць* 39.

Карта № 138

ПАЛАСА ВОРНАЙ ЗЯМЛІ

№ 248 «Я. н. часткі, на якія падзялялася ворная зямля: а) загоны, рэзы, разы...»

На карце паказаны лексічныя адрозненні назваў паласы ворнай зямлі.

У н. п. 89 знак *(паласа́)* пастаўлены на аснове адказаў на пытанне № 249 «Інструкцыі...». Як *паласа́* картаграфуецца *пало́са*.

Адведзены ад картаграфавання словы *надзе́л, вало́ка, наре́скі, уса́дзьба*, якія не маюць дачынення да тэмы дадзенай карты.

заго́н 3 *(на шнюру́ заго́н бу́льбы, заго́н ячме́ню, невялі́кі уча́стак)*, 8а—11, 18, 21—23, 25а, 27, 29, 30, 38, 45, 46, 48—52а (участак зямлі, узараны ўсклад ці ўроскід), 53—57 *(заго́н жы́та, заго́н пшані́цы, ячме́ню, заго́н — як у гаро́дзе гра́ткі, ара́лі і жа́лі на заго́нах)*, 59—67 *(ад разо́ры да разо́ры)*, 68—74, 76, 82, 93, 94, 96 *(заго́ны)*, 104—107, 110—113, 115—122, 124, 126, 130, 135, 140—142. *загуон* 114, 133, 134, 136, 138. *загу́н* 94а, 132. *загы́н* 95, 131. *загэ́н* 101, 102, 137. *загі́н* 91, 92, 97, 98, 109. *загю́н* 90, 96, 96а, 103, 108.

рэз 73, 75, 77, 80, 81. рэс 31, 33—37, 74. *рес* 32, 39—41.

шнур 2, 4—6, 19, 20, 24, 25, 26, 53. *шнюр* 3.

паласа́ 80, 123, 125, 129, 142. *пылыса́* 1, 7, 8, 44, 82. *пълъса́* 12, 14, 15, 40—42, 83—86, 89. *пало́са* 17.

шмат 13, 16.

Карта № 139

ГОНІ

№ 248 «Я. н. часткі, на якія падзялялася ворная зямля: б) гоны, гоні, ганякі (гайнякі)...»

На карце паказаны лексіка-словаўтваральныя адрозненні назваў частак, на якія падзялялася ворная зямля. На карту нанесены назвы ў множным ліку. Прыведзеныя ў адказах формы адзіночнага ліку зарэгістраваны ў спісе да кожнай назвы.

На аснове адказу на пытанне № 250 «Інструкцыі...» знак *(ве́ратні)* пастаўлены ў н. п. 60. На аснове матэрыялаў СП-ЗБ (1, 1979) знак *(го́ні)* пастаўлены ў н. п. 34, знак *(гайні́кі)* пастаўлены ў н. пп. 48 і 53, знак *(ве́ратні)* пастаўлены ў н. п. 20. Як *ве́ратні* картаграфуецца *ве́ратні*.

го́ны 2 *(шнур дзялі́ўся на го́ны: да кана́вы — адны́ го́ны, да по́жні — другі́я)*, 3 *(го́ны бу́льбы, на даўжыню́ шнюра́)*, 4 *(заня́ў кусо́к і арэ́ць, го́ны ўзара́ў)*, 18 *(калі́ арэ́ш, то го́ны такі́х дзве́сця шаго́ў)*, 19, 21—24, 25 *(го́нькі* — памянш. *Як выхо́дзіла за́муш, мне ба́цька даў го́нькі зямлі́ — ву́скую пало́ску)*, 27, 47 *(зямля́ падзе́ляна на не́кульки го́наў)*, 49—51, 54—57, 62, 67, 90, 93 *(адна́ рэ́зка дзялі́лася на го́ны, які́я ў даўжыню́ былі́ 100 м)*, 94 (кожны загон дзяліўся на гоны, 150—175 м.— плошча, якую мог узараць селянін да адпачынку за адзін раз), 94а—96, 99 *(мо сто мэ́траў у длі́ну, як пу́га, то́ненькія)*, 101—107, 109, 110, 113 (толькі мн. л.), 114, 133, 137 *(го́ны — до́ўгія ўча́сткі)*. адз. л.: *гон* 93. *гонь* 110. *гыен* 107.

гóні 10 *(гóні — даўгáя былá ніва)*, 11, 15 *(на гóні падзялялíся палóсы)*, 17, 25а, 26 *(гóні — на гэ́тым сáмым шнуры́, кусóчкі зямлі пераганя́лі)*, 28—33 (рэз падзяляўся ўдаўжыню на гоні), 34—37 (часткі рэзкі па даўжыні зямлі, *двоя-троя ганéй)*, 38, 41—43, 63 (мера ўдаўжыню, каля 30 м.), 68—71 *(мéтраў піісят сваёй паласы заарáў, тады́ далéй пашóў, двóя гóняў заарáў)*, 72, 73 *(карóткія палóскі зямлі)*, 74—77 *(як дóўгая рэ́зка, то трóя ганéй выхóдзіць)*, 78—82, 84—86, 88, 112 *(калі дóўгія загóны, іх дзéляць на гóні, каля́ дзвéсця мéтраў)*, 115—120а *(гóні* — доўгая паласа), 121—124, 126—129, 134, 135, 138—140 *(гóні — многá зямлі, больш чым загóн)*, 142; адз. л.: *гóня* 43, 79, 85.
ганкé 54 *(ганкé карацéйшыя, як загóны)*, 65 *(падзялялі вóрную зямлю ўдаўжыню, на ганкé)*. *гонкі́* 132.
гайнікі 48, 52а (участак зямлі даўжынёй у пяць метраў, было і пяць гайнікоў), 53.
вéратні 20, 53 *(дліна́ — сто піісят мэ́траў, а шыры́на — рóзная)*, 58. *вератні* 60; адз. л. *вéрацень* 20, 53, 58. *вéрацянь* 60.
Адзінкавыя: *ніўка* 6. *ніва невялікая* 9. *шнурóк* 14.
Адсутнасць назвы: 1, 5, 7, 8, 8а, 12, 13, 16.

Карта № 140

ЗАВАРОТ (У КАНЦЫ ЗАГОНА)

№ 251 «Я. н. месца ў канцы загона, дзе араты паварочваецца з плугам: заварот, атора...»
Да карты даецца спіс слоў, якія называюць месца, дзе паварочваецца араты з плугам, а таксама спіс населеных пунктаў, у якіх адстунічае тэрміналагічная назва ўказанага месца, і яна перадаецца апісальна.
Назвы-тэрміны непасрэдна ўказваюць на дзеянне, што адбываецца на месцы паваротааратага *(заварóт, паварóт)*, або на тое, што атрымліваецца ў выніку дзеяння аратага *(атóра, атóрак)*, ці ўказваюць на адносіны месца паварота да асноўнай часткі поля *(пупярэ́чкі, перакавíк, канцы́* і інш.).
На карце ўлічаны толькі карані слоў. Словаўтваральныя і акцэнталагічныя варыянты слоў адлюстраваны ў спісе слоў да карты.
У 132 і 142 пп. знак пастаўлен на падставе наступных запісаў: *на поворóтні* і *на паварóце*, а ў 93 — *поворóт быў у канцы́ рэ́скі, так робілі попэрэ́чнік*. Запісы картаграфуюцца як *паварóт*.
У 59 п. дзеясловў *заварóчваць* пры картаграфаванні не ўлічаны. Не картаграфуюцца лексемы *межá* і *замéжок*, якія на наш погляд не з'яўляюцца адказам на пытанне. Па гэтай прычыне не картаграфаваліся і адказы *урэ́х, оріх*.
заварóт 1, 4, 8, 10, 24, 27—30, 38, 46, 49а, 51, 60, 65, 66, 74, 75, 79, 80, 82, 84—86, 100, 107, 111, 113, 114 (на завароце), 118, 123, 128, *зъварóт* 8а, 41. *заворóт* 94, 95 (рэдка). *зыварóт* 43. *заварóта* 14. *зáварат* 36, 37, 48, 49, 50, 62, 67, 81, 88, 116, 120, 124, 125, 130, 140, 141. *зáвырыт* 44, 78. *зáварацъ* 121, 122. *заварóтка* 31, 62. *зáвъратак* 73. *заварóты* 46. *заворотьі* 134. *зворóты* 101, 133. *зворотá* 103, 131. *зáвараце* 47. паварóт 6, 10, 19, 23, 45, 46, 68, 86 (рэдка), 87, 104, 126, 132 *(на поворóті)*, 142 *(на паварóце)*. *пыварóт* 89. *пуворóт* 92. *поворóт* 94, 94а, 97, 106. *пъвароткa* 83. *пъварóт* 42. *паварóты* 46. *разварóт* 11, 85, 129. *абарóт* 15, 32, 39 *абарóты* 17. *сýварат* 60. *сýварата* 61. *вýзаварат* 58, 99. *варатьí* 112. *заварóчваць* 59.
атóр 7. *адóр* 57. *атóра* 9, 120а. *атóрак* 26, 63, 64, 72, 76, 77, 115, 119, 126, 127, 139. *адóрак* 18, 22. *атóрка* 9. *отóра* 136—138. *прывóрак* (на роўным месце) 2. *узрóвак* (каля канавы) 2.
пупярéчкі 12, 13. *пупірéцкі* 16. *пыпярэ́чкі* 35. *папярэ́чка* 52—54. *перакавéц* 69. *перакавíк* 70. *папярэ́чнік* 82. *упярóчкі* 84. *пупырэ́чнык* 91. *упярёчкі* 117.
прыголóвач 114, 117. *згалавáшка* 135.
3 *у канцы́ гóнаў паварáчваў, выкачваўся на павáлак* (пожню). 5 *пéрък ат'ехаць*. 25 *у канцы́ загóна акрýчваюцца з плугáм*. 25а *у канцы ганéй заварáчваўся*. 42 *канцы́ нáда атыйці, упóпяряк нáда атыйці*. 71 *папярóшны загóн*. 76 *папярóчны загóн*. 90 *у концí гунáх*. 96 *дэ поворóчуватысь, дэ повэрнýтысь*. 102 *конéць гóней, поміж гóнамі*. 105 *у канцы́ пóля, там ні арýць, там заварóчваў*. 108 *дэ заворóчваецца*. 109 *в головáх ны́вкы, в головáх загóна*.
Адзінкавыя: *уцінкі* 17. *стаí* 20. *захóп* 21. *канцы́* 34. *узвáлья* 105. *сýганкі* 110. *закрáёк* 131.
Адведзены: *урэ́х* 52а, *орíх* 96а. *між, межá* 98 *(худэ сюдэ на між)*. *замéжок* 106.

Карта № 141

АГРЭХ

№ 252 «Я. н. незахопленая плугам палоска зямлі: агрэх, узгрэх...»
Картаграфуюцца лексічныя варыянты і іх фанетыка-марфалагічныя асаблівасці. У 91 п. знак пастаўлены на аснове адказу: *оріх* — апошняя палоска няўзаранай зямлі, калі аруць у роскід.
Выклікаюць сумненне адказы *уголóвач, кося́к*. Яна пры картаграфаванні не ўлічваюцца. У 98 і 107 пп. незахопленая плугам палоска зямлі не мае спецыяльнай назвы, і інфарматары называюць яе апісальна: *не захапіў плугам; ораў, не заняў борозны*. Гэтыя адказы картаграфуюцца як адзінкавыя назвы.
Як *загрэ́х* картаграфуюцца *заўгрéх* і *зарэ́х*. Як *орíх — горíх, горэ́х, арэ́х*.
агрэ́х 6, 10, 11, 17, 21, 25а, 30, 34, 37, 39, 60, 66, 67, 71—73, 76, 81, 82, 110—112, 115, 116, 118—121, 123—129, 139, 141, 142. *агрéх* 83, 89. *огрéх* 83, 89. *огрэ́х* 113, 114, 117, 134, 136—138, 140. *огрéх* 117. *огріх* 94а, 96а. *агрэ́хі* 93 (цяпер), 130. *угрéх* 85, 86.
узрэ́х 18, 19, 22, 23, 25, 26, 27, 34—36, 38, 40, 57—59, 61—65, 70, 74, 78, 80, 82, 104. *узрéх* 33, 41, 42, 44, 79, 84, 87, 88.
узгрэ́х 43, 75. *узгрéх* 84. 87.
урэ́х 20, 45—47, 49—50. 52а—56, 99, 100.
оріх 90, 91, 94а, 96, 108, 131. *горіх* 92, 95, 97, 103, 109 (рэдка). *горэ́х* 102, 106. *арэ́х* 66.
загрэ́х 31, 69. *заўгрéх* 84. *зарэ́х* 68.
Адзінкавыя варыянты ад таго ж кораня: *абрэ́х* 24. *прарэ́х* 34. *вогрэ́ф* 138. *грэх* 89, 122.
цілізнá 1, 4, 5, 8, 8а, 15, 16. *целізнá* 9, 29. *цялёзны* 8, 8а.
чылізнá 12—14, 39. *чэлізнá* 32.
сілізнá 7.
цалíк 24, 37, 51.
цальнíк 2, 3.
цаля́к 52.
Адзінкавыя: *аблéх* 28. *абмінкі* 93 *(кóлісь)*. *прóпуск* 9, 94. *отóревка* 109. *грэ́бень* 135. *не захваціў плýгам* 98. *орáў, не заня́ў борозны́* 107. *проріх* 132.
Адведзены: *уголóвач* 101. *кося́к* 101.

Карта № 142

ЗНАЧЭННЕ СЛОЎ *ПРЫДАТКІ, НАДДАТКІ*

№ 253 «Што абазначае слова прыдаткі: кароткія загоны...»
На карце паказваецца пашырэнне і значэнне слова *прыдáткі* і яго варыянтаў: *наддáткі (нандáткі)*. Іншыя варыянты ў гэтых жа значэннях прыводзяцца ў індэксе. *Наддáткі* і *нандáткі* картаграфуюцца адным знакам. Фанемны склад слова не ўлічваўся. Ён адлюстраваны ў індэксе.
У тых выпадках, калі ў адказе даецца слова без тлумачэння, яно лічыцца значэннем, якое прыведзена ў Інструкцыі.
Пры картаграфаванні не дэферэнцыруюцца паняцці *падзéл* і *загóн*, якія ўжываюцца пры тлумачэнні лексем, што картаграфуюцца (напрыклад: 99 *прыдаткі* — кароткія надзелы, 92 *прыдатак* — кароткі загон).

Як 'кароткія загоны' картаграфуецца значэнне 'папярочныя загоны'. Магчыма ў 105 пункце слова *прыдáткі* з'яўляецца мікратапонімам. У 24 н. п. у значэнні 'дадатак зямлі' улічана толькі лексема *дадáтак*. Як *прыдáткі* картаграфуецца слова *прыдáча* (п. 125). У пунктах, дзе няма адказа, знак не ставіўся.

2 *прыдáткі — дабáвак да аснóўных шнурóў надзéла.* 4 *прыдáтак, прыдáткі.* 6 *прадáткі* — назва поля. 8 *дабáўкі.* 15 *наддáчкі* — кароткія загоны. 18 *прыдáткі давáлі — дабаўлялі зямлі.* 20 *прыдáткі — дабáўкі зямлі да аснóўных надзéлаў.* 21 *Наддáткі* — мікратапонім, кароткія загоны. 22 *прыдáтак ці дадáтак — тое ж.* 23 *прыдáткі* — дадатак да зямлі, якой валодае гаспадар. 24 *прыдáтак — прыдáча за тое, што купляеш, дадáтак — дабаўка зямлі, як не хапае ў адным месцы.* 25 *прыдáткі* — называлі тую частку зямлі, якую дадавалі да асноўнай зямлі (надзела). 25а *быў шнур, а там кусóчак дабавілі — гэта прыдáтак.* 27 *прыдáткі* — кароткія загоны. 28 *наддáткі* — кароткія загоны. 29 *ныддáткі.* 30 *прыдáткі — тое, што дабаўляецца.* 31 *наддáткі.* 32 *прідáтак — што-н. прыдáць, дабáвіць.* 33 *наддáткі.* 35 *ныддáткі.* 36 *наддáткі* — кароткія загоны. 37 *наддáткі, нандáткі — карóткія загóнчыкі (адно ўрóчышча дзялілі на нéкалькі хазяінаў).* 38 *нындáткі.* 45 *прыдаткі даюць, як дапалняць да сотак.* 46 *прыдáткі — калі загóн не даарáны да канцá, то прыдáткі арýць упапярок.* 48 *кароткія загоны.* (на прыдáтках пасéялі авёс). 49 *аснóўная былá зямля, а на Багудзенцы дадалі нам зямлі — дадаткі.* 49а *прыдáткі* — дадатак да шнуроў. 50 *прыдáткі* — дадатковы надзел зямлі. *(забракавало — то прыдáткі во гéтыя далі).* 51 *прыдáткі* — тая зямля, якая дабаўлялася да палетка. 52 *дадáткі* — дадатак зямлі да асноўнага надзела. 52а *прыдáтак — дадáтак да грáматнай зямлі.* 54 *прыдáткі* — гэта кавалак зямлі, які давалі да асноўнага. 55 *прыдáткі — невялікі ўчастак зямлі, які давалі дастаткова да выдзеленага.* 56 *прыдáткі — вы́дзеленыя палóскі: адна́ палóска бýдзе ў адны́м мéсці, другáя — у другóм.* 57 *прыдáткі* — кароткія загончыкі. 58 *прыдáткі — назва пóля, дадáткі — дабáўкі пóля.* 59 *прыдáтки* — невялікія кавалкі зямлі ў другім месцы поля. 60 *прыдáткі* — кароткія загоны, якія дадалі, дабавілі. 61 *прыдáткі — карóткія загóны, якія дабаўлялі пасля падзéлу.* 62, 63 *прыдáткі* — прырэзкі зямлі. 64 *наддáткі — участкі зямлі, якія былі дабаўлены да асноўнага.* 65 *прыдáткі — дабáвак да аснóўнага ўчáстка зямлі.* 66 *прыдáтка — дабóўка да асноўнага ўчастка.* 67 *наддáткі* — кароткія загоны. *(дзялілі ўсім на наддáткі, па кусóчках).* 70, 71 *прыдáткі.* (паласа мая кончылася, а я яшчэ кусочак разработаў — ета прыдáткі). 72 *прыдáткі — дабáвак.* 73 *наддáткі* — кароткія загоны, метраў на дзесяць. 74 *наддáткі* — кароткія загоны. 75 *наддáтак* — кароткі загон. 77 *нандáткі* — канцы поля каля лесу, якія дзялілі ўсім (дрэнная частка поля). 78 *прыдáтак.* 81 *наддáткі.* 83 *кароткія загоны.* 87 *прыдáткі — дáрственныя зéмлі.* 89 *прыдáткі* — кароткія загоны. 90, 91 *прыдáткі — плóшча зямлі, якáя дабаўляецца да аснóўнага надзéлу.* 92 *прыдáтак* — кароткі загон. 93 *наддáткі, нандáткі — гэ́то сóткі з дзьвэ.* 94, 99 *прыдáткі* — кароткія надзелы. 100 *прыдáткі — да зямлі дабаўляюць яшчэ́ зямлі.* 101 *надáткі* — кароткія загоны. 104 *прыдáткі* — кароткія загоны. 105 *прыдáткі — такáя мясціна, і яе раздзялілі лю́дзям.* 107 *надáткі, гóнкі (нам давáлі надáткі землé ў когó булó мáло).* 108 *прыдáток — як мыняють што да в одного будэ дорошчэ, то другый дае ёму прыдатку (меняли коны, дав ёму сто рублів прыдáтку).* 109 *прыдáток — бедняку пáру загóнув пожéртвуе, дэ хто прыдáсць.* 110 *прыдáткі — полосá дзéліцца на ўсіх па кускý; яшчэ казáлі нандáткі.* 113 *прідáткі* — дадатковы кавалак поля. 115 *андáткі* — кароткія загоны. *(на андатках пасеяў гарох).* 116 *наддáткі* — кароткія загоны. 118 *наддáткі.* 121 *прыдáткі. (е, напрымер, план і ні хватая плошчадзі — даюць прыдáткі дзета).* 122 *нэдáтак* — кароткія загоны. 124 *прыдáткі* — кароткія загоны. 125 *прыдáча* — кароткія загоны. 126, 127 *прыдáтак.* 132 *Прыдáткы* — назва урочышча. 133 *прыдáтак* — дабавак зямлі. 134 *прыдáткі,* 135 кароткія загончыкі. 136 кароткія загоны. 138 *прідáткі* — дадатковая плата, задатак. 142 *не хапáе палоскі, дáлі прыдáтак, дабáўка.*

Карта № 143

ПАПАР

№ 254 «Я. н. поле, якое пакідалася пад пасеў азімага жыта: пар, папар, паравое поле...»

На карце адлюстроўваюцца лексічныя, словаўтваральныя і акцэнталагічныя варыянты назвы папару. Толькі *пóпар* картаграфуецца як *папáр.*

Адведзены ад картаграфавання лексемы: *аблóга* (84, 86), *злыг* (96), *аблóг* (137), *залёж* (133), якія маюць больш шырокае значэнне — яны называюць наогул залежныя зéмлі. Адведзена таксама лексема *старапóліца,* якая не з'яўляецца сінонімам тэрміну *папáр.*

У асобных пунктах ёсць заўвагі збіральнікаў матэрыялаў: 1 *паравóя пóля* (пазней), *пупáр* (даўней). 86 *аблóга* — абложная зямля, больш шырокае значэнне. 102 *попáр, пар* (нов.). 127 *талóка — узаранае пад жыта поле да жнíўня месяца.* 138 *сцежня́* — поле, якое пакідалася пад пасеў азімага жыта, *пáрына; старапóліца* 2—3 гады адпачывае пад жыта; *пáріна* адзін год адпачывае. У 94а пункце выкарыстаны адказ на 255 пытанне: *політок — гэто поля́нка, як рук (год) лежыт.* Гл. карту № 144.

я́ловый політок картаграфуецца як *політок; попáрнэе пóле, як пáрнае пóле.*

папáр 2—4, 6, 9—11, 14, 18—28, 31, 38, 40, 45—72, 74—77, 80, 81, 88, 93, 99, 100, 105, 110—112, 115, 118, 119, 120а, 124, 126, 127, 130. *пъпáр* 5, 8а, 15, 33, 41, 83. *пыпáр* 30. *пупáр* 1, 7, 8, 12, 13, 16, 29, 35, 42, 116, 120. *попáр* 94, 94а, 96, 97, 101—104, 106—108, 113, 132. *пóпар* 90.

пар 1, 8а, 54, 81, 88, 92, 97, 102, 117, 120а, 121, 124, 129, 131, 134, 136.

падпáр 126. *пыдпáр* 87. *путпáр* 140.

пáрына 17, 37. *пáрыня* 34. *пáріна* 39, 44, 98, 138.

парынá 81.

пáрыніна 35, 43, 89. *пáрініна* 40, 42, 84, 86, 87. *пáраніна* 36, 73, 82, 120а, 122, 128, 139, 142. *пáръніна* 73. *пáрэніна* 114.

пареніна 88.

паравóе пóле 1, 123, 129, 136. *пъравóе пóля* 8а. *пыравóя пóля* 79.

пáрнае пóле 57. *попáрнэе пóле* 94а.

парíння 85. *парóха* 92. *парáшка* 123. *пáрнына* 131.

політок 94а, 95, 103, 109. *я́ловый політок* 94а.

талóка 125, 127. *толóка* 126.

Адзінкавыя: *ýгор* 91. *пóляд, пóлядо горáты, поля́довэ жытó* 109. *поя́ловыло пóле* 108. *я́ловае пóле* 133. *я́лавіна* 135. *сцежня́* 138.

Адведзены: *аблóга* 84, 86. *злыг* 96. *зáлеж* 133. *аблóг, облóгуе пóле* 137. *старапóліца* 138.

Карта № 144

ПАЛЕТАК

№ 255 «У якім значэнні ўжываецца слова палетак: невялікі засеяны ўчастак, паравое поле...»

Картаграфуецца пашырэнне і значэнне слова. Знак на карце не пастаўлены ў тым выпадку, калі ў адказе не называецца слова.

Як паказвае матэрыял, слова не знаходзіцца ў актыўным слоўнікавым фондзе, таму невыразныя тлумачэнні яго. Пра гэта сведчыць адказ інфарматараў (гл. напр. 38, 111 п.).

Агульным адсылачным знакам картаграфуюцца адзінкавыя значэнні слова, а таксама выпадкі, калі слова фіксуецца, але значэнне не ўказваецца, ці невядома носьбіту гаворкі або не зусім яснае.

Наогул, лексема *палéтак* мае больш шырокае значэнне. Аднак, у пытанні Інструкцыі прыведзена вельмі абмежаваная колькасць прыкладаў, што, магчыма, паўплывала на адказы.

2 *палéтак — небальшы́ ўчáстак, засéяны адны́м збóжжам.* 3 *палéтак* — засеяны ўчастак поля. 6 *палéтак* — частка нівы, засеяная адной культурай: *палéтак аўсá, палéтак жыта, ячмéню.* 10 *палéтак* — невялікі засеяны ўчастак, частка нівы. 11 *палéтак* — невялікі ўчастак; *палéтак — чáстка нівы, нíбальшóя пóля.* 14 *палéтак* — поле. 18 *палéтак* — засеяны ўчастак зямлі. 19 *палéтак* — вялікі кусок поля; *бальшы́я палéткі — гэ́та пáнскія; у нас двор быў, у панóў палéткі.* 20 *палéтак* — поле, засеяна адной культурай, тое, што поле пад жытам, поле пад ярынай. 22 *палéткі памíзу сáду*

мо́жа? 23 *палётак — кавалак поля пры лесе.* 24 *палётак* — участак поля *(на гэ́тым палётку не вы́расла).* 25 *палётак* — кусок поля, які адводзіцца ці пакідаецца пад якую-н. культуру: *палётак пад бульбу, палётак пад ячмень.* 27 *зямля́ падзе́лена на палётки.* 31 *палётак* — поле. 36 *палётак* — невялікі засеяны ўчастак поля. 38 *палётак — не́йкія наддáткі дáлёкія.* 45 *ко́жная дзярэ́ўня калісьці ме́ла тры палётки ў ко́жнага хаджáіна: жы́та, на другóм сеялі гаве́с, ячме́нь і ўсё яравóя, на трэ́цім палётку бы́ў папáр.* 46 участак. *(нáшы палётки былі тáм жа).* 47 невялікі ўчастак аддалены ад вёскі. *(нáшыя палётки за вёскаю ляжаць).* 49 *палётак — небальшы́ ўчáстак зямлі; засе́яны адзін палётак жы́там, другі ярынóю.* 49а *палётак* — поле. 50 *палётак* — невялікі ўчастак поля. *(гэты палётак аўсо́м засе́ю).* 51 *палётак — усё поле, якое засявáлася жы́там, ярынóй або пакідáлася пад папáр.* 52 *палётак поле, як засявáлася яравы́мі ці азімымі хлябáмі: яравы́ палётак, азімы палётак.* 52а *палётак* — засеянае поле. *(на тым палётку жы́та).* 53 *палётак ці лáва.* 54 *палётак: калі шнуравáя былá, бы́ў палётак грэ́чкі, палётак жы́та, палётак картóфлі.* 55 *палётак — невялікі ўчáстак пóля.* 56 *палётак — пóля, мнóга яго.* 57 *палётак — невялікі кусóк зямлі, як хáта, квадрáцікі засе́ялі або на пáшу астáвілі.* 58 *палётак* — участак поля, засеяны адной культурай. 59 *палётак — засе́яны ўчáстак зямлі — палётак жы́та, грэ́чкі.* 60 *палётак* — усе пасевы. *(на маём палётку добраё ўсё збожо).* 61 *палётак — паласá ад мяжы́ да мяжы́.* 62 *палётак — пóле невялікае, пóле — тры трохпóллі.* 63 *палётак* — невялікі засеяны ўчастак сярод лугу або ўчастак травы сярод засеянага поля. 64 *палётак* — засеяны ўчастак поля. 65 *палётак — там, дзе се́юць.* 66 *палётак ярыны́, палётак картóплі, палётак жы́та* — вылікая плошча адной культуры. 67 *палётак* — участак ворнай зямлі — засеяны і незасеяны. *(на том палётку будзя лён, кажуць і цяпер).* 69 *палётак — кусóк зямлі, палётак пáхаты.* 70 *палётак канюшы́ны, палётак жы́та, палётак лёну.* 71 *палётак — усіх пóля, і мой палётак таксáма.* 72 *палётак* — засеянае поле адной культурай ці некалькімі. 74 *палётак* (новае) — поле. 83 *палётак, клётка — невялікі засе́яны ўчáстак, пóле.* 90 *полíток* — частка поля. 91 *полíткі* — зямля разбіта на тры часткі, кожная частка называецца палеткам. 93 *палётак* — плошча, якую засейвалі адной культурай пры трохпольнай сістэме земляробства. *(былó тры палётки, на трэ́ці рок се́ецца тáя сáма культу́ра).* 94 *полёток* — трэцяя частка ўсяго сялянскага поля, якая была падзелена на палоскі-загоны, а апошнія засейваліся адной культурай або пакідаліся пад папар. 94а *полíток — гэ́то поля́нка, як рук (год) лежы́т.* 95 *полíток — попáрнэе пóле.* 96 *полíток — ковалóк пóля.* 97 *полíток* — вялікі ўчастак поля. 98 *полíток — уроджáй. (от тэпэр не полíток на гарбузэ́, на е́гудэ).* 99 *палётак* — невялікі ўчастак зямлі: там яравоя, там азімая. 100 *палётак* — засеяная поле. 101 *полёток* — засеяны ўчастак поля. 102 *полёток — гэ велíкэе пóле, гектáр 15—20.* 103 *попáр, полíток; в полíтку, в попáрі пóлэ.* 104 *палётак* — невялікі засеяны ўчастак поля, палетак пад жыта, пад ярыну. 105 *палётак* — невялікі ўчастак зямлі, засеяны жытам, а там аўсом, а там пшаніцаю. 106 *палётки пáньске булі.* 107 *полёток бу́ў тóлькі ў пáна, а ў нас булí рэзы́, загыэны, нівы.* 108 *полíток — ковáлок пóля.* 109 *полíток — полé, которэ́ бучу́е (опочывае),* рік, *через рік вóсені сіют.* 110 *палётак* — невялікі засеяны ўчастак. 111 *палётак* — паласа большая, чым загон, гектараў 10, у якой некалькі загонаў (цяпер не называюць). 112 *палётак* — вялікі бязлесны ўчастак поля, на ім магло быць многа ўчасткаў розных гаспадароў; *палётак* — вялікі кусок поля. 113 *полёток* — да 30 га суцэльнага поля. 114 *полёток* 1. поле, засеяное адной культурай, 2. гадавы знак на рагах каровы. 115 *палётак* — урочышча. *(там палетак называецца Гаць).* 116 *палётак* — поле. 117 *полёток. (пры помешчыках былі полеткі, вялікія полеткі).* 120 *палётак* — невялікі засеяны ўчастак. 120а *палётак, што сéяна.* 121 *палётки* — участак поля. 122 *полёток — пóле, засе́яное аднóй культу́рай.* 124 *палётак* — заработкі. *(атправі́ў сына на палётки на ўсё лета. палётак — змена, поле, якое засеяно бульбай або толькі жытам, або ярыной).* 131 *полíток — плóшча пóля.* 132. *полíток* — назва ўрочышча. 133 *мікратапóнім, пóле, полёток.* 134 *полёток. (два тры гады не сеялі, а потым без гнóю се́ялі жы́та, звычáйна малапрыгóднае гары́стае пóле).* 135 *Палёток* — назва ўрочышча, поле. 136 невялікі засеяны ўчастак поля. 137 *полёток* — засеяны ўчастак. *(як пойдзе дош, дак аж палёток веселее).* 138 *полёток* — засеяны ўчастак, цэлае поле, засеяное одной пашнёю. 140 *полёток* — участак, засеяны адной культурай.

Карта № 145

АРАЦЬ (ПЕРШЫ РАЗ)

№ 256 «Як гавораць пра апрацоўку зямлі плугам: а) першы раз: араць, пахаць...»

У пытанні тры падпункты: араць а) першы раз, б) другі раз, в) трэці раз. На гэтым матэрыяле складзены тры карты (№№ 145, 146, 147). У некаторых населеных пунктах адказы не размяжоўваюцца па падпунктах. У такіх выпадках кожнае слова па парадку падачы адносіцца да падпунктаў а), б), в).

На дадзенай карце ўлічаны лексічныя варыянты назвы працэсу арання зямлі першы раз. Акрамя таго, у слове *арáць* улічваецца фанетычная асаблівасць — наяўнасць прыстаўнога гуку *г* — *гарáць*.

У радзе пунктаў разглядаемы працэс называюць лексемай *зя́бліць*, што звычайна абазначае аранне ўвосень, магчыма і першы раз. Лексемы *пáрыць, пáрыты* таксама адносяцца да тых, што абазначаюць прыватныя выпадкі апрацоўкі глебы — пад'ём пару. Няяснымі з'яўляюцца дзеясловы *поткíнуты, пудкідáты*. Усе гэтыя адказы адводзяцца ад картаграфавання.

Форма інфінітыва і наогул граматычныя формы на карце не ўлічаны.

Як *арáць* картаграфуецца форма з прыстаўным *в* — *вурáтэ*. Знак адпаведны лексеме *арáць* пастаўлен у 96а пункце на аснове адказа *зорáты, зорáны*. Як *гарáць* картаграфуецца *разгóрваті*.

арáць 1, 3—19, 21—24, 25 (трад.), 25а—43, 46, 47, 52, 56, 57, 59, 60, 62—64, 66—89, 104, 105, 107, 110—119, 120а—122, 124, 126, 127, 130, 136, 138—142. *ворáць* 138. *(трэба учáстак поворáць).* орáты 90, 94а, 131, 132. орáть 133, 134.

132, *зорáты, зорáны* 96а. *вурáтэ, вурáють* 98.

гарáць 20, 23, 45, 48—51, 52а—55, 58, 99, 106. *горáць* 101. *горáці* 94, 10. *горáты* 95, 103, 108, 109. *гурáты* 92. *гурáтэ* 98. *гару́т* 93. *разгóрваті* 94.

пахáць 8а, 9, 37, 44, 83, 84, 87, 88, 111, 117, 120, 123—126, 128, 129, 141.

Адзінкавыя: *падымáць* 25, 65.

Адведзены: *подкíнуты* 90, 91. *пудкідáты* 92. *пáрыты* 103. *пáрыць* 135 (мелка араць). *путпáрыць* 137. *зя́бліць* 61. *зя́бліты* 90. *зя́блыв* 97. *зазя́бліць* 100. *зя́біць* 135. зяблёваць 133.

Карта № 146

МЯШАЦЬ (ПЕРАВОРВАЦЬ ПАЎТОРНА)

№ 256 «Як гавораць пра апрацоўку зямлі плугам: ... б) другі раз пасля баранавання: мяшаць, пахаць...»

На карце ўлічаны прыставачныя варыянты слоў, што картаграфуюцца. Не ўлічваліся суфіксы і граматычная форма слова.

Пры картаграфаванні назвы працэсу апрацоўкі зямлі плугам другі раз не ўлічаны тыя адказы, дзе гэты працэс абазначаецца лексемай *траíць*. Яна звычайна гаворыць пра апрацоўку зямлі трэці раз.

Як *гарáць* картаграфуецца *вурáтэ́*. Словаспалучэнне на *ме́шак арáць* картаграфуецца, як *арáць*. Не ўлічаны адказ *пабаранавáць на ме́шань.*

Як *пераáрацьь* картаграфуюцца: *перавóрваць, перагóрваць, абóраваць, подорáць.* Як *перапахáць — прапáхваць.*

арáць 22, 60 *(арáць дваеніну)*, 62, 64—67, 112, 121, 124, 126, 135, *ару́ць* 105. *орáты* 90, 97, 132. *орáць* 107. *на ме́шак арáць* 21.

гарáць 47, 50, 51, 52а, 53, 55, 58, 99, 100, 101. *горáць* 106. *горáты* 103, 108, 109. *гурáты* 92. *гору́т* 93, 95. *вурáтэ* 98.

пераарáць 23, 111, 139. *перавóрваць* 104, 139. *перагóрваць* 54. *пырыóруе* 91. *абóраваць* 2. *подорáць* 113.

пахáць 25 (пахаць пад жыта), 48, 111, 117, 124, 125, 128, 129. *пыхáць* 84.

перапахáць 111, 117, 140. *пірíпъхáць* 13. *прапáхваць* 59. *перапáхваць* 63.

мяшáць 3, 6—10, 19, 20 (пры двухразовай апрацоўцы), 24, 49а, 63 (мяшаць вясной пад ярыну), 68, 74, 76, 77, 81, 82, 88, 112, 115, 118—120а, 122, 127, 128. *мíшáць* 4, 5,

7—9, 12, 15—18, 25а, 26, 29, 31, 32, 35—44, 57, 70, 73, 75, 78, 79, 83, 85, 87, 123. *мешáць* 86, 114, 116, 134, 137. *мэшáць* 138, *плýгам арáлі і мішáлі* 33.

перамéшаваць 1. *перамяшáць* 69.

падмéшаваць 14. *падмéшъвъць* 34. *падмішáць* 28.

абмешáць 11.

узмяшáць 71. *узмішáць* 80.

Адзінкавыя: *падня́ць* 20 (пры трохразовай апрацоўцы). *падымáць, перакíнуць* (трад.) 25. *падымáць* 52. *поднімáці* 94. *падня́ць паранíну* 142. *ломы́ты* 96. *ломы́в* 97. *ралы́ты* 131.

Адведзены: *пабаранавáць на мéшань* 27. *траíць* 61, 110, 126, *троíці* 94, 102. *троíты* 94а, 95, 103. *патраíць* 66. *зéбляць* 47. *зя́бліты* 103. *дзіскувáць* 88.

Карта № 147

ТРАІЦЬ

№ 256 «Як гавораць пра апрацоўку зямлі плугам: а)... б)... в) трэці раз, пасля баранавання: абмешваць, траіць...»

Апрацоўка зямлі плугам трэці раз робіцца не ва ўсіх раёнах Беларусі. Відаць, і адказ у 11 пункце *абмéшваць (другі рас ужо абмішáлі)* трэба лічыць як адсутнасць апрацоўкі трэці раз.

У 21 п. адказ *траéнь падымáў* картаграфуецца як *траíць*. У 46 населеным пункце знак на карце не ставіўся, таму што тут размова ідзе пра акучванне бульбы. Запіс у 49 пункце *сéюць* разглядаецца як адсутнасць працэсу апрацоўкі поля трэці раз. Як *арáць* картаграфуецца *пераарáць*. Як *гарáць — згорáты*. Як *траíць* картаграфуецца *патрáіць, трайніць, травіць, трайніць*. Як *мяшáць* картаграфуецца *памяшáць*.

У 128 і 129 пп. недыферынцыруюцца адказы па падпунктах пытання. На карце ў гэтых пунктах знак не ставіўся. У шматлікіх матэрыялах адсутнічаюць адказы. Хутчэй за ўсё ў гэтых населенных пунктах апрацоўка глебы трэці раз не праводзіцца. У такіх выпадках каля пункта знак не пастаўлены.

Адведзены ад картаграфавання дзеяслоў *зя́бліць (зя́біць)*, які заўсёды абазначае аранне ўвосень і адлюстраваны на карце № 148, а ў адказах для карты яно з'яўляецца заўсёды другім словам, якое знаходзіцца побач з асноўнай лексікай, што картаграфуецца.

1 *падтраíць (як цвёрда)*. 2 *мішáлі*. 3. *трэ́ці рас сéюць ўжó*. 4 *не аралі*. 5, 6 *трэ́ці рас не арáлі*. 7 *абмéшваць*. 8 *не арáлі трэ́ці рас*. 8а *абмéшваць, траíць*. 9 *трэ́ці раз забаранавáў пóле, узарáў ранéй*. 10 *абмéшваць*. 11 *абмешваць (другі рас ужó абмешáлі)*. 13 *абмішáць*. 14 *абмéшаваць*. 15—18 *траíць*. 19 *не арáлі*. 20 *мяшáць (пры трохрáзавай апрацóўцы)*. 21 *траéнь падымáў*. 22 *арáць, цяпéр траíць*. 23 *траíць*. 24 *не арáлі трэ́ці рас*. 25 *не арáлі*. 25а *забаранýюць і сéюць*. 26 *пáшуць па пасéянаму баранóй, некатóрыя яшчэ траілі*. 27 *лéтась былá бýльба; пóля першы́ рас — узарáць, патóм пабаранýюць — на мéшань, а тады́ зноў арýць — тра́яць*. 28 *падтраíць*. 29 *абмéшаваць, траíць*. 30 *падмéшываць*. 31, 32 *траíць*. 34 *падмéшъвъць*. 35 *траíць пыт канóплі*. 36 *траíць*: 37 *трэ́ці рас не арáлі*. 38 *тра́яць*. 39 *траíць*. 40 *у рэ́ткіх слýчыях і мішáюць óчынь мáла*. 42 *тры разы́ не арýць*. 43, 44 *траíць*. 45 *пераарáць, перагóрваць*. 46 *акýчваць, сашкавáць картóплі*. 47—48 *траíць*. 49—49а *траíць, гарáць*. 50 *траíць*. 51 *трэ́ці рас гарáлі* (рэдка), *траілі, як другі ці трэ́ці рас гарáлі*. 52—52а *загóрвае ў тры пукі*. 57 *траíць пад лён*. 58 *не гарáлі*. 59 *трэ́ці рас не арáлі*. 60 *падмéшваць, арáць трэ́ці рас*. 61 *трэ́йці рас, па Іллі, траíць*. 62 *траíць*. 63 *арáць, зя́бліць на зімý*. 64 *абмéшваць*. 65 *мяшáць*. 67 *падтраíць — трэ́ці раз арýць*. 68—69 *трэ́ці рас не арáлі*. 70 *траíць (хто пóле траíць, той хлеп краíць)*. 71 ператраíць (бальшынствó *два разы́ успáхівалі, а ў кагó харóшыя кóні, мох іператраíць)*. 73 *траíць, трайніць*. 74 *траяніць*. (трад.). 75 *абмéшаваць*. 76—.77 *трэ́ці рас не арáлі*. 78—85 *траíць*. 87 *траíць*. 89 *мішáць*. 90 *орáты в загóны*. 91 *орáты чырнýху (тóлькі на азімыя)*. 92 *гурáты*. 94 *згорáты*, 94а *орýць в загóны*. 95 *троíты*. 96 *орáты — арáць у загоны*. 97—.99 *траíць*. 100—.101 *горáць* (і). 102 *горáці пад сеўбý*. 103 *горáты в загóны*. 104 *не арáлі*. 106 *горáць*. 107—.108 *пуд сывбý горáты*. 109 *горáты*. 110 *траíць*. 111, 112—.113 *орáць*. 114—.115 *траíць*. 116 *абмéшваць*. 117 *трэ́ці раз не апрацóўваюць*. 118 *травіць, паттравіць палóску*. 119 *траíць (на грэчку колісь траілі)*. 120 *абганя́ць*. 121 *траíць*. 122—. 123 *траíць*. 124 *траíць, устраíць*. 125 *траíць*. 126 *траíць*. 127 *травіць*. 128 *пахáць, арáць, мяшáць*. 129 *пахáць*. 131—. 132 *троíты — трэ́ці раз горáты*. 134 *троíть*. 135 *арáць* (наогул глыбока), *зя́біць* — парыць (мелка араць). 137—. 138 не рабілі. 140 *тра́яць* — аруць трэці раз пасля баранавання. 141—. 142 *мяшáць* на *хлеб, траíць*.

Адведзены: *зя́біць* 63. *зя́бліць* 135. *абгоня́ць* 120. *пахáць* 129.

Карта № 148

ЗЯБЛІЦЬ

№ 257 «Як гавораць пра аранне ўвосень: араць, зябліць...»

На карце паказаны лексічныя варыянты абазначэння працэсу аранння ўвосень, а таксама сінтаксічныя канструкцыі пры дапамозе якіх перадаецца названы працэс. Сінтаксічныя канструкцыі у адных выпадках маюць у сваім складзе дзеяслоў *араць* і назоўнік *зяб* (з прыназоўнікам і без яго), або гэты ж дзеяслоў і назоўнікі *зіма, азімак*. У другіх выпадках — дзеяслоў *падымаць* і *назоўнік зяб* (таксама з прыназоўнікам ці без яго) і яго варыянты. Пры картаграфаванні фармальныя паказчыкі слоў і прыназоўнікі не ўлічаны. Таму адным знакам картаграфуюцца ўсе спалучэнні з дзеясловам *араць* і назоўнікам *зяб: арáць на зя́б, арáць пад зяб, арáць на зя́бліва, арáць пад зя́бліва, арáць пад зя́бу, зя́бліва ўзарáў, зя́блі абарáць, зя́бу арýць, арáць зя́біль, зяп горáлі, арáць зя́бараць на зімý, арáць пад зя́бу, гарýць пад зяб,* зяп горáлі; *арáць* і назоўнік *зімá: узáраць на зіму, разгóрваці на зімý, арáць на зімý, абóрваць на зімý, на зімý на бýльбу панавóруюць; араць* і назоўнікі *азíмак, азíмка: арáць азíмку, арáць азíмак;* усе канструкцыі з дзеясловам *падымáць* і назоўнікам *зяп: падымáць зяп, падымáць на зяп, падымáць пад зяп*. Як *зя́бліць* картаграфуецца *зя́біць,* граматычная і фанетычная форма дзеясловаў пры картаграфаванні не ўлічана.

У 23, 103, 132 пунктах зафіксаваны ў адказе лексемы *траíць, троíты,* якія маюць яшчэ значэнне 'апрацоўваюць глебу трэці раз' (гл. карту № 147). У 55 п. лексема *гарáць* мае, відаць, значэнне больш агульнае 'апрацоўваць плугам', а непасрэдным адказам на пытанне трэба лічыць слова *зя́бліць,* як пэўны працэс апрацоўкі глебы ўвосень — неглыбокае узаранне поля.

1 *нада зяп падымáць*. 2 *аржы́шча абóрваць на зіму*. 3 *арáць*. 4 *на зімку арáлі*. 5 *арáць*. 6 *зя́блі абарáць*. 7 *арáць на зяп, зя́бліць*. 8 *арáць на зя́бліва*. 9 *зя́бліць*. 10 *пóля ўсё убрáлі і ўзарáлі*. 11 *арáць пад зяп. (абáрваюць на зіму, пад зяп(б))*. 12, 13 *арáць*. 14, 15 *арáць на зімý*. 16 *арáць*. 17 *арáць пат зяп*. 18 *арáць*. 19 *арáць на зімý*. 20 *азя́бліць усё на зімý*. 21 *арáць азíмку*. 22 *зя́бру арýць*. 23 *арáць на зіму, траíць*. 24 *узарáць на зімý*. 25 *арáць азíмак*. 25а *зя́бліва ўзарáў*. 26 *арáць пад зя́бу*. 27 *арáць*. 28 *узарáць на зіму*. 29 *арáць ны зяп*. 30—32 *арáць*. 33 *зя́біць, арáць зя́біль*. 34 *арáць*. 35 *арáць на зімý, арáць узмёт*. 36 *арáць, падымáць на зяп*. 37 *арáць, // падымáць зяб*. 38. *арáць на зімý, цяпéр — паднялі пад зяп*. 39 *арáць*. 40 *арáць, послі ўбóркі пад яравóй клін бýдышчага гóда зя́бліць*. 41 *арáць пад зя́бліва*. 42 *арýць пыд зяб*. 43 *зя́бліць*. 44 *пыхáць зя́бліва*. 45 *увóсянь гарýць пад зяб на вяснý*. 46 *зя́блю падымáць, зя́бліць*. 47 *гарáць, зя́бліць, перагóрваць*. 48 *зя́бліць (пад ячмéнь зямлю зя́бляць)*. 49 *зя́бяць, як жыта сéюць*. 49а *гарáць*. 50 *зя́бліць*. 51 *пад гавёс зяп гарáлі*. 52а *на зімý зя́бляць*. 53 *загарáць* — аранне ўвосень. 54 *гарáць, зя́бліць*. 55 *зя́бліць — плы́тко гарáць, каб аднó ржы́шчо загарáць*. 56 *увóсень хазя́ін пазямліць*. 57 *арáць*. 58 *на зіму гарáлі*. 59 *зя́бліць*. 60 *арáць*. 61 *зя́бліць*. 62 *зямліць*. 63 *зя́бліць (на зіму ўзя́бліць)*. 64 *зéбляць*. 65 *зя́бліць*. 66 *зя́біць (я ўсё назя́біў —* узараў увосень). 67 *зя́бліць (зя́бліць на зіму)*. 68 *арáць (на зімý арýць жытнішча)*. 69 *на зімý арáлі // мяшáць* (даўн.). 70 *зя́бліць*. 71 *узарáць на зіму*. 72 *пáраць*. 73 *арáць*. 74 *пат зяп арáць*. 75 *арáць на зімý*. 76 *арáць на зімý, зя́бліць*. 77 *на зімý на бýльбу панавóруюць*. 78 *зя́бліць*. 79 *арáць ны зімý (узырáў поля ны зімý)*. 80 *арáць* (увосень). 81 *арáць на зімý; падымáць зяб* (новае). 82 *арáць*. 83 *мішáць — каб пралéжала пóле*. 84 *арáць зя́бараць на зімý*. 85 *зя́бліць*. 86 *зя́бліць, зя́бліваe вóріва*. 87 *арáць, падымáць зяб*. 88 *арáць, зя́бліць, пахáць*. 89 *арáць*. 90 *орáты, зя́бліты, поткінуты*. 91 *орáты*. 92 *горáты*. 93 *раскідáці,* (вóсенню гарэ́цца ў рóскід). 94 *подымáці пóжню, пóле; розгóрваці на зіму*. 95 *розгóруваты, горáты гóсыню, зя́блыты*. 96 *орáты, зя́бліты*. 96а *зя́быты*. 97 *зя́блыть*. 98 *гурáтэ; зя́блэтэ — на бýльбу зéмлю загутуўля́ють (пудгутуўля́ють пóсля*

сінтябрá). 99 *зя́біць*. 100 *зя́бліць*. 101 *горáць(і)*. 102 *мнóга згорáной землí; зяб і зя́бліт — на картóплі, на лён і так зімýе*. 103 *горáты, троíты, зя́блыты*. 104 *зя́бляць*. 105 *зéбляць*. 106 *горáць на посéў; зя́бліць поле на зíму пыд горóх, бýльбу*. 107 *зя́бліць*. 108. *горáты, зя́бліты*. 109 *горáты*. 110 *арýць на зяп і зя́бляць*. 111 *зя́бліць*. 112 *папáрыць*. 113 *подóрваць, орáць*. 114 *орáць*. 115, 116 *орáць на зяб*. 117 *зя́бліць*. 118 *арáць*. 119 *под зяб арýць*. 120 *зя́бліць*. 120а *арáць*. 121 *арáць на пар* (трад.), *арáць на зяп* (нов.) 123 *зя́бліць*. 126 *арáць; падымáць зяп увóсень*. 127 *арáць на зімý*. 128 *арáць пáхаць*. 129 *зя́бліць*. 130 *арáць пад зя́бліва*, 131 *зя́быты*. 132 *зя́блыты; (г)орáты; троíты*. 133 *зя́бліць, зяблёваць*. 134 *орáть, подпáрвать*. 135 *арáць* (наогул, глыбока); *зя́біць — пáрыць (мéлка арáць)*. 136 *зяб*. 137 *пáрыць, путпáрыць (я путпáрыў на куртóплі)*. 138 *зя́бліць (подпáрыць оўсíшчэ ўвóсень)*. 139 *арáць на зяб*. 140 *орáць, орáць на зяб*. 141 *арáць на зяб*. 142 *зя́бліць*.

Карта № 149

РАЛЛЯ (ВЕСНАВОЕ ВОРЫВА)

№ 258 «Я. н, узаранае поле вясной: ралля, ворыва, пахата; увосень зябліва...»

Пытанне 258 складаецца з дзвюх частак: у першай частцы патрабуецца назваць поле, якое ўзорана вясной, у другой — даць назву поля, узаранага ўвосень. На падставе гэтых адказаў складзены дзве карты — № 149 і 150.

Часта ў адказах не дыферэнцыруецца назва поля ў залежнасці ад часу яго апрацоўкі. У тых выпадках, калі няма ўказання на тое, што абазначае прыведзенае ў адказе слова: ці назву ўзаранага поля вясной, ці ўвосень, яно разглядалася як адказ на абедзве часткі пытання. За адказ на першую частку пытання прымаюцца ўсе словы, акрамя *зяб, зя́бліва*.

Пашырэнне слоў *зяб, зя́бліва* супадае з пашырэннем дзеяслова *зя́бліць*, які абазначае апрацоўку зямлі ўвосень, а *ралля́* і інш.— з пашырэннем дзеяслова *арáць* (гл. карту № 145).

Адным знакам картаграфуюцца *ралля́, ралья́, райля́, раллё, роля́;* як *аралля́* картаграфуецца *араллё*, як *вóрыва,— гóрыва*. Як *ралля́* картаграфуецца *вясня́на роля́, зімóвая роля́*.

Не ўлічаны пры картаграфаванні адказы: *узарáць на зімý* (24). *прóста ўзарáна* (49), *зéмляць* (56), *вэснóю трэба падня́ты, пэрэтроíты розорáнэ поле* (94а) *на зімý, на высні згорáнэ* (95) погоранэ поле (108), *зорáнэ пóле* (113). У большасці тут размова ідзе пра працэс апрацоўкі поля, у некаторых выпадках гэта *узаранае поле* без адносін да часу апрацоўкі.

Адведзена ад картаграфавання лексема *вóрыва*, таму што тут маецца на ўвазе дзеянне — аранне, таксама і *вясéнняя арбá*.

1 *раллё*. 2 *вясéнняя арбá*. (На *вясенняй арбé пасеíу*). 3 *ралля́* — узаранае поле вясной і ўвосень. 4 *ралля́*. 5 *аралля́*. 6 *вясенняя арбá*. 7 *рылля́; зя́бліва, ны зяп*. 8 *аралля́* (вясной і ўвосень). 8а *аръллá, вóръва, пáхъта*. 9 *вóрава*. 10 вясной — *ралля́*, увосень — *зяб*. 11 *ралля́* — вясной, *зяб* — увосень. 12 *аралля́*. 13 *аръллá*. 14 *ралля́; зя́бліва*. 15 *аръллá*. 16 *аралля́; зяп* (увосень). 17 *пáхата; зя́бліва*. 18 вясной — *райля́*, увосень — *райля́*. 19 *ралья́* (вясной і на зіму). 20 *ралья́*. 21 *ралля́*. 22 *зя́бра*. 23 *ралья́*. 24 вясной *ралля́; узарáць на зімý* 25 *ралля́*. 25а *вясной бáрануюць і арýць — ралля́*. 26—28 *ралля́*. 29 *ралля́, вóрыва*. 30 *рылля́; увóсень усёрóўна рылля́*. 31 *ралля́; зя́бліва*. 32 *ралля́*. 33 *аралля́*. 34 *ралля́*. 35 *арылля́* (вясной), *зя́бля, зяп*. 37 *рылля́* — вясной; *зя́бліва, зяб* — увосень. 38 *ралля́*. 39 *аръллá*. 40 *рылля́, зя́бліва*. 41 *рылля́, пáхыта; зя́бліва*. 42 *рылля́, вóрыва, пáхъта*. 43 *вóръва*. 44 *пáхыта*. 45 *ралля́ (раля́)* — традыцыйнае. (*гарýць пад ярынý, дзе пагóрана, там ралля́*). 46 *вясня́на рóля, вя́сняна вóрыва;* восеню — *зімóвая рóля*. 47 *раля́, зя́бліво*. 48 *ралля́*. 49 *прóста ўзгóрана*. 49а *раля́, зебліш на зíму — зя́бля*. 50 *раля́* — узоранае поле ўвосень і ўвесну. 51, 52 *раля́*. 52а *зя́бліва ўвосень, увéсну — ралля́*. 53 *райля́, раля́* — узаранае поле вясной. 54 *гóрыва, ралья́; ралья́ асéнняя*. 55 *раля́*. 56 *вóрава* і *зéмляць*. 57 *ралья́* — узарана восенню або вясной; *вóрыва* — зямля, якую трэба яшчэ араць *(многа яшчэ ў мяне ворыва)*. 58 *ралья́*. *(трэба сеяць, бо перасыхая ралья́)*. 59 вясной — *вóрыва*, увосень — *зя́бліва*. 60 зяп. 61 *раля́, зя́бленіна*. 62 *ралья́*, увосень — *зя́бліва*. 63 *пáхата*. 64 *вóрыва, зя́бліва*. 65 вясной — *раля́*, восенню — *зя́бліва*. 66 *ралля́* (вясной), *зяп* (аранне ўвосень). 67 *ралья́* — узараная вясной, *зя́бліва* — увосень. 68 *ралля́* (па зімняй раллі пасеялі); *зяп.* (на зяп аруць). 69 *ралля́*. 70 вясной *пáхата; зя́бліва*. 71 *ралля́* (вясной), *на зімý узарáная пóля (увосень)*. 72 вясной: *ралля́;* увосень: *папáр*. 73 *аралля́ // вóрыва* — вясной; *аралля́ // вóрыва* — на зіму. 74 *вóрыва* (вясной); *зя́бліва* (восенню). 75 *вóрыва, араллё*. 76 *вóрыва, пáхата* — вясной; *зя́бліва* — увосень. 77 *свежая вóрыва* (вясной); *арáлі іржэ́ўнік на бульбу* (увосень). 78 *пáхыта*. 79 *ралля́; зя́бліва*. 80 вясной — *аралля́, ралля́ // вóрыва:* увосень — *зя́бліва*. 81 *раллё*. 82 *аралля́* (традыцыйнае), *вóрыва* (новае), *вóрыва* (вясной), *зяб* (увосень). 83 *рылля́; зя́бліва*. 84 *пáхыць, пáхыта, рылля́;* увосень: *арáць зяб*. 85 *рылля́* (вясной), *зяб* (восенню). 86 *вóрiва, ралля́* (не толькі вясной). 87 *пáхыта, зяб*. 88 *успахáнае пóле*. 89 *рыля́; зя́бліва*. 90 *руля́*. 91 *зя́бліва*. 92 *вóрыво* — узаранае поле вясной і ўвосень. 93 *згарáў васнóю; раля́ можа быці зімóва, асéння, васня́на, а можа быць і не гарáння, то скажуць: пасеяў аўёс у адну ролю — у нераскíданую*. 94 *роля́ весняная*. 94а *вэснóю трэба падня́ты, пэрэтроíты розорáнэ поле*. 95 *на зыму, на высні згорáнэ*. 96 *ролля́, згоранэ* (узаранае поле незалежна ад таго, у якую пару года). 96а *зя́бліво*. 99 *гарýць*. 100 увосень: *зя́бліва*. 101 *ролья́; зя́бліва*. 103 *ролля́ — навысні чы і госыню; зя́блына* (вельмі рэдка), *зяб* (рэдка). 104 *ролля́* — вясной; *зя́бліва* — увосень. 105 *ралля́; зя́бліво*. 106 *ролля́, зябль*. 107 *ролья́* (вясной), *зя́бліва* (увосень). 108 *погорáнэ поле*. 109 *ролля́ (і восені)*. 110 *ралья́; зя́бліва*. 111 *ралья́* (вясной), *зя́бліва* (увосень). 112 *ралля́*. 113 *зорáнэ пóле (два рáзы)*. 114 *ролья́ (два разы)*. 115 *ралля́, узарáў на папáр*. 116 *ралля́, зяб*. 117 *ралья́, зяб*. 118 *ралля́, зяб*. 119 *ралля́*. 120 *ралля́, зяб*. 120а *ралля́*. 121 *пар*. 122 *ралля́*. 123 *пáхата* (вясной); *зя́бліва* (увосень). 124 *аралля́*. 125 *пáхата*. 126 *ралля́*. 127 *раля́, зяб* (увосень). 128 *зяб, параніна*. 129 *ралля́, пáхата*. 130 *пáхата // ралля́* — вясной, *зя́бліва* — увосень. 132 *ролля́ погорáна*. 133 *погорáнэ пóле, ролья́; зябля́*. 134 *ролья́*. 135 *ралля́* (вялікі ўчастак). 136 *вóрыва, ралля́*. 137 *ролья́, як поорáў, то ўжэ ролья́;* увосень *пáранэ*. 138 *роля́* — узаранае поле вясной. 139 *ралля́, восенню зяп*. 140 *ралья́* (вясной), *увосень зяп*. 141 *ралля́*. 142 *павóраны агарóд называецца ралля́*.

Карта № 150

ЗЯБЛІВА (ВОСЕНЬСКАЕ ВОРЫВА)

№ 258 «Я. н. узаранае поле вясной: ралля, ворыва, пахата; увосень: зябліва...»

Карта складзена на падставе адказаў на другую частку пытання. Паколькі ёсць адказы, дзе не зусім ясная дыферэнцыяцыя назвы ў залежнасці ад часу апрацоўкі поля, мы ўвесь матэрыял прыводзім пры карце № 149 і тым самым дазваляем чытачу самому меркаваць аб назвах. Там жа каменціруецца гэты матэрыял.

Як *зя́бліва* картаграфуецца *зя́бля*.

Карта № 151

АРАЦЬ УРОСКІДКУ

№ 260 «Я. н. спосаб арання ад краёў да сярэдзіны: уроскід, нараскідку, уразору...»

На карце супрацьпастаўляюцца лексічныя варыянты назвы з улікам прэфіксальнага элемента слова і націску, не ўлічваючы суфіксальныя асаблівасці.

У наступных пунктах знак ставіўся на падставе назоўнікаў, якія называюць вынік *(рóскіт, рóскітка)*, а не спосаб дзеяння, што з'яўляецца прадметам картаграфавання: 32, 65, 80, 91, 120, 137.

урóскід (урóскіт) 5, 10, 18, 25а, 39, 45—47; 50, 51, 54, 56, 60, 63, 64, 72, 83, 93, 102, 104, 105, 107, 110, 133, 136, 138. *врóскыд* 94а. *урóскідзь (урóскіць)* 2, 34, 42—44, 73, 78, 79, 81, 84, 87, 90 *(урóскідь)*, 101. *урóскыдь* 108. *врóскідь* 97. *врóскыдь* 95, 103. *рóскідзь* 80. *рóскідь* 91. *урóскідку (урóскітку)* 3, 10, 11, 19—22, 24, 25, 26, 27, 30, 35, 52, 53, 58, 59, 61, 62, 66—71, 74, 75, 77, 82, 94, 99, 100, 106, 111, 112 (восенню), 113, 115—119, 120а — 129, 135, 139, 141. *врóскыдку* 132. *рóскітка — срáзу па бакóх бярэ́цца* 65. *рóскідка* 120, 137.

ураскід (ураскіт) 7, 14, 49, 49а. *ураскідку (ураскітку)* 1, 2, 4, 6, 8а, 9, 16, 17, 46, 52а. *наро́скід* 60, 92. *наро́скыдь* 96. *наро́скідку (наро́скітку)* 57, 114, 134. раскіт 32. *нараскіт* 33. *нарускéтку* 98.

роскыдáе у адну́ плыть 109.

уразо́р 7, 12, 15, 29, 31, 37, 42, 86. *уразо́ру* 8, 9, 10, 21, 28, 36, 38, 40, 41, 81, 85, 88, 130. *уразво́р* 1.

наразо́ру 140.

разо́ры адарáць 142.

Адзінкавыя: *араў у ръзвáл* 13. *урызвáл* 89. *нарозвáл* 96а. *узаго́н* 16. *уразго́нь* 81. *уръзнамёт* 86. *наро́зміт* 131.

Адведзены: раскіт 32. ро́скітка 65. ро́скідзь 80. ро́скідь 91. ро́скідка 120, 137.

Карта № 152

АРАЦЬ УСКЛАД

№ 261 «Я. н. спосаб арання ад сярэдзіны да краёў: усклад, ускладок...»

На карце адлюстраваны лексічныя і прэфіксальныя варыянты слоў. Суфіксальныя варыянты слоў і іх фанетычныя асаблівасці на карце не ўлічваліся.

У 65, 96а, 131 пунктах знак пастаўлен на аснове назвы выніку дзеяння: *слад*. Як *наўсклáд* картаграфуецца *до склáду*.

усклáд (усклáт) 2—6, 10, 11, 18—28, 30, 31, 34—38, 40—45, 47, 49а — 51, 52а — 54, 56—64, 66—89, 93 (*а ўсклáд зрабíў — прайшо́ў у адзін бок і ў другі*), 94, 96, 99—102, 104, 105, 110—113, 115—130, 132, 133, 136, 139, 141, 142. *усклáтку* 1, 8а, 9, 107. *ускладо́к* 48. *всклáд* 94а, 95, 96, 108, 109, 132. *всклады́* 103.

насклáд 90, 92, 96 (радзей ужываюцца), 97, 98, 114, 134, 137, 138, 140.

наўсклáд 86, 114, 135, 136. *склад (склат)* 65, 96а. *до склáду* 131.

ускіт 7, 14, 32. *ускітку* 8, 29.

наскіт 29.

нáўскіт 15, 39. *наўскіт* 33.

узаго́н 46, 49, 51, 55, 66, 93, 94, 106, 111. *взагін* 91, 131.

Адзінкавыя: *у звáл* 12, 13. *умéста* 7, 17. *улáву* 52. *укýчу* 88. *в лішку* 109. *в ралю́х* 131.

Карта № 153

БАРАНАВАЦЬ ПАСЛЯ ПЕРШАГА ВОРЫВА

№ 262 «Я гавораць пра апрацоўку глебы баранай: а) пасля першага ворыва: баранаваць, скарадзіць, падламваць, б) пасля другога: баранаваць, скарадзіць, валачыць, в) засеянае поле: пахаць, баранаваць, скарадзіць...» Карта складзена на падставе адказаў на пункт а).

На карце адлюстраваны карані лексем, якія называюць гэта дзеянне, без уліку іх фанетычных асаблівасцей.

У некаторых выпадках даецца адзін адказ. Гэты адказ разглядаецца як агульная назва працэсу баранавання, незалежна ад таго, калі яно праводзіцца (ці пасля першага ворыва, ці пасля другога, ці пасля трэцяга). Такая з'ява мела месца ў наступных пунктах: 33, 45, 75, 86, 96—97, 108, 110, 125, 128—130, 136. У 26 пункце картаграфуецца толькі слова *скарадзіць,* таму што другі адказ — *баранавáць* абазначае апошнюю апрацоўку глебы баранай.

Ад картаграфавання адводзіцца лексема *мішáць,* так як адказ выклікае сумненне. Не картаграфуецца адказ 46 пункта *кульцівіраваць, спранжынавáць.* Гэтыя словы новыя вядомы многім інфарматарам, але ў матэрыялах не адлюстраваны. Не ставіўся знак у тых выпадках, калі ёсць указанне, што *апрацо́ўваецца баранай па засéянаму* (у 47, 69, 106), або *перад першым ворывам, папар* і г. д. (23, 110).

баранавáць 3, 5, 10, 11 (бульбу), 18, 19, 20 (ва ўсіх выпадках), 21, 24, 25, 25а (толькі барануюць), 26, 28, 31, 45 (*як пагору́ць, тады бараню́юць, прыбівáюць глебу, пабаранýюць і засéюць поле, тады з ім усё зроблена*), 47 (*забаранýй, пакá бýльба яшчэ́ ні вышлá*), 48, 49а — 52а, 53 (апрацоўка глебы баранай пасля першага ворыва), 54, 55, 56 (*баранýюць завóратую зямлю*), 58—63, 66, 67, 69 (*картóплю*), 72, 75, 83, 88, 111, 112, 115—120, 124—127, 129, 130, 135—137, 141. *бърънъвáць* 8а. *бароновáць* 133. *баранавáць* 139 (*у адзін след, папяро́чнае баранавáнне*). бъранавáць 80. барынывáць 29 (*да во́рыва скарадзіць, пасля пе́ршага во́рыва барынывáць*), 40 *бырынывáць* 87. *бырынувáць* 42, 43. *бурунувáць* 84 (новае). *бурунувáты* 92. *бороновáць* 101, 106 (бульбу), 107, 113, 138 (трад.). *бороновáть* 134. барановáці 93. *бороновáці* 94. *бороновáты* 96а, 97, 108 (граблямы). *баранавáлі* 2. *абаро́наваюць* 49. *бараніць* 128.

барнавáць 1, 4, 68. *бырнывáць* 7. *бърнъвáць* 9. *барнъвáць* 13. *бурнувáць* 16 (*чу́лі*).

скарадзіць 14, 15, 17, 20 (после зімы), 27 (*поля́ ўзару́ць, непасéянае паскаро́дзяць*), 36, 57 (*паднялі папáр, по́тым паскаро́дзім*), 64 (*баранóй перат сяўбóй скаро́дзяць*), 65 (*скарадзіць — гэта пасля во́рыва прыбіць*), 67, 68, 70, 71, 73, 75, 80, 88, 100, 104, 119, 124, 125, 128, 130. *скърадзіць* 8а, 12, 34, 39, 41. *скырадзіць* 30, 35, 40, 42, 43, 44, 78, 85, 89. *скародзіць* 123. *скаро́дзіць* 26, 31, 37, 74, 75, 79, 82, 84, 111. *скаро́дзілі* 33 (*бърано́й скаро́дзілі і мішáлі*). *скаро́дзюць* 32 *скаро́дзяць* 38, 105 (пасля зімы). *скоро́дзяць* 110 (*ару́ць зяп і баранýюць увóсянь; картóплі баранýюць*).

валачыць 120а, 121, 126, 141 (часцей). *волочыці* 102. *волочыты* 90 (два разы), 94а — 96, 97, 103, 108 (конём), 109, 131, 132. *вулучыты* 92. *вуло́чать* 98. *павалачыць* 136, 142. *поволочыць* 122. *разволочыць* 140.

пахáць 75, 86.

падлáмувыць 16. *пыдлымáць* 35 (*упуперо́к*). *пыдлáмывыць* 40 (*пыпяро́к*). *прілáмывáць* 41. *абламáць* 77 (першы раз).

Адзінкавыя: *прыбівáць* 22, 45. *раўніць* 69. *разовáты* 90 (*одён раз*). *разувáты* 91. *наддо́ўжыць* 114.

Адведзены: *мішáць* 33, *кульцівіраваць, спранжынавáць* 46.

Карта № 154

БАРАНАВАЦЬ ПАСЛЯ ДРУГОГА ВОРЫВА

№ 262 «Як гавораць пра апрацоўку глебы баранай:... б) пасля другога (ворыва): баранаваць, скарадзіць, валачыць...»

На карце адлюстраваны карані лексічных варыянтаў абазначэння баранавання апрацаванай зямлі другі раз і не ўлічаны фанетычны склад слова, словаўтварэнне, граматычная форма.

Усе заўвагі збіральнікаў і інфарматараў падаюць ў спісе слоў.

У радзе выпадкаў адказы не дыферынцыруюцца па падпунктах. Такія адказы лічацца агульнымі для ўсіх трох падпунктаў пытання і наносяцца на карту (пп. 33, 45, 75, 86, 96—97, 108, 110, 125, 128—130, 136).

У 141 населеным пункце адзначана, што баранай апрацоўваюць ворыва адзін раз. Гэты адказ картаграфуецца толькі на карце № 153. Як і на папярэдняй карце адводзіцца ад картаграфавання словамі *мішаць* і вытворныя, якія, відаць, абазначаюць іншы працэс. Не картаграфуюцца адказы ў 27 і 56 населеных пунктах, таму што няма дыферэнцыяцыі на падпунктах і, магчыма, тут не баранююць перад пасевам другі раз. Выклікае сумненне адказ у 44 населеным пункце: лексема *валачыць* характэрна толькі для палескіх гаворак, а тут, магчыма, запіс зроблены ад перасяленца. Не картаграфуюцца адказы: у 66 п., дзе *бараню́юць* па пасеянай бульбе, а не ўзоранае другі раз поле; у 110 *скаро́дзяць,* дзе гэта робяць пасля першага ворыва, якое абазначае апрацоўку засеянага поля; у 14 п. *баранавáць* і *валачыць* (часцей) таму што зроблена заўвага — «адзін раз робяць».

баранавáць 18, 20 (ва ўсіх выпадках), 21—23, 28, 29, 45, 46, 50, 51 (*другі рас баранавáлі, на дном мéсяцы два разы́*), 52 (першы рас, другі рас і пасеянае), 52а — 55, 56 (*баранýюць завóратую зямлю, сеюць, а патом баранýюць усё*), 58—62, 66 (*другі рас баранавáлі картóплю*), 67, 69, 70, 75, 80, 81, 88, 104, 112, 115—120, 124, 125, 127, 129, 130, 135, 136, 139 (*у два сляды́*), 140, 141, 142. *бърънъвáць* 8а. *бырынувáць* 42, 43. *бороновáць* 101, 106, 107, 113, 114, 133, 138. *бороновáть* 134. *баранавáці* 93. *бороновáці* 94. *бороновáты* 96а, 108 (*граблі́мы*). *бурунувáтэ* 98. *баранавáлі* 2, 3, 5. *бараню́юць* 77, 99, 105. *баранýюць* 32. *бороню́юць* 137.

барнавáць 4, 6, 8, 13, *бырнывáць* 7. *барнавáлі* 1. *пъбърнавáць* 9.
скарадзіць 11 (бульбу), 14, 17, 63, 65, 67, 71 *(скарадзіць другі рас, кап мякчэ́й было́)*, 80, 83, 88, 125, 130. *скырадзіць* 15, 16, 30, 39, 40—43, 78, 85, 89. *скаро́дзіць* 31, 38, 74, 75, 79, 81, 82, 84, 87, 123. *скаро́дзілі* 33. *скаро́дзяць* 110. *паскарадзіць* 27 *(поля ўзару́ць, непасе́янае паскародзяць, пасе́янае — барану́юць)*. *скаро́дзіць* 137 *(раллю)*.
валачыць 120а, 121, 126, 141 (часцей), *вылачыць* 44. *волочыць* 122. *волочыці* 102. *волочыты* 90 (два разы), 95, 96, 103, 108 *(конём)*, 109, 131, 132. *вулочы́ты* 92. *волочыв* 97. *павалачыць* 136.
пахáць 34, 36, 75, 86. *пыхáць* 39.
заламáць 24 *(пе́рат пасе́вам)*. *падлымáць* 35 *(у пупяро́к)*, 40 *(нада пыдлымáць, а пато́м се́іць)*. *пераламáць упо́перак* 81.
прыбівáць 19, 26. *прыбіць* 57.
другі раз не апрацоўвалі: *не скаро́дзілі* 37, 47, 48, 76, 91, 111.
Адзінкавыя: *раўнавáць* 25, 72.
Адведзены: *мішáць* 12, *мішáлі* 33. *пыдмішáць* 35. *ме́шынь* 40 *(скырадзіць пасля́ ме́шыні)*. мішáць 73. *розовáты одён раз* 90.

Карта № 155

БАРАНАВАЦЬ ЗАСЕЯНАЕ ПОЛЕ

Матэрыялам карты з'яўляюцца адказы на пункт «в» 262 пытання: «Як гавораць пра апрацоўку глебы бараной: ...в) засеянае поле:, пахаць, баранаваць, скарадзіць...»

Прынцып укладання карты той жа, што быў вызначаны ў дзвюх папярэдніх картах (гл. карты № 153, 154).

Не зусім выразны адказ у 62 п.: *баранавáць* увосень, *скарáдзіць* раллі́, знак на карце не пастаўлены. Па гэтай жа прычыне адведзены адказы *разовáты* і *бороновáты* ў 90 п.

баранавáць 2 (пасеянае), 3, 4 (засеянае), 8а, 17, 18 *(баранавáць два разы́, му́сіш і тры)*, 19—21, 23—25 а, 27 (пасеянае), 46, 48, 49 (барануюць), 49а, 50, 51, 52 *(баранавáць пе́ршы, другі раз і пасе́янае)*, 53—61, 62 (увосень), 63, 64 *(пасля́ сяўбы барану́юць)*, 65—67, 70—72, 74, 76, 88, 93, 100, 104, 110, 111, 112, 115—119, 125, 127, 129, 130, 135—137, 141, 142. *бороновáць* 101, 106, 107, 113, 114, 133, 138. *бороновáты* 134. *бороновáці* 94, 133. *бороновáты* 90 *(граблямы)*, 96а, 108 *(грабля́мы)*. *бурунувáты* 91. *бурунувáтэ* 98. *барану́юць* 77, 99, 105, 110 *(жыто се́юць і барану́юць увосень, картоплі барану́юць)*. *забаранавáць* 81. *барнавáць* 13, 52а. *бараніць* 128.
скарадзіць 10, 11, 37 *(засе́янае по́ле)*, 62 *(раллю́)*, 67, 76 (трад.), 88, 119, 120, 125, 128, 130. *скырадзіць* 78, 89. *скаро́дзіць* 33 *(быранóй скаро́дзілі і мішáлі)*, 84, 111, 123. *скаро́дзюць* 77. *заскарадзіць* 12. *заскаро́дзіць* 81. *заскарáджаваць* 14.
валачыць 120а, 121, 126, 141 *(адзін раз ро́бяць)*. *волочыць* 138, 140. *волочыці* 102. *волочыты* 94а — 96, 103 (рэдка), 108 *(конём)*, 109, 132. *вулучыты* 92. *волочыв* 97. *заволочыць* 122. *заволочыты* 131. *павалачыць* 136.
пахáць 6 (пасеянае), 7—8а, 26, 29, 30, 36, 37 *(пахаць, скарадзіць засе́янае по́ле)*, 40—43, 68, 69, 73, 75, 82, 86, 124. *пъхáць* 39. *пыхáць* 15, 16, 34, 35, 79, 85, 86, 87. *запахáць* 5, 65 (пасеяць і забаранаваць), 9, 28, 31, 74, 80, 81 (часцей).
Адзінкавыя: *прыбівáць* 22, 58. *походы́ты* 103.
Адведзены: *мішáць* 33 *(мішáлі)*, 83. *разовáты* 90 *(конём)*. *бороновáты* 90 *(грабля́мы)*. *баранавáць уво́сень, скарадзіць ралля́* 62.

Карта № 156

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЦЯГЛО*

№ 264 «У якім значэнні ўжываецца слова цягло: кружок драўляны або металічны, за які чаплялі ворчык у баране...»

Як паказалі матэрыялы, лексема *цягло* вядома не ўсім гаворкам. І, апрача значэння 'кальцо на баране ці плузе', яна ў частцы гаворак мае іншыя значэнні: 'падцягванне лесу да месца сплава', вельмі часта лексема ўжываецца ў словазлучэнні ў гэтым жа значэнні *(паехаць у цягло, цягло вазілі* — 'рабіць транспарціроўку лесу да месца сплаву'; 'цяглавая сіла' (конь, вол і інш.); сустракаецца ў пераносным значэнні; 'чалавек, які многа працуе, «цягне» больш за другіх'; 'вупраж', 'надзел зямлі' і інш.

У радзе населаных пунктаў указваецца, што *цягло* ў баране не кальцо, а кручок. На карце незалежна ад формы дэталі, што прымацоўвае ворчык да бараны ці плуга, адпаведная яе назва картаграфуецца адным знакам (напрыклад, *цягло́ — у бара́не кручо́к* — 119). у 103 п. у значэнні 'кальцо, што злучае ворчык з бараной' адзначана лексема *тяж*, якая картаграфуецца як *цягло́*. Як *цягло́* картаграфуецца *цягі* (30 п.).

Індэкс складаецца з трох частак і пабудаваны наступным чынам: спачатку прыводзіцца матэрыял, дзе слова вядома і ўказваецца яго значэнне; затым прыводзяцца нумары пунктаў, дзе ёсць указанне, што слова невядома; потым падаецца матэрыял, у якім зафіксаваны сінонімы лексемы *цягло́*.

У некаторых адказах слова *цягло́* без тлумачэння. Мы гэта разумеем так, што слова мае значэнне, якое ўказана ў пытанні (54, 110, 125, 130).

У 30 нас. п. адзначана лексема *ця́гі (ця́гі чапаюць за во́рчык)*, у 113 *ця́га (на ця́гу чаплялі стальвáгі)*. У гэтых двух выпадках *ця́гай* называецца вупраж. Гэта ж значэнне мае лексема *тягло́* у 132 п. і лексема *цягло́* ў 115 п.

1 *цягло́* — цяглавая сіла, конь. 2. *цягло́* — конская сіла. 4 *ця́главая сіла, ло́шадзі*. 8 *цягло́* — вельмі прагавіты чалавек. 10 *цягло́* — драўляны кружочак, за які чапляем ворчык у баране. 11 *цягло́* ўжываецца ў гаворцы з іншым значэннем — як характарыстыка злодзея, нячыстага на руку чалавека. 14 *цягло́ — за ўсіх ця́гнець адзін у тэй сям'е.* 17 *цягло́ (цягло́ тое па хáтах чуць свет ця́гнецца)*. 19 *цягу́ш быў з вілавáтага дзе́рава (?)*. 20 *цягло́* — жывая сіла: і конь, і вол. 25 *цягло́ — тое, што ця́гне грус.* 30 *цягі чапáюць за во́рчык.* 36 *Цягло́* — урочышча. 37 *цягло́* (вывазіць лес на рум — цягло́). 43 *цягло́ — кружо́к, за які чаплялі во́рчык у бара́не.* 53 *цягло́* ці *кальцо́* — кружок драўляны або металічны, за які чаплялі ворчык у баране. 54 *цягло́*. 60 *цягло́* — кружок драўляны або металічны, за які чаплялі ворчык у баране, 68 *у цягло́ паéдзям, лес на рум вазіць.* 69 *цягло́ вазілі* — вываз бярвенняў да прыстані, да сплаву. 70 *цягло́ — вы́васка ле́са, сáмая ця́жкая рабо́та шчытáяцца (пáехалі у цягло́).* 71 *лес цягáлі ця́гам — е́та цягло́, самá рабо́та звáлася.* 74 *цягло́ — лясны́я рабо́ты, вазіць лес да ракі, да бліжэ́йшага пу́нкту. (а мы паéдзем у цягло́ ръ́зацъ лес).* 77 *цягло́ — вялікі надзе́л по́ля. (цягло́ — чаты́ры надзе́лы зямлі.* 81 *цягло́* — рабочая сіла, коні. 83 *цягло́* — кружок у баране, за які чапляді ворчык. 86 *ко́ней, быко́ў завуць ця́гла.* 87 *цягло́* — конь. 92 *тягло́* — кручок, за які чапляюць ворчык. 93 *цягло́ — за яго чапля́ецца вупраж, бараню́ецца.* 94 *цягло́ — у плуго́ві, у бароне́, до каблука́.* 94а *тягло́ — в крупэ́лцы, дэ постро́нкы, і в плу́говы, дэ постро́нкы, тако ко́льцо́.* 95 *тягло́, як волы́ булы́, дручэчо́к зачіпáіцця до плу́га, до ярмá, прокру́чуіцця ды́рка, вбы́тый гвоздо́к, дырывя́нный, ды́рка ко́со прокру́чуіцця, коб зачыпыты, табы кручо́к, коб зачыпы́ты за кру́ка, за плу́га.* 97 *тягло́ — кру́чаная бяро́за у ярме валоў.* 100 *цягло́ — пáлачка, като́рая саядзіня́іць з во́рчыкам.* 102 *гэ кэнь, волы́.* 103 *тяж — адзін або не́калькі кружко́ў, пры дапамо́зе які́х злучáюцца баранá з во́рчыкам.* 104 *цягло* — кальцо у баране, чаплялі кручок. 108 *тягло́* і *тя́га — на бороні, як зáрэ буксір, два кольцá і кручо́к.* 109 *тягло́ до бороны́ і до плу́га, дэрэв'я́нэ, доўга́стэ, кручок такы́й, закаблу́к.* 110 *цягло́*. 111 *цягло́ — прылáда-плáнка, якая чапля́ецца да бараны́, а да яе чапля́юцца баркі, а за іх пастронкі.* 112 *конь ці вол, які́х запрагаюць. (што вязло́, тое і цягло́. І каро́ву запрагáлі, валы́, ко́ні).* 113 *ця́га, на ця́гу цэплялі стальвáгі, ко́лі на пáру ко́ней, на ця́гу цэплялі баро́к — ко́лі на аднаго́ каня́.* 115 *цягло́ — струме́нт, за што прывя́зваецца баранá.* 116 *цягло́* — конь, вал. 117 *цягло́, (до́брыя ко́ні, до́брае цягло́).* 119 *цягло́* — у баране кручок. 120 *цягло́ (што ареш, то цягло́ (?).* 122 *цягло́ — дышаль, цягло́ — дзерава между валікаў.* 123 *цягло́ — конская сіла.* 124 *цэп — за што чаплялі ворчык, цягло́ — чаты́рнаццаць дзесяцін зямлі, ме́ра гэ́та бытавáла за Дняпро́м.* 125 *цягло́*. 126 *цягло́*. 129 *надзел зямлі.* 130 *цягло́*. 131 *тягло́* — конь. 132 *тягло́ — быры́стыну загну́ць бы дугу́, шоб кунь уліз і запрагáють бы у вуз, а тыпэр постро́нкы.* 134 *тегло́ — волы́ (зморы́лосо тегло́).* 135 *цегло́ — плуг і дышэль, на валы́ есть цегло́ (у баране перш кальцэ́, а потым кручо́к, надзе́ецца на плуг, на барану́).* 138 *цегло́ — кружо́чок*

на дужэчцы (кала бараны). 140 *цягло* — кальцо з нітак у баране, кальцо ў ярме. 142 *цягло* — надзел зямлі.
Слова *цягло* адсутнічае: 3, 5—7, 9, 12, 13, 15, 16, 23, 24, 26, 28, 34, 38—42, 44—48, 51, 52а, 56—59, 61, 62, 64, 65, 67, 73, 76, 80, 84, 88, 89, 91, 96, 98, 106, 120а, 133, 137, 139, 141.
Слова адсутнічае, але прыведзены сінонімы: 18, 19 *кальцо,* 21 *кручок чапляць, ворчык,* 22 *прыбромак.* 25а *кручок чапляць на ражок.* 27 *кальцо к ворчыку прыкрапляецца.* 29 *банка ў зігзагах, вушы у такой баране з планак.* 31 *каромысел.* 32 *ворчык — крюк чапаюць за пятліцу.* 33 *ворчык з кручком.* 35 *попырска* — кружок з вяроўкі, за які чаплялі ворчык у баране. 49 *закаблук.* 50 *камлук* — дужка за якую чапляюць ворчык у баране. 52 *грывянка — кружок у дзеравяннай бараае, з ядлоўцу.* 55 *каблук.* 63 *кальцо.* 65 *кальцо, за якое чапляецца барана.* 66 *вуха было у паліцы, а каля бараны крук.* 72 *барчык.* 75 *банка, крук.* 78 *каромысел.* 79 *звычайна чапляюць барану непасрэдна за ворчык.* 82 *лі бараны цэп з кольцамі.* 85 *крюк.* 90 *кальцо.* 99 *абароніч, за яго чапляюць ворчык.* 101 *абручык.* 105 *кальцо.* 107 *кольцо, што на бороне.* 118 *кручок* (у жалезнай баране), *прызьмо* (скручанае з вяроўкі). 121 *кольца дзеравяная.* 127 *да бараны прыбіваецца не кружок, а кручок.* 136 *кручок.*

Карта № 157

АБСЕВАК

№ 270 «Я. н. голыя лапіны на засеяным полі, калі збожжа чамусьці не паўсходзіла: плех, лата, прагал, прагаліна, лапа, лапік, лапіна, плёса...»
Картаграфуемыя назвы падзяляюцца на 2 групы: 1). Назвы, нейтральныя ў адносінах да картаграфуемай рэаліі (незалежна ад таго, ад чаго яны ўтварыліся) — *плех, плеш.* 2) Назвы, якія утварыліся ў залежнасці ад пэўных умоў: недобраякасны сеў, неспрыяльныя прыродныя ўмовы (вымакла) і інш. Сюды адносяцца такія назвы, як *абсеў, недасеў, агрэх, вымачка* і г. д. Картаграфуюцца карані гэтых слоў.
Назва *плёха* картаграфуецца як *пляха.*
Адводзяцца ад картаграфавання назвы *праталіна, выталіны,* бо абазначаюць іншую рэалію. Як не адпавядаючыя картаграфуемай рэаліі адводзяцца назвы *дулэна* (даліна), *пабоі* (пабітыя градам пасевы), *ліха* (градка), *цілізна* (разора, загон і інш.).
плеш 1, 2, 7, 8а, 10, 11, 14, 15, 17, 29, 30, 34—36, 42—44, 75, 78, 81, 82, 84—86, 113, 114, 118, 126—128, 134, 140, 142.
пляха 3. *плеха* 92.
плех 5, 6, 8, 47, 49а, 52, 61, 104, 136.
плішка 90. *плішаль* 5.
лапа 109. *лапік* 35, 41, 42, 54, 55, 75, 84, 114, 128. *лапіна* 9, 50, 52а, 58, 62, 65, 68, 70, 72, 74, 76, 104, 112, 115, 129. *лапека* 66, 77, 116, 118.
лата 25, 72. *латы* 22 *латка* 31, 94, 120а, 125, 137. *латочына* 21.
прагаліна 21, 25, 37, 47, 54, 59, 71, 76, 80, 87, 121, 125, 129, 130. *пръгаліна* 8а, 41. *прогалына* 95. *прыгаліна* 40, 43, 89. *прагаліны* 46, 63. *прогаліны* 91. *прагаліва* 58. *прагаліво* 60. *прагал* 52а, 59, 67, 80. *прагала* 46. *прагалак* 55. *прагалка* 128.
вымачка 36, 123. *вымочка* 96. *вумачка* 117, 120. *атмочка* 89.
абсеў 27, 31, 56, 61, 119. *апсеў* 25, 26, 33, 57, 58, 62, 64, 73, 100, 111. *обсеў* 101, 102, 106, 107. *обсів* 95, 97. *опсів* 103, 108. *прасеў* 16, 39. *обсевак* 122, 138. *недасеў* 19. *нідасеў* 4, 13, 73. *недосів* 133. *ныдосів* 94а, 132. *недасевок* 135. *недасевы* 49.
агрэх 119, 139. *огріх* 96а. *угрех* 32.
Адзінкавыя: *плямы* 25а. *петначка* 45. *лешка* (голыя лешкі відаць) 53. *плёса* 59 *кругловіна* 69. *узрех* 79. *абмінок* 93. *лысіна* 94. *мінуха* 105. *неродзь* 113. *галамяно* 124. *лышай* 131.

Адсутнасць назвы: 23, 48, 51.
Адведзены: *цілізна* 5, 12. *ліха* 38. *дулэна* 98. *пабоі* 99. *праталіна* 18, 20, 83, 141. *выталіны* 93.

Карта № 158

ЯРЫНА

№ 268 «Я. н. усе зернавыя культуры, якія сеюць вясною: яравыя, ярына, яр...»
На карце адлюстроўваюцца лексічныя, словаўтваральныя і акцэнталагічныя варыянты назвы *ярына.*
Назвы *яры, ярэ, ярая* картаграфуюцца як *яра, яравоя, ёровы* як *яравыя.*
ярына 8, 10, 11, 15, 18—25а, 27, 36, 46—48, 49а — 51, 53—56, 59, 60, 62, 65—69, 71, 76, 90, 92, 94—98, 103, 104, 115, 136. *ерына* 8, 24, 52, 52а, 57, 58, 107, 140. *ярыня* 57. *ірына* 1, 4—7, 8а, 13, 14, 28, 29, 34, 35. *ерыня* 57.
ярыца 31, 93, 106, 138, 139.
яр 8а, 16, 32, 35, 37, 41, 44, 63, 67, 73—75, 77—80, 86, 105.
яра 51. *яры* 61. *ярая* 114.
суярак 72, 120а, 140.
яравыя 3, 10, 17, 26, 41—43, 45, 46, 47, 53, 54, 57, 62—64, 76, 88, 104, 117—121, 123—126, 128, 129, 139, 141, 142. *яравые* 135. *ярувыя* 92. *яровыя* 101. *яровые* 94, 131, 135. *яровуе* 137. *еравыя* 52а. *еравые* 100. *еровые* 134. *іравыя* 35, 37, 40, 44, 73, 75, 86, 87, 89. *іравеі* 12. *яровы* 91, 93. *яравоя* 2, 22, 30, 49, 72, 77, 99, 130. *яравое* 9, 67, 70, 80, 88, 95. *яравоё* 60. *яровое* 102, 103. *еравое* 120а, 134. *іравоя* 1, 2, 33, 39, 84, 85. *іравое* 4.
Адзінкавыя: *ярынь* 57. *еравіна* 122. *яраціна* 133.
Адсутнасць назвы: 38, 42.

Карта № 159

БАРАЗНІЦЬ ПА ЗАСЕЯНЫМ ПОЛІ

№ 272 «Я. н. дзеянне па прагонцы баразён на засеяным полі: вагаць, ганяць, ляшыць...»
На карце адлюстраваны лексічныя і словаўтваральныя варыянты дзеяння па прагонцы баразён на засеяным полі.
Пруставачныя дзеясловы картаграфуюцца тым жа знакам, што і беспрыставачныя: *пагранiць* як *граніць, разганяць, абагнаць, выгоняць* як *гнаць, абураты (абораць)* і іншыя пруставачныя дзеясловы таго ж кораня картаграфуюцца тым жа знакам, што і *гараць.* Адводзіцца ад картаграфавання назва *баранаваць* (61), бо абазначае іншы працэс.
ганяць 4, 6, 9, 11, 18, 22—24, 26, 31, 36, 37, 39, 45, 48—49а, 59, 63—65, 67, 68, 70, 72, 74, 81, 104, 105, 110, 112, 116, 120—121, 123—126, 128. *гоняты* 96а. *гоняць* 101, 117. *гъняць* 8а, 15, 34, 40—42, 73, 80. *гыняць* 29, 30, 35, 43, 44, 79, 83. *абагнаць* 60, 118. *абганяць* 47, 52а, 55, 113, 119, 122, 139. *обгоняць* 140. *выгоняты* 131. *прогнаты* 108. *прогнаць* 138. *праганяць* 69. *проганяты* 108. *пруганете* 98. *прогнаты* 108. *прогнаць* 138. *разганяць* 5, 127, 135. *разагнаць* 111, 130. *розогнаць* 137.
ляшыць 1, 10, 11, 14, 16, 17, 21, 25, 25а, 27, 28, 32, 33, 50, 78.
граніць 3, 7, 13, 29, 66, 71, 75, 76. *пагранiць* 2, 8, 38, 69. *пъгранiць* 12.
баразніць 20, 57, 58, 99. *баразніці* 93. *борозныты* 90, 95, 96, 103, 109, 132. *борозніці* 94, 104.
вагаць 19, 46, 53, 62, 100.
гораць 106. *прогораць* 133. *обараты* 97. *обураты* 91.
Адведзены: *баранаваць* 61.
Адсутнасць лексемы: 51, 52, 54, 56, 82, 92, 114, 129, 134, 136, 141, 142.

Карта № 160

КАЛАСАВАЦЦА, КАЛАСУЕЦЦА (ПРА ЗБОЖЖА)

№ 275 «Як кажуць аб паяўленні верхняй часткі коласа на жыце і іншых зернавых культурах: выплывае, высыпаецца, каласуецца, каласіцца...»

На карце адлюстроўваюцца лексічныя, словаўтваральныя варыянты лексемы *каласавацца*. Пры картаграфаванні дзеясловаў граматычныя формы не ўлічваюцца.

высыпáецца 14, 67, 79, 92, 93, 94а, 102, 103, 107, 111, 114, 119, 122, 129, 134—137. *вісыпáецца* 133, 138. *высыпáіцца* 16, 37, 46, 85, 132. *вусыпáецца* 140. *усыпáецца* 142. *высыпáяцца* 60. *высыпáецця* 97. *высыпáіцця* 95, 96. *высыпáіця* 131. *вісипáеця* 98. *вусупáе* 120. *высыпáе* 31, 38, 72, 80, 112, 118, 123, 128, 141. *высыпáя* 66, 68, 70, 71, 73, 75—77, 81, 83, 105, 124. *высыпáць* 41, 78. *высыпáець* 86. *высыпáіць* 29, 35, 36, 39, 40, 42, 84. *высыпáецца* 126.

каласýецца 48, 119, 135. *каласýіцца* 1, 7, 83. *каласýяцца* 54, 130. *колосýецца* 92, 101, 108, 136. *кыласýецца* 42. *кыласýіцца* 85, 87. *късласіцца* 12, 13. *каласíцца* 10, 41, 63, 86, 88, 127. *калосíцца* 125. *колосíцца* 94, 113. *колосьіцця* 96. *кыласíцца* 35. *късласíцца* 32. *кыласяцца* 40. *каласавáцца* 8. *каласавáць* 135. *каласýе* 116, 120а. *каласýя* 30, 110, 121. *каласýіць* 17. *колосýе* 96а. *вы́каласуецца* 14. *вы́късласъвъіцца* 15.

выплывáе 28, 49а, 51, 53, 57, 61, 62, 64, 74, 104, 106. *выплывáя* 3, 18, 20, 49, 50, 52, 52а, 54—56, 65, 100. *выплывáць* 21, 47, 58. *выплывáець* 9. *выплывáіць* 2, 4, 5, 11, 22. *выплавáіць* 6. *въплъвáіць* 8а.

вымятáяцца 69. *вымітáецца* 108.

Адзінкавыя: *зцвітáя* 83. *выкидáе* 90. *вырíзваецца* 109.

Адсутнасць лексемы: 34, 59, 89, 99.

Карта № 161

КРАСАВАЦЦА, КРАСУЕ (ПРА ЗБОЖЖА)

№ 276 «Аб працэсе паяўлення пылу і апылення жыта: красавацца, цвістці...»

Адлюстраваны на карце лексічныя і словаўтваральныя варыянты лексемы красавацца. Граматычныя формы пры картаграфаванні не ўлічваюцца.

красýе 23, 31, 38, 61, 66, 95, 101, 102, 104, 106, 108, 116, 120а, 123, 132, 137, 142. *красýйе* 94а. *красýя* 18, 19, 25а—27, 30, 37, 59, 60, 64, 68, 70, 105, 110, 111, 118, 120. *красýіць* 2, 22, 34, 36. *красýецца* 1, 3, 8а, 9, 28, 42, 80, 112, 113, 117, 122, 133, 136, 140, 141. *красýіцца* 4—8, 11—13, 24, 32, 33, 39—41, 87. *красýяцца* 15, 69, 126, 130. *красавáцца* 10, 21, 25, 29, 53, 57, 58, 63, 65, 67, 73—77, 114, 119, 129, 135, 139. *красовáцца* 134, 138. *крусувáцца* 43, 78. *крысувáцца* 35. *кръсывáцца* 79, 83. *красавáць* 62, 71, 81, 82, 124, 127.

расýя 20, 45, 52, 52а, 54—56, 99. *расýе* 103. *расавáць* 46—51, 62, 100. *расíці* 93. *росíцца* 94.

цвіцé 113, 125, 139. *цвытэ́* 92, 96. *цвіцéць* 83, 86, 87, 89. *цвіцíць* 12, 14, 17, 39. *цвісьці* 88. *цвісці* 53. *цвісць* 29, 129. *цвісьць* 44, 83, 84. *цвісь* 16.

квітýе 97, 98. *квэтýе* 109. *квітыть* 131.

руніць 72. *рунéць* 115. *руньіты* 90. *рунéя* 67.

грáе 107. *грáіт* 91.

Карта № 162

НАЛІВАЦЦА, НАЛІВАЕ (ПРА ЗБОЖЖА)

№ 277 «Аб працэсе росту зярняці да поўнага налівання: наліваць, наплываць...»

На карце адлюстраваны лексічныя, словаўтваральныя варыянты назвы працэсу росту зярняці да поўнага налівання. Пры картаграфаванні дзеясловаў граматычныя формы не ўлічваюцца. Адводзяцца да картаграфавання назвы *спее, расцé*, бо абазначаюць іншыя паняцці.

налівáецца 1, 2, 3, 9, 26, 27, 30, 37, 38, 49а, 57—59, 63, 66, 69, 73, 77, 92, 101, 102, 106, 107, 111—113, 116, 117, 120, 120а, 122, 125, 129, 133, 135—137, 141, 142. *налівáіцца* 4, 5, 6, 11, 22, 24—25а, 28, 31—33, 74. *налывáецца* 94а, 108, 109, 132. *налівáяцца* 54, 56, 60, 70, 99, 105, 110, 130. *нълівáіцца* 12, 13. *нылівáіцца* 7, 85, 87. *налівáецця* 98. *налівáяца* 18. *налывáе* 96, 131. *налівáціса* 94. *налівáцца* 8, 10, 21, 46—48, 52а, 53, 61, 68, 71, 81, 88, 100, 104, 114, 115, 119, 121, 126, 139, 140. *нылівáцца* 43. *нълівáцца* 8а. *налівáці* 93, 94. *налівáты* 90. *налівáць* 14, 16, 29, 50, 55, 62, 67, 72, 75, 78, 81, 82, 118, 123, 124, 127, 128, 138. *налівáть* 134. *нылівáць* 35, 44, 79, 84, 89. *нълівáць* 41, 83. *налівáе* 45. *налівáя* 19, 20, 49, 64, 65, 76, 80. *налівáіць* 36, 86. *нълівáіць* 34, 39, 40, 42. *нълівáяць* 15. *налéяць* 72.

сповнéецца 94а, 103. *сповнéецьця* 97. *спóвнылось* 95.

наплывáіць 17. *наплывáць* 53.

Адзінкавыя: *набрыня́ты* 91. *половíе* 132.

Адведзены: *спée* 23. *расцé* 51, 52.

Карта № 163

СПАРЫННЯ Ў ЖЫЦЕ

№ 279 «Я. н. буйнае чорнае зерне, якое часам вырастае ў коласе жыта: варонні зуб, буслава жыта, спарыш, спор, галаўня, малянчук...»

Паказаны лексічныя і словаўтваральныя назвы спарынні (у жыце).

Пры картаграфаванні граматычныя формы мн. ліку не ўлічваюцца (найменні ў форме мн. ліку — *піражкí, ражкí, рагакí, головьíшкы, спóры, зубы́*), картаграфуюцца тым жа знакам, што і найменні ў форме адз. ліку — *піражóк, ражóк, рагáк, головéшка, спор, зуб. Пірагí* картаграфуецца як *піражóк, зубóк* — як *зуб, варóнінае жы́то, воранóвэ жы́то, варóніно жы́то* — як *варóнне жы́то*.

галаўня́ 4, 11, 20, 22, 47, 48, 49а, 58, 76, 125, 126, 128, 129, 141, 142. *головня́* 113. *голоўня́* 117, 138, 140. *гуловня́* 92. *гылыўня́* 40, 87, 89. *гълаўня́* 17, 37, 39, 80, 86. *гълъўня́* 8а, 12, 14, 41, 42. *алаўня́* 18.

галавéшка 21, 135, 136. *головéшка* 113. *головьíшкы* 132.

ражóк 13, 65, 66, 71, 83, 118, 120, 120а, 122, 127, 139. *рожóк* 114. *ражкí* 16, 75, 77, 79, 81, 87, 88, 119, 123, 124. *рашкí* 33, 38, 112, 130. *рожкí* 140.

рагáк 72. *рогáк* 134. *рагакí* 121. *рогокí* 137.

зуб 10, 11, 28. *зуп* 2, 5, 6, 8, 15, 19, 23. *зубы́* 9, 25а, 27, 57. *зубóк* 70.

зубéц 25, 30, 31, 63.

піражóк 3, 36, 37, 44, 77, 78, 84. *піражкí* 43, 67, 79, 82, 123. *пірашкí* 32, 33, 34, 38, 73, 74, 85, 100. *пірагí* 41.

снытьíй 90, 131. *снытэ́й* 132.

спор 100, 104, 133. *спир* 108. *спóры* 115.

спóрнік 106. *спы́рнік* 107.

спарьíш 40, 53, 94, 99, 105.

спорéц 109. *спарыня́* 125. *спърыня́* 32. *спорэ́хі* 106.

мáтка 94а, 101, 102.

чарнýшка 76, 111.

варóнне жы́то 91, 96. *варóнё жы́то* 60. *варóнінае жы́то* 51. *варóніно жы́то* 61, 93. *воранóвэ жы́то* 97.

чóрна жы́та 54. *чóрно жы́то* 53, 56. *чóрнэ жэ́то* 98.

варóні зуб 46. *варóнін зуб* 49, 50.

Адзінкавыя: *курдзю́к* 2. *дзíчка* 17. *чóрнае зéрне* 45. *чóрны зярню́к* 52. *спáленая малáнкай* 52а. *маланкóвоё жы́то* 53. *варóніно зярня́* 55. *бýслава дзю́ба* 59. *чóрны насéк* 62. *варóне вóчко* 65. *зáйцаў пірóг* 75. *сáжа* 76. *боровáя жытьíна* 95. *ядрó* 103. *галýза* 116. *параскóкі* 123.

Адсутнасць назвы: 7.

Карта № 164

ГАЛАЎНЯ Ў ЯЧМЕНІ, ПШАНІЦЫ

№ 280 «Я. н. галаўня, чорныя зярняты ў каласах ячменю, пшаніцы: галаўня, сняцей, табака...»

Пры картаграфаванні паказаны лексічныя і граматычныя адрозненні назваў галаўні (у ячмені, пшаніцы).

Назва *головышкы́* картаграфуецца тым жа знакам, што і *голове́шка, сныптэ́й* — як *сняце́й.*

галаўня́ 1—3, 6, 8, 9—11, 19, 24, 36, 47, 48, 67, 75—77, 81, 82, 88, 99, 112, 118—120а, 122—130, 137, 140—142. *гълаўня́* 14, 17, 32, 33, 37, 73, 80. *гълъўня́* 5, 8а, 12, 13, 34, 39, 41, 42, 86. *гълуўня́* 15. *гылуўня́* 35, 43, 84. *гылыўня́* 7, 16, 35, 38, 44, 79, 85, 87, 89. *гулуўня́* 28, 78. *гулыўня́* 83. *гуловня́* 92. *головня́* 113, 131. *алаўня́* 18.

галаве́шка 25, 52, 135. *голове́шка* 107, 113, 117, 133, 134, 137, 138. *головышкы́* 132.

са́жа 20, 22, 23, 25а—28, 31, 37, 50, 54—59, 61—72, 74, 76, 104, 105, 110, 114, 134, 136.

сняце́й 93. *сняця́й* 106. *сніце́й* 102. *сныті́й* 96. *сныты́й* 90, 91. *сныта́й* 95, 103, 109, 132. *снэтэ́й* 94, 94а, 108. *сныптэ́й* 97.

смяце́й 51, 99, 100, 104.

табака́ 45, 46, 49а, 52, 53, 54.

галу́за 115, 116.

Адзінкавыя: *сажня́* 4. *дзічкі́* 17. *зубы́ чо́рныя* 21. *смяцюга́* 60. *чо́рна пшані́ца, чо́рный ячме́нь* 98. *ля́до* 101. *снычя́й* 106. *спир* 108. *рагакі́* 121. *спары́ш* 125.

Адсутнасць назвы: 30, 40, 49, 111.

Карта № 165

ГАЛАЎНЯ Ў ПРОСЕ

№ 281 «Я. н. чорныя зярняты проса: галаўня, табака, галавешка...»

У сувязі з тым, што ў паўночна-заходняй частцы тэрыторыі Беларусі згодна звесткам інфарматараў проса не сеялі, адсутнічае там назва чорных зярнят проса (у значнай колькасці населеных пунктаў).

Назва *сныптэ́й* картаграфуецца тым жа знакам, што і *сняце́й.*

галаўня́ 2, 10, 11, 36, 58, 67, 71, 76—77, 81, 88, 111, 112, 118—130, 139, 141, 142. *галоўня́* 140. *голоўня́* 106, 137. *головня́* 113, 131. *гуловня́* 92. *гулуўня́* 78. *гылыўня́* 7, 38, 79, 82, 85, 87, 89. *гылуўня́* 43, 84. *гълаўня́* 14, 17, 73, 80. *гълыўня́* 83. *гълъўня́* 8а, 86.

галаве́шка 50, 128, *голаве́шка* 136. *голове́шка* 107, 113, 114, 117, 133, 138. *головэ́шка* 132, 134.

сняце́й 93. *сніце́й* 102. *сныты́й* 90. *сныті́й* 96. *снитэ́й* 98. *сныта́й* 103, 109, 132. *снэтэ́й* 94, 108. *сныптэ́й* 97.

смяце́й 99, 100, 104.

са́жа 28, 31, 37, 65, 68, 70, 72, 74, 99, 104, 105, 110.

табака́ 45, 49а.

галу́за 115, 116.

Адзінкавыя: *дзічкі́* 17. *галаўню́шка* 75. *вовкы́* 95. *ля́до* 101. *снычя́й* 106.

Адсутнасць назвы: 1—6, 8, 9, 12, 13, 15, 16, 18—27, 29, 30, 32—35, 39—42, 44, 46—49, 52—57, 59—64, 66, 69, 91.

Карта № 166

АСЦЮКІ Ў КОЛАСЕ

№ 282 «Я. н. калючыя часткі каласоў збожжа: асцюлькі, асцюкі, восці... Адз. лік: асцюлька, асцюк...»

Паказаны лексічныя і словаўтваральныя адрозненні назвы асцюка ў коласе. Пры картаграфаванні граматычныя формы не бяруцца пад увагу (назоўнікі ў адзіночным і множным ліку картаграфуюцца адным і тым жа знакам).

Найменне *асце́* картаграфуецца як *асцё, сцюк, гасцю́к, васцю́к* — як *асцю́к, асцёўе, васцёўя* — як *асцяўё, вось* — як *восць, ось* — як *осць, асці́на* — як *асці́на́, касцю́лька* — як *асцю́лька, ус* — як *вус, ву́сця* — як *ву́сся, бадзю́ка* — як *бадзю́к.*

асцю́к 10, 11, 18—23, 25— 28, 35, 49, 52, 53—62, 64, 65, 67, 68, 70, 72, 88, 99, 100, 104, 105, 110—112, 115, 118—120а, 124, 126, 139, 141, 142. *остю́к* 103, 108, 109, 134. *осцю́к* 94, 95, 101, 102, 107, 113, 114, 117, 132, 133, 140. *сцюк* 122, 135. *гасцю́к* 50, 51. *асцюке́* 49а. *васцюке́* 53. *асцюкі́* 63, 80, 136. *осцюкі́* 137, 138. *восцюкі́* 138. *гасцюкі́* 47, 48.

осця́к 91, 106, 131, *остя́к* 90, 92. *остякэ́* 97. *осцякы́* 96.

асцё 2, 5, 6, 8—11, 24, 25а, 29, 46. *асце́* 93.

асцяўё 28. *асцёўе* 30. *васцёўя* 15.

восць 12, 17, 32. *вось* 7, 12—16.

осць 35, 39. *ось* 17, 39.

асці́на́ 6, 8, 9, 10, 24, 29. *асці́на* 93.

асцю́лька 31, 33, 42—44, 83. *асцю́лькі* 40. *васцю́лькі* 41. *касцю́лька* 34, 36—38, 74. *касцю́лькі* 78.

вус 35, 81, 84, 102, 114, 118, 123, 138. *вусы́* 34, 38, 42, 73, 79, 81, 82, 84, 126—130. *ву́сы* 123. ус 94. *у́сы* 4. *усы́* 131.

ву́сся 75, 79. *ву́сця* 83.

бадзю́к 76. *бадзю́ка* 69.

по́ўсць 66, 71.

ако́ціна 4, 8. *ако́ццiна* 3.

шусце́ 94а. *шустэ́* 98.

Адзінкавыя: *во́лаццā* 1. *ако́та* 4. *асцёвіна* 30. *бры́сы* 47. *ашáк* 52а. *ву́сьвіца* 66. *вало́тка* 76. *шусты́нка* 94а. *гуцякы́* 96а. *калю́кі* 116. *валасо́к* 125.

Адсутнасць назвы: 45.

Карта № 167

АЎСЯНАЯ МЯЦЁЛКА

№ 248 «Я. н. пладаносная частка сцяблінкі аўса: вець, ветка, кітка...»

Картаграфуецца лексічнае і словаўтваральнае супрацьпастаўленне назваў пладаноснай часткі аўсянай сцяблінкі *(кітка).* Фанетычныя варыянты пры картаграфаванні не ўлічваюцца. Назва *ве́тачка* картаграфуецца як *ве́тка, кі́ста* — як *кі́стка, кі́сця* — як *кі́сць, квітка* — як *кве́тка, кіто́к, кі́тка* — як *кве́тка, сцяблі́* — як *сцябло́.* Азначэнне якасці аўсянага суквецця *вяці́сты авёс* 7, 9. *каласі́сты авёс* 19. *вяшы́сты авёс* 24. *я́дрыны авёс* 104, а таксама агульныя назвы *авёс* і *у́сё* 18, 42 адведзены ад картаграфавання, бо не адпавядаюць тэме карты.

ве́тка 5—8а, 10—13, 15—17, 21—31, 33—39, 41, 43—45, 49, 51, 56—58, 63—76, 78—84, 86, 87, 89, 98—130, 132—136, 138—140, 142. *ве́тачка* 120а.

вець 1, 32, 88.

кве́тка 2, 4, 19, 20, 92—94, 100, 109 (часцей). *кві́тка* 92, 94а, 95, 96, 96а, 97. *кьве́тка* 93.

кі́стка 49а, 59, 86. *кі́ста* 49а.

кі́сць 62, 85, 86. *кі́сця* 55.

кі́тка 131, *кіто́к* 91.

ко́лас 14, 19, 52, 54, 60, 137.

мяцёлка 9, 61, 77.

сцябло́ 52а, 53. *сцяблі́* 46.

Адзінкавыя: *калі́во́* 14. *ке́чка* 30. *се́ргі* 40. *галі́нка* 50. *калі́тка* 90.

Карта № 168

ГРЭЧКА

№ 285 «Я. н. грэчка: грыка, грачыха, грэчка...»

Картаграфуюцца словаўтваральныя варыянты назвы грэчкі. Фанетычныя асаблівасці пры картаграфаванні не ўлічваюцца. У 113 п. маюцца заўвагі: *грэ́чка* (калі расце), *грэчу́ха* (зерне). Назва *грэ́цка* картаграфуецца як *грэ́чка, грэ́ччына, гры́чына* — як *грэ́чына, рачы́ха* — як *грачы́ха.*

грэ́чка 2, 8а—11, 13—15, 17, 25а—31, 33, 35—38, 40, 41, 54, 57—83, 85—88, 90—142. *грэ́цка* 1, 4—7, 12, 16, 24, 34.

грачы́ха 3, 5, 8, 9, 16, 18, 19, 39, 41—44, 49а, 52а, 80, 83, 84, 87—89, 94, 128, 129. *рачы́ха* 47, 48.

грачу́ха 113, 142.

грэ́чына 45, 49. *грэ́ччына* 21, 22, 25. *гры́чына* 23.

гры́ка 20, 46, 50—52.

Карта № 169

САЧАВІЦА

№ 287 «Я. н. чачавіца: сачыўка, сачавіца...»

На карце супрацьпастаўлены лексікалізаваныя назвы *сачаві́цы,* якія з'яўляюцца вынікам нерэгулярных фанетычных змен.

Назва *чачаві́ка* 62, *чучуві́ка* 12, *чашчаві́ца* 25, *часаві́ца, зачэві́ца* 106 картаграфуюцца як *чачаві́ца; сычо́ўка* — як *сычэ́ўка.*

Адводзяцца ад картаграфавання адказы, якія не адпавядаюць тэме карты: *ржы́шча* 126, *іржа́ння с-пат пшані́цы* 1. *ві́ка* 118. *ві́ǯа* 29.

сачаві́ца 10, 11, 19, 34, 38, 51, 64, 86, 94, 94а, 99, 100, 112, 124, 127. *сачаву́ца* 95, 108, 115, 117. *сачві́ца* 116. *сачыві́ца* 4, 58, 60, 111, 122. *сачыву́ца* 90, 91, 103, 105, 120, 120а. *сачэві́ца* 102, 108, 120а, 134. *зачэві́ца* 106. *сочэві́ца* 133. *сучаві́ца* 113. *сучуву́ца* 132. *сучэві́ца* 107. *сычаві́ца* 10, 41, 79, 84, 85.

сачы́ўка 9, 8а, 18, 21, 22, 37, 43, 50, 66, 70—75, 77, 79, 82, 96—98, 118, 119, 121, 131. *сачі́вка* 92, 96а. *сычо́ўка* 52а, 83.

сычэ́ўка 20, 45, 46, 49а, 52, 69, 92, 101.

шачаві́ца 57, 59, 89, 135.

чачаві́ца 6, 26, 28, 36, 48, 68, 80, 100, 110, 118, 125, 128, 136, 141, 142. *чачові́ца* 138. *чачві́ца* 8, 61. *чачэві́ца* 9, 14, 31, 123. *чъчаві́ца* 15. *чычаві́ца* 16, 35, 41, 42, 83, 87. *чычыві́ца* 40, 44, 81. *чячяві́ца* 17. *чачаві́ка* 62. *чучуві́ка* 12. *часаві́ца* 6. *чашчаві́ца* 25. *цыцаві́ца* 16.

Адсутнасць назвы: 126.

Карта № 170

ПОЛЕ ПАСЛЯ ГРЭЧКІ

№ 286 «Я. н. поле пасля грэчкі: грэчанішча, грычаніска...»

Картаграфуюцца словаўтваральныя варыянты назваў поля пасля грэчкі. Фанетычныя асаблівасці пры картаграфаванні не ўлічваліся. Як *грацко́ўе* картаграфуюцца назвы *грыцкаў́ё* 23, *грэцкаў́ё* 57, *грэцке́ўе* 101, *грыцку́в'е* 132, *һэцькі́в'е* 98; як *грача́нішча* — *грача́нішчо* 53, 60; як *грача́ніска* — *грычані́ска* 48; як *грачы́шча* — *грячы́шышча* 14; як *грачко́ўе* — *грэчкаў́ё* 57, *грэчкэ́ўе* 107; як *грацко́вішча* — *грацко́ўнішча* 65, *грацко́ўішча* 49а; як *грачы́ска* — *грэ́чыско* 97; як *грачко́ўнік* — *грачнёўнік* 78, *грячнёўнік* 87, *грачы́шнік* 35; як *грачы́шча* — *грячы́шышча* 14.

грацко́ўе: грацко́ўя 19, 21, 22, 25—27, 34, 45, 47, 52а, 62—64, 66, 68, 69, 70, 73, 80—82, 111, 121, 128, 129. *грацко́вя* 49. *гряцко́ўя* 39, 44, 84, 85, 89. *грацко́ўе* 31, 36, 104, 112, 140, 142. *грэцко́ўе* 88. *грацко́ўё* 53, 56, 99. *грэцкаў́ё* 57. *грэцке́ўе* 101. *һэцькі́в'е* 98. *грэцко́ўе* 94, 120, 122, 134, 137. *грыцкаў́ё* 23. *грыцку́в'е* 132.

грацко́ўка 138. *гряцко́ўка* 83. *грэцко́ўка* 136.

грацко́вішча 28, 38, 58, 75. *грацко́ўнішча* 65. *грацко́ўішча* 49а.

грачко́ўе: грачко́ўя 25а, *грэчкэ́ўе* 107. *грычкі́в'е* 96а. *грэчкі́внэ* 131. *грэчкаў́ё* 57. *гричкю́в'е* 90.

грача́нне: грача́ння 35. *грыча́ння* 81. *гріча́ння, гріца́ння* (трад.) 16. *грэча́нне* 74.

грача́нішча 1—4, 11, 24, 30, 59, 61, 67, 72, 76, 77, 100, 116, 118, 119, 120а, 124, 126, 127, 139. *гріча́нішча* 13, 79. *грача́нішчо* 59, 60. *грача́нішчэ* 135. *гръча́нішча* 8а, 37. *грыча́нішча* 7. *грыча́нішчо* 50, 55. *грычя́нышчэ* 92. *грэча́нішча* 123. *грэча́нішчэ* 113, 114, 117.

грача́ніска 18, 54. *ǯрача́ніска* 52. *грача́ніско* 51, 53. *грычані́ска* 48. *грыча́ніско* 46, 50. *грыча́ныско* 91. *грычя́ныско* 92, 95. *грыᵉчя́ныско* 103. *грычяᵉ́ныско* 96. *грэча́ніско* 94, 102. *грэчя́ныско* 109.

грачы́шча 71. *грэчы́шча* 87. *грячы́шча* 17. *грячы́шышча* 14.

грэ́чышча 125, 141. *гре́чышча* 87. *грэ́чышчы* 97. *грэ́чышышча* 14.

грэ́чнішча 6, 8а, 35. *гре́чнішча* 41.

грачы́ска: грэчы́ско 108. *грэ́чыско* 97.

грачко́ўнік 38. *грачнёўнік* 78. *грячнёўнік* 87. *грачы́шнік* 35. *грацко́ўнік* 112.

Назвы таго ж кораня.

грыча́нка 20. *грачы́ха* 43. *грача́ніца* 105. *грачнёўня* 129. *грэчкі́вне* 131. *грэчкові́ньe* 133.

Апісальныя абазначэнні.

іржы́нне с-пат грэ́цкі 2. *дзе грэ́цку убра́лі* 5. *грэ́чнівая ржы́шча* 8. *грэ́чка, грэ́чку ў нас ма́ла се́юць, ні вусьпява́йіць грэ́чка* 10. *грячы́шныя по́ля* 16. *грачно́выя по́ля* 42. *грэ́цка по́ля* 45. *грачнёвыя по́ля* 78. *по́ле, дзе расла́ грэ́чка* 105. грача́нная по́ля 130.

Адсутнасць назвы: (не сеялі грэчкі) — 9, 12, 15, 29, 32, 33, 35, 40, *(у нас ны сіялы грэ́чкы, оно́ в маёнтку сіялы).* 94а.

Карта № 171

ПОЛЕ ПАСЛЯ ГАРОХУ

№ 289 «Я. н. поле пасля гароху: гарошнішча, гарахвянішча, гарошыско...»

На карце супрацьпастаўлены словаўтваральныя асаблівасці назвы *гаро́хавішча* (поле пасля гароху). Фанетычныя варыянты пад увагу не прымаліся.

Назвы *гаро́хвіна* 17, *гаро́хвіння* 39, *горо́хнішчэ* 114 картаграфуюцца як *гаро́хвінішча; гаро́шішчэ* 134, *гаро́чышча* 42 — як *гаро́шышча; гороховы́ско* 91, 92 — як *гаро́хавіска; гôро́фыніско* — як *гаро́хавіска; гаро́хувыя по́ля* 43, 78. *по горо́ховы* 95. *дзе горо́х буў* 135, 137. *дэ горо́х рус, бyв* 132. *дзе гаро́х бый* 86 — як *гаро́хавае; гарахо́ўя* 26, 63 — як *гаро́хаўе; гарахмя́нішча* 46. *гороховêнішчэ* 113 — як *гарахвя́нішча; гарахвя́ніска* 18 — як *гарахвя́ніска, гарахвені́шчэ* 136 — як *гарахаві́шча; гарахве́нне* 31 — як *гарахвя́нне.*

Адведзены ад картаграфавання, бо не адпавядаюць тэме карты, назва *грача́нішча* 76. *пшані́чышча* 138.

Адсутнасць назвы: 5, 13, 49, 56 *(ні са́дзяць гаро́х: ні ў саўко́зі, ні калі́-та),* 133.

гаро́хавішча 2, 4, 6—11, 19, 21, 22, 28, 29, 33, 50, 52а, 57, 58, 62, 65, 66, 80, 104, 110, 115, 116, 120, 127, 142. *гаро́хавішчо* 99. *гаро́хавішчэ* 38. *гаро́хавішча* 120а. *гаро́ховішча* 112. *гаро́хъвішча* 8а, 15, 34, 83. *гаро́хывішча* 16, 44, 79, 87. *горо́ховішчэ* 114, 117 *гуро́хувішчэᵃ* 98.

гаро́хвішча 11, 12, 32, 67, 75, 77, 85, 89, 126, 141 (рэдк.).

гаро́хвінішча 72, *гаро́хвіння* 39. *гаро́хвіна* 17. *горо́хнішчэ* 114.

гаро́шышча 14, 71, 124. *гаро́шішчэ* 134, *горо́шышчэ* 117. *гаро́чышча* 42.

гаро́шнішча 30, 41, 82, 125, 126.

гарóшнік 85, 130.
гарóшыска: гарóшыско 51, 102. *горóшыско* 108.
гарóхавіска 20, 45, 54. *гарóхавіско* 49а, 50, 100. *гарЎóхавіско* 93. *горóховіско* 101, 106, 107. *горóховыско* 97, 94а, 96. *гороховыско* 91. *гуроховыско* 92. *гòрóфыніско* 90.
гарóхайе 23, 25а, 36, 74. *гарóхайя* 1, 24, 25, 27, 68, 69, 73, 75, 121. *гарóхуйя* 78. *гарóхыйя* 40. *гарахóйя* 26. 63.
гарóхавае, дзе гарóх рос: гарóхавае 88. *гарóхувыя пóля* 43, 78. *по горóховы* 95. *дзе горóх буў* 135, 137. *дэ горóх рус, був* 132. *дзе гарóх быў* 86.
гарахвяніпича 3, 37, 48, 59, 61, 64, 118, 119, 122, 127, 129. *гарахвянішчо* 53, 55, 60. *гарахмянішча* 46. *гороховèнішчэ* 113. *гарафянішча* 111. *гърьхвянішча* 41.
Назвы таго ж кораня: *гарошáнішчэ* 140.
гарахвяніска: арахвяніска 18. *гарахвяніско* 53. *горохвыныско* (рэдк.) 95.
гарахавішча 105. *гороховышчэ* 96а, 131. *гарахвенішчэ* 136.
гарахвянне 70, 128. *гарахвяння* 75, 81, 82. *гырыхвяння* 35, 84. *гарахвянё* 53, 60. *гарахвéнне* 31.
гараханéнне: гарахавéня 47. *гороховéне* 94. *гороховынне* 103.
Назвы таго ж кораня: *гарахвянка* 52.
Адсутнасць назвы: 5, 13, 49, 56, 133.

Карта № 172

ПОЛЕ ПАСЛЯ ЛУБІНУ

№ 299 «Я. н. поле, дзе рос лубін, які ўбралі або зааралі: любянішча, любяніска...»
На карце супрацьпастаўлены словаўтваральныя і акцэнталагічныя асаблівасці назвы поля, дзе рос лубін. Фанетычныя варыянты пад увагу не прымаліся. Менш пашыраныя варыянты аб'ядноўваюцца з больш пашыранымі.
Назва *лубянішша* 16, 76. *любянішча* 54, 83. *люпінішча* 119, 125, 128, 129. *люпянішча* 2, 87. *люпінішча* 2 картаграфуецца як *лубянішча; лубінішча* 66, 67, 138, 139, *лýбнішча* 73, 85, 111. *лубавянішча* 53, 60. *лубынышчэ* 131. *любінішча* 81, *люпінішча* 119, 125, 128, 129, *люпянішча* 87, *люпóнішча* 2 — як *лýбінішча; лубяніска* 54, 96а. *лубавяніска* 45, 53. *лубóвіска* 47, *любавéніска* 49а. *любыныско* 91, 96, 96а. *лубыніско* 97. *любяніска* 18 — як *лубяніска; лубéннік* 35, *лубовынне* 103. *дзе лýбін рос* 105. *на лýбіну* 102, 132, 133. *на лýбыну* 108. *лýбін завóрваць нáда* 27 — як *лýбін*.
лубянішча 1, 3, 4, 6—11, 14, 17, 19—23, 24, 25, 29, 30, 33—35, 37, 41, 43, 50, 55, 57, 59, 63—65, 67, 69—71, 77—80, 84, 88, 89, 104, 115, 116, 119, 120, 120а, 122, 124, 126, 130, 135—137, 140—142. *лубянішша* 16, 76. *люпянішча* 2, 87. *люпінішча* 2.
лýбінішча 23, 25а, 28, 52а, 56, 58, 72—75, 81, 82, 98, 110, 112—114, 117, 118, 121, 127, 134. *лýбянішчо* 99. *лýбынышчэ* 131. *лубінішча* 66, 67, 138, 139. *лубынышчэ* 131. *лубавянішчо* 53, 60. *лýбнішча* 73, 85, 111. *любінішча* 81.
лубяніска 20, 48, 52. *лубяніска* 54, 96а. *лýбыныско* 94а, 95. *лубыныско* 91, 96, 96а. *лубыніско* 97. *лубяніско* 101. *лубавяніска* 45, 53. *лубóвіско* 47. *любавéніско* 49а. *любяніска* 18.
лýбініска: лýбініско 62, 100, 102, 106, 107. *лýбніско* 93. *лýбяніско* 101. *лýбыныско* 94а, 95. *лубініско* 51. *лубынэско* 90.
лýбін 27, 127. *лýбын* 105, 109, 141. *лубéннік* 35. *лубовынне* 103. *на лýбіну* 108, 132, 133. *дзе лýбін рос* 105.
Назвы таго ж кораня: *на лýбыновы* 92, 95. *лубавяно* 53.

Адзінкавыя: *рýмішча* 15.
Адсутнасць назвы: 5, 12, 13, 32, 34, 39, 42, 44, 49, 92.

Карта № 173

ЖНІВО

№ 292 «Я. н. перыяд уборкі збожжа: жніво, жніва, пільніца...»
На карце супрацьпастаўлены назвы перыяду ўборкі збожжа, а таксама акцэнталагічныя адрозненні. Фанетычныя асаблівасці не ўлічваліся. Адводзяцца ад картаграфавання збожжа 96а. хлеб 126, якія не адпавядаюць тэме карты.
Назва *прыпáр* 12 картаграфуецца як *прыпар, пільніца* 8а — як *пільніца*.
жнівó 2—4, 6, 8а, 9—11, 13, 14, 16, 18—27, 29—31, 33—52а, 54, 55, 57—61, 63—69, 72—86, 89, 93, 94, 99—101, 104, 105, 110—112, 115—120, 122—130, 134—138, 142. *жнывó* 131.
жніва (адз. л.) 5—8а, 23, 25, 54, 59, 62, 69, 70, 104, 107, 111, 120а. *жніво* 32, 56, 60, 71, 102, 106, 113, 133. *жныво* 91, 92, 95, 103, 108, 109, 132. *жныва* 96, 96а, 97, 108, 109, 132.
жнівá (мн. л.) 8, 98, 109, 114, 134, 139, 140, 142. *жнывá* 90, 94а, 95, 132.
прыпар 9—10, 15, 17, 29. *прыпáр* 12.
пільніца 8, 10, 11, 28. *пільніца* 8а.
пільная парá 20. *пільная работа* 29.
Адзінкавыя: *гърáчка, шалёнка* 8а, *піятніца* 2. *жáтва хлéба* 83, 141. *убóрка* 87. *убóрышная* 87. *жáтва* 141.

Карта № 174

ПОСТАЦЬ (ПРА ПАЛАСУ ЗБОЖЖА)

№ 294 «Я. н. палоска, якую займае адна жняя: постаць, лава, палоска...»
На карце картаграфуюцца назвы палоскі, якую займае жняя. Фанетычныя асаблівасці пад увагу не прымаліся.
Назва *пóстаць* 93, пóстась 25, пóстънь картаграфуецца як *постаць, загóнчык* 24, 104, 111 — як *загóн, гóнкі* 106 — як *гóні*. З адказаў пункта 296 даецца назва *пóстаць* у н. п. 121.
Адведзена ад картаграфавання ожмыныты 131, бо не адпавядае тэме карты.
пóстаць 2, 3, 5—11, 18, 19, 21—23, 25—27, 29, 33, 36, 38, 45, 46, 49—51, 52а, 54—62, 64—66, 68, 70, 71, 73, 75—77, 81, 82, 94, 105, 110, 114, 118—120, 120а, 121, 122, 124, 126, 127, 129, 130, 133, 135, 138—140. *пóстыць* 34, 35, 40—44, 78, 87. *пóстасьць* 93. *пóстась* 25. *пóстънь* 15.
пастáць 1, 8, 14, 32. *пустáць* 12, 17, 83, 86. *пъстáць* 13, 39, *пыстáць* 16, 84.
загóн 31, 49а, 62, 63, 67—69, 71, 94, 96, 97, 100, 104, 115, 116, 137. *загын* 95, 102. *загин* 96а. *загін* 96, 96а, 97, 103, 109, 131. *загýн* 132. *загóнчык* 24, 104, 111. *загэн* 101.
гóні 28. *гóны* 106. *гóнкі* 106.
паласá 48, 88, 112, 126, 134. *пълысá* 83. *пыласá* 30. *пылысá* 79.
палóса 49а, 72, 74, 115, 142.
палóска 31, 37, 47, 80, 88, 89, 91, 94а, 101, 102, 103, 107, 113, 116, 117, 123, 128, 129, 141. *пулóска* 92.
Адзінкавыя: *прáсла* 4. *стаі* 52. *хвост* 81. *бугóна* 85. *кусóк* 90. *ралюх* 96. *цітка* 109. *козá* 109. *пастýха і чацьверýха* 116. *зажатóк* 136.
Адсутнасць назвы: 98, 121.

Карта № 175

НІЖНЯЯ ЧАСТКА СНАПА

№ 296 «Я. н. ніжняя частка снапа: гузыр, уздро, камель...»

На карце супрацьпастаўлены назвы ніжняй часткі снапа. Фанетычныя варыянты пад увагу не прымаліся. Блізкія лексікалізаваныя варыянты згрупаваны.

Назвы *камёл* 76. *ко́мель* 77. *ко́мяль* 49. *камлі́* (мн. л.) картаграфуюцца як *каме́ль; вузы́р* 50, 131. *узы́р* 55. *гу́зір* 94а. *вузэры́* (мн. л.) 93 — як *гузы́р; удгу́зок* 90, *аду́зок* 92 — як *агу́зак; вздро́, здро* 95. *ву́здро* 98. *уздыр* 113. *вуздзі́р* 108. *уздзір* 103, 109. *гуздзы́р* 107. *вузды́р* 106, 132. *уздыре́* (мн. л.) 94. *вуздзе́р* 101. *гуздзе́р* 102. *вуздзе́рык* 109. *гузно́* 41 — як *уздро́.*

каме́ль 1—4, 6—14, 17—40, 42, 45—49а, 51—54, 57—59, 63—66, 68—72, 74, 75, 79—89, 93, 116, 119, 123, 125, 126, 128, 129, 141, 142. *камёл* 76. *ко́мель* 77. *ко́мяль* 77. *ко́мяль* 49. *камлі́* 1, 3, 39.

гузы́р 44, 60, 61, 62, 67, 99, 100, 104, 105, 110—113, 115, 117, 118, 120, 120а, 122, 123, 124, 127, 129, 130, 133—140, 142. *вузы́р* 50, 131. *узы́р* 55. *гу́зір* 94а. *вузэры́* (мн. л.) 93.

гуз 43, 81, 84. *ғуз* 81 (варыянт адзначаецца на Слаўгарадчыне — наш запіс).

агу́зак: агу́зык 78, 82. *агу́сык, агу́сък* 73. *агу́сак* 73. *удгу́зок* 90, *аду́зок* 92.

уздро́ 96, 97. *ву́здро* 98. *вздро́, здро* 95. *узды́р* 113. *вуздзі́р* 108. *уздзі́р 103, 109. гузды́р* 107. *вузды́р* 106, 132. *уздырэ́* (мн. л.) 94. *вуздзе́р* 101. *гузьдзе́р 102. вуздзе́рык* 109. *гузно́* 41.

Адзінкавыя: *сра́ка* 25, 56, 91. *голова́* 96а. *окорэ́нок* 131.

Карта № 176

ПЕРАВЯСЛА

№ 297 «Я. н. перавясла: вязьмо, пярэвясла...»

На карце супрацьпастаўлены назвы перавясла, іх словаўтваральныя і акцэнталагічныя асаблівасці. Рэгулярныя фанетычныя змены не прыводзяцца на карце.

Назвы *пе́ревязь* 88, *пірівя́зка* 89, *вя́ска* 16 картаграфуюцца як *пе́равезень.*

Адведзена ад картаграфавання назва *кру́та* 113, якая не адпавядае тэме карты.

вязьмо́ 1, 4—17, 24, 28—44, 73—75, 78—83, 85, 87, 129.

пе́равезень: пе́ревезень 86. *пе́рівізін* 84. *пе́ревезь* 88. *пірівя́зка* 89. *вя́ска* 16.

перавя́сла 26, 69, 70, 100, 104, 119, 125. *пірівя́сла* 44. *пярэвя́сло* 50, 60, 99, 115. *пяравя́сла* 54, 58, 63—65, 67. *пэ^{а}рэвя́сло* 94. *пэрэвйа́сло* 94а, 102. *пэрэвя́сло* 101. *перау́я́сла* 110. *пяравя́сло* 55, 61.

переве́сла 23. *піраве́сла* 25, 27, 57. *переве́сло* 23, 25а, 47, 49, 135. *пырыве́сло* 96, 103, *пэрэвэ́сло* 96а, 108. *пэрэвэ́сло* 109. *пырывэ́сло* 92.

перавё́сла 2, 3, 18, 21, 22, 69.

перавясло́ 45, 46, 53, 55, 56, 62, 66, 68, 69, 71, 72, 76, 77, 82, 118, 120, 121, 124, 126—129, 139, 141, 142. *перавясло́* 118, 121, 123, 130. *пярэвясло́* 116. *пырывысло́* 90, 91, 95. *пэрэвэсло́* 131. *пэравесло́* 122. *пераўясло́* 105. *пе^{а}ре^{а}весло́* 98.

пярэ́весла 112. *пярэ́вясла* 19, 20, 49а, 52, 59. *пярэ́візла* 52а, 111. *пярэ́весло* 87, 107, 114, 132, 134, 137, 138, 140. *пе́ревясло* 117. *пярэ́вясло* 51, 61. *пэрэ́вэсло* 133. *парэ́вясло* 55.

Карта № 177

АГАРОД

№ 300 «Я. н. участак зямлі, дзе садзяць гародніну: агарод, гарод...»

На карце з улікам наяўнасці ці адсутнасці пратэтычных *а, о* картаграфаваліся назвы ўчастка, дзе садзяць гародніну.

Як *гаро́д* перадаюцца адзінкавыя формы з наяўнасцю-адсутнасцю гукаў (а): *(а)гаро́д* 9 і (г): *(г)аро́т* 52, а таксама *вһуро́т* 98. *Горо́ды* 138 адпавядае *гаро́д.*

гаро́д 14, 36, 37, 41, 43—48, 75, 77, 80—86, 88, 90, 116, 118—123, 125, 128, 135, 141. *гаро́т* 1—5, 7, 8а, 12, 13, 15, 16, 19—23, 25а, 28, 29, 31—39, 45, 49а, 51, 52а, 57—59, 68, 70, 73, 74, 76, 82—86, 88, 89, 98, 110, 118, 125, 129, 130, 133. *гаро̂т* 49, 110. *гаро̂д* 93, 119. *горо̂д* 94—96, 101—103, 106, 108, 109, 132, 136, 137, 142. *го̂род* 90, 126. *гуро̂д* 92.

агаро́д 10, 11, 17, 40, 42, 55, 61, 67, 75, 80, 81, 84, 87, 91, 104, 118, 124, 139, 142. *агаро́т* 6, 8, 18, 23—27, 30, 50, 53, 54, 56, 62—66, 69, 71, 72, 78, 99, 100, 105, 111, 112, 124, 125, 129. *агаро̂т* 60. *агоро́д* 115.

огоро́д 96а, 97, 107, 113, 114, 117, 131. *огоро̂д* 134.

Адзінкавыя: *план* 128.

Адведзены: *гра́ды* 16. *гра́ды, ле́хі* (трад.) 35. *гра́ды* (агарод у калгасе) 127. *гаро́дніна* (у калгасе) 79.

Карта № 178

АГАРОДЧЫК

№ 301 «Я. н. месца каля хаты, дзе растуць кветкі: гародчык, цвятнік, квятнік, палісаднік, паўсадзік...»

На карце картаграфаваліся назвы месца каля хаты, дзе растуць кветкі.

Як *цвятні́к* падаецца *цвітнікі́.*

Матэрыялы па нас. пп. *кве́ткі* 93 *'пудві́р'е^{а}'*-двор, *клу́мбе*-'клумба' 98, *о́коло ха́ты цвіты́* 132, *круго́м пло́та, круго́м ха́ты паса́дзяцца* 135 адводзяцца ад картаграфавання, бо не адпавядаюць картаграфуемай рэаліі.

гаро́дчык 28, 31, 37, 45—48, 87, 94, 101, 116, 125—127, 136, 137. *гаро́тчык* 3, 18, 23, 38, 49а, 72, 76, 93, 105, 125, 133. *гаро́ччык* 2, 6—8а, 19—22, 25, 29, 51, 53, 55, 57, 59, 64, 66, 68, 70, 73, 77, 115, 118, 142. *гаро́чык* 4, 58. *гаро̂тчык* 49. *гару́д^{ч}чык* 94а. *гарые́дчык* 107. *горо́дчык* 96а, 104, 106, 114, 117, 119, 122, 138. *горо́тчык* 100, 140, 141. *горе́д^{ч}чык* 102. *горі́дчык* 91, 92, 108, 109. *го̂рідчык* 90. *горі́ч^{д}чык* 96. *горі́т^{ч}чык* 95. *горі́ччык* 103.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *гаро́дзік* 5, 134.

агаро́дчык 10, 11, 61, 67, 139. *агаро̂ччык* 60. *агаро́тчык* 54, 56, 111. *агаро́ччык* 50, 53, 55, 57, 60, 75, 112. *агаро̂ччык* 65. *аро̂ччык* 52. *огорі́дчык* 97. *огоро́ччік* 113.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *агаро́дзік* 52а.

паліса́днік 1, 17, 25а, 27, 29, 31, 33, 36, 37, 71, 75, 76, 80—82, 86, 88, 118, 123, 125, 126, 128, 141, 142. *пълíса́днік* 12, 13, 39, 41, 42, 83. *пъліса́ннік* 15, 34. *пыліса́днік* 7, 16, 35, 40, 79, 84, 87, 89. *пыльса́днік* 14. *пылыса́днік* 43. *палуса́днік* 124, 126, 127, 129. *палуса́тнік* 130. *пулуса́днік* 44. *полуса́днік* 121. *палоса́днік* 137.

цвятні́к 5, 8а, 9, 11, 26, 29, 30, 32, 35, 43, 53, 54, 63, 69, 78, 87, 104, 110, 120. *цветні́к* 14. *цвітнікі́* 40.

квятні́к 24, 74.

раса́днік 62, 69, 99.

Адзінкавыя: *гаро́т* 53. *параса́днік* 78. *садо́к, садо́чок* 97. *паўса́дзік* 120а. *загаро́тка* 124. *горо́дец* 134.

Карта № 179

ГРАДА

№ 303 «Я. н. града, на якой садзяць гародніну: леха, лешка, града, градка...»

На карце картаграфаваліся назвы грады, на якой садзяць гародніну.

Як *града́* картаграфуюцца *гря́ды,* як *гра́дка — гра́ткі,* як *заго́н — заго́ны.*

града́ 3, 19—21, 23, 25а—27, 31, 36, 49, 50, 52а, 53, 54, 55—58, 60—63, 65—68, 70—72, 75—78, 80—82, 104, 105, 107, 110, 113, 115, 116, 118, 119, 121, 123—129,

135, 136, 138, 139, 141, 142. *грâдá* 32. *грэдá* 37, 73. *гредá* 117, 120. *грэдá* 114, 122. *грідá* 16, 17, 39, 41, 79, 83, 84. *грыдá* 40, 42, 43, 78. *гря^е^дá* 86. *гряды* 89.

грáдка 37, 47, 59, 77, 80, 94, 102, 107, 120а, 128, 131, 132, 134. *грáтка* 25, 26, 29, 47, 49а, 51, 54, 64, 68, 74, 77, 93, 94а, 99, 129, 133. *грядка* 41, 85, 87, 88, 91, 96а, 101. *грятка* 16, 90, 103. *грят^д^ка* 95, 96. *грéдка* 97. *грéтка* 98. *грáткі* 130.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *грэ́дучка* 98.

ліхá 1, 2, 4—16, 21, 22, 24, 28—30, 32—37. *лéха* 100. *ляха* 9—11, 21, 22, 142.

лéшка 7, 8а, 18, 29, 35. *лішка* 108, 109, 132.

загóн 46, 48, 106. *загôн* 93. *загён* 102. *загóны* 45.

загóнчык 46. *загôнчык* 94.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *загóнка* 52.

Адзінкавыя: *грáнка* 5, 9. *квартáлка* 81. *лýнка* 81.

Карта № 180

РАЗОРА

№ 304 «Я. н. баразна паміж градамі (межамі): баразна, прадбараздак, разора, роспуга...»

На карце картаграфуюцца назвы баразны паміж градамі.

Як *баразнá* падаюцца *баразёнка* 13, 60, *барóзны* 117, як *разóра* — *разóр* 9, 16, як *рóспруга* — *рóспуга,* як *мяжá* — *мéжы* 130.

баразнá 1, 2, 6, 8—10, 14, 18—28, 31, 51, 52а, 53, 57, 58, 60, 61, 63, 64, 68—70, 74, 75, 77, 80—82, 86, 88, 124, 128. *бъразнá* 17, 30, 33, 37, 73, 80. *ба^ъ^разнá* 36. *бъръзнá* 5, 8а, 12, 15, 32, 42. *бырызнá* 7, 34, 35, 38, 40, 43, 44, 78, 82, 85, 87, 89. *бърызнá* 83, 84. *быръзнá* 39, 41. *ба^ы^ра^ы^знá* 29. *барóзнá* 123. *борознá* 131.

разóра 11, 45—50, 54—56, 59, 61, 62, 65—67, 71, 72, 93, 99, 100, 104, 105, 110—112, 115, 116, 118, 120—122, 124, 126, 127, 135, 136, 138—142. *розóра* 94, 95, 96, 97, 101—103, 106—109, 113, 114, 132—134, 137. *рузóра* 98.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *розóрка* 52.

рóспуга 90, 91, 96а, 96. *рóспруга* 92.

мяжá 93, 125, 128—130. *мажá* 93. *міжá* 79.

Адзінкавыя: *прамéжак* 3, 4. *кынáўка* 29. *сугрýдак* 76. *распáх* 86. *мізогрáдак* 119.

Карта № 181

ПРАРОШЧВАЦЬ

№ 305 «Што робяць з насеннем агуркоў, гарбузоў, буракоў і інш. перад пасадкай: прарошчваюць, храсцяць».

На карце картаграфаваліся лексемы, якія абазначаюць працэс прарошчвання насення агуркоў, гарбузоў, буракоў і інш. Розныя дзеясловыя формы, а таксама фанетычныя і марфалагічныя варыянты гэтых форм картаграфаваліся адным знакам.

Адводзяцца ад картаграфавання: *мóчаць, кап хрэ́сткі прараслі* 22. *намóчваюць* 53. *мóчеть* 96а. *мóчіті* 133. *вызубалось* 95. *пазýбыты* 131.

прарóшчваюць 9, 11, 26, 29, 30, 36, 37, 52а, 57, 59—62, 65, 67, 70—73, 80, 101, 105, 107, 112—114, 117—120, 126, 136, 139, 141, 142. *прарóшчаваюць* 24, 75. *прарóшчываюць* 43, 79, 82, 88. *прарóшчывыюць* 85. *прарóшчавайуць* 6. *прарóшчывайюць* 10. *прарóшчуюць* 19, 52, 76, 121, 129, 137. *прарóшчуюць* 38. *прарáшчваюць* 1, 74, 125. *прарáшчываюць* 111. *прарáшчаюць* 21, 82. *прырáшчвыюць* 83, 87. *прырáшчываюць* 89. *прырáшчыюць* 42. *прырáшчывайуць* 35. *прырáшываюць* 84. *пърáшчъвъюць* 8а. *прурóшчуют* 91. *прурóшчуюць* 92. *пророшчвають* 134. *прорóшчвают* 102. *прорóшчувают* 131. *прорóшчуют* 96. *прарóшчваць* 14, 17, 63, 68, 116, 126, 128, 138. *прарóшчаваць* 8, 52, 69. *прарóшчаць* 28. *прарáшчаваць* 130. *прарашчáць* 31. *прарóшчъвъць* 41. *пр̂ърáшчъвъць* 13, 83. *прырóшчываць* 27. *прарóшчвалі* 69. *прарóшчыем* 123.

расцяць 23, 33, 75. *рысцяць* 39, 44. *ръсцяць* 8а, 12, 15. *рóсцяць* 47, 49а, 110. *рóсцят* 94. *ростяць* 109. *рôстят* 90. *порастят* 109. *парустяць* 92. *паростяць* 95. *прарóстают* 122. *прарóстывыйць* 16. *прарóстаюць* 66. *прарáстаюць* 77. *папрарестáюць* 135. *прóрасцьвают* 108. *прарасціць* 1, 19, 23, 30, 64, 71, 77. *пръpасцéць* 34. *пророcціць* 138. *растыты* 108. *росыты* 95, 103. *порастыты* 108, 109. *парустыты* 92. *проростыты* 132. *прарасціла* 86. *пръpасцілі* 39. *прoросціла* 137. *порасылóсь* 95. *прырасло́* 86.

храсцяць 20, 25, 45—50, 54, 55, 58, 99, 100. *храсцят* 93. *храстяць* 94а. *храсціць* 45, 116. *пахрасціць* 58. *пахрясціць* 86. *храстыты* 94а. *пахрасціліся* 25, 46, 64. *пахрасціла* 47. *пахрасцілася* 48. *храсцімо* 51. *пахрасцíцца* 51.

Карта № 182

РАСТКІ НАСЕННЯ

№ 306 «Я. н. расткі ў прарошчаным насенні: расткі, храсткі, парасткі...»

На карце супроцьпастаўлены назвы растkoў насення. Формы множнага ліку *расткі* рэканструяваны паводле адзіночнага *растóк* у 18, 32, 34, 44, 113, 127. Назвы *храстóк* 121, 128 картаграваліся як *храсткі, крастóк, красткі* 52 — як *храсткі.* Формы *растóчкі* падаюцца як *расткі, пáрастачкі* — як *пáрасткі, зубóчкі* — як *зубкі, рóслік* — як *рослі.*

расткі 2—4, 6, 7, 8а, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 29, 35, 39, 41—43, 52а, 53, 75, 79, 81, 83—88, 123—126, 129, 130, 139, 141, 142. *росткі* 94, 106, 107, 138. *рóсткі* 102. *рôсткі* 90. *растќы* 109. *расткé* 45. *растóчкі* 89. *ростóчкі* 133. *растóчкы* 108. *ростóчкы* 132.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *выросткы* 92.

расты 1, 7, 8а, 13, 15, 33.

храсткі 20—28, 30, 31, 36—38, 40, 46—49, 51, 56—59, 61, 63—65, 67—70, 72—75, 77, 78, 80—83, 93, 99—101, 104, 105, 111, 112, 115, 116, 119, 120а, 135. *хросткі* 122. *хрясткі* 120. *храсткы* 94а. *храсткé* 45, 49а, 50, 54, 55, 62, 76. *хрясткê* 60, 66.

храсты 19, 110. *хрóсцікі* 110.

пáрасткі 76, 107, 130, 141. *пáросткі* 114, 134, 136, 137. *пáросткы* 96, 97. *пáросткэ* 96а. *пáрастачкі* 107. *паростóчкі* 96. *поростóчкі* 117.

клычкі 9, 11. *клъчкі* 8а.

зýпкі 1. *зýбкы* 31. *зубóчкі* 71. *зупкі* 91.

раскы 95. *рáска* 103.

рóслі 52. *рóслікі* 52а. *рослік* 121.

Адзінкавыя: *дзюбачкі* 92. *хрáшчыкі* 118. *кручóк* 127.

Карта № 183

ПРАРАСЦІ

№ 307 «Насенне прарасло, пахрасцілася...»

На карце побач з формай прошлага часу ніякага роду картаграфаваліся і іншыя формы прошлага часу, а таксама інфінітыў, якія ўжываюцца для абазначэння працэсу прарастання насення.

Напраростáло 135 картаграфуецца як *проростылосo, вызубылось* 25 — як *пазýбіліся, вырасылóсь* 96 — як *порасылось, попарыстылось* 97 — як *парастылосo.*

прарасло́ 3, 10, 11, 14, 18, 19, 22—24, 25а, 28—31, 33, 36, 37, 45, 46, 53, 54, 56, 57, 59—62, 65—67, 69, 72—76, 86, 88, 104, 105, 119—121, 123—130, 135, 139, 141, 142. *пръpасло́* 5, 8а, 13, 32, 83. *прырасло́* 16, 27, 29, 35, 38, 40, 42—44, 78, 79, 84, 85, 87, 89. *пророслó* 91, 96, 96а, 102, 106, 107, 114, 117, 131, 132, 134, 137, 138. *прурослó* 92. *прараслá* 1, 2, 21. *пръpъслó* 12. *прараслí* 4, 6, 8, 9, 17. *пръpаслі* 15, 34, 39. *пророслі* 101. *прарасці* 46. *прарасціць* 25а.

парасло́ 136. *пырыслá* 7.

порасылось 95. *порасылос* 103.

порастылосo 108. *порастылоса* 109. *порôстыліся* 90. *попáрыстылось* 97.

проростылосо 132. *прôрôстылося* 90.
пахрасілася 20, 25, 48, 49а, 63, 66, 67, 73, 75, 77, 100, 104, 118. *пакрасілася* 52. *пахрасіласа* 45, 49, 115, 116. *пахрасіласо* 47. *пахрясіласо* 120. *пахрасіласё* 51, 55. *пахрасілосё* 50, 99. *пахрастылóся* 94а. *похрасілосо* 94. *пахрасіліся* 26, 58, 68, 70.
пазýбілася 71, 75. *позубылось* 131. *позубылос* 103. *пазýбіліся* 52а.
Адзінкавыя: *прорóстае насéнне* 113. *ростóчкі попускалó* 133.

Карта № 184

КОРЧ ЦЫБУЛІ

№ 308 «Я. н. корч цыбулі: корч, гняздо, грузно, куст...»
На карце картаграфаваліся лексічныя варыянты назваў карча цыбулі.
Назва *кустóк цыбýлі* картаграфуецца як *куст, гразён, грóзінь* — як *грaзнó.*
Назвы *цыбýліна* 34, *вы́рвала цыбýлю* с *кóраням* 49 адводзяцца ад картаграфавання, бо не адпавядаюць тэме карты.
корч 10, 11, 23, 26, 31, 46, 48, 50, 51, 53—56, 60—72, 74—77, 79, 81, 82, 87, 90—94, 95—105, 107—109, 111—113, 115—124, 126—129, 131—133, 135, 137—139, 141, 142. *кôрч* 114, 134.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *карчýк* 60.
куст 3, 4, 6, 9, 13, 16, 18—20, 25а, 27, 29, 36, 37, 39, 42—44, 47, 52, 53, 57—59, 61, 73, 78—80, 83—86, 89, 110, 124, 125, 128—130. *кустóк цыбýлі* 5.
гразнó 15, 40, 42. *грязнó* 14, 32, 41. *грузнó* 12, 16, 17. *гразён* 28. *грóзінь* 24.
грáнка 1, 7—8а, 21, 22, 25, 30, 33, 35, 36, 38.
кóрань 45. *кóрэнь* 94а.
Адзінкавыя: *кургáн цыбýлі* 2. *кáліва* 25а. *шып* 53. *гнездó* 88. *галóўка* 136.

Карта № 185

ПЕР'Е ЦЫБУЛІ

№ 310 «Я. н. лісце цыбулі: пер'е, шчыпер, цыбулінне...»
На карце супроцьпастаўлены назвы лісця цыбулі. *Пéрушкі* 123 картаграфуецца як *пер'е. цыбýля* 95 — як *цыбулéнё*. Выразы *нашчыпі цыбýлі* (г. зн. пер'я), *нарві цыбýлі* шырока адзначаюцца на тэрыторыі ўсёй Беларусі.
пéр'е 9, 10, 17, 22, 25а, 26, 28—32, 35, 36, 52а, 57, 59, 61, 64, 68, 70, 74, 88, 99, 104, 105, 107, 114, 115, 120, 122, 125—128, 130, 135, 138, 139—142. *пéр'я* 1, 5, 7, 11—13, 15, 16, 23, 27, 33, 34, 37—44, 54, 58, 62, 63, 65, 66, 69, 71, 73, 75—77, 79, 80—87, 111, 118, 121, 124, 129, *пêр'е* 113, 133, 137. *пêр'ё* 60. *пер'ё̄* 53, 55, 56. *пір'е* 94а. *пéра* 100, 110, 134. *пéря* 14, 78, 106. *пéре* 136.
пéркі 66, 67, 72, 119, 125.
пёры 3, 4, 8, 8а, *пёра* 116.
шчы́пер 47, 49, 50, 51. *шчыпёра* 18. *шчыпáрэ* 45. *шчыпёры* 19, 20. *шчы́перы* 46. *шчы́пярэ* 48, 49а. *шчыпíря* 93.
быллё̄ 6, 21, 24, 25а. *быллó* 25. *быльё̄* 2.
сты́пыр'е 96. 131. *стыпэ́р'е* 97, 131. *сты́пер'е* 92. *сты́бір'е* 90.
цыбахí 102, 109. *цыбахы́* 103, 109, 132. *цыбахê* 102. *ц*[ы]*ебахы́* 108. *цубахé* 98. *цібахé* 98.
цыбулéнё 50, 55. *цыбулéне* 94. *цыбурэ́нне* 101.
Адзінкавыя: *шчыбёлка* 4. *ламбякí* 52. *татаркí* 91. *стыбéлле* 97. *цяўé* 117.

Карта № 186

СТРЭЛКА Ў ЦЫБУЛІ

№ 312 «Я. н. кветканоснае сцябло цыбулі: стрэлка, стаўбун, пук...»
На карце супроцьпастаўлены назвы кветканоснага сцябла цыбулі. Як *стрэ́лка* картаграфуецца *стралóк* 51, *стрéлкі* 40, 83, 87, 89, *стрэ̂лкі* 139, як *пýчча* — *пуччó* 139, як пук — *пукí* 40, як *цыбáк* — *цыбáх* 97, цéбах 95, як *стры́мбуль* — *стрáбуле, цыбýля уся у стры́буле пашлá* 47, як *ступáк* — *стýпнек* 98, як *ствол* — *свол* 17, як *гук* — *гýкі* 136.
стрэ́лка 35, 43, 54, 55, 56, 57, 62, 66, 69, 71, 72, 76, 77, 80—82, 104, 106, 111, 114—116, 118, 119, 120а, 122—125, 127—129, 141, 142. *стрéлка* 17, 41, 42, 44, 63, 67, 79, 84, 86, 88, 100, 102, 108, 113, 121, 126, 130, 132, 133. *стрêлка* 85, 110. *стрэ̂лка* 105.
пук 1—9, 12—15, 21, 22, 24, 25а, 29, 32, 33, 34, 35, 36—39, 44, 70, 76, 78, 134, 138. *пух* 73.
пýчча 30, 33, 35, 41, 70.
цыбýк 23, 25, 28, 59, 65, 68, 74, 75, 90, 99, 101, 132.
цыбáк 94а, 107.
цэ́бур 50. *цы́бур* 61. *цы́нбур* 53.
стаўбýн 10, 11, 18—20, 46, 49а, 52, 52а, 55, 67, 112. *стоўбýн* 106. *стаўбýр* 50, 117.
стовп 103, 108, 109. *стоўп* 134.
стовпáк 96, 131. *стôвпáк* 90. *стôвпáк* 90. *стôўпáк* 93. *стувпáк* 92.
ступáк 96а.
стры́мбуль 45, 47, 48, 49, 54.
ствол 16, 75, 128.
гук 137.
Адзінкавыя: *цыбýльнік* 52. *маскáль* 60. *паля́к* 64. *сíўка* 91. *дудáр* 120. *поп* 125. *дубéц* 135.

Карта № 187

ПЛЯЦЁНКА ЦЫБУЛІ

№ 313 «Я. н. пляцёнка цыбулі: вянок, вязанка, вясло, пляцёнка...»
На карце супроцьпастаўлены назвы пляцёнкі цыбýлі.
Назва *пляцё̄нкі* картаграфуецца як *пляцёнка.*
вянóк 2, 3, 6, 10—12, 18—28, 30, 31, 37, 45—54, 57—59, 63—66, 67—72, 76, 77, 90, 104, 105, 110—112, 115, 116, 118—121, 124, 126, 127, 129, 130, 139—142. *венóк* 94, 102, 109, 114, 134—137. *вэнóк* 96, 96а, 97, 101. *вынóк* 91, 92, 95—97, 131. *ванóк* 93, 138.
пляцё̄нка 4, 16, 23, 32—36, 38, 39, 41, 43, 44, 53—56, 61, 62, 66, 73, 78—87, 100, 123, 125, 126, 128. *пляцё̂нка* 60. *пліця́нка* 15, 75. *плеця́нка* 17, 74, 94а. *плецё̄нка* 88, 94, 113, 122. *плецéнка* 107. *пле*[а]*цéнка* 102. *плетíнка* 109. *пле*[ы]*тíнка* 103. *плітíнка* 90. *плытíнка* 95. *плятю́нка* 132. *пляцё̄нкі* 89, 106, 117.
плясцё̄нка 40—42.
плётка 13, 14.
матóк 1, 4, 5, 7—9, 28, 29.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *матýшка* 1, 16.
бунт 108, 113, 133.
Адзінкавыя: *вя́ска* 50. *візáнка* 87. *пук* 135.

Карта № 188

ЧАСНОК

№ 314 «Я. н. часнок: часнок, часнык, чоснік, чоснак...»
На карце з улікам асаблівасцей націску картаграфаваліся розныя фанетычныя варыянты слова *часнóк*.
Вынасное *о* ў запісу збіральніка па нас. п. 93 *(чаᵒснык)* пры картаграфаванні пад увагу не прымалася.
Як *часнóк* картаграфуецца *цаснóк* 16, як *часнык — часнік* 106, як *часнáк — чыснáк* 124, як *чоснóк — чэсны́к, чуснéк* 98.
часнóк 1, 3—5, 9—14, 16—20, 23, 25—44, 49а, 52, 57—61, 63, 66—68, 70—72, 75, 76, 78—89, 104, 105, 110—112, 115—117, 119—121, 126, 128, 135, 136, 138—142.
часнáк 118, 119, 125, 127. *чъснáк* 15.
часны́к 45—51, 53—56, 60, 62, 64, 65, 90—92, 94а, 95—97, 99, 100, 131, 134, 136, 137.
чыснóк 69, 122, 123, 129, 130.
чоснóк 94а, 109, 133.
чóснік 2, 21, 24, 82, 107, 128.
чóсны́к 7, 22, 29—31, 74, 75, 77, 82, 101, 103, 106, 108, 132.
чóснак 1, 6, 8, 73, 81, 128. *чóснък* 8а, 73.
чэ́снок 113, 114.

Карта № 189

АГУРОК

№ 315 «Я. н. агурок: агурок, гурок...»
На карце картаграфаваліся пашыраныя ў межах Беларусі назвы *агуркá*.
Як *агурок* картаграфуецца *огурóк* 97, *агуркí* 85.
гурóк 3, 12, 14—16, 30, 31, 33—39, 41—46, 48—51, 52а—56, 59—62, 64, 66 67, 70, 71, 73—75, 78—82, 84, 86—88, 90—96а, 98—111, 113—117, 119—136, 138, 141, 142.
агурóк 1, 2, 5—11, 13, 18—29, 40, 47, 54, 57, 61, 63, 65, 66, 68, 69, 72, 75—77, 83, 87—89, 112, 115, 118, 128, 141. *агурáх* 52.
агурэ́ц 126. *агурéц* 17, 32, 40, 88, 89.

Карта № 190

НІЦЕЦЬ

№ 317 «Як кажуць, калі гародніна зарастае травой і ад недахопу святла націна робіцца кволай, тонкай: буракі, гуркі зніклі, сцяклі, звішэлі...»
На карце картаграфуюцца карані слоў, якія абазначаюць з'яву зарастання гародніны, у выніку чаго яе націна робіцца кволай.
Як *вы́цеклі* картаграфуецца *вы́цекшы* 19.
Матэрыял, невыразны ў семантычных адносінах, адводзіцца ад картаграфавання па нас. пп. 18, 40, 49, 50, 51, 52, 52а, 56, 59, 62, 63, 65, 86, 90, 93, 96, 96а, 101, 107, 131, 132, 140, 141.
зніцéлі 6—8а, 10, 11, 25, 28, 29, 35, 37, 41, 53, 55, 80, 87, 124, 125. *зніцэ́лі* 60. *зніцела* 2, 5, 24, 27, 44, 45. *зніцілась* 37. *зніцелася* 1. *зніцеліся* 119. *зніцілась* 15. *зніцілыся* 38. *зніцéць* 30, 45. *ніцеюць* 128. *ніцяць* 39. *ніцéйець* 9. *заніцéлі* 21. *вынецілі* 22. *паніцéлі* 9, 24, 25а, 26, 31, 32, 75. *пъніцéлі* 8а. *пыніцéлі* 85. *паніця́ліся* 77. *паніціліся* 69, 70, 78, 79, 129. *паніцілісь* 42, 73, 82, 85, 88. *паніцілісі* 13. *паніцéла* 69. *паніцяла* 68. *паніцілася* 38. *паніцілъсъ* 12. *панідзваюць* 123.

сцяклí 47, 48, 49а, 54, 58, 104, 105, 111, 116, 120а, 126, 127. *сцéклі* 122, 136, 137. *сцеклі* 140. *сцяклá* 108, 130, 139. *сцéкло* 135. *сцякáлась* 130. *сты́кло (в зіллі)* 132. *стыклы́* 97. *ісцяклí* 101, 117, 120. *ісцяклісь* 54. *істыклы́* 97. *пасцякáлі* 72, 115, 121. *пасцікáлы* 105. *пасцéкалі* 66, 138. *посцéкалі* 94, 114. *пастíкалы* 95. *пасцэкáлі* 112. *пасцякáлісь* 130. *пасцякáла* 139. *постíкала* 94а, 103. *посцекáло* 106, 113. *постякáла* 108, постікáло 109,. паўсцекáлі 67. пыцяклі 16. спыцяклі 84. *спыціклá* 89. *спъціклá* 83. *вы́цяклі* 20. *вы́цікла* 4.
сценіцéлі 57. *сціняцéла* 33. *сціняцілыся* 34. *вы́цянілі* 3. *вы́ценіцелі* 57. *паціняцé-лі* 36.
зашчы́рылі 58, 64. *зашчырáлі* 110.
звішэ́лі 100, 134.
Адведзены: *вы́буялі ў траве* 18. *плыхáя націна і тóнкыя і малы́я* 40. *у іх ад зéлля ўсё пачэ́зла* 46. *зéля заглушы́ло* 49. *парабіліся як ніці* 50. *заpаслí зéльскам буракí, гуркí; зацягнýло зéлье буракí, мóрку* 51. *вы́цвілі буракí, вы́баялі* 52. *гуркí вы́цягнула* 52а. *саўсéм благéнькія, заглушы́ла трава* 56. *мáрная гарóдніна* 59. *недаглéджаная* 62. *травá заéла* 63. *збуя́лі* 65. *зацяніліся* 86. *ныопóлоте, ýтле* (вельмі тонкае, слабенькае); *зы́лле заглушы́ло* 90. *зіле заглушы́ло гуркí, і ваны́ зніклі* 93. *стáла голёпáта* 96. *позбыгáло* і *стáло голёпáтэ* 96а. *збуя́лі* 101. *посцягáлоса* 102. *зоглóхло* 107. *сцягло́* 109. *пропáлы в зіллі; буйíт* 131. *ззіло зілле* 132. *сча́хлі гуркí* 133. *вýцегліся* 140. *пабуя́лі* 141.

Карта № 191

УЧАСТАК ЗЯМЛІ, ВЫДЗЕЛЕНЫ ДЛЯ АПРАЦОЎКІ

№ 320 «Я. н. участак пасадкі, поліва ці ўборкі буракоў і іншых культур, які апрацоўваецца адным работнікам ў калгасе (саўгасе): палоса, дзялка, участак...»
На карце картаграфаваліся назвы ўчастка пасадкі, поліва і ўборкі буракоў і іншых культур, які ў калгасе (саўгасе) апрацоўваецца адным чалавекам. Як *дзялка* картаграфуецца *дзя́лкі* 3, *дя́лкы* 97, як *сóткі — сóтка* 138, як *дзяля́нка — дылáныця.*
Адведзены ад картаграфавання: *шнур* (пра сена) 10, 11.
учáстак 2, 8а, 9—11, 17, 25—26, 28—33, 36, 57, 64—66, 68—72, 74—76, 80, 86, 88, 120—124, 127, 129, 139, 142. *учáстък* 5, 12, 13, 15, 32, 34, 39, 83. *учáстык* 16, 35, 41—44, 84, 85, 87, 89. *учáсток* 94, 102, 103, 114—118, 132, 133, 135—137.
дзя́лка 4, 6, 8а, 19—24, 27, 45—56, 58—62, 90—94, 99, 102, 104, 106, 113, 132, 133. *дя́лка* 94а—96а, 98, 103, 108, 131, 134. *дéлка* 97.
дзяля́нка 54, 55, 63, 140, 141. *дзіля́нка* 1, 2, 8, 14, 37, 87. *дылáныця* 131.
паласá 29, 54, 72, 80, 130. *палосá* 126. *полосá* 101.
палóска 75, 82, 84, 87, 128.
пáйка 38, 40, 41, 73, 75, 77, 79, 81, 82, 112, 119, 121, 125, 139.
нóрма 31, 65, 67, 85, 105, 110, 111, 119, 131.
сóткі 7, 100, 107, 129.
лáнка 95, 132. *лóнка* 109.
Адзінкавыя: *тóчка* 134. *загóн* 138.

Карта № 192

МЯКАЦЬ У ГАРБУЗЕ

№ 321 «Я. н. мякаць гарбуза, дзе знаходзіцца насенне: мязга, мязда, кашута, гарбузовыя мазгі...»
На карце картаграфаваліся назвы мякаці гарбуза.
Матэрыялы нас. пп. 5, 30, 49, 91, 136, 140 адсутнічаюць у запісах збіральнікаў. Форма *мíзка* 37 падаецца як *мязгá, назгрá* 37, *вазгрá* 33 — як *мазгрá, мякшá* 49а, *мякішэ́* 117 — як *мякіш, вантрóб'я* 83 — як *вантрóбы.*
мяздрá 2, 3, 18—23, 25, 48, 52, 52а, 60. *міздрá* 4, 7—8а, 10, 11, 13—15, 24, 29, 39, 41, 42, 44, 79. *міздрó* 17.

мязга́ 26, 31, 49а, 51, 86, 88, 99, 124, 127. *мазга́* 57. *мізга́* 12, 16, 28, 32, 34, 37, 40, 43, 44. *мызга́* 34, 35.
мазгра́ 53, 58. *мязгра́* 27. *мізгра́* 39.
мя́са 21, 35, 38, 41, 42, 54, 59, 65, 68, 69, 72, 73, 80—82, 84, 85, 87, 89, 104, 116, 118, 123, 138. *мя́со* 56, 131. *мйа́са* 67. *мйа́со* 106. *мня́со* 96а, 132. *мне́со* 92, 94а.
кі́шкі 25а, 36, 61, 62, 66, 71, 74, 78, 82, 90, 93, 94, 100, 110, 112, 126, 128, 130, 137, 139, 141, 142. *кішке́* 50, 55, 98. *кышкы́* 95, 97, 103. *кішкы́* 97.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *кішчы́ны* 105.
мя́каць 9, 45, 46, 57, 63, 70, 75, 86, 111, 124, 125, 129. *мя́кіць* 87, 121. *мя́коць* 8а, 96. *мя́къць* 8а.
мя́кіш 31, 47, 49а, 76, 77, 114, 116, 119, 120, 126, 134. *ме́кіш* 122, 135. *мйа́кіш* 113. *мйе́кіш* 114.
вычаўкі 101, 102, 107. *вічаўкі* 133. *вычаўкы* 108. *вычявкы* 109.
вантро́бы 64.
Адзінкавыя: *мазгі́* 6. *шу́трык* 31. *жы́лля* 36. *кудзе́ля* 51. *мязо́к* 84. *плі́ва* 103. *мйа́ць* 115.

Карта № 193

МОРКВА

№ 322 «Я. н. морква: морква, морка, марква, маркоўка...»
На карце супрацьпастаўлены назвы морквы.
Як *мо́ргава* падаецца *мо́ргіва* 58, як *марко́ўка* — *мо́ркыўка* 89.
мо́рква 1, 2, 4, 5, 7—8а, 9, 10—16, 24—27, 29, 33—39, 40—46, 48—50, 53—55, 57, 66, 67, 69, 71, 73—84, 86—88, 90—94а, 95, 96, 98, 101—103, 105—109, 111—113, 116—121, 123—125, 138, 140—142. *мôрква* 85.
мо́ркаў 28, 31, 52а, 53, 56, 60—62, 64, 72, 99, 100, 104—106, 110, 117, 122, 139.
мо́ркава 5, 25—27, 30, 63, 65, 68. *мо́ркъва* 32.
мо́рхва 18—20, 52, 84.
мо́ргва 3, 22, 47. *мо́ркгва* 23.
мо́рка 51, 54, 55, 57.
мо́ргава 21. *мо́ргâва* 6.
марко́ўка 9, 17, 40, 43, 70, 71, 87.

Карта № 194

КАЧАН

№ 325 «Я. н. качан капусты: качан, вілок, галоўка...»
На карце картаграфаваліся назвы качана.
Як *кача́н* картаграфуецца *кыца́н*, як *гало́ўка* — *ало́ўка*.
кача́н 1, 2, 5, 6, 10, 11, 14, 21, 24—29, 31, 36, 37, 46, 57, 62, 67, 70—77, 81, 82, 88, 110—130, 134—136, 138—142. *кыча́н* 7, 8, 30, 34, 35, 38, 40—44, 78, 79, 84. *кычâн* 85. *кърча́н* 8а, 9, 12, 13, 15, 17, 32, 33, 39, 80, 83, 86, 87. *кыца́н* 16.
гало́ўка 3, 4, 10, 11, 19, 20, 22, 23, 45—52а, 53—69, 71, 75, 82, 87, 89, 96а, 99, 100, 104, 134. *галôўка* 65, 93, 105. *голо́вка* 94а—96, 97, 103, 106, 108, 109, 113, 131, 132. *гôло́вка* 90, 91. *голо́ўка* 94, 133. *гулôўка* 92, 98. *голэ́ўка* 101. *голе́ўка* 102. *голêўка* 107. *голôўка* 137. *ало́ўка* 18.
Адзінкавыя: *віло́к* 71. *полу́шка* 94. *пялю́стка* 100.

Карта № 195

ХРАПКА

№ 326 «Я. н. сэрцавіна качана: храпа, качарыжка, макарэжка...»
На карце без уліку фанетыкі картаграфаваліся назвы і фанетыка-марфалагічныя варыянты назваў сэрцавіны качана.
Як *качары́жка* картаграфуецца *кыцарі́жка* 16, як *кача́н* — *адрэж мне кача́нік* 46, *дзе́ці хрумся́ць качаны́ з ахво́ты* 47, як *хра́па* — *хра́пу* 142.
хра́пка 23, 34, 35, 37, 38, 42, 43, 67, 70, 71, 72—74, 76, 77, 81, 82, 110, 111, 117, 118, 119, 121—126, 128, 129, 136, 137, 139. *хря́пка* 33, 39—41, 45, 79, 83, 84, 85, 86—89.
хра́па 112, 115, 116, 117, 120, 120а, 127, 134, 135, 138, 139, 141, 142.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *храпу́н* 21. *хра́піна* 114.
ахра́пка 15, 35, 36, 75, 78, 80, 130. *ахря́пка* 32.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *ахра́пак* 26.
кача́н 3, 4, 18—20, 22, 23, 45, 47, 51, 52—56, 58—66, 68, 69, 71, 90—94а, 96а—102, 103—109, 130—133. *кача́н* 95, 96.
качары́шка 4, 6, 9, 24—25а, 29, 49а. *качары́жка* 10, 28. *къчары́шка* 5, 8а, 13.
качарэ́шка 7, 31, 57. *къчарэ́шча* 8а. *качаре́шка* 27, 30.
качарэ́жына 1. *качары́жана* 2. *качары́жына* 7. *качяры́жына* 17.
качары́га 14. *къчарі́га* 7, 12.
Адзінкавыя: *сэрца* 8. *серцо* 50. *корак, курак* 113.

Карта № 196

ССЯКАЦЬ КАПУСТУ

№ 327 «Капусту трэба зразаць, зрубаць, ссякаць...»
На карце картаграфуюцца лексемы, якія абазначаюць працэс зразання капусты. Усе шматлікія фанетычныя і марфалагічныя варыянты аднаго кораня аб'ядноўваюцца на карце пад адным знакам.
Грам. форма *зруба́йуць* (н. п. 137) картаграфуецца як *зруба́ць*, як *ссяка́ць* — *ссяча́ць, сціка́ць, се́кчы, ссе́кчы, ссе́кці, се́кці, ссечы́*.
ссяка́ць 1, 2, 3, 9, 19 *(но́жам ці се́чкай)*, 21, 22 *(тапаро́м)*, 24, 25, 26, 48, 49, 53, 54, 57, 58, 60, 62—67 (сякераю), 68, 69, 71, 72, 75, 76, 77, 88, 100, 111, 115, 118, 119, 120, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 141, 142. *ссіка́ць* 5, 6, 8, 8а, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 25а *(тапаром)*, 28, 29, 31—32, 34 *(тъпаро́м)*, 35, 36, 37, 38, 40, 41, 42 *(тыпаром)*, 43, 44, 73, 74, 78, 79, 80, 81, 84, 87. *ссека́ць* 82 *(тапаром)*, 112, 117 (сякерай), 123. *ссêка́ць* 110. *ссе́кацЬ* 86 (рэдк.). *ссе́кацЬ* 114. *ссяча́ць* 105. *іссяка́ць* 121. *сціка́ць* 14, 39. *ссе́кчы* 23, 59. *ссе́кті* 134. *ссе́кці* 102 (закон.), 107, 113, 122. *се́кці* 101. *се́кчы* 50, 55, 104. *ссе́каці* 102 (незак.). *ізсе́кці* 106. *ссечы́* 94. *ссека́ці* 133. *ссіка́ты* 108. *ссіка́ты* 109. *ссеч* 83, 85. *сеч* 33. *вы́сяч* 20. *вы́сеч* 53. *высяка́ць* 45, 47, 61. *высі́каты* 94а, 95 (рэдк.). *вы́секчы* 104. *вы́сячы* 51. *уссе́кць* 130.
зраза́ць 4, 14, 22, 25а (нажом), 27, 28, 30 (нажом), 36, 49а, 54, 59, 67 (нажом), 70, 75, 77, 81, 82 (нажом), 111, 112, 116, 118, 124, 126, 128, 135 (нажом), 139, 141. *зръза́ць* 15. 34, *зрыза́ць* 7, 35, 78, 82. *зріза́ць* 79, 84, 89. *зрэза́ць* 114. *зряза́ць* 88. *зрэ́зацЬ* 112. *зрэ́зацЬ* 17, 40, 86, 137. *зрэ́звацЬ* 46. *зрэ́зыць* 83, 87. *зрі́зваты* 109 (рэд.). *зры́заты* 97. *зрізува́ты* 96а, 97. *выраза́ць* 3, 59. *выраза́ці* 93. *вырізува́ты* 90, 95, 96, 103. *падрэ́звацЬ* 46.
зруба́ць 16, 18, 52, 135 (рэдк., калі сякерай), 138. *рубі́ць* 99. *зру́бывыць* 87. *зруба́те* 98. *зруба́ты* 91, 92, 131, 134. *вырруба́ты* 92. *вырубува́ты* 90, 96, 103. *вырру́бваты* 132. *зруба́йуць* 137.
Адведзены: *убра́ць* 17. *кача́н, качанэ́* 56. *шаткава́ць капу́сту* 136.

Карта № 197

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *КАЧАН*

№ 329 «У якім значэнні ўжываецца слова качан: а) галоўка капусты, б) пень качана, пасля таго, як ссякуць капусту, в) кіях кукурузы...»

На семантычнай карце падаюцца значэнні слова *качáн*. Як *качáн* картаграфуецца *качáнік* 46.

'галóўка капýсты' 1, 2, 5—18, 21, 24—48, 57, 62, 67, 70—85, 87—89, 94, 96, 96а, 102, 110—130, 134—139, 142.

'сэрцавіна галóўкі капýсты' 4, 18—20, 22, 45, 49, 52, 52а, 55, 56, 58, 59—61, 66, 69, 71, 91, 93—95, 96а, 99, 104, 131—133.

'пень пасля́ таго́, як ссякýць капýсту' 3, 4, 47, 48, 49а—54, 56, 58, 60—66, 68, 69, 92—97, 99, 101—109, 132, 133.

'кíях кукурýзы' 22, 32, 45, 46, 50, 53, 54, 58, 62, 64, 65, 90, 92—100, 102—104, 108, 109, 132.

Карта № 198

МАРКОЎНІК

№ 333 «Я. н. лісце морквы: маркоўнік, маркавенне...»

На карце без уліку асаблівасцей фанетыкі (выключэнне складае толькі наяўнасць *г* на месцы этымалагічнага *к* у слове маркóўнік) картаграфуюцца назвы морквы: *маркóўнік, маргóўнік*. Як *маркавéннік* картаграфуюцца *марквя́ннік, морквéннік, морквэ́ннік, маркавéннік*, як *маркавéнне* — *маркавéння, маркавéне, маркавéнё, маркавéня, морковíне, морковéнне, морковíнне, морковы́нне, муркувéне* і інш.

маркóўнік 1, 4, 5, 7, 8, 8а, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 23, 24, 25, 25а, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 53, 57, 59, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 104, 105, 111, 112, 113, 115, 116, 117, 118, 119, 120а, 123, 124, 127, 128, 129, 141 (малады). 142. *маркôўнік* 110, 125, 135. *моркóўнік* 134, 136, 138.

маргóўнік 2 (г′), 3, 6, 21, 22, 58.

маркавéннік 49а, 53, 130. *марквя́ннік* 139. *марквя́нік* 33. *морковéнік* 83. *морквêннік* 137. *морквэ́ньнік* 106.

маркавéнне 61, 93. *маркавéння* 100. *маркавéне* 45. *маркавéня* 46, 47, 48, 49, 51, 52, 54. *маркавéнё* 50, 53, 55, 56, 62. *маркавêнё* 60. *морковéне* 94, *морковéнне* 102. *морковíнне* 94а. *морковíне* 114. *морковы́нне* 91, 92, 95, 96, 96а, 103, 108, 109, 132. *мôркôвы́нне* 90. *муркувéне* (а) 98. *марквы́нне* 97.

гіч 107, 117, 133, 134. *гы́ччэ* 94а (наогул). *гы́чка з мóрквы* 109, 131, *гíчэ моркóўніка* 106.

батвá 112. *бытвá* 16, 87.

батóўя 1, 4. *бацíўя* 34.

бацьвíнне 125. *бóцьвінне* 122.

Адзінкавыя: *цяцíўкі* 40. *нацíна мóрквы* 41. *цíця́ўе* 49а. *лíсце мóрквы* 53. *лíсця мóрквы* 83. *цíцівá* 89. *бады́лле з мóрквы* 96. *бэ́ле* 97. *дзя́гілле* 100. *бурáныех* 107. *нацíна мóрквы* 120. *маркóўная лíсьця* 121. *мóркавае лíсце, лíсце мóрквы* 141.

Карта № 199

КАПУСНІК

№ 334 «Я. н. лісце капусты: капуснік, капусценне...»

На карце картаграфуюцца назвы лісця капусты *(капусьнік, капусценне* і інш.), а таксама словазлучэнні *капýсны (-ій, -ый) лíст* і пад., якія ўжываюцца ў значэнні картаграфуемай рэаліі.

капýсьнік, капýснік 1, 2—17, 21—26, 28—30, 33—35, 37—40, 42—44, 46, 47, 49а, 51, 53, 54, 57—59, 61, 63—71, 73—75, 77—80, 82—88, 99, 104—107, 110, 111, 116, 118, 123—128, 134, 136, 139.

капусцéнне 102, 104. *капусьцéне* 93, 94. *капустцéнё* 62. *капустíнне* 94а. *капусты́ньне* 92, 95—97, 103. капусты́не 97.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *капýсніско* 46. *капýшчанне* 138. *капýсніска* 106.

капýсны ліст 32, 52а, 60, 77, 111, 115, 120, 126, 141. *капýсный ліст* 89, 92, 131. *капýсьній ліст* 91. *капýсній лест* 90. *капýсне лíсьцье* 137. *копýсны ліст* 140. *капýсная лíсьця* 1, 25а, 49, 76, 81, 100, 127. *капýсная лíсце* 48. *капýсныя лíсця* 27, 41. *капýснойе лíсьце* 31. *капýсно лíсце* 50. *капýснае лíсьце* 36, 72. *капусьця́ныя лісты́* 20. *капýсьця́ны ліст* 117. *копусця́ны ліст* 140. *капýсьця́нэ лíсьце* 135. *капýсьценае лíсьце* 113. *капýсьценое лíсьце* 114. *ліст капýсны* 52. *ліст капýстны* 58. *лыст капýсній* 108, 109. *капýста* 55. *ліст капýсты* 56, 83, 121. *лíсце капýсты* 142. *лíсцé капýсты* 53, 94, 99, 120а. *лíсця капýсты* 37. *лíсцё капýсты* 55, 56. *лéсьце*[а] *капýстэ* 98. *лíсьцё с капýсты* 50. *лíсьця с капýсты* 76, 119. *ліст с капýсты* 112. *лыст із капýсты* 132. *лíсце з капýсты* 122. *лíсця з капýсты* 129. *лíсце ад капýсты* 45. *ліст от копýсты* 133.

ліст 34. *лíсьце* 101, 123. *лíсьця* 130.

Адзінкавыя: *хря́па* 16. *ахрáпйа капýсная* (радзей) 25. *пацярóлкі* (як пачысцяць капусту) 70. *капýсная расáда* 120.

Карта № 200

БРУЧКОЎНІК

№ 335 «Я. н. лісце бручкі: бручкоўнік, бручкаванне...»

На карце паводле каранёў **бручк-, брук-** картаграфуюцца назвы лісцяў бруквы. Вылучаны словазлучэнні з апорным ліст+наз., прым.+ліст.

Як *бручкóўнік* картаграфуецца *брушкóўнік*, як *бручкавéня* — *бручкавéнё, брушкавéнне, брушкавéньнё, брушкавéня, брушкавéнё*, як *брукóўнік* — *брюкóўнік, брікóўнік*, як *брýквеннік* падаецца акцэнталагічны варыянт *брукв*э́*ньнік*, як *брукавéне* — *бруковéне, брýковéньне*, як *бруковíнне* — *бруковíнье, бруковы́ньне, брукувíньне, бруквíнье, брýквы́нне*, як *бацьвíння* — *бацьвéння*.

З-за неадпаведнасці картаграфуемай рэаліі і невыразнасці значэння адводзіцца ад картаграфавання: *нацíна* 41. *буракавéне* 45. *буракавéне(я) свíня́м даюць, а маладóе(я) буракавéне(я) вáрацъ* 45. *лéсьце* 98. *бурачы́ньне* 103. *ботвы́ньне, што собі вары́ты* 103. *з вéнтруха зéлье* 105.

бручкóўнік 5, 19, 22, 23, 24, 25, 25а, 27, 28, 31, 34, 37, 57, 65, 67, 70, 71, 74, 75, 78, 88, 110, 117, 120а, 122, 136. *брушкóўнік* 15, 36, 38, 44, 52а, 53, 58, 59, 63, 64, 66, 68, 69, 73, 80, 118.

кручкóўнік 18, 21.

гручкóўнік 2, 3.

бручкавéня 20, 48, 104. *бручкавéнё* 62. *брушкавéнне* 49а. *брушкавéньнё* 61. *брушкавéня* 46, 51, 52, 54. *брушкавéнё* 50, 55, 56, 60.

брушэ́чнік 47, 49.

брукóўнік 35, 40, 41, 42, 43, 82, 87, 116, 123, 125. *брюкóўнік* 79. *брікóўнік* 119, 120.

брýквеннік 134. *брукв*э́*ньнік* 106.

бруквáшнік 76, 77.

брукавéне 93. *бруковéне* 94. *бруковéньне* 102.

бруковíнне 94а, 101. *бруковíнье* 114. *бруковы́ньне* 91, 92, 95, 96, 108, 131. *брукувíньне* 90. *бруквíнье* 114. *бруквы́нне* 97.

грыжóўнік 2, 6, 7, 8, 9, 17. *грыжэ́ўнік* 14. *рыжэ́ўнік* 32.

гражáннік 10, 11.

грыжа 7, 9.

бацьвíньня 8а, 11, 39, 126. *бацьвéньня* 85, 100.

бурáчнік 1, 4, 26, 69.

ліст брýчкі 83. *лíсця брýквы* 89. *лыст брýквы* 131. *лíсця брýчкі* 111. *лíсце брýквы*

142. *лісця з бру́квы* 129. *з бру́квы лыст* 96. *лыст із бру́квы* 132. *лісьцье з бру́чкі* 137.
лыст брукля́ны 97. *бру́квена лісце* 141. *брукя́нэ лісьце* 135. *брукóвный лыст* 109. *бруковянэ́е лісьце* 113. *бруквяна́я лісьця* 121. *бруквя́нае лісьце* 130.
Адзінкавыя: *ка́лічнік* 13. *сіну́шнік, грыжнік* 16. *бруча́ньнік* 29. *бручóўнік* 30. *баціу́я* 34. *гóлье* 62. *мя́ціва* 69. *бульма́шнік* 72. *націна бру́квашная* 77. *бру́кавішча, бру́квішча* 81. *бруксóўнік* 84. *буксóўнік* 86. *бручкавы́ньне* 96а. *гічэ́ бру́квы* 106. *брукéннік* 107. *батва́ з бу́льбы (з бру́чкі)* 112. *бульмóўнік* 115. *бульбóўнік* 117. *бруквя́нішча* 127. *гіч* 133. *бру́квеніца* 134. *бру́шнік* 138.
Адсутнасць назвы: 12, 119, 128.

Карта № 201

ФАСОЛЬНІК

№ 336 «Я. н. лісце і сцяблы фасолі: пасаленне...»
Карта адлюстроўвае словаўтваральныя адрозненні ў назвах лісця і сцяблоў фасолі. Як *фасалявéня* картаграфуюцца *фасолéне, пасалéнё, пысалéньня, квасолы́ньне, квасолéне, квасаля́ньня, басаля́нё, квасавéне*. Як *фасóоль* падаюцца на карце *хвасóль, квасóль, пасóля, посóля*.
Пры картаграфаванні словазлучэнняў улічваюцца апорныя словы *ліст (лісце), сцябло́ (сцяблы́), струкі́, батóўя*. Адным знакам картаграфуюцца вытворныя ад кораня *боб-*.
фасóльнік 8а, 10, 11, 14, 16, 17, 18, 36, 45, 57, 58, 65, 67, 71, 104, 111, 112, 119. *квасóльнік* 13, 33, 34, 35, 37, 38, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 82, 84, 86, 116, 117, 118, 120, 120а, 123, 124, 126, 127, 135, 137, 142. *квасу́льнік* 125. *квосóльнік* 140. *хвасóльнік* 83, 85, 87, 138. *квасéльнік* 107. *пасóльнік* 10, 11, 25, 28, 31, 52а, 53, 54, 59, 61, 63, 64, 66, 104, 105, 106, 110, 134. *пасóлнык* 108.
фасалявéня 20, 48.
фасолéне 94. *пысалéньня* 29. *пасалéнё* 50, 55, 62. *квасолы́ньне* 96. *квасóлене* 94.
квасаля́ньня 81. *басаля́нё* 60.
квасавéне 93.
квасóлішча 81. *пасóлішча* 25а, 49а, 99.
фасóль 3, 30. *хвасóль* 126. *квасóль* 73.
пасóля 55. *посóля* 102.
фасóліско 46, 56.
лісты́ ат фасóлі 19. *лісьця басóлі* 27. *ліст на квасóлі* 68. *ліст квасóлі* 89. *лісьця* 88, 100. *лісьця фасóлі, квасóлі* 43. *лісьце пасóлі* 72. *лісці квасóлі* 73. *лыстэ квасóлі* 97. *ліссця з квасóлі* 129. *хвасóлі лісьця* 121. *лісьце шалбабóну* 21.
квасóльны ліст 32, 141. *квасóльныя лісьця* 40. *квасóльно лісцё* 115. *фасóльны ліст* 7.
сьцябло́ 16. *сцяблы́* 56, 73. *сьцéбель* 88. *стебéльле* 109. *сьцёблы з посóлі* 113. *сьцябéле ат фасóлі* 69. *сцяблы́ квасóлі* 73. *сцяблы́ з квасóлі* 129. *сты́бельле с квасóлі* 132.
струкі́ 122. *струкі́ ат фасóлі* 69. *струкі́ пасóлі* 100. *стручкі́ квасóлі* 73. *стручкы́ с пасóлі* 109.
боб 133. *бабóвіна* 9. *бобы́вняк* 95. *бубóвне*[а] 98. *бôбôвы́ньне* 90, 91. *бобовінне* 94а, 101. *быбовы́ньне* 103. *бобы́нне* 97. *бубовы́ньне* 92. *бобóвынне* 96а.
батóўя пасóлі 1. *батóўя фасóлі* 4. *батóўя шылбабóну* 4.
Адзінкавыя: *шальбабóнік* 2. *кадіу́я фасолі* 6. *пру́цця фасóлі* 8. *ду́ткі ат фасóлі* 22. *быльё* 23. *пасóльныя ду́ткі* 24. *націна* 41. *шыльбабóн* 47. *бадылі фасóлі* 52. *аха́пак квасóлі* 73. *посы́льнік* 102. *ша́блі, шабэ́лнык* 131.
Адведзены: *лушпа́йкі* 114. *гурóчнішча* 130. *лупа́йкі* (калі стручкі чысцяць) 139.

Карта № 202

МАКОЎНІК

№ 345 «Я. н. сцяблы маку: макавенне, макоўнік...»
На карце картаграфаваліся назвы лісця і сцяблоў маку.
Пры адсутнасці ў адказах збіральнікаў указання на тое, што слова *мак* ужываецца ў значэнні 'расліна ці зерне яе', яно картаграфуецца як назва лісця і сцяблоў гэтай расліны.
Як *макаўё* картаграфуецца *макóўя*.
Апісальныя назвы *лісця і сцяблоў маку: лісце маку, макавы ліст, ліст маку,* а таксама *сцяблы маку* і інш. картаграфуюцца адным адсылачным знакам.
макóўнік 2—11, 14, 16—18, 21, 24—29, 31, 37, 40, 42, 43, 48, 53, 54, 58, 59, 61—67, 69, 71, 73—81, 84, 86—88, 104—107, 116, 119—120а, 122—127, 129, 130, 134—136, 138. *макôўнік* 110, 137.
ма́каўнік 33, 36, 46, 52а, 70, 76, 78, 82, 100, 112, 117, 140, 141. *ма́къўнік* 12, 13. *ма́кыўнік* 44, 83, 89.
мак 2, 42 (мак і ўсё), 50 (рэдка), 56, 61, 68, 72, 85, 97 (рэдка), 99, 111, 115, 118, 121, 139, 142.
макаўё 19, 23, 57. *ма́каўе* 25а. *макóўя* 41.
макавéня 20, 45, 47, 51, 52. *макавéне* 45. *макавéнё* 50, 53, 55. *маковéне* 93, 94. *макувéне* 98.
маковы́нне 91, 92, 103, 108, 109, 131, 132. *маковінне* 94а. *макывіння* 87. *маковéння* 90. *маковіньe* 114.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *маковéннік* 113, 124.
маркавéня 49, 49а. *маркавéнё* 60.
лісце ма́ку 22, 32. *ма́кавы ліст* 24. *ліст ма́ку* 30.
сцяблы́ ма́ку 1. *сты́бэлле ма́ковэ* 97. *стэбло* 133.
Адзінкавыя: *мóкавіны* 34. *маркóўнік* 35. *маквéшнік* 82. *ма́ковынце* 97. *цыбóўка* 130.
Адсутнасць назвы: 15, 38, 39, 128.

Карта № 203

БАБОЎНІК

№ 346 «Я. н. сцяблы бобу: бабовіно, бабавенне, бабоўнік...»
На карце пададзены разнастайныя словаўтваральныя формы назвы сцяблоў бобу, як: *боб, бабóўнік, бабавéнне, бабóвінне, бабаўё, бабóвішча, бабóвіны, бабóвыя*. Таксама адлюстраваны іншыя назвы, якія абазначаюць дадзеную рэалію: *бадылі, па́лкі, салóма, стыбéлле, сцябло́ з (із) бóбу*.
Калі ў адказах збіральнікаў адсутнічае ўказанне на тое, што слова *боб* ужываецца ў значэнні 'расліна ці зерне яе', яно картаграфуецца як назва *сцяблоў бобу*.
Як *бабóвіна* падаецца *бабóвіны* 9, як *бабóвіско* — *бобéўніско* 102.
Састаўныя назвы для абазначэння сцяблоў бобу як: *бабóвыя бадылé, бадылі з бобу, сцябло́ з бобу, салóма із бóбу, стыбéлле з бобу, па́лкі з бóбу* картаграфуюцца адным адсылачным знакам словазлучэння *сцябло́ з бóбу*.
бабóўнік 1—13, 15, 17, 18, 21, 24—26, 28—44, 46, 52а, 53, 58, 59, 62—67, 69—84, 86—88, 104, 105, 107, 110, 111, 114—131, 136, 138, 139, 141 (рэдка), 142.
бабóвіння 16. *бабóвінне* 94а, 101. *бôбôвы́нне* 90. *бо*[ы]*бовы́нне* 103. *бобовы́нне* 91, 96, 131. *бубовы́нне* 92. *бобовéнне* 137. *бэбавіння* 112.
бабавéне 53, 93. *бабавêнё* 60. *бабавêня* 20, 47, 49, 51, 54. *бабавя́нё* 55. *бабавéнё* 62, 99. *бабовéне* 94. *бубувéне*[а] 98.
боб 50, 55, 71, 85, 133. *бэб* 61. *біб* 108, 109. *біб свóйскы* 92. *быеб* 107. *б·êб* 102.
бабóўе 25а. *бабóўя* 27, 68. *бабаўё* 19, 23, 57.
бобовéннік 113. *бобовы́ннік* 96а.
бабóвіско 100. *бобéўніско* 102.
бабóвішча 7, 14, 58 (трад.).

бабóвіна 8а, 9.

сцябло́ з бóбу 56. *сцябло́ бóбу* 89. *бадылі бóбу* 52. *бабóвыя бадылé* 48. *салóма із бóбу* 106. *стебéлле з бóбу* 109. *стыбéлле з бóбу* 132. *пáлкі з бóбу* 134, 135.

Адзінкавы: *дýткі* 22. *бабíшча* 49. *лícцё і стаўбуре зялёныя* 50. *бобывня́к* 97. *бэбівня́к* 97. *сцёбла* 102. *цырубалкі* (сцяблы бобу) 112. *бабоўне* 137.

Адсутнасць назвы: 45.

Карта № 204

СНОП БОБУ

№ 347 «Я. н. сноп бобу: кіта, пук...»

На карце картаграфаваліся розныя назвы *снóпа бóбу.*

Як *сноп бóбу* картаграфуецца *бабóвы сноп.*

З-за неадпаведнасці зафіксаванага збіральнікамі матэрыялу: *па аднамý боп расцé* 18. *пасáдзіш нéкалькі кáліў, дзе той сноп* 25а. *у нас на сноп не нарывáлі боп* 56. *боб мáла сéюць, тóлькі для забáвы* 76. *не вя́жуць у снапы́* 82. *снапы́ не стáвяць* 89. *скóлькі яго пасéіш на краю грéткі, хто яго вязóў* 99. *сáдзяць дзе-нідзé* 100. *паббірáем боб на кáліві* 127 — даныя запісы адводзяцца ад картаграфавання.

сноп бóбу 1, 12—14, 16, 17, 24, 30, 36, 38, 40, 48, 52, 52а, 57, 63, 66, 68, 69, 72—74, 77, 81, 104, 106, 111, 116, 142. *снып бóбу* 96а. *снэп бóбу* 101. *сніп*[б] *бýбу* 98. *сноп бóбу* 134, 137. *бабóвы сноп* 67.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *снапóк бóбу* 20, 51.

сноп 4, 19, 22, 26, 39, 41, 42, 59, 71, 75, 78, 87, 97, 118, 119, 124, 130. *снôп* 64, 93, 105, 110, 135. *снеп* 102. *сныеп* 107. *снып* 108, 131. *сніп* (рэдка) 109. *снуп* 132, 141.

снапóк 5, 23, 25, 34, 54, 65, 70, 122.

пук 5, 27, 31, 37, 41, 43, 44, 46, 50, 53, 54, 60, 62, 75, 80, 84, 88, 117, 120а, 125, 136, 138, 139.

пук бóбу 47, 49а, 50, 55, 79, 94, 114, 118, 120, 123.

пучóк 5, 86, 87, 90, 91, 94а, 95, 96, 103, 108, 109, 126, 129, 135.

пучóк бóбу 85, 86, 92, 113.

кíта бóбу 2, 6, 10, 11, 28, 58.

кíтка бóбу 3, 49, 75 (трад.).

кíта 7, 8а, 9, 11, 15, 21, 29, 32, 33, 35. *кітá* 21.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *кíтка* 13.

Адзінкавыя: *кíпа бóбу* 8. *куль* 83. *кýчка* 86. *вузлячóк* 115, *жмéня* 117. *пры́гаршча* 117. *абярэ́мак* 119.

Адсутнасць назвы: 45, 61, 112, 128, 133, 140.

Карта № 205

КУЧА АГАРОДНІНЫ

№ 342 «Я. н. складзеная у кучу гародніна (буракі, бручка): куча, горба...»

На карце падаюцца назвы кучы гародніны.

Як *груд* картаграфуюцца *грýда, грут, грудóк,* як *бурт — буртóк,* як *вóрах — вóрох,* як *скапéц — скопêц, скопéц, як капéц — капцы́, як кýпа — кýпка.*

кýча 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35 (не абразаныя), 37, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45 (калі не вельмі многа), 49, 49а, 52, 52а, 57, 58, 59, 61, 62, 63, 64, 65, 66 (пераважна), 67, 68, 69, 70, 71, 72, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 89, 90, 94, 96, 96а, 97, 98, 100, 104, 105, 109, 110, 111, 112, 113 (нов.), 115, 116, 118, 125, 126, 127, 128, 137. *кýчка* 87.

гóрба 45, 46, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 60, 93, 99, 101, 103. *гýрба* 47, 66 (рэдка), 108, 109, 132, 133.

вóрах 119, 120, 120а, 121, 124, 127, 135, 141, 142. *вóрох* 113 (трад.), 114, 117, 118, 134, 138, 140.

груд 28, 36, 41, 42, 73. *грýда* 75. *грут* 34, 38. *грудóк* 31.

капéц 48, 88, 123, 126, 128, 130, 135. *капцы́* 4.

скапéц 112. *скопéц* 94а (закрыты). скопêц 137.

бурт 5 (вялікі), 29, 35 (абрэзаныя), 89, 125, 136. *буртóк* 122.

громáда 94а (не закрытая), 95, 96, 97.

гýра 77, 102, 106, 107.

кýпа 90 (рэдка), 91, 92. *кýпка* 92, 131.

Адзінкавыя: *стох* 2. *кáпчык* 24. *гурт бýльбы* 30. *бóчка — кýча буракóў, мóрквы* 139.

Карта № 206

ГУРКОВІШЧА

№ 337 «Я. н. агарод, поле пасля ўборкі агародных культур: гуркоў, гурочнішча, гурочніска...»

На карце адлюстроўваецца пашырэнне назвы агарода, поля пасля ўборкі гуркоў. У н. п. 31 адпаведны знак пастаўлены на падставе запісу *гурóчнікі.* Картаграфуюцца таксама словазлучэнні, апорнымі словамі якіх з’яўляюцца (а)гарóд, поле, градá. Як *гурóчнішча* картаграфуюцца *гурóчнішче, гурóчнішчэ, гурóшнішча, агурóчнішча, агурэ́чнішча, агурэ́чнішчэ,* як *гурóчышча — гурéчышча, агурóчышча, агурэ́чышча, агурéчышча,* як *гурóчнік — гурóшнік, гурáчнік, агурóчнік, агурэ́чнік, агурóшнік,* як *гурóчніска — гурáчніско, гурóшніска, гурóчныско,* як *гуркаўніско, гуркóвіско, гуркôвыско,* як *гурковéніско — гуркэвэ́ніско,* як *гуркóвішча — гуркóвішчэ, гуркóвішша,* як *гуркавéне — гуркавéньня, гурковы́ньне, гурковéне.*

гурóчнішча 1, 4, 6, 32, 33, 37, 57, 58, 59, 61, 66, 78, 80, 118, 120а, 121, 124. *гурóчнішче* 134. *гурóчнішчэ* 140. *гурóшнішча* 41. *агурóчнішча* 2, 8а, 10, 19, 24, 25 (сучасн.), 27, 29. *агурэ́чнішча* 8, 11. *агурэ́чнішчэ* 112.

гурóчышча 42, 79, 139. *гурéчышча* 14. *агурóчышча* 9. *агурэ́чышча* 47. *агурéчышча* 47.

гурóчнік 17, 30, 31, 52а, 53, 62, 71, 107, 136. *гурóшнік* 138. *гурáчнік* 129. *агурóчнік* 3, 69. *агурэ́чнік* 111. *агурóшнік* 7, 77.

гурóчніска 48, 52. *гурáчніско* 51. *гурóшніска* 40. *гурóчныско* 96а.

гуркóўнік 73, 74, 75, 82, 84, 86, 106, 142.

гуркаўніско 46. *гуркóвіско* 93. *гуркôвыско* 90.

гурковéніско 102. *гуркэвэ́ніско* 106.

гуркóўнішча 34, 35, 73, 81, 83 (рэдк.), 125, 127.

гуркóвішча 38, 119. *гуркóвішчэ* 114. *гуркóвішша* 16.

гуркóўя 38, 78, 81. *гуркóўе* 23.

гуркавéне 49а. *гурковéне* 94. *гуркавéньня* 100. *гурковы́ньне* 103.

пóле 120, 122. *пóлё с-пад гуркóў* 115. *пóля ад агуркóў* 19. *пóля дзе былí агуркí* 68.

градá 123. *градá з гуркáмі* 36. *грáды* 104. *грáды пасьля́ гуркóў* 100. *гря́ды* 117. *гря́ды з гуркóў* 85. *гря́ды ўбрáныя* 89. *на грáдах* 118. *грáды, дзе гуркí расл*í 121. *на грáдах* 56.

гарóд 117. *гарóд*[т] 70, 122. *горóд* 101. *агарóд* 116. *чысты(й) агарóд* 87.

Адзінкавыя: *гурóўнішча* 41. *агурчáнішша* 76. *огурчы́ско* 97.

Адведзены: *ліхá агурóчная* 7. *лéшка мóрхвы, агуркóў* 18. *лéшка ад агуркóў* 22. *капýсьнік, бручкóўнік* 28. *маркóвіско* 46. *гурóчнік — лícце і сцяблы гуркóў* 54а. *тут раслі агуркі* 63. *сéялі на грáдах* і *нáзвы поля німá* 72. *дзе(дэ, де) гуркі былы́* 92, 94а, 132, 135. *гуркэ́ булэ́* 98. *дзе (де) гуркі(ы) (раслі) рóслі, там дзе сéялі гуркí* 110. *квасóльнік* 130. *гарбýзнішча, бурáчнішча* 139.

Карта № 207

МАРКОВІШЧА

№ 308 «Пасля морквы: марковішча, марковіска...»

На карце картаграфаваліся назвы агарода, поля пасля ўборкі морквы. Як *маркóвішча* картаграфуюцца *маркóвішша, мархóвішча, маркóвішчо, моркóвішча, моркóвышчэ, моркóвішчэ,* як *маркóўнішча — маркóўнішша, маркóўнішчэ, маркóўнішче, моркóвнішчэ.* Як *марквя́нішча — мърквя́нішча, морквя́нішча, морквя́нішчэ,* як *маркв́яніска — морковéніско,* як *маркóвіска — маркóвіско, мôркôвыско, моркóвыско, моркóўніско, морквыско,* як *маркóўя — маркóўе,* як *маркавéня — морковéне,* як *маркавéнік — морквэ́ннік,* як *морквішча — мóрквішче.*

Матэрыял, які не адпавядае картаграфуемай рэаліі, або не раскрывае яе сутнасці, а таксама матэрыял, у складзе якога замест назваў гэтай рэаліі прыводзяцца адпавядаючыя ці блізкія па значэнню выразы і словазлучэнні, адводзіцца ад картаграфавання па н. п. 7, 17, 22, 25, 36, 41, 49, 52а, 56, 61, 63, 67, 68, 72, 74, 84, 87, 88, 89, 91, 92, 94, 94а, 95, 96, 100, 101, 103, 105, 107, 108, 109, 110, 111, 113, 115, 117, 120, 121, 122, 123, 132, 142.

маркóвішча 1, 4, 14, 29, 32, 33, 35, 37, 42, 43, 57, 59, 64, 66, 73, 75, 78, 79, 80, 81, 82, 118, 119, 124, 127. *маркóвішша* 16. *мархóвішча* 19. *маркóвішчо* 62. *моркóвішча* 139. *моркóвышчэ* 131. *моркóвішчэ* 140.

маргóвішча 2, 6, 21, 58.

маркóўнік 20, 39, 40, 69, 71, 77, 82, 86, 129, 130.

маргóўнік 3.

маркóўнішча 5, 8, 11, 12, 24, 27, 65, 83 (рэд.), 125. *маркóўнішша* 76. *маркóўнішчэ* 112, 135. *маркóўнішче* 138. *моркóвнішчэ* 114.

марквя́нішча 9. *мърквя́нішча* 8а. *морквя́нішча* 120а. *морквя́нішчэ* 134.

марквя́ніска 47. *морковéніско* 97.

маркóвіско 48. *маркóвіско* 51, 93. *мôркôвыско* 90. *моркóвыско* 96а. *моркóўніско* 102. *морквыско* 97.

маркóўя 25 (сучасн.), 38, 44. *маркóўе* 23.

маркавéня 54. *марковéне* 94.

маргавéня 47.

морквэ́ннік 106. *маркавéнік* 53.

морквішча 10, 81, 120а. *мóрквішче* 98.

Адведзены: *ліхá маркóўня* 7. *агарóд з-пад маркóўкі* 17. *ляхá пасьля́ мóрг'авы* 22. *маркóўя* (сучасн.) 25. *градá мóрквы* 6. *звычáйна сéіцца на градзé* 41. *на пóлі, тóлькі на грáдах сéюць* 49. *градá з мóркавы* 52а. *градá пасля́ мóрквы* 56. *дзе расла мóркаў* 61. *маркóўная пóля* 63. *пасéю пóслі мóрквы, дзе раслí гýркі* 67. *пóля, дзе мóркава былá* (сеялі на градах) 72. *грáтка с-пад мóрквы* 74. *дзе былá мóрква* 84. *грáдкі мóрквы убрáлі* 87. *гурыніщча* 88. *гра́ды мóрквы* 89. *дэ мóрква бýла* 91. *дэ мóрква булá* 92. *морковéне* 94. *де мóрква булá* 94а. *де мóрква рослá* 95. *де мóрква рóсла* 96. *градá, на ёй раслá мóркаў* 100. *горóд* 101. *де мóрква булá* 103. *мóркаў* дзе раслá 105. *горóд* 107. *де мóрква рослá* 108. *де мóрква рослá* 109. *пасьля мóрквы* 110. *дзе раслá мóрква* 111. *дзе мóрква рослá* 113. *града с-пад мóрквы* 115. *гря́ды, буря́чнік* 117. *пóле* 120. *грáды, дзе мóрква раслá* 121. *гарóд* 122. *градá, пóле(я)* 123. *де мóрква булá* 132. *учáстак, дзе мóрква расла* 142.

Карта № 208

БУРАКОВІШЧА

№ 339 «Пасля буракоў: бурачнішча, бурачніска...»

На карце картаграфаваліся назвы поля, агарода пасля ўборкі буракоў. Як *бурачнішча* картаграфуюцца *бурачáнішча, бурáчнішчо, бурáчнішчэ, бурáшнішча, бурáтнішша.* Як *бурáчышча — бурáчъшча,* як *бурáчнік — бурáшнік,* як *бурáчніска — бурáчніско, бурочныско, бурáшніска, бурáчаніско.* Як *бурáчыско* падаецца акцэнталагічны варыянт *бурачы́ско,* як *буракавіско — буракóвіско.* Адным знакам картаграфуюцца таксама *бурачы́нне, бурачыне.* Як *буракóўнішча — буракóўнійче,* як *буракóвішча — буракóвішче*[а].

Па н. пп. 17, 18, 22, 25а, 36, 49, 52а, 56, 61, 63, 65, 67, 68, 71, 72, 74, 84, 85, 87, 89, 90—92, 95, 96, 101, 102, 105, 106, 108—111, 113—116, 120, 121, 123, 129, 132, 135, 141, 142 матэрыял адводзіцца ад картаграфавання, паколькі ён не адпавядае рэаліі, не раскрывае яе сутнасці або не з'яўляецца назвай для гэтай рэаліі.

бурáчнішча 1, 2, 4, 6, 12, 19, 21, 24, 27, 29, 32, 33, 37, 43, 49а, 57, 58, 59, 64, 66, 69, 73, 80, 82, 88, 119 (сучасн. рэдк.), 120а, 122, 124, 130, 139. *бурачáнішча* 9. *бурáчнішчо* 60, 62. *бурáчнішчэ* 112, 134, 135, 136. *бурáшнішча* 54. *бурáтнішша* 16.

бурáчышча 7, 8, 9, 10, 11, 14, 41, 42, 127. *бурáчъшча* 8а.

бурáчнік 3, 20, 23, 53, 62. *бурáшнік* 54, 54а, 79, 86.

бурáчніска 48, 52, 94. *бурáчніско* 46. *бурочны́ско* 96а. *бурáшніска* 54. *бурáчаніско* 47.

бурáчыско 51, 94а. *бурачы́ско* 97.

бурачы́нне 103. *бурачы́не* 94.

буракóўнішча 76, 116, 125. *буракóўнішче* 138.

буракóвішча 35, 75, 78, 81, 82. *буракóвішче*[а] 98.

буракавіско 93. *буракóвіско* 107.

буракóўя 38, 44.

Адзінкавыя: *бурáчніца* 1. *варавíшча* 25. *бабóўнішча* 65. *буракóўнік* 82.

Адведзены: *агарóд з-пад бурякóў* 17. *лéшка буракóў* 18. *ляхá пасьля́ буракóў* 22. буракóў мнóга ні садзілі 25а. *градá буракóў* 36. *на пóлі, тóлькі на грáдах* 49. *градá з буракóў* 52а. *градá пасля́ буракóў* 56. *дзе расьлі буракé* 61. *бурáчная пóля* 63. *бабóўнішча* 65. *пóля, дзе буракí былі* 68. *на буракáх пасýць карóў* 71. *градá з-пад буракóў, сéялі на грáдах* 72. *грáтка с-пат буракóў* 74. *дзе буракí былі* 84. *гря́ды з буракóў* 85. *гря́дкі бурякóў* 87. *гря́да буракóў* 89. *там дзе буракі рôслі* 90. *дэ буракы́ булы́* 91. *дэ буракы́* 92. *де буракы́ рослы́* 95. *де буракы́ рослы́* 96. *горóд* 101. *боацьвініско* 102. *буракí дзе расьлí* 105. *загóны остáліса з-пад буракóў* 106. де буракы́ рослы́ 108. *де буракы́ рослы́* 109. *пасьля́ буракóў* 110. *дзе раслі буракі* 111. *дзе буракі росьлі* 113. *дзе буракê булі* 114. *пóлё с-пат буракóў* 115. *агарóд* 116. *пóле* 120. *грáды, дзе буракі раслі* 121. *градá, пóле йдзе буракí расьлі* 123. *де буракы́ булы́* 132. *дзе буракі булі, бурачнішчэ* 135. *карóвы хадзілі на буракýх* 141. *учáстак, дзе буракі расьлі* 142.

Карта № 209

КАПУСНІШЧА

№ 340 «Пасля капусты: капуснішча, капусніска...»

На карце картаграфуюцца назвы агарода, поля пасля ўборкі капусты.

Як *капýснішча* картаграфуюцца варыянты *капýснішша, копýснішчэ, капýснішчо, капýснішчэ, капýснішче,* як *капýснік — капýснык, капусняк,* як *капýсніска — капýсніско, капýснысько* і акцэнталагічны варыянт *капусны́ско.* Як *капуцéне* падаецца *капустéне.*

Па нас. пп. 17, 18, 22, 40, 49, 52, 56, 61, 63, 67, 72, 74, 85, 87, 89, 95, 101, 103, 105, 108, 109, 110, 111, 113, 114, 115, 117, 120, 121, 123, 132, 141 матэрыял адводзіцца ад картаграфавання, паколькі ён не адпавядае картаграфуемай рэаліі, не раскрывае яе сутнасці або не з'яўляецца назвай такой рэаліі (у тым ліку выразы і словазлучэнні).

капýснішча 1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 19, 24, 25, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 57, 59, 64, 65, 66, 68, 69, 73, 75, 80, 81, 82, 88, 116, 118, 120а, 124, 125, 126, 127, 139. *капýснішша* 16, 76. *копýснішчэ* 137. *капýснішчо* 53, 60. *капýснішчэ* 62, 134. *капýсьнішчэ* 112. *капýснішче* 138.

капýсніска 48, 49а, 52. *капýсніско* 91, 93, 94, 102, 107. *капýстніска* 122. *капуснысько* 94а (рэдк.), 97. *капусны́ско* 96а.

капýснік 20, 28, 29, 39, 40, 46, 47, 50, 51, 53, 54, 55, 71, 77, 78, 79, 84, 86, 106, 129, 130. *капýснык* 90, 92. *капýсняк* 93.

капýсціішча 2, 7, 25а, 27, 75.

капусця́нік 3, 23.

капуцéне 94 (месца і лісьце). *капустéне* 98.

капýстыско 96, 97.

Адзінкавыя: *качáнішча* 58. *капýсьсіско* 106. *капусця́нішчэ* 135. *капусця́ніска* 49а.
Адсутнасць назвы: 21, 26, 30, 31, 45, 70, 83, 99, 100, 104, 119, 128, 131, 133.
Адведзены: *агарóд з-пад капýсты* 17. *лéшка капýсты* 18. *ляхá капýсты* (або поле) 22. *капýсьнік, брукóўнік* 40. *ранéй і цяпéр на грáдах* 49. *капýсніска* 52. *пасля́ капýсты* 56. *дзе расла́ капýста* 61. *капýсная пóля* 63. *тóя пóля, дзе капýста былá* 72. *грáтка с-пат капýсты* 74. *грáды з капýсты* 85. *гря́дкі капýсты* 87. *гря́ды капýсты* 89. *де капýста рослá* 95. *горóд* 101. *на капýсты, де капýста булá* 103. *капýста дзе рaслá* 105. *капýста росла* 108. *де капýста рослá* 109. *пасьля́ капýсты* 110. *дзе расла́ капýста* 111. *дзе капýста рослá* 113. *дзе булá капýста, хрáпа* 114. *пóлё с-пат капýсты* 115. *гря́ды* 117. *пóле* 120. *грáды, дзе капýста раслá* 121. *градá, пóле* 123. *де капýста булá* 132. *капýснае пóле* 141.

Карта № 210

БРУЧКОВІШЧА

№ 341 «Пасля бручкі: бручкоўнішча, бручкоўніска...»
На карце адлюстроўваюцца назвы агарода, поля пасля ўборкі бручкі.
Як *бручкóўнішча* картаграфуюцца *бручкóўнішчэ, брушкóўнішча, брючкóўнішча*, як *бручкóўніска — брушкóўніско, брушкóўніска, бручкóўніско* і акцэнталагічны варыянт *бручкоўнысско*, як *бручкóўе — бручкóўя*, як *бручкавéня — брушкавéня*, як *брукквя́нішча — брукквя́нішчэ, брукквя́нішша*, як *брукóўнішча — брукóўнішчэ*, як *грыжóўнішча — грыжоўнішча, гръжóўнішча, грыжэ́ўнішча, грыжа́ўнішча і грыжóвішча.*
Па нас. пп. 18, 22, 49, 52а, 56, 61, 62, 67, 68, 72, 74, 85, 87, 89, 90, 91, 92, 94а, 95, 96, 98, 101, 105, 106, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 120, 121, 122, 123, 129, 132, 134, 142 матэрыял адводзіцца ад картаграфавання, паколькі ён не адпавядае рэаліі або не раскрывае яе сутнасці і не з'яўляецца яе назвай (у тым ліку выразы і словазлучэнні).
бручкóўнішча 24, 27, 33, 36, 37, 58, 65, 66, 73, 75, 80, 120а, 127, 139. *бручкóўнішчэ* 136. *брушкóўнішча* 59, 64, 69. *брючкóўнішча* 88.
бручáнішча 14, 29.
бручкóўніска 48. *брушкóўніско* 46, 47. *брушкóўніска* 49а. *бручкóўніско* 107. *бручкоўнысско* 96а.
бручкóўнік 25 (сучасн.), 28, 71.
бручкóўе 23. *бручкóўя* 78.
бручкавéня 20 (могуць сказаць). *брушкавéня* 54.
брукквя́нішча 82, 118, 124. *брукквя́нішчэ* 135. *брукквя́нішша* 78.
брукóўнішча 43, 116, 125. *брукóўнішчэ* 140.
брукóвішча 35, 42, 81, 82.
грыжóўнішча 1, 2, 4, 17. *грыжóўнішча* 6. *гръжóўнішча* 8а. *грыжэ́ўнішча* 14. *грыжа́ўнішча* 8. *грыжóвішча* 7.
грыжа́нішча 8а, 9, 10, 11.
Адзінкавыя: *гручкóўнішча* 2. *гручкоўнік* 3. *кáлічнішча* 13. *сінюшьша, сінюшышша* 16. *бручкóвішча* 19. *рыжóвішча* 32. *брукóўнік* 40. *брушкóвіско* 51. *бручкавéнішчо* 60. *брюцкóўнік* 79. *брюксоўнік* 84. *буксóўнік* (рэдка, мала садзілі) 86. *брукóвіско* 93. *бруковéне* (месца і лісце) 94. *брýквыско* 97. *брукóвенніско* 102. *брукóвынне, на бруковынні, де брýква булá* 103. *брýковэ́ніско* 106. *брукóўніца, от дóбре попослá корову на брукóўніцы* 138.
Адсутнасць назвы: 5, 12, 15, 21, 25а, 26, 30, 31, 34, 38, 39, 41, 44, 45, 50, 52, 53, 55, 70, 77, 83, 99, 100, 104, 119, 126, 128, 130, 131, 133, 137, 141.
Адведзены: *лéшка крýчкі* 18. *ляха пасьля́ брýчкі* 22. *ранéй і цяпéр на грáдах* 49. *пасьля́ брýшкі градá* 52а. *посьля́ брýшкі градá* 56. *дзе расла́ брýшка* 61. *дзе брýчка сядзéла* 62. *пóля, дзе брýшка былá* 68. *градá пасьля́ бýльмы* 72. *грáтка с-пат брýчкі* 74. *гря́ды з брýксы* 85. *гря́дкі брýчкі* 87. *гря́ды бýквы, брюквы* 89. *де брýква рôслá* 90. *дэ брýква булá* 91. *дэ брýква булá* 92. *де брýква була* 94а. *де брýква рослá* 95. де брýква рослá 96. *бруквéне[a] (гычка, стебло́, брýкве)* 98. *горóд* 101. *вéнбрух дзе рос* 106. *грáд[т]кі брукквэ́нніка* 106. *де брýква рослá* 108. *де брýква рослá* 109. *пасьля́ брýчкі* 110. *дзе расла́ брýчка* 111. *бульбя́нішчэ* 112. *дзе брýква рослá* 113. *дзе рослá брýква* 114. *пóлё с-пад бýльмы* 115. *агарóд* 116. *гря́ды* 117. *пóле* 120. *грáды, дзе брýчка расла́* 121. *пóле з-пад брýчкі* 122. *градá, пóле* 123. *де брýква булá* 132. *бурáчнішче* 134. *учáстак, дзе расла́ брýква* 142.

Карта № 211

БАБОВІШЧА

№ 348 «Я. н. плошча пасля ўборкі бобу: бабовішча, бабовіска...»
На карце картаграфаваліся назвы плошчы пасля ўборкі бобу: *бабóвішча, бабóўнік, бабóўнішча, бабаўё, бабóвіска, бабóўніско, бобовы́нне.*
Як *бабóўя* картаграфуецца *бабаўё*, як *бабавéня — бабавянё, бобовы́нне.*
Апісальныя канструкцыі рознага тыпу як: *поля ці ляха ад бобу, дзе рос боп* і іншыя картаграфуюцца адным адсылачным знакам.
Матэрыялы па наступных населеных пунктах: *пасля́ бóбу* 56. *поля ды усё;* няма спецыяльнай назвы 70. *боб садзілі на края́х грады́* 72. *малó сéюць, дзе сядзéла якó кáліва бóбу* 86. *боб на вялікáй плóшчы не сóдзюць* 89. *на краю грéткі сéілі* 99. *бобóўніско позберáно* 106. *не сéюць на вялікáй плóшчы, тóлькі на края́х грáдак* 112. *гря́ды* 117. *поле* 119, 120 адводзіцца ад картаграфавання.
бабóвішча 1, 2, 4, 6—8, 8а, 9, 11, 14, 17, 21, 24, 25а, 28—30, 32, 33, 38, 42, 43, 57—59, 63—66, 73, 75, 77, 79, 80—84, 87, 88, 104, 111, 116, 119, 120а, 122—127, 130. *бабóвішчо* 55 (рэдка). *бабóвішша* 16, 76. *бабаóвішча* 35—37. *бабоўвішча* 79. *бабóвышчэ* 131. *бобóвішчэ* 101, 115, 135. *бобóвішча* 136.
бабóўнішча 41, 44, 139.
бабóўнік 3, 26, 31, 38, 40, 52а, 69, 70, 74, 79, 82, 130. *бобóўнік* 106, 138.
бабóўя 25, 27, 78. *бабаўё* 19, 23.
бабóвіска 20, 48, 49а, 52. *бабóвіско* 46, 47, 51, 93. *бабавіско* 62. *бобавыско* 96а. *бобовы́ско* 97, 108, 109. *бобевíско* 107.
бобóўніско 102. *бобóвныско* 97. *бабóўніско* 94.
бабавéня 54. *бабавянё* 60. *бобовы́нне* 96, 103.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *бабавéнік* 54.
Апісальныя канструкцыі: *пóля ці ляха ад бóбу* 22. *градá пасля́ бóбу* 52а. *пóле дзе быў боп* 68. *гря́дка з бóбу* 85. *де біб ріс* 90. *де буб* 94а. *де быб ріс* 95. *де біб був* 103. *дзе боп рос* 105. *де біб ріс* 108. *дзе рос боп* (часцей) 111. *дзе боб рос* 113, 114. *грáтка, што садзілі боб* 129. *де буб був* 132. *дзе боб рос* 135. *учáстак, дзе рос боб* 142.
Адзінкавыя: *цівя́нішча* 2. *бъбя́нішча* 8а, *бутвéнішчэ[a]* 98.
Адсутнасць назвы: 5, 12, 13, 15, 18, 34, 39, 45, 49, 50, 53, 61, 67, 91, 92, 100, 110, 121, 128, 133, 137, 140, 141.

Карта № 212

СЛАНЕЧНІК

№ 347 «Я. н. сланечнік: падсолнух, сланечнік, сонечнік, соя...»
Карта адлюстроўвае пашырэнне найбольш распаўсюджаных назваў *сланéчніка.*
Як *сéмачка* падаецца *сéмачкі*, як *сланéчнік — ланéшнік* 5, *саланéшнік* 25, як *сóўнечнік — сóлнечнік*, як *падсóлнечнік — патсóлнушкі* 25, як *падсóлнух — патсóлнуха, патсóўнуха, патсóнуха*, як *кацёлка — кацéлка, кацéлкі.*
сланéчнік 9, 10, 11, 14, 21—23, 25а, 26, 27, 29, 31, 37, 40, 41, 49, 50, 53, 60, 62, 63, 64, 66, 80, 89, 93, 99, 100, 104. *сланéшнік* 11, 28—30, 34, 36, 38, 42—44, 68, 69, 73, 75. *слан́эчнік* 2—4, 6, 8, 8а, 18, 20, 24, 25а, 45—48, 51, 52а—61, 133. *слан́эшнік* 6, 35. *сланóчнік* 65. *слонéчнік* 91, 94, 101, 102, 106, 108. *слôнéчнік* 94а, 95, 96, 103. *сланéшнік* 90. *слонéшнык* 92. *слон́эшнык* 131. *слон́эчнік* 19. *слон́эчнык* 97, 131. *слын́эчнік* 97. *слонáчнік* 111. *сломáчнік* 105. *сланóшнік* 70. *сулон́эчнык* 92.
падсóлнух 42, 54, 87, 88, 128. *патсóлнух* 72, 76, 111, 112. *патсóлных* 13. *патсóлныха* 16. *патсóлнуха* 75, 82. *падсóлнуха* 121. *пудсóлнуха* 92. *патсóнуха* 71. *патсóўнуха* 84.
сóлнухі 126, 130.
падсóлнечнік 124. *падсóлнішнік* 1, 39. *патсóлнышнік* 12. *патсóлнашнік* 17, 36, 123. *патсóлнушнік* 49а, 83. *пыдсóлнушкі* 107.
сон 77, 118, 119, 121, 124, 125, 127, 136, 139—142.
сóнечнік 113. *сонéчнык* 109. *сунéчнык* 109. *сонéшнік* 114, 138. *сóнешнік* 115—117. *сóнішнік* 137. *сóнічнік* 137. *сóнашнік* 82, 110, 130. *сóняшнік* 120.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *падсо́начнікі* 112.
со́ўнечнік 120а. *со́ўнішнік* 135, 136. *со́ўнешнік* 114. *со́лнечнік* 126.
со́нца 74, 79, 81, 84, 86.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *падсо́нца* 87.
скулусо́нца 41, 42 (раней казалі).
слон 1, 7, 8, 15, 32, 33.
кацёлка 88. *каце́лка* 85. *каце́лкі* 79, 89.
се́мачка 67. *се́мачкі* 76.
Адзінкавыя: *кружэ́лкі со́нца* 62. *струле́ᵃчнік* 98. *колесо́* 107. *падсо́ўнік* 118. *со́мечнік* 122. *кружэ́лка* 128. *со́ўячнік* 134. *со́вечнік* 134.
Адведзены: *бадылі* 52. *сцябло́, ду́дка* 78. *кіе со́нечнія* 117.

Карта № 213

ШАЛУПІНЫ

№ 349 «Я. н. шалупіны ад бабовых раслін (струкоў) насення сланечніка: лушчавіны, шалупкі...»

На карце паказана супроцьпастаўленне назваў шалупін ад бабовых раслін і сланечніка.

Не ўлічваецца дыферэнцыяцыя аднаго і таго ж наймення па лікавых формах.

Як *шалуха* картаграфуецца *шърлуха́*, як *шалу́шкі — шарлу́шкі*. Формы *шалупа́йка, шалупа́і, шалупа́* падаюцца як *шалупа́йкі*, як *шалу́пкі — шалупінкі*, як *лупа́йкі — лупынкы, лупэ́йкі*, як *лупа́ўкы — лу́пайка*, як *стручкі — струкі, стру́чча, стручо́к*, як *скарлупа́ — шкоралу́па, шкарлу́пкі*.

Матэрыял па нас. пп. *шалупіны з бу́льбы* 35. *шарлу́пы, шарлупа́ ад арэ́хаў* 66. *гаро́х лу́шчыць, палужу́ квасо́лю* 116 адводзіцца ад картаграфавання з-за неадпаведнасці картаграфуемай рэаліі.

шалуха́ 2, 38, 67, 81, 88. *шолуха́* 14. *шылуха́* 35, 42, 44. *шълуха́* 34. *шылуха́* (ад слане́чніка) 35, 40. *шулуха́* 34, 36, 39, 78, 84, 91. *шърлуха́* 13.
шалупіны 6, 18, 25а, 64. *шълупіны* 41. *шалупіна* 2. *шчалупіны* 21.
шалу́пкі 8а, 10, 16, 17, 28, 29, 37, 75, 76 (радзей), 80, 82, 86, 121, 126, 129, 130. *шалупінкі* 24.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *шулупа́хі* 87. *шулупа́шкі* 83.
шарлу́пкі 8а, 12, 15.
шалу́шкі 1, 7, 8. *шарлу́шкі* 13.
шалупа́йкі 21, 30, 43, 75, 76, 77, 82, 115, 118, 119, 124—127, 142. *шалупе́йкі* 73. *шалупа́йка* 141. *шалупа́і* 26. *шалупа́йі* 68.
лушупа́йкі 120а. *лушупэ́йкі* 122.
шалу́п'я 2, 31, 33. *шылу́п'ё* 35. *шалу́пя* 5. *шалупа́* 105.
шалупінне 86. *шълупіння* 41.
лупіны 22, 25, 49, 49а, 51, 52а, 53, 58, 61, 65, 93, 104. *лупыны* 92, 96, 108, 131. *лупе́ны* 131. *лупіна* 23, 25, 48.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *шчалупіны* 21.
лупавіны 56, 100, 101.
лушчавіны 50, 55, 85, 99. *лушчъвіны* 41. *лушчовіны* 94.
лушчыны 46, 47.
лушпа́йкі 44, 87, 93, 113, 114, 117, 136, 137, 139. *лушпа́йкы* 132. *лушпа́йке* 98. *лушпе́йка* 98. *лушпа́нкі* 110.
лушпіны 57, 60, 63, 70.
лушпавіны 59, 62. *лушповіны* 102.
лупа́йкі 101, 107, 112, 113, 114, 120, 133, 134. *лупи́йкы* 95. *лупыйка* 95. *лупа́йке* 98. *лупынкі* 109. *лупэ́йкі* 122.
лу́павкы 94а. *лу́пайка* 106.
лупынне 97, 98.
лу́ска 3, 52, 74, 123, 134. *лу́скі* 4.
стручкі 2, 40, 90. *струкі* 1, 15, 81. *струке́* 66. *стру́чча* 11, 35, 69, 71, 81. *стру́чче* 90. *стру́ч'я* 69. *стручо́к* 138.
скарлупа́ 111. *шкоралу́па* 97. *шкарлу́пкі* 79.
Адзінкавыя: *гало́вы ад слане́чніка* 9. *шкалушына* 7. *шаму́шкі* 81. *бобовінне* 90. *пе́нкі бабо́выя* 89. *бутве́ᵃнеᵉ от бобо́вых растений* 98. *лу́па* 113. *горошо́ўнік* 117. *бобо́ўнік* 117.
Адсутнасць назвы: 45, 54, 128.

Карта № 214

ЛУШЧЫЦЬ

№ 350 «Ачышчаць ад лупін гарох, боб, фасоль: лушчыць, вылузваць»

На карце адлюстроўваюцца назвы, якія абазначаюць працэс вылузвання сямян бабовых.

Складаныя назвы-абазначэнні гэтага працэсу з прэдыкатыўнай часткай *нада, трэба* ў складзе з наступнымі лексемамі: *лушчыць, налушчыць, вылушчыць, палу́шчыць, лузаць* падаюцца без уліку іх прэдыкатыўнай часткі.

Пры адсутнасці ў адказах збіральнікаў форм незакончанага трывання, якія выкарыстоўваюцца для абазначэння працэсу лушчэння бабовых раслін, картаграфаваліся наяўныя формы закончанага трывання.

Як *лушчыць* картаграфуецца *лу́шчыць са струка́* 22, *лу́шчым* (боб) 120а, як *церабіць — тэрабыты*, як *шчалука́ць — атшчалука́ць* 25, як *лу́зацъ — луза́ць*.

Матэрыял, які дыферэнцуе працэс ачышчэння зярнят бабовых раслін ад шалупіння па ягонай колькасці, адводзіцца ад картаграфавання па н. пп. 70, 75, 77, 83, 113, 137.

лушчыць 3, 14, 15, 17, 18, 20, 26—28, 30, 32, 47—49, 50, 51, 52а, 54—59, 61, 62, 67, 99—101, 118, 122, 123, 133. *(нада, трэба) лушчыць* 1, 4, 19.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *налу́шчыць (трэба)* 48. *улу́шчыць* 54.
лу́шчыць 1, 5—12, 14, 15, 23, 29, 33—35, 39, 41, 45, 46, 52, 53, 60, 64, 85, 111, 126, 127, 135, 136. *лу́шчіць* 134. *лу́шшчыць* 16, 76. *лу́шчыты* 90—92, 94а, 95 (радзей), 96, 97, 103, 108, 132. *лу́шчыці* 93, 102. *лу́шчыті* 94. *лу́шчите* 98.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *палу́шчыць (нада)* 40.
вылушчыць 2, 8, 24, 25а. *вылушчыті* 94. *вылушчыты* 96.
вылу́шчвыць 87. *вылу́шчуваты* 90. *вылу́шчувате* 98.
луза́ць 37 (больш часта), 38, 63, 65, 66, 70, 71, 73—75, 106, 110, 115, 116, 119, 120, 120а, 126, 129, 135, 138, 139, 141, 142. *(трэба) лу́зацъ* 69, 80—82. *лу́зацъ* 107, 113. *лу́заці* 107.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *палуза́ць* 66, 117. *аблу́звацъ* 142.
лузка́ць 44, 79, 82, 84. *луска́ць* 44, 83. *лузга́ць* 43, 86.
лу́згаць 112. *лу́скаць* 77, 88, 89.
вылу́звацъ 31, 37, 67, 72, 104, 122, 130. *вылу́звыць* 87. *вілу́звацъ* 130.
лупіць 36, 78, 106, 122 (найбольш), 125, 135, 137. *лупыты* 108, 109, 132.
церабіць 114. *тэрабыты* 131.
шкалука́ць 25, 25а. *шчалуга́ць* 21.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *апшчалука́ць* 25. *вышчалу́каваць* 25а.
Адзінкавыя: *луждже́ць* 42. *квасо́ль ачышча́ць* 89. *лу́жыць* 105.
Адсутнасць назвы: 96а, 121, 128, 140.
Адведзены: *а як мно́га — пра́нікам абіва́юць* 70. *лу́скаць рука́мі хоць пра́нікам біць* 77. *малаціць* 75. *аббіва́ць* 83. *як багато́, то мало́цяць* 113. *обіва́ць, обіва́ла горо́хны, боб; як бага́то, мо́жно біць пра́нікам* 137.

Карта № 215

ЖАМЕРЫНЫ

№ 352 «Я. н. шалупінне ад таўчонага ільнянога семя і канопляў: жамерыны, жамерніны...»

З-за неадпаведнасці матэрыялу *талакно́* 88. *се́мна таўчо́ная* 100 тэме карты, ён адводзіцца ад картаграфавання.

Як *жаме́рыны* картаграфуюцца *жаме́рына, жаме́рiння*, як *жаме́ры — жъмяра́*, як *жмыха́ — жмы́хі*, як *ажаме́ры — ажаме́р'е, ажаме́рыны*, як *маку́ха — каму́ха, камуха́*,

мнякýха, як *мякіна — мнякіны,* як *ажы́мкі — ажэ́мкі,* як *шалупіны — шалупіння,* як *клінцы́ — клінкі, кління,* як *жмáкі — жмáка, жмáке.*

жамéрыны 14, 15, 16, 26, 27, 36, 43, 46, 57, 58, 64, 65 (ад канапель), 67, 68, 72, 77, 99, 104, 110, 118, 120 (рэдка), 126. *жамéраны* 25. *жамэ́рыны* 56, 62. *жамéрiны* 44. *жарéмiнi* 119. *жöмэ́рыны* 93. *жамéрына* 17. *жмéрыны* 94. *жамéрiння* 32.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *жамéрга* 57.

жамéры 15, 24, 25а, 26, 28, 30, 35, 38, 73 (ад канапель), 74, 77, 82, 123. *жáмéры* 37. *жъмярá* 13.

жамéркі 84, 86. *зямéркі* 40 (ад канапель).

ажамéры I (даўней) II. *ажамéр'е* 10, 11. *ажамéрыны* 10.

жмыхá 2, 3, (цяпер), 8, 9, 12, 14, 21, 34, 39, 43, 61 (ад ільна), 63, 65, (алею), 73 (ад ільна), 79, 105 *(ат ільну),* 110, 121, *жмухá* 5, 25, 59, 61, 73 (ільна), 111, 115. *жмахá* I (сучасн. назва). *жмýка* 59, 61. *жымыха* 55. *жмыхі* 39, 81.

макýха 4, 19, 47, 52а, 53, 69, 71, 75 *(аллінáя, канапéль),* 81, 88, 92, 95, 102, 108, 113, 114, 118, 120а, 126, 127, 132, 134, 135, 137, 142. *камýха* 70. *камухá* 70. *мокýха* 107. *мнякýха* 131.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *макукі* 18.

макýх 90, 91, 93, 96, 97.

мякіна 17, 48, 60, 116, 117, 119, 129, 139. *мнякы́на* 94а *(ад лну), мнякы́ны* 131.

палóва 87, 129, 130. *полóва* (льнянáя) 96а, 97, 131. *пулóва* 98.

ажы́мкі 2, 3, 6, 28. *ажэ́мкі* 22.

вы́жымкі 23, 75, 124.

жмáкі 31. *жмáка* 50. *жмáке* 54.

ажавíнне 31. *ажавíння* 78.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *ажэ́віны* 22.

шалухá 20, 112. *шълухá* 41. *шолухá* 17.

шалупіны 138. *шылупіны* 85. *шылупіння* 89.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *шалупáйкі* 141. *шалупáшкі* 83.

лупіны 49а. *лупы́ны* 109.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *лупáўкі* 101.

клінцы́ 6, 73 (у ільна). *клінéц* 6. *клінкі* 5. *кління* (ад ільна) 73.

Адзінкавыя: *шалýшкі* 7. *шкарлýпкі* 7. *высяўкі* 20. *кóлуп* 49. *кішчы́ны* 49а. *камякі (камя́к)* 52. *кішчары́ны* (а канопляў) 61. *шарóйкі* 80. *барабáн* 80. *вы́бойнік* 102. *жывы́ца* 103. *вы́товчкы* 103. *друз* 106. *лýска* 112. *пазáдкі* 122. *жаўмá* 136. *одыхóды* 138.

Адсутнасць назвы: 43, 45, 51, 76, 128, 133.

Карта № 216

ТЫТУНЬ

№ 353 «Я. н. тытунь: табака, табак, тытунь...»

На карце адлюстроўваецца геаграфія распаўсюджання наймення *тытýнь.*

Назвы: *табáка самасéйка* 4. *табáка жóўтая* 118. *табáка чóрная* 118 падаюцца як *табáка.*

Заўвагі збіральнікаў адносна традыцыйнасці або навізны назвы, частотнасці ўжывання, дыферэнцыяцыі назваў згодна са спосабам ужывання, а таксама іх гатункі, зафіксаваныя ў нас. пп. *табáк* (новае) 50, *табáк* (новае) 55, *табáка — у нос занюхваць* 59. *табáка* (нюхалі), *тутýнь* (курылі) 62. *тытýнь* (устар.) 67. *тобáка* (просты гатунак), гатýнкі: *мальтáн, турэ́цкі тытýнь або цюцюн* 75. *цюцюн — дóбры гатýнак тютюню, тытýн* (кураельны) 81. *тобáк* (новае) 95. *цюцюн* (даўнéйшая нáзва) 102. *табáка* (часцей) 124. *цюцюн* (трад.) 135. *табáк* (новае) 137 пры картаграфаванні не ўлічваліся.

табáка 3, 6—8, 10, 11, 14, 18, 21—25а, 28, 29, 37, 38, 45, 62, 68, 73, 74, 76—79, 82, 88, 101, 119, 120а, 123, 124, 126, 128—130. *тъбáка* 5; 8а, 12, 13, 15, 34, 37, 39, 41, 80, 86. *тыбáка* 35, 40, 42—44, 84. *тобáка* 75.

табáк 1, 9, 26, 31, 36, 47, 50, 54, 55, 58, 59, 60, 67, 70, 71, 81, 88, 92, 96а, 110, 112, 115—117, 120, 125, 127, 128, 133, 135, 137, 141, 142. *тыбáк* 7, 16, 30, 83, 84, 85, 87, 89. *тъбáк* 17, 32, 33, 39. *тобáк* 95, 102, 108, 138.

тытýнь 9, 18, 27, 64, 67, 110, 136. *тытýн* 19, 20, 46, 48, 59, 65, 72, 94, 99.

тутýнь 50, 52а, 53, 55, 56, 62. *тутýн* 49, 49а, 51—54, 57, 60, 61, 100, 104, 105.

цюцюн 35, 66, 69, 81, 87, 93, 102, 110, 112, 113, 115—117, 122, 135, 137, 139. *цюцюнь* 124. *ціцюн* 84, 94, 120, 127. *ціцéн* 107.

тытін 90, 91, 95, 96, 103, 131. *тытінь* 97. *тытін* 95, 98. *тітюн* 134. *тытюн* 102, 109, 132. *тютюн* 108. *тытюк* 94а.

Адзінкавыя: *самасéйка* 26. *самасáд* 97. *сымысáд* 85.

Карта № 217

САДЗІЦЬ БУЛЬБУ

№ 355 «Якімі словамі абазначаецца працэс пасадкі бульбы: садзіць, сеяць, класці...»

На карце супрацьпастаўлены назвы працэсу пасадкі бульбы. Фанетычныя асаблівасці пад увагу не прымаліся. Інфінітыў *кідаць* узнаўляецца паводле формы 3 ас. мн. л. *кідаюць* 34, а *садзіць* ад прыставачнай формы *пъсадзіць* 83. На карце адзначаецца пашырэнне назваў *садзіць, сéяць* і *кідаць* (бульбу ў разору) і не ўлічваліся семантычныя адрозненні.

Апошняе абумоўлена захаваннем назваў традыцыйнага спосабу пасадкі бульбы *пад рыдлёўку,* крыху пазнейшага — *пад плуг* і зусім новага — *машынай* (сеялкай). Акцэнталагічная форма *кідáць* картаграфуецца як *кідаць.*

садзіць 1—12, 14, 15, 17—23, 25а—27, 28—32, 34—36, 40—43, 44 (пад лапату), 45—65, 66 (даўней), 67, 68, 69 (цяпер), 71, 72, 75 (пад лапату), 77 (пад лапату), 83 *(пъсадзіць),* 84 (новае), 86—88, 109, 111 (пад лапату), 113, 116, 117, 119, 120, 122, 123, 127, 129—131, 132 (пад лапату) *дзе нізкé местá),* 135—138, 141 *(чэрэз бóрозну)* 142. *садзіці* (цяпер — *у мяккую борозну утыкáемо збóку)* 94, 102. *садыты (в загóны і граткы́)* 95, 103, *садэ́тэ (бýльбу садэ́тэ, ек грэ́дэ рóбляць, то сáдзяць бýльбу)* 98.

сéяць 24, 28, 69 (даўней), 70, 73, 74, 76, 77, 86, 105, 111 (пад плуг), 113—115, 118, 119, 120а, 121, 123—126, 129, 130, 135, 139, 141 *(у кáждую бóрозну).* сéіць 12, 13, 15, 16 (машынай), 30 (пад плуг), 31, 33, 35, 37, 38, 39, 41, 43 (часцей), 44 (пад плуг), 75, 78, 79, 80—86. *сіяты (в граткы́)* 95. *сіяты (в колхóзі машы́нами)* 103. *сіятэ* (пад плуг) 98.

кідаць 137, 141 *(у кожную баразну). кідать* 134. *кідаюць* (раней) 94. *кідáць* 59.

Адзінкавыя: *клáсці* 142.

Карта № 218

АБГАНЯЦЬ БУЛЬБУ

№ 356 «Як скажуць пра апрацоўку пасеваў бульбы: а) сошкай (акучнікам) ганяць, абганяць, абворваць, баразніць...»

На карце супрацьпастаўлены назвы апрацоўкі пасеваў бульбы сошкай (акучнікам). Парадыгматычныя, словаўтваральныя, часавыя формы выкарыстаны для ўзнаўлення інфінітываў незаконченага трывання *абганя́ць, ганя́ць, абвóрваць, акýчваць, плугавáць, распáхваць, асыпáць...* Адведзены ад картаграфавання *гънáць бýльбу* (аправіць рукамі), бо не адпавядае тэме карты.

Назвы *абганя́юць* 42, 99, 121, *абганя́ем* 110, *абагнáць* 25, *абгоня́ты, обогнáты* 96, *розгоня́ць* 114, *разганя́ць* 118, *паганя́ць* 10, *ръзгыня́юць* 13 картаграфуюцца як *абганя́ць.* Тое ж з назвамі пры дзеяслове *ганя́ць, абвóрваць, акýчваць, плугавáць* і *распáхваць.*

абганя́ць 1, 10, 19, 25а (плугам), 26, 27, 37, 52а *(плушкóм),* 53, 54, 56 (сошкай), 60—63, 67 (абганяць сошкай), 70—72, 76 *(сахой, плушкóм),* 81 (акучнікам, сахой), 99 *(абганя́ць сóшкаю),* 100 *(абганя́ць сóшкаю),* 104 (сошкай), 105, 110, *(абганя́ем сóшкай),* 112, 115, 116 (сошкай), 119 (сошкай), 120 (сошкай), 120а (сошкаю), 121 *(абганя́юць)* 124, 126, 127, 135, 141 (плугам), 142 *(распáшкай). абгъня́ць* 32, 41. *абгъня́юць* 42. *обганя́ць (абганялкай)* 139. *обгоня́ць* (сошкай) 107, 117, 137. *обганя́ты* 90 (рэдка), 95, 108, 109, 132. *абагнáць* (часам у маладых) 25. *разганя́ць* 118. *розгоня́ць (сошком)* 114. *паганя́ць* 10. *ръзгыня́юць* (сахой) 13.

ганя́ць 2 *(ганя́юць аку́чнікам)*, 6 (сахой), 9, 10, 11, 14, 22, 23 *(ганя́ць ра́кглам* (акучнікам), *ракглава́ць)*, 24, 28, 47, 49 *(ганя́юць со́шкай)*, 49а (сошкай), 57, 58, 59 (сошкай) 68, *(скародзяць, а потым ганяюць)*, 69 *(плушком)*, 73 *(со́шкай)*, 75, 77 *(со́шкай)*, 82, 111, 123. *гыня́ць (сошкай* — раней, *акучнікам* — цяпер) 7, 15, 29 *(гыня́юць у гра́нкі)* 43, 44, 79 *(гыня́ць — часцей, чым аку́чваць)*, 84, 85 *(гыня́юць сошкай або плугам)*, 87, 89. *гоны́ты* (рэдка) 95, 108, 132. *ганя́ты* 132. *разганя́ць* 82. *разганя́цца* 130. *розганя́ты* 132. *розгеня́ць* 113. *разагна́ць* 129.

абво́рваць 29. *абго́рваці* 93, 94. *абго́рваць сэ́шкою* 101. *обго́рваці* (рэдка) 102. *обго́руваты* 96, 103 (рэд.). *обго́рваць (плужко́м*, а даўней — *сахо́й)*. *або́раваць* 25. *або́рваць* 25, 122, 126. *абара́ць* 3, 25, 31. *або́раць* 74. *або́рываць* 16. *або́ръвъць* 41. *ôбо́руваты* 90, 91. *обо́руюць* 96а, 97. *обора́ты* 131. *абго́рваць* 18. *обгора́ты* 96. *выго́рваць* (плугам) 54. *падо́рваць* 64. *падо́рваць (плушко́м)* 66.

аку́чваць 30 *(аку́чваіш аку́чнікам)* 31, 65 *(аку́чваюць)*, 13 *(аку́чвъіiць акучнікам)* 79. *аку́чаваць* 17. *аку́цываць* 16. *аку́чываць* 35, 36. *аку́чыць* 39. *аку́чъваць* 41, 42 *(аку́чываюць)*. *аку́чуваць* 43. *аку́чаваць* 75. *аку́чываці* (рэдка) 94. *аку́чаць* 121 *(аку́чаюць)*. *абку́чваць* (сошкай) 138. *аку́чывыць* 40. *падаку́чываць, падаку́чыць (акушнікам)* 80.

асыпа́ць 50 (сошкай), 51 (сошкай), 55. *осыпа́ць* 102. *осыпа́ты* 103.

плугава́ць 20, 45 *(плушку́юць, а перш по́люць)*, 52 *(аплушкава́ць плушко́м)*.

распа́хваць 125, 128 (сошкай), 142. *распаха́ць* 129. *апа́хваць* 83. *абпа́хваць* 87. *падпа́хваць* 88.

Адзінкавыя: *праехъць со́шкай, пръіiжджа́ць со́шкай* 12. *паграні́ць сахо́й* 34. *падме́шаць* (больш часта) 37. *со́шкай со́ткі пашлі́ ме́раць* 48. *радлава́ць ра́длам* 53. *падмі́шаць, падмэ́шываць* 78. *падмі́ша́ць, падме́шваць (со́шкай)* 80. *пруганє́тэ* (праганя́ць) 98. *грані́чыць* (першы раз) 127. *сашкава́ць пара́ карто́плю со́шкай* (акучнікам) 46. *рабі́ць ду́чкі* 136. Параўн.: *дучáй, дучаёк* 'адтуліна, равочак, паглыбленне' (Гродзенскі, Ваўкавыскі р-ны Гродзенскай вобл.— Слоўнік беларускіх гаворак паўночна-заходняй Беларусі і яе пагранічча. Т. 2. Д—Л. Мн., 1980. С. 110).

Карта № 219

МАТЫЧЫЦЬ БУЛЬБУ

№ 356 «Як скажуць пра апрацоўку пасеваў бульбы: б) капанічкай (матыкай): абсыпаць, акучваць, акапанічваць...»

Прыставачныя і беспраставачныя назвы ўжываюцца паралельна. Аднакарэнныя беспрыставачныя назвы тыпу маты́каваць картаграфуюцца як прыставачныя — *абматы́каваць*. Дзеясловы закончанага трывання картаграфуюцца як незакончаныя. Перавага аддаецца пачатковым формам, а формы з гістарычным чаргаваннем картаграфуюцца як пачатковыя. Адзінкавыя акцэнталагічныя назвы картаграфуюцца як пашыраныя.

Адведзены ад картаграфавання назвы, якія не адпавядаюць тэме карты: *гъна́ць бу́льбу* (аправіць рукамі) 5, *піра́йці* (з матыкай пасля ганяння), *праехаць со́шкай* 12, *папраўля́ць рука́мі* 15, *або́рываць* 16, *папра́віць га́чкаю* 23, *апраўля́ць (як ганяюць, то матыкай апраўля́юць)* 24, *пъграні́ць сахо́й* 34, *разгыня́ць сахо́й; апхадзі́ць рука́мі* 39, *баранава́ць, сашкава́ць* 46, *со́шкай ме́раць* 48, *радлава́ць* 53, *скарадзі́ць* 68, *падмі́ша́ць* 78, 80, *прыкіда́юць, агіба́юць са́пачкай* 98, *бура́кі, карто́плі на по́лі се́кчы* 105, *по́ляць са́пкамі* 130.

маты́чыць 9, 11, 64, 72, 79, 85 *(маты́чуць маты́кай)*, 100, 115. *маты́чыці* 93, *абматы́чыць* 11, 81, 115. *аматы́чыць* 66. *амматы́чыць* 31. *паматы́чыць* 70. *пыдматы́чыць* 35. *обмотэ́чуць* 97. *абматы́чываць* 26. *пыдматы́джывыць* 35.

маты́каваць (матычкай) 2. *матыкава́ць* 22, 49 (матычкай), 69 *матыку́юць маты́кай каля хаты* 45. *матыкува́ты* 91. *абматы́каць* 111. *маты́гаваць маты́чкай* 3.

ако́пваць (капаніцай) 116, 120 *(капаніцаю)*, 120а *(капаніцаю)*, 109 *(осыпа́ты, потом заступом око́пваю)* 141, *апко́пваць* 73. *ако́паваць* 6 *(ако́паваюць ла́пкай)*. *ако́пувыць* (капаніцай) 76. *абко́паць* (капаніцаю) 122. *апко́пуваць* (капаніцай) 126. *абко́ппаць* 135. *око́паць* 137, 138 (капанічкай), 139.

ака́паваць 1 *(ака́паваюць капыля́ркай)*, 9, 124, 142 (секачом). *ака́пъвъць* 8а. *акапава́ць* 9. *абка́пъвъць* 41. *апка́паваць* (цапкай) 8. *апка́пывыць* 44. *апка́пувыць* 131 (капаніцай), *апка́пваць* 74. *ака́паць (ака́паюць)* 121. *абка́паць (абка́паюць)* 42. *апка́паюць драбачо́м)* 68, 38 *(кыпаніцай)*, *акапа́ць* 76, 127, 129. *апкапа́ць* (матыгай) 4. *апкапа́ць* (матычкай) 2, *капа́ць (капачкаю)* 49.

аку́чваць 28, 30, 47 (матычкай), 53, 54, 61, 66, 67, 125, 141 (капаніцай), 142. *аку́чвыць* 87. *аку́чаваць* 14, 17, 29 (матыгай). *аку́чуваць* 43. *аку́чъваць (цяпкай)* 33. *аку́чываць* 36, 111, 123. *аку́чывыць* 83, 84. *аку́цываць* 16. *апку́чываць* 32. *оку́чуваты* 131. *оку́чыць* 71. *оку́чаць* 96а *(оку́чуюць)*.

асыпа́ць 20 *(гачкай)*, 46 *(капанічкай)*, 49а (матыкай), 50 *(га́каю або драпачо́м)*, 52 (матыкай), 52а *(дра́пцам ці саке́ркаю)*, 53 *(драпачкай ці драпцамі)*, 55, 58 *(драпцамі)*, 60, 61. *осыпа́ці* 94 (гачкаю), 102. *осыпа́ць* 110 *(осыпаем матычкай)*, *осыпа́ты* 95, 96, 101 *(гако́ю)*, 103, 108, 109. *усыпа́ты* 109. *осіпа́ць* 112. *апсыпаць* 25а. *осіпа́ць* 112. *абсыпа́ць* 40 (сюды ўваходзіць і праполка) 75, 99, 104. *апсыпа́ць* 2, 54, 56 (матыкай), 59 (матыкай або лапатай), 62 *(драсоўкай)*, 63, 77 *(апсыпа́юць)*. *апсъпа́ць* 8а.

капані́чыць 48 *(капанічкай)*, 77 *(ссякаць траву, апсыпаюць)*, 80 *(капаніцай)*, 82, 118, 119 *(капаніцай)*, 126, 128. *къпані́чыць* 42 *(къпані́чуць къпаніцай)*, *абкапані́чыць* 37, 127. *апкапані́чыць* 78. *абкапані́чаваць* 81 (матыкай). *абкапані́чаваць* 75.

капылі́ць 39 *(къпъло́м* — матыкай), 13 *(капы́люць капілкай)*. *капылі́ць* 32.

абго́ртаць 65. *абго́ртваць* 72. *агарта́ты* 108, 109 *(каждого радка́)*. *пудгорта́ты* 131. *убгора́ты* 92. *вгорта́ты* 90.

агрэ́баць 112. *огрэ́баць* 114 *(сапкай)*. *огрэ́баць* 106 *(мотыкой)*, 137. *обгрэ́баць* 134. *огрэ́баці* 107 *(капачкай)*. *огрыбваты* 132. *огрыба́ты* 131. *обгрэ́баць* 117 *(капаніцай)*.

аббіва́ць 84, 86, 89. *абіва́ць* 83. *падбіва́ць* 88. *абабі́ць* 18 *(капачкай)*.

Адзінкавыя: *аграсава́ць* 27 *(аграсу́юць грацо́ўкай)*. *гачкава́ць* 57 *(гачкава́ць га́чкай)*. *радлава́ць* 53.

Карта № 220

ПАПЯРОЧКА (ПРА БАРАЗНУ)

№ 357 «Я. н. кароткія папярочныя барозны, засаджаныя бульбай: канчары, папярэчкі, папрыцы...»

На карце супрацьпастаўлены назвы бульбяной папярочнай баразны. Формы множнага ліку картаграфуюцца як адзіночны *(папяро́чкі — папяро́чка)*. Аднакарэнныя назвы згрупаваны па асновах: *папяро́чк-, папярэ́чк-, папярэ́чн-, упяро́чк-, упяро́чн-, упе́рачк-, пе́рак-, перакава-, адор-, канчар-, прыгалавач-*. *Папярэ́чка* 100 картаграфуецца як *папяро́чка, поперечня́к* 102 — як *папярэ́чнік, упярэ́чка* 117 — як *упе́рачка, пяра́к, перачо́к* 70, *перакаве́ц* 69, *перакаве́нь* 75 — як *пе́рак*.

Адведзены ад картаграфавання, бо не адпавядаюць тэме карты: *бурузне* — адна, *бурузні́* — многа 97, 98, *так не са́дзяць* 129.

папяро́чка 23, 49а, 53, 58 *(папяро́чку садзілі кап конь не таптаўся)* 65, 67, 72. *папяро́чкі* 31, 50, 51, 54—56, 59, 62, 71 *(ко́нчылі садзі́ць карто́шку? — Ага, ко́нчылі, а яшчэ папяро́чкі)*, 99, 104, 111, 115, 124. *паперёчкі* 88. *пупяро́чкі* 43. *пъпяро́чкі* 41. *пыпяро́чкі* 79. *папярэ́чка* 100.

папяро́чная: пыпяро́чныя 83. *папяро́чныя баро́зны* 4, 53, 80, 81, 86. *папяро́чныя* 27, 37. *папяро́чны заго́н* 61. *папяро́чныя гра́ткі* 63. *папяро́чныя гра́дусы* 105. *папяро́шныя баро́зны* 68. *пыпяро́шныя канцы́* 87. *пяро́чныя баро́зны* 24.

папярэ́чка 25а, 49, 52а. *попэрэ́чка* 107. *пупарэ́чка* 106. *папярэ́чкі* 4, 11, 45, 46, 48 *(папярэ́чкі былі саўсім кароткія)*, 53, 118. *пупі́рэчкі* 16. *пупере́чкі* 17. *попарэ́чкі* 136. *поперэ́чкі* 137. *попаре́чкі* 138 *(огрэбла уже й попаре́чкі)*, *попарэ́чкі* 14. *пъпярэ́чкі* 13. *пъпі́рэчкі* 32. *пыпярэ́чкі* 35, 40. *пярэ́чка* 25. *пярэ́чкі* 5, 8а, 44, 45, 135.

папярэ́чная: папярэ́чныя баро́зны 2, 3, 8, 19, 20. *папяре́чныя баро́зны* 6. *папярэ́чныя* 30, 53. *попырэ́чны* 96а. *пупярэ́чныя* 29. *пъпярэ́чныя баро́зны* 8а. *пъпяре́чныя баро́зны* 34. *пярэ́чныя баро́зны* 21. *попыре́чный загін* 96.

папярэ́чнік: попыре́чнык 90. *попэрэ́чнык* 91. *пупыры́чнак* 92. *папарэ́чнікі* 93. *попере́чнякі* 94. *попыры́чныкі* 95. *попырычна́к* 96. *поперечня́к* (адз.), *поперечнякі* (мн.) 102. *попырычня́к* (адз.) 103. *поперэ́чнік* 113. *попэрэ́чнік, попэрэчне́к* 131. *попыре́чнік* 132.

упяро́чка 116. *упяро́чкі* 84, 124.

упяро́чная: упяро́чныя рады́ 125, 126. *уперо́чныя радкі́* 128. *упяро́чныя* 130. *упяро́шныя баро́зны* 85.

упе́рачка 110 *(упе́рачку атво́рваць)*. *упярэ́чка* 117.

пéрак 66 (*пéрак рóбіш*), 68 (*у канцы пéрак сеяць трэба*). *пяра́к, перачóк* (пам.-ласк.) 70. *перакаве́ц* 69 (*на перакаўцы баразён пяць*). *перакаве́нь* 75 (*піракаўна́* р. скл.).
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня. *упóпірак* 42. *упóперак* 140, 141. *упёрак* 130.
перакавáя: перакавáя баразнá 28. *перакавы́я барóзны, перакавы́ загóн* 66. *пірікавы́я* 28, 33. *піракавы́я барóзны* 37, 89. *перакавы́я* 74. *перакавы́я барóзны* 66, 73. *перкавы́я барóзны* 36. *паракавы́ загóн* 66.
адóрак 18, 22. *адóр* 57. *атóрак* 64, 77 (5—6 баразён), 119, 121, 122, 139 (*атóрак* — часцей, *прыкíдка* — радзей). *атýрак* 142. *атóры* 7 (*атóры а даўгая баразнá*, г. зн. *атóры і даўгáя баразнá*), 9, 26. *атóра* 120, 120а. *атóркі* 120, 120а, 127.
кáнчар: кáнчур 74, *канчарэ́* 47 (*на канчарах зелле ўзялося, ні абабраццa*), 53 (*канчарэ́ — могуць быць і папярэчныя і ўздоўж*) 60.
прыгаловач: прыголовач (адз.), *прыголовачі* (мн. л.) 108, 133, 134, *прыголовач* 114, *прыгалавашкі* 112. *прыголовáшка* 137.
угалóвач: уголóвач 101. *узгалавáшкі* 122.
Адзінкавыя: *лаўкі* 6 (*лаўкі і папярочныя барозны*), *абарóт* 39. *абарóты* 15. *обугоны, канцы* 35. *канчáты* (рэдка) 54. *градочкы* 95. *загіньчык, загóнец, каротка ріска* 96. *узнáчкы* 109 (вельмі малая баразна, толькі што знак баразны). *гаткі* 123. *загóны* 132. *прыкíдка* 139 (*аторак* — часцей, *прыкíдка* — радзей).

Карта № 221

КУСТ БУЛЬБЫ

№ 358 «Як называецца адзін корч бульбы: каліва, куст, корч, гняздо?..»
На карце супрацьпастаўлены назвы аднаго куста бульбы. Фанетычныя асаблівасці пад увагу не прымаліся.
Назвы карчýк 60, карчóх 94 картаграфуюцца як *корч*, каліво́ 5, кáліво 99, кáльва 45, кáльво 47, 49, 50, кылівíна 16 — як *кáліва*, цявіна 105, цівіна, цяўвіна, цяцівінá 85 — як *цяцíйка*, карэ́нь — як *кóрань*.
корч 23, 26, 31, 37, 46, 50 (рэдка), 51, 53, 54, 56, 61, (рэдка), 62—77, 81, 82, 87, 90—96, 96а, 97—104, 107—110, 112—115, 117—122, 124—128, 131—141. *карчýк* 60, *карчóх* 94.
куст 1 (куст бульбы) 3, 12, 13, 16, 18—20, 26 (нов.), 27, 36, 39, 42—44, 52, 53, 57—59, 61, 78, 79, 83—85, 87—89, 111, 116, 130.
кáліва 2, 6, 8а, 9—11. 21, 22, 24, 25а, 28—30, 32, 34, 37—39, 48 (*картофлі было многа пад калівам*), 52а, 53, 55, 75, 80, 81, 86, 87, 106, 118, 123, 125, 128—130, 139—142. *кáлява* 25. *кáліво* 99, 106. *калівó* 5. *кáльва* 45 (*пяць кальваў картоплі абматыкавала і дошч пайшоў*), 49а, 54. *кáльво* 47. *кáльво* 49, 50 (*кáльво картопяль*), 55 (ніякі род, рэдка), *кълива* 6. *кылівíна* 16 (*кылівіна — тріццыць бýльбін*»).
цяцíйка 40 (*цяцíйку выцігнуў акызáлыся пяць бýльбін*). 41 (*выкыпыў трі цяцíйкі і на абет бульбы хвáціць зваріць*). *цявіна* 105 (*выкапаў цявіну картополь*), *цівіна, цяцівінá, цяўвіна* 85 (паведаміў Яшкін І. Я.).
кóрань 58. *кóрінь* 89. *карэ́нь* 4 (*карэ́нь бýльбы вы́капала*).
гняздó 15, 16, 35 (нов.).
Адзінкавыя: *былíна* 7 (*вырвала быліну, а пыт былінай і бульбы німа, а буваіць і дваццаць бульбін пат былінай*). *кургáн* 33 (*кургáн бульбы вырылі, бульба курганáмі родзіць*). *грáнка* 35. *грузнó* 17.

Карта № 222

КАПАЦЬ БУЛЬБУ

№ 360 «Увосень бульбу выбіраюць, капаюць...»
На карце супрацьпастаўлены назвы працэсу выкопвання з зямлі клубняў бульбы. Фанетычныя асаблівасці пад увагу не прымаліся. Інфінітыў узнаўляецца з формы трэцяй асобы.
Адведзены ад картаграфавання дзеясловы *падбірáць* 41 (*у саўхозе*) *выгóрацъ* 20 (*выгóруйюць*), *выгóрваць* 45 (*выгóрваць, а потым выбіраць*), бо не адпавядаюць тэме карты.
капáць 1—4, 8, 9, 10—20, 22, 23, 30—39, 47, 48, 49а, 50—52, 52а, 53, 54, 57—59 (капаць лапатай на градзе), 60—66, 67 (рыдлёўкай), 69 (*капáць* — цяпер), 70—77, 82, 86, 88, 93, 111—113, 115—132, 135, 136, 139, 141 (у гародзе), 142. *капáяць* 21, *капáюць* 56, 99, 100, 105—110. *копáць* 90, 91, 94 (*седзячы і копашкою*), 101, 102, 136, 137, 138. *копáты* 95 (у в. Заверша, Ташчыты, 25 км ад Сіманавічы), 96, 96а, 103. *копáюць* 97, 103. *копáють* 96. *купáюць* 98 (*купаюць купаніцаю*). *кыпáць* 5, 7, 40, 78—80, 83—85, 87, 89. *купáць* 92. *къпáць* 8а, 39, 41, 42—44.
выбірáць 6, 9, 23, 25а—28, 39, 42, 45 (*выгорваць, а потым выбіраць*), 46, 49, 49а, 53, 54, 57, 59, 60, 63, 67 (за плугам), 68, 69 (трад.), 87, 90, 92, 94 (рэдка, плугам), 111, 137. *убірáць* 114, 142. *выбырэ́ты* 96. *въбірáць* 8а. *вы́бралі* 24. *выбырáюць* 96а. *убірáюць* 134. *бярýць* 24, 25.
рыць 84, 87.

Карта № 223

БУЛЬБЯНІШЧА

№ 361 «Я. н. месца, дзе расла бульба: картаплянішча, бульбянішча, картапляніско...»
На карце супрацьпастаўлены назвы поля, дзе расла бульба. Фанетычныя асаблівасці пад увагу не прымаліся. Назвы *бульбе́лішча* 28, *бульме́нішча* 68 картаграфуюцца як *бульбя́нішча, бульвóвіско* 93 — як *бульбавіска, бульбя́нна* — як *бульбя́нне, бýльбавішча* 81 — як *бýльбішча, бульбе́нне* — як *бульбя́нне, бýльбáвішча* 81, 85, 87 — як *бульбóвішча*.
Назвы *бульбе́лішча* 28, *бульбінішча* 52а картаграфуюцца як *бульбе́нішча, бульбавішча* 81 — як *бýльбішча, бульбе́нне* — як *бульбя́нне, картапле́нішча, картафле́нішча* 54 — як *картаплянішча, картафля́ніск* 48 — як *картапля́ніска, картапле́ніско, картафле́ніска* 54 — як *картапля́ніска*.
бульбя́нішча 1—8, 8а, 9—11, 13—15, 17, 19, 21, 22, 24, 29—35, 37—39, 42—44, 49, 57, 70 75, 77, 78, 80, 82, 86, 88, 110, 111, 118, 123, 125, 126 (*бульбя́нішча* — новае), 127, 130. *бульбя́нішша* 76. *бульбя́нішчэ* 106. *больбя́нішча* 119.
бульбóвішча 27, 35, 36, 79, 81, 83, 84, 89 (*нада пірапахаць бульбовішча*). *бульбóвішче* 98. *бýльбáвішча* 81, 85, 87 (паведаміў Яшкін І. Я.).
бульбóўнішча 8а, 23, 35, 41, 58.
бульбе́нішча 81, 85, 87 (паведаміў Яшкін І. Я.), *бульме́нішча* 68. *бульбе́нішча* 82. *бульбе́лішча* 28. *бульбінішча* 52а. *бýльбішча* 16, 25а, 133. *бульбішча* 12. *бульбішча* 81, 87 (паведаміў Яшкін І. Я.). *бýльбішче* 134.
бульбя́ніска 51. *бульбя́ніско* 46, 47.
бульбóвіска: бульбóвіско 107, 108 (рэдка). *бульвóвыско* 109, 132. *бульвóвіско* 93.
бульбя́нне 74, 86, 128 (*тады восенню ўзорвалі бульбянне*). *бульбя́нна* 25, 82, 121, 124. *бульбе́нне* 26. *бульбя́ння* 80.
бульбóўнік 35, 37, 40, 73 ('поле, дзе расла бульба' і 'батва' — *пайду жаць бульбóўнік*), 82, 85 (*«ізноў на бульбоўніку будзем бульбу садзіць»*), 107, 129.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *бульбя́нка* 20, 52. *бульбе́шнік* 82.
картапля́нішча 45, 54, 63, 64 (трад.), 66, 69, 72, 104, 105, 116, 118, 120, 122, 127, 139, 140, 141, 142. *картапля́нішчо* 50 (*картопля́нішчо паравóрваюць і сеюць жыта*), 53, 55, 60. *кыртыпля́нішча* 87. *картапля́нішчэ* 115, 135. *картопля́нішча* 136. *картопля́нішчэ* 101. *картафля́нішча* 54, 56, 57, 59, 61, 64, 65, 67, 68 (нов.), 69, 71, 110, 112, 117, 125, 126. *картафля́нішчо* 53. *картапле́нішча* 54. *картафле́нішча* 54.
картапля́ніска 54. *картапля́ніско* 50 (радзей), 53. *картопля́ныско* 98а. *картафля́ніск* 48. *картафля́ніска* 18, 49а, 54. *картафля́ніско* 46, 53, 100. *картофля́ніско* 94. *картапле́ніско* 54. *картафле́ніска* 54.
картóпліска: картóпліско 51, 90. *картóплыско* 92, 95, 96, 97, 103 (рэдка), 108. *картыпніско* 102. *картóфліско* 91.
картóплішча 113. *картóплішчэ* 114, 138. *картóплышчэ* 131. *коуртóплішчэ* (*на куртóплішчэ добра расце аўйос*) 137.

картапле́нне: картапле́нё 99. *картоплы́нне* 103.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *картафля́нка* 20. *картапля́нік* 62.
Адзінкавыя: *поко́пышчэ* 131.

Карта № 224

КАПЕЦ БУЛЬБЫ

№ 362 «Я. н. сховішча для бульбы на паверхні зямлі: капец, бурт...»
На карце супрацьпастаўлены назвы кучы бульбы на паверхні зямлі, якая накрываецца саломай і прыкопваецца зямлёй для захоўвання ўзімку. Фанетычныя асаблівасці пад увагу не прымаліся.
Назвы *капя́к* 81, *капа́к* 82, картаграфуюцца як *капе́ц, коп* 16, *копка* 8а — як *ако́п, стажо́к* — як *стог*.
Адведзены ад картаграфавання, бо не адпавядаюць тэме карты: *я́ма* 9 (укапаная ў зямлю), 18 *(у яму закопваем)*, 23 *(яма, на яме зверху* капец пяску), 45 (дома), 49а, 52а *(дайней у яму засыпалі)*, 54, 98, *я́мка* 97. *склеп* 49а. *лаба́с* (рэдка) 50. *склеп* 45, 54. *сто́пка* 72 *(сыпалі ў стопку). по́граб* 93 *(скапэ́ц, а як большы, то пограб 'бурт'). сто́пка (дома, бурт — у калхозі)* 100. *пограбы* 106.
капе́ц 2 *(у капцы́ закапываюць)*, 4 *(капцы́ абкладáлі саломай і апсыпалі зямлёй, у калхозі капцы длінныя)*, 5, 6 *(дайнейшае, цяпер не ўжываецца)*, 9 *(капе́ц круглы, авальны на паверхні)*, 10 *(у капцах бульба не змёрзніць)*, 11, 15, 20 *(бульбу трэба схаваць у капец)*, 21, 24, 25, 25а *(завуць капец — хто дома хавае, а бурт — у калхозі)*, 26, 27, 30 *(капе́ц, бурт —* абодвы словы новыя), 31 (капец круглы), 35 (капец круглы), 36 (капец малы, бурт вялікі), 38, 43 *(капец, бурт у саўхозі)*, 44, 45 *(капец у саўгасе, дома — яма, склеп)*, 46—49, 52 *(капец, бурт — доўгі капец)*, 53, 54, 56, *(капец,* мн. л.— *капцэ́)*, 57, 58—61, 62 (капец круглы), 63—67, 68 *(капе́ц — дома і ў саўхозі)*, 69—71, 73, 74, 76 *(капе́ц — дома, бурт — у калгасе)*, 77, 78, 80, 82 *(капе́ц — бальшы́, круглы, бурт на 2—4 каля́іны)*, 84 (капец круглы), 85, 88, 104—106 *(копцэ́)*, 107 *(хова́лі бульбу ў лёху, у капцыех на зіму)*, 116, 118 (круглы, трад.), 120, 120а, 121 (капец — трад.), 122 *(копцы)*, 123, 124 (капец круглы), 125—130, 135, *капец* 139 (круглы). 140—142 (круглы) *(капе́ц — дома, бурт — у саўхозі). капэ́ц* 79. *копе́ц* 138. *капя́к* 81 *(капя́к — круглы, бурт — доўгі). капа́к* 82 *(капа́к — круглы бурт на адзін комін)*.
скапе́ц 40 *(скапе́ц — бальшой бурт)*, 41, 42, 50, 51, 55, 72 *(скапе́ц — у калхозі)*, 75 *(скапе́ц — круглы)*, 99, 110 *(малыя круглыя, дома)*, 112 (дома), 119 *(невялікі капец), скапэ́ц* 93 *(скапэц, а як большы, то пограб 'бурт')*, *скопе́ц* 94, 95 (невялікі капец), 96 (невялікі капец), 102 (невялікі капец), 103 *(ярус — довгасты, мешков сорак, скопец, бурт — велікі)*, 108, 109, 113, 137 *(ско́пе́ц — дома, бурт — у калхо́зе). ско́пыц* 90. *ско́пыць* 131. *скопе́ць* 131. *скіпэ́ць* 92.
бурт (у калхозе), 2, 3 *(бурты́ — цяпер)*, 7, 8 *(бурт бульбы — вялікі капец)*, 8а, 9 *(бурт — доўгі капец, новае слова)*, 10 (нов.), 14, 16 *(для бульбы — доўгі бурт робіцца, а для буракоў круглай формы)*, 18 *(у калхозі бурты)*, 19, 22, 25 *(бурт — у калхозі)*, 29 *(бурт — прадаўгаваты капец, у калхозі;* нов.), 31 (прадаўгаваты), 32, 34, 35 *(бурт — доўгі)*, 36 *(бурт — вялікі)*, 37, 39 *(бурт — вялікі)*, 40 *(бальшой бурт)*, 41 *(бурт — рэдка)*, 42 *(бурт — у калхозі)*, 53, 54, 55 *(бурт —* нов.), 57, 61 (нов.), 66 (пераважна доўгі), 67, 73, 75 (прадаўгаваты), 79 (большы, чым капец, па памеру), 83, 84 (доўгі, нов.), 85, 86 (нов., *у калгасі)*, 88, 89, 91, 95 *(у калхозі)*, 96 (вялікі), 98 *(у калхозе)*, 100 *(у калхозі)*, 102 *(бурт — вялікі)*, 108 (рэдк., нов.), 110 *(доўгі ў калхозі)*, 111, 112 (у калгасе), 115, 117, 118 (доўгі, нов.), 119 *(вялікі ў калхозе)*, 121 *(длінныя ў калхозі)*, 124 (прадаўгаваты), 125, 127, 129, 130, 134 (нов.), 136, 137 *(у калхозе)*, 139 (доўгі, цяпер), 142 *(доўгі, у калхозі)*.
ако́п 12, 13, 16 (трад.), 17, 39 *(ако́п — капец)*, *коп* (трад.) 16 *(круглы капец бульбы, буракоў). ко́пка* 8а.
стог 1 (стох бульбы), 6 (агульнапашырана), 8а *(бульбу ў стагі хаваюць)*, 9 (стох), 29 (круглы, трад.), *стажо́к*, 8 *(стажок бульбы, бурт бульбы — вялікі)*.
Адзінкавыя: *ку́ча* 7. *кага́т, кага́тчык* 86 *(раньшы круглы дзелалі), кыга́т* 87, *ре́я (рейа — вельмі вялікі скапец)* 95. *мыляр, мыля́рык* (маленькі) 96а. *рэ́жа* 101 *(рэжа длінная). я́рус* 103 *(ярус — довгасты, мешков сорак, скопец — меньшы, круглы), ко́нус* — 123.

Карта № 225

ЗАСТАРОНАК У ГУМНЕ

№ 368 «Я. н. запоўнены снапамі збожжа застаронак у гумне: старонка, сціртa, тарпа, торп, стоўп...»
Картаграфуюцца лексічныя варыянты назвы застаронка, які запоўнены снапамі, і ўлічаны фанетычныя, словаўтваральныя і акцэнталагічныя асаблівасці гэтых назваў-слоў.
Як *застаро́нак* картаграфуецца *астаро́нок*. Як *скі́рта* картаграфуецца *скі́рты*. Адным знакам картаграфуецца *клат, кладня́, кладні́к*. Ад картаграфавання адведзены лексемы, якія маюць іншае значэнне або іх значэнне няяснае: *тырпа́, клёшня, галамяно́*, 'частка застаронка паміж сохамі' *або запе́ра*, значэнне якой няяснае.
старана́ 14, 17, 29, 36, 38, 46, 47, 49, 49а, 53, 57, 59, 61—63, 65, 71—73, 75, 81, 82, 93, 99, 115, 120. *стърънá* 8а, 15, 32, 34, 39, 83. *стърана́* 33, 37. *стырына́* 16, 35, 40, 42—44, 79, 85. *стырана́* 42. *сторона́* 94—95, 97, 102, 103, 107, 108, 122, 131, 132. *стурона́* 92. *стуруна́* 98. *старо́нка* 38. *старані́цы* 18 *(кап зярно ні ляцела)*.
застаро́нак 3, 4, 7, 25, 64, 66, 80, 81, 84, 119, 125, 127, 129, 135, 139, 141, 142. *зъстаро́нък* 8а. *зыставо́нык* 84. *засторо́нок* 90, 91, 96, 113, 114, 117, 133, 134, 137, 140. *застору́нок* 132. *застаро́нкі* 126. *астаро́нак* 45.
пры́старанак 100, 104.
прысторо́нок 101, 106.
посторо́нок 106. *пыстаро́нык* 89.
сціртa 5, 10, 11, 21, 24, 26, 116.
сцірта́ 24, 28.
скірда 16, 86, 124, 125.
скірда́ 112, 121.
скірта 79, 120а, 128, 129, 136, 138.
скірта́ 78, 121.
торп 18—20, 50, 52а—55, 58, 60, 61.
тарпа́ 2, 4, 22, 23, 27, 53, 68—70, 74.
тарпі́на 51.
пліта́ 76, 77, 118.
стоўб, стоўп 48, 52, 56, 67, 105.
кане́ц 8, 16, 26.
клат 1. *кладня́* 6. *кладні́к* 19.
Адзінкавыя: *бок* 41. *стох* 88. *засі́к* 108. *засі́ка* 109.
Адведзены: *ток* 31. *тырпа́* (частка застаронка ад сахі да сахі) 44. *клёшня* 69. *галамяно́* 82. *я́рус* 86. *трысце́н* 87. *запе́ра* 110, 111.

Карта № 226

ЖЭРДКІ Ў ЁЎНІ

№ 369 «Я. н. жэрдкі ў ёўні, на якія ставілі снапы: цапнікі, каласнікі, пятры...»
На частцы тэрыторыі адсутнічае спецыяльны будынак для сушкі снапоў — *ёўня*. (Лексічныя сінонімы *су́шня, во́сець, асе́ць*, гл. ДАБМ, карта № 233). Для гэтай мэты часта выкарыстоўвалася лазня. Акрамя таго, снапы сушыліся ў гумне, дзе было адведзена спецыяльнае месца і рабілася прыстасаванне. На карце назва месца ў лазні ці іншым будынку і прыстасаванне для сушэння снапоў у іх не паказана. Матэрыялы з гэтых пунктаў прыводзяцца ў індэксе. Знак, які паказвае адсутнасць ёўні (—) ставіўся ў тых выпадках, калі на гэта ёсць указанне.
У 24 пункце адзначаецца, што *цапкамі* прыціскалі, а ставілі на пол. Тут, трэба меркаваць, размова ідзе аб лазні, а не аб ёўні. Невядома аб якім будынку ідзе размова ў адказе 27 і 65 пунктаў. У 65 п. пры адказе на пытанне № 370 (наступная карта), размова ідзе аб лазні. У 26 п. указваецца, што *цапкі* зроблены ў лазні.
У 48, 49а, 65, 97, 100, 102, 105, 110, 113, 130, 139 пп. адводзяцца ад картаграфа-

вання адказы, якія не заўсёды можна растлумачыць, тым больш, што няясна, у якім будынку рэалія знаходзіцца *(казлэ́, пала́ткі, подо́к, цапі́льна); азяро́д,* як іншая рэалія.

У 83 пункце слова *хлеб* разглядаецца як снапы зерневых культур *(цапкі, дзе со́дзяць хлеб).*

У 132—134, 136, 137 пп. адсутнасць адказаў разглядаецца як адсутнасць рэалій — будынкаў для сушкі снапоў. Як *цапкі* картаграфуецца *цапі́льна.*

Фанетычныя і марфалагічныя варыянты слоў на карце не ўлічваюцца.

1 *гра́ткі (снапы́ вешалі на гра́ткі).* 2 *цапкі (цапо́к снапо́ў змалаціў).* 3 *была́ во́сяць, але мы ня помнім, ставілі кругом снапы і сушылі.* 4 *жэ́рткі* (на жэ́рткі ставілі снапы). 5 *цапкі.* 6 *цапы́, цапкі, жэ́рздачкі.* 7 *цапкі, цапо́к.* 8—9 *цапкі.* 10 *снапы́ ў во́сіці падве́швалі на жэ́ркі, дух ішо́ў, снапы́ со́хнуць.* 11 *жэ́рткі (у во́сіці снапы́ ве́шалі на жэ́рткі).* 12, 13 *цапкі.* 14 *цапы́.* 15 *пол, цапкі.* 16 *кылыснікі.* 17 *каласнікі.* 18 *у ла́знях по́лкі паро́блены лён сушыць.* 19 няма, не будавалі ёўні. 20 *гумно́ без су́шні.* 22 *у некато́рых былі перэ́платы і ста́вілі на іх снапы́ кала гумна́; ёсць сахіры — на іх су́шаць картафля́нішча.* 23 *во́сець тут была толькі для сушкі лёну і пянькі, у во́сеці былі на́ры.* 24 *цапкі* — жэрдкі прыціскаць снапы, *пало́к* — на яго ставілі снапы. 25 ток без ёўні. 25а *цапкі.* 26 *цапкі* (у лазні). 27 *пала́ткі з жэ́рдак.* 28, 29 *цапкі.* 30, 31 *цапы́.* 32—37 *цапкі.* 38 *пало́к.* 40 *цапкі* — у ёўні жэрдачкі называліся. 42, 43 *жэ́рдкі.* 44 *цапы.* 45 не было ёўні. 46 *у гумне́ пала́ткі ста́вілі.* 47 ёўні не будаваліся. 48 *казлэ́. (знімі снапэ́ з казло́ў і вынясі іх на двор).* 49 *іх у нас не было.* 49а *жэ́рдкі, азяро́д быў.* 50, 51 не было ёўні. 52 ёўняў не было. 52а *у ла́зні жэ́рткі, по́лкі.* 53 *пала́ткі — жэ́рткі ў гумне́, на якія ста́вілі снапэ́, там пе́чкі не было́.* 54 *пала́ткі.* 55, 56, не было ёвень. 57 ёўні не ведаюць. 58 *гумно́ без пе́чкі, во́сяць дзе лён сушылі, ста́вілі на пало́к.* 59 ёўні не было. 60, 61 *азярод.* 62 *ёўні не было.* 63 *рышта́ванне ў лазні.* 64 *цапкі.* 65 *жэ́рткі.* 66 *не было́ су́шні.* 67 *стаўля́лі на пала́тках (жэ́рткі) у су́шні.* 68 *пало́к рабілі ў ёўні, тады́ жэ́рдачкі — снапы́ стаўля́лі.* 69 *снапы́ ставілі на цапкі (з досак), а пракладвалі цапком (жэ́рдкай).* 70 *цапкі.* 71 *жэ́рдачкі.* 72 *жэ́рткі.* 73—75 *цапкі.* 76 *цапке́.* 77 *на цапкі ставілі снапы ў ёўні.* 78 *жо́рдачкі, цапкі* (часцей). 79 *жо́рдкі.* 80—84 *цапкі.* 85 *кылыснікі.* 86 *цапкі, цапо́к.* 88 *жэ́рдкі.* 89 *цапкі.* 97 *подо́к (?).* 100 *жэ́рткі.* 102 *у одры́не наве́с з жэрдзе́й.* 104 ёўні не было. 105 *жо́рткі ў лазні.* 106 *жэ́рскі, зяро́д.* 110 *жо́ртка (у гумне́ наро́бяць жарто́к і су́шаць таба́к).* 111 *азяро́т.* 113 *жо́ртка.* 114 *не было́ су́шні у гу́мнах.* 115 *лён сушылі, ставілі на пала́ткі.* 116 *азяро́д.* 117 *рёўкі.* 118, 119 *цапкі.* 120 *рёлкі.* 120а, 121 *ро́лкі.* 122 *цопкі.* 123—127 *цапкі.* 128 *пало́к (наса́джуюць жыта на пало́к, што б сохло.* 129 *цапкі.* 130 *во́сяць (паста́вілі снапы́ на во́сяць).* 138 *каля́ гумна́ ста́вілі жіто, положілі на одзёнок.* 139 *цапі́льна* (?). 141 *жэ́рдкі (восяць наста́віць).* 142 *жэ́рдкі.*

Карта № 227

НАСАДЗІЦЬ У ЁЎНЮ, У АСЕЦЬ СНАПЫ

№ 370 «Паставіць снапы на жэрдкі: ёўню, асець асадзіць, насадзіць...»

На карце адлюстраваны дзеясловы, якія абазначаюць дзеянне па закладцы снапоў у ёўню (асець) — спецыяльнага будынку для сушкі снапоў. На частцы тэрыторыі няма спецыяльных будынкаў для сушкі снапоў. Гэта адзначана на карце № 233 ДАБМ. У 26, 63, 65 і 105 пп. знак пастаўлены ў тых выпадках, калі снапы сушылі ў лазні.

Пры картаграфаванні не ўлічваліся граматычныя і словаўтваральныя формы дзеясловаў і іх фанетычныя асаблівасці.

насадзіць 1, 6—8, 10, 11, 14, 17, 28, 29, 31, 36, 37, 68, 69, 71, 73—76, 80—82, 86, 106, 116 (?), 118—120, 122—124, 126, 129. *нъсадзіць* 9, 12, 13, 15, 33, 39, 41, 83—85, 89. *нъсаджу́* 34. *нысадзіць* 16, 35, 38, 42—44, 78, 79. *наса́дзім* 40. *наса́джаваць* 77. *наса́джъваць* 5.

пасадзі́ць 125. *садзі́ць* 32, 83, 130. *асадзі́ць* 48, 88.

наста́віць 2, 4, 21, 58, 70, 110, 121, 127. *настаўля́ем* 120а. *лазню наста́вілі* 105. *настаўля́й* 21. *ста́віць* 22, 30, 63, 72. *ста́вілі* 3, 23, 26, 27. *наста́віць* 24 (*цапкі),* 65 *у ла́зні наста́віць снапы на жэ́рдачкі,* 125, 142. *пыста́віць* 87.

Адзінкавыя: *накла́сці, зложы́ты* 97. *сцё́ляць* 100. *пове́сіць* 113. *положы́ць* 138.

Карта № 228

ПАЛІЦЬ У ЁЎНІ, У АСЕЦІ

№ 372 «Асець, ёўню тапіць, паліць...»

На карце адлюстраваны дзеясловы, якія абазначаюць дзеянне 'абаграваць, награваць памяшканне, раскладваючы агонь у печы або прыносячы ў памяшканне жар'. Адказы ў асноўным у форме інфінітыва. У наступных пунктах яны прыводзяцца ў іншых граматычных формах: *це́плілі* 3, 18; *це́пляць* 27; *палілі* 110; *па́ляць* 66; *тапілі* 39, 57, 86; *топілі* 122.

Акрамя ёўні, асеці, сушылкі, што звычайна даецца ў адказе, у некаторых пунктах гаворыцца пра награванне лазні. Гэта адзначана ў спісе слоў.

У 21 п. зроблена заўвага інфарматара аб ужыванні слоў: *асе́ць паліць, це́пліць* (па-польску). Як *паліць* картаграфуецца *выпаліць.* Як *це́пліць* — *выцяпліць (выціпліць), аціпліць.*

тапіць 1, 7—17, 23, 25а, 28—31, 33—44, 57, 68, 70, 71, 73—75, 77—79, 81, 83—89, 118—120, 122, 123, 125, 126—130.

паліць 21, 26 *(баню),* 29 (трад.), 31, 48, 52а (лазню), 54, 58, 60 (лазню), 65 (лазню), 66 (лазню), 67 *(сушню),* 69, 72, 100, 105 (лазню), 110, 111, 115, 117, 120а, 125, 126. *выпаліць* 9.

це́пліць 2—6, 8 (трад.), 16, 18 (лазню), 21, 27, 63 (лазню), 64, 69, 75, 80, 82, 124, 127, 139, 141, 142. *цяплі́ць* 121. *выціплі́ць* 24. *выцяплі́ць* 76. *аципліць* 125.

Карта № 229

АЗЯРОДЗІЦЬ

№ 373 «Засаджваць снапы ў азярод: азярэдзіць, азяродзіць...»

Пытанне 373 Інструкцыі патрабуе выявіць абазначэнне дзеяння па закладанню снапоў у азярод. Аднак, сама рэалія *(азярод)* не прысутнічае на ўсёй тэрыторыі. Яна вядома ў асноўным сярэдняй зоне беларускіх гаворак, а таксама паўночнай групе гаворак, зрэдку сустракаецца на ўсходзе тэрыторыі, якая вылучаецца полацка-кармянскім пучком ізаглос. У заходняй зоне рэалія, за рэдкім выключэннем, адсутнічае. Тэрыторыя пашырэння рэаліі вызначаецца ў ДАБМ на карце № 234. З карты відаць, што на частцы тэрыторыі лексеме азярод супрацьпастаўляюцца лексічныя варыянты: *пярэ́плат, астро́ўкі, астраўё, дру́кі, байра́к* і інш. Гэтыя лексічныя адпаведнікі (сінонімы) вядомы паўночнай групе гаворак і гаворкам, якія знаходзяцца на тэрыторыі ўсходняга ўзмежжа сярэдняй зоны.

На данай карце картаграфуецца абазначэнне дзеяння па закладанню снапоў у прыстасаванне для сушкі незалежна ад яе назвы. Аднак, паколькі ў пытанні называўся толькі азярод, магчыма адказы не ўсюды прыводзіліся, дзе рэалія, куды закладаліся снапы, мае іншую назву. У гэтым карта няпоўная. У тых выпадках, калі рэалія называецца не *азярод (зярод),* а мае іншы лексічны адпаведнік, злева ад знака ставіцца пачатковая літара варыянта назвы азярод: *астро́ўкі* і яго варыянты — *А, пярэ́плат — П, дру́кі — Д, жэ́гіні — Ж, страўё — С.* У 83, 85, 89 пп. знак на карце пастаўлены, хаця назва рэаліі, у якую закладаліся снапы, не ўказана, а на ўказанай вышэй карце ДАБМ не адзначана прыстасаванне для сушкі снапоў і яго назва.

Граматычныя і словаўтваральныя формы дзеясловаў, якія картаграфуюцца, на карце не паказваюцца. У слове азярэдзіць улічаны словаўтваральныя варыянты: наяўнасць *а* у пачатку слова, а таксама чаргаванне *о—э* ў трэцім *(азярэ́дзіць)* і другім *(зярэ́дзіць)* складах.

Як *зярэ́дзіць* картаграфуецца *зарэ́дзіць, пазерацı́ць.*

Ад картаграфавання адведзена лексема *ты́ркаць,* якую мы адносім да экспрэсіўнай лексікі.

Знак, які ўказвае, што рэаліі няма, ставіўся тады, калі адзначаецца, што яна адсутнічае.

1 *снапы́ ў астраўё кла́лі.* 2 *пярэ́платы нада зарэ́дзіць.* 3 *на пярэ́плат кла́лі бульбо́ўнік сушыць* (злажы́ць у пярэ́плат). 4 *жэ́г'іні (у жэг'іні боп вешалі, гарох ла-*

жылі). 5 *удзіваць гарох у пярэплат.* 6 надзіваць віку *(гарох) у дрўкі, у пярэплата.* 7. *класці, лажыць.* 8 *астрыўё (налажылі астрыўё канюшыны).* 9 *удзіваць снапы ў пярэплат.* 10 *на жэрткі і насаджвалі снапы.* 11. *насадзіць снапы на друкі (і пра гарох, боп — друкі).* 13 *клалі ячмень у астроўкі.* 14 *у астроўкі увіраць* (навешваць) *клевір, гарох.* 16 *ува зярот нізаць гарох.* 18 *на жэг'іні кладуць канюшыну, траву сушыць.* 19 *пярэплат (у пярэплаты снапы азярэдзяць.* 20 *развешваць снапы ў пярэплаты, азярэдзіць.* 21 *зарэдзіць.* 22 *у нас перэплаты і снапы ставяць.* 23 *на азярот вешаюць.* 24 *узвугарэдзіць гарох, канюшыну (снапы не ставілі) у азяроды, азгароды.* 25 *азярэдзіць, азярэдзілі гарох, цэрадэлу, канюшыну і цяпер у пераплёты азярэдзяць.* 25а *азярэдзіць.* 26 *зярэдзіць.* 27 *азяродзіць.* 28 *зарэдзіць.* 30 *вазілі і зародзілі на пярэплат, зярэдзіць.* 31 *зярэдзіць.* 32 *азярот, вешалі сушыць траву.* 33 *вешалі на астроўкі.* 34 *нада наўраць пярэплът, ураць снапы на пярэплат.* 35 *былі астроўкі, снапы астромніць, вешыць.* 36 *на стрэўе чапляюць гарох, сушаць бульбоўе.* 37 *азяродзіць.* 38 *на зярот вешаць.* 40 *азяроды былі на гарох, на боп.* 47 *на азярэдо нізаць (але жыта ніколі ў азярэдо не нізалі, ставілі ў дзесяткі, нізалі бульбоўнік, рачыху, лубін, гарох).* 49 *у азярэдах сушылі грэчыху, бульбавеня, снапоў не ставілі.* 54 *азярэдзіць.* 57 *азярэдзіць.* 58 *снапы ў азярот азярэдзіць.* 59 *азярэдзіць.* 61 *азяродзіць.* 63—65 *азярэдзіць.* 66 *азярэдзіць снапэ ў азярод.* 67 *заазярэдзіць снапы (азяродаў даўно няма).* 68 *азярэдзіць* (азярот азярэдзілі). 69 *трэба снапы азярэдзіць.* 70 *азярэдзіць.* 71 *азярэдзіць (наазярэдзіў цэлы азярот).* 72 *азярэдзіць.* 73 *здесь было стрыўё — прымітыўны від азярода: на сукаватыя ствалы ёлкі клалі жэрдкі, стрывіць — насадзіць стрыўё.* 74 *зярэдзіць.* 75 *павешаць на азярод.* 76 *азярэдзіць.* 77 *снапы ў азярод трэба азярэдзіць, снапы тыркаць у азярод.* 83 *насадзіць.* 85 *нысадзіць снапы.* 87 *азяродзіць.* 89 *зыкладаць снапы.* 100 *азярэдзіць.* 101 *озярэдзіць.* 105 *азярот, азярэдзіць.* 106 *озярэдзіць.* 111 *азяродзіць, вешаць снапы.* 112 *пазерацідь жыто.* 115 *азярэдзіць.* 116 *азярэдзіла жыта.* 117 *азярэдзіць.* 118 *азярэдзіць, заазярэдзіць,* 119 *азярэдзіць, азерадзіла.* 120 *азяредзіла снапу.* 120а *зяродзіць, затыкаць.* 121 *зярэдзіць.* 123 *азяродзіць.* 134 *вешаць снапы на строў.* 136 *озеродзіць,* 138 *озерод, (поставіць наўкос снопы ў озерод).* 140 *закладуваць (пазакладувай снапу ў азярод).*

Карта № 230

АБІВАЦЬ (ПРА ЖЫТА)

№ 365 «Жыта на насенне аббівалі, калацілі...»

Дзеясловы, што абазначаюць дзеянне па абмалоту зерневых на насенне, картаграфуюцца без уліку формы, у якой яны падаюцца.

У 53 п. зроблена заўвага аб дыферэнцыяцыі абазначэння дзеяння пры абмалоце жыта і лёну: *лён абіваюць, а жыто накалаціць трэба.* Картаграфуецца толькі дзеяслоў, які абазначае абмалот жыта.

У 96 п. дыферэнцыруецца абазначэнне дзеяння па абмалоту снапоў у залежнасці ад прызначэння: *колотылы на насенне, после молотылы, пырымолочувалы.* Пры картаграфаванні ўлічаны толькі дзеяслоў *колотылы.* У 99 п. указваецца, што *жыто малацілі, а на семяно адвейвалі зярно.*

аббівалі 1, 4, 7, 10 (даўней), 14, 16, 29, 32, 35, 36, 38, 40—44, 66, 79, 81, 82, 84, 86, 89, 106, 122—124, 135 (рэдка). *абівалі* 2, 5, 6, 8, 13, 20, 21, 25а, 26—31, 33, 34, 37, 49а, 55, 56, 58, 68—71, 73—75, 76 (аб калоду), 77, 80, 87, 101, 110, 116, 120—121, 125 *(пранікам),* 126, 127, 129, 141. *обівалі* 117, 118, 133, 138. *обывалі* 90. *обывалы (об бочку)* 108. *аббіваць* 15, 17, 39. абіваць 11, 22, 23, 50, 52а, 72, 130. *аббіваюць* 85. *абіваюць* (лён) 53. *абабівалі (на два бокі)* 93. *білі (снапы аб драбіну)* 19. *набіваць* 24. *наабіваць* 25. *адбіваць* 88.

калацілі 53 (жыто) 54, 57, 59, 61—65, 93, 100 (калі адзін сноп быў), 115, 125. *кълацілі* 9, 12. *колоцілі* 107. *колотылы* 94а, 95 *(не толькі цэпам),* 96, 97, 103. *калоціць* (сноп) 18. *калоцяць* 46 *(жыто) накалаціць* 53. *акалачваць* 142. *околочвалі* 94, 114. *апкалочваць* (сноп) 46.

малацілі 31, 49, 51, 52, 54, 60, 67, 76 *(цэпам),* 99, 104, 111, 118, 119, 125 *(цапамі),* 128, 129 *(цапамі),* 135 *(цапамі),* 139, 141, *мылацілі* 42, 78, 79, 89 *(у цапы),* 100 *(калі многа). мълацілі* 83. *молоцілі* 102, 107, 113, 133, 137, 140. *молотылі* 90—92. *молотылы* 95 *(тольки цэпам),* 96а, 108 *(цэпам),* 109, 131, 132. *малаціць* 45, 47, 48, 112, 142 *(цэпам). молоціць* 136. *мулутэтэ* 98. *молоцицца (на штыры бокі)* 93.

Адзінкавыя: *блошкаць* 3. *абсцёбаваці* 14. *кулусуватэ* 98 *обмолочваць цэлый сноп, не развязваючы яго, не выбіваюць усё зерне, калі кулусуюць. колосовалі* 134.

Карта № 231

АЧЫШЧАЦЬ АБМАЛОЧАНАЕ ЗЕРНЕ МЯТЛОЙ

№ 374 «Аб працэсе аддзялення дробнай саломы і каласоў ад зерня пасля малацьбы: мятлой вычыняць, націраць...»

На карце адлюстраваны варыянты слоў, якія абазначаюць дзеянне па ачыстцы змалочанага збожжа ад каласоў і саломы. Пры картаграфаванні ўлічаны прыстаўкі ў словах. Усё гэта паказана знакамі. Не ставіцца спецыяльны знак у тых выпадках, калі слова не абазначае канкрэтнае дзеянне. Напрыклад, такія агульныя лексемы, як *ачышчаць.* Матэрыял гл. у індэксе да карты.

Як *змятаць* картаграфуецца *змятляць, аматаць, абметаць, зметаць;* як *сченяць* — *чыніць, чынілі, почынім.* У 121 п. на наш погляд прыведзена экспрэсіўная форма. У 141 спецыяльнай мы лічым толькі лексему *націраць.*

Граматычная форма дзеяслова на карце не ўлічвалася.

Адведзены ад картаграфавання дзеясловы *веіць, каласаваць, выграбаць.*

1 *нады абмясці мятлой.* 2 *нада пераграбсці граблямы каласы, саломку, нада змятляць і мякіну аддзяляць.* 3 *з акалота змецены змяталі.* 4 *змясці мятлой.* 5 *вымітаць мятлой.* 6 *мятлой зчышчаць, змітаць.* 7 *сціраць.* 8 *нада сціраць мятлёй мякіну, каласы // зганяць каласы, мякіну.* 9 *вотраны змітаюць ілі въграбаюць, а тады мятлой спускаюць.* 10 *змітаць мятлой салому і каласкі.* 11 *мятлой вычыняць.* 12 *вычыняць.* 13—15 *сціраць мятлой.* 16 *цыніць.* 17 *змітаць.* 18 *вымятаць мятлой.* 19 *мятлой змясці.* 20 *венікам змесць.* 21 *каласы змятаць.* 22 *мятлой каласкі змятаць,* 23 *каласы зганяць.* 24 *сагнаць мяцёлкай каласкі.* 25, 25а *змятаць.* 26 *вымятаць.* 27 *змятаць.* 28 *мятлой зганяць.* 29 *націраць.* 30 *мятлой націралі.* 31. *націраць.* 32 *мятлой сціраць.* 33 *згъняць салому, късасы.* 34. *згъняць.* 35 *ныціраць.* 36 *націраць.* 37 *мятлой вотрыны змесці.* 38 *ныціраць.* 39 *згыняць, шчышчаць.* 40 *вотрыны сыгнаць, атдзяліць после саломы.* 41 *згъняць саломку мятлой.* 42 *мелыч ету выбіраіш мятлой.* 43 *ныціраць.* 44 *ныціраць мятлой.* 45. *вычыняць.* 46 *у рэшаце вычынялі і змахвалі, у гумне адвявалі веялкай.* 47 *венікам вычыняць, жыто спярша венікам вычыняюць, а после ўжэ веюць.* 48 *зганяць мятлой.* 49 *мятлою змяталі.* 49а *мятлой счыняць.* 51 *амеці мятлой вычынялі.* 52 *мятлой абмятаць.* 52а *змятаць салому.* 53 *выграбаць амеці.* 54 *вычыняць саламянай мятлой.* 55 *выграбаць граблямі.* 56 *мятлой абмяталі.* 57 *мятлой змяталі.* 58 *абметаць, зметаць. каласкі венікам.* 59 *мятлой змятаць.* 60 *мяцёлкаю вычыняць.* 61 *счыняць.* 62 *мятлой вычыняць.* 63 *змяталі.* 64 *змятаць.* 65 *змятаюць.* 66 *падмятаць мятлою.* 67 *мятлой зметалі каласы.* 68 *вычыняць.* 69 *трэба саломку выграпці.* 70 *мятлой абмятаюць.* 71 *змятаць.* 72 *мятлой зметалі.* 73 *націраць.* 74 *зганяць, націраць.* 75 *зганяць.* 76 *мятлой націраць.* 77 *змяталі мятлой і граблямі, а ўвесь працэс называлі сціраць пірог (пірог — змалочана збожжа).* 78 *ныціраць.* 79 *ныціраць, згыняць (работа ручная).* 80 *змітаюць (мятлой).* 81 *мятлой націраць.* 82 *націраць.* 83 *ныціраць мятлой.* 84, 85 *ныціраць.* 86 *мётламі націраюць.* 87 *змітаць мятлой.* 89 *аддзіляць салому.* 90 *колосце выгрыбатэ.* 92 *вычыняты мятлою.* 93 *вычыняці.* 94 *метлой вычыняті.* 94а *шчыняты жыто (граблямы).* 95 *шчыняты (граблямы).* 96 *вычыняты.* 97 *згонеты.* 98 *граблема згрібаемо, метлою честимо.* 99 *мятлой вымятаем.* 100 *мятлою замяталі.* 101 *метлой змесці солому.* 102 *граблямі шчыняці, я ўжэ шчыніў жыто.* 103 *шчыняты граблямы.* 104 *мятлою зметаць.* 105 *шчыняць.* 106 *зметаць мятлою каласкі.* 107 *шчышчаці, колосоваці.* 108 *пэрэвэсты жыто.* 109 *шчыняты.* 110 *шчыняць мятлой.* 111 *абмятаць каласы.* 112 *абмятаць.* 113 *метлою шчініць колос с зернят.* 114 *метлой шчыняць.* 115 *мятлой змятаць.* 116 *метлой вычыняць каласы, салому.* 117 *почынім жыто.* 118 *націраць.* 119 *мятлой зганяюць мякіну, аціру.* 120 *мятлой зганяць колас.* 120а *чынілі мятлой.* 121 *шугалі мятлой па верху зярна.* 122 *мятлой счыняць.* 123 *мятлой змітаць.* 124 *змятаць.* 125 *націраць, шчышчаць.* 126, 127, 129, 130 *націраць.* 131 *шчынеты.* 132 *шчыняты.* 133 *метлой зметаць згоніны.* 134 *шчыняць.* 135 *збіваць каласы.* 136 *шчыніць мятлою.* 137 *трэба з жыта*

згоняць згоніны. 139 *мятлой абганяць, каласаваць.* 140 *збіваць.* 141 *мятлой націраць, а потым лёгенька змятаць, зганяюць.* 142 *мятлой націраюць, а потым веяць рукамі.*

Карта № 232

КАЛАСАВАЦЬ ЯЧМЕНЬ

№ 375 «Аб працэсе абмалоту, аддзялення зерняў ад восцяў, пераважна ячменю: пойсаваць, пайсаць, каласаваць, пукаць...»

На карце ўлічаны спецыяльныя лексічныя варыянты абазначэння працэсу аддзялення асцюкоў у ячмені. Не картаграфаваліся наступныя запісы: *веяць, сціраць, зганяць, ветрыць, патоўч, перамялываць,* якія называюць іншыя працэсы. Адведзена ад картаграфавання лексема *малаціць,* якая таксама не з'яўляецца спецыяльным тэрмінам, а абазначае агульную назву малацьбы збожжавых. Прычым у асобных пунктах гэта слова адзначана побач з тэрмінам, які абазначае канкрэтны працэс апрацоўкі ячменю.

Граматычная форма слова, яго рэгулярныя фанетычныя асаблівасці пры картаграфаванні не ўлічваліся.

У 136 пункце не ўлічаны адказ *пойсаць.* Хутчэй за ўсё тут зроблены запіс не ад мясцовага жыхара, таму што на прылягаючай тэрыторыі гэта слова нідзе не зафіксавана, а пашырана яно на супрацьлеглым арэале.

каласаваць 23, 26, 27 45, 49а—51, 53—72, 76, 99, 100, 104, 105, 110, 111, 115—124, 126, 127, 130, 141. *кылысываць* 43, 85. *колосоваць* 101, 106, 113, 114, 133, 140. *колосоваць* 107, 134. *колосоваці* 94, 102 *(кынчыкі адбіваці). колосоваты* 90, 91, 94а—97, 103, 108, 109, 131, 132. *кулусоватэ* 98. *каласуюць* 77.

пойсаваць 3, 5, 8—11, 24, 25а, 28, 29, 47—49, 57. *пойсываць* 7. *поясаваць* 1 *(нады ячмень поясаваць, была такая качулка здзелана),* 25 (традыцыйнае вымаўленне). *пойсаць* 2, 6, 18—21, 52, 136. *пойсаяць* 22. *пойсавалі* 52а.

пукаць 14, 15, 17, 39, 79, 88. *пукыць* 44, 84. *апукываць* 83.

апіхаць 34—36, 38, 73, 75, 78, 81. *піхаць* 83.

па мякішу 13 *(малацілі па мякішу). пу мякішу* 16. *пу мякіту* 12. *пу мякіня* 12.

Адзінкавыя абазначэнні: *бічаваць* 1 *(адбіваць акоту (восці) ад зірна). пабіць* 16 *(вусы пабіць) адбіваць* 17 *(адбіваць ад вось). пухаваць* 74. *бічаваць* 77. *аббіваць вусы* 86. *вусы аддзіляць* 89. *прыбываты остякі* 90. *біць* 112.

Адведзены: *малаціць* 30. *малацілі* 46. *веяць* 31, 128, 139, 142. *веіць* 37, 83, 85. *веюць* 80. *сціраць* 32. *зганяць* 33, 41. *патоўч* 82. *перамялываць* 86. *абмалочваць* 135. *пойсаць* 136. *ветрыць* 138.

Карта № 233

РУЧНАЯ ВЕЯЛКА

№ 377 «Я. н. драўляны савок, якім веялі ўручную: веялка, савок, лапатка...»

Картаграфуюцца лексічныя варыянты назвы ручной веялкі без уліку словаўтваральных і фанетычных асаблівасцей слоў. Выключэнне складае лексема *веялка,* дзе паказана змена *л — н* у аснове.

веялка 1—3, 5, 7—11, 14, 18—21, 23—27, 30, 31, 36, 45—48, 49а—59, 61, 63—72, 74, 76, 77, 93, 102, 104, 105, 110—113, 115—117, 120, 121, 122, 124—127, 133, 134, 139, 141, 142. *веелка* 94, 114, 137, 140. *веілка* 6, 12, 13, 28, 29, 33—35, 38, 73, 75, 78, 106. *віялка* 92, 94а, 95, 98, 103, 108, 109, 132. *веялачка* 62.

веянка 60, 99, 135, 136. веенка 107.

веяшка 100.

лапатка 17, 37, 80, 118, 123, 125, 129, 130, 133 (рэдка), 141. *лопатка* 138. *лупатка* 43, 88. *лыпатка* 44. *лапатачка* 81, 82, 86, 120а, 128. *лъпатъчка* 39, 41. *лыпатычка* 40, 87, 89. *лыпатычкый* 42. *лыпатачка* 32, 85. *лыпатъчка* 83. *лупатъчка* 84. *лупатычка* 16, 79. *лапата* 119.

шуфаль 4. *шухля* 15. *шофля* 91. *шуфеляк* 22. *шуфлік* 53. *шуфельчык* 29. *шупля* 49. *шопля* 90, 96а, 131. *шipля* 97. *шопылька* 96.

савок 31, 37, 40, 42, 53, 57, 75, 79, 80, 85, 88, 125.

лоток 101.

Карта № 234

АДНО ЗЕРНЕ

№ 379 «Я. н. адно зерне: зярнё, зярнюк, зерне...»

На карце паказаны лексіка-словаўтваральныя адрозненні назваў аднаго зерня і акцэнталагічныя варыянты слова зерня *(зярно і зерне).*

зярно 7, 12—15, 16 *(зяронушка),* 17, 31—34 *(зірнятка),* 35—39, 40 *(зірнятка),* 41—44, 73—75, 77—89, 116, 118, 122, 124, 127, 128, 129 *(зярнятка),* 130. *зерно* 101, 117. *зырно* 91. *зэрно* 92.

зярнё 2 *(зернятка),* 3, 18—26, 28, 57 *(зярнётка)* — 59, 64 *(зярнётка),* 70 *(зярнётка).*

зярня 45—56, 60—63, 65, 99, 100, 104, 110.

зэрнюк 108, 109. *зырнюк* 132.

зерня 27, 66—69, 71, 72, 76, 105, 106, 111, 112, 115, 119—121, 123. *зерне* 107, 113, 114, 120а, 133—138, 140, 142. *зэрне* 90, 93—97, 98 *(зэрнятко),* 102, 103. *зэрня* 131.

зерніта 1, 6, 8, 8а, 29, 30. *зернета* 4, 5, 9—11, 120а.

зярёнушка 16.

бубка 125, 126, 128, 141.

Карта № 235

АДБОРНАЕ ЗЕРНЕ

№ 378 «Я. н. зерне найвышэйшай якасці, якое адлятае найдалей пры веянні: чало, брыжчык...»

На карце паказана лексіка-словаўтваральныя адрозненні назваў зерня найвышэйшай якасці, якое адлятае найдалей пры веянні.

У н. пп. 94, 107, 113 знак пастаўлены на аснове матэрыялу, які прыводзіцца у дысертацыі Л. П. Выгоннай «Палеская земляробчая лексіка (тыпалагічная і арэальная дыферэнцыяцыя)», 1969, гл. карту на с. 196; у н. пп. 49 і 100 знак *(чало)* пастаўлены на аснове матэрыялаў СП-ЗБ (5, 1986). Як *пяршак* картаграфуецца *пярвяк,* як *першае — первае,* як *семянное — сяменнае.*

Назвы *адборнае жыта, адборнае насенне* і *адборнае зярно* картаграфуюцца як *адборнае,* назвы *первае зярно, первае жыта, першае жыта* — як *першае,* назвы *буйнае зярно, буйнае жыта, буйнае несенне* — як *буйнае,* назвы *добрае зярно, добрае жыта* — як *добрае,* назвы *крупнае зярно, крупнае жыта* — як *крупнае,* назва *пярвяк* картаграфуецца як *пяршак,* назва *харошае зярно* — як *харошае,* назва *семянное жыта* — як *семянное,* назва *сартавое зярно* — як *сартавое.*

адборная 68, 71. *адбірнэ* 90, 96, 97. *адборнае зярно* 31, 36, 54, 57, 61, 64, 80, 88, 104, 113, 115, 119, 141, 142. *адборнае зерне* 120а, *адборнаё зярно* 30. *адборная зярно* 10, 11, 59. *адборныя зярно* 78. *адборная зерне* 68, 71. *адборная зярня* 65. *адборное зерне* 133. *адборна зерня* 46. *атборная зярно* 111. *отборныя зярно* 89. *отборнэ зырно* 91. *одборное насенё* 62. *одборно насенё* 50, 55. *адборная жыта* 4. *адборно жыто* 47. *адбурнэ жыто* 94а. *одбюрнэ жыто* 96а, 108. одбірнэ зірно 97.

чало 3, 19 *(чало далёка ляціць),* 20, 37, 39, 48, 49, 51, 53, 58, 60, 74, 75, 82, 100, 114, 123, 126—129. *чыло* 24, 25.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *чалавое зярно* 24. *чылая жыта* 24. *чалное* 74. *чалавое зерне* 123.

пéрад 77. *пéрат* 66, 69, 70, 71, 76.
перадóк 118, 119, 120. *пірадóк* 38, 73, 75, 81.
пярэ́дняе 93, 94. *пярэ́дняя* 2. *пярэ́дняе* 99. *перэ́дне* 107, 113. *пярэ́днее* 134. *пырэ́днёе* 92. *пэрэ́днэ* 131. *пырэ́дне* 90, 95. *пырэ́днё* 96. *пырóдне* 103. *пярэ́дняе жыта* 23.
перадавóе 116. *перэдовóе* 117 (*попéрэду попáдае*).
перэдкóвое 136. *передкóве* 137.
брыжчык 41, 44.
адбрызык 84—86. *адбрызък* 83. *адбрызкі* 79.
Утварэнні з коранем галоў-, галов-: *головá* 108, 132. *галóўка* 17. *головыца* 109 (*сáмэ лýччэ*).
брякі 12, 14, 32 (*сáмый пéрвый сорт*).
піршáк 28. *пірвяк* 35.
пéршэе 102. *пéрвае* 29. *пэ́рвэ* 98. *пéрвае зярнó* 67. *пéрвае жыто* 141. *пéршэ жыто* 140.
бýйнэе 135. *буйнóя* 29. *бýйнае зярнó* 7. *бýйныя зярнó* 16. *бýйнаё зярня* 56. *зéрне* 45. *бýйное зярнó* 67. *бýйна зярнё* 52а. *бýйна зéрне* 138. *бýйное жыта* 6. *бýйная насéня* 52.
крýпнае 8. *крýпная зярнó* 71. *крýпная жыта* 1.
дóбрае 125. *дóбрая зярнó* 21, 22, 63, 72. *дóбрье зярнó* 8а, 11. *дóбрая жыта* 8 (*дóбрая жыта на сімянý*). *дóбрэ жыто* 107.
харóшае 139. *харóшэ* 94а, 95. *харóшая зярнó* 18, 59, 65. *харóшая зéрня* 121.
семяннóе жыта 66. *семеннóе* 101, 110, 122. *сімяннóе* 33. *сіменнóе* 5. *сямéнная* 18.
сартавóе 17, 141. *сыртавóе* 87. *сартавóя зярнó* 26, 27, 43, 49а. *сартавóе зéрне* 57.
Адзінкавыя: *сеўбянóя жыта* 2. *лéпшая зярнó* 22. *хлéбніца* 25а (*зярнó далéй адлятáла — хлéбніца*). *насéннаё зярнó* 34. *пéрвый сорт* 40. *сáмая вялікая* 63. *вылыко жыто* 96а. *наліпшэ жéто* 98. *лéпша зярнó* 100. *насéнное, на насéнне* 105. *пóўнае, буйнéйшае жыто на хлеп* 112. *пéрвае на касé* 124. *зярнó* 130. *вáжкае, сáмо бýйнэе* 135.

Карта № 236

НАСЕННЕ

№ 380 «Я. н. збожжа, пакінутае на насенне: насенне, семя, семяно...»
На карце паказаны лексіка-граматычныя адрозненні назвы збожжа, пакінутага на насенне, і перасоўванне націску ў слове семяна: *семянá* і *сéміны*.
Назвы *сеўбянóя дабрó* і *сеўбянóе* картаграфуюцца як *сеўбянóе жыта*.
насéння 22, 24, 25, 25а, 27—29, 46—49а, 57, 63—69, 80, 99, 100, 104, 105, 110—112, 118, 121, 122, 124, 127, 129. *насéнне* 30, 31, 74, 101, 102, 106, 120, 125, 126, 130, 133, 135—142. *насынне* 90—98, 103, 108, 109, 120а, 131—133. *насéня* 19, 20, 45, 51—54, 58—61. *насéне* 23, 116. *насéнё* 50, 55, 56. *насéнье* 107, 113, 114, 117, 134. *насéньё* 62.
насéна 4—6, 8а.
семянó 14, 17, 68. 70—73, 76, 77, 82, 115, 118, 119, 122, 127—130, 142. *семінó* 15. *семенó* 9. *сімянó* 26, 32—38, 43, 75, 78—81, 83—89.
семянá 1. *сіміна* 7, 8, 10—13, 16, 41, 42, 44.
сéміны 39, 40.
сяўбянóя жыта 3. *сеўбянóя дабрó* 2. *сеўбянóе* 21.

Карта № 237

АМЕЦІ

№ 382 «Я. н. буйныя адходы пры ачыстцы: вотрыны, ветрыны, атора...»
На карце паказаны лексіка-словаўтваральныя адрозненні назваў буйных адходаў пры ачыстцы збожжа. Назва *выгрэ́бкі* картаграфуецца як *згрэ́бкі*, назва *абмéці* — як *амéці*, назвы *каласіны, колóсетко* картаграфуюцца як *кóлас*.
У н. п. 48 знак (*абмéці*) пастаўлены на аснове матэрыялаў СП-ЗБ (1, 1979), на матэрыяле гэтага ж Слоўніка (2, 1980) знак (*згрэ́біны*) пастаўлены ў н. п. 18, знак (*згрэ́бены*) — у н. п. 22; у н. пп. 44 і 83 знак (*атóра*) пастаўлены на аснове матэрыялаў «Краёвага слоўніка Усходняй Магілёўшчыны» І. К. Бялькевіча (Мн., 1970); у н. п. 79 знак (*атóре*) пастаўлены на аснове «Матэрыялаў да абласнога слоўніка Магілёўшчыны (Мн., 1981); у н. п. 120а знак (*аціры*) пастаўлены на аснове матэрыялаў артыкула С. Некрашэвіча «Да характарыстыкі гаворак Парыцкага раёна» — Запіскі аддзела гуманітарных навук. Працы класа філалогіі, т. 2.— Мн., 1929. С. 217); на аснове матэрыялаў «Беларускага дыялектнага слова» Л. Ф. Шаталавай (Мн., 1975) знак (*згóніны*) пастаўлены ў н. п. 107, знак (*абýраны*) — у н. п. 142.
вóтрыны 5, 6, 9—15, 26, 28—31, 36—38, 40—44, 73, 78, 80, 83. *вóтраны* 4. *вóтрiны* 32.
вóтрына 1, 2, 7, 8, 16, 17, 33—35, 39. *вóтрьна* 8а. *вóтріна* 39.
амéці 49—51, 52а, 54—56, 59—62, 64—67, 99, 100, 104, 105, 110, 111. *амéцці* 112. *омэ́ці* 93, 94, 102. *омэ́цці* 101. *омэ́ты* 94а, 95, 103. *омэ́тэ* 98. *омэ́цы* 106. *умéцця* 24, 25а, 27, 68, 69. *абмéці* 48. *обмэ́ты* 108, 109.
аціры 70—72, 74, 76, 120а.
аціра 75, 77, 81, 82, 118, 119, 128, 129. *аціря* 87.
атóра 44, 83, 84, 86, 89, *атóря* 85, 88, 89. *атóре* 79.
згóніны 107, 113, 114, 134. *згóныны* 90—92, 96, 96а, 97, 131, 132.
згрэ́біны 3, 18. *згрэ́бены* 22.
згрэ́пкі 21, 23. *выгрэ́пкі* 58.
пазáдкі 116, 120. *позáдкі* 122, 136. *пазáткі* 57.
пазáддзе 130. *пазáддзя* 57, 120а. *позáддзе* 107.
абýрыны 124, 126, 127. *абýраны* 142.
кóлос 117, 135, 137, 139. *каласы* 25, 52. *каласіны* 19, 20. *колóсетко* 133.
каласнік 2 (*давáлі каласнік карóвам*).
Адзінкавыя: *аціярóшкі* 52. *атхóды* 115. *палóва* 121. *кóсці* 123. *околóт* 138 (*привéзлі ўже околóт корóвам*). *полóва* 140. *атхóды* 141.
Адсутнасць назвы: 45, 46, 53, 59.

Карта № 238

МЯКІНА

№ 381 «Я. н. дробныя адходы пры веянні: мякіна, смецце, палова...»
На карце паказаны лексічныя адрозненні назваў дробных адходаў пры веянні. У н. пп. 139—142 знак (*палóва*) пастаўлены на аснове адказаў на пытанне № 387 «Інструкцыі..»
мякіна 1—89, 99—101, 104, 105, 110—112, 115—119, 120а, 123, 127—130, 135, 140—142. *мекіна* 114, 122, 136, 137. *м'якіна* 109, 113, 114, 133, 134. *м'екіна* 114. *мнякына* 94а, 95, 108, 132. *макіна* 93. *мыкына* 103. *мэкіна* 94, 102, 106, 107.
палóва 119—121, 124—127, 129, 139—142. *полóва* 90, 91, 93, 96, 96а, 97, 136, 138. *пулóва* 92, 98.

Карта № 239

ПАЗАДДЗЕ

№ 384 «Я. н. адходы з насення траў: пустазелле, зяло, паслед, шушпіца...»

На карце паказаны лексіка-словаўтваральныя адрозненні назваў адходаў з насеннем траў. Адным знакам картаграфуюцца ўтварэнні паслéд і апаслéд. Назвы *азáддзя, азáткі, пазáткі* і *азáдлівае зярня́* картаграфуюцца як *пазáддзе.*

На аснове адказаў на пытанне № 382 «Інструкцыі...» знак *(паслéд)* пастаўлены ў н. пп. 46 і 60, на аснове адказаў на пытанне № 381 знак (адпаведна: *паслéд* і *апаслéд)* пастаўлены ў н. пп. 45 і 91, на аснове матэрыялаў СП-ЗБ (3, 1982) знак *(паслéд)* пастаўлены ў н. п. 56, на аснове матэрыялаў «Беларускага дыялектнага слова» Л. Ф. Шаталавай той жа знак пастаўлены ў н. п. 52.

Адводзяцца ад картаграфавання назвы, якія не маюць дачынення да тэмы дадзенай карты: *гірсá, пацяру́ха ад сéна.*

зéлле 3, 7, 9, 17, 21, 28, 43, 86, 133, 142. *зéлля* 6, 8а, 10—12, 14, 15, 24, 32, 33, 35, 36, 39, 41, 43, 44, 78, 81—85, 88, 89, 111. *зéлье* 23, 102, 113, 114, 117, 134, 135, 137. *зéлья* 19. *зéльё* 62. *зéля* 2, 47. *зéле* 94. *зéлё* 56. *зíлле* 90, 94—97, 103, 107—109, 132. *зíле* 98.

пустазéлле 88, 101, 116, 125, 130, 136. *пустазéлля* 16, 22, 25а, 30, 31, 34, 37, 42, 73, 79, 80, 85, 87. *пустазéлье* 105.

зяло́ 26, 27, 57, 63—66, 68—72, 74—77, 81, 118, 119, 120а—124, 127—129.

паслéт 45, 46, 48—50, 52, 53—56, 59, 60, 62, 99, 100. *опослíд* 91.

бузá 67, 104, 115, 120, 126, 140, 141.

пазáддзе 21. *пазáддзя* 1, 38. *пазáткі* 58. *позáткі* 106. *азáддзя* 8, 13. *азáткі* 3, 4, 20. *азáдлівае зярня́* 51 *(азáдлівае зярня́ плахóе, для каня́ ішлó).*

шу́ма 6, 25.

су́шпіца 111. *су́спіца* 110.

Адзінкавыя: *шмéцця* 29. *мякíна* 40. *бэ́рла* 52. *смéцье* 93. *сóрнасць* 101. *пулóва* 131. *мякіна* 139.

Адведзены: *гірсá* 5, 29. *пацяру́ха ад сéна* 112.

Адсутнасць назвы: 18 *(у мякіну атхóдзіць),* 40 *(усё ў мякіну ідзёць травы якія сіміна́).*

Карта № 240

СУБАР

№ 385 «У якім значэнні ўжываецца слова субар...»

Дадзенае пытанне не было абавязковым для збору матэрыялаў, але некаторыя збіральнікі ў сваіх запісах прыводзілі слова субар і яго значэнні. На аснове гэтых адказаў і прыкладаў са слоўнікаў мы склалі карту аб пашырэнні слова субар.

У н. п. 72 знак пастаўлены на аснове матэрыялаў «Беларускага дыялектнага слова» Л. Ф. Шаталавай (Мн., 1975), у н. п. 119, 124, 129 знак пастаўлены на аснове «Матэрыялаў для дыялектнага слоўніка Гомельшчыны» («Беларуская мова», 1980, вып. 8. С. 174), у н. п. 141 знак пастаўлены на аснове матэрыялаў «Дыялектнага слоўніка Лоеўшчыны» Т. С. Янковай (Мн., 1982). Слова су́барь у значэнні 'высеўкі, вотруб'і' ўжываецца ў гаворках беларуска-рускага пагранічча (гл. П. А. Растаргуеў «Слоўнік народных гаворак Зах. Браншчыны». Мн., 1973).

су́бар 72 (адходы збожжа, якое мелюць на корм жывёле), 73 (адходы пры веянні), 81 (адходы зерня), 88 (адходы пры веянні), 119 (сумесь збожжа, мукі), 121 (пры веянні адходы), 124 (сумесь збожжа, мукі), 127 (адходы пры веянні), 128 (адходы збожжа пры веянні), 129 (сумесь збожжа, мукі), 141 а) адходы жыта, проса ячменю; б) мука, атрыманая ад памолу сумесі ячменю і грэчкі. *субъръ* 44 (адходы пры веянні), 83 а) адходы пры веянні; б) дробныя зерні траў. *су́бырь* 85 адходы пры веянні), 87 (камбікорм). *су́барь* 79 (сумесь розных культур).

Карта № 241

ПАЛАЦЬ ЗЕРНЕ, КРУПЫ

№ 386 «Апалаць, палаць, палоць...»

Картаграфуецца дзеяслоў палаць у значэнні 'палаць зерне'. Асобным знакам наносяцца на карту формы незакончанага і закончанага трывання.

палáць 10, 18, 22, 24, 25а, 26, 28—31, 68—70, 74—77, 82, 114—118, 120а, 122, 124, 128, 129, 135, 140. *пылáць* 14, 17, 32, 33, 35, 37—44, 78, 79, 81, 83, 84, 86, 87, 89, 123. *полáті* 133. *полáть* 134.

апалáць 19, 23, 45, 47—55, 57—60, 62, 64—66, 71, 72, 99—101, 105, 106, 110—112, 120, 121, 127, 139, 141. *опалáты* 90, 94а, 95, 103, 108, 109, 131, 132. *ополáты* 96, 96а, 97. *апалáці* 93, 120. *опалáці* 102. *ополáті* 94, 107. *ополáть* 113. *опулáты* 92. *ополáтэ* 98.

палóць 1—9, 12, 13, 16.

Карта № 242

АПАЛУШКІ

№ 386 «Я. н. начовачкі для ачысткі зерня, круп: паланнікі, апалічы, аполкі...»

На карце паказаны лексіка-словаўтваральныя адрозненні назваў начовачак для ачысткі зерня, круп. Адзначаюцца таксама акцэнталагічныя варыянты слова апалушкі: *апáлушкі* і *апалу́шкі.* Адным знакам картаграфуюцца ўтварэнні: *палáнкі* і *апалáнкі, паланачкі* і *апаланачкі, палáннікі* і *апалáнікі.*

палáнкі 2, 3, 10, 11, 14, 15, 18, 24, 25а, 26, 29, 31, 33, 36, 69, 73—77, 80, 82, 117—120, 122—124. *пылáнкі* 38, 43, 44, 78, 81. *пълáнкі* 15, 83. *апалáнкі* 19, 20, 58, 116.

палáначкі 6, 21, 22, 25, 28, 37, 68, 70. *пылáначкі* 32. *пылáнычкі* 29, 35, 84, 89. *пълáначкі* 30. *апалáначкі* 71.

палáннікі 88. *пълáннікі* 34. *палáйнікі* 63. *апалáнікі* 27.

апáлушкі 23, 50, 51, 52—57, 59—62, 65—67, 72, 93, 99, 100, 104, 105, 110, 111. *опáлушкі* 90, 91, 94, 96а, 102, 103, *опáлукшы* 94а—98, 131. *пáлушкі* 101, 106.

апалу́шкі 45—49, 52, 52а.

опáлочкы 108, 109, 132.

апáлінкі 64.

начóвачкі 1, 4, 7, 8, 115, 120а, 121, 127—129, 135. *начóвьчкі* 5, 12, 13, 39. *начóвычкі* 16, 17, 40—42, 79, 84—87. *нъчóвачкі* 9.

начóўкі 107, 112, 117, 125, 126, 130, 134—142. *ночóвкі* 113, 114, 133.

Карта № 243

АДХОДЫ ПРЫ ПАЛАННІ

№ 387 «Я. н. адходы пры паланні: палова, палавіння, апаліны, пасейкі...»

На карце паказаны лексіка-словаўтваральныя адрозненні назваў адходаў пры паланні і акцэнталагічныя варыянты: *пáланкі, пáламкі* і *палáнкі, палáмкі, ашакí* і *áшакі.* Назва *апáлкі* картаграфуецца як *апáліны,* назва *апóлкі* — як *апóліны,* назва *ашакá* — як *ашакí,* назва *áшака* — як *áшакі,* назвы *пáламкі, пóланкі* картаграфуюцца як *пáланкі,* назвы *апалáнкі, палáмкі* — як *палáнкі,* назвы *мякíнка, мнякíнка, макíна* — як *мякíна,* назвы *пасéйкі, асéўкі* — як *пасéі,* назвы *шакóліны, ашакóлы* — як *шакóлы.* Адводзіцца ад картаграфавання назва *пасéйкі* ў н. п. 9 у сувязі з заўвагай збіральніка: *пасéйкі — калí прасявáюць рэ́шатам.*

У н. п. 4 знак *(ашакá)* пастаўлены на аснове матэрыялаў СП-ЗБ, (1, 1979), у н. п. 22, 24 знак (адпаведна *пасéйкі* і *пасéі*) пастаўлены на аснове матэрыялаў

СП-ЗБ (3, 1983), у н. п. 35 знак *(пасе́йкі)* пастаўлены на аснове матэрыялаў «Беларускага дыялектнага слова» Л. Ф. Шаталавай (Мн., 1975), у н. пп. 49, 49а, 53 знак (мякіна) пастаўлены на аснове матэрыялаў СП-ЗБ (3, 1983).

мякі́на 1, 4, 13, 18, 24, 33, 45, 50—52, 54, 60, 63, 68, 69, 76, 104, 105, 135, 139. *мекі́на* 137. *м'які́на* 109. *макі́на* 106. *мякі́нка* 3, 5, 27, 32, 69. *мекі́нка* 94. *мыкы́нка* 103. *мнякы́нка* 94а, 131, 132.

па́лынкі 79, 80, 83, 85. *па́ланкі* 82. *па́ламкі* 128. *па́лъмкі* 86. *па́лымкі* 88, 89. *по́ланкі* 43.

пала́нкі 73, 87, 124. *пъла́нкі* 43, 83. *пыла́нкі* 42, 44, 78, 82. *апала́нкі* 118.

апа́ліны 23, 53, 55, 57, 62, 67, 72, 115. *опа́ліны* 102, 108, 114. *апа́лкі* 35.

апо́ліны 14, 16, 37. *апо́лкі* 9, 11.

палаві́нне 31. *пылаві́ння* 41. *пълаві́ння* 42. *палаве́нне* 46.

пало́ва 100, 116, 119—121, 125, 136 *(часцей)*, 139, 141, 142. *поло́ва* 90, 91, 96, 96а, 97, 126, 138, 140. *пуло́ва* 92, 98.

вы́сеўкі 14, 20. *вы́сяўкі* 47, 49, 56, 58, 64, 65, 110.

пасе́і 21, 24—26, 28, 29, 35, 38, 74. *пасе́йкі* 10, 22, 30, 34, 36, 41, 71, 73, 80. *асе́йкі* 39.

пух 111—113, 117 *(пух ат про́са)*, 122—124, 127, 129, 134, 135.

ашакі 6, 7. *ашака́* 4.

а́шакі 8. *а́шака* 2.

шако́лы 12, 17. *ашако́лы* 11. *шако́ліны* 12.

шалуха́ 52а, 66, 70, 99, 136.

пыл 75, 77.

Адзінкавыя: *каструкі* 2. *шу́ма* 8. *луска́* 19. *плёвы* 22. *шаро́йкі* 44. *атхо́ды* 93. *луска́* 95, 101. *шуства́* 107. *сме́цце* 130. *лупа́* 132 *(ад про́са — лупа́)*. *тоўч* 133 (назоўнік м. р.). *шалупа́* 134.

Карта № 244

МОКРАЯ, ЗАБАЛОЧАНАЯ СЕНАЖАЦЬ

№ 390 «Ці адрозніваюцца сенажаці ў залежнасці ад характару паверхні... б) мокрая балота...»

Картаграфуюцца назвы мокрых сенакосных угоддзяў. Як *бало́та* картаграфуецца *балаці́на*, як *залі́ўны луг — залі́ўны сенако́с*, як *ройст — ройста*, як *бало́цістая сенажа́ць* картаграфуюцца *бало́тная сенажа́ць, мо́края санажа́ць, санажа́ць у лагу́, балацяна́я сенажа́ць, асако́вая сенажа́ць*, як *залі́ўны луг — залі́ўныя лугі, залі́ўны сенако́с*, як *лагчы́на — лахці́на, лашчы́на, лашчына́*.

У н. п. 8 знак (алёс) пастаўлены на падставе матэрыялаў СП-ЗБ (1. 1979), у н. п. 18, 22 знак *(ройст)* — на падставе гэтага ж слоўніка (4. 1984).

бало́та 2—4, 6, 8а, 9—11, 13, 15, 18, 19, 21, 24, 25, 25а, 26, 27, 30, 33—38, 44, 46—48, 49а, 51, 52, 52а, 54, 56—61, 63—66, 68, 69, 71—73, 75, 77, 79—81, 83, 84, 88, 89, 93, 100, 103, 108, 112, 116, 118—121, 123, 126, 127, 130, 134, 135, 139, 141. *бало́то* 62, 99, 110, 122, 133, 137. *боло́то* 90, 94—97, 101, 102, 105, 106, 109, 113, 114, 117, 131, 132, 138, 140. *було́то* 91, 98, 107. *балаці́на* 21.

бало́цістая сенажа́ць 53. *бало́тная санажа́ць* 104. *балацяна́я санажа́ць* 57. *мо́края санажа́ць* 19, 118. *санажа́ць у лагу* 115. *асако́вая сенажа́ць* 44. *бало́цістая* 86. *бало́тлівая* 22.

луг 40, 45, 57, 75, 83, 102, 107. *лух* 5, 7 *(каля ракі)*, 31, 74, 111.

залі́ўны луг 73, 80, 84, 85, 125. *залі́ўны лух* 4, 42. *залі́ўныя лугі* 1, 86. *залі́ўны сенако́с* 31.

бало́тні луг 78. *бало́тнії лугі* 8.

по́жня 16, 31, 40, 74, 82.

мо́края по́жня 6, 29, 35.

лог 31, 76.

лагчы́на 23. *лахці́на* 50, 55. *лашчы́на* 124. *лашчына́* 17.

далі́на 118, 138 *(ля бало́та, ракі)*

алёс 8, 124. *альса* 127 (між балот).

ройст 18, 52. *ро́йста* 22.

Адзінкавыя: *лато́ка* 28. *съка́* 34. *ні́ско ме́сто* 49. *по́плаў* 59. *на бало́це сенако́с* 70. *по́йма* 77. *пого́ня* 103. *ля рэкі* 123. *куп'е́* 140. *га́ла* 142.

Адсутнасць назвы: 12, 39, 41—43, 129, 136.

Карта № 245

СЕНАКОСНЫЯ ЎГОДДЗІ

№ 388 «Я. н. сенакосныя ўгоддзі: сенажаць, луг, пожня, лонка...»

Картаграфуюцца назвы сенакосных угоддзяў. Адным знакам картаграфуецца слова *по́жня* як у значэнні 'сенакосныя ўгоддзі', так і ў значэнні 'скошаная сенажаць'. Як *сенажа́ць* картаграфуецца *сено́жаць*.

по́жня I (у пало́сах), 2, 4—8а, 10 (паміж ніў), 11, 12, 13, 14, 15, 16, 28—35, 37 (часта), 38—42, 64, 73 (устар.), 74 (трад.), 75, 77, 81, 82, 84 (палоска лугу), 87, 89, 123, 125, 128, 136, 138. пы́жня 107. по́жні 2, 30. 124 (скошанае ўгоддзе), 140 *(як пако́сім, астае́цца)*.

сенажа́ць 18, 23, 26, 48, 53, 60, 64, 74, 99, 115, 118, 119, 127, 130, 141. *сінажа́ць* 10. *санажа́ць* 3, 19—22, 25, 25а, 26, 47, 49, 52—54, 57—59, 61, 63, 66, 69, 104. *сынажа́ць* 24 (трад.), 120, 120а. *сыножа́ць* 94, 95, 103. *сіножа́ть* 94а, 96, 96а. *сінужэ́ть* 98. *сэножа́ць* 107, 108, 133. *сеножа́ць* 112 (пры агародах), 114, 134. *сыножа́ці* 102 (вялікі ўчастак). *сыножа́ты* 103, 109, 132. *сэножа́ты* 108. *сено́жаць* 114. *сэно́жаць* 133. *сено́жать* 134.

сенако́с 9, 21, 24 (сучасн.), 28, 51, 53, 56, 66 (перав.), 67, 68, 70—73, 81, 100, 105, 110, 112, 117, 121, 135 (нов.), 141. *сінако́с* 41, 44, 84, 94а (невялікі ўчастак). *сіноко́с* 96. *сеноко́с* 102, 122, 134, 137. *сінокі́с* 98. *сэноко́с* 108. *сенако́сы* 62. *сыноко́с* 90, 92, 95, 103, 132.

пако́с 7. *поко́с* 140. *пако́сы* 135.

луг 7, 9, 11, 12, 14, 17, 36, 37, 40—42, 45 (дзе вада стаіць), 46, 49а, 57 *(тапкава́ты)*, 61, 64, 67, 73, 75, 77—88 (каля ракі), 97, 101, 106, 107 (ёсць вада), 116, 117, 119 (каля Дняпра́), 121 (каля ракі), 123, 124 (каля ракі), 125—127 (каля ракі), 128, 129, 136, 138, 139 *(высо́кае ме́ста)*, 142. *лух* I (каля возера), 5 (каля ракі), 8, 8а, 10, 24, 25 *(урочышча)*, 25а, 27, 30, 31, 32 (каля рэчак), 34, 36, 39, 43, 52, 54, 65, 74, 76, 111 (заліўны). лугі 2 *(каля ракі)*, 8, 86, 89.

бало́та 13, 45, 52а, 111 (сухі сенакос). *бало́то* 46, 50, 51, 55, 64, 93. *боло́то* 90, 97, 101, 107, 108 (рэдка), 113, 117. *було́то* 98.

ло́нка 62, 90—92 (трад.), 96а.

асе́ліца 20, 21 *(ля гаро́даў)*, 93 *(за гумнамі)*.

по́плаў 93, 117, 124, 127.

Адзінкавыя: *лог* 37. *лажо́к* 37. *груд* 97. *долы́на* 97. *палі́ток* 97. *па́сека* 119 *(каля́ дзярэўні)*. *рызкы́* 131. *га́ло* 142.

Карта № 246

СУХАДОЛЬНЫЯ СЕНАЖАЦІ

№ 390 «Ці адрозніваюцца сенажаці ў залежнасці ад характару паверхні: а) сухая: груд...»

Картаграфуюцца назвы сухадольнай сенажаці. Памяншальна-ласкальныя ўтварэнні картаграфуюцца як зыходныя нейтральныя лексемы, як формы адзіночнага ліку — формы множнага ліку, як *сухі луг — сухадо́льны луг*, як *муро́жная сенажа́ць — муро́жная*, як *суха́я по́жня — сухадо́льная, по́жня лясна́я* і *муро́жная по́жня*, як *суха́я сенажа́ць — суха́я* і *сенажа́ць до́брая*, як *сухі сенако́с — лучны́ сенако́с*, як *гры́ва — сухадо́льная гры́ва*, як *пагу́рак — пуго́рак*, як *сухадо́л — сухадо́лле*.

груд 46—49а, 57, 59, 67, 88, 90—92, 94—97, 101, 103, 105—109, 114, 116, 131, 133, 134, 137, 138, 140, 141. *грут* 23, 49, 50, 51, 53—56, 60, 62, 71, 76, 93, 98, 99, 100, 105, 106. *груды́* 109, 110, 135. *грудо́к* 102, 109, 113, 132.

грудавая сенажáць 53, 65, 104.
луг 14, 40, 42, 73, 80, 82, 85, 126, 131, 137, 139. *лух* 63. лужóк 73.
сухí лух 27, 78. *сухадóльны луг* 77, 84. *сухадóльныя лугí* 1, 86. *сухадóлны луг* 128.
мурóг 36, 110 (часцей). *мурóх* 3, 21, 26, 30, 33, 34, 52а, 64, 66, 72.
мурóжная сенажáць 18, 58. *мурóжная* 22.
пóжня 2, 4, 8, 13, 16, 32 (на полі), 33, 35, 40, 42, 82, 127.
сухáя пóжня 6, 29, 37. *сухадóльная* 15. *пóжня ляснáя* 5. *мурóжная пóжня* 38.
сенажáць 57, 119. *санажáць* (трад.) 57, 115.
сухáя сінажáць 87. *сухáя санажáць* 20, 25, 52, 83. *сенажáць дóбрая* 19. *сухáя* 22, 61, 121.
сухí сенакóс 8а, 24, 70. *лучны́ сенакóс* 24 (каля ракі).
сухадóл 15, 25а, 83, 118, 130. *сухадóлле* 125. *сухадóлля* 68.
вóстраў 138. *óстраў* 106, 117. *астравóк* 112, 122.
грыва 79, 127. *сухадóльная грыва* 31.
лог 44 (заліўны). 73, 75. *лох* 74. *лажóк* 73.
пóплаў 59, 120. *паплавы́* 123.
пагýрак 10. *пугóрак* 9.
буй 28. *буёк* 11.
кургáн 118, 120а. *ґургáн* 69 *(на ґургáне санажáці)*.
бугóр 124, 141.
балóта 45 (дзе вышэй), 111.
Адзінкавыя: *сухáя травá на беражкý* 11. *гарбы́ль* 17. *бор* 21. *аблóга* 75. *нізіна* 83. *потэрóбы* 102. *гóрка* 118. *сухмéнне* 128. *дубрóвы* 135 *(на грудóх)*. *пажáр* 135 *(на пагарэ́льніку)*. *гáла* 142.
Адсутнасць назвы: 12, 39, 41, 43, 81, 89, 129, 136.

Карта № 247

СЕНА З СУХАДОЛЬНАЙ СЕНАЖАЦІ

№ 391 «Я. н. сена з сухой сенажаці: грудавое, грудкавое, мурог, мурожнае...»
Картаграфуюцца прыметнікі і назоўнікі, якія абазначаюць назвы сена і яго якасныя асаблівасці ў залежнасці ад рэльефу сенажаці, месцазнаходжання, якасці травы, якая расце на той ці іншай сенажаці.
Як *муражнóе* картаграфуецца *мурагавóе*, як *мурóг — муражóк*, як *грудавóе — грудкавóе* і *грудянóе*, як *груд — сéна з грудкá*, як *пажнявóе — пóжыннае*, як *паплаўнóе — паплавіна*.
мурóжнае 9, 19, 23, 36, 46, 57, 59, 61, 62, 70, 77, 86 (рэдк.), 119, 120, 120а, 122, 142. *мурóжная* 1—5, 10, 11, 18—20, 26, 27, 29, 30, 34, 52, 63, 65, 72, 73, 81, 121, 127, 129. *мурóжноё* 33. *мурóжнаё* 53. *мурóжна* 54. *мурóжныя сéна* 35, 38, 40, 43, 83, 85, 87. *мурóжное* 110.
муражнóя 6, 22, 24, 25а, 64, 66. *муражнóе* 21. *мурагавóя* 118.
мурóг 11, 29, 37, 41, 59, 67, 75, 79, 82, 84, 85, 104, 115, 117—119, 126, 129, 134, 136. *мурóх* 6, 10, 15, 20, 21, 25, 28, 31, 47, 52—54, 57, 58, 61, 68, 69, 71, 73, 74, 76, 112. *морíг* 103. *мурíг* 109. *муражóк* 9, 70.
грудавóе 23, 46, 49а, 51, 56, 59, 62, 67, 69, 99, 104, 116, 135, 136. *грудавóя* 49, 50, 62, 100, 111. *грудавóё* 53, 55, 60. *грудовóе* 90, 95, 96а, 97, 98, 103, 105, 137. *грудовэ́е* 93, 94а, 101, 106—109, 113, 140. *грудовэ́* 114, 133. *грудковэ́е* 132. *грудянóе* 98.
грудóвое 92, 94. *грудóвэ* 91, 97.
груд 98, 131. *грудóк* 93. *сéна з грудá* 141. *сéно з грудкá* 102.
лугавóе 14, 128, 142. *лугавóя* 7, 8. *луговэ́е* 107. *луговэ́* 137.
пажнявóя 8. *пóжынная* 13.
бугравóе 125. *бугравóя* 124.
берегавóе 16, 78.
поплаўнóе 123, 126, 134, 138. *поплова́е* 107. *поплавіна* 101.
балóтная 68. *балóтна* 45. *болóтнэ* 107.
сухóя 8а, 80, 89.
Адзінкавыя: *ядóмая сéна з гарбылькá* 17. *асéліца* 21. *сухастóй* 48. *палявóе* сено 51. *рачнóя сéна калá ракі* 69. *сівéц, лагавóя* 74. *дрóбная сéна* 84. *свінýх* 88. *сухадóльнае сéна* 130. *пажáр* 135. *з кýргана сéна* 139.
Адсутнасць назвы: 12, 32, 39, 42, 44.

Карта № 248

КАСЬБА

№ 393 «Я. н. час кашэння травы на сена: касавіца, сенакос, касьба...»
Картаграфуюцца лексемы, якія абазначаюць перыяд нарыхтоўкі сена, паказаны словаўтваральныя асаблівасці іх.
У адказах 50, 55 населенных пунктаў да лексемы *касéнё* даюцца паметы збіральнікаў: «неадабр.», «непахв.», якія перадаюць зніжальную ацэнку працэсу кашэння.
касьбá I (даўн.) 5, 6, 8, 11, 22, 23, 24, 31, 37 (рэдк.), 41, 45 (час касьбы), 49, 54, 56, 58, 61, 62, 69, 72, 73, 105, 130, 141. косьбá 95 (радзей). *казьбá* 8а, 9, 10, 12, 13, 14, 21, 25, 25а, 26, 27, 29, 34, 50, 52а, 53, 55, 57, 59, 62, 70, 71, 75, 80, 81, 86, 88, 99, 111, 118, 119, 121, 124, 127, 129, 135. *кысьбá* 7, 44, 87, 89. *кызьбá* 16, 35, 43, 74, 84, 85. козьбá 95, 103 (рэдк.), 132 (рэдк.)
касавіца 61, 119, 120а, 123, 124, 125, 126, 135, 141 (болей), 142. *кысавіць* 44. *косовыца* 94а, 103, 107, 108, 109, 132. *косовы́ця* 90, 91, 95, 96, 96а, 97, 131, 138. *кусовы́ця* 92. *косовіца* 94, 101, 102, 106, 113, 114, 122, 133, 134, 137, 140. *кусувэ́ця* 98. *косавіца* 136.
касéнё 50 (неадабр.), 55 (непахв.).
кóшля 110.
сенакóс 2, 3, 9, 14, 17, 18, 19, 20, 22, 28, 29, 36, 37, 46, 48, 49а, 51, 52, 53, 54, 59, 61, 62, 64, 65, 66, 67, 68, 73, 74, 75, 77, 80, 81, 82, 86 (час), 93, 100, 104, 111, 112, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 124, 125, 127, 128, 129, 139, 141, 142. *сінакóс* I (сучасн.), 4, 7, 8а, 11 (трад.), 13, 15, 16, 30, 32, 33, 35, 38, 39, 40, 41, 75, 76, 78, 79, 83, 84, 85, 87, 89. *сянакóс* 60.
сянавáня 47, 54, 58. *сенавáнё* 53.
Апісальная канструкцыя: *парá касíць* 63.

Карта № 249

ПРАКОС

№ 395 «Я. н. радок скошанай травы: пракос, пакос, валок...» Картаграфуюцца назвы радка скошанай травы, паказаны словаўтваральныя адрозненні. Памяншальна-ласкальныя дэмінутывы картаграфуюцца як зыходныя нейтральныя лексемы.
Адводзіцца ад картаграфавання лексема *валóк* у 10 і 46 пунктах, у якіх яна абазначае зграбленае сухое сена ў доўгі вал.
пракóс 1—15, 16 (трад.), 17—20, 26, 27, 29, 32—36, 38—42, 45—48, 49а, 52—67, 69—72, 74, 75, 78, 80, 100, 104, 105, 110, 111, 112, 115, 116, 118, 128, 136, 141, *прокíс* 109. *прокóс* 109.
пакóс 21—25а, 28, 30, 31, 37, 38, 42, 43, 44, 49, 50, 51, 68, 73, 76, 77, 79, 81—89, 93, 99, 119—121, 123—125, 127, 129, 130, 135, 139, 142. *покóс* 94, 101, 106, 114, 117, 122, 126, 132, 133, 137. *пукóс* 94. *покíс* 90, 96, 103. *покы́с* 91. *пукíс* 92. *покíс* 96. *покы́эс* 107.
закóс 96а. *закíс* 96 (рэдк.) 97, 98, 131. *закíс* 108 (рэдк.), *закýс* 94а. *закы́с* 95.
вал 16, 106, 134. *валóк* 113.
рад 94а, 107, 137, 138, 139, радóк 108.
Адзінкавыя: *кружóк* 102. *градóк* 102. *рýчка* 140.

Карта № 250

КАСМЫК ТРАВЫ НА СКОШАНАЙ СЕНАЖАЦІ

№ 397 «Я. н. касмык травы на скошанай сенажаці: грыва, абкосак, барада...»
Картаграфуюцца назвы радка травы, незахопленай касой. Формы адзіночнага ліку і адпаведныя формы множнага ліку абазначаюцца аднолькавымі знакамі. Як зыходныя лексемы картаграфуюцца адпаведныя дэмінутывы. Як *агрэ́хі* картаграфуюцца узрэ́х, угрíх, загрэ́хі, як *касмы́к — касмóк, касмýк, касмылí*.

гры́ва 2—6, 8—10, 18, 21, 23, 25а, 28, 29, 34—36, 38, 40, 43, 47—50, 52а, 53, 59, 60, 70, 71, 72, 76, 78, 80, 81, 90, 92, 94, 94а, 95, 96, 96а, 99—102, 105, 107—110, 114, 115, 120, 124, 126, 129, 131, 136, 137, 139 (радзей), 140 (трад.), 141, 142. *грíва* 13, 32, 33, 113, 133. *грэ́ва* 98. *гры́вы* 2, 4—6, 8, 47, 50, 51. *гры́ўка* 15, 40, 42, 139 (часцей). *грíўка* 39, 86 (рэдк.).

чуб 75, 84, 104, 118, 119, 120а. *чуп* 27, 30, 62, 65, 66. *чубы́* 24, 27, 31, 69, 77, 122. *чубэ́* 65, 66, 130. *чу́бік* 30, 119, 130.

барада́ 11, 17, 37, 45, 53, 59, 68, 123, 126, 127, 130, *бърада́* 37, 73. *быріда́* 32. *бырыда́* 44, 89. *баро́ды* 87. *борода́* 90, 91, 132, 134.

клок 16, 75, 82, 83, 86. *клачо́к* 74. *кло́чча* 82.

грэ́бень 53, 67. *грэ́бянь* 45, 54. *грэ́бінь* 41. *грібя́ні* 41. *грабу́шкі* 52. *грабяне́к* 77. *грэбне́* 117. *грэ́беньчык* 135.

Утварэнні ад кораня *-кос-*: *нядако́с* 63. *прыко́с* 79. *не́кась* 116. *абко́сы* 77, 140. *абко́с* 138, 142. *абко́сак* 14, 37, 81, 141. *апко́сак* 52а. *обко́сок* 106. *апко́скі* 46, 55. *недако́сак* 81, 82, 84, 111.

агрэ́хі I. *узрэ́х* 19. *загрэ́хі* 69 (пасля касілкі). *касмы́к* 23, 62. *касмо́к* 26. *касму́к* 22. *касмылí* 17.

коза́ 102, 103. *ко́зы* 102.

жме́ня 125, 128.

Адзінкавыя: *хылма́к* 7. *тычы́* 14. *па́сма* 23. *хрыбе́т* 25. *хрыпты́* 25. *пыдса́да* 42 (пасля касілкі). *по́стаць* 56. *хімкí* 57. *дзяды́* 58. *ку́піна* 64. *стрыжні́* 77. *абмíнок* 93. *плíшчык* 97. *мíну́ха* 121.

Адсутнасць назвы: 12, 20, 61, 112.

Карта № 251

ГРЭБЦІ СЕНА

№ 400 «Сухое сена грабці, грэбці, грэсці, грабіць...»

Картаграфуюцца формы інфінітыва дзеясловаў, якія звязаны з працэсам уборкі сухога сена. Паказаны марфалагічныя, акцэнталагічныя і некаторыя фанетычныя адрозненні. Як *грэсць* картаграфуецца прэфіксальны дэрыват *сагрэ́сць*, як *гра́біць* — *згра́біць*.

грабцí 15, 25 (пашыр.), 49а, 61, 75, 104, 106, 119, 126, 138, 140. *грабьцí* 28. *грапцí* 21, 50, 51, 54, 55, 56, 59, 60, 62, 93, 99, 105, 110. *грэбцí* 114, 117, 133, 135, 136, 137, 139. *грэбці* 134. *грэпцí* 113. *грэбты́* 108, 109. *грыбты́* 131, 132.

грапсцí 7, 73. *грапсьцí* 5, 8а, 30, 31. *грыбсты́* 91, 92, 95, 96, 96а, 97. *грэбстэ́* 98. *грэбсты́* 90, 94а. *грыбсті́* 103.

грэ́бці 53, 67, 76, 77, 93, 101, 102, 111, 112, 115, 116, 118, 120, 120а, 121, 122, 124, 125, 127, 130, 141, 142. *грэ́пці* 26, 27, 52а, 62, 63—66, 68—72, 74, 126. *гре́пці* 89, 107. *згрэ́бці* 93.

грэ́бсьці 23, 74, 78. *грэ́бсці* 94. *грэ́псьці* 57, 58.

грэ́бсьць 81.

гра́біць 1—4, 6—11, 16, 18, 20, 22, 24, 25 (трад.), 25а, 29, 45—49. *згра́біць* 19.

грэ́сьць 42, 78, 79, 82, 123, 129. *грэ́сць* 128. *гре́сьць* 13, 32, 34, 35, 40, 41, 42, 44, 83, 84—89. *сагрэ́сьць* 40.

грэ́сь 14, 16, 17. *гре́сь* 12, 39.

Карта № 252

ПЛАСТ СЕНА

№ 402 «Я. н. пласт сена: шчынак, пярэбірак, пласт...» Картаграфуюцца назвы пласта, паказаны словаўтваральныя адрозненні іх. Як *пярэ́бір* картаграфуецца *перабíр*, як *пярэ́бярач* — *перабíрыч*, як *шчы́нак* — *шчыня́к*, як *пярэ́чынок* — *нырачынок*. Усе пералічаныя адзінкі з'яўляюцца акцэнталагічнымі варыянтамі. Аб'яднаны адным знакам і адзінкавыя словаўтваральныя адзінкі: *перабо́р* і *адбо́рнік*.

1 пласт сена. 2 *пласт* (сена з валкоў). 3—4 *пласт* (сена). 5—8, 8а *пласт* (сена). 9 *збіць пласта́*. 10—18 *пласт* (сена). 19 *пласт, пласты́*. 20—44 *пласт* (сена). 45 *пласт (сена пласту́юць у пластэ́ і кладу́ць у ко́пкі)*. 46 *пласт (а што гэта за пласт — толькі бу́слу на гняздо)*. 47 *пласт (Укінь зь які пласт се́на каро́ві!)*. 48 *пласт (збіва́ць се́на ў пластэ́)*. 49—49а *пласт* (сена). 50 *шчы́нак* (травы). 51—52, 52а *пласт* (сена). 53 *шчын, пласт, аха́пак*. 54 *пласт*. 55 *шчын* (сена). 56 *пярэ́бірак*. 57 *пласт (пласты́ на́да біць)*. 58 *пласт* (сена). 59 *шчы́нак*. 60—62 *пярэ́бірак*. 63—64 *пласт*. 65—66 *пярэ́бірак*. 67 *перабíрыч, перабíрак*. 68 *пласт (у пласты́ пла́сцяць се́на і кладу́ць у капу́)*. 69 *пярэ́бяранка*. 70 *пярэбірка*. 71 *пярэ́бірак*. 72 *пярабо́р*. 73—74 *пласт* (сена). 75 *пласт*. 76 *пярэ́бірка (гэ́та не про́ста се́на, а пласт як пане́сці аднаму́, яго́ набіра́юць гра́блямі і нясуць з іх дапамо́гай)*. 77 *перабíр (дзе́лаюць гра́блямі)*. 78—81 *пласт*. 82 *парабíра́нка, бярэ́мак*. 83 *пласт* (сена), *пíрабо́рка, пíръбíра́нка*. 84 *адбо́рнік*. 85 *пласт (Уго, пласт такі ўзяў!)*. 86 *бярема*. 87 *ахо́пык* (сена), *аха́пык*. 88—89 *пласт*. 90 *шчэ́нок*. 91 *шчы́нка*. 92 *шчэ́нок*. 93 *пласт* (як се́но ляжы́т), *пару́чынок* (ро́бят гра́блямі). 94—94а *пярэ́чынок*. 95 *пырэчы́нок*. 96 *шчы́нок, шчыня́к* (рэдка). 96а *шчы́нок*. 97 *шчы́нок, наве́льнык*. 98 *нару́чэ, шчэ́нок* (рэдкае). 99 *шчы́нак, пярэ́чынак* (радзей). 100 *пярэ́барак*. 101 *пэрэ́чынок (на гра́блі бэро́м), пласт (на віла бэро́м)*. 102 *бэрэ́мне*. 103 *нагрíбына, нагрíбынка*. 104—105 *пярэ́бірка*. 106 *пярэ́бірок*. 107 *пласт* 108 *жмак*. 109 *пласт (на вэлкы́)*. 110 *ла́тка* (часцей), *пярэ́бяркі*. 111. *ла́тка*. 112 *пярэ́бярач*. 113 *пласт*. 114 *пласт* (з капы). 115 *пярэ́бір*. 116 *пярэ́бірак*. 117. *воло́к*. 118 *пярэ́бірак, аха́пак*. 119—120а *пярэ́бірак (чаты́ры — пяць пярэ́біркаў узяў у капу́)*. 121—123 *пласт*. 124 *абарэ́мак*. 125 *пласт* (сена). 126 *пласт сена (набіра́е на віл́кі пласт се́на і кíдае ў стох его́)*. 127 *абярэ́мак*. 128 *пато́с (сена трэ́ба лажы́ць пато́сам)*. 129 *пласт*. 131 *нару́ччэ*. 132 *бырэ́мок (звыча́йна не пласту́юць)*. 133 *пласт (сказа́лі, але́ тут се́на не пластуюць)*. 134 *пласт*. 135 *бярэ́мок*. 136 *пласт*. 137 *пласт (з пласта́ се́но до́брэ бэрэ́цца на вілкі)*. 138 *пласт (ой, узяў вялíкого пласта́ з копы́)*. 140 *пако́с*. 142 *рад* (сена).

Карта № 253

ПЛАСТАВАЦЬ СЕНА

№ 403 «Сена ў пласты пласціць, пластаваць... Пярэбірак перабіраць... Шчынак чыніць, шчыняць...»

Картаграфуюцца дзеяслоўныя лексемы, звязаныя з працэсам пластавання сена, паказаны словаўтваральныя адрозненні. Як *біць* картаграфуецца дзеяслоў *збіць*.

У некаторых раёнах сена не збівалі ў пласты, што абумовіла адсутнасць адпаведных лексем у гаворках.

пласці́ць 2, 3, 5, 6, 8а, 9—11, 17, 24—26, 28, 68, 73, 74, 78, 85, 122, 123, 129. *пласьці́ць* 21, 22, 25а, 29—37, 40 (часцей), 54, 83, 85, 88. *пласця́ць* 21. *спласьці́ць* 2, 26. *спло́сьціш* 34. *пласці́лі* 2.

пластава́ць 1, 20, 38, 46, 47, 49, 49а, 57, 64, 70, 75, 125, *плъстыва́ць* 41—43, 79. *плъстъва́ць* 83. *плыстыва́ць* 40, 44, 89. *пластова́ць* 136. *спластава́ць* 51. *пласту́юць* 13, 27, 45, 63. *пластава́лі* 1. *пластова́ть* 97, 134. *пластова́ці* 107. *пластова́ті* 134.

перабíра́ць 56, 61, 66, 69, 70, 71, 74, 75, 77, 82, 100, 104—106, 115, 116, 118, 119, 120, 120а, 124. *пярабíра́ць* 60, 72, 76. *перэбíра́ць* 62. *парабíра́ць* 82. *пíрібíра́ць* 83. *пярабяра́ць* 112. *пырыбыра́ты* 132 (рэдк.)

адбíра́ць 81 (бярэ́ма), 84 (адбо́рнік)

шчыня́ць 50, 53, 55, 99. *шчыня́ты* 90, 91, 96, 96а. *шчэня́ты* 92. *шчынэ́ты* 97. *шчиня́тэ* 98. *шчы́ньваць* 59.

пэрачыня́ці 93. *пэрэчыня́ті* 94. *пэрэчыня́ты* 94а. *пырычыня́ты* 95.

пэрэчынкова́ць 101.

біць 1, 4, 8, 18, 20, 23, 48, 52, 52а. *збіць* 7, 16. *бíлі* 1, 4, 48

збіва́ць 7, 14. *зьбіва́ць* 8, 12, 15, 16, 19, 39, 58, *збыва́ты* 108.

падбіва́ць 86. *подбіва́ць* 113 (рэдк.)

робы́ты 94а *(пэрэчынка)*. *рубы́ты* 92 *(шчэ́нок)*.

Апісальныя канструкцыі: *узя́ць адбо́рык* 87. *дзе́лаць пласты́* 88. *бра́ці ў бярэ́ма* 102. *нагрыба́ты* 103. *набыра́ты жмака́* 108. *кла́сьці ла́ткі* 110. *ла́дзіць пярэ́баркі* 110. *латкава́ць се́на* 111. *абярэ́мак збіра́ць* 127. *ранкава́ты* 131. *браць, набраць граблямі* 125. *бярэ́мак браць* 138. *зграба́ць у валкí* 141. *грабцí рады́* 142.

Карта № 254

БЯРЭМЯ, АХАПАК

№ 404 «Як скажуць: ахапак сена, бярэмя сена, абярэмак...»

Картаграфуюцца лексемы *ахáпак* і *бярэ́мя*, паказаны словаўтваральныя і некаторыя фанетычныя адрозненні лексемы *бярэ́мя*. Як *ахáпак* картаграфуецца адзінкавае *ахáпка*, як *ахáпак* — *хáпак*.

У радзе адказаў збіральнікі адзначаюць, што *ахáпак* абазначае меншае, а *бярэ́ма(я)* большае па ахопу двума рукамі сена.

бярэ́мя 45 (калі шмат сена бярэш), 46, 46, 48, 49 (на ўсе рукі), 49а, 50, 52, 79, 82, 111. *бярéмя* 84, 85, 88, 89, *бярэ́ме* 56, 62. *бярэ́мйа* 23 (сена, дроў), 104. *бэрэ́мя* 96а. *бырэ́мо* 92 (нясе абедзьвюма рукамі). *бярэ́мьё* 99 *(мнóго)*. *бырэ́мья* 106. *бэрэ́мье* 109.

бярэма 4, 5, 7, 15, 18—20, 22, 25 (радзей), 35, 37, 38, 42, 43, 54, 75 (вялікае), 77, 80, 81, 87, 123. *бярэ́ма* 13, 86, 87. *бірéма* 12, 16. *бярмó* 60, 100. *берэ́мо* 117. *берéма* 14, 17. *бэрэ́ма* 90.

бярэ́мяне 59 (гавораць больш старыя). *бэрэмыне* 90. *бярэмянё* 53, 55. *барэ́мане* 93.

бырэ́мне 95, 96, 103. *бэрэ́мне* 94, 94а, 102, 108. *бярэмня* 101.

бэрэ́мнечко 103.

бярэ́мак 31, 118, 127, 128. *барéмок* 138. *бэрэ́мок* 113. *берэ́мок* 114, 134, 135, 137. *берэ́мак* 140. *бырэ́мок* 132.

абярэ́мя 120а, 126.

абярэ́мак 119, 125, 126, 127, 129, 130, 139, 142. *абарэ́мак* 121, 124, 142. *обярэ́мок* 136. *обэрэ́мок* 91, 133. *оберэ́мок* 114.

ахáпак 1—8, 9—11, 14, 17, 21—23 (менш), 24, 25 (трад.), 25а—31 (невялікі), 45 *(калі мáла сéна бярэ́ш)*, 49 (трохі), 50 (меншы), 51—54, 57—59, 61—76, 78, 81, 82, 88, 105, 110—112, 115, 116, 118, 120, 125—127 *(пад пáху)*, 129, 130, 141, 142. *ахапък* 8а, 12, 15, 33, 34, 36, 39, 41, 42. *ахáпык* 16, 32, 35, 40, 44, 78, 79, 83, 84, 87, 89. *ахóпык* 8а. *ахáпок* 93. *охáпок* 94 *(под рýкі)*. *хáпык* 85. *хáпак* 122. *ахáпка* 99.

ахлóпък 13.

нóшка 12, 13, 41 (часцей).

ланó 120а, 122. *лóна* 120а.

нарýччэ 97, *нарýчэ* 98.

пудрýччэ 92 (невялікі ахапак, які бяруць пад рукі), *подрýчйе* 94. *подрýччэ* 131.

Адзінкавыя: *жмáчка* 9. *візáнка* 14. *клок* 83. *адбóрнік* 84. *шчыпок* 96а. *вьеска* 97. *лéнейко* 107.

Карта № 255

ВЯЗКА

№ 405 «Я. н. вязка сена, саломы, травы, якую звязваюць у посцілку (дзяружку): ношка, нашолка, нашулка, сувязак, вязка, вязанка...»

Картаграфуюцца назвы вязкі сена, паказаны лексічныя і словаўтваральныя адрозненні ў назвах рэалій. Як *кíта* картаграфуецца адзінкавае кітка, як *пóсцілка* — *пасцілка*. Адводзяцца ад картаграфавання назвы рэалій, якія не звязаны з тэмай карты: *бярэ́ма, абярэ́мак сена, рэ́зьгіні, нарýчэм нóсяць*, на *лэ́нейку*. Некаторым з іх прысвечаны асобныя карты (ДАБМ, карта № 254).

нóшка 15, 18, 28—39, 41—44, 49а, 63, 65—67, 70, 71, 73—89, 106, 110, 115, 116, 118—121, 123—125, 126—130, 139. *нэ́шка* 101, 102. *нúшка* 108. *нýшка* 132, 141.

нóша 8, 47, 49, 96а, 97, 103.

нóшта 4.

нашýлка 23, 27, 52а, 53, 58.

вя́зка 17, 46, 57, 67, 91, 92, 104, 112, 117, 122, 133, 139, 142. *вя́зька* 94. *вйáзка* 102. *ўя́зка* 109. *вя́ска* 2, 6, 7, 9, 20—22, 29, 45, 46, 48, 50, 53—56, 59, 60—62, 64, 66. *вйáска* 67, 90, 93 (рэдка), 95 (рэдка), 96, 102, 114, 138. вйеска 97, 98. *вья́ска* 106, 113, 136. *ўя́ска* 109, 137.

вязáнка 11, 25, 53, 100, 127. *візáнка* 8а, 10, 14, 16. *вйазáнка* 95 (рэдк.).

пóсцілка 5, 49а, 51, 52, 111. *пóсьцілка* 19, 21, 25а, 26, 45, 64, 82, 124, 133, 140. *пýсцілка* 142. *пасцілка* 24. *пóсьцілка* 21, 25а, 26.

прóсьцілка 134, 135, 137.

радзю́га 54. *радю́га* 94а.

радзю́шка 54, 99, 106. *радю́шка* 95 (часцей), 132 (рэдк.).

лясёнка 68, 69, 72.

кíта 19, 53. *кíтка* 53.

Адзінкавыя: *пóлка сéна* 67. *набрáў у гýньку сéна* 93. *в хвартýх* 94а. *попóнка* 114. *бярэ́ма сéна* 1. *рэ́згіні сéна* 3. *у рэ́зьгінах нóсяць* 18. *у нас рэ́зьгіні, нóсім у іх* 25а. *панёс рэзгіны сена* 68. *нóсять* сіно нарýчэм 97, 98. *прынэ́сі на лэ́нейку сіéна коню* 107.

Карта № 256

ПОСЦІЛКА, У ЯКОЙ НОСЯЦЬ КОРМ ЖЫВЁЛЕ

№ 407 «Я. н. посцілка, у якой носяць траву, салому, сена: дзярушка, радзюшка, лясёнка...»

На карце картаграфуюцца назвы посцілкі, у якой насілі калісьці траву або іншы корм для жывёлы. Перадаюцца акцэнталагічныя адрозненні.

Карта адлюстроўвае і назвы некаторых іншых рэалій, якія выкарыстоўваюцца ў такой функцыі. У радзе адказаў заўважаецца аб наяўнасці рэаліі, але ў іншым прызначэнні, гл. фактычны матэрыял у наступных пунктах: 1, 9, 128. Вельмі часта ўказваецца на пераважнае выкарыстанне іншых рэчаў для пераносу сена, саломы, травы.

Адведзены ад картаграфавання: *рэ́зьгіні* 2, 8, 25а, 99, *рэ́згіні* 45, *рэ́зьвіны* 89, *рэ́зкі* 94 (рэзгіны) як не звязаныя з тэмай карты. У ДАБМ ёсць карта № 254, прысвечаная назвам гэтай рэаліі. Не картаграфуюцца таксама лексемы *вя́зка, вязáнка*.

1 *(у пóсцілках не насілі, усё нóсяць у кашóлках)*. 2. *пасьцілка (бярý пасьцілку і нясі сéна)* і *рэ́зьгіні (імі насілі)* і *кашэ́ль (быў з вяровачак, як сетка)*. 3 рэ́згіні *(былі і карзіны з лучын шырóкіх сплéцены сéна насíць)*. 4 *пасьцілка (насілі салóму, сéна)*. 5 *пóсьцілка*. 6 *гýнька*. 7 *мяшóк*. 8 *пасьцілка (у рэ́зьгінях насілі сéна)*. 8а *пасьцілка*. 9 *пасьцілка* (не носяць у пасцілцы). 10—11 *дзярýшка*. 12—13—. 14 *пасцілка*. 15—. 16 *крóшні* (плецены *кашэ́ль* насіць сена каровам; *карзíнка* — плеценая з лучыны, насіць авечкам сена). 17—18 *пасьцілка*. 19 *пóсьцілка*. 20 *дзярýга, дзярýшка* (сена). 21 *пасьцілка*. 22 *пóсьцілка*. 23 *дзярýга (дрэ́нная пóсцілка, грýбая, грáзная)*. 24—25 *пасьцілка*. 25а *пасьцілка* (больш у рэ́зьгінях насілі). 26—28 *пасьцілка*. 29 *кашóлка* (чатырохкантовая з лучыны). 30—31 *пасьцілка*. 32 *рагóшка ці пасьцілка*. 33 *дзярýга, пасьцілка*. 34—38 *пасьцілка, пасцілка*. 39 *пасьцілка (але тут рэ́дка нóсяць травý ў пóсцілках*. 40—42 *пасьцілка*. 43 *дзярýга*. 44—45 *радзю́шка (у радзюшкé кладуць сена; наклоў у радзю́шку)*. 46 *радзю́шка (у гэтай радзю́шцы тóлькі на гняздо, бýслу насíць)*. 47 *радзю́шка (цáлу радзю́шку сéна на сабé прыцягнýла)*. 48 *пóсцілка (сухóя сéна насілі ў гумнó)*. 49 *радзю́шка*. 49а *пóсцілка*. 50 *радзю́шка (радзю́шкаю мáла хто у нас нóсіць сéно: усё на насілках ці вя́скамі)*. 51 *пóсьцілка*. 52 *дзярýшка* (рэдка); *пóсцілка* (пераважна). 52а *дзярýшка*. 53 *дзярýга, дзярýшка*. 54—55 *радзю́шка*. 56 *дзярýшка*. 57 *дзярýшка*. 58 *дзярýга*. 59—60 *дзярýшка*. 61 *пóсьцілка*. 62 *дзярýшка*. 63 *пасьцілка*. 64 *дзярýга*. 65 *пóсьцілка*. 66 *пóлка (у нáшай старанé бяз пóлкі жыць ня бýдзеш; пóлка — як пасцілка, у пóлцы чатыры шкутэ́, набярэ́ш нóшку бальшýю*. 67 *пóсцілка*. 68 *лясёнка (у лясёнку травý навязáў, панёс)*. 69 *лясёнка (шкутамі доўгімі матузамі на рагах ці пляцёнкі або джгуры)*. 70—72 *лясёнка*. 73 *пóсцілка*. 74—75 *пасьцілка*. 76 *пóсьцілка*. 77—82 *пасьцілка*. 83 *пасцілка*. 84 — вóжкі. 85 *падсьцілка (набрáў падсьцілку сéна)*. 86 *пасьцілка; дзярю́га* (рэдк., трад. *накрывáлісь)*. 87 *пасьцілка*. 88 *дзярю́га, дзярю́жка*. 89 *рéзьвіны*. 90 *радю́шка, пóстылка*. 91—92 *рядю́шка*. 93 *гýнька*. 94 *рэдно́, рэ́зкі (рэзгіны)*. 94а *хвартýх, радюга*. 95—97 *радю́шка*. 98 *радю́шка (за канáлом радюшкáмэ сіно нусэ́лэ*. 99 *радзю́шка (нашто радзю́шка — лепш у рэ́зьгіні)*. 100 *дзярýшка*. 101 *радзю́шка*. 102 *радзю́шка* (найбольш старыя ўжыв.); *пóсцілка* (сярэдн. і малодш. пакал. ужыв. часцей, чым *радзюшка)*. 103 *радю́га (вылыка)*; *радю́шка* (малая). 104 *дзярýшка*. 105 *рэ́згіны* 106—107 *радзю́шка*. 108 *хвартýх, радю́шка* (радзей). 109 *хвартýх*. 110 *радзю́шка*. 111 *пóсцілка*. 112 *вязáнка*. 113 *дзерýшка, пóсьцілка*. 114 *попóнка*. 115 *пóлка (шкутавáя, чатыры шкуты́, імі зьвя́з-*

ваецца. 116 *посцілка.* 117 *просцілка (поводамі носілі).* 118 *посьцілка.* 119 *пасцілка.* 120а *лайно (саломы).* 120—122 *посцілка.* 123 *дзяруга.* 124 *посьцілка.* 125 *посціл.* 126 *радзюшка (радзюшка раней была, а цяпер — посцілка).* 127 *посьцілка.* 128 *пасцілка (у нас на пасцілку не кладуць, а на вошкі ўвязваюць шчытненька і нясуць).* 129 *радно.* 130 *посцілка.* 131—132 *радюшка.* 133 *посьцілка.* 134 *просьтілка.* 135 *просьцілка.* 136 *просцілка.* 137 *просьцілка (за лето нову просьцілку подрала.* 138 *просьцілка (целу просцілку сена понесла.* 139 *посцілка.* 140 *посцілка (посцілка нова була, за лето порваласе).* 141 *посцілка.* 142 *пусцілка, радно, дзяружка.*

Карта № 257

КАПА

№ 408 «Я. н. малая ўкладка сена на сенажаці: капа сена, капешка, капна, копка...»

На карце картаграфуюцца назвы малой укладкі сена на полі, паказаны іх суфіксальныя адрозненні і некаторыя фанетычныя асаблівасці. У тых адказах, дзе прыводзіцца капа, копа і копка, звычайна адзначаецца, што рэаліі, якія яны абазначаюць, адрозніваюцца памерам ці вагой. Падобнымі заўвагамі нярэдка суправаджаюцца капёшка і іншыя суфіксальныя ўтварэнні. Як *прыкопак* картаграфуецца *кып'як,* як *копачка — капічка,* як *капёшка — капёшышка.*

капа 18—21, 23—28, 37, 38, 41, 42, 48, 50 (рэдк.), 52—58, 59 (вялікая), 60—72, 73 (малая і большая), 74—77, 80—82, 86, 88, 100, 104, 105, 110—112, 115, 116, 118—120, 121—129, 135, 139—141. *кыпа* 40, 43, 44, 78, 79, 84, 85 (большая), 87, 89. *копа* 107, 113, 114, 117, 120а, 137, 138. *копы* 20, 25а, 31, 42, 48, 58, 66—72, 76, 77, 86, 125, 142.

копка 3, 4, 18, 19 *(нівелькая),* 21, 22, 36, 45—47, 49, 51, 53, 54 (памянш.), 59 (малая), 75 (невял.), 81, 82, 85 (меншая), 99, 118, 127, 136. *копкі* 4, 18, 46, 51.

копачка 62. *копочка* 114. *капічка* 49а.

прыкопак 62. *кып'як* 84.

капна 1 (пераважна), 8, 12, 13, 15, 83. *кыпна* 16.

капешка 2, 5, 6, 8, 9—11, 14, 15, 21, 29, 30, 32—36, 75 (невялікая).

капёшка 16, 17, 39, 41 (малая), 75 (невял.), 81. *капёшышка* 16.

капяшка 6, 8а.

капянка 8 (трад.), 54.

капіца 46, 50, 55, 93, 130. *копыця* 90—92, 95—96а, 131, *копіца* 94, 101, 102, 106, 133, 134. *копыца* 94а, 103, 108, 109, 132. *копэця* 97. *купэця* 98 (трад.). *купеця* 98 (малодш. пакал.). *капіцы* 46. *копіцы* 106. *капіцэ* 102.

куча 1, 4, 7.

вуязка 120.

Карта № 258

СКЛАДАЦЬ СЕНА Ў КОПЫ

№ 410 «Сена ў копы складаць, капніць, капіць...»

Картаграфуюцца дзеясловы, звязаныя з працэсам малой укладкі сена на скошанай сенажаці. Як формы інфінітыва картаграфуюцца асабовыя формы і формы прошлага часу, як формы незакончанага трывання абазначаны формы закончанага трывання. Адзінкавыя формы: *грэсць, сагрёб, пазаграбаць* аб'яднаны адным знакам.

класці 5, 24, 41, 58, 59, 61, 66, 68, 86, 93, 94, 99, 101, 110, 118, 124, 126, 133, 135. *класць* 8. *класць* 86. *скласці* 1, 74, *ныкласць* 43. *пакласць* 46. *пакласці* 105. *класты* 90, 91, 94а, 95, 96, 108, 109, 132. *кладуць* 12, 68, 78, 120а. *склалі* 13. *паклалі* 46.

складаць 2—4, 6, 8а—11, 18—22, 25, 25а, 26, 28, 29, 31, 34, 36, 37, 39, 47, 48, 52—55, 57, 62, 65—67, 71, 73, 75, 76, 80—82, 88, 104, 106, 107, 115, 117—119, 122, 123, 130, 138. *складаць* 7, 16, 35, 44, 79, 84, 87. *складаты* 97, 103. *складатэ* 98. *складать* 134. *складаюць* 23, 24, 30, 45, 50, 51, 63, 69, 100. *складаяць* 27. *складаюоть* 92. *складалі* 15, 25а, 48.

складываць 41, 42, 70, 83. *складывыць* 89.

складваць 14.

капіць 38, 53, 60, 84, 112, 125, 126, 127, 139, 140, 141. *копіць* 113, 114, 136. *копыці* 90. *копыты* 91, 96, 96а. *скоплю* 96. *копят* 91. *копяць* 142 *(копы ў стог).* *коплець* 137: *копець* 137. *пакапіў* 139.

капніць 17, 49, 67, 77, 88, 110, 116, 120, 121.

купнуваць 16. *копычыты* 108.

лажыць 40, 41. *злажыць* 2, 32, 33, 49а, 64. *слажыць* 89. *сложыты* 97, 103. *зложытэ* 98. *налажыць* 54, 56. *злажылі* 13.

грэсць 129. *сагрёб* 85. *пазаграбаць* 77.

кідаць 102.

Карта № 259

СТАГАВАЦЬ

№ 413 «Сена складаць: а) у стог: стагаваць, скідаць...»

Картаграфуюцца дзеяслоўныя лексемы, якія звязаны з працэсам укладкі сена ў стог. Паказаны акцэнталагічныя адрозненні ў некаторых лексемах.

Як форма інфінітыва картаграфуюцца адпаведныя асабовыя формы, як зыходныя беспрыставачныя дзеясловы картаграфуюцца прыставачныя дэрываты, якія абазначаюць закончанае трыванне.

стагаваць 1, 2 (сучасн.), 3—5, 8—11, 14, 21, 25—31, 33, 36, 37, 41, 42, 48, 51—54, 60, 61, 62, 64, 66, 68, 70—72, 74, 76, 77 (рэдк.), 80—82, 86, 88, 99, 105, 115, 116, 119, 120, 121—123, 125, 126, 130. *стагуваць* 17. *стугуваць* 43, 78, 84. *стыгаваць* 79, 83. *стыгываць* 35, 87, 89. *стоговаць* 106, 133. *стоговаты* 91, 95—96а, 103 (рэдк.), 108, (рэдк.), *стагаваты* 110, 111. *стагаваці* 93. *стоговаці* 101. *стугуватэ* 98. *стыгуюць* 65. *стыгывалі* 40. *застагавалі* 10, 68.

класці 46, 47, 50, 58, 93, 107, 113, 114. *класты* 90, 92, 94а, (рэдк.) 96, 131, 132. *клась* 12. *скласці* 2, 7, 24, 35, 40, 47. *складаць* 1, 2, 6, 8а, 15, 18, 19, 20, 34, 38, 39, 40, 44, 57, 112, *складаты* 90, 97, 103. *склыдаць* 7, 13, 79. *складаюць* 128. *складваць* 5. *складуюць* 142.

кідаць 47, 55, 100, 104, 114, 115, 120а, 124, 135, 136. *кыдаты* 94а, 108, 109. *кідаці* 102. *кідаем* 139. *кідаў* 141. *кыдай* 109. *скідаць* 23, 31, 59, 69, 70, 73, 75, 77 (пераваж.), 117, 118, 126, 127, 129, 137. *скідаці* 94. *скідаць, скідать* 134. *скідалі* 58.

кідаць 56, 140. *скідаць* 53, 63, 85, 138. *скыдаты* 94а. *скідалі* 46. *кідаюць* 142.

Адзінкавыя: *мітаць* 16. *сена звожана ў стагі* 22. *скірдаваць* 32, 51. *злажваюць у стох* 46. *у стох пластаваць* 49.

Адсутнасць назвы: 49а, 67.

Карта № 260

СЦІРТА (СЕНА, САЛОМЫ, ЗБОЖЖА)

№ 412 «Я. н. вялікая ўкладка прадаўгаватай формы сена на полі: тарпа, сціртa...»

Картаграфуюцца назвы квадратнай або прадаўгаватай формы ўкладкі сена (саломы, зрэдку збожжа) на полі. Паказаны адрозненні ў структуры каранёвых марфем і ў канцавых складах, а таксама перамяшчэнне націску ў лексемах.

Як *скірда* картаграфуецца адзінкавае *шкірда,* як *стог — стажок.*

Адводзяцца ад картаграфавання: *скірды* ў 86 н. п., *скірта* ў 42 н. п., *тарпа* ў 2 і 23 н. пп. Гэтыя назвы адносяцца да іншых рэалій (торфу, дроў, укладка ў будынку) і не звязаны з тэмай карты.

скірда 1—4, 7—8а, 10, 11, 14, 16, 17, 25, 25а (трад.), 28, 29, 31, 32, 34, 36—38, 41 (радзей), 51, 52а, 53, 59 (раней не было), 61, 70, 73 (раней не было), 75, 80, 81, 82, 83, 87, 88, 99, 104, 111, 112 (у калгасах), 113, 119, 123, 125, 130, 133.

скірда 5 (нов.) 13, 15, 27, 33, 39, 41 (радзей), 44 (часцей хлеб), 47, 49, 49а, 50 (рэдка), 54—55, 65, 85, 90, 91, 92 (збожжа), 93 (цяпер), 94а (у маёнтках), 96, 96а, 100 *(у калхозі),* 101, 103, 118, 124, 134, 135, 138, 142. *скырда* 95, 132. *скерда* 98. *шкірда* 85. *скірды* 86 *(торх).*

скірта 42 (дроў), 68 (доўгая), 74, 78, 116, 127.

скірта 30 *(у саўхозе)*, 71, 79, 103, 120а, 122, 126 (у калгасе), 127, 129, 134, 137 *(у калхозе)*, 139, 140. *скірты* 77 (сучасн.), 103.

сцірдá 9, 62.

сцірда 56, 64, 66 (доўгая) 67, 105, 115.

сціртá 6, 61, 117, 133.

сцірта 26, 50, 52, 72, 93, 106, 107, 110, 113, 114 (доўгая). *сцірты* 46. *стырта* 94, 97, 108, 109 *(в колхозы)*.

скірд 141.

тарпá 31, 57 (нов.), 58, 75, 76.

торпына 132.

батарэ́я 25 (нов.), 120. *бытарэ́я* 35.

стог 12, 18, 20, 21, 22, 24, 32, 40, 41, 42 *(прадаўгаваты)*, 43, 45, 48, 57, 60, 63, 84 (новай формы). 86, 136. *стажóк* 102 (квадратны), *стожóк* 131.

кагáта 82, 128.

Адзінкавыя: *складніца* 9. *плітá* 121.

Карта № 261

КУЛЬША, КЛЮШНЯ

№ 411 «У якім значэнні ужываецца выраз: «класці сена на кульшу» (выкладаць кульшу): пэўны спосаб выкладання сена на возе ці на стозе...»

Картаграфуецца значэнне слоў *кýльшá* і *клюшня́*. Як *кýльша* картаграфуецца *кульшáк*.

Пытанне 411, на матэрыяле адказаў на якое складзена карта, арыентавала на выяўленне ўжывання слова *кýльшá* ў значэнні 'пэўны спосаб выкладання сена на возе ці на стозе'. Таму словы *кýльшá* і *клюшня́* з іншымі значэннямі, магчыма, не заўсёды трапілі ў адказы.

2 *пласты́ клалі па рагáх панарада.* 6 *нáда вы́лажыць пéрад і зад вóза.* 16 *клась край, клась рох.* 20 *кут выкладáць на вóзе; кульшáк, кульшакі — ускрáйнія тарпы́ ў гумне з лабякамі.* 23 *кýльша — нáпуск у капе, вóзе сéна, аднабóкасць вóза, капы́; з-за кýльшы пук — напусціў пук у тарпé — тое ж, што і кýльша.* 35 *класці рох* (на калёсах); *выкладáць край* (на круглым стозе); *клáсьці бытарэ́ю, склыдаць, ськідыць бытарэ́ю.* 50 *клáсьці сéно на вóзі ў два, у тры радэ́: пéршы — на бакóх, а тады — на сярэ́дзіні.* 51. *кýльша назывáецца па ўглáх, тады́ лепш трымáецца вос; трэ́бо падáць сена на кýльшу,* 52 — *Аблажы́ дóбра куты́ вóза!* 52а *на кульшý — на вуглы́; на кульшý бóльшы налажы́, падай мне на кульшý сéна! клáлі на кульшý.* 53 *падавáць на кýльшу, чатыры кýльшы* — выкладаць сено на возе, калі падаюць сено на вуглы воза — *гэ́то і ёсць «падавáць на кýльшу».* 54 *клáсьці сéна на кýльшы — гэ́то пэ́ўны спóсаб выкладáння сéна на вóзе: сéна кладзéцца на ўсе чатэ́ры вуглэ́ вóза.* 56. *закрýчваць кýльшы.* 58 — класці сена на воз. 59 *класці сена на кýльшу* — спосаб укладкі сена на возе: спачатку кладзецца на рагі воза, для сувязі, потым — астатняе. 60. *клáсці сéна на кýльшу* — выкладаць пярэбіркамі край воза. 62. *на вóзе клáсці сéно на кýльшу.* 64. *клáсьці сéна на кýльшу* — закладаць вуглы пры укладанні сена на воз; *кладзі ўжо на кýльшу!* 65 *клáсьці сéна на кýльшу* — на край воза закладаць сена. 69 — *клáсьці сéна на рох.* 75 — *аткладáць бірагі на стóзе, аткладáць рагі на калёсах.* 77 — класьці, накладаць воз. 80 *клáсці клюшню́* — класці сена на возе на чатыры бакі. 81 *аткладáць клюшню на вазу; аткладáць страхý на стóзі,* 82 *класьць клюшню́ — іх чатыры.* 84 — *на рýчкі.* 86 — *клáсьці на вýгыл, сірядзіну кладзь!* 90 *на кýльшу класты; кýльша — ўгол в хýры; і в чоловіка, і в скотыны кýльша — гэ́то клуб.* 91 *клады́ дóбрэ окóлыцю!* 92 *выкладáты кільшу* — раўняць вуглы, канты, калі кладуць стог або накладаюць сено на воз, інакш яно рассунецца. 94 — *клáсьці сéно на рыштовáне.* 94а — *хýру кладэ́.* 95 *кýльша — гэ́то угол в хýры.* 96 *кюльша по углам в фýры клáлась, шоб углы́ рівны булы́; трэба кюльшу прыложы́ты, шоб ны ссýнулась.* 97 — *клáсты сыно на віз.* 98 *сіно клáстэ на кýльшу, ні бýдэ псóватысь, клáсты сéно по краям воза, шоб нэ ссóвувалось.* 99 *клáсьці на кýльшу: на чатыры вуглá на вóзі кладýць.* 100 *клáсьці сéна на кульшý — па краях; клáсьці на здýхавіну — на сярэ́дзіну.* 101. *клáсці сéно на кульшý* — пэўны спосаб выкладання сена на возе. 103 *класты кýльшу* — выкладаць вугал *у хýры сіна.* 104 *клáсці сéна на кýльшу* — а) накладаць высокі воз: *ранéй лóжаць сéна скрозь на аглабіцу, а тады́ — на сярэдзіну;* так робяць, пакуль не накладуць воз; б) кладуць стог на балоце такім жа спосабам — *кругóм кýльшу вы́ложым.* 105 *клáсьці на кýльшу — вос шырокі, кладýць па бакáх, а пóтым на сярэ́дзіне.* 108 *кýльша — угóл в фýры сіна.* 109 — *роскладáй по бокáх пластáмы!* 110 *клáсьці на кульшý* — выкладаць сена па вуглах воза. 113 *клáсьці сéно на воз; вып'ялася кýльша — нерóвно наложів.* 114 *клáсьці сéно на кýльшу* — на возе і на чатырохкантовым стозе. 117 — *сéно складáюць на рагі.* 118 *клáсьці палý — на вóзе клáсьці бéраг, край* (а таксама на стозе, на скірдзе. 124 *класьці сена па палам* — на стозе; *пóлы абклáсьці; клáсьці рагі на вóзе — клáсьці клюшню́.* 125 *клюшня́; накладзі сéна на клюшню́!* — пэўны спосаб выкладання сена на воз; на старанах больш накладаецца, чым на сярэдзіну. 127 *на клюшню́* — на рог. 128 — *кладзé сéна пластáмі, кладзé кругóм сéна пласты́, тады́ усярóд драбнéйшае абшкрáбае.* 133 *клáсьці кýльшу* — выкладаць рог у стозе. 134 — *клáсьті рóга.* 135 *кýльша на вазý, каб кýльша не ўпáла, як укладáе сéно, клáсьці кýльшы.* 138 *клáсьці сéна на кýльшу — на чоты́ры кýльшы клáлі стóга, вóза і вуглы́ відáць.* 140 *класці сéна на кýльшу* ужываецца у значэнні 'класці сена на чатыры бакі воза'. На заднім масту воза дзве *кýльшы* і на пярэднім — дзве. Як складваюць стог, то таксама кажуць: *класці сена на кýльшу,* г. зн. на ўсе бакі стога. 141 *калі кладуць вялікі воз сена і адзін бок выпірае, то кажуць: кульшá выперла.* 142. *лаза, якую падкладаюць пад стог, называюць кульшá.*

Карта № 262

АБАРОГ

№ 414 «Я. н. стрэшка над стажком: шопа, абарога...»

Картаграфуюцца назвы стрэшкі, навешанай над стогам сена, паказаны словаўтваральныя адрозненні.

Памяншальныя і адпаведныя зыходныя лексемы картаграфуюцца адным знакам тыпу *стрэ́шка, страхá, шóпа, шóпка,* як *дашóк* картаграфуецца *дáшак,* як *шахá — шóха,* як *стажáрня — стажáрка,* як *апóўзена — пóўзень.*

Адводзяцца ад картаграфавання лексема *шóпа* ў 62, 66, 77, 94а, 107, 124, 135 пунктах, *патшóпка* ў 49, *адрына* ў 52 пунктах, бо гэтыя назвы абазначаюць пабудовы іншага прызначэння.

стрэ́шка 10, 11, 21, 22, 25, 29, 48, 53—55 (нов.), 58, 61, 63, 89, 135. *стрішка* 132. *страхá* 9. *стріхá* 85, 89.

прыстрэ́шачак 19. *застрэ́шак* 27.

дашóк 103, 108. *дашáк* 4. *дах* 103.

шóпа 2, 4, 13, 15, 17, 23, 45, 50, 52, 55, 58, 60, 82, 104, 106, 107 *(у нас ёсць шóпа, але мы сéна ў шóпу не кладзём)*, 113 (рэдк.), 142. *шóпка* 17, 46, 87, 104.

шахá 8. *шыхá* 16, 42, 120.

шóфа 20. *шóфы* 19 *(дах на чатырóх сóхах, бэз сцен, складáлі сéна)*.

абарóг 46, 93. *оборíг* 90. *оборíг* 91, 95, 96. *оборы́г* 96а.

нарóх 51.

брок 64. *брэх* 65.

навéс 10, 33, 40, 83, 141 (цяпер).

верх 136, 138, 140, 141. *вяршóк* 137, 139.

паднавéс 7, 66. *пыднавéс* 101. *пуднавéс* 108. (нов.)

павéць 35, 86.

павéтка 77, 86.

стажáрня 14. *стъжáрня* 8а. *стажáрка* 6.

грыбóк 94, 135. *грібóк* 16.
апóўзена 126. *пóўзіна* 129. *пóўзень* 111.
вітка 28, 74. *віткі* 31.
маяк 59. *мóяк* 94.
Адзінкавыя: *крыша* 40. *адрына* 52. *калпáк* 77. *агрóпка* 88. *кýпэр* 92. *упýха* 98. *пудóк* 98. *палá* 125. *прыклáдзіна* 128. *шпіль* 130.
Адведзены: *шóпа* 62 (прыбудоўка), 66 (на дарозе), 77 (печ, дзе выпальваюць цэглу), 124 (прыбудова каля гумна), 135 (не для сена). *патшóпка* 49 *(патшóпка ў падвóрку)*. *адрына* 52.

Карта № 263

НАРЫХТОЎВАЦЬ СЕНА

№ 420 «Я. н. дзеянне па нарыхтоўцы сена: сенаваць, рабіць сена...»
Картаграфуюцца дзеяслоўныя лексемы, якія абазначаюць працэс нарыхтоўкі сена на зімовы перыяд для жывёлы.
Беспрыставачныя і прыставачныя дзеясловы закончанага і незакончанага трывання, а таксама асабовыя формы адпаведных дзеясловаў картаграфуюцца аднымі і тымі знакамі.
Не картаграфуюцца назоўнікі: *сенавáнне, загатóўка* і некаторыя інш.
1 *накасíў сéна.* 2 *загатóвіў сена на зíму; сенавáць, сяню, насенавáў сéна, пóшару на зíму.* 3 *сенавáць, усенавáў сéна.* 4 *накасілі пóшару.* 5 *накасíць сéна.* 6 *накасíць сена, накасíў.* 7. *зыгытáўліваць сéна.* 8. *нагатóвіў кóрму, накасíў сена.* 8а *зъгътáўлівъць, нъзъпáшъвъць сéна, зъгатóвіў, нъзъпáсюў сéна.* 9 *зъгатóвіў сéна, нъзапáсіў.* 10 *гатавáць сéна. Тыя гады цётка і сéна гатавáла, а сёліта саўсім нядýжа. Назапáсіў сена поўную тыняўку; нагатавáць сéна. Ці нагатавáлі ўжо сéна?* 11 *гатавáць сена, нагатавáць сена.* 12. *нъкасíў сéна.* 13 *касíць сéна.* 14 *назапáсіў, нагатóвіў сéна.* 15 *нъкасíў сéна.* 16 *убірáць сéна, зыгатóвіў, нызыпáсіў сена.* 17 *назапáсіў пýню сéна.* 18 *назапáсіць сéна.* 19 *бýдзім сенавáць, насенавáў у гэ́тым гадý сéна.* 20 *насенавáць. Насенавáў сéна шмат.* 21 *касíць, накасíць.* 22 без адказу. 23 *сенавáць скóра бýдзем.* 24 *накасíць сéна; ужó я накасíў сéна.* 25 *час сéна ўбірáць, загатаўляць; сéна кóсяць; накасíў сена.* 25а *рабíць сéна, сéна нарабíў, накасíў сéна.* 26 *рабíць сéна, касíць сéна, накасíў сéна.* 27 *сенавáць.* 28 *назапáсіць, назапáсіў сéна.* 29 *зыгытыўляць, назапáсіў.* 30 *рóбіць сéна.* 31 *загатóвіць, назапáсіць.* 32 *гатóвіць, загутуўляць* 33 *загатóвіць сéна.* 34 *нъкасíў сéна.* 35 *нькасíць, нысьпіжувáць, нызыпáсіць; нькасíў, нысьпіжувáў, нызыпáсіў.* 36 *назапáсіць, нагатóвіць сéна.* 37 *накасíць на карову, назапáсіў сена.* 38 *накасілі сéна.* 39 *касíць сéна.* 40 *зыгатóўка сéна на зíму.* 41 *зыгатóвіў, нъзъпáсіў сéна.* 42 *нызыпáсіў сéна.* 43 *касíць сена, нькасíў сéна.* 44 *касíць сéна, нькасíў сена.* 45 *загатóвіць сена; загатóвіў, але мáла сéна.* 46 *сенавáць, сенавáнне ідзе; насенавáлі гэты рок, нічога не скажаш.* 47 *пагóда дóбрая, парá сéна ўжэ рабíць; усенавóў, дóбра ўсенавóў — на карóву сéна бýдзя ўжэ.* 48 *сенавáння; зарас пачнецца сенавáння.* 49 *рабíць сена, нарабíў сена.* 49а—50 *рабíць сéна, нарабíў сéна.* 51 *усенавáць, насенавáць сéна; я ужэ насенавáў.* 52 *насенáваць; на карóві дзьве насенавáў.* 52а *сенавáць ужó урэ́мя.* 53 *сенавáць; насенавáў сена.* 54 *сенавáць, усенавáць, назапáсіць.* 55 *рабíць сéно, нарабíць сéна.* 56 *касíць сéна, усенавáць, назапáсіць.* 55 *рабíць сéно, нарабíць сéна.* 56 *касíць сêна; нарабíў на карóву сéна.* 57 *сенавáць, сенавáнне; насенавáў сена, прысенавáў.* 58 *сенавáць; насенавáў на карóву сéна.* 59 *сенавáць* — гатаваць сена; *насенавáў, янá сянýя — гатýе сéна.* 60 *сенавáць.* 61, 62 *рабíць сéно; нарабíў сéна.* 63 *загатóвілі сéна.* 64 *рабíць сéна; назапáсіў сéна.* 65 *рабíць сéна; нарабíў сена, назапáсіў.* 66 *нарабíць; я ужо сваей карові сена нарабíў.* 67 *рабíць сена; нарабíў сена.* 68 *кóсяць, сýшаць; загатóвіць сéна, назапáсіў сéна на зíму.* 69 *рабíць сéна; рабілі, зрабілі сéна.* 70 *рабíць сéна; назапáсіў сéна.* 71 *нагатóвіць сéна; нагатóвіў сéна.* 72 *сéна рабíць.* 73 *нагатóвіў сéна.* 74 *убірáць сена; назапасіў сена.* 75 *касíць сéна; накасíў сéна.* 76 *накасíў сéна нáзіму.* 77 *загатóвіць; загатóвілі сéна нáзіму.* 78 *сушыць сéна, нызыпáсіць сéна; нысушыў, нызыпáсіў сéна.* 79 *нызыпáсіць, касíў, зыгатóвіў сена на зíму, нызыпáсіў.* 80 *пашлі касíць сéна; накасíў сéна на карóву.* 81 *сьпіжавáць сена, пасьпіжавáў сéна; насьпіжавáў пóўную пýню.* 82 *касíць, прáтаць, загатаўляць, сьпіжавáць; насьпіжавáў сéна пад сáмый строп.* 83 *сéна нъзъпáсіць; сёліта нызыпáсілі сéна; зъгатóўка.* 84 *нызыпáшуваць, пріспысáбліваць, зыпáсіць, нызыпáсіў сéна.* 85 *зыпысáць сéна, прігатовіць. Ці зыпас ты сена ны зíму?* 86 *накасíў сена; зазапáсіў абы чагó.* 87 *нызыпáсіць сена, нькасíць.* 88 *загатóвіць сéна нáда; загатóўка.* 89 *рабóтыць на сéні.* 90 *накосыв сына.* 92 *заготовляты сіно, рубыты сіно.* 93 *рабíць сéно, нарабíці сено.* 94 *наробіті сéна, наробíў сéна.* 94а *наробыв сіна, одробыв сіно; крóхы зробыв.* 95 *робыты сіно, наробыты, вробыты сіна; запастысь сіном.* 96 *вробыв, вкосыв сіна; наробыв, накосыв.* 96а *робыты сіно.* 97 *робэ́ты сыно.* 98 *рубэ́тэ сіно* (трад.), *рубéтэ сіна* (малод.); *накусэ́в, нарубэ́в сіна на цілу зэ́му; прішла кузьбá, кусувéця.* 99. *рабíць сéно; нарабíў я давóлі сéна.* 100 *рабíць сéна.* 101 *запасці сéна.* 102 *накосіці сéна.* 103 *зробыв, вробыв, наробыв сіна.* 104 *рабíць сéна, нарабíў сена.* 105 *рабíць сéно; нарабíў на карóву сéна.* 106 *робíць сéно; рóбым сéно, назапáсіў сена.* 107 *пэ́йдземо сіено грэбці; назапáсіць сіéна.* 108 *косыты, робыты сіно; наробыв, накосыв сіна; трохы вкосыв, вробыв, зробыв сіна.* 109 *косыты, наробыты, зробыты сіна; зробыв сіна.* 110 *загатóвіць сено, назапáсіць сéна, рабíць сéно; нарабíў сéна — хвáціць карóві.* 111 *накасíў сéна.* 112 *нарабíць сена.* 113 *рóбіць сéно, накосів сéна.* 114 *робіць, наробіць.* 115 *пачáўся сенакóс; нарабíў сéна.* 117 *сéно рóбіць; назапáсіў сéна.* 118 *рабíць; нарабíў, надзéлаў* (нов.). 119 *накасíў сена; назапáсіў, нагатóвіў сéна.* 120—120а *запáсіць на зíму сéна.* 121 *загатаўляць сéна.* 122 *рóбіць сéна. Ці нарóбіў сена?* 123 *рабíць сéна; назапáсіў сéна.* 124 *дзéлаць сéна; надзéлаў сéна.* 125 *загатаўляць сена. Ідзём загатаўляць сена.* 126 *назапáсіць, сéна назапáсіў пóўнасцю на карову; касíць сéна.* 127 *касíць, накасíў.* 128 *накасíць, нагатóвіць, наспіжавáць* 129 *назапáсіць сéна.* 130 *прызапáсіць.* 131 *рóблять сіно.* 132 *накосыты, наробыты; накосыв, наробыв.* 133 *убірáць сéно.* 134 *наробіть, наробíў, назопáсіў.* 135 *касíць, робіць, накасíў, нарабíў.* 136. *робіць сено; наробіла ўжэ сéна.* 138 *робіць.* 139 *трэ́ба аддáць у нарыхтóўку.* 140 *косіць, накосіць сена, загатóвіць; ужэ́ на цэлу зíму сена будзе, накосíў.* 141 *назапáсіў сена, есць сéно.* 142 *загатóўка сéна.*

Карта № 264

ПАЦЯРУХА

№ 416 «Я. н. пацяруха ад сена, саломы: потра, патруха...»
Картаграфуюцца дэрываты назваў, утвораных ад каранёвых марфем: *-цер- (-тер-)*, *-тр-*, паказаны словаўтваральныя і акцэнталагічныя адрозненні.
Як *патрýха* картаграфуецца *патрýх*, як *пáтруха* — *пóтруха*.
патрýха 1—8, 9, 13—15, 19, 21, 22, 24, 25а—28, 30—37, 39—43, 49—51, 52а—61, 63—66, 70, 78—80, 85, 88, 89, 120а, 127. патрюха 88. *патрýх* 17
патрухá 10, 11, 16, 20, 23, 25, 47, 48, 52, *пътрухá* 12.
пáтруха 18, 44. *пóтруха* 29.
пóтра 45, 46.
пацярýха 37, 62, 67—69, 71—77, 82, 99, 100, 104, 105, 110—112, 115, 116, 118, 119, 121, 123—126, 128—130, 139, 141, 142. *пъцярýха* 8а. *пыцярýха* 83. *потыэрýха* 90. *потырýха* 91, 95—97, 103, 132. *потэрýха* 94, 94а, 108, 108, 133. *патэрýха* 97, 98. *путэрýха* 92. *поцярýха* 106. *поцерýха* 107, 113, 114, 122, 136, 138, *поцерюха* 117. *пацярюха* 120. *пацерýха* 101, 102, 126, 135, 140. *потэрýха* 134.
церуха 14. *цюрюха* 79.
аціра 85, 86, 87.
ціра 84, 87.
трухá 38. *поцерухá* 137.
Адзінкавыя: *мякіна* 46 (радзей), *міцюрня́* 81. *мацéж* 93. *шýма* 120а. *костэрэ́ва* 131.

Карта № 265

СТАГАВІШЧА

№ 421. «Я. н. месца, дзе стаяў стог: стажар’е, стажарышча, стажарыско...»

На карце картаграфуюцца назвы стажар’я, утвораныя ад розных каранёў, паказаны словаўтваральныя і некаторыя акцэнталагічныя адрозненні. Не ўлічваліся толькі адзінкавыя выпадкі адхіленняў у будове асновы і ў націску: як *стажа́р’е* картаграфуецца *сцяжа́р’е* і *сто́жар’е,* як *стажа́р — стажа́ры, сцяжа́ры,* як *стажа́рышча — стажэ́рышча,* як *адзёнак — дзёнак, вадзёнак,* як *под — під.*

Адведзены ад картаграфавання назвы *сцёжар* і *сто́жар* у значэнні палка.

стажа́р’е 11, 21, 23, 57, 105, 141. *стажа́р’я* 1, 25, 25а, 37, 38, 64, 73, 75. *стъжа́р’я* 34. *стыжа́рье* 7. *стыжа́р’я* 13, 29, 35, 44. *стыжарья* 83, 84, 89. *стажо́р’я* 40. *сто́жар’е* 103. *сцяжа́р’е* 59. *сьцежа́р’я* 85. *стыжа́р’я* 34. *сцежа́р’я* 65.

стажа́рня 4, 9, 63, 70, 74, 130.

стажа́р 52а. *стажа́ры* 53 *сцяжа́ры* 53.

стыжа́рок 132. *стэжа́рок* 133. *сьцежа́рок* 133.

стажа́рышча 33. *стажа́рышчо* 53. *стыжа́рышча* 87. *стажэ́рышча* 26.

стажа́рнішча 8, 10.

стажары́шча 81, 94а.

стажары́ска 129. *стожары́ско* 96.

стажы́шча 6, 19, 127, 142.

стагаві́шча 17, 36, 54, 61, 86, 120а, 123, 130. *стагаві́шчо* 60, 62. *стыгаві́шча* 43, 79, 83, 87. *стъгаві́шча* 12, 42.

сто́гавішча 54. сто́гавішчо 50, 55.

стаго́вішча 14, 33, 54.

стагаві́ска 46. *стоговы́ско* 91, 95.

сцёжар 103. *сцёжэр* 107. *стэ́жар* 108, 109. *сьцёжар* 49а, 71, 93, 100, 102, 106.

Адзінкавыя ўтварэнні ад тых жа каранёў: *стажы́ско* 51. *сцёжарна* 52. *стажа́рына* 67. *стажа́рнік, сцяжа́рнік* 77. *стагарі́шча* 88. *сто́жарно* 92. *стэ́жур* 98.

адзёнак 47, 66, 72, 112, 115, 116, 120, 126, 139. *адзёнок* 114, 117. *одёнок* 134, 137. *дзёнок* 135. *водзёнок* 138. *о́дзёнок* 136. *одзёнок* 114, 140.

адо́нак 68, 69, 76, 80, 82, 111, 118, 119, 124, 125, 128. *одо́нок* 113. 133.

адо́ння 24, 30. *адо́нне* 28.

одзе́ня 58. *адзе́ння* 122.

адонішча 16.

под 94, *під* 90, 96а, 131.

подо́к 97, 99, 101.

подэ́нок 94а, 95.

поды́ско 97.

Адзінкавыя: *зага́рышча* 20. *то́клішча* 56.

Адсутнасць назвы: 3, 4, 8а, 15, 18, 22, 27, 32, 39, 41, 45, 48, 49, 78, 110, 121.

Адведзены: *сцёжар* 58 (палка). *сто́жар* 73 (палка).

Карта № 266

ВАСТРЫЦЬ КАСУ МЯНТАШКАЙ

№ 422 «Касу мянташкай менціць, мянціць...»

Картаграфуюцца дзеясловы, якія абазначаюць працэс вастрэння касы мянташкай, паказаны некаторыя суфіксальныя адрозненні.

Як *мянці́ць* картаграфуюцца *ме́нціць* і адпаведныя асабовыя формы і прэфіксальныя ўтварэнні.

Дадзеную карту пажадана параўнаць з картай № 264 ДАБМ, на якой адлюстраваны назвы мянташкі.

2 *сьцяба́чкай сьцяба́ць касу́-драўля́ная до́сачка і накле́йвалі смало́й жвіру.* 4 *лапа́ткай патрапа́ць касу́. Лапа́тку рабілі з цэ́менту.* 5 *трапа́ць трапа́чкай: наво́дзіць лязо́.* 7 *трыпа́чкай трыпа́ць касу́.* 8а *тръпа́ць.* 9 *натрыпа́ць касу́ трыпа́чкай, якая́ рабілася з бруска́.* 10 *трапа́ць трапачкай, трэ́пюць.* 11 *трапа́ць, трэ́пюць трапа́чкай.* 12 *тачы́ць тріпа́чкай.* 13 *тріпа́чкай тре́плюць.* 14 *касу́ трапачкай трепа́чыць.* 15 *лъпа́ткъй тачы́ць* 16 *лапа́ткай касу́ лыпа́ціць.* 17 *лапа́ціць касу́.* 19 *ме́ньцяць касу́. Даўне́й лапа́ткай, мянцюшкай мянцілі, бруско́ў не было́.* 20 *мяньця́ць, бруско́м, памяньця́й.* 21 *касу́ сьцяба́чкай сьцяба́ць.* 22 *сьцяба́чкай пасьцяба́ў.* 23 *мо́жна мяньціць мянту́шкай.* 24 *сціба́чкай пасціба́ць касу́.* 25 *сьцяба́ць бруско́м касу́, раней былі сцябачкі.* 25а *сьцяба́чкай пасьцяба́ў касу́.* 26 *трапа́чкай падво́йстраваць.* 27 *трапа́чкай мяньціць.* 28 *пасцепа́ць касу́, сце́паўка была́ вайстры́ць касу́.* 29 *трапа́чкай трапа́ць.* 30 *сьціба́ць.* 31 *манта́шыць, пасьцёбаць.* 32 *тачы́ць.* 33 *істры́ць.* 34 *тръпа́шыць касу́.* 35 *касу́ лыпа́тачкай тачы́ць.* 36 *памянціць мянцілкай, трапы́шкай вайстры́ць.* 37 *трапа́шкай трапа́ць, трапа́шчыць.* 38 *трапы́шкай трапы́шыць.* 39 *лъпа́ціць касу́.* 40 *тачы́ць касу́.* 41 *лъпа́тъчкый істрі́ць, ра́ншы лыпа́тычка была́.* 41 *істры́ць.* 43 *вайстры́ць.* 44 *тачы́ць лупа́тычкый.* 45 *асёлкай во́йстрыць.* 46 *мяньціць.* 47 *мяньціць, вы́мяньцію касу́.* 48 *мянці́ць. У час касьбы́ касе́ц ча́ста ме́ньціць касу́.* 49 *гастры́ць.* 49а *касу́ мянцёй ме́нціць.* 50 *ко́су трэ́ба мяньціць мяньцёю.* 51 *ме́нціць, ко́су ме́нцілі, ме́ньця была́ — дзерав́яна до́шчачка.* 52 *касу трэба змянціць ме́нцяй.* 52а *ме́нцяць мянцю́шкай.* 53 *мянціць мянта́шкай.* 54 *касу́ мянту́шкай мянціць.* 55 *мянціць касу́ мянта́шкаю.* 56 *мянту́шкаю ме́нцяць,* 57 *ме́нцяць мянта́шкай.* 58 *касу́ мяньціць трэ́ба ме́нтаю.* 59 *мянціць.* 60 *касу́ мянту́шкай мянціць.* 61 *мянту́шкай мянціць.* 62 *мянціць мянту́шкаю.* 63 *трапа́шкай мянціць.* 64 *ме́ньцяць мянта́шкаю.* 65 *мянта́шкаю ме́ньцяць.* 66 *мента́шкай мента́юць.* 67 *мянта́шкай мянціць і мянта́шыць.* 68 *мянта́шкай ме́ньцяць, мяньціць.* 69 *мінта́шыць мінта́шкай.* 70 *мянта́шкай мянта́шыць.* 71 *мянта́шкай ме́ньціць.* 72 *мянта́шкай мянта́шыць.* 73 *трапышкай трапы́шыць касу́.* 74 *касу́ трапа́шчыць.* 75 *касу́ мінта́шыць мінта́шкай.* 76 *мянта́шкай мянта́шыць.* 77 *мянта́шкай касу́ мянта́шыць.* 78 *трапы́шыць аселко́м.* 79 *касу́ лыпатычкай йістрі́ць.* 80 *мянціць мінта́шкай.* 81 *трапы́шкай трапы́шыць.* 82 *трапы́шыць.* 83 *лыпа́цюць.* 84 *мынта́шкай мынта́шыць, лупа́тычкуй лупа́ціць.* 85 *тряпы́шуць мінташкый.* 86 *манта́чка манта́чыць,* 88 *вайстры́ць мянта́шкай.* 90 *мытэ́нькою мытэ́ньчыты.* 91 *мытэ́ньчыть.* 92 *трэпы́шкою го́стряць.* 93 *мэ́нцяй мэ́нціці.* 94 *мэнтіті ко́су мэ́нтею.* 94а *мэнты́ты мэ́нтыею.* 95 *мынтю́шкыю мынты́ты.* 96 *мынтю́шка мынты́ты, помынты́в.* 96а *ко́су мінту́шкай мінтушы́ты.* 97 *мынты́ты мынтэ́шкою.* 98 *ко́су мэнта́чкэю густрэ́тэ.* 99 *мянту́шкай ме́нцяць.* 100 *мяньціць.* 101 *ко́су мэ́нтой мэнта́жыць.* 102 *мэнціці.* 103 *ко́су мынтэ́шкыю мынты́ты.* 104 *касу́ менткай, мянта́шкай мянціць.* 105 *мянту́шкуй касу́ мянту́юць.* 107 *ко́су мэньціць метэнькою.* 108 *ко́су мэнту́шкою мэнты́ты.* 109 *мэ́нтою мэнты́ты.* 110 *ментава́ць.* 111 *мянціць мянта́шкай.* 112 *мянтава́ць.* 113 *ментушкой менціць.* 114 *менту́шкою менцёць.* 115 *мянта́шкай мянта́шыць.* 116 *мянта́шкай ме́нціць.* 117 *менту́шкой поментова́ць.* 118 *мянта́шыць мянта́шкай.* 119 *мянта́шыць, манта́чыць, мянта́шкай.* 120 *косу мента́шкай ме́нтаць.* 120а *мянта́шкай во́йстраць.* 121 *мянта́шкай мянта́шыць касу́.* 122 *мянта́шкай памянта́шаць ко́су.* 123 *касу́ манты́шаць, штоб касіла.* 124 *манта́чыць манта́шкай.* 125—126 *касу́ манта́шкай манта́шаць.* 127 *манта́шыць манта́чкаю.* 128 *вайстры́ць.* 129 *касу́ мянта́шкай трапі́шыць.* 130 *трапы́шаць.* 131 *трэпужы́ты.* 132 *мынтю́шкою мынты́ты.* 133 *мэнціць косу.* 134 *мента́шыць мента́шкою.* 135 *менту́шкою мента́шыць.* 136 *мянта́чыць.* 137 *мента́шэць.* 138 *манта́чіць.* 139 *ментава́ць мянта́шкай.* 140 *мента́чкою мента́чыць ко́су.* 141 *мянта́шыць.* 142 *го́страць ко́су мянта́шкай.*

Карта № 267

ВАСТРЫЦЬ КАСУ БРУСКОМ

№ 422 «Касу бруском вайстрыць...»

Картаграфуюцца дзеяслоўныя лексемы, звязаныя з працэсам вастрэння касы бруском, паказаны некаторыя фанетычныя і словаўтваральныя адрозненні.

Формы інфінітыва і адпаведныя асабовыя формы картаграфуюцца аднымі знакамі. Як *манта́шыць* картаграфуецца *манта́чыць,* як беспрэфіксальныя — прэфіксальныя (тыпу *вайстры́ць, павайстры́ць*).

Знак не пастаўлены на карце ў нас. пп., дзе касу вострацъ не бруском, а мянташкай (гл. карту № 266).

вайстрыць 10, 17, 21, 28, 29, 36, 37, 43, 53, 60, 69, 75, 76, 81, 82, 88, 118, 119, 120, 127, 128, 129, *вайстріць* 16. *вастрыць* 61, 62, 67, 71—73, 104, 124. *вóстраць* 22, 45, 56, 121. *войстрыць* 135. *пайстрыць* 85, 117. *павайстрыць* 24.

гастрыць 41, 49, 49а, 50, 54, 55. *гострыць* 106, 114. *гострiць* 113, 138. *гострыты* 90, 95, 96, 97, 103, 109, 131, 132. *падгастрыць* 46. *гóстрыты* 134. *гóстраць* 99, 100, 105. *гóстрянь* 92.

істрыць 6, 8, 33, 41, 42. *йістрыць* 79. *істріць* 84. *ныйстрыць* 122.

*óстрэць*140.

тачыць 32—35, 38, 40, 42, 44, 68, 118, 126. *тóчуць* 8, 83. *тóчаць* 18. *тóчыць* 140.

брусавáць 93. *брусовáці* 94. *брусовáты* 94а, 103, 108. *пабрусавáць* 101. *побрусовáці* 102.

мяньціць 20, 59, 63. *мянціць* 111. *мéньцяць* 23, 64. *мéнцяць* 52а, 57. *памянціць* 19.

мянтáшыць 115. *мантáчыць* 86. *мантышаць* 123. *мянтышыць* 141.

ментавáць 139. *ментáюць* 66.

сьцябáць 25. *сьцібáць* 30. *пасьцябáць* 25а. *насьцёбаць* 31.

патрапáць 4. *патрыпáць* 9.

трапышыць 78. *трапышаць* 130.

Адзінкавыя лексемы: *спускáць* 3. *павóжуюць* 77.

Карта № 268

КЛЯПАЦЬ КАСУ

№ 422 «Касу малатком біць, адбіваць, кляпаць, адкляпваць, адцягваць...»

Картаграфуюцца дзеяслоўныя лексемы, якія звязаны з адбіваннем касы малатком на жалезнай прыладзе. Паказаны суфіксальныя і некаторыя формаўтваральныя адрозненні.

Як формы інфінітыва картаграфуюцца адпаведныя асабовыя формы. Прэфіксальныя дэрываты на карце не адзначаны.

кляпáць 3, 18, 21, 22, 25, 25а, 64, 47, 49, 50, 53, 54, 55, 60, 60—63, 68, 70, 71, 76, 78, 81, 88, 115, 118, 119, 121, 124, 126, 127, 129, 136, 141. *кляпіць* 130. *клепáць* 20, 25а, 31, 67, 86, 113, 114, 117, 120, 135, 138, 130, 142. *кліпáць* 8а, 15, 29, 35, 37, 38, 40—42, 73, 75, 78—80, 82, 84, 85, 87, 89. *клепáць* 134. *клéпюць* 26, 33, 83, 123. *клéпяць* 19, 30, 57 *кліпáюць* 32. *кляпáюць* 52а, 65, 125. *клепáюць* 135. *клéпляць* 56, 64, 137. *клéплюць* 45, 104, 120, 120а, 121. *клéпчуць* 69. *клéпіць* 87. *клéпле* 107. *клéпля* 122. *кляпіiў* 130. *кляпáлі* 110. *аткліпáць* 16, 29. *аткляпáць* 53, 118. *выкляпаць* 101. *накляпáць* 19, 126. *наклепáць* 128. *ныкліпáць* 87. *накляпáў* 69. *наклéпяць* 128. *пакляпáць* 46. *поклепáць* 106. *пакляпáў* 46. *пакляпóў* 47. *кліпáты* 90, 91. *клепáты* 94а, 109. *клыпáты* 95, 97, 103, 132. *клэпáтэ* 98. *клэпáты* 108. *кляпáці* 93. *клепáці* 94. *клэпáці* 102, 133. *наклепáці* 94. *поклыпáты* 96. *клéплють* 92, 96. *клепáють* 92. *вэ́клэпав* 98.

біць 5, 6, 8а, 10, 11, 48, 67, 72, 110, 112. *вýбіць* 116. *выбыты* 131. *адбіць* 29. *пабіць* 5. *б'юць* 30, 105. *біў* 48.

адбівáць 10,11, 12, 16, 37, 67, 81, 88, 100. *выбівáць* 67. *забывáты* 94а. *набівáць* 128. *адбівáеш* 17. *адбівáюць* 27. *адбівáлі* 99.

аццягавáць 62, 75, 82, 127. *аццягывацъ* 35.

аццягвацъ 50, 81, 125. *адцягвацъ* 57.

атцягнуць 16. *аццягнуць* 29.

Адзінкавыя ўтварэнні ад розных каранёў: *клівáць* 79. *забывáты* 94а. *кавáць, паткавáць* 111. *ацéгі* 124.

Адсутнасць назвы: 1, 2, 4, 7, 8, 9, 13, 14, 23, 24, 28, 34, 36, 39, 43, 44, 49а, 51, 52, 58, 59, 66, 74, 96а.

Карта № 269

ГРАБІЛЬНА

424 «Я. н. дзяржанне ў граблях: грабільня, грабільнішча, грабільніска...»

Картаграфуюцца назвы дзяржання ў граблях, паказаны адрозненні па суфіксах, а таксама некаторыя фанетычныя і акцэнталагічныя рысы ў дэрыватах, утвораных ад аднаго кораня.

Адзінкавыя ўтварэнні ў радзе выпадкаў аб'яднаны з адпаведнымі пашыранымі тыпамі. Як *грабільня* картаграфуецца *грабільне*, як *грабільна — грабéльна*, як *грáблішча — грэ́блішча*, як *грабільнішча — грабільнішча*, як *грабілнó — грабілнá*, як *грабліска — грáбліска*, як *грабідлó — грабідла*. Не ўлічана наяўнасць прыстаўнога гука — *аграбільна* ў 12 пункце.

грабільна 13, 15, 34, 41, 44, 61, 67, 71, 78, 82, 111, 118, 119, 121, 122, 124—126, 129, 130, 141, 142. *аграбельна* 12, 32. *грабільно* 53, 55, 136, 139, 140. *грабéльна* 112.

грабільня 14, 127. *грабільне* 46, 127.

грабільнó 19, 20, 80, 82, 128. *грыбільнó*. 82. *грабяльнó* 83.

грабілна 10, 11, 15, 25, 28—31, 33, 35—38, 42, 44, 58, 62—65, 68—70, 72—77, 81, 82, 116, 117, 120а, 123, 126. *грабілно* 53, 105, 110, 113, 115, 134, 135, 137, 138. *грэбілно* 107.

грабілнó 25а, 43, 57, 82. *грабілнá* 27.

грабіліна 17, 39.

грабавілна 7, 8а, 9, 23. грабовілно 133.

граблішча 47, 49, 50, 52а, 54, 56, 94, 100, 102, 104. *граблішчо* 53, 60, 99. *граблішчэ* 101

грáблішчэ 90. *грáблышчэ* 97, 131. *грáблышча* 92, 94а — 96, 103, *грэ́блишча* 98.

грыбільнішча 79, 84. *грабельнішча* 86. *грыбяльнішча* 87. *грябяльнішча* 88. *грабільнішча* 89. *грабільнішча* 85.

грабліска 45, 48, 49, 49а, 52. *грабліско* 50 (радзей), 51, 53, 93, 106. *грáбліско* 91.

грабавіска 18. *грабовыско* 108.

граболовыско 109, 132.

грабавіла 2, 4, 6.

грабавідла 3, 8, 22, 59. *грьбавідла* 5.

грабідлó 24, 26. *грабідла* 66.

грабілка 40, 120.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *грабавіліна* 1. *грабéлішча* 16. *грабаўё* 21. *грабіска* 45. *грабэ́льныско* 96а. *грабóвіна* 114.

Адзінкавыя: *ціряшкó* 16. *рýчка* 128.

Карта № 270

СТАЎПЕЦ У ГРАБЛЯХ

№ 425 «Я. н. частка ў граблях, у якую насаджаны зубцы: галоўкі...»

Картаграфуюцца назвы дэталі грабель, у якую насаджваюцца зубцы, паказаны словаўтваральныя і акцэнталагічныя адценні.

Як *галóўка* картаграфуецца форма множнага ліку *галóўкі, галаўкé, галаўкі.*

брусóк 12—15, 17, 23, 32—36, 38, 39, 43, 44, 57, 58, 59, 66, 69—71, 73—86, 89, 101, 117, 120а, 121—127, 129, 130, 133, 134, 141.

стаўпéц 22, 25а — 27, 29—31, 37, 40, 49, 50, 54—56, 61, 62, 64, 65, 67, 68, 72, 99, 100, 110—112, 115, 118, 119, 139, 140, 142. стоўпéц 51, 120.

стаўпéнь 10, 11.

стóўбік 41. *стóўпік* 42 (часцей).

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *ставóчок* 108. *стóўпчык* 116.

галóўка 3, 4, 18, 19, 20, 45—47, 52, 53. *алóўка* 18. *галóўкі* 40, 41. *галаўкі* 52а, 53. *галаўкé* 49а.

рашóтка 2, 5, 6, 8а, 9, 21, 24, 25а, 28, 63.

рашацéнь 21, 25.

калóдачка 1, 7, 8. *калóдъчка* 8а.

калóтка 16.

валóк 99, 131, 136—138, 140. *волóк* 138.

грáблі 87, 88, 93—94а, 102, 103, 113, 114, 132, 137.

граблі 90, 95, 96.

грабінка 97, 98.

грабінцэ 97.

Карта № 271

ТРАСЯНКА

№ 452 «Я. н. корм для жывёлы з сумесі сена і саломы: трушанка, струшанка, трасянка...»

Карта лексічная. Пры картаграфаванні не ўлічваецца націск. Найменне *стрісáнка* картаграфуецца як *страся́нка, трушóнка* як *трýшанка, стрýшванка* як *стрýшанка, скалóчанка* як *калóчанка.* Адводзіцца ад картаграфавання назва *сéчка* (н. п. 136), бо абазначае іншую рэалію.

трася́нка 1—4, 6, 8, 9—11, 18, 20, 23, 26, 28, 45—62, 65—67, 93, 94а, 99, 100, 104—106, 111. *тръся́нка* 5, 8а, 13, 14. *трыся́нка* 7, 87. *трэ́сенка* 94.

страся́нка 21, 33. *стръся́нка* 16. *стрыся́нка* 29, 35. *стрісáнка* 15.

трýшанка 27, 31, 37, 57, 63, 64, 68—72, 74, 82, 89, 92, 110, 116, 118, 126—129, 135, 138, 141. *трушáнка* 111. *трушóнка* 117.

стрýшанка 18, 19, 24—25а, 36, 38, 73, 75, 80, 86, 88. *стрýшынка* 32, 34, 41—44, 78, 79, 84. *стрýшънка* 39, 83. *стрýшванка* 134.

трýшаніца 140. *трýшэніца* 122.

адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *трасýха* 8а. *стрýсянка* 12. *стрáска* 17. *стрýсінка* 40. струшка 84. *трасяны́ца* 108. *стрýшеніца* 137.

мяшáнка 112. *мéшанка* 101, 102, 107. *мíшанка* 92, 95, 96, 131. *мішáнка* 90, 91, 98. *мíшаныца* 109, 132.

мéшань 76, 115.

калóчанка 77, 118, 119. *скалóчанка* 81.

Адзінкавыя: *клы́чанка* 125. *перабíўка* 130.

Адсутнасць назвы: 30, 97, 121.

Адведзены: *сéчка* 136.

Карта № 272

СЕЧКА

№ 434 «Я. н. сечка: рэзка, рэзь, рызанка, сечка...»

Картаграфуюцца назвы сечкі. Паказаны адрозненні па каранях і словаўтваральных элементах. Выдзелены таксама фанетычныя варыянты *сíчка, сы́чка.*

сéчка 2—5, 18—27, 29—31, 37, 44—71, 74, 77, 79, 80, 82—85, 93, 94, 99—104, 106, 107, 110, 111, 113, 114, 116—120, 123, 124, 126, 133—140, 142.

сíчка 92, 94а — 98, 108, 109, 131, 132.

сы́чка 90, 91.

сéчынь 87.

рэ́зка 9, 28, 67, 115—118, 120а —122, 124—130, 140, 141. *рэ́ска* 10, 11, 72, 76, 105, 112. *рéска* 16, 34.

рэзь 9, 14, 36, 37, 43, 73—75, 78, 81, 82. *рэсь* 1, 4, 5, 7, 8а, 12, 16, 29, 35. *резь* 17, 32, 40—42, 44, 83—89. *ресь* 13, 15, 33, 38, 39.

Карта № 273

СЯЧКАРНЯ

№ 435 «Я. н. сячкарня: сячкарня, саламарэзка...»

Карта лексічная. Адзначаецца супроцьпастаўленне па каранях і словаўтваральных элементах. Назва *рэ́зніца* картаграфуецца як *разніца.*

сячкáрня 2, 3, 6, 8 (трад.), 18—23, 25, 25а, 27, 45—50, 52а, 57, 59—65, 68, 69, 71, 72, 77, 99, 100, 104, 105, 110—112, 115—117, 140.

сычкáрня 90, 91, 95, 97, 103, 108, 131, 132. *сэчкáрня* 109, 133.

сячкáрка 116.

саламарэ́зка 14, 37, 75, 80—82, 118, 119, 124, 125, 127, 129, 139—142. *саломарéзка* 88. *соломорэ́зка* 122, 126. *сыламарéзка* 40. *сылымарéзка* 44, 79, 85. *сылымарэ́зка* 43, 78. *сълъмарéзка* 41, 42. *саламарэ́ска* 1, 8 (суч.), 9—11, 38, 76. *сълъмарéска* 83. *сылъмарéска* 16, 39, 89. *сылъмарэ́ска* 35.

самарэ́зка 120а. *самарэ́ска* 7, 29. *самарéска* 17. *сымарéзка* 84. *сымарэ́ска* 35.

рэ́зка 78, 128. *рэ́ска* 8а, 11. *рéска* 89.

разніца 4, 5, 36, 42, 73. *разьніца* 15, 35. *рязьніца* 12, 84, 86. *рэ́зніца* 130.

рызáк 90, 95, 103. *рэзáк* 94.

Адсутнасць назвы: 13, 38, 87, 137.

Карта № 274

ДРАЎЛЯНАЯ РУЧКА НАЖА

№ 445 «Я. н. драўляная ручка нажа: чэрань, чаранок, тронак, калодка...»

На дадзенай карце паказаны назвы драўлянай ручкі нажа. Улічваючы вялікую колькасць аднакарэнных словаўтваральных варыянтаў, кожны з якіх не ўтварае кампактнага арэалу, было вырашана картаграфаваць толькі карані слоў. Таму на карце адлюстраваны ўсяго адзін план супроцьпастаўленняў — супроцьпастаўленне па корані. На карце яно выражана фігурамі з розным напаўненнем. Адведзены ад картаграфавання словы *трóнак* (п. 27), *трóнка* (п. 64), *трóнкі* (п. 68), *чыранóк* (п. 35), паколькі яны абазначаюць ручку складнога ножыка і не адносяцца да тэмы карты. У п. 128 адказ *дзеравя́ная рýчка* на карту нанесены тым жа знакам, што і словы з коранем *ручк-*, а ў п. 133 адказ *колóтка дэрэýяна* — як словы з коранем *калод-*. Адсутнічае адказ на гэтае пытанне ў п. 140.

чаранóк 1, 2, 4, 7, 8, 10, 11, 45—49, 49а, 50, 53, 54, 56, 60, 99, 104, 106, 110, 119, 125. *чъранóк* 8а. *чърянóк* 13. *чырянóк* 16, 41, 44, 83, 85, 87, 89. *чыранóк* 35. *чаранёк* 52а. *чъренóк* 86. *чарянóк* 88. *чэрэнóк* 93, 94, 94а, 101, 102, 107, 108, 113, 133, 136. *чырынóк* 95. *чыронóк* 97. *чэрунóк* 98. *черенóк* 120. *чаренóк* 138. *цырянóк* 16. *чаранкí* 118. *чарáн* 28. *чараны́* (толькі мн.) 6. *чърянó* 12. *чэрянó* 14. *чэранё* 20. *чыранó* 39, 42. *чэ́рань* 49а, 142. *чараня́* 120а. *чэ́ран* 50, 55, 122. *чарáнка* 77, 120а, 122, 124, 125, 129. *чарáнкі* 126. *чарэ́нка* 135. *черóнка* 109. *чарóнка* 130. *чърашóк* 9. *чэрэ́шко, цэрэ́шко* 16. *чарашóк* 100. *чырышóк* 132.

калóдка 36, 37, 41, 43, 57, 73, 79, 123. *калóтка* 17, 26, 27, 32, 34, 38, 65, 71, 74. *кулóдка, кулóдочка* 92. *колóдка* 114, 134, 137. *колы́дка* 131. *калóдачка* 25, 29, 57, 61, 63, 66, 69, 75, 81, 82, 86, 105. *калóдычка* 35, 40, 42, 84. *калóдъчка* 8а, 33. *колóдочка* 90, 96, 96а, 109, 113, 131, 134, 138. *кулóдучка* 91, 98. *колýдочка* 132. *колóтка дэрэýяна* 133.

рýчка 5, 10, 11, 15, 24, 30, 32, 41, 45, 59, 68—70, 78, 80, 83, 85, 86, 102, 103, 107, 111, 121, 129, 137, 142. *дзеравя́ная рýчка* 128, 141.

трóнак 3, 5, 18, 19, 22, 25, 25а, 27, 51, 52, 54, 58, 61, 65, 67, 116. *трóнок* 103, 108. *трóночак* 103. *трóнкі* 21, 23, 31, 53, 62, 68. *трóнка* 64, 74.

дзяржáнне 115. *дзяржáння* 52а, 68, 72, 76, 112, 118. *дзяржáня* 67. *дзержáнне* 57, 117, 127. *дзяржáлле* 21. *дзяржáнка* 139. *дзяржáлно* 110.

лавочкы́ 95 (у складным ножыку), 108. *лаýкі* 112.

Карта № 275

СЯКЕРА

№ 446 «Я. н. сякера: тапор, сякера, сакера...»

АЛА 862 «'хозяйственное орудие для рубки дров дома' топор — sekira — siekiera»

Картаграфуюцца агульныя назвы сякеры ў беларускіх народных гаворках незалежна ад яе функцыянальнага прызначэння. На карце прадстаўлены два планы супроцьпастаўленняў — каранёвыя адрозненні і нерэгулярныя фанетычныя варыянты. Каранёвыя супроцьпастаўленні картаграфуюцца рознымі геаметрычнымі фігурамі (круг і трохвугольнік),

а нерэгулярныя фанетычныя — напаўненнем унутры фігуры. Такім чынам, зацвярдзенне зычнага гука *с* у слове *сякéра* на карце адлюстравана штрыхоўкай унутры круга. Адказ *сакíра* ў 53. 67 на карту нанесены тым жа знакам, што і *сакéра*. У п. 24А адказ *сякíра* на карце нанесены тым жа знакам, што і *сякéра*. Слова *калýн* п. п. 40, 129, 62А адведзена ад картаграфавання, паколькі гэта не з'яўляецца агульнай назвай прылады для нарыхтоўкі дроў, а спецыяльнай прыладай, якой толькі колюць тоўстыя дровы і таму дадзены адказ не адносіцца да тэмы карты. У п. 37А, 62А, 140, 141 адсутнічае адказ на гэтае пытанне.

сякéра 3—6, 10, 11, 15, 18—25а, 27, 32, 35, 37, 38, 40—42, 44, 52, 57—59, 61, 63, 64, 68, 70, 71, 74—77, 80—89, 123, 128. *сíкéра* 20. *сякêра* 65. *сёкéра* 129. *секéра* 133.

сакéра 45—49а, 50, 51, 52а, 54—56, 61, 62, 72, 99, 100, 104, 106, 110—112, 115—121, 124—127, 137—139, 142. *сакêра* 60, 93, 105, 113, 135. *сакíра* 53, 67. *сôкыра* 90. *сокы́ра* 95, 108, 132. *сокéра* 94, 101, 102, 107, 114, 133, 134, 136. *сокíра* 94а — 96а, 97, 103, 109, 122, 131. *сукíра* 91, 92, 93. *соўкéра* 137.

тапóр 1, 2, 4—17, 21, 24, 25, 26—31, 33—44, 57—59, 61, 66, 68, 69, 71, 73—83, 85—89, 111, 115, 116, 118—120, 123, 125, 129, 130, 136, 139. *тапôр* 127. *тôпóр* 113.

калýн 40, 129.

біндáс 22.

АЛА: *сякéра* 2А, 6А, 10А, 11А, 14А, 17А, 19А, 23А — 25А, 30А — 32А, 36А, 39А, 41А, 61, 63А, 66А. *сякíра* 23А. *сíкéра* 61А.

сакéра 10А, 26А, 27А, 29А, 34А, 35А, 46А, 49А, 50, 50А — 56А, 58А, 59А, 64А, 65А, 67А, 115. *сокéра* 45А, 47А, 51А, 54А, 56А, 65А. *сокíра* 43А, 48А, 64А. *сакíра* 52А.

тапóр 1А, 3А — 9А, 12А, 13А, 15А, 16А, 18А — 25А, 28А, 30А — 33А, 36А, 38А — 42А, 44А, 55А, 57А, 60А, 61, 61А, 63А, 66А, 70, 115.

калýн 62А.

Карта № 276

СКЛЮД

№ 447 «Якія адрозніваюць віды сякер у залежнасці ад прызначэння: ... б) склют, цясак...»

Картаграфуюцца назвы сякеры для абчэсвання бярвенняў. Пры складанні карты выкарыстаны матэрыялы адказаў толькі на другую частку пытання № 447 (б) ЛАБНГ, што, на жаль, дакладна не кваліфікуе рэалію, назву якой экспларатар павінен быў занатаваць у тым ці іншым населеным пункце. Адсюль і пэўныя пропускі або недакладнасці ў сабраных матэрыялах. Так, у н. п. 16, 29, 33, 41, 47, 73, 98 адзначаецца адсутнасць сякеры для абчэсвання бярвенняў, што, на наш погляд, відавочна не адпавядае ісціне. Запісаныя адказы *сякéра* (п. 19, 37—39, 46, 64, 69, 75, 76, 80, 85), *сякí* (п. 85), *сакéра* (п. 56, 93), *сокíра* (п. 91, 131), *сокíрка* (п. 90), *тапóр* (п. 7, 34, 42, 44, 78, 79, 128), *калýн* (п. 35), *колýн* (п. 107), якія абазначаюць агульную назву сякеры або яе разнавіднасці для расколвання дроў, адведзены ад картаграфавання, паколькі не адносяцца да тэмы карты. Не картаграфуецца і назва *пуц* (п. 23), як зусім іншая разнавіднасць сякеры. Назва *склюк* (п. 35) нанесена тым жа знакам, што і *склют*. Назвы *шклюд* (п.п. 118, 124) і *шлют* (п. 111) на карце паказаны тым жа знакам, што і назва *шклюд*. Адсутнічаюць адказы з пунктаў №№ 3, 8, 22, 88, 96а, 97, 139, 140, 142.

склюд 1, 36, 70, 101, 117. *склют* 2, 6, 8а, 9, 13—15, 17—21, 24—27, 31, 32, 40, 48—52а, 54, 55, 57—63, 65, 71, 72, 74, 93—96, 99, 100, 102, 103, 108—110, 119, 132, 133. *склюк* 35. *скнут* 53. *скнют* 59.

шклюд 66, 82, 112—116, 118, 120—123, 127, 134—138. *шклют* 4, 5, 67, 94а, 104, 106, 126. *шлюд* 118, 124. *шлют* 111.

цясáк 68, 74, 77, 124, 125, 130, 141. *цесáк* 67, 94. *цісáк* 11, 28, 30, 43. 83, 86, 87, 89. *цёсáк* 129. *часáк* 10, 45. *тысáк* 92.

цясля́к 53.

цясёлка 84.

цясло́ 105.

літоўка 9.

бандáш 20.

бартá 24.

тапóр 7, 34, 42, 44, 78, 79, 128.

сякéра 19, 37—39, 46, 64, 69, 75, 76, 80, 85. *сякíра* 85.

сакéра 56, 93. *сокíра* 91, 131. *сокíрка* 90.

пуц 23.

калýн 35. *колýн* 107.

адсутнасць рэаліі: 16, 29, 33, 41, 47, 73, 98.

Карта № 277

ПАШЫРЭННЕ СЛОВА *ПУЦ*

№ 447 «Якія адрозніваюць віды сякер у залежнасці ад прызначэння: ... в) пуц...»

Картаграфуецца толькі пашырэнне слова пуц як адной з разнавіднасцей сякеры ў беларускіх народных гаворках. Відавочна, што там, дзе згодна з сабранымі матэрыяламі адсутнічае дадзеная назва, там адсутнічае і падобная разнавіднасць сякеры. Не картаграфуюцца назвы *тапóр* (п. 8а, 21, 37—39, 61, 75), *сякéра* (п. 21, 61, 74, 79, 83), *сакéра* (пп. 45, 54, 61), *склют* (пп. 23, 64), *шклют* (п. 107), *бáрда* (п. 10, 11), *тупы́ця* (п. 90), *калýн* (п. 111, 120а), *колýн* (п. 122), паколькі не адносяцца да тэмы карты. Не атрыманы адказ на гэта пытанне ў пунктах №№ 1, 3, 6—8, 15, 18, 20, 22, 25а, 32, 34, 42, 44, 48, 49, 52, 55, 58, 60, 81, 88, 89, 96а, 125, 128, 129, 139, 140.

пуц 57, 62, 67, 71, 77, 78, 102, 104, 105, 110—115, 117—122, 124, 127, 133, 135, 136, 138. *пут* 127. *пýцо* 110.

тапóр 8а, 21, 37—39, 61, 75.

сякéра 21, 61, 74, 79, 83.

сакéра 45, 54, 61.

склют 23, 64.

шклют 107.

бáрда 10—11.

тупы́ця 90.

калýн 111, 120а. *колýн* 122.

Няма назвы: 2, 4, 5, 9, 12—14, 16, 17, 19, 24—36, 40, 41, 43, 46, 47, 49а — 51, 52а, 53, 56, 59, 63, 65, 66, 68, 72, 73, 76, 80, 82, 84—86, 91—95, 98—101, 103, 106, 108, 109, 116, 123, 126, 130, 132.

Карта № 278

ШЧАПАЦЬ ЛУЧЫНУ

№ 448 «У якім значэнні ужываюцца словы шчапаць, скепаць: а) шчапаць лучыну, трэскі...»

Картаграфуюцца абазначэнні працэсу нарыхтоўкі лучыны, трэсак. Фігурамі і іх унутраным напаўненнем на карце паказаны каранёвыя адрозненні. Адказы *нашчапáць* (пп. 49, 58, 65, 69, 70) і *нашчыпáты* (п. 91) на карту нанесены тым жа знакам, што і *шчыпáць*. Гэтым жа знакам картаграфуецца і адказ *шчапáяш* у п. 64. Абазначэнне *насякáць* (п. 65) абазначана тым жа знакам, што і *сячы. секці*, а *надрáць* (п. 69) — тым жа, што і *драць*. Адказ у п. 77 *ськапáць* картаграфуецца як *скіпáць*, а абазначэнне *рубíць* (п. 137) як *рубáць*. Адсутнічае ў матэрыялах адказ на гэтае пытанне з пунктаў №№ 1, 5, 19, 87, 119, 125, 126, 140.

шчапáць 2—4, 8—9, 13, 17, 18, 20—26, 28, 29, 31, 36, 43, 45, 47, 49, 50—52, 53—66, 68—72, 75, 76, 81, 82, 88, 100, 104, 105, 110, 120, 122, 124, 127, 130, 142. *шчыпáць* 7, 14, 35, 40, 42, 73, 78, 79, 84, 85, 89. *шчъпáць* 12, 15, 34, 39, 83. *шшыпáць* 16. *шчыпáты* 91. *шчапáці* 93. *шчэпáць* 106, 133.

шчамáць 67, 115.

скіпáць 6, 10, 11, 28, 30, 33, 37, 38, 41, 42, 44, 73, 75, 79, 80, 86. *скепáць* 32, 123. *ськапáць* 77.

драць 17, 48, 49а, 52а, 55, 59, 69, 75, 104, 106. *дра́ті* 94.
руба́ць 135, 136, 138, 139. *руба́ть* 134. *руба́ты* 90, 92, 95, 96, 96а, 103, 131, 132. *руба́тэ* 98. *рубі́ць* 137.
сячы́ 27, 65, 141. *се́кці* 101, 102, 107, 113, 114, 116—118, 120а, 121, 135. *сі́кты* 108.
кало́ць 53, 111, 112. *коло́ты* 95, 109. *куло́ты* 92.
рабі́ць лучы́ну 55. *цеса́ць* 128.

Карта № 279

КАЛОЦЬ ДРОВЫ

№ 448 «У якім значэнні ужываюцца словы шчапаць, скепаць: ... б) калоць дровы...»
На карце для адлюстравання рознага лексічнага абазначэння картаграфуемага працэсу выкарыстаны розныя фігуры з напаўненнем. Не атрыманы адказ на гэтае пытанне ў наступных населеных пунктах: №№ 1, 5, 8, 8а, 10—13, 15, 18, 28, 30, 31, 34, 36, 39, 43, 44, 46—48, 51, 54, 61, 64, 72, 76, 89, 92, 97, 99, 100, 110, 116, 119, 120а, 121, 126, 128, 129, 130, 133, 140, 141.
шчапа́ць 2—4, 19—21, 24, 26, 50, 52, 52а, 53, 55—58, 75, 76, 87, 122. *шчыпа́ць* 73.
скіпа́ць 6, 37, 38, 41, 73, 74, 79, 80, 82. *скепа́ць* 81, 82. *скяпа́ць* 25.
руба́ць 93, 139. *руба́ты* 90, 91, 96, 103, 131, 132. *руба́ті* 94.
сеч 14, 19, 32, 33, 60, 62, 69, 73, 85, 123. *сячы́* 22, 27, 49, 56, 60, 63, 65, 80, 105, 128. *се́кчы* 53, 59, 67, 75, 111, 115. *се́кці* 107, 113. *сі́чы* 94а.
кало́ць 9, 14, 16, 17, 24, 29, 35, 40, 42, 45, 49а, 53, 59, 62, 66—71, 74, 75, 77—79, 83—88, 104, 106, 111, 112, 117, 118, 120, 123—125, 127, 135—139, 142. *коло́ты* 90, 94а — 96, 103, 108, 109, 132. *коло́ті* 94. *куло́тэ* 98. *коло́ць* 101, 113, 114, 138. *коло́ці* 102. *коло́ть* 134.
біць 7, 16, 23, 24, 25а, 29, 35, 41, 42, 79, 83.
дробі́ць 113.
шчама́ць 115.
чара́ць 125.
Адсутнасць назвы: 8, 8а, 11, 28, 30, 43, 46, 54, 64, 72, 91, 97, 99.

Карта № 280

ДОЎБНЯ

№ 454 «Я. н. палка з тоўстым канцом: доўбня, даўбня, даўбешка, пабавешка, чакуха, кука...»
Картаграфуюцца назвы доўбні. На жаль, у «Інструкцыі» не зусім дакладна было сфармулявана пытанне. У сувязі з гэтым, на тэрыторыі паўднёва-заходняй Беларусі занатавана вялікая колькасць самых розных назваў, якія ўвогуле не адносяцца да тэмы карты. Гэта тлумачыцца, відавочна, тым, што на данай тэрыторыі, магчыма, адсутнічае сама рэалія, якую замяняе нейкі іншы інструмент, напрыклад, вялікі драўляны молат (Заходняя Брэстчына, нашы запісы). Такім чынам, на карце мы маем тэрытарыяльнае супрацьпастаўленне не толькі лексічных абазначэнняў, але і саміх рэалій, якія па-рознаму называюцца, што абумоўлена пэўнымі прычынамі культурна-гістарычнага парадку.
Назвы *пубае́шка* (п. 7), *пабіе́шка* (п. 8) і *пубаве́шка* (п. 12) нанесены на карту тым жа знакам, што і *пабае́шка*. Назва *даўбе́нка* (п. 52а) абазначана на карце тым жа знакам, што і *даўбе́нька*. Назвы *таўка́ч* (п. 60), *товка́ч* (п. 94а), *тоўка́ч* (п. 101), *калу́н* (п. 87), *па́лка* (п. 48), *кацу́ба, кацубе́шка* (п. 54), *кый з булаво́ю* (п. 95, 96, 103), *кый* (п. 96а), *кэй* (п. 97), *кіёк, кіёкь* (п. 98), *дручо́к з булаво́ю* (п. 103), адведзены ад картаграфавання, паколькі не адносяцца да тэмы карты.
до́ўбня 2, 10, 11, 21—24, 25а — 28, 31, 47, 53, 57—59, 63, 66, 67, 69, 71, 76, 93, 99, 104, 110, 111, 116, 121, 122, 125, 133. *до̂ўбня* 64, 65, 105. *до́вбня* 108.
даўбня́ 18, 19, 74, 81, 82, 86, 88, 120а, 124, 129, 141, 142. *доўбня́* 49. *дуўбня́* 35, 39, 43, 44, 78, 84. *дыўбня́* 40, 79, 85, 89. *дъўбня́* 41, 42, 83.
даўбе́шка 8а, 15, 29, 30, 32—34, 36—38, 42, 44, 46, 53, 54, 56, 60, 62, 68, 70, 71, 73, 75—77, 80—82, 84—87, 89, 100, 111, 112, 118—121, 124, 127, 128, 130, 135. *доўбе́шка* 94, 114, 136—138. *доўбэ́шка* 106, 117, 133. *довбэ́шка* 108, 113, 132.
даўбе́нька 120а, 127, 139. *даўбе́нка* 52а. *доўбэ́нька* 102. *довбэ́нька* 109.
пабо́йня 1, 4—6, 8, 8а, 9—11, 13, 16.
пубуйня́ 7. *пубуўня́* 14, 17.
пабае́шка 10, 11. *пабіе́шка* 8. *пабаве́шка* 3, 17. *пубаве́шка* 12. *пъбае́шка* 8а, 9. *пубае́шычка* 7.
калату́шка 20. *колоту́шка* 91, 131. *кълату́шка* 12. *кылату́шка* 16.
колото́шка 107.
чаку́ха 38, 44, 71, 72, 75, 77, 79, 82, 84, 85, 108, 113, 118, 123—127, 133. *чеку́ха* 134.
чаку́ша 121.
шля́га 20, 25, 27, 45, 50, 55, 62.
ку́ка 10—12, 16.
була́ва 49а, 93, 95. балава́ 92.
боловэ́шка 133. *балавэ́шка* 90.
була́ўка 52. *булдава́* 64.
кадаўба́ 46. *бовт* 98.
па́лка 48.
таўка́ч 58, 60. *товка́ч* 94а. *тоўка́ч* 101.
кый 96а. *кэй* 97.
кіёк, кіёкь 98.
кый з булаво́ю 95, 96, 103.
калу́н 87.
дручо́к з булаво́ю 103.

Карта № 281

ТАЧЫЛА

№ 449 «Як кажуць: тачыла, тачыдла...»
АЛА 851 'камень, на котором точат ножи' (укажите, какую он имеет форму) брус, точило — brus, točilo — brus, toczak
Картаграфуюцца толькі назвы тачыла круглай формы. Таму адказы *нажда́к* (пп. 8, 45), *ра́шпіль* (п. 40), *шмэ́ргель* (п. 52), *брусо́к* (п. 128, 7А, 19А, 24А, 38А, 40А, 52А, 60А, 61А) і *брус* (п. 49А, 59А, 67А) да тэмы карты не адносяцца і не пазначаны на ёй. У п. 17А няма адказу на пытанне.
тачы́ла 1, 2, 4—17, 21, 23—44, 49а, 52а, 54, 57, 59, 61, 63—89, 104, 110, 111, 115, 116, 118—120а, 123—130, 141, 142. *тачы́ло* 46, 47, 49, 50, 51, 53, 56, 60, 62, 93, 100, 105, 112, 135, 139, 140. *точы́ло* 91, 94—97, 101—103, 106—109, 114, 117, 131—133, 136, 137. *тачі́ла* 121. *точы́ла* 122. точі́ло 113, 134, 138. *тучы́ло* 92. *тучэ́ло* 98. *точэ́ло* 90.
тачы́дла 3, 4, 18—20, 22, 45, 48, 52, 59. *тачы́дло* 50, 55, 99.
тачы́льнік, тачы́льня 46.
мачу́ла 20.
ра́шпіль 40. *нажда́к* 8, 45. *шмэ́ргель* 52. *брусо́к* 128.
АЛА: *тачы́ла* 1А — 6А, 8А, 9А, 12А, 15А, 16А, 18А, 20А — 23А, 25А, 28А, 31А — 37А, 39А 41А, 42А, 55А, 58А, 62А, 63А. *тачы́ло* 29А, 50А, 53А, 57А, 61, 66А, 115. *точы́ло* 14А, 45А, 47А, 51А, 54А, 56А, 64А. *точі́ло* 65А. *точэ́ло* 43А, 48А.
тачы́дла 10А, 11А, 13А, 26А, 30А. *тачы́дло* 27А, 44А, 46А, 50.
брусо́к 7А, 19А, 24А, 38А, 40А, 52А, 60А, 61А.
брус 49А, 59А, 67А.

Карта № 282

НАПІЛЬНІК

№ 457 «Віды напільнікаў: б) напільнік...»
АЛА 852 'напильник для железа' напильник — turpija — pilnik
Карта складзена на паставе дзвюх пытанняў: Інструкцыі ЛАБНГ і Апытальніка АЛА. Адказы на пытанне Інструкцыі ЛАБНГ сабраны толькі ў некаторых населеных пунктах,

паколькі яно не было пазначана ў Інструкцыі сігнатурай «А». На карце супроцьпастаўляюцца адрозненні паміж словаўтваральнымі элементамі ў назвах напільніка (суфіксы і прыстаўкі), што адпаведна адлюстравана розным напаўненнем унутры фігуры.

Адказ *напільнікі* (п. 4) на карту нанесены тым жа знакам, што і *напільнік*. Слова *рáшпіль* (пп. 54, 34А) адведзена ад картаграфавання, паколькі не адносіцца да тэмы карты.

напільнік 9—11, 19, 26, 45, 60, 62, 78, 79, 83, 85, 87—89, 93, 107, 128, 130, 133, 136. *напілнык* 98. *напы́льнік* 97. *нап*ә*льнык* 96а. *напы́лнык* 92, 96. *напільнікі 4.*

напілък 8а.

падпілак 10. *падпілык* 79. *патпілак* 60. *подпілок* 131.

рáшпіль 9.

АЛА: *напільнік* 1А, 3А, 6А — 29А, 32А — 36А, 38А, 40А — 42А, 44А, 46А, 47А, 49А, 50А, 50, 51А, 54А — 57А, 59А — 61А, 61, 63А, 65А — 67А, 115. *напілнік* 52А. *напілнык* 64А. *нап*ә*лнык* 48А. *нап*ә*льнык* 43А. *напы́льнык* 45А.

напілак 6А, 29А — 31А, 37А, 50, 53А, 70, 115. *напілык* 2А, 4А, 5А, 39А. *напілък* 18А. *падпілак* 20А, 62А. *патпілак* 22А, 29А, 58А. *патпілык* 9А, 36А. *падпілык* 25А, 42А. *рáшпіль* 34А.

Карта № 283

ЦВІК

№ 459 «Я. н. цвік: цвек, цвік, гвоздзь, гвозд...»

АЛА 847 'железный гвоздь' (о. н.) гвоздь — klin(ac), ekser, cavao — gwozdz

Карта складзена на аснове двух пытанняў Інструкцыі ЛАБНГ і Апытальніка АЛА, адказы на якія атрыманы па поўнай сетцы. На карце паказаны два планы супрацьпастаўленняў: каранёвыя і нерэгулярныя фанетычныя. Адрозненні назваў па каранях адлюстраваны на карце рознымі фігурамі, а нерэгулярныя фанетычныя з'явы — розным напаўненнем унутры фігур. Адказы *цвэк* (п. 25а) нанесены як *цвек, дзвік* (п. 47) — як *цвік, цвах* (п. 109) — як *цвях, тях* (п. 47А) — як *цвях.*

цвік 1, 16, 29, 46, 48—51, 52а — 56, 58—66, 75, 77, 78, 83, 99—101, 104—106, 133, 141, *дзвік* 47.

цвек 2—6, 8—9, 18, 23, 52, 57. *цвэк* 25а.

цвяк 25—27. *цвак* 24.

цвіх 69, 71, 113, 114.

цвях 94а, 95, 103. *цвах* 109.

гвозд 8, 9, 11, 14, 17, 24, 25, 31, 40—45, 69, 73, 75—79, 81—89, 111, 115—125, 128, 129, 135—139, 141, 142. *гв*ó*зд* 67, 114, 126, 127, 134. *гвост* 1, 7, 10, 12, 13, 15, 16, 29, 30, 34, 35, 38, 39, 68, 72, 74, 112. *гв*ó*ст* 110.

гвоздзь 2, 28, 32, 36, 37, 61, 80, 88, 89, 93, 96, 103, 106, 108, 113, 125, 129, 130. *гвосьць* 8а, 16, 33, 50, 53, 70.

гвость 53, *ѓвосьть* 98. *гвоздь* 94а. *гвозьдзь* 95. *гвоздь* 96а, 97, 132.

гоздзь 46, 107. ***гозьдзь*** 90, 94, 95, 96, 131. *гозьдь* 92. *гозьдь* 91.

гвоздóк 102, 109, 133. *воздóк* 109.

гукнáль 94а.

хміль 98.

гонтáль 134.

АЛА: *цвік* 4А, 6А, 10А, 26А — 30А, 32А — 34А, 44А, 46А, 49А, 50А, 50, 51А, 53А, 61, 70, 115.

цвек 1А — 3А, 11А — 14А, 17А, 19А.

цвяк 16А.

тях 47А.

цвех 31А.

гвозд 5А, 18А, 23А, 25А, 38А — 42А, 56А — 63А, 65А — 67А, 115. *гвост* 1А, 4А, 6А — 9А, 15А, 20А, 21А, 24А, 35А — 37А, 53А, 55А, 70.

гвоздзь 3А, 61А. *гвосьць* 22А. *гвоздь* 43А, 47А, 52А, 64А.

гозьдзь 48А. *гозьдь* 45А.

гозд 54А.

Карта № 284

СВЕРДЛАМ СВІДРАВАЦЬ

№ 462 «Свердлам свідруюць, круцяць...»

АЛА 874°vьrtitъ вертит — vrti — wierci

Карта складзена на падставе двух пытанняў Інструкцыі ЛАБНГ і Апытальніка АЛА. На пытанне ЛАБНГ дадзены адказы толькі з невялікай колькасці пунктаў, паколькі яно не было пазначана сігнатурай «А» як абавязковае для экспларатараў. Каранёвыя адрозненні на карце паказаны рознымі фігурамі, а словаўтваральныя — унутраным іх напаўненнем. Не зважаючы на тое, што фармулёўка пытання вымагала ад інфарматара ўжывання пры адказе дзеяслова у форме 3-ай асобы множнага ліку і менавіта ў такой форме атрыманы амаль усе адказы, пры картаграфаванні яны «пераведзены» у форму інфінітыва.

кру́цяць 10, 11, 19, 45, 54, 60, 133. *кру́цяць* 8а, 9, 78, 79. *кру́цят* 93. *кру́ціць* 89. *кру́тять 96а, 98.*

свéрдлюць 8а, 85, 128. *свéрдляць* 136.

свідравáць 4, 26. *свідру́юць* 62, 133.

свéрляць 88. *свірля́ць* 83.

свéрдзяць 130. *св*ә*рдыть* 92.

бурáвіць 107. *бурáвыты* 131. *буру́ють* 27.

кóлюць 87.

АЛА: *кру́ціць* 5А, 14А, 30А, 32А, 56А, 67А. *кру́ця* 70. *кру́тыть* 64А.

вéрціць 1А, 2А, 25А, 26А, 41А, 46А, 50А, 53А, 66А. *вéрця* 38А, 40А, 70. *вырт*ә*т* 43А. *в*ә*ртыть* 64А.

свярдліць 13А, 23А. *свéрдліць* 23А.

сверліць 23А.

свіру́я 11А.

Карта № 285

ДОЛАТА

№ 465 «Віды долатаў: а) долата, далато...»

АЛА 872 dolto // delto долото dłuto

Карта складзена на падставе двух пытанняў Інструкцыі ЛАБНГ і Апытальніка АЛА. Супрацьпастаўляюцца толькі акцэнтуацыйныя варыянты назваў долата.

дóлата 45, 54, 88, 128, 130. *дóлато* 60, 62, 93. *дóлыта* 78, 79, 83, 85, 87, 89. *дóлото* 107, 133, 136.

далатó 4, 8, 10, 11, 19, 26. *дълатó* 8а, 9. *долотó* 96, 96а, 131. *дулутó* 92, 98. *долото* 97.

цяслá 19.

жалабя́ста 54.

АЛА: *дóлата* 10А, 14А, 16А, 22А, 26А, 28А, 30А — 35А, 37А, 40А, 46А, 50, 55А, 58А — 60А, 61, 62А, 63А, 67А, 70. *дóлато* 27А, 29А, 44А, 49А, 50А, 53А, 57А, 66А, 115. *дóлото* 47А, 51А, 54А, 56А, 65А. *дóлыта* 25А, 39А. *дóлъта* 41А, 42А. *дóлат* 11А.

далатó 1А, 4А, 6А, 12А, 13А 15А, 17А — 19А, 61А. *долотó* 43А, 45А, 47А, 48А, 52А, 64А. *дълатó* 1А, 3А, 7А, 8А, 20А, 21А, 24А, 38А. *дылатó* 2А, 5А, 9А, 23А, 36А.

Карта № 286

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ПЕШНЯ*

№ 466 «У якім значэнні ўжываецца слова пешня?»

Картаграфуюцца значэнні слова пéшня. Усе атрыманыя адказы падзелены на дзве групы: спецыяльная прылада працы для прасякання палонак у лёдзе і цяслярскі інструмент, якім выдоўбвалі ёмістасці ў кавалку дрэва пры вырабе з яго начовак, лодкі, вулея і г. д., а

таксама выбіралі паз або дзірку. Гэтае супроцьпастаўленне на карце паказана розным напаўненнем у фігуры.

'прылада для прасякання лёду': *пе́шня* 1—4, 6, 7, 9—14, 16, 18, 21, 22, 29—30, 33, 34, 37, 39, 47—52а, 58, 61, 65—67, 73, 75, 77, 79—82, 85, 88, 97, 99, 102, 104, 105, 108—110, 113, 116, 119, 123—125, 128. *пе́чня* 36. *пі́шня* 8, 17, 31, 35, 40, 41.

'інструмент вырабляць начоўкі, лодку': *пе́шня* 71, 72, 86, 87, 100—102, 111, 112, 115, 117—122, 124, 127, 133, 135, 136, 138, 139. *пі́шня* 131. *пышня́* 90.

'інструмент вырабляць вулей': *пе́шня* 20, 76, 106.

'інструмент рабіць дзірку, паз': *пе́шня* 67, 74, 81, 114, 134, 137. *пяшня́* 63. *пі́шня* 94а.

'долата з доўгай ручкай': *пе́шня* 69, *пі́шня* 95, 96, 98, 103, 107, 132.

'інструмент для пасадкі лесу': *пе́шня* 54.

Значэнне слова не адзначана: *пе́шня* 84, 89, 126.

Слова *пешня* адсутнічае: 5, 8а, 15, 19, 23—27, 32, 38, 42—46, 48—52, 53, 55—57, 59, 60, 62, 64, 68, 70, 78, 83, 91—94, 96а, 129, 130, 141, 142.

Карта № 287

СКОБЛЯ

№ 467 «Віды скобляў: а) скобля, скабёлка...»

Картаграфуюцца назвы паўкруглай скоблі. Адказы *ско́бла* (п. 8, 87) і *ско́блы* (п. 119) нанесены на карту тым жа знакам, што і *ско́бля*, адказы *скабе́лка* (п. 130), *скабэ́лка* (п. 90) — тым жа знакам, што і *скабёлка*. У п. 57 словам *ско́бля* абазначаецца не паўкруглая скобля, а прамая і кароткая.

ско́бля 2—6, 10, 11, 13, 15, 18—28, 30—38, 41—44, 47—50, 52—66, 68—71, 73, 76—80, 82—86, 88, 89, 91, 94, 99, 100, 104, 111, 116, 123, 125, 126, 128, 129, 131. *скôбля* 93, 105. *ско́бла* 8, 87. *ско́блы* 119.

скабёлка 1, 7, 9, 14, 16, 17, 29, 39, 74, 75, 81, 87, 89, 129. *скабёлкă* 12. *скабе́лка* 130. *скабэ́лка* 90.

скло́бка 67, 112, 115, 120. *склôбка* 114, 127, 134. *скло́пка* 110, 113. *склыпка* 95, 103. *склы́бка* 97, 107. *склі́пка* 98. *склі́бка* 109. *склэ́бка* 101.

склу́бка 67, 122, 135.

шкло́бка 136—138. *шкло́пка* 72. *шклі́бка* 108. *шклы́бка* 102.

шклу́пка 94а, 132.

скрабёлка 8а.

склоб 106.

склоба́ 117.

скоб 121.

скоба́ 138.

ско́бка 124.

ско́бы 45.

шло́бка 138.

про́стый струг 96.

Няма назвы: 46, 92, 96, 96а.

Няма адказу: 40, 118, 120а, 139, 140—142.

Карта № 288

СТРУГ

№ 467 «Віды скобляў: ... б) струг...»

Картаграфуюцца назвы струга, інструмента для стругання або здзірання кары з бярвення ў выглядзе прамога нажа з дзвюма ручкамі. Адведзены ад картаграфавання адказы *ско́бля* (п. 6, 88) і *спуст* (п. 48), паколькі не адносяцца да тэмы карты. У п. 9 словам *стружо́к* абазначаецца струг з адной ручкай, а не з дзвюма, як у іншых населеных пунктах.

струг 7, 10, 11, 42, 44, 45, 49а, 54, 57, 59, 61, 67, 73, 75, 77, 80—82, 84—86, 89—97, 101—104, 106—109, 111, 113—124, 126—129, 131—135, 137—139, 141. *струх* 2—5, 10, 13, 18—23, 25а — 31, 33, 34, 37, 38, 49—53, 55, 56, 58—60, 62—66, 68—74, 76, 98—100, 105, 110, 112, 125.

стружо́к 1, 5, 7, 9, 12—17, 24, 25, 29, 32, 35, 36, 39, 42.

йструг 43, 78, 79.

ско́бля 6, 88.

спуст 48.

Няма адказу: 8, 8а, 40, 41, 46—48, 83, 87, 118, 130, 136, 140, 142.

Карта № 289

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ВІНДА*

№ 471 «У якім значэнні ўжываецца слова вінда: а) рычаг для падымання бярвенняў, б) ліфт...»

Картаграфуюцца розныя назвы слова вінда, якія адлюстраваны розным напаўненнем фігуры. Дарэчы, слова вінда ў значэнні 'дамкрат, прыстасаванне для падымання будаўнічых матэрыялаў, лябёдка, калаўрот-пад'ёмнік' вядома ў старабеларускай мове яшчэ з XVII ст. і запазычана ёю з нямецкай мовы праз польскае пасрэдніцтва (ЭСБМ, 2, 147). Як відаць з матэрыялу карты, за гэты час семантыка слова ў беларускіх народных гаворках значна развілася, хоць тэрыторыя пашырэння яго — у асноўным Заходняя Беларусь.

'прыстасаванне (рычаг) для падымання цяжару': *вінда* 2, 4—6, 19, 20, 27, 32, 45, 47—49а, 52—54, 56, 58, 60, 62, 65, 90—92, 94—97, 99, 100, 103, 104, 113. *вінда́* 93.

'ліфт': *вінда* 3, 21, 22, 50, 53—55, 61, 95, 103, 104.

'карусель на лёдзе': *вінда* 51, 93, 96.

адсутнасць слова *вінда:* 1, 7—18, 23—26, 28—31, 33—44, 46, 57, 59, 63, 64, 66—89, 101, 102, 105—112, 114—139, 141, 142.

Карта № 290

ЖАЛЕЗНАЯ РЫДЛЁЎКА

472 «Я. н. лапата: а) жалезная: рыдлёўка, жалязняк, зелязняк...»

Карта складзена на падставе першай часткі пытання № 472 Інструкцыі ЛАБНГ. На ёй паказана супроцьпастаўленне каранёвых, словаўтваральных і нерэгулярных фанетычных адрозненняў паміж назвамі. Каранёвыя супроцьпастаўленні адлюстраваны на карце рознымі фігурамі, словаўтваральныя — розным напаўненнем унутры фігур. Адказы *зяле́зная лъпа́та* (п. 30) і *зяле́зная лапа́тка* (п. 77) нанесены на карту тым жа знакам, што і *лапа́та*. Не выдзелены асобна і нанесены на карту тым жа знакам, што і *лапа́та* адказы *лапа́тка* (п. 2, 24, 62, 119), *лъпа́тка* (п. 5, 15, 41), *лыпа́тка* (п. 35, 42), *лопа́тка* (п. 102), *лупа́тка* (пп. 44, 84). Адказ *рыдлёўка жале́зна* (пп. 51, 65) нанесены на карту тым жа знакам, што і *рыдлёўка*. Не прымаліся пад увагу і не адзначаны на карце асобныя акцэнталагічныя адрозненні.

лапа́та 1, 4, 6, 8, 9, 11, 17, 21, 28, 29, 36, 45, 51, 53—56, 60, 73, 75, 80—82, 111, 112, 116, 118, 119, 121, 123, 124, 126—130, 139. *лъпа́та* 8а, 13, 41. *лыпа́та* 7, 40, 79, 87, 89. *лъпа́тă* 12. *лопа́та* 108, 113, 131, 136, 137. *лупа́та* 16, 34, 86. *лапа́тка* 2, 24, 62, 119. *лъпатка* 5, 15, 41. *лыпа́тка* 35, 42. *лопа́тка* 102. *лупа́тка* 44, 84. *зяле́зная лъпа́та* 30. *зяле́зная лапа́тка* 77.

рыдлёўка 3—6, 10, 11, 14, 17—20, 22, 23, 25—27, 29, 32—34, 37, 39, 46, 49, 52—54, 57—63, 66—69, 71—74, 82, 93, 94, 99, 104, 105, 110, 114, 126, 129. *рудлёўка* 35, 75. *радлёўка* 38. *рыдлі́вка* 91. *рыдлёўка жалезна* 51, 65.

рыдля́ўка 48, 50, 55.

ры́дзель 49а, 57. *ры́дзяль* 25. 27, 47. *ры́дэль* 94, 96. *ры́дель* 90. *ры́длі* 19.

рыдлю́ка 54.

жалязня́к 62, 64, 70, 104. *жалезня́к* 122. *жылізня́к* 37, 41. *жылызня́к* 92. *жэля́зняк* 100. *жялезьня́к* 106. *жэле́зняк* 107, 120, 133. *жэлэзня́к* 108. *жалязня́к* 115.

жылязнік 39, 44. *жылізнык* 96, 96а. *жалéзнік* 88. *жылізняк* 97. *жэлізнык* 131.
зелязня́к 82, 119, 120а. *зелезня́к* 101, 114, 117, 134—136. *зілізня́к* 43, 79, 81, 83. *зылызня́к* 95, 103. *зэлэзня́к* 94а. *зялязня́к* 76, 112, 118. *залезня́к* 139. *залязня́к* 115.
зелязнік 31. *зылізнык* 96. *зілязнік* 37.
за́ступ 73, 75, 78, 80, 81, 84, 109, 124, 127, 131, 132, 138, 141, 142. *за́стып* 16.
залíско 98.
грацо́ўка 44.
капа́тка 49а.
людро́ўка 78.
грэблéўка 102.
кíрка 83.

Карта №291

РЫДЗЕЛЬ

472 «Я. н. лапата: ... б) драўляная акованая: рыдзель, грыдзель...»
Картаграфуюцца назвы драўлянай рыдлёўкі, акованай жалезам. Гэта даволі старажытная прылада працы. Нярэдка ёю карысталіся і карыстаюцца зараз толькі ў спецыфічных умовах (напрыклад, ганчары для нарыхтоўкі гліны і г. д.). У наш час рыдзель у асноўным ужо выйшаў з ужытку як не надта прыдатная прылада працы ў сучаснай вясковай гаспадарцы. Гэтым, відавочна, і тлумачыцца вялікая колькасць адказаў «няма рэаліі». Камбінаваннем розных картаграфічных сродкаў на карце паказаны лексічныя, словаўтваральныя і нерэгулярныя фанетычныя адрозненні назваў рыдзеля. Акцэнталагічныя разыходжанні паміж некаторымі асобнымі назвамі пад увагу не прымаліся. Адказы *дзірыва́нная лапа́та* (п. 11), *лапа́тка копа́цкая* (п. 102), *око́вана лопа́та* (п. 103) і *лопа́та дэрэ́ўяна* (п. 135), *лъпа́тка* (п. 41) і *лыпа́тка* (п. 42) нанесены на карту тым жа знакам, што і *лапа́та*. Адказ *дэрэв'я́ный за́ступ* (п. 109) нанесены на карту як *за́ступ*. Адказ *дырыва́нный зылызня́к* (п. 95) картаграфуецца як *зелезня́к*.
лапа́та 17, 20, 31, 36, 46, 61, 64, 68, 71, 74, 75, 93, 119—121, 127, 129. *ла́пата* 67. *лопа́та* 96, 101, 106, 114, 117, 131. *лупа́та* 34, 43, 78, 84. *лъпа́та* 83. *лыпа́та* 42. *лъпа́тка* 41. *лыпа́тка* 42. *дзірыва́нная лапа́та* 11. *лопа́тка копа́цкая* 102. *око́вана лопа́та* 103. лопа́та дэрэ́ўяна 135.
рыдлёўка 7, 9, 17, 22—24, 25а, 46, 49, 58, 100. *рудлёўка* 16.
ры́дзель 14, 24, 28, 33. *ры́дзêль* 9. *ры́дзяль* 4, 6, 54, 99. *ры́дзіль* 2, 5, 8, 8а, 15, 32, 35. *ры́даль* 24. *ры́дель* 134. *ры́дэль* 58. *ры́дыль* 90, 92.
жалязня́к 60, 62, 116.
жылізнык 96.
зялязня́к 66, 118. *зэлэзня́к* 94а. *зілізна́к* 40. *дырыва́нный зылызня́к* 95.
залíско 98. *сялязня́к* 121.
за́ступ 108, 132. *дэрэв'я́ный за́ступ* 109.
шу́фель 48, 70, 88. *шу́фяль* 56, 122. *шу́філь* 79, 111.
шу́хля 39. *шу́хля́* 12, 13.
капа́ч 21. *кыпа́ч* 85. *къпа́ч* 86.
меч 113.
копанíца 114.
згрэ́бач 139.
Няма рэаліі: 3, 10, 18, 26, 29, 30, 37, 44, 47, 49а, 50, 52а, 53, 55—57, 63, 65, 72, 73, 76, 77, 80—82, 87, 89, 91, 94, 96а, 105, 107, 110, 112, 115, 123, 124, 126, 130, 133, 138, 141.
Няма адказу: 45, 51, 52, 69, 93, 97, 125, 128, 136, 137, 139, 140, 142.

Карта № 292

ДЗЯРЖАННЕ Ў ЛАПАЦЕ

№ 474 «Я. н. драўляная частка лапаты: ручка, тронак, цаўе...».
Паказаны лексічныя і словаўтваральныя адрозненні назвы ручкі лапаты. Найменне *дзяржо́к* картаграфуецца як *дзяржа́к, ръта́ўе, рута́ўё* як *ра́туўя, саўё* як *цаўё, церашо́к* як *чарашо́к*.
ру́чка 2, 5, 7, 15, 22, 25а — 28, 30, 31, 34, 35, 37, 40, 41, 43, 46, 47, 53, 54, 57, 67, 70, 71, 73, 75, 76, 79, 80, 86, 87, 89, 97, 101, 102, 111, 113, 116, 118, 119, 126, 129, 135—137, 142.
цаўё 4, 6 — 8а, 10, 11, 13, 14, 16, 21, 23, 25, 28, 32, 34—38, 41, 42, 44, 74, 77—82, 84—89, 121, 123—125, 128, 129. *цыўё* 126. *цаўé* 140, 141. *саўё* 80.
чарано́к 1, 19, 45, 46, 49, 50, 53, 54, 56, 61, 62, 64, 65, 71, 104, 106, 120а. *черено́к* 120. *чыроно́к* 96. *чырыно́к* 96а, 103. *чъряно́к* 83. *чэрэно́к* 91, 108, 113, 131, 133.
чарашо́к 99. *чърашо́к* 9. *чырышо́к* 132. *церашо́к* 135.
чэ́ран 50, 55. *чэ́рань* 49а.
чъряно́ 12. *чаранё* 20.
тро́нак 48, 51—52а, 54, 67, 99. *тро́нок* 90, 93, 102, 107, 133.
дзяржа́нне 117, 139. дзяржа́ння 66. *дзяржа́ньне* 61, 115, 118. *дзяржа́ньня* 63, 68, 112. *дзержа́не* 59. *дзяржа́не* 127. *дзяржа́ня* 52а, 67, 72.
дзержа́к 133, 138. *дзржа́к* 94а. *дыржя́к* 95. *дзяржо́к* 117.
дзяржа́лно 60, 110, 114. *дзержа́лно* 133. *держа́лно* 134.
дэ́ржінь 98. *дзяржа́нка* 122.
аса́тка 18, 24.
ра́туўя 17, 39. *ръта́ўё* 33. *рута́ўё* 44.
лапацíшча 14, 130.
лапа́ташнік 29. *лыпа́тнік* 35.
пехаўё 114, 120, 120а. *пяхаўё* 58.
Адзінкавыя: *кача́н* 3. *ціряшко́* 16. *цугаўё* 35. *ра́тва* 39. *ціціўё* 69. *штэкь* 98. *заступы́лно* 109.

Карта № 293

МАТЫКА З ЗУБЦАМІ

№ 476 «Я. н. матыка: а) з зубцамі: грасаўка, грасачка...»
Карта лексічная. Картаграфуюцца карані слоў. Фармальныя паказчыкі слова не ўлічваюцца.
маты́ка 8, 9—13, 21, 25—26, 29, 31, 34, 37, 38, 48, 49а, 52, 62, 63, 66, 77, 79—81, 83—89, 93, 100, 110, 123, 125—127. *моты́ка* 90, 94а — 96а, 103. *муты́ка* 91. *маты́га* 15, 16. *маты́га* 4, 5, 35. *маты́чка* 2, 22, 24, 45, 49, 67, 95, 97. *моты́чка* 91.
капанíца 75, 81, 82, 116, 119—122, 137, 139, 141. *къпанíца* 38, 42. *копанíца* 107, 117, 136, 140. *копаны́ца* 108, 109, 132. *купанэ́ця* 98. *капа́ч* 4. *капа́чка* 18. *копа́чка* 102, 106, 133.
ця́пка 1, 14, 17, 28, 33. *тя́пка* 96. *ца́пка* 30, 70, 74, 76, 120. *са́пка* 114. *дзя́пка* 54.
гра́са 46. *гра́са* 108. *гра́ска* 63. *гра́цка* 8а. *грасо́ўка* 61, 62. *грасы́вка* 108. *груцо́ўка* 5.
дра́бкі 77. *драбачо́к* 6. *драпа́к* 47, 108. *драпа́ч* 50, 51, 55, 58, 60, 104, 113. *драпка́ч* 104. *дра́пка* 21, 54, 69, 78, 130, *дра́пко* 71. *дра́пал* 111. *дра́палка* 128. *драпа́шка* 53, 111. *драпачé* 102. *дра́пцы* 19, 20, 53, 56, 59. *дра́пці* 55.
га́чка 58, 94, 99, 101.
о́сыпка 102. *осыпа́чка* 94а. *асыпа́шка* 104.
капы́л 7, 13, 39, 40.
крук 68, *кручо́к* 72.
клю́чка 103, 131.
трызу́бка 134. *трызу́пка* 46.
Адзінкавыя: *грабéльцы* 3. *капыру́ля* 32. *ко́шка* 36. *ро́жкі* 115.
Адсутнасць назвы: 27, 41, 44, 105, 112, 118, 124 129, 135.

Карта № 294

МАТЫКА БЕЗ ЗУБЦОЎ

№ 476 «Я. н. матыка: б) без зубцоў: капаніца, гачка...»
Карта лексічная. Для картаграфавання бяруцца карані слоў. Фармальныя паказчыкі слова не ўлічваюцца.
маты́ка 9—13, 18, 21, 25—26, 29—31, 34, 43, 46, 52, 53, 54, 56, 57, 59—61, 63—65, 67—72, 79, 83—89, 92, 93, 100, 104, 110—112, 115, 138. *моты́ка* 90, 95, 103, 113, 134. *муты́ка* 92. *маты́га* 15. *мыты́га* 5, 6, 35. *маты́чка* 2, 3, 20, 22, 45, 47, 49, 97.

капаніца 36, 73—77, 81, 82, 116, 118—129, 137, 139, 141, 142. *къпаніца* 37, 42, 80. *кыпаніца* 38, 78. *копаньіца* 108, 132. *копаніца* 113, 117, 134—136, 140. *капа́ч* 57. *капа́чка* 98. *копа́чка* 106.
ця́пка 1, 8, 9, 14, 17, 23, 28, 33, 66. *ца́пка* 4, 21, 35, 129. *тя́пка* 91, 98. *са́пка* 114, 130, 133.
гра́са 46. *гра́ска* 63. *гра́цка* 8а. *грасо́ўка* 62. *грацо́ўка* 27.
капы́л 7, 13, 14, 16, 32, 39, 40
га́ка 50, *га́чка* 19, 20, 51, 53—55, 57, 58, 62, 94, 99, 101, 109. *га́чак* 49а.
клю́ка 108. *клю́чка* 103, 131.
сяка́ч 48, 105. *сіка́ч* 24.
о́сыпка 102. *осыпа́чка* 94а, 96. *асыпа́шка* 104.
Адзінкавыя: *зубы́* 107.
Адсутнасць назвы: 41.

Карта № 295

ДРАЎЛЯНЫЯ ВІЛЫ

№ 477 «Я. н. вілы: а) драўляныя з двума рагамі: сахор, рагач, мач...»
Карта лексічная. Адзначаны акцэнталагічныя адрозненні (*вілкі — вілкі́*). Назва *вілочкі* картаграфуецца як *вілы, саха́р, соха́р, саха́рь, сахарэ́* — як *сахо́р, двойня* — як *дво́йні, соховіла* — як *сахавілы.*
вілы 1, 3—6, 8—9, 13, 16—20, 22, 24, 28, 37, 38, 40, 45, 47—52а, 54—56, 58, 59, 66, 69, 70, 75, 77, 79, 81, 83, 87—89, 93, 94, 99, 107, 113, 115, 122, 125, 128. *вілочкі* 133.
вілкі 2, 7, 8а, 15, 23, 25, 27, 29, 30, 34—37, 39—43, 60—62, 65, 67, 68, 75—77, 81, 85, 86, 97, 104, 112, 114, 117—119, 124, 126, 129, 135, 138—140, 142. *вэ́лкэ* 98.
вілкі́ 114, 134. *вылкы́* 90, 92, 94а, 95—96а, 103, 108, 109, 131, 132. *вылкі́* 91.
сахо́р 57, 59, 63, 64, 71—74, 78, 82, 100, 103, 110, 111, 116, 120а, 121, 123, 127, 139, 141. *саха́р* 82. *соха́р* 106. *саха́рь* 120. *сахарэ́* 46, 53.
сахавілы 53. *соховіла* 101.
дво́йні 32, 33. *дво́йня* 10, 11.
двайчакі 20. *двойчакы́* 90, 103. *двойчякы́* 95, 96.
рага́ч 26, 127, 140.
мач 136, 137.
Адзінкавыя: *рагу́лі* 14. *раздо́р* 31. *патраса́нкі, по́трасні* 80. *падава́льніцы* 86.
Адсутнасць назвы: 12, 21, 44, 130.

Карта № 296

ДРАЎЛЯНЫЯ ВІЛЫ, АКАВАНЫЯ ЖАЛЕЗАМ

№ 477 «Я. н. вілы: в) акованыя жалезам для капання гною: сахавілы...»
Паказаны лексічныя і акцэнталагічныя адрозненні (акцэнталагічныя *вілкі — вілкі́*). Назва *саховы́лы* картаграфуецца як *соховіла, сахарэ, сахары́* — як *сахо́р.* Адводзяцца ад картаграфавання назвы *ска́пывіч, ско́піч, крук, крюк, кручо́к,* бо абазначаюць іншую рэалію (гл. пытанне № 478 Інструкцыі...).
вілы 5, 9, 14, 17, 18, 26, 31, 34, 49а, 50, 52, 55, 79, 83, 87, 93, 120, 125, 128.
вілкі 25, 25а, 27, 39—42, 64, 70, 74, 78, 86, 106, 110, 113, 127, 141, 142. *вэ́лкэ* 98.
вілкі́ 102, 134. *вылкі́* 91. *вылкы́* 95, 96, 103, 109.
сахо́р 60, 61, 64, 66, 71, 72, 77, 105, 115, 118, 119, *сахарэ́* 54. *сахары́* 139.
соховіла 101, 108, 109. соховы́лы 94а.
мач 114, 133, 135, 138.
дво́йні 7, 13, 33.
Адзінкавыя: *расахавілы* 23. *двухла́пка* 99. *чацвярнікé* 99.
Адсутнасць назвы 1—4, 6, 8, 8а, 12, 15, 16, 19—22, 24, 29, 30, 32, 35—38, 43—45, 47, 49, 52а, 53, 56—59, 62, 63, 65, 67, 68, 75, 80—82, 85, 90, 92, 94, 96а, 97, 100, 104, 111, 112, 116, 117, 121—124, 126, 130—132, 136, 137, 140.
Адведзены: *крук* 10, 11, 129. *крюк* 89. *кручо́к* 69. *ска́пывіч* 88. *ско́піч* 129.

Карта № 297

ЖАЛЕЗНЫЯ ВІЛЫ

№ 477 «Я. н. вілы: б) жалезныя: вілы, вілкі...»
Паказаны лексічныя адрозненні. У назвах *вілкі — вілкі́* — акцэнталагічныя. Як *сахо́р* картаграфуюцца назвы *сахарэ́, сохары́,* як *вілы — віла.* Адводзіцца ад картаграфавання найменне *дра́бкі,* бо абазначае іншую рэалію (матыку з зубцамі).
вілкі 2, 6, 8а, 11, 12, 15, 16, 21, 23, 25а, 27, 29, 30, 34—37, 39—44, 49, 50, 53, 57, 59, 60, 64, 66, 70, 73—78, 80—82, 84—86, 106, 111—113, 115, 116, 119, 120а, 121, 123, 124, 126, 127, 130, 135, 136, 139, 141, 142. *вылкы* 131. *вэ́лкэ* 98.
вілкі́ 102, 107, 114, 133, 138. *вылкі́* 91. *вылкы́* 92, 94а — 96, 103, 108, 109, 132.
вілы 1—5, 8—10, 14, 17—20, 22, 24, 26, 28, 31—33, 45—47, 49а, 51—52а, 54, 55, 61, 63, 69, 71, 79, 83, 87, 89, 93, 94, 99, 100, 107, 118, 120, 122, 125, 128, 140. *віла* 101.
сахо́р 58, 62, 64, 67, 68, 71, 72, 76, 104, 105. *сахарэ́* 54. *сохары́* 90.
дво́йні 1, 7, 8, 13, 29.
мач 117, 134, 137.
Адзінкавыя: *чацвярнікé* 48. *кускі* 97. *козлэ́* 98.
Адсутнасць назвы: 96а
Адведзены: *дра́бкі* 56.

Карта № 298

ПРЫЛАДА, ЯКОЙ СКІДАЮЦЬ ГНОЙ З ВОЗА

№ 478 «Я. н. прыстасаванне для скідання гною з воза: скопач, скапывыч, скапач, згрэбач крук...»
На карце паказаны лексічныя і словаўтваральныя варыянты назвы прылады, якой скідаюць гной з воза. Назва *капа́ч (кыпа́ч)* картаграфуецца як *ска́пач, зграба́ч, сагрэ́бач* — як *згрэ́бач, вылкы́* — як *вілкі.* Не ўлічваюцца граматычныя формы пры картаграфаванні назваў *крук і крукі.*
крук 3, 4, 6, 10, 11, 19—21, 24—27, 31, 37, 49а, 53, 57—59, 61, 66, 68, 71, 92, 110, 113, 116, 119, 123, 127, 129, 138. крюк 12, 13, 16, 17, 84—86, 88, 89, 120. *крукі* 8, 23, 52.
кручо́к 1, 5, 7, 8а, 9, 22, 28, 62, 63, 65, 69, 120а, 134, 142.
ска́пач 36, 37. ска́пыч 14, 15, 17, 29, 33—35, 38—41, 73, 80. *капа́ч* 70, 121. *кыпа́ч* 78.
ско́пач 2, 74, 81, 82.
ско́піч 77, 118, 124, 129, 130.
ска́павіч 30, 75, *ска́пувіч* 44. *ска́пывіч* 42, 79. *ска́пъвъч* 41.
вілы 47, 49а — 51, 52а (*кручкава́тыя*), 55, 87 (*наво́зныя*), 93, 94, 99, 125.
вілкі 64, 102, 106, 107, 111, 112, 114, 122, 127, 128, 135, 138, 141. *вылкы́* 96, 108, 109, 132.
згрэ́бач 67, 110, 117, 135, 139. *сагрэ́бач* 135. *зграба́ч* 46.
згрэ́біч 105, 126.
драпа́ч 60, 137.
драпа́к 135. *дра́пкі* 56.
сцяга́ч 62, 104.
клю́ка 103, 140.
клю́чка 90, 103.
соховілы 94а, 101.
сахо́р 111, 115.
мач 136, 138
рага́ч 127, 140
Адзінкавыя: *капыру́ля* 32. *ска́пыш* 43. *чацвярнікі* 48. *баго́р* 83. *цапы́* 91. *маты́ка* 100. *ро́жкі* 115.
Адсутнасць назвы: 18, 45, 49, 54, 76, 96а, 97, 98, 131.

Карта № 299

ЦУРКА ДЛЯ ВЯЗАННЯ СНАПОЎ

№ 480 «Я. н. прылада, якой карыстаюцца пры вязанні снапоў: кнебель, брызгуль...»
Карта лексічная. Назва *гныняль* картаграфуецца, як *кныцяль, крымбель* як *клымбэль*.
Адводзіцца ад картаграфавання назва *брызгуль*, якая абазначае калаўроцік, які сціскае вяроўку, што прывязваюць цяля, а таксама *кнэбель* (н. п. 9) у значэнні палкі, якая закручвае вяроўку, якой звязваюць фуру дроў. Не картаграфуецца і назва *кнэбель* (н. п. 99), калі яна мае іншую семантычную афарбоўку: абазначае прыладу, якая прымяняецца пры аббіванні снапоў. Таксама адводзяцца ад картаграфавання назвы *вязьмо, перавясло* (абазначаюць саламяны жгут для звязвання снапоў), *тэбель* (ад свярдла).
Наогул, на значнай тэрыторыі Беларусі, за выключэннем Палесся і часткова прылягаючых да яго тэрыторый, такой прыладай не карысталіся (згодна звестак інфарматараў). Адпаведна адсутнічае і назва такой рэаліі.
цурка 62, 82, 104, 105, 107, 108, 110, 112, 114, 117, 120—122, 124, 126, 127, 129, 130, 132—135, 137—140.
кнэбель 46, 97. *кнэбіль* 5. *кныбель* 91. *кныбіль* 41. *кныбыль* 90. *кныбэль* 96, 103.
кныпяль 50. *кныпэль* 108, 109. *гныпяль* 55.
клымбэль 93. *крымбель* 94.
закрутка 2, 71, 108.
закруцень 96, 96а.
кіёк 52. *кыёк* 109.
Адзінкавыя: *шпіль* 45. *шпень* 49. *заварацень* 51. *калочак* 56. *цырбулка* 65. *крутка* 67. *брысгуль* 74, *събачка* 86. *клімб* 95. *дэрэво* 98. *крампадло* 99. *кручолка* 100.
Адсутнасць назвы: 1, 3, 4, 6—8а, 10—26, 28, 30, 32, 40, 42—44, 49а, 52—54, 57—59, 61, 63, 64, 66, 68, 70, 72, 73, 75—81, 83—85, 88—89, 92, 101, 106, 111, 116, 118, 119, 123, 125, 129, 131, 136.
Адведзены: *кнэбель* 9, 29. *брызгуль* 27. *вязьмо* 31, 87. *перавесло* 47, 48. *перавясло* 60, 128, 141. *тэбель* 94а.

Карта № 300

РАБІЦЬ

№ 486 «Выконваць якую-небудзь работу на заводзе, у калгасе: рабіць, працаваць...»
Паказаны лексічныя адпаведнікі дзеяслова *рабіць*. У назвах *рабіць* і *робіць* адзначаецца месца націску.
рабіць 2, 3, 6, 8, 18—27, 30, 37, 43, 45—56, 59—66, 68—70, 72, 74, 75, 77, 81, 82, 90—106, 108—118, 120а, 121, 127, 131—138, 140.
робіць 1, 4, 8а, 9—11, 16, 29, 31, 32, 57, 58, 107, 122.
работаць 1, 5, 7—8а, 12—17, 28, 33—44, 67, 70—73, 76, 78—89, 119, 120, 123—130, 139—142
працаваць 9, 11, 21, 35, 46, 50, 53, 67, 71, 75, 81, 83—85, 88, 93, 102, 103, 108, 109, 118, 124, 127, 142

Карта № 301

ЛАДЗІЦЬ

№ 485 «Якімі словамі абазначаюць працэс рамонту: ладзіць, строіць, правіць, рамантаваць...»
Пры картаграфаванні дзеясловаў граматычныя формы не ўлічваюцца.
ладзіць 8а, 10, 11, 16, 29, 33, 35, 40—42, 53, 54, 59, 67, 75, 76, 79—84, 86, 88, 99, 101, 105, 110, 115, 118, 124, 127—130, 133, 136. *ладыты* 103, 109, 132, *ладзіці* 93, 94. *ладытэ* 98. *паладзіць* 25, 37, 73, 77, 120а. *поладыты* 97, 108, 109. *поладзіці* 102. *пуладыты* 92. *пыладзіць* 43. *падладзіць* 73, 104. *подладзіць* 107. *наладзіць* 32, 63. *ныладзіць* 85.
строіць 3, 8а, 10, 18, 37, 45, 46, 49а, 54, 59, 64, 65, 67, 68, 70—72, 74, 76, 87, 88, 114—116, 118, 119, 120а, 121, 126, 127, 129, 134, 136, 138. *пастроіць* 49, 51, 66, 69, 112, 122, 124, 135, 137, 139. *падстроіць* 104. *патстроіць* 75.
правіць 5, 7, 8а, 16, 21—23, 25а — 27, 30, 39, 44, 45, 47, 48, 50, 52а — 56, 58, 60—62, 79, 82, 83, 100, 114. *паправіць* 2, 4, 6, 46, 52, 57, 129. *пуправіць* 32, 38, 43. *пупраўляць* 35, 84. *направіць* 20, 24.
чыніць 31, 34, 70, 79. *пачыніць* 1, 8, 38, 43, 69, 78, 86, 87, 129, *пъчыніць* 12. *пъчъніць* 15. *пычыняць* 84. *пъчыняць* 13, 35. *подчыніть* 131. *пыдчыніць* 87.
рамантаваць 28, 52, 59 (нов.), 74, 80, 88, 119 (нов.). *ръмънтъваць* 8а. *раманціраваць* 17, 26 (нов.), 29, 36, 37, 53, 67, 75 (нов.), 82, 86 (нов.), 106, 117, 120, 123, 124, 129, 142. *раманцірувацъ* 76. *реманціраваць* 14. *ріманцірувыць* 84. *ріманцірываць* 41. *ріманцірывыць* 16, 44. *рыманцірываць* 43. *рыманцірывыць* 40, 42. *рымонтіруваты* (нов.) 95. *ръманціръвъць* 8а. *рэманціраваць* 113. *рэманцірэваць* 9. *атраманціраваць* 19, 32. *атріманцірывыць* 85.
лапіць 50. *пылапіць* 43.
Адзінкавыя: латаць 111.
Адсутнасць лаксемы: 96а, 125.

Карта № 302

ВОЗ

№ 2301 «Я. н. сялянская чатырохколавая павозка: воз, калёсы, цялега...»
На карце адлюстраваны лексічныя варыянты павозкі, а таксама марфалагічны варыянт слова калёсы (калёса). Фанетычныя адрозненні пад увагу не прымаліся. Ад картаграфавання адводзяцца словы, якія не ўказваюць на агульную назву воза, а абазначаюць асобныя яе разнавіднасці (для перавозкі леса, збожжа, снапоў і інш.: *брыка* 6. *дрогі* 16, 17. *каламашка* 66. *караван* 6. *крівалы* 83. *мыжара* 83. панарат 6. *рыскаты* 40. *тарантас* 6. *хадок* 87. *хургон* 40.
калёсы 1—18, 21—26, 28—35, 37, 38, 40—42, 44, 53, 59, 64, 69, 70, 73, 75—84, 86, 88, 89, 104, 115, 118, 119, 123—125, 127, 128, 130, 139, 142.
калёса 46, 50, 53—57, 61—63, 65—68, 71, 72, 106, 107, 110—112, 116, 120а.
воз 11, 23, 45—48, 49а, 50, 52, 52а, 55, 58, 59, 62, 94, 99—101, 104, 111, 113, 114, 117, 121, 122, 126, 127, 130, 131, 133, 136—140, 142. *вôз* 49, 51, 93, 105, 134, 135. віз 91, 92, 97, 98, 109, 131. *віюз* 90, 96, 103, 108. вуз 94а, 102, 132, 141. *выз* 95, 102. вез 102.
цялега 36, 42, 43, 83, 85, 87, 125, 129. *цілега* 39.
Адзінкавыя: *колы* 23. *павозка* 111.
Адведзены: *брыка* 6. *дрогі* 16, 17. *каламашка* 66. *караван* 6. *крівалы* 83. *мыжара* 83. *панарат* 6. *рыскаты* 40. *тарантас* 6. *хадок* 87. *хурго* 40.
Адсутнасць назвы: 60.

Карта № 303

КОЛА Ў ВОЗЕ

№ 2306 «Я. н. кола ў возе: калясо, кола, каток...»
На карце проціпастаўлены лексічныя назвы кола ў возе. Лексема *калясо* 50 картаграфуецца такім жа знакам як *калясо, колёсо* 114 — як *колесо*. Фанетычныя асаблівасці пад увагу не прымаліся.
калясо 1, 2, 3, 8, 9, 14, 21, 24, 25, 31, 37, 45, 46, 50, 55, 60, 67, 68, 71, 72, 74, 76, 80, 86, 88, 99, 105, 110, 115, 117, 120, 123, 125, 126, 129, 130, 139, 142. *кълясо* 12, 15, 33, 34. *калясо* 93. *калясо* 50. *калесо* 127, 141. *колесо* 94, 101, 137, 140. *колысо* 92, 96а. *кôлісо* 90. *кылясо* 40, 83, 85, 87, 89. *кулысо* 92. *кулісо* 91.
колесо 94, 94а, 98 (*куліса* — мн. л.), 102, 106—109, 112, 113, 129, 133—136, 138. *колысо* 95, 96, 97, 131, 132. *колеса* 129. *колясо* 49. *колыесо* 103. *колёсо* 114.
кола 4—7, 8а, 10, 11, 18—20, 22—25, 25а — 30, 34, 48, 52 (*калёсы* — мн. л.) 52а, 54, 57—59, 63—65, 66 (*у калёсах*), 67, 69, 70, 116. *коло* 47, 51, 53, 54, 56, 61, 62, 100, 111, 140.
каток 13, 15—17, 32, 35 (*ні ў кола, ні ў мяла*), 36, 38—44, 73, 75, 77—82, 84 (*ні ў кола, ні ў мяла*), 85, 87—89, 118, 119, 120а 121, 124, 125, 128, 129, 142. *каток* 82, 127. *коток* 122.

Карта № 304

КАЛОДКА Ў КОЛЕ

№ 2312 «Я. н. круглая частка кола, якая аблягае восі: калодка, трубка, ступіца...»

На карце адлюстраваны лексічныя і словаўтваральныя варыянты назвы калодкі ў коле. Фанетычныя адрозненні пад увагу не прымаліся. Адводзяцца ад картаграфавання словы *абот* 33 і *букса* 133, якія абазначаюць іншыя рэаліі.

калóдка 45, 47, 48, 57, 59, 92, 96а, 115, 117, 120, 122, 134, 137—142. *калотка* 18—23, 25, 26, 32, 46, 49а — 56, 58, 62—64, 68, 69, 71, 99, 100. *колотка* 94. *калôтка* 49, 60, 61, 65, 72, 93, 105, 110. *калôдка* 67, 104, 135. *колóдтка* 114. *колы́дка* 95. *колу́тка* 94а. *коли́тка* 96.

калóдзіца 101, 102, 106, 107, 113, 133. *колóдыця* 91, 97. *кôлодыця* 90. *кулóдиця* 98.

сту́піца 1, 8, 10, 11, 14, 16, 27, 29, 30, 34—38, 40—44, 71, 73—79, 81—89, 118, 121, 123, 124, 126, 129, 130. *сту́пыца* 131

тру́бка 28, 80, 119, 120а, 127, 128, 136, 140. *тру́бпка* 70. *тру́пка* 1—9, 12, 13, 24, 29, 31, 35, 39, 74, 76, 116, 125.

тру́біца 15, 17. *тру́быца* 108.

Адзінкавыя: *кацёлка* 66.

Адведзены: *абот* 33. *букса* 133.

Карта № 305

ЗВАНЧАК У КОЛЕ

№ 2314 «Я. н. частка (сектар) кола з некалькімі спіцамі: званчак, звона...»

На карце пададзены лексічныя і словаўтваральныя варыянты званчака кола. Таксама адлюстраваны суфіксальныя варыянты назоўнікаў звон (звяно) і часць (частка). Назва *звóнік* картаграфуецца як *звон*; *званчáтка* — як *венчáк*.

звянó 1, 2, 12, 16—19, 22, 24, 25а, 27, 28, 37, 46, 51, 52а — 54, 60, 62, 68, 74, 77, 89, 106, 120, 122—124.

звон 3, 5, 6, 9, 14, 41, 50, 55, 136. *звôн* 93. *звóнік* 4.

званчáк 20, 23, 25, 26, 31, 45, 47, 49, 50, 52, 56, 57, 59, 61, 65, 69, 99—101, 110, 115—117. *звончáк* 94, 94а, 108, 132, 133. *звончя́к* 103.

звоня́к 90, 95, 96, 96а. *звонéк* 97, 131. *звуня́к* 92. *звунéк* 98.

венчáк 67. *званчáтка* 58.

кусóк 30, 35, 66, 71, 75, 81, 84, 102, 107, 111, 114, 134, 137.

кавáлак 102, 118, 127, 140.

сéктар 83, 126.

часць 78, 86, 113.

чáстка 79, 129.

Адзінкавыя: *кляк* 91. *стóчка* 109.

Адсутнасць назвы: 7, 9—11, 13, 21, 29, 32—34, 36, 38—40, 42—44, 48, 63, 70, 72, 73, 76, 80, 82, 85, 87, 88, 104, 105, 119, 120а, 121, 125, 128, 130, 135, 138, 139, 141, 142.

Карта № 306

ЗАГВОЗДКА

№ 2315 «Я. н. шпянёк, якім замацоўваецца кола на восі: загваздка, загвоздка...»

На карце паказваюцца супрацьпастаўленні назваў загвоздкі, а таксама марфалагічныя і акцэнталагічныя варыянты слоў. Лексемы *зáґвастка* (з узрыўным г) 52, *зáгвызда* 44, *зáгластка* 58 і *зáўвостка* 133 картаграфуюцца тым жа знакам, як і *зáгвaздка*; *шварaнёк* 45 — як *швóран*. Фанетычныя асаблівасці пад увагу не прымаліся. Адведзены ад картаграфавання назвы, якія не адпавядаюць тэме карты: *гáйка* 142. *му́тра* 22, 49. *óська* 96а. *шáйба* 139.

зáгваздка 1—11, 13—21, 23—26, 43, 47, 48, 50, 53, 55, 56, 59, 61—87, 98—102, 105—108, 110, 112—115, 117, 119—122, 124, 126—130, 132, 134—141. *зáґвастка* 52. *зáгвыздка* 85. *зáгвызда* 44. *зáгластка* 58. *зáўвостка* 133.

зáгвазка 54, 57, 120а, 123, 142.

загвóздка 12, 88, 89, 116, 118, 125.

зáтычка 51, 62, 90, 91, 93—97, 103, 109, 129, 130.

зáтыка 60, 104.

швóрін 79. *шваранёк* 45.

Адзінкавыя: *колóчак* 140. *лёнка* 46. *пянóк* 92. *пярэ́тачка* 52а. *чыкá* 85. *шняп* 46. *шплін* 131. *штыль* 106.

Адведзены: *гáйка* 142. *му́тра* 22, 49. *шáйба* 139.

Карта № 307

ШВОРАН У ВОЗЕ

№ 2317 «Я. н. шворан у возе: шворан, шкворань...»

На карце картаграфуецца проціпастаўленне па цвёрдасці і мяккасці асноў лексемы шворан — шворань, а таксама спалучэнне зычных *шкв-* і *шм-* у корані. Фанетычныя асаблівасці пад увагу не прымаліся.

швóран 2—6, 9—11, 18, 19, 21, 22, 37, 38, 46, 49, 52а, 54—63, 65, 67, 70—73, 75, 76, 80, 82, 100, 110—112, 115, 116, 118, 119, 123—127, 130. *швóрън* 43. *швóрен* 14, 17, 101, 120. *швóрін* 12, 16, 39, 44, 79. *швóрын* 7, 8а, 15, 35, 66, 78, 93. *швóрэн* 81. *шву́ран* 64.

швóрань 1, 20, 36, 45, 47—49а, 50—53, 68, 69, 74, 77, 88, 99, 104—106, 120а — 122, 128, 129, 135—142. *швóрень* 92, 94—96, 98, 102, 103, 107—109, 113, 117, 132, 133. *швóрінь* 13, 41, 89. *швóрынь* 40, 90, 91, 97. *шву́рень* 94а. *швóрэнь* 97, 112, 114, 134, 135.

шквóрін 83, 85.

шквóрэнь 131. *шквóрінь* 87. *шквóрынь* 96а.

шмóрын 42. *шмóрін* 84.

шмóрень 86.

Карта № 308

ВУЗГАЛАЎЕ Ў ВОЗЕ (СУФІКСАЛЬНЫЯ ЎТВАРЭННІ)

№ 2318 «Я. н. частка воза, якая накладваецца на пярэднюю вось: вузавалак...»

На карце паказваецца супрацьпастаўленне назваў вузгалаўя. Кожнай назве адпавядае свой знак. Аднакаранёвыя словы дыферэнцыруюцца ў залежнасці ад суфікса, г. зн. розным суфіксальным дэрыватам адпавядаюць розныя знакі. Пад увагу не прымаецца характар прэфікса і фанетычная варыятыўнасць кораня. Суфіксы *-ак-* і *-ок-* у словах *суголóвак, су́волок, суволовок, озоловок, зголóвок, згуловóк* пададзены аднолькава, бо ў адзначаных назвах суфікс *-ок-* з'яўляецца варыянтам суфікса *-ак-*, што звязана з фанетычнымі асаблівасцямі брэсцкіх гаворак. Акцэнталагічная варыятыўнасць слоў *су́головак* і *паду́шка* на карце не адзначаецца.

ву́згалаўя 63—65, 68, 70, 71, 105. *вузгалáўе* 67, 110. *вузгалавье* 100. *вызгалóўе* 119. *вузгалóўя* 26. *вузгалóўе* 61, 62. *вузалáўё* 60. *вузавальё* 53. *узгалóўе* 31, 33, 36, 37, 74. *узгалóўя* 29, 30, 75, 78.

узгалавáшка 77, 116, 120, 121, 127. *згалавáшка* 117, 122, 127, 136, 142. *галавашка* 120а, 139. *суголовашка* 140. *суговашка* 140.

вузвалак 7, 38, 47, 54—56. *вузавалак* 45, 48, 49а, 104, 125. *вузалавак* 52а. *вузгалавак* 72. *зголóвок* 91, 92, 96а, 131. *згалóвак* 93, 96. *згóлавак* 99. *зголóвак* 90. *згуловóк* 98. *озоловок* 94. *суголóвок* 103. *су́голoвок* 94а, 102. *суголовóк* 97. *су́волок* 108, 109, 132. *суволовок* 95.

вузгалавень 112. *вузголовень* 107, 113. *вузґалавень* 69. *вузалавень* 59.

паду́шка 4, 12, 14, 17, 21, 24, 32, 43, 47, 58, 66, 80, 83—87, 116, 123, 129. *пóдушка* 50, 52, 101.

перадóк 46, 57, 81, 82, 106, 111, 124, 126, 129, 139, **141**. *пірадок* 16, 27, 35, 41, 42, 79, 89. *передок* 94, 113. *пэрадок* 112.
крэ́сла 2, 3, 7—11, 18—20, 25, 25а. *кресла* 22.
оплень 134, 137. *оплэнь* 114. *оплена* 138.
Адзінкавыя: *згалаваха* 141. *згалавáшак* 142. *падасёнак* 130. *падýшачка* 1. *пънърáт* 15. патклатка 129. *пярод* 46. *узгалавáшша* 28.
Адсутнасць назвы: 5, 13, 23, 34, 39, 40, 44, 73, 88, 128, 136.

Карта № 309

ВУЗГАЛАЎЕ Ў ВОЗЕ (ПРЭФІКСАЛЬНЫЯ ЎТВАРЭННІ)

№ 2318 «Я. н. частка воза, якая накладваецца на пярэднюю вось: вузавалак...»
Розныя назвы вузгалаўя ў возе на карце адзначаюцца рознымі знакамі. Асноўная ўвага ўдзяляецца прэфіксальнаму вар'іраванню: адна і тая ж прыстаўка слоў мае аднолькавае абазначэнне. Суфіксы пры гэтым не ўлічваюцца (гл. карту № 308). На карце таксама не адзначаюцца фанетычныя і акцэнталагічныя варыянты слоў.
вýзгалаўе 67, 110. *вýзгалаўя* 63—65, 68, 70, 71, 105. *вýзгалавья* 100. *вýзгалоўе* 61, 62. *вýзгалоўя* 26. *вызгалоўе* 119. *вýзавальё* 53. *вузгалаво* 115. *вýзавало* 53. *вýзгалавень* 112. *вýзголовень* 107, 113. *вузгалавень* 69. *вузалавень* 59. *вýзгалавак* 72. *вýзвалак* 38, 47, 54—56. *вýзавалак* 45, 48, 49а, 104, 125. *вýзалавак* 52а.
узгалавашка 77, 116, 120, 121, 127. *узгалавáшша* 28. *узгалóўе* 31, 33, 36, 37, 74. *узгалóўя* 29, 30, 75, 78. *узгалавáк* 49. *ýзавалак* 51.
сугалоўя 76, 118. *суголóвок* 103. *сýголовок* 94а, 102. *суголовóк* 97. *сýволок* 108, 109, 132. *суволовок* 95. *суголовáшка* 140. *суговáшка* 140.
згалóвак 93, 96. *зголóвок* 91, 92, 96а, 131. *зголóвак* 90. *згулóвок* 98. *зго́лавак* 99. *згалавашка* 117, 122, 127, 136, 142. *згалаваха* 141. *згалавашак* 142.
галавáшка 120а, 139.
падýшка 4, 12, 14, 17, 21, 24, 32, 43, 47, 58, 66, 80, 81, 83—87, 116, 123, 129. *пóдушка* 50, 52, 101.
перадóк 46, 57, 81, 82, 111, 124, 126, 129, 139, 141. *передóк* 94, 133. *пірадóк* 79, 89. *парадóк* 106. *пэрадóк* 112.
крэ́сла 2, 3, 6, 18—20, 25, 25а. *крéсла* 22.
оплéнь 134, 137. *оплэ́нь* 114. *оплéна* 138.
Адзінкавыя: *озоловок* 94. *падасёнак* 130. *пънърáт* 15. патклатка 129. *пярод* 46.
Адсутнасць назвы: 5, 13, 23, 34, 39, 40, 44, 73, 88, 128, 136.

Карта № 310

РУЧКІ Ў ПАДУШЦЫ ВОЗА

№ 2319 «Я. н. планкі, да якіх прымацоўваюцца драбіны воза: шчаблы, друкі...»
На карце супрацьпастаўлены назвы ручак у падушцы воза і іх акцэнталагічныя варыянты. Адведзены ад картаграфавання назвы, якія не адпавядаюць тэме карты: *аглабíны* 61. *глабíны* 101. *грáткі* 5, 17, 123. *драбíнка* 120. *жóрткі* 38, 39, 44, 84. *ляжáйкі* 23, 36, 52. *нáмаражні* 1. *падýшка* 89. Лексема *блáнка* 127 картаграфуецца як *плáнкі; білкі* 57 — як *білы; друк* 136 — як *дрýкі; ляскі* 74 — як *лёсткі.*
рýчкі 2—4, 6—8, 9—11, 18—22, 24—27, 29—31, 34, 35, 46, 47, 49, 49а, 51—52а, 54, 56, 59, 60, 62, 65, 66, 69, 71, 72, 75, 77, 80—82, 85—87, 94, 97, 99, 105, 107, 111, 112, 116, 119, 120а, 121, 122, 125, 126, 129, 135, 138, 139.
ручкí 50, 55, 90, 93, 94а — 96а, 98, 103, 108, 109, 114, 131—133, 137.
плáнкі 32, 33, 37, 43, 73, 78, 79, 142. *бла́нка* 127.
білы 63, 64, 76, 126, 140, 142. *білкі* 57.
дрýкі 106. *друк* 136.
друкí 40, 41, 83.

пабóсні 118. *пабóцні* 28.
брускí 15, 127.
лёсткі 67, 104, 110, 137. *ля́скі* 74.
дзядóк 12, 13.
лю́шні 91, 92.
Адзінкавыя: *дрáбці, драпчíна* 113. *кáлкі* 7. *кляпчы́нкі* 141. *нарýчыцы* 130. *паплёсткі* 45.
Адсутнасць назвы: 8а, 16, 53, 68, 70, 88, 100, 102, 115, 124, 128, 134.
Адведзены: *аглабíны* 61. *глабíны* 101. *грáткі* 5, 17, 123. *драбíнка* 120. *жóрткі* 38, 39, 44, 84. *ляжáйкі* 23, 36, 52. *нáмаражні* 1. *падýшка* 89.

Карта № 311

ТРАЙНЯ Ў ВОЗЕ

№ 2323 «Я. н. доўгі брус, які злучае пярэднюю і заднюю часткі воза: трайня, трайніла...»
На карце паказана лексічнае, акцэнталагічнае і марфалагічнае (суфіксальнае) супрацьпастаўленне назваў трайні ў возе. Лексема *траніло* 46, 49а картаграфуецца як *трайніла; свынятло* 109 — як *сінятла; свердлішчэ* 101 — як *свéрдла.* Ад картаграфавання адведзены словы *грякі* 14 і *хвост* 87, якія абазначаюць іншыя рэаліі.
трайня́ 1—3, 6, 7, 8а — 13, 15—17, 19, 23, 24, 26, 27—44, 53, 54, 56, 57, 61—78, 81—86, 89, 100, 104, 105, 110—112, 115—120, 122—124, 126, 127, 129, 130, 135, 136, 139, 141, 142. *тройня́* 102. *трыйня* 80, 87.
трóйня 106, 107, 123.
трайнíла 46, 49а, 50, 52, 52а, 79, 88, 93, 99. *транíло* 46, 49а.
развóра 95, 97, 98, 102, 103, 108, 137, 138. *рузвóра* 92.
развóрка 45, 49, 51, 55, 90, 91, 93, 96, 97, 131.
дышаль 18, 22, 24, 25, 31, 48, 53, 58, 60, 94, 120а, 122, 126, 132, 135, 140.
дышла: *дышло* 125.
дышлó 121.
правíло 114, 133, 134.
сыня́тло 95. *сынэ́тло* 97. *свыня́тло* 109.
жэ́рдка 20, 47.
дронк 21, 59.
свéрдло 96. *свердлíшчэ* 101.
падгэ́рац 80. *падгéйсцер* 128, 141.
Адзінкавыя: *карытка* 20. *кол* 54. *развот* 4. *рубéль* 129.
Адведзены: *грякі* 14. *хвост* 87.

Карта № 312

ПАСТРОНКІ

№ 2329 «Я. н. пастронкі: пастронкі, пастромкі, гужы...»
На карце паказана лексічнае і марфалагічнае супрацьпастаўленне назваў пастронак. Цяжкасць картаграфавання гэтай рэаліі заключалася ў недакладнасці пытання праграмы, а таму ў адказах адзначаўся як дыферэнцыяльны падыход да паралельных назваў, так і недыферэнцыяльны. Пры картаграфаванні ўлічваліся ўсе адказы. У тых пунктах, дзе на карце нанесены дзве-тры назвы (*гуж, пастронкі*), звычайна *гуж* выкарыстоўваецца ў хамуце пры запраганні каня ў падводу, *пастронкі* і *цягі* — пры аранні, баранаванні поля (акрамя адказу ў н. п. 52а, дзе *пастронкі* выкарыстоўваюцца пры запраганні ў падводу, *гужы* — пры аранні). Лексема *стрóмкі* 85 картаграфуецца як *пастрóнкі; гýжкі* 40 — як *гужы; ужы* 19, 20, *ýжва* 20, 52 — як *вужы; цягі* 128 — як *цягі.*
пастрóнкі 3, 8, 10, 14, 17, 18, 21—23, 25а — 27, 29—35, 45—57, 59—72, 74, 75, 81—84, 87, 90, 91, 94—103, 105—108, 117, 119, 120, 123, 124, 131—133, 135. *пастрíнкі* 93. *пастрýнык* 78. *пустрóнкы* 92. *пастрóмкі* 9, 65, 85. *патстрóнкі* 29. *стрóмкі* 85.
пастарóнкі 96а, 120а, 121, 126—130, 134, 136—142.
гужы́ 1, 3—13, 15, 16, 25, 25а, 32, 34—36, 39—45, 52а, 53, 58, 61, 67, 71, 73, 75, 76, 79—82, 84, 88, 89, 104, 118, 122, 124, 125, 128, 139, 141, 142. *гужкі* 40.

вужы 46. *ужы* 19, 20. *ўжва* 20, 52.
цягі 37, 75, 77, 81, 82, 89, 118, 119, 123, 124. *цягі* 128.
цяжкі 85, 86, 87.
Адзінкавыя: *шлеі раменныя із вяровак* 2. *нáтчапкі* 28.

Карта № 313

ГАЛОЎКІ Ў ПАЛАЗАХ

№ 2334 «Я. н. загнутая частка палазоў: скорсы, галоўкі...»
На карце адлюстравана лексічнае і марфалагічнае супрацьпастаўленне назваў загнутай часткі палазоў. Словазлучэнні *гнутыя полазы* 141 і *палазы-гнёнікі* 57 картаграфуюцца як *палазы; зголóвкы* 96а — як *галóўкі; скóрчень* 132, *вýскоротні* 133 — як *скóрчні; ніс* 92 — як *насы́*. Адводзяцца ад картаграфавання назвы *вя́ззе* 129 і *уя́ззе* 142, якія абазначаюць іншую рэалію.
галóўкі 1, 4—17, 23—44, 46, 49, 54, 57, 59, 60, 62—73, 75—87, 89, 90, 104, 105, 110—128, 130, 139, 140, 142. *голóўкі* 134, 137, 138, 140. *галóўкі* 135. *зголóвкы* 96а.
галаўкі 49а, 51. *галаўкé* 50, 61. *голоўкы́* 96а.
скóрсы 94а, 96, 97, 131. *скорсê* 98.
скóрчні 95, 101, 132. *скóршні* 55, 56, 93, 99, 100, 102, 103, 106, 108. *скóрсні* 109. *скóрчень* 132. *вýскоротні* 133.
ускóрсы 25. *ускóрцы* 2, 21.
насы́ 47, 94. ніс 92.
ŏохты 19, 20, 52, 58.
палазы́ 3, 22, 52а, 139. *палазэ́* 48, 53. *палазы́-гнёнікі* 57. *палóзы* 18. *палóзья* 91. *гнýтыя пóлазы* 141.
Адзінкавыя: *абгані* 74. *ключка* 45. *перадóк* 58. *передкі* 107.
Адведзены: *вя́ззе* 129. *уя́ззе* 142.

Карта № 314

ВЯЗЫ (У САНЯХ)

№ 2336 «Я. н. сувязь загнутых частак палазоў: вяз, попupрадзень, іцьвіна...»
На карце адлюстраваны лексічныя і словаўтваральныя назвы вяза ў санях. Акцэнталагічны варыянт *пóпередня* 113 картаграфуецца як *папераднá; передня́* 23 — як *пярэ́дніца; вя́ззя* 30, 32 — як *вязь; ліцьвіна* 124, 142 і *літвіна* 118 — як *віцьвіна; паперэ́чына* 1 — як *пярэ́чка; устýжына* 12 — як *устýжжа; вы́стегла* 134 — як *сцягліна*. Ад картаграфавання адведзена назва *нáморожня* 92 у сувязі з тым, што абазначае іншую рэалію.
вяз 1—4, 6—8, 14, 15, 36, 37, 40, 43, 47, 49, 50, 52—57, 59, 62—72, 74, 77, 79, 82, 83, 87, 89, 93, 99, 101, 104—106, 111, 115—117, 119, 120а, 121—123, 125, 126, 128, 129, 131, 138, 139, 141. *вяс* 18—27, 29, 33. *вязы́* 19—22, 28, 31, 33. *уйяз* 94, 109. *уяз* 139, 142. *віаз* 96, 102, 103, 107, 108, 133, 140. *віез* 98.
вязь 10, 11, 26, 78, 110. *вязі* 18. *вя́ззя* 30, 32.
вязóк 39, 44, 46, 73, 80, 86, 90, 97.
пярэ́дніца 58, 60, 112. *перéдніца* 100. *перадня́* 23.
папераднá: *попередня́* 94а. *попырыдня́* 95. *пóпередня* 113. *пóпырыдня* 132.
пóпырыдзень 96. *пóпэрэдзень* 114. *пóпередзень* 137.
передóк 107.
віцьвіна 15. *іцьвіна* 34, 40—42, 76, 127, 130. *йіцьвіна* 13, 29, 35, 75, 81, 84. *ліцьвіна* 124, 142. *літвіна* 118. *віціна* 136.
пярэ́чка 9. *паперэ́чына* 1.
сцягліна 120. *вы́стегла* 134.
устýжжа 16. *устýжына* 12.

Адзінкавыя назвы: *баранэ* 46. *вýсцузьні* 61. *вя́тліна* 85. *лісíца* 6. *надолобні* 96а. *нáдупкі* 52. *нáклескі* 51. *плáнка* 41. *плáшка* 45. *пóдушка* 45. *распóрка* 17.
Адсутнасць назвы 5, 8а, 38, 48, 88, 91.
Адведзены: 92.

Карта № 315

НАМАРАЖНІ (У САНЯХ)

№ 2339 «Я. н. бакавыя планкі, якія набіваюцца на капылы: надалапкі, намаражні, намарзні...»
На карце адлюстраваны лексічныя і марфалагічныя назвы намаражняў у санях. Лексема *намържніна* 12 картаграфуецца як *нáмаржні; надолонкі* 94 — як *нáдалабкі; нáдубкі* 57, *надóвбні* 96 — як *нáдаўбкі; нáкліцка* 89, *наклíскі* 39, *нáклышкі* 141 — як *нáклестка*.
нáмаржні 7, 10, 11, 43, 65, 68, 70, 73, 75, 125. *нáмържніна* 12.
нáмаражні 1, 2, 4, 6, 8, 9, 14, 16, 20, 23, 26, 28—31, 36—38, 51, 66, 71, 74, 77, 96а, 107, 113, 114, 120а, 121, 123, 124, 130—135, 138—140. *нáмеражні* 142. *наморожні* 117. *нáмуружны* 92. *нáмаражыны* 21.
нáмарзні 5, 15, 24, 25а, 32—34, 40, 42, 44, 46, 47, 60, 63, 64, 69, 72, 78—82, 85, 99, 110, 111, 115, 118, 127.
нáмаразні 18, 19, 22, 25, 35, 49, 54, 58, 59, 62, 67, 76, 98, 108, 116, 119, 120, 122, 128, 129, 142.
надалóбы 94а, 100—102
нáдалапкі 50, 53, 55, 56, 61, 62, 90, 104—106. *надолонкі* 94.
нáдолобні 95, 97, 103
нáдаўбкі 48, 52а. *нáдубкі* 57. *надóвбні* 96
нáклестка 17, 84, 86. *нáкліцка* 89. *наклíскі* 39. *нáклышкі* 141.
Адзінкавыя: *аблóжыны* 27. *брýсся* 87. *глаёўкі* 45. *іцьвіны* 83. *нáбалаткі* 93. *нáберажні* 126. *нáбылкі* 91.
Адсутнасць назвы: 8а, 41, 88, 112, 136, 137.

Карта № 316

ЗАВАРАЦЕНЬ (У САНЯХ)

№ 2340 «Я. н. вяроўка ці скручаны дубец, чым прымацоўваецца аглобля да саней: заверцень, заваратня, заверта...»
На карце супрацьпастаўлены лексічныя і марфалагічныя варыянты назвы заваратня ў санях. Словы *зáўрацень* 111, *зáвацень* 69 картаграфуюцца як *зáверацень; зáвірціна* 8 — як *зáверцень; зáвятня* 129 — як *зáвертня*; *зáвяртак* 121 — як *зáвертка; увярцéнь* 24, *ýвяртні* 24 — як *увёртак; зáкрутка* 4, 122 — як *зáкрутня; вýкрутні* 59, *акрутні* 8а — як *ýкрутня; драціна* 94 — як *дрот; вужвы́на* 108, *вужóвачка* 99, *ýжва* 99 — як *вужы́шча*. Фанетычныя адрозненні пад увагу не прымаліся. Ад картаграфавання адведзены назвы, якія не адпавядаюць тэме карты: *акóўка* 130. *вотóса* 138. *іншыя спосабы* 132. *не прывязваюць* 102
зáверта 36, 37, 42, 73, 77, 80, 82, 86, 89, 118, 123, 124, 126. *зáвярта* 76, 120а. *зáвірта* 29, 33, 35, 41, 43, 75, 78, 79, 83—85, 87, *зáверты* 119, 125. *зáвярты* 40.
зáверацень 71, 104, 133. *зáварацень* 30, 65, 67, 69, 110. *зáвърціні* 34. *зáвярацень* 56, 63, 66. *зáвярацянь* 60. *зáвярэцень* 62. *зáверецень* 113. *зáўрацень* 111. *зáвацень* 69.
зáверцень 7, 31, 116, 117, 125, 139, 142. *зáвярцень* 68, 72, 115. *зáвэрцень* 114, 138. *зáвірцінь* 44. *зáвірціна* 8.
зáверт 14, 17, 32, 120. *зáвірт* 12, 16, 39. *зáвярт* 13. *зáверць* 74. *зáвірть* 5.
зáвертня 118, 128, 134. *зáвертні* 107, 140, 141. *зáвятня* 129.
зáваратня 50, 61, 112. *зáваратні* 100, 105. *зáвератні* 70. *зáвяратні* 60, 64.
зáвертка 86, 127. *зáверткі* 86. *зáвяртак* 121. *завёрткі* 101.
увёртак 1, 7. *увярцéнь* 24. *ýвяртні* 24.
акруцéнь 2, 5, 6, 8а, 22, 23. *акрутні* 57. *укрутні* 3. *укруцéнь* 21, 58.

закруцень 28. *закрутень* 109. *закрутні* 20.
закрутня 20, 54. *закрутка* 4, 122.
ўкрутня 19, 25. *укрутні* 26. *укрутні* 27. *укрутні* 3. *вýкрутні* 59. *акрутні* 8а.
вярóўка 10, 11, 18, 45, 49, 90, 93. *вырóвка* 92.
дрот 45, 49а, 51, 90, 96, 98. *драціна* 94. *дротына* 95.
матуз 103. *мотýз* 95.
грывянка 47. *ґрывянка* 52.
вужышчэ 106. *вужвына* 108. *вужóвачка* 99. *ýжва* 99.
калач 135, 140.
крук 46, 93.
Адзінкавыя: *вулокей* 98. *голóвка* 96а. *дубец* 136. *жэлезный хомутык* 131. *завязка* 97.
Адсутнасць назвы: 38, 48, 55, 88.
Адведзены: *акóўка* 130. *вотóса* 138. *іншыя спосабы* 132. *не прывязваюць* 102.

Карта № 317

ПАДСАНКІ

№ 2342 «Я. н. маленькія санкі, якія выкарыстоўваюцца пры перавозцы бярвенняў: крывухі, сучкі, падсанкі...»

На карце картаграфаваліся назвы санак для перавозкі бярвенняў.

Як *падсанкі* картаграфуюцца *пытсанкі*, як *паўсанкі* — *пувсáночкы*. Адсылачным знакам не абазначаны нас. пп. 1, 2, 31, 88, 97, 115 па прычыне адсутнасці матэрыялу ў запісах збіральнікаў.

падсанкі 14, 28, 30, 33, 35, 66, 67, 80, 86, 105, 116, 118, 120а, 123, 125, 126, 128, 129, 135 (запрагаць), 139, 142. *пъдсанкі* 41. *пыдсанкі* 42, 43, 44, 89, 107. *подсанкі* 114. *пôдсанкі* 90, 134. *пот^{д}санкі* 96 (часцей). *под^{т}санкі* 113. *пудсанкі* 136 (часцей), 137, 138, 140. *пудсанкы* 108 (рэд.), 132 (*колóду прывéзты*). *пут^{д}санкы* 95, 103. *путсанке* 98. *патсанкі* 4, 6, 8—11, 17, 24, 26, 29, 72, 76, 81, 82, 110, 111, 118, 119, 124, 125, 127. *пътсанкі* 5, 8а, 12, 13, 15, 32, 34, 39. *пытсанкі* 16, 40, 83, 84, 87. *пытсанычкі* 35.

санкі 46, 57, 60, 74, 135 (*вручнýю вазíць*) 136. *санкы* 94а. *санькі* 38.

саначкі 141. *санъчкі* 41. *санычкі* 7. *саночкі* 94. *саночкы* 109.

паўсанкі 3. *поўсанкі* 133. *повсанкы* 108. *пувсанкы* 92. *пувсáночкы* 131.

сýчка 47—51, 53, 55, 58, 66—68, 90, 91, 93, 96а, 98, 101, 102, 104, 111, 133 (трад.).

сýчкі 45, 49а, 51, 52, 52а, 54, 56, 62, 65, 69, 99, 100, 106.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *патсýчкі* 112.

кáры 28, 30, 36, 37, 63, 70, 73 (зімой), 75, 117, 120, 121—123.

кáркі 63, 64.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *поўкáркі* 61.

казá 19, 23, 25, 25а, 26, 27, 57 (маленькая), 59.

крывýлі 20, 52, 73) (летам), 78. *крівýлі* 79.

патстáўка 71, 75.

падстанóўкі 73, 77.

самôтýжкі 90. *самутýжкê* 98.

Адзінкавыя: *сабачýкі* 18. *караўкі* 22. *кріваліны* 85. *салáгі* 123. *рóспускі* 130. *грынджóла* 139.

Карта № 318

АБРОЦЬ

№ 2345 «Я. н. аброць: абрыця, вобруць, аброць...»

На карце пададзены лексічныя супрацьпастаўленні назваў аброці. Пры картаграфаванні лексем знайшлі сваё адлюстраванне некаторыя фанетычныя з'явы, як наяўнасць-адсутнасць прыстаўных зычных *в, г,* улічаны акцэнталагічныя варыянты назваў *абрóць, óбруць*.

Як *вóбруць* картаграфуецца назва *вóбраць, гóбруць*, як *гуздзéчка* — *гнуздзéчка*, як *нуздэ́чка* — *муздэ́чка*, як *уздэ́чка* — *оздэ́чка, уздзéчка*.

абрóць 1, 3—22, 24 — 25а, 28—45, 60, 66—68, 70—88, 93, 94а (рэдка), 104, 111—112, 115—116, 118—121, 123—130, 133, 137, 139, 141—142.

обрóць 113, 114, 117, 136, 140. *обрóть* 108, 134, 135. *обрôць* 110. *обрыт* 94а, 95.

óбраць 20. *óбруць* 45, 46, 51. *óбрыць* 101, 105, 106. *обрыець* 107.

броць 84, 122, 140.

вóбруць 47, 49а, 50, 52 (*верaўчáная*), 52а, 53, 54, 55, 56, 57, 60, 61, 62, 65, 136. *вóбраць* 23, 26—27, 63, 69—70, 99, 100. *вóбрыць* 58—59, 64, 104. *вобрóць* 138. *гóбруць* 49.

уздэ́чка 20, 51 (рамéнная), 52 (*верaўчáная і скурацяна*), 90, 91, 92, 94, 97. *уздéчка* 90, 94а, 96, 96а (*веровчáна*) 103, 133. *уздзэ́чка* 40, 113. *оздéчка* 109.

вуздэ́чка 48, 98, 139. *вуздéчка* 108, 132, 133.

гуздéчка 102. *гнуздзéчка* 134.

нуздэ́чка 141. *муздэ́чка* 135.

Адзінкавыя: *абрыця* 2. *абрóтка* 17. *абрóсця* 131.

Карта № 319

НАДЗЕЦЬ АБРОЦЬ

№ 2349 «Аброць каню накласці, надзець...»

На карце пададзены лексемы, якія абазначаюць працэс надзявання аброці на каня. Асабовыя дзеяслоўныя формы *надзяваюць, надзіваюць, надзеў, адзець* падаюцца як інфінітыў *надзець*.

Як *злажыць* картаграфуецца *ўзлажыць*, як *класці* — *кладзецца*, як *накласць* — *накладáць*. Матэрыял: *узяць на цýглі* 102, *загнуздáты* (каня) 134 — адводзіцца ад картаграфавання, бо не адпавядае тэме карты.

надзéць 1—3, 5—17, 21, 24—33, 35—44, 47, 48, 55, 61, 63—65, 67—84, 86—89, 99, 104, 111, 115—124, 126—130, 135—142. *надзêць* 60. *надзіваюць* 85. *надзяваюць* 110. *надзéў* 34. *адзéць* 4, 125.

налажыць 19, 20, 52, 56, 104. *налажыці* 93. *наложыць* 101, 102, 107, 113, 114, 133. *наложыты* 92, 95—97, 103, 108, 131. *наложыты* 90. *налужêтê* 98.

злажыць 50, 61. *зложыты* 94а. *узлажыць* 57, 105.

наклáсці 6 (раней), 18, 22, 49а, 51, 54, 59, 62, 65, 100, 106, 133, 134. *наклáсць* 49. *наклáсц^{т}і* 94. *наклáсты* 91, 132. *накладáць* 45, 46, 58.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *склáсці* 47.

клáсці 53. *кладзецца* 52а.

забрытáць 4, 41. *забратáць* 81.

Адзінкавыя: *браць на вóбрыць* 23. *взяты на уздэ́чку* 96.

Карта № 320

ЗАБРЫТАЦЬ КАНЯ

№ 2360 «Каня забрытаць»

На карце адлюстроўваецца геаграфія распаўсюджвання лексемы *забрытáць*.

З-за неадпаведнасці тэме карты адводзіцца ад картаграфавання матэрыял нас. пп. 17, 18, 21, 22, 25а, 27, 45, 46, 47, 48, 49, 54, 55, 56, 57, 62, 63, 65, 67, 69, 72, 93, 100, 103, 105, 111, 115, 118, 120, 121, 130, 134, 136, 137, 139, 141, 142.

Іншыя супрацьпастаўленыя лексемы дзеяслову *забрытáць: надзéць абрóць (вуздэ́чку), наклáсці абрóць (вуздэ́чку), налажыць абрóць (вуздэ́чку), злажыць (вóбрыць), взяты на óбрыць* — не дэферэнцыруюцца і падаюцца адным адсылачным знакам, паколькі дзеяслову, што абазначае працэс надзявання аброці на каня прысвечана асобная карта.

забрытáць 2, 3, 10, 11, 14, 28, 30, 31, 36, 37, 38, 70, 73, 74, 75, 77, 80, 82, 88, 106, 122, 123, 124, 125. *забратáць* 1, 6, 8, 29, 33, 81. *зъбрытáць* 13, 15. *зъбратáць* 9. *зыбрытáць* 7, 16, 35,

40, 78, 79, 83, 84, 85, 86, 87, 89. *зъбрътáць* 8а, 12, 34, 39, 41, 42, 43, 44. *зобрытáць* 101. *брытóўся конь* 49а.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго кораня: *абратáць* 61. *набрытáць* 68.

надзéць аброць 24, 25, 66, 112, 117, 119, 120а. *надзéць обрóць* 117, 140. *адзéць абрóць* 4. *наклáсці вóбрыць* 58. *наклáсці óбруць* 51. *наклáсты вуздэ́чку* 132.

налажы́ць уздэ́чку 52. *налóжыць гуздэ́чку* 102. *наложы́ць óбрыець.* 107. *наложы́ць обрóць* 114. *наложíць обрôць* 113. *наложы́тчі уздэ́чку* 94а. *наложы́ты уздэ́чку* 92, 96а. *наложы́ты оздэ́чку* 109.

злажы́ць вóбрыць 59. *зложы́ты óбрыть* 94а.

взя́ты на обры́ць 95. *взя́ты на уздэ́чку* 96. *узя́ў на вóбрыць* 23. *браць на вóбрыць* 23.

Адведзены: *каня замуздáць* 17. *запрагáць каня́* 18, 45, 48, 57, 65, 67, 72. *запрахчы́* 105. *каня́ запрэ́гчы* 121. *запрóгчы* 130. *каня́ спýтаць* 21, 27, 46, 47, 49, 50, 55, 65, 139, 141, 142. *злавíць, паймáць каня́* 111. *зачапíць каня́* 118. *зацугля́ць* 22. *закéлзаць, зацугля́ць* 25а, 54, 100. *зацугля́ць* 63, 69. *загнуздáць* 115, 120, 134, 137. *загмуздáць* 136. *закéлзаць* 56. *закілзáць* 62. *закелзáці* 93. *закылзáты* 103.

Карта № 321

ЦУГЛІ

№ 2351 «Я. н. прыстасаванне ў аброці для келзання каня: цуглі, келзанне, грудзіла, вандзіла...»

На карце адлюстравана геаграфія распаўсюджвання назвы прыстасавання ў аброці для келзання каня.

Пры картаграфаванні ўлічваліся акцэнталагічныя варыянты аднаго і тога ж наймення. Адзначаны таксама некаторыя фанетычныя, у тым ліку характар вымаўлення зычнага гука *г*, замена *дз* на *ц*, і граматычныя, як напрыклад, лікавае супастаўленне лексем, адрозненні.

Як *цýглі* картаграфуецца *цýглы, гýглі, цýвлі*, як *цýглі — цýглы, дзýглі*, як *грудзіла — гнуздзіла, грудзіла*, як *грýздзіла — груздзідла*, як *вандзідла — вандзідлы*, як *вýдзіла — вýнджэла*, як *кéлзы — кéлза, кéнзло, кéнзле*, як *зáкелзы — зáкелзкі*.

Адводзіцца ад картаграфавання *уздзéчка с цýглямі* 1. *уздзéчка* 124. *нуздзéчка* 120а, 124. *муздзéчка* 86, 119, 124. *пýга* 88. з-за неадпаведнасці картаграфуемай рэаліі.

цýглі 1, 7, 10, 11, 25а, 28, 30, 31, 34, 37, 50, 52, 53, 54, 61, 70, 75, 76, 78, 79, 80, 112, 114, 115, 117, 118, 120, 121, 122, 127, 136, 137, 138, 139, 141, 142. цýглы 2, 8, 133. чýлі 117.

цýвлі 137, 140.

цýглі 3, 4, 5, 18, 20, 21, 22, 25—27, 29, 33, 35—36, 38, 49, 52а, 55, 57, 59, 60, 62—69, 71—73, 75, 77, 104—105, 110—111, 113, 115. *цýглы* 6, 8а, 9, 24. *дзýглі* 117, 135.

груздзіла 83, 89, 123, 125, 126. *гнуздзіла* 130. *грудзіла* 87.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *груздзíльно* 128. *груздзéль* 14.

грýздзіла 12, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 84. *грýздзела* 82. *груздзідла* 15.

груздзілá 1, 2, 32. *груздзéла* 17.

груздзілы 16, 81, 129.

вандзідла 23, 45, 48, 49а, 54, 58. *вандзідло* 46, 47, 51, 53, 56. *вяндзідло* 99. *вэ^{а}ндзідла* 93. *ванзідлы* 19.

вянцы́дло 91. *венцідла* 94. *вынцідла* 95. *вынцы^{э}дла* 90. *вынцы́дла* 92, 96. *венцéдла* 96а.

муштýк 85, 90.

муштукí 92, 97, 99.

вýдзіла 102. *вýділа* 94а. *вýдело* 109. *вýдыла* 132. *вýнджэла* 131.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *вýдельна* 109.

кéлзы 99. *кэ́лзы* 101. *кэ́льзы* 97. *кáлзы* 106. *кéлза* 100. *кéнзло* 90. *кéнзлê* 98.

Адзінкавыя: *кéлзанне* 116. *зáгнуздкі* 134.

Карта № 322

ЗАКЕЛЗАЦЬ

№ 2352 «Каня закелзаць, абмуздаць, замуздаць, закілзаць, зацугляць...»

Тэмай карты з'яўляецца лексічнае супрацьпастаўленне дзеясловаў, якія абазначаюць працэс надзявання аброці на каня.

Адводзіцца ад картаграфавання *спýтаць* 88, бо не адпавядае тэме карты.

закілзáць 2, 4, 5, 6, 10, 11, 21, 23, 26, 27, 57, 60, 61, 65, 68, 71, 116. *зъкілзáць* 80. *зыкілзáць* 29, 79. *закілзáты* 97. *закылзáты* 95 (рэдк.), 103.

закелзáць 3, 25а, 28, 30, 37, 45, 46, 47, 52, 54, 64, 99, 100, 104, 106. *закэлзáць* 101. *заколзáць* 102. *закалзáць* 106. *закялзáць* 19, 63. *закёлзáты* 108. *закензлáты* 90, 96. *закензлâтé* 98. *закэнзлáты* 92.

закéлзаць 18, 20, 48, 49, 53, 56, 58, 114. *закéрзаць* 55. *закéлзаты* 95, 96а, 109. *закéлзаты* 91. *кéлзаць* 52а. *кéлзаці* 93. *кéнзлаты* 94. *закéнзлаці* 94.

загéлзаць 49а, 50, 51, 113, 133. *загéлзаты* 133. *загелзáць* 135. *загелцáты* 94а.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *укéлзаць* 94а.

замуздáць 1, 7, 8, 14, 17, 24, 32, 33, 36, 67, 68, 69, 73, 75, 76, 81, 82, 86, 105, 118, 119, 124, 125, 128. *зъмуздáць* 8а, 12, 13, 15, 39, 41, 42, 86, 112. *зымуздáць* 44, 83, 85, 89. *зумуздáць* 16, 35, 43. *зувуздáць* 84. *завуздáты* 94а (рэдка). *зыгмуздáць* 78. *муздáць* 7.

зануздáць 77, 120а, 121, 123, 126, 127, 129, 130, 139, 140, 141, 142. *зъ^{а}нуздáць* 9. *зынуздáць* 29, 87. *зануздáты* 108 (рэдка), 131. *занозда́ты* 109. *загнуздáць* 38, 80, 110, 111, 120, 133, 137, 138. *занужда́ць* 117.

зацугля́ць 22, 25, 31, 34, 55 (новае), 70, 75, 80, 111, 115, 116, 136. *зацуглíць* 37, 74.

зацугля́ць 4, 24, 25а, 67 (больш часта), 69, 72. *зацуглявáць* 66.

Карта № 323

ЛЯМЕЦ У ХАМУЦЕ

№ 2356 «Я. н. войлачная частка хамута: войлак, вайлак, лямец...»

На карце адлюстроўваюцца розныя назвы войлачнай часткі хамута.

Пры картаграфаванні аднолькавых найменняў паказаны іх акцэнталагічныя адрозненні, таксама адлюстравана фанетычнае супрацьпастаўленне па цвёрдасці-мяккасці зычных *ц: ц'* у назве *ля́мец — ля́мець*. Як *вóйлак* картаграфуюцца назвы *вóялак, вóлак*.

лямéц 7, 21, 23, 25а, 31, 36, 45, 46, 47, 49а, 51, 53, 57, 61, 62, 67 (трад.), 80, 82, 86, 94, 94а — 96а, 99, 101—104 (трад.), 107—109, 113, 114, 116, 118, 119, 120а, 122, 124, 125, 127—130, 138. *ля́мяц* 18, 19, 20, 27, 48—50, 52а, 54—56, 63—65, 68, 70—72, 76, 77, 100, 105, 121, 126. *ля́міц* 26, 30, 33, 34, 37—44, 73, 75, 78, 79, 81, 83—85, 87, 89, 123. *ля́мец* 132—136, 138—142. *лямэ^{а}ц* 93. *лéмец* 98.

ля́маць 69. *ля́мы^{е}ц* 90. *ля́мыць* 91. *лéмэць* 97, 131. *лéмыць* 92.

вóйлак 1, 3, 9, 10, 11, 14, 25, 28, 32, 59, 67 (новае), 74, 104, 112, 120, 122, 137. *вóйлък* 12, 13, 15. *вóйлык* 16. *вóйлок* 106. *вóялак* 17. *вôлак* 60.

вайлáк 2, 4, 6—8, 22, 52. *въйлáк* 5. *выйлáк* 8а, 29.

хамуцíна 21, 24, 105, 111.

патнíк 110. *пóтнік* 140.

Адзінкавыя: *патклáтка з вайлáка* 58. *кáпа* 115. *бакавíна* 120.

Карта № 324

НАДЗЕЦЬ (УСКЛАСЦІ) ХАМУТ КАНЮ

№ 2358 «Хамут каню трэба надзець, налажыць, ускласці, захамутаць...»

На карце адлюстраваны лексічныя і словаўтваральныя варыянты лексем надзявання

хамута на шыю каню. Фанетычныя адрозненні пад увагу не прымаліся. Незакончанае трыванне дзеяслова *накладáць* картаграфуецца як закончанае *наклáсці*.

надзéць 1—17, 21, 23—43, 44, 47, 48, 56, 61, 66—84, 86—89, 101, 104, 105, 110—112, 116—122, 124, 127—130, 135—137, 139—142.

адзéць 57, 64, 115, 125, 126, 138.

уздзéць 8а.

налажы́ць 18, 19, 45, 52, 54, 60, 104, 107, 114, 133. *наложы́ты* 90, 95—97, 103, 108, 109, 131. *налужы́ты* 92. *налажы́ці* 93, 94. *наложíць* 113. *налужéтê* 98.

узлажы́ць 57, 59, 105.

злажы́ць 50, 55, 99. *зложы́ты* 94а, 95.

наклáсці 6, 20, 49а, 62, 100, 102, 106, 134. *наклáсты* 132. *накладáць* 22, 45, 49, 51. *накладáты* 81.

клáсці 52а, 53.

усклáсці 65, 95.

склáсці 47.

захамутáць 43, 116. *зъхумутáць* 85.

нахамутáць 106.

Адзінкавыя: *насýнуты* 109. *нацягáць* 46.

Карта № 325

СУПОНЯ

№ 2359 «Я. н. раменчык, якім сцягваюць клешчы хамута: сыпоня, супоня, акруцень, акруцель...»

На карце супрацьпастаўляюцца словаўтваральныя і фанетычныя нерэгулярныя асаблівасці назвы супоні. Такім жа знакам як *сыпóнь* падаецца на карце назва *цыпóнь* 8. Адказ *седéлко* 97 не адпавядае тэме карты і таму на карту не нанесены.

супóня 2, 5, 6, 10, 11, 15, 16, 21, 24—28, 30—33, 35, 37—38, 42, 44, 47, 50, 51, 52а, 54, 59—66, 68—83, 85, 88—96а, 98—110, 113, 114, 116—124, 126—135, 137, 139—142.

сыпóня 55, 67, 80, 115, 120а.

супóнь 3, 4, 12—14, 17—20, 22, 23, 29, 34, 36, 39—41, 43. 49, 49а, 52, 56—58, 89, 111, 112, 136—138.

сыпóнь 53. *цыпóнь* 8.

супóнька 2, 84, 86, 87.

цупóнь 1, 7, 8а, 9.

Адзінкавыя: *сýрэмець* 48. *сцяшка* 125.

Карта № 326

СЯДЗЁЛКА

№ 2360 Я. н. сядзёлка: кульбачка, кульбака, падсядзёлак, сядзёлка...»

На карце адлюстраваны лексічныя і словаўтваральныя варыянты сядзёлкі. Фанетычныя асаблівасці пры картаграфаванні не ўлічваліся. Як *кульбáчка* падаецца на карце *кýльбачка* 60, 137, як *патсядзéльнік* — *перасядзéльнік* 139. Адказы, якія не адпавядаюць тэме карты, на карту не нанесены: *попрýга, пудбрýшнык* 108. Назва *чэрэсседéльнік* 134 з'яўляецца русізмам і таксама адведзена ад картаграфавання.

сядзёлка 1, 7—17, 26, 29—44, 49, 55, 57, 59, 61, 63, 67, 69, 71, 73—89, 96а, 99, 110, 116, 118—130, 135, 139—142. *сíдёлка* 95 (нов.). 98, 131. *сíдёлко* 96. *седзёлко* 94. сіделко 90, 91. *сыделко* 92. *сыдёлка* 132. *сэдзёлко* 97, 114. *сядёлко* 115.

сядзёлак 6, 18. *седзёлок* 114, 138.

патсядзёлка 51, 68.

падсядзёлак 22, 28, 47, 48, 104, 105. *патсядзёлак* 57, 62. *патсядзёлък* 5. *пътсядзёлак* 8а. *патсядзёлко* 93, 133. *пацсядзёлак* 21, 50. *пудседзелок* 109, 136.

патсядзéльнік 45. *перасядзéльнік* 139.

кульбáка 46, 57.

кульбáчка 49а, 52а — 54, 56, 58, 59, 62, 64, 67, 69, 70, 72, 94а, 95 (трад.), 100—103, 106, 107, 115 (раней), 132, 140. *кýльбачка* 60, 137.

пучкí 112, 117, 120а, 124 (трад.), 139.

падлёхка 6. *подлёхка* 113.

Адзінкавыя: *къзá* 5. *кулíкі* 114.

Адсутнасць назвы: 27.

Адведзены: *попрýга, пудбрýшнык* 108. *чэрэсседéльнік* 134.

Карта № 327

НАБЕДРЫКІ

№ 2364 «Я. н. раменная або вяровачная частка вупражы, якая накладваецца на тулава каню: набедрыкі, шлеі, намэндрыкі, падуза, аблядры...»

На карце адлюстроўваюцца розныя назвы вупражы, якая накладваецца на тулава каню.

Слова *нáбадрыкі* картаграфуюцца як *нáбедрыкі,* як *нáбадры — нáбедры,* як *намáндрыкі — намэ́ндрыкі,* як *нары́днікі — нары́тнікі.*

Лексемы *падгýзы, падвýзы* аб'яднаны адсылачным знакам назвы *падгýзы.*

Адсылачны знак не пастаўлены на п. 105 з-за недакладнасці адказа ў запісах збіральнікаў.

набéдрыкі (набэдрыкі) 19—20, 45—49а, 51—52, 54—56, 60, 62, 72, 90—104, 106—109, 113—114, 116, 120, 131—138. *набéдрікі* 117.

нáбедрыкі 65. *нáбадрыкі* 61.

нáбадры 66, 67, 110, 111. *нáбедры* 115.

нáбераткі 23—25а, 27, 57. *нáберткі* 26.

намэ́дрыкі 51, 59 (уст.). *намéдрыкі* 49—50.

намэндрыкі 47, 112. *намáндрыкі* 53.

шлéі 1—15, 17, 18, 21, 28, 29, 37, 39, 40, 44, 59, 78, 79, 83—86, 88, 89, 115, 129, 140, 142.

нары́тнікі 69—71, 76, 77, 119, 120а, 121—128, 130, 139—142. *нары́днікі* 117.

падýзы 30—37, 41—44, 75, 78, 80—87, 89.

падгýзы 68, 74. *падвýзы* 73.

паўшóры 22, 64, 66.

паўшоркі 49а, 53.

Адзінкавыя: *набéрнікі* 58. *нарэ́пнікі* 118. *патпíнак* 63. *надбрýчнік* 38. *падбрýшнік* 16.

Карта № 328

ЗАПРЭГЧЫ КАНЯ

№ 2365 «Як гавораць: каня трэба запрэгчы, запрагчы, упрэгчы, упрагчы, залажыць, закласці...»

Картаграфуюцца розныя назвы працэсу запрагання коней.

На карце паказаны некаторыя фанетычныя, акцэнталагічныя і словаўтваральныя варыянты лексемы запрэ́гчы.

запрагчы́ 5, 7, 21, 28, 47, 49а, 54, 59, 61, 91—93, 94а, 104, 116, 123, 131. *запрахчы́* 1, 3, 6, 8, 8а, 10, 11, 21, 24—25а, 31, 49—52а, 55, 60, 62, 96, 96а, 99, 105, 110. *зъпрагчы́* 9. *зыпрягчы́* 85. *запрэгчы́* 94. *запражчы́* 103.

запрагцí 101, 106, 114, 133, 135, 140. *запрахцí* 113.

запрагты́ 108, 109, 132. *запражты́* 90, 95. *запражтê* 98. *запражтí* 103. *запрашты́* 97.

запрэгчы 23, 36, 48, 53, 57, 59, 67, 70, 73, 75, 78, 80, 81, 104, 115, 120а, 121, 124, 126, 129. *запрэ́хчы* 15, 22, 26, 27, 30, 33, 38, 45, 64, 65, 100. *запрéхчы* 32, 83. *запрéжчы* 13.

запрэ́гці 67, 77, 102, 107, 111, 117, 119, 120, 122, 125, 127, 136, 137, 139, 141, 142. *запрэ́хці* 72, 76, 118.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *напрэ́гці* 138.
запрэ́ч 14, 17. *запра́чь* 88. *запре́ч* 12, 79, 84, 86, 89. *запре́ц* 16.
запрэ́гч 29, 82, 130. *запрэ́жч* 41, 42. *запре́жч* 44. *запрэ́шч* 34, 40. *запре́шч* 39. *запрэ́гь* 128.
залажы́ць 20, 52.
закла́сці 46. *зыкла́сці* 44.

Карта № 329

ШАМКІ

№ 2966 «Я. н. званочкі, якія надзявалі на шыю запрэжанаму каню: шаргуны, шаркі, бубенчыкі, шамкі, шаламкі, бомы...»
На карце адлюстроўваецца супрацьпастаўленне назваў званочкаў, якія надзяваліся на шыю каню.
Як *звано́чкі* картаграфуюцца *звано́чкы, звоно́чкы, званэ́ц, звоно́к,* як *шаргуны́ — шургуны́, шургуны́, шархуны́, шарахуны́,* як *шастуны́ — шастыны́,* як *шаластуны́ — шалестуны́, шылістуны́, шылыстуны́,* як *калако́лы — колоко́льчыкі,* як *галаго́лы — гала-го́нчыкі.*
званкі 16, 35, 38, 39, 66, 73, 78, 80, 81, 84, 94а, 95, 97, 98, 112, 113, 118, 120а, 121, 124—126, 138. *званкы́* 75, 82, 89. *званкê* 54. *звункы́* 92.
звано́чкі 39, 41, 44, 46, 85, 119, 131, 142. *звано́чкы* 75, 82, 89, 96а. *звоно́чкі* 134. *званэ́ц* 112. *звоно́к* 114.
дзвонкы́ 96, 96а. *дзвоно́чкы* 90. *дзвоно́к* 108.
шаргуны́ 14, 15, 19, 25а, 30, 37, 57, 68, 100. *шургуны* 29. *шургуны́* 34. *шуркуны́* 13. *шар-хуны́* 12, 21, 22, 24, 26, 32, 33. *шарахуны́* 25.
шастуны́ 59, 94а, 101, 103, 106, 109. *шастыны́* 108.
шаластуны́ 49, 49а, 52а, 53. *шалястуны́* 48, 91, 93, 94, 102. *шылістуны́* 90. *шылыстуны́* 96.
бразгуны́ 3, 18. *бразгуны́* 20, 58. *бразкгуны́* 23.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *браскатуны́* 51.
бразгу́шкі 40, 57. *бразгушкі* 27, 35, 64. *браску́шкі* 74.
бразго́ткі 137. *брязго́ткі* 120. *бразго́тка* 71.
шамкі́ 56, 62, 63, 65, 67, 69—72, 105, 110—112, 115—117. *шамке́* 66.
шаламке́ 60, 61.
бубе́нчыкі 43, 46, 55, 77, 79, 80, 83, 85—88, 123, 129, 133, 136, 139.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *бубе́нцы* 117.
бубны 1, 7, 14.
шо́ркі 8, 9, 31. *шо́ргі* 10. *шо́ргі* 36.
Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *шарго́ткі* 10, 11.
шуме́лы 2, 4—6, 8а, 9.
колоко́лы 134. *колоко́ны* 140. *калако́ны* 120а. *колоко́льчыкі* 128. *колоко́л* 135. *калако́л* 142.
галаго́ны 45. *галагончыкі* 135.
ша́рыкі 1, 14, 17, 35.
шараба́йкі 127, 141.
балабо́нчыкі 39. *былабо́н* 42 (як пасуць).
Адзінкавыя: *шо́рхайкі* 28. *галагу́ды* 47. *баршку́лі* 52. *браско́лкі* 68. *ля́пайка* 71. *кле-ко́та* 108. *балту́шкі* 123. *балаба́хі* 130. *калабу́л* 141.

Карта № 330

ЛЕЙЦЫ

№ 2367 «Я. н. лейцы: вожжы, вожкі, лейцы...»
На карце адлюстроўваюцца сінонімы назвы *ле́йцаў.*
Як *ле́йцы* картаграфуюцца *ле́йці, лі́йцы, лэ́йцы, лі́йці, ле́йца,* як *во́жкі — во́шкі, вôшкі, во́жкы, ві́жкы, ві́шкы, ву́жкі.*
ле́йцы 2, 3, 5, 6, 8, 11, 18—31, 35, 37, 40, 43, 45, 46, 48—64, 66—72, 78, 79, 91—94а, 96а, 99, 101—104, 106—108, 110—112, 115—117, 120, 132, 133, 140, (нов.). *ле́йці* 90, 95, 98, 113. *лі́йцы* 97, 109. *лэ́йцы* 131. *лêйцы* 65. *лі́йці* 95 (трад.). *ле́йца* 47, 100.
во́жкі 36, 40—42, 44, 75, 80—82, 84—87, 89, 114, 117—119, 120а, 121, 123, 124, 127, 128, 130, 134, 135, 137—140, 142. *во́шкі* 1, 7, 15, 31, 33—35, 38, 39, 74, 76, 83, 88. *вôшкі* 105. *ву́жкі* 141. *во́жкы* 136. *ві́жкы* 108. *ві́шкы* 132.
во́жжы 9, 12, 16, 17, 31, 40, 67, 77, 87, 89, 94а, 122, 125, 126.
во́жджы 4, 13, 14.
Адзінкавыя: *нары́тнікі* 129.

Карта № 331

ПЕРАГРЭТЫ КОНЬ

№ 2369 «Як скажуць, калі конь перагрэецца і пакрыецца белай пенай: конь зашумеў, пакрыўся шумой, конь у мыле, у шуме, замыліўся...»
Карта адлюстроўвае супрацьпастаўленне асноўных абазначэнняў працэсу, калі конь перагрэецца і пакрыецца пенай, па кораню і іх варыянтнасць па структуры.
Як *запе́ніўся* картаграфуецца *упе́неў, пе́ніць,* як *замы́ліўся — змы́ліўся, узмы́ліўся, умы́ліўся, намы́ліў каня́ аж бе́лы, намы́лівся,* як *спаце́ў — запаце́ў, пропоті́в, упаце́ў, впоті́в,* як *перагна́ў каня́ — вогна́ў,* як *зашу́меў — зашумова́ў, шуму́е, зашумы́вса,* як *уздушы́ўса — удушне́ў,* як *перагна́ў каня́ — перагна́ць каня́.* Аб'яднаны адным знакам словазлучэнні назоўніка з рознымі сінанімічнымі прыназоўнікамі, як *пад пе́най* і *ў пе́не; пад шу́мам — у шу́ме; у мы́ле — пад мы́лам.*
Як *пакры́ўся пе́най* картаграфуюцца *пе́ны нагна́ў, аж пе́на пашла, аж пе́на вы́ступіла, аж пе́на,* як *у шум узя́ўся конь — шум ста́ў на кані, шум на коні, шум на ём стаў, шумá на ём ста́іць, на ём аж шум, шум на ко́невы.*
Конь мо́кры падаецца як *змакрэ́ў.*
пад пе́най 14, 86, 120, 122, 123. *пат пе́най* 7, 8, 12, 17, 29, 32, 33, 35, 38, 68, 70, 71, 74, 75, 77, 78, 81, 82, 118, 123. *пат пе́нёй* 13. *пат пе́ный* 16, 42. *пат пе́нью* 85. *пат пе́наю* 127. *под пе́най* 122. *под пе́ною* 137, 138. *у пе́не* 25а. *у пе́ні* 4, 5, 28, 44, 73, 84, 118. *пе́на* 135.
пакры́ўся пе́най 27, 30, 34, 121, 126. *пакры́ўся пе́нъй* 15. *пе́най пакры́ўся* 128. *пе́ны на-гна́ў* 39. *аж пе́на пашла́* 125. *аж пе́на вы́ступіла* 124. *пе́на пашла́* 135. *аж пе́на* 129.
запе́ніўся 2, 6, 8, 8а, 31, 37, 46. *упе́неў* 120а. *пе́ніць* 135.
пад шу́мам 53, 56, 57, 67, 72, 110, 115. *пат шу́мам* 20, 66, 111. *аж пат шу́мам* 69. *у шу́ме* 59, 62, 67, 82, 104. *у шуме́* 48, 52а, 54. *у шу́мі* 136. *шу́мны конь* 133.
пакры́ўся шу́май 49а, 102, 116. *пакры́ўся шу́мам* 67, 128. *покры́ўса шумо́й* 107.
у шум узя́ўся конь 19. *шум ста́ў на ко́ні* 25. *шум на ём ста́ў* 113. *шум на ко́ні* 117. *шу-ма на ём ста́іць* 63. *на ём аж шум* 102. *шум на ко́невы* 103.
зашуме́ў 20, 22, 23, 50, 51, 54, 55, 56, 59, 60, 64, 65, 66, 93, 100, 102, 104, 105, 107, 113, 116, 133. *аж зашуме́ў* 99. *зашумі́в* 89, 95, 96, 96а, 103, 108, 109. *зашумі́в кі́нь* 103. *кунь за-шумі́в* 94а, 132. *зашумова́ў* 97. *зашумува́в* 92. *ат зашуме́ў конь* 94. *шуму́е кі́нь* 97. *зашу-мі́в* 98 (рэдка). *аш зашуме́ў конь* 99. *зашумы́вса* 108.
у мы́ле 88, 118, 128, 133. *у мы́лі* 10, 11, 29, 35, 40, 43, 44, 75, 76, 81, 83. *конь у му́лі* 136. *у му́ле* 139, 142. *у мы́ля* 21, 60, 61. *конь у му́ле* 139. *пад мылам* 38. *пад му́лам* 141.
мы́ла пад яго́ 129. *як намы́лены* 52. *змы́лены* 17.
замы́ліўся 8а, 18, 26, 43, 46, 61, 85, 88. *замы́ліўса* 108. *замылывся* 131. *замы́ліўса кôнь* 110. *змы́ліўся* 38. *узмы́ліўся* 76. *умы́ліўся* 79. *намы́лівся* 89. *намы́ліў каня́ аж бе́лы* 102.
спаце́ў 4, 6, 8а, 25, 34, 40, 45, 49а, 52, 54, 78, 124, 125, 129, 142. *спотє́ў* 134. *спо́цеў кэнь* 101. *запаце́ў* 99. *пропоті́в* 91. *упаце́ў* 3, 8а, 9, 12, 14, 18, 36, 37, 40, 66, 69, 75, 87, 106, 112, 117, 119, 120, 123, 130. *упоце́ў* 106, 122, 140. *впоті́в* 109.

змакрэ́ў 135. *змукрів* 98. *ко̂нь мо́кры* 135.
упа́рыўся 47, 51.
удушы́ўся 134. *удушне́ў конь* 122.
перагна́ў каня́ 1. *перагна́ць каня́* 120а. *перагна́ў каня́* 120а, *перегна́ў* 113. *вогна́ў* 113.
Адзінкавыя: *угрэ̂ў коня́* 94. *плесь* 135.

Карта № 332

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *РАЛЕЙНЫ*

№ 2376 «У якім значэнні ўжываецца слова ралейны: а) карэнны вол у парнай упражцы, б) прызначаны для ворыва хамут...»

На карце падаецца геаграфія распаўсюджвання слова *ралейны.*

Як *ралейны вол* картаграфуюцца фанетычныя і словаўтваральныя варыянты лексемы *ралейны: ралійны, аралейны, рольны, рольнік, ральянны.* Зафіксаваная ў некаторых населеных пунктах назва *ралейны конь* падаецца знакам *ралейны вол.*

Знакам *ралейны хамут* аб'яднаны *ралемы хамут, аролімый хамут.*

Як *каранны* картаграфуецца *каранькôвы.*

З-за адсутнасці дыферэнцыяцыі значэнняў агульнай назвы *хамут* знакі не пастаўлены на нас. пп. 32, 76, 85, 103, 109, 113, 128, 129, 131, 133, 135.

Адводзіцца ад картаграфавання матэрыял: *ярмо́* 130, 142. *шляя́* 118, бо не адпавядае картаграфуемай рэаліі.

Слова ралейны, якое не ўжываецца у нас. пп. 1—5, 7, 8, 8а, 9—11, 17, 18, 21, 22, 24—26, 28, 30, 37, 38, 43, 46, 47, 49, 50, 53—56, 58—65. 67, 68, 70—73, 76, 78—81, 87, 88, 90—95, 97, 98, 104—106, 108, 112, 114, 117, 119, 121, 123—126, 130, 132, 134, 139, 140, 142 знакамі на карце не адлюстроўваецца.

'карэнны вол у парнай упражцы'

рале́йны вол 6, 23, 25, 27, 31, 32, 45, 49а, 52а, 74, 99, 100, 106, 111, 116, 120а, 122, 142. *ро́лейны* 101, 133. *ралі́йны* 36. *арале́йны вол* 115. *ро́льны вол* 51. *ро́льнік* 48. *ралья́нны вол* 20. *конь рале́йны* 85. *рале́йны конь* 127.

роле́ны вол 120. *роле́нны вол* 138.

раллявы́ вол 115. *ро̂левый* 113.

аро́мы вол 19, 52.

Іншыя назвы ралейнага вала:

барaзе̂нны вол 69, 112, 135. *борозе̂нны* 136, 137.

каранны́ вол 118, 129. *карэ́нны вол* 114. *каранько́вы* 128.

Іншыя адзінкавыя назвы: *ара́ты вол* 57. *рабо́чы вол, аглабі́льны вол* 77. *варчко́вы вол* 102. *ручны́ вол* 102. *поле́йный вы̂ел* 107. *пете́льный вол* 109. *лівору́шный во̂л* 131.

'прызначаны для ворыва хамут'

рале́йны хаму́т 39, 44, 45, 89, 127. *рале́йны хаму́т* 41, 83, 84, 86. *рале̂мы хаму́т* 12, 34. *аро́лімый хаму́т* 40.

арале́йны хаму́т 33, 35, 118. *арале́йны хаму́т* 16, 40, 42.

аро́мы хаму́т 29. *арêмы хаму́т* 13.

Іншыя адзінкавыя назвы: *ара́ты хаму́т* 57.

Карт № 333

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЗЛЫГАЦЬ*

А 2377 «Што абазначае слова злыгаць (залыгаць): а) узяць на повад каня, б) звязаць за рогі двух валоў...»

На карце даюцца значэнні лексемы *злыга́ць (залыга́ць).*

Як *злыга́ць* 'узяць на повад каня' картаграфуецца *налыга́ць,* як *залыга́ць* 'узяць на повад вала' — *залуга́ць,* як *нылыга́ць* у значэнні 'звязваць за рогі двух валоў' — *налы́гач,* як *злыга́ць* 'звязаць валоў ці коней (двух і болей)' — *ізлыга́ць,* як *злыга́ць* 'запрэгчы разам двух валоў (коней) — *злы́ганы.*

'узяць на повад каня'

злыга́ць 89, 104, 112. *налыга́ць* 104.

залыга́ць 104, 125, 127, 137.

'узяць на повад вала'

злыга́ць 112, 136, 137.

залыга́ць 141. *залуга́ць* 135 (узяць у повад вала).

'звязаць за рогі двух валоў'

злыга́ць 36, 62, 106, 113, 124, 139, 141.

залыга́ць 107, 116, 127, 129, 135, 137.

завуга́ць 117, 120. *завыга́ць* 122.

нылыга́ць 85. *налы́гач* 28.

'звязаць валоў ці коней (двух і болей)'

злыга́ць 65, 66, 101, 105, 110, 114, 121, 134. *ізлыга́ць* 64 (звязваць некалькі коней ці кароў).

залыга́ць 126.

'налажыць (зачапіць, надзець) вяроўку на рогі'

злыга́ць 113.

залыга́ць 71, 111, 135.

'запрэгчы разам двух валоў (коней)'

злыга́ць 72 (злыгаць ярмом), 100, 115, 120а *(спрэ́гчы ко́ні упа́рку ара́ць),* 142 *(упа́ры злы́ганы).*

залы́гаць 140 (залы́гаць толькі рагаты скот, каня запрагаюць, а не залы́гваюць).

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *нашлы́г* 123 *(нашлы́г за ро́гі аднаго́ і друго́га ва́ла, а шыя іх у ярме́).*

'зманіць'

злыга́ць 45, 59 (салгаць), 60 (абмануць), 63, 93 (ілгаць).

Адзінкавыя значэнні: 61 *злыга́ць* 'знізаць'. 104 *злыга́ць, залыга́ць, налыга́ць* 'прывязаць каня'. 113 *залыга́ць,* 'узяць карову ці вала за рогі'. 121 *злыга́ць* 'звязаць двух чалавек'. *смыйе́цца аж залыга́йецца* 132.

Адсутнасць слова: 1—27, 29—35, 37—44, 46—58, 67—70, 73—84, 86—88, 90—92, 94—99, 102, 103, 108, 109, 118, 119, 128, 130, 131, 133, 138.

Карта № 334

ЯРМО

№ 2378 «Я. н. вупраж на вала: ярмо, вярма, ярэмец...»

Карта адлюстроўвае геаграфію лексемы *ярмо* і яе словаўтваральных варыянтаў. Як *ярмо́* картаграфуецца *армо́,* як *ярэ́мец — ярэ́мац, ерэ́мац,* як *каро́мыслы — карэмі́слы.*

З-за адсутнасці (за выключэннем лексемы *байку́н)* у адказах збіральнікаў дыферэнцыяцыі назвы вупражы па колькасці валоў, гэтыя адрозненні на карце не перадаюцца.

ярмо́ 1, 2, 8а — 11, 14, 16—21, 23, 25, 25а, 28, 29, 31—37, 39—45, 48, 50, 53, 55, 57—61, 63, 64, 66, 68—93, 103—105, 108—112, 115—121, 123—127, 129—132, 135, 137, 139—142. *армо́* 52.

вярмо́ 46, 49, 54, 59, 99, 100. *вермо́* 49а, 51, 52а, 62.

ермо́ 94, 102, 113, 114, 122, 134, 138.

еро́м 114 (трад.), 133, 134.

ярэме́ц 109, 141. *ярэ́мац* 101, 106. *ере́мец* 102, 107.

каро́міслы 4, 8. *карэ́міслы* (на двух валоў) 6. *каро́мыслы* 1.

байку́н (звычайна на аднаго вала) 25. *бойку́н* (на аднаго вала) 114, 133.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *бойкуне́ц* 107.

Адзінкавыя: *і́га* 24.

Адсутнасць назвы: 3, 5, 7, 12, 13, 15, 22, 26, 27, 30, 38, 47, 56, 65, 67, 128, 136.

Карта № 335

ПРУТ У ЯРМЕ

№ 2379 «Я. н. прут, які засоўвалі ў ярмо: занос, заноза, зноза...»

На карце адлюстроўваюцца разнастайныя назвы прута ў ярме.

Як *калóк* картаграфуецца *калóчак,* як *засóўка — зáсавень,* як *занóза — занóсачка,* як *шмóрін — швърянóк.*

занóза 20, 32, 35, 36, 62, 66, 69, 72, 74, 82, 87, 92, 94 — 96а, 98, 99, 102—104, 106, 109—121, 123, 124, 127, 130, 133, 135—137, 139—141.

занóс 83, 90, 97, 100, 101, 107, 108, 131, 132, 134.

знóза 49а. снóза 29, 105, 138.

дýжка 27, 31, 37, 59, 67, 75, 84. *дýшка* 74.

прут 11, 14, 17, 78, 89.

калóк 50. *калóчак* 19.

пáлка 43, 129.

спíца 28, 71.

засóўка 48. *зáсавень* 24.

шмóрін 88. *швърянóк* 86.

Адзінкавыя: *сукóза* 138. *ля́ска* 23. *заклáдка* 40. *сунýдка* 142. *зáгваздка* 70. *налыгáч* 85. *палéнца з булáўкаю* 51. *падпáлак* 46. *прызьмó* 46. *штыр* 77. *загнíстка* 25а. *зáніскі* 57.

Адсутнасць назваў: 1—13, 15, 18, 21, 22, 25, 34, 38, 39, 41, 42, 45, 47, 49, 52а — 56, 58, 60, 61, 63—65, 68, 73, 76, 79—81, 93, 125, 128.

Карта № 336

КАЛЕСНІК

№ 2412 «Я. н. чалавек, які вырабляў калёсы: каляснік, калеснік, стэльмах...»

На карце з улікам акцэнталагічных адрозненняў падаюцца лексічныя варыянты назвы асобы, якая займалася вырабам калёс.

Як *калéснік* картаграфуецца *кулéснік, колэ́сным,* як *каляснíк — къляснíк, кылеснíк, калéсным, кôлíсным, колêснік,* як *калêснік — колêснік, колêсным.*

Адводзяцца ад картаграфавання нас. пп. 8а, 115 з-за адсутнасці інфармацыі ў запісах збіральнікаў.

калéснік 1, 2, 9, 12, 13, 21, 25, 26, 32, 35, 38, 40, 42, 43, 48, 58, 64, 67, 70, 73, 76—79, 81—87, 89, 97, 101, 104, 118, 122, 124—129, 137, 139, 141. *кулéснік* 98. *колэ́сным* 131.

каляснíк 2, 3, 5, 6, 8, 10, 17, 19, 20, 22—25а, 28, 30, 31, 37, 50, 51, 52а — 54, 57, 59, 60, 65, 66, 68, 69, 71, 72, 74, 75, 80, 110—112, 116, 117, 120—121, 123. *къляснíк* 15, 34. *кыляснíк* 29, 81. *калеснúк* 108. *кôлíснúк* 90. *колеснíк* 102. *кôлеснíк* 133.

калêснік 4, 11, 16, 41, 44, 49а, 75, 94, 101, 106, 113, 132, 138. *колêснік* 114, 140. *колêсным* 103.

стальмáх 18, 27, 47, 49, 50, 52, 53, 55, 56, 62, 63, 67, 99.

стэ́льмах 54, 61, 67, 101, 105, 134—136, 139. *стéльмах* 45, 90, 92, 96, 96а, 100, 107.

Адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня: *сцельмáжнік* 102.

штэ́льмах 91. *штéльмах* 94а, 95, 103, 108, 109.

каладзéй 20 (трад.), 46.

абóднік 17, 74.

Адзінкавыя: *каламáшнік* 52 (трад.). *бурлáк* 25 (раней). *катóшнік* 119. *абручóўнік* 74. *плóтнік* 42, 123.

Адсутнасць назвы: 33, 39, 88, 142.

Карта № 337

ВЫШЫНЯ

АЛА 2565 vysina вышина — visina — wyżyna

Картаграфуюцца словаўтваральныя варыянты найменняў, якія абазначаюць вышыню. Адведзены ад картаграфавання прыслоўі.

вышыня́ 1А — 6А, 9А — 18А, 20А, 21А, 24А, 26А — 34А, 36А, 40А, 44А, 46А, 49А, 50А, 52А, 55А, 56А, 64А, 50, 61, 115. *вушыня́* 53А. *ушыня́* 51А.

вышынá 7А, 19А, 22А, 23А, 38А, 39А, 42А, 43А, 45А, 48А, 54А, 57А, 59А, 60А, 62А. *вішынá* 47А. *вішінá* 65А. *вушынá* 66А. *вушшынá* 67А. *вушінá* 54А.

вісъчъня́ 8А. *вісычыня́* 70.

высычынá 41А, 63А. *вусочынá* 51А.

высатá 13А, 35А, 40А, 59А. *высытá* 2А, 25А. *высътá* 20А. *вісатá* 35А.

Адведзены: *высóка* 2А. *вісóка* 37А.

Карта № 338

РУЧАЙ

АЛА 2617 'ручей, небольшой поток воды' ручей — potok — strumyk

На карце супрацьпастаўлены формы *ручáй* і *ручэ́й.* Як адзінкавыя адзначаны назвы *стругéк* і *патóк.* Адведзены ад картаграфавання назвы *раўчáк, раўчýк, нэвэ́лікая рэ́чка,* якія абазначаюць іншыя рэаліі. Не картаграфуюцца памяншальныя формы і форма множнага ліку *ручаé,* паколькі па іх немагчыма аднавіць формы *ручáй* або *ручэ́й.*

ручáй 1А, 11А, 14А, 23А, 26А, 30А — 36А, 49А, 51А — 54А, 56А, 59А, 65А, 67А, 50, 115.

ручэ́й 1А, 2А, 5А — 7А, 9А, 12А, 13А, 15А — 22А, 25А, 29А, 38А, 39А, 41А — 43А, 45А, 46А, 57А, 60А, 63А, 66А, 61, 70. *руччэ́й* 3А, 4А, 8А. *ручéй* 48А.

Адзінкавыя: *патóк* 39А. *стругёк* 27А.

Адведзены: *ручаёк* 10А, 13А, 23А, 24А, 26А, 28А, 37А, 41А, 49А, 55А. *руччаёк* 12А. *ручэёк* 43А. *ручаé* (мн.) 33А. *раўчáк* 37А, 40А, 58А, 59А, 61А, 62А. *роўчачóк* 64А. *ровчачóк* 48А. *раўчýк* 11А, 50А. *равóк* 44А. *нэвэ́лікая рэ́чка* 47А.

Карта № 339

ГЛЫБОКІ

АЛА 2633 glǫbokъ (-jь) // dlъbok (-jь) глубокий — dubok, duboki — głęboki

Картаграфуюцца варыянты слова *глыбóкі.* Паказана супроцьпастаўленне галосных *ы* і *у* ў пераднаціскным складзе.

глыбóкі 3А, 10А — 12А, 14А — 19А, 26А — 31А, 34А — 37А, 44А, 46А, 49А — 51А, 53А, 55А, 56А, 58А — 63А, 65А, 50, 61, 70, 115. *глыбóкій* 2А, 4А — 6А, 13А, 20А, 47А, 57А, 66А. *глыбóкий* 48А. *глыбóкы* 43А, 54А. *глыбóкый* 45А, 52А, 64А. *глыбóкая* 33А. *глымбóкі* 32А.

глубóкі 22А, 38А. *глубóкій* 1А, 4А, 9А, 20А, 21А, 23А, 25А, 39А, 42А, 43А, 67А. *глубóкъя* 8А.

глыᵘбóкі (й) 24А. *глъбóкій* 7А.

Карта № 340

КРЫГА

АЛА 2640 'льдина, плывущая весной по реке', льдина — santa — kra

Картаграфуюцца назвы крыгі. Супрацьпастаўляюцца словаўтваральныя варыянты

крыга і *скрыга*. Адзначаны таксама назвы ільдзіны наогул, якая можа быць і вялікай, як крыга, і малога памеру. Матэрыял паказвае, што словы з коранем *-лёд- /-льд-* трапілі ў адказы толькі часткова.

крыга 3А, 8А (вялікая), 11А, 13А, 16А — 18А, 24А, 26А — 28А, 30А — 34А, 36А, 37А, 39А, 40А, 44А, 47А — 51А, 53А — 55А, 57А — 64А, 66А, 67А, 50, 61, 70. *кріга* 21А, 41А, 42А, 65А. *крэга* 43А.

скрыга 2А, 14А, 15А, 18А, 20А, 35А.

крыжніца 5А. *кряга* 7А.

ільдзіна 4А, 8А (невялікая), 20А, 22А, 23А.

льдзіна 1А, 6А, 9А, 19А, 23А, 25А, 38А, 70. *льдіна* 47А. *льдына* 43А, 52А.

лядзіна 12А, 29А, 33А, 41А, 46А, 55А, 65А, 115. *лідзіна* 56А. *лёдына* 45А.

лідзянка 18А. *лядак* 12А.

Адзінкавыя: *глыба* 20А. *ікра* 10А. *пліта* (вялікая) 9А. *пляснiца* 21А.

Карта № 341

ЗНАЧЭННЕ СЛОЎ *КАПЕЦ, СКАПЕЦ*

№ 3093 «Я. н. курганы, капцы?» № 3194 «Капец, скапец: а) невялікі насып зямлі каля слупка, б) старажытныя пахаванні, могілкі на месцы былых пабоішчаў, в) груд бульбы, накрыты саломай і тоўстым слоем зямлі...» № 3207 «Курган: а) земляны насып, старажытныя пахаванні...»

На карце супрацьпастаўлены значэнні слоў *капец* і *скапец*. Іншыя адзінкавыя найменні таго ж значэння адведзены ад картаграфавання. Геаграфічныя назвы *Капец, Скапец* на тэрыторыях раёнаў умоўна абазначаюцца каля лічбаў населеных пунктаў на карце, а колькасць іх адзначаецца ў дужках у спісе. З-за адсутнасці н. п. на тэрыторыі Смалявіцкага раёна значок далучаецца да 68 пункта суседняга Чэрвеньскага раёна Мінскай вобласці.

Назвы *скыпчык, скі^юпчык* картаграфуюцца як *скопец, капяк, копцы* — як *капец, скопцы, скопці, скопэць, скупэць* — як *скапец, скі^юпчык* — як *скопець*.

Значэнне слова *скапец* 'пакладаны баран' 8а, 9, 35, 40 не картаграфуецца, бо ў 1-м томе ЛАБНГ маецца карта № 39 «Баран».

капец, скапец 'земляны каморніцкі насып'.

капец (3194): *капец* 1. *капец (як каморнікі зямлю разбівалі на хутары, ставілі капцы на граніцах)* 2. *капець* 3 (3093, 3194). *капец (капец на граніцы, акапчыць хутар)* 4. *капец* — 5—7. *капец* 8а — 19. *капец (як мералі зямлю на хутары, то слупы укопвалі ў капцы)* 20. *капец* 21, 22. *капец* 25, 25а. *капец* 26, 27. *капец, капчык* 28. *капец* 31. *капец* 33—35. *капец, копчык* 37. *капец* 38, 39. *капец* 44. *капец (капце рабілі, кап падзяліць участкі поля)* 45. *капец* 47. *капец* 51, *капец* 52а. *капец* 53, 54. *капец* 56—62, *капец* 65—72. *капец* 74. *капец* 77. *капец* 79—81. *кыпяк, капец* 82. *капец* 84—86. *капец* 88. *копыць* 91, *капец* 100. *капец (капец. На футарах межы азначалі, панская зямля адкапчавана была ад сельскай)* 104. *капец* 105. *копэц* 107. *капец* 113. *капец* 121. *капец* 123, 124. *капец* 126—128. *капец* 135. *капец* 137. *капец* 139—142. *копцы* 140 (3093).

скапец 'земляны каморніцкі насып'

скапец 50. *скапец* 55. *скапец* 75. *скапэц* 93. *скопэц, скопці* (мн.) 94, 94а. *скупэць, скопэць, скупці* (мн.) 98. *скапец* 99. *скопэц* 101, 102. *скопэц* 108. *скопэц* 113. *скапец (па казьне стаяць слупкі і скапцэ, слупок сагніў, а скапец есь)* 115. *скапец* 117. *скапец* 119. *скопэц* 132.

скопець: скопыць 90. *скіпыць* 92. *скыпчык* 95. *скопэць* 98. *скі^юпчык* 103.

капец, скапец 'круглы капец бульбы'.

капец (3194): *капец (Нада бульбу ў капец закопваць)* 2. *капец* 3 (3194, 3093). *капец* 4—6. *капец* 8, 8а. *капец* (капец бульбы зъкпаў нъвярху) 9. *капец* 10, 11. *капец* (засыпаная ў зямлю бульба) 18. *капец* 19—22. *капец, капцы* (мн.) 24. *капец (капец картофлі)*. *капец* 26, 27. *капец* 29. *капец* (3093, 3194). *капец* (3093, 3194): *капец* 32—37. *копчык* 37. *капец* 38, 40, 43—47, 49, 51, 52. *капец (буртуюць ў капец калхозя)* 52а. *капец* 53, 54, 56—71, 73, 74, 76—89. *копыць* 91. *капец* 100, 105, *копэц* 107. *капец* 110. *капец* 112, 116, 118, 120—130, *копэц* 133. *капец* 135—142.

скапец (3194): *скапец (як пясок з бульбы сніму, то гэта будзе скапец)* 31. *скапец (зыкыпаць бульбу ў скапец)* 41. *скапец* 42. *скапец (трэба саломы прывязці і скапец накрыць, картопля памерзне)* 48. *скапец* 50, 55, 72—74. *скопыць* 90. *скіпыць* 92. *скопэц, скопці* (мн.) 94, 94а. *скопэць* 95. *скупэць* (аднак бульбу звычайна захоўваюць у ямах) 97, 98. *скапец* 99. *скопэц* 102. *скопэц (мэнчый скопэц)* 103. *скопэц* 108. *скопэць, скопці* (мн.) 109. *скопэц* 113. *скопец* 114. *скапец* 115, 117, 119. *скопэць* 132, 133.

скопець: скопыць 90. *скіпыць* 92. *скопэць, скопчык* (меншых памераў) 96. *скопэць, скупці* (мн.) 97, 98. *скопэць (картоплы закопалы ў скопцы)* 131.

капец, скапец 'старжытны магільны курган'.

капец (3093): *капец* 7, 14. *капец* 21 (3194). *капцы, капец* 22 (3093, 3194). *капцы, капец* 23 (3093, 3194). *капец* 25, 25а. *капец (капец, дзе гурт насыпаны і кажуць людзі пахаваны)* 26 (3093, 3194). *капец (капец* — (у ім) *старыя захованыя людзі, шведы)* 30 (3093, 3194). *Смалярня — урочышча, там капцоў многа* 31 (3093). *капец* 31 (3194). *А ў нас аж два капцэ насыпалі* 48 (3093). *капец (пахавалі і капец апкопалі)* 52 (3093, 3194). *капец* 53, 54 (3194). *копчык* (грудок зямлі радам з магілай блізкага чалавека, каб потым быць пахаваным разам з ім) 56 (3194). *капцы (капцы — бязвесныя магілы)* 57 (3093, 3194). *капцэ* 59 (3093). *капец* 60 (3093). *капец* (могілкі на месцы былых пабоішчаў) 61 (3194). *капец* 62 (3194). *капец* (у час вайны забітых закопвалі ў капец) 65 (3194). *капец, капцэ за ракою* (4 км ад вёскі) 66 (3093). *у нас за ракой капцэ, дзе людзі пахованы* 66 (3194). *капец (быў капец, зносілі пабітых некалі)* 68 (3194). *капец* (пахавальны насып на былых магілах), *капец* 69 (3194, 3207). *капцы былі к мосту, іх раскопвалі* 71 (3093). *Дулепскі капец, Праборскі капец* 74 (3093). *капец* 74 (3194). *капец* (невялікі насыпаны курган) 86 (3093). *капец* 100 (3093). *копэц* 107 (3194). *капец* (штучны насып зямлі) 111 (3194). *капец* (могілкі) 120 (3194). *капец* 121 (3194). *капец* (могілкі) 123 (3194). *капец* (месца пахавання) 126 (3093, 3194). *капцы* (невялікія курганы) 135 (3093). *капец* 135 (3194, 3207). *помер і копец ему* 138 (3194). *копцы* (мн.) 140 (3093).

скапец: скапец (векапомны курган) 50 (3194). *скапец* 75 (3194). *скопыць, скопці* (мн.) 90 (3093, 3194). *скопэц, скопцы* (мн.), *скопцы* (мн.) 94 (3093, 3194). *скопці; скопэць* 95 (3093, 3194). *скопэць, скоп* (нядаўні невялікі насып) 96 (3093). *скупэць, скупці* (мн.) (штучны круглы насып) 97, 98, (3093, 3194). *скопэц, скопэц у Боровіне* (уроч.), *некія* (там курганы) 101 (3093, 3194). *скопэц* (невялікі насып), *скопці* (мн.); *скопэц* 108 (3093, 3194). *курган в Бору* (уроч.), *іх зовуць шэ скопці, було п'яць скопців, там закопаны шведы, два раскопвалы, шукалы золото, шэ е два, як йіхаты на Хвэдоры, 5 км в лісы, вправо)* 109 (3093). *скопэць, скопці* (мн.) 109 (3194). *скопэц* (невялікі круглы курган) 132 (3093, 3194).

скопець: скопыць, скопці (мн.) 90 (3093, 3194). *скіпыць* 92, *скопэць, скоп* (нядаўні невялікі насып) 96 (3093). *скопэць, скупці* (мн.) (штучны круглы насып) 97, 98 (3093, 3194). *скі^юпчык (мэнчый скопэц)* 108 (3093, 3194).

Геаграфічныя назвы: *Капец* (нас. п., уроч. Гродзенскі раён 45; 2 назвы), Дзятлаўскі 54 (1), Лёзненскі 39 (1), Мёрскі 8а (1), Менскі 63 (4), Мядзельскі 21 (1), Сенненскі 32 (1), Смалявіцкі 68 (Чэрвеньскі) (1). Геаграфічныя найменні выкарыстаны з наступных друкаваных крыніц: 1. «Мікратапанімія Беларусі. Матэрыялы», Навука і тэхніка», Мн., 1974. 2. Список населённых мест БССР б. Минской губ. Изд-во «Белтрестпечать». Минск 1924. 3. И. И. Гошкевич. Виленская губ. Полный список населённых мест по статистическим данным о каждом поселении». Вильна, 1905. Назва *Пад Капцом* (уроч.) узята з матэрыялаў ЛАБНГ № 21, пытанне 3194. 4. Бобровский П. О. Материалы для географии и статистики России. Гродненская губерния, ч. I. 1863. СПб. Назва ўрочышча *Скапцэ* адзначана толькі ў в. Рудня Ветчынская Жыткавіцкага раёна Гомельскай вобласці 114 (Мікратапанімія Беларусі. Матэрыялы. Мінск, 1974. С. 222.).

Адзінкавыя: *акоп* 16 (3194). *акопы* 120 (3093). *багурок* 96 (3194). *бугарок* 120 (3194). *бурт* 14, 16, 57, 67, 128 (3194). *бурта* (доўгі ў калгасе капец бульбы) 112 (3194). *бурты* (мн.) 57, 97 (3194, 3093). *валатоўкі* 14, 17 (3194). *гора* 95 (3194). *горы* 95 (3093). *груд* 29, 129 (3194). грут 111 (3194). *гура* 106 (3093). *гурка* 106 (3194). *закоп* 17 (3194). *конус* 86, 123 (3194). *коп* 16 (3194). *купка* 92 (3194). *магіла* 60, 86 (3093, 3194). *стох* 6, 29 (3194). *стоўпчык обсыпаный* 109 (3194). *ярус* 103, 113 (3194).

Карта № 342

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ГРУД*

№ 3161 «Груд, грудо́к: а) сухая мясцовасць сярод балота, б) невялікая горка, в) куча галля...»

Варыянты слова ў тых жа значэннях на карце не адлюстроўваюцца (*грудо́к, груда́н, угру́т, угру́д, вугру́д*).

На карце супрацьпастаўлены значэнні слова *груд*. Усе іншыя назвы адведзены ад картаграфавання, бо з'яўляюцца сінонімамі і не адпавядаюць тэме карты. Назвы і нумары н. пп., у якіх адзначаны гэтыя лексічныя варыянты, змешчаны ў індаксе да карты № 53 «Сухое месца сярод балота».

'сухое месца сярод балота, узвышша.'

груд: 10, 19, 20, 36, 40, 47, 54, 57, 59, 61, 65, 70, 89, 92 (незабалочаная сенажаць, паша), 94, 94а, 95, 96, 97, 98, 101, 102, 104, 107, 108, *груд* 126, 137, 138, 140. *грут* 23, 25 (камяністае месца на рацэ), 25а (камяк зямлі), 31, 33, 49, 51 (месца, блізкае каля поля) 53, 55, 56, 57, 58, 62, 71, 72, 99 (высокі сенакос), 105, *грют* 76, *грюд* 88. *груда́н* (высокае сухое месца) 66.

грудо́к 6 *(пад капусту месціна),* 10, 19, 20, 26, 32, 48, 49, 52, 52а, 53, 54, 55, 62, 65, 67, 69, 71, 72, 76, 89, 90—94а (калі не заліваецца вадой), 100 (вышэйшае месца на балоце), 102, 103, 107, 108.

'невялікая горка, узгорак'.

груд 54, 59, 61, 65, 70, 74, 92 ('незабалочаная сенажаць, паша'), 97, 126, 135, 136, 137, 139, 140. *грюд* 88. *грудо́к* 32, 48, 49, 54, 59, 60, 61, 65, 67 (паміж лугу), 71, 83, 85, 89, 94а, 98, 111, 126, 134, 136, 139. *грудо́чок (на балоці, на полі)* 94а.

3. 'куча галля, лоўж'.

груд 11, 14, 17, 36, 37, 38, 40, 41, 70, 73, 75, 78, 84, 79 ('груд дроў, груд лёду'), 84, 87, 90, 123, 126, *грут* 5, 12, 13, 16, 24, 28, 29 (куча галля), 31, 33, 34, 35, 63, 64, 68. *угру́т* 16. *угру́д* 81.. *вугру́д* 85. *грудо́к* 32, 59, 63, 64, 81, 82, 85, 128.

Адсутнасць назвы: 1—4, 7, 8, 9, 15, 18, 21, 22, 27, 30, 39, 42, 43, 44, 45, 50, 77, 79, 80, 106, 110, 115, 117, 119, 120, 120а, 129, 130.

Карта № 343

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ДРЫГВА*

№ 3173 «Дрыгва: а) трасіна, б) студзень, квашаніна...»

На карце паказана пашырэнне розных семантычных і адначасова фанетычных варыянтаў слова. Семантычная варыянтнасць слова картаграфуецца фігурамі, а фанетычная — напаўненнем фігур. Мяккасць або цвёрдасць *р* у слове не картаграфавалася.

У шэрагу адказаў адзначаны іншыя словы, якія ўжываюцца ва ўказаных у пытанні значэннях.

'багністае балота' 6 *(драгба́),* 7, 8, 8а *(дрыгба́),* 9—11, 14, 18—20, 22, 24 *(дрыгба́),* 25а, 26, 27 *(драгва́),* 28, 29 *(дрыгба́),* 30—32, 33 *(дрыгба́),* 35 *(дрыгба́),* 36 *(драгва́),* 37, 38 *(драгва́)* 40, 43—49, 51—54, 56—61, 63—68, 69 *(дрыгба́),* 70—90, 93, 94а, *(драгва́),* 96 *(драгва́),* 96а *(драгва́),* 99, 104, 105, 107, 109 *(драгва́)* 110—112, 113 *(драгва́)* 115—116, 117 *(дрягва́),* 118, 119, 120 *(дрягва́),* 121, 122, 123 *(драгва́),* 124—127, 128 *(драгва́),* 132 *(драгва́),* 133 *(драгва́),* 135 *(драгва́),* 136, 137, 138 *(драгва́).*

'застылая юшка ў студзені' 45, 51, 56, 60, 102, 104 *(драгва́),* 106, 108 *(дрыгі́ль),* 109 *(дрыглі́)* 140.

Адзінкавыя: 23 *дрыгва́* ў параўнаннях: *снег, як дрыгва́, мяса разварылася, як дрыгва́.* 94 *драгва́* 'дрыжыкі'. 103 *драгва́* 'гразь на дарозе'.

Адзначаны таксама: 1 *тапе́ль (тапе́ль там, ня вылесці).* 2 *багна, багні́стая бало́та.* 3 а) *бало́та,* б) *квашаніна.* 4 *мо́ны* — дзе *зыбаецца* балота. 7 б) *сцюдзі́нь.* 8 *зыбу́н* — зыбкае балота, дзе зацягнута молам, а пад ім вада. 16 а) *зып,* б) *хало́дныя, сту́дзінь, сцюдзі́нь. 17 а) трясі́на,* б) *халадзе́ц, хало́днае.* 25 а) *зыбу́ха* б) *ква́шаніна.* 35 б) *ква́шаніна, сцюдзі́нь.* 37 б) *сцюдзі́нь, хало́днае.* 40 *дрыч* — вадкая гразь. 42 а) *ды́хавіца, ды́хліца,* б) *сцюдзі́нь.* 55 а) *ба́гна,* б) *квашаніна.* 57 б) *ква́шаніна.* 58 *грып раздрыгвеу́.* 68 б) *квашаніна.* 75 *халоднае, халадзе́ц, засту́дзіна.* 84 б) *сцюдзі́нь.* 86 б) *сцю́дзень, хало́днае.* 94а б) *юшны́к.* 95 а) *подушкы́,* б) *ква́шылына.* 96 б) *ква́шылыны.* 98 а) *плав, пла́вэстэ було́то,* б) *хулудня́кь.* 99 б) *ляк.* 101 а) *багне́т,* б) *сту́дзень, квашаніна.* 103 а) *ды́хавыца, оддыхля́,* б) *ква́шылына, холодны́к* (нов.). 107 а) *грузі́на, супла́ў,* б) *холодні́к.* 108 а) *плавуны́.* б) *юшны́к.* 109 б) *юха́.* 113 б) *юха́* (трад.), *холо́днэе* (нов.). 115 б) *халадні́к.* 117 б) *холо́днэ, ю́ха, засту́дзіна.* 118 б) *ю́ха.* 119 б) *ю́ха.* 123 б) *хало́днае.* 124 б) *сту́дзень.* 127 б) *сту́дзень, хало́дная.* 128 б) *сту́дзень, хало́днае.* 130 б) *захало́д, сту́дзень.* 131 а) *груз-кэ́ боло́то,* б) *хулодзэ́ць.* 134 а) *пла́ў.* 115 б) *захало́д.* 140 а) *пла́ў,* б) *сту́дзень.*

Карта № 344

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЛУГ*

№ 3214 «Луг, лужок: а) невялікі прыродны вадаём, б) уласная назва вадаёма, в) вада з попелам, шчолак, г) сухадольная сенажаць...»

Карта паказвае пашырэнне семантычных варыянтаў слова луг. Фігурамі паказана асноўнае семантычнае супрацьпастаўленне. Зроблена таксама спроба выявіць варыянты значэння 'сенажаць' і паказаць іх геаграфію. Варыянты гэтага значэння паказаны на карце напаўненнем фігуры.

'настой попелу' — *луг (лух)* 1, 4, 7, 12, 13, 14, 15, 17, 18—23, 25, 25а, 26, 28, 30, 31, 33—38, 42, 45, 48—50, 52, 52а, 53—57, 59—71, 74, 90, 91, 94, 94а, 95, 96, 96а, 97, 98, 100—105, 107—109, 111, 113, 114, 116, 120, 129, 130—135, 138. *луга́* 9, 10, 13.

'нізкая (мокрая, заліўная) сенажаць' — *луг (лух)* 1, 2, 4, 5, 8—13, 15, 18, 20, 22, 23, 25, 30, 32—34, 38, 40, 46, 49, 52а, 53, 54, 57, 59, 61, 64, 65, 71, 77, 78, 79, 81, 82, 91, 99, 100, 108, 110—112, 116, 117, 119, 120а, 121, 122, 124—126, 128, 129, 135, 137, 138, 141. *лог* 38, 44, 79.

'сухадольная сенажаць' — *луг* 7, 8а, 14, 16, 17, 26, 27, 29, 31, 36, 37, 41, 43, 48, 56, 63, 67, 70, 74, 75, 80, 83, 85, 96, 96а, 97, 103, 104, 118, 123, 130, 131, 140. *лог* 84.

'балотца ў полі, невялікі прыродны вадаём' — *луг (лужо́к)* 7, 10, 11, 24, 28, 45, 48—51, 53, 54, 56, 59, 60, 62, 82, 91, 93, 97, 100, 104, 105, 107, 124, 129, 134.

Адзінкавыя: 6 *лух*— уласная назва пожні ў балоце. 21 *луг* — уласная назва балота ў лесе. 39 *лух* — сенажаць. 49 *луг* — пожня каля лесу. 58 *лух* — балота, дзе стаіць вада. 66 *лух* — лісцевы лес з маліннікамі, чарнічнікамі, мясцінамі забалочаны. 72 *лух* — балота, гразкае месца (?). 86—89 *луг* — сенажаць. 94 *луг* — нізіна, якую залівае вада. 94а *луг* — сенажаць, *лужо́к* — нізінка ў полі. 95, 98 *луг* — тое ж, што 94. 101 *луг* — балота, дзе косяць. 102 *луг* — нізіна, нізкія мясціны (?). 109 *луг* — невялікая даліна, паніжэнне. 113 *луг* — нізіна, якая заліваецца вадой. 114 *луг* — нізкае месца ў лесе. 115 *луг* — лес на мокрых нізінах. 133 *луг* — нізіна, дзе расце алешнік. 139 *луг* — мясціна з добрай травой.

Карта № 345

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЛЯЛЕЦЬ*

№ 3218 «Лялець: а) адлюстроўваць (пра водную паверхню), б) ціха пераліваецца (пра ваду ў вадаёме), в) бліпічэць, зіхацець, г) хваляваецца, хістацца (пра траву)...»

На карце паказана слова *лялець* у яго найбольш пашыраных значэннях.

'мігцець, пераліваецца рознымі колерамі, хвалямі (пра кветкі, расліны, ваду і інш.)' *ляле́ць* 1—3, 5, 6, 25, 28, 31, 33, 37, 40, 43, 74, 78—81, 84, 85, 87, 89, 94а, 95, 102, 103, 105, 106, 109—111, 113, 116, 120—122, 126, 127, 133, 139, 140.

'быць барвовым (пра цела чалавека пры запаленні)' *ляле́ць* 52а, 59.

'квітнець ад прывольнага жыцця' *ляле́ць* 22.

'песціць, шкадаваць' *ляле́ць* 53.

Адзначаны таксама іншыя словы з падобнымі значэннямі: 4 *бруі́ць* — 'цячы, пераліваецца' *(вада́ бруі́ць на во́зеры, быта вална́ ідзе́ць).* 7 а) *азяро́ як зе́ркала блі́шчыць,* б) *на азяры ціхій вал,* в) *блі́шчыць,* г) *калы́шыцца трава́.* 16а *блі́шчыць,* б) — , в) *блі́шчыць,* г) *вал-*

нýіцца. 17 *бліщчыць вадá*. 19 *фалюяцца*. 20 *квéткі, як шмат і харóшыя, то пераліваюцца*. 23 *вадá адбляшвае* — 'зіхацiць, бліщчыць'. 29 в) *аж вадá сінéіць*. 42 в) *бліщчэць*, г) *буўтáцца, ківаццa*. 51 *пераліваюцца, трамаіць квяткі*. 58 *вадá быстрыць, пераліваецца, быстра кóціцца*. 66 *пераліваецца валнóю жыта*. 75 а) *бліщчэць*, б) *пераліваццa*, в) *бліщчэць*, г) *хістáцца, калыхáцца*. 86 а), в) *бліщчэць*, б) *цурчэць, бучэць*, г) *калыхáцца, гóйдацца*. 90 а) *бліщчáты*, б) *быжáты*, в) *бліщчáты*, г) *матáцця вóлнамы*. 94 а), в) *блыстэты*, б) *бурчáты*, г) *іты волнóю*, 95 б) *хвалюіцця, колышыцця*, в) *блышчыть, мыхтыть*, г) *хвалюіцця, хытáіцца, колышыцця*. 96 а), в) *блышчяты*, б) *бігчы, булькотіты*, г) *колыхáтысь*. 98 а) *вудá бліщчэть, повэрха стуіць*, б) *тэчэ*, в) *вудá бліщчэть*, г) *вулнá йдэ*. 107 б) *перэліваецца*, в) *бліщчэць*, г) *волнýецца* 108. а), в) *блэшчыть*, б) *брыныць, бруіць*, г) *кладэцца од вітру*. 128 а) *бліщчыць*, б), в) *параліваецца*. 130 *бліщчыць*. 131 г) *маталáтыся, шугáтыся туды-сюды*. 132 а), в) *блышчáты*. б) *плёшчыць вадá*, г) *качáтыса*. 137 *водá рябіць*. 138 б) *лёлёхцéць*.

Карта № 346

ЗЯМЛЯ

АЛА 2649 zemja земля — zemlja — ziemia

Картаграфуецца рэфлексацыя эпентэтычнага *j* ў слове *зямля́* (* *земja*). Супрацьпастаўлены рэфлексы *j*: *-л-* і *-н-*.

зямля́ 1А, 6А, 10А — 15А, 19А, 26А — 35А, 37А, 44А, 46А, 49А — 51А, 55А, 58А, 59А, 61А — 63А, 50, 61, 70, 115. *земля́* 16А, 53А, 54А, 56А, 57А, 62А, 66А, 67А, 70. *зімля́* 2А — 5А, 7А — 9А, 16А — 18А, 20А — 25А, 36А, 38А — 42А, 60А. *зымля́* 52А. *зэмля́* 43А, 47А, 52А, 64А, 65А.

зымня́ 43А. *зэмня́* 45А, 47А. *зэмнé* 48А.

Дадаткова выкарыстаны ўскосныя звесткі з адказаў на розныя пытанні Інструкцыі ЛАБНГ: *зямля́* 93, 106. *земля́* 102, 107, 113, 114, 134. *зымля́* 90—92, 96, 131, 132. *зэмля́* 94, 108, 109, 133. *земня́* 101. *зымня́* 95. *зыэмня́* 103. *зэмня́* 94а. *зэмнé* 98.

Карта № 347

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ГАРА*

АЛА 3267 'значительная возвышенность, гора'; 'высокий берег реки'; 'лес, роща'; 'чердак, часть дома между потолком и крышей...'

Картаграфуецца семантыка слова *гарá*. Паводле наяўных матэрыялаў тэрытарыяльнае адрозненне слова па значэнню малапрыкметнае і невыразнае. У іншых значэннях слова *гарá* не адзначана: указваецца толькі ў некалькіх адказах на пераноснае ўжыванне слова: («гара» падушак, «гара» гуркоў і інш.).

'значнае ўзвышша і месца на хаце, на стол' *гарá, гырá, горá*, 2А, 3А, 5А, 6А, 7А, 11А — 19А, 21А, 22А, 26А — 33А, 37А, 38А, 43А, 45А, 47А — 50А, 54А — 56А, 58А, 62А, 64А, 66А, 67А, 50, 61, 70, 115.

'толькі значнае ўзвышша' гарá, гырá, горá 1А, 4А, 8А — 10А, 20А, 23А — 25А, 34А — 36А, 39А — 42А, 46А, 51А — 53А, 59А — 61А, 63А, 65А.

Карта № 348

ПАКРЫЦЦА ТОНКІМ ЛЯДКОМ

№ 3287 «Сценяціцца, сціняціцца: пакрыцца тонкім лядком (крынічка сціняцілася)...»

Карта адлюстроўвае асноўнае супрацьпастаўленне абазначэнняў па кораню і іх варыянтнасць па структуры. У спісе падаюцца усе адзначаныя марфалагічныя формы абазначэнняў, на аснове якіх пастаўлены знак наяўнасці формы, што картаграфуецца. У некалькіх выпадках адным знакам нанесены на карту два варыятны абазначэнняў: *зъціняціцца* картаграфуецца, як *сціняціцца; застóніцца* — як *засутóніцца; стыныцца* — як *стэпыныцца; зашырýхнуты* — як *зашарэхнуць; зъціняціцца* — як *сціняціцца*.

зашэрхнуць 69, 77, 94, 94а, 96а, 103, 106, 113, 115, 117—119, 120а, 127, 132, 134, 135, 138. *зашóрхнуць* 71, 81. *зачэрхнуць* 116. *зашэрхнуты* 95, 98, 108, 137.

зашарэхнуць 68, 82, 128.

зашырýхнуты 90.

сцінáцца 3, 4 (*сцінáецца ракá, сатнéцца ракá, сцілáся ракá*), 19, 20, 23 (*сцяцца*), 24 (*сцілáся ракá*), 27 (*сцяцца*), 28 (*сцяцца*), 31 (*сцяцца*), 37 (*сцяцца*), 46, 50 (*сцінáцца, сцяцца*), 51 (*сцяцца, сатнýцца*), 52 (*сцяцца, сцінáцца*), 53 (*сцяцца, сцінáцца*), 55 (*сцінáцца, сцяцца*), 57, 58 (*сцінáцца, сцяцца*), 59, (*сцяцца*), 63 (*сцінáцца*), 64 (*сцяцца*), 65 (*сцяцца*), 68 (*сцяцца*), 74 (*сцяцца*), 93 (*сцяцца*), 99 (*сцяцца*), 104.

сціняцца 6 (*сціняцца, вадá сцілáся*), 25 (*сціняцца, сцяцца*).

сціняціцца 15, 25а, 29, 35, 40, 52а, 74 (*сцяцца, сціняціцца*), 75, 80 (*сценяціцца*). *зъціняціцца* 34, 35. *сценяціцца* 140.

сутóніцца 58, 66 (*засутóніцца*). *застóніцца* 101.

стэпыныцця 96а. *стыныцця* 97.

істоніць 107.

стыняцца, сутыняцца 111. *пасцяныты́ся* 131. *стегнýцца* 134.

Адзінкавыя: *ссядáіць* 22. *зашарэць* 62. *саснавáцца* 82, 128. *злéціцца* 84. *зырябіцца* 86. *засцёныло* 92. *зачáхнуць* 119, 120. *сшыцца* 123. *зашкорýзнуць* 133.

Адзначаны таксама: 2 *сціняцца* — 'бадзяцца галодным, бяздзейнічаць'. 9 *сцінігáцца* — 'тое ж.'. 50 *сцяцца* — 'счапіцца ў бойцы'. 53 *сцінáцца* — 'сутыкацца ў бойцы рагамі'. 54 *сценіцца* — 'захмаравацца'. 66 *сутóн* — 'тонкі лядок'. 94а *сцюн* — 'тонкі лядок'. *зяцягнýла лядкóм* 1, 16, 17, 32, 36. *вадá замёрзла* 7, 8, 16, 85. *зацягнýцца* 82. *прымерзáць* 109. *узяцца лядкóм, пакрыцца лядкóм* 130.

Карта № 349

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ШЛЯМ*

№ 3309 'Шлям: ціна, гразь, балота...'

На карце супрацьпастаўлены розныя значэнні слова шлям. У н. п. 93 назоўнік адноўлены на аснове зафіксаванай формы інфінітыва *шлямавáць*. Назвы *жабурэнне* 126, *хлэм* 112, *твань* 120а адведзены ад картаграфавання, бо не адпавядаюць тэме карты.

'слізь'

шлям 9 (*шлям — слізь, мусар з кішак, када іх чысцюць*), 51 (*шлям — слюс на кішках*), 93 (*шлямаваць кішкі, чысціць кішкі*).

'ціна, твань, багна, гразкі торф'

шлям 20 (*шлям — тое, што счышчаюць лапатай; рыдлёўкай можна шлямаваць*), 46 (*на балоце, калі капаюць торф, то знімаюць пасля травянога слоя іменна шлям*), 48 (*там у нас шлям, алі хутка возера будуць капаць на гэтым гразкім месцы*), 53 (*выкінутая зямля з канавы; трэба шлям раўнаваць*), 54, 87 ('ціна', 'гразь').

Адсутнасць назвы: 1—8, 10—19, 21—45, 47, 49—52, 55—86, 88—92, 94—142.

Карта № 350

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЯЗВІНА*

№ 3319 «Язвіна: гнілое балота»

На карце супрацьпастаўлены значэнні слова *я́звіна*, якое зафіксавана і ў іншых варыянтах: *язвынá, я́зьва, язвíна, éзвына, я́звіны, я́звінец*.

'*гнілое балота*'

я́звіна, 40, 53, *язвіна* 87. *язвына́* 92. *я́зва* (новае) 103. *я́звіна* 118, 124. *язві́на* 140 ('прорва', 'балота').
'вяз', 'ільма́'
я́звіна 26. *я́зьвіна* 26. *я́зьва* 26 (*вельмі цвёрдае дрэва, расце ў лесе, цяшка рэзаць. Яго ў нас мала. Яно таўшчонёй сенціме́траў дваццаць. Тоя ш, што я́сіна*). *ёзвына* 98 (*ёзвына — дэрэвэ́на така́, пуд бэ́рэста похо́жа*). *язвіна* 100 (*язвіна — дзе́рава пад ламіну або ле́мнік*).
'благі чалавек'
я́звіна 25а, 27 (*Я́звіна ты, як бабы завядуцца, то кажуць. Гэта ядавітая такоя*). *язва́* 49 (*Я́зва — злы чалавек*).
'*мясцовая геаграфічная назва*'
Я́звіна (назва станцыі) 14. *Я́звіна* (назва вёскі) 32. *Я́звіна* (назва балоцвіны) 52а. *Я́звіны* (назва вёскі) 65. *Я́звіна* (назва поля) 112. *Я́звінец* (урочышча, балота) 134. *Я́звіна* (урочышча, лес) 135.
Адсутнасць назвы: 1—13, 15—25, 26, 28—31, 33—39, 41—48, 50—52, 54—64, 66—86, 88—91, 93—97, 99, 101, 102, 104—111, 113—117, 119—123, 120а, 125—133, 136—139, 141, 142.

Карта № 351

БЕЗДАНЬ

№ 3646 «Бяздонне, бездань, беспрадонне, бяздэнніца...»
На карце супрацьпастаўлены назвы бéздані, іх лексічныя і словаўтваральныя адрозненні.
Назвы *бе́здань, бе́здынь, бе́здын*, картаграфуюцца як *бе́здань, бе́здна, — бэ́здна* — як *бе́зна, бяздо́ння, бездо́нне, бездо́ння, бяздо́ня, бяздо́нё, бяздо́нье, бэздо́нне, бяздэ́ння, бэздзённое* (дно), *бэздо́ннэе, бэздо́нное, бёздо́нное, бяздо́нную, бяздо́ная бало́та, бяздо́нная бало́та, безадо́ннае ме́ста* — як *бяздо́нне, бяздо́ніца, бездо́нніца, бэздо́нніца, бэздо́нныца, быздо́нныця* — як *бяздо́нніца, бяздэ́ніца, бэздэ́ніца* 'крыніца', *бэздэ́ныця, бэздэ́ншчына, бяздэ́нная бало́та* — як *бяздэ́нніца, безо́дніца, безо́дное, безо́ное, бызо́дныця, бязэ́дніца, бязе́нніца* — як *бязо́дніца, біспрадо́нніца* — як *беспрадо́нніца, біспрадо́ння, біспрадо́ныя про́пысць* — як *беспрадо́нне, прадо́ння, праздо́нныя, прадэ́нніца* — як *прадонне, бяздзе́льніца, бяздэ́льніца* — як *бяздолле*.
бе́здань 9, 10, 14, 17, 22, 30, 31, 36, 47, 76, 86, 88, 104, 110, 111, 116, 120, 121, 122, 125, 126, 140. *бёздань* 60. *бе́здынь* 40, 41, 79. *бе́здын* 42, 78.
бе́зна 35, 81, 82, 84, 120, 120а, 121. *бэ́зна* 102. *бе́зна* 70. *бэ́здна* 92.
бяздо́нне 28, 31, 57, 70, 86, 125, 126. *бяздо́нне* (*бяздо́нне — дождж ідзе дзень і ноч*) 129, 139. *бяздо́ння* 7, 10, 11, 15, 32, 38, 41, 43, 44, 75, 77—84, 87—89, 112, 118, 119. *бездо́нне* 126. *бездо́ння* 123. *бяздо́ння* 49, 67, 104. *бяздо́нё* 55. *бяздо́нье* 61, 107. *бэздо́нне* 97, 108, 117. *бяздэ́ння* 25а. *бэздзённое* (дно) 101. *бэздо́ннэе* 94. *бэздо́нное* 113. *бёздо́нное* 92. *бяздо́нную* 56. *бяздо́нная бало́та* 4. *бяздо́нная бало́та. безадо́ннае ме́ста* 9.
бяздо́нніца 13, 21, 53, 62, 66, 73, 75, 99, 118. *бяздо́ніца* 4. *бездо́нніца* 124, 135. *бэздо́нніца* 94. *бэздо́нныца* 94а. *быздо́нныця* 95.
бяздэ́нніца 24, 25, 29, 52, 63, 69, 97. *бяздэ́ніца* ('крыніца') 19. *бэздэ́ныця* 98. *бэздэ́ншчына* 98. *бяздэ́нная бало́та* 1, 2.
бязо́дніца: безо́дніца 114. *безо́дное* 134. *безо́ное* 136. *бызо́дныця* 92. *бязэ́дніца* 50. *бязе́нніца* 50.
беспрадо́нніца: біспрадо́нніца 34, 44.
безпрадо́нне: біспрадо́ння 44, 85, 89. *біспрадо́нныя про́пысць* 89.
прадо́нне 37, 74. *прадо́ння* 35. *праздо́нныя* 16. *прадэ́нніца* 33.
бяздо́лле 115. *бяздзе́льніца, бяздэ́льніца* 45, 58.
бяздэ́льніца 45, 58.
Адзінкавыя: *пръвале́ннъя* 12.
Адсутнасць назвы: 3, 6, 8а, 18, 23, 27, 48, 51, 52а, 54, 59, 64, 65, 68, 71, 72, 91, 100, 105, 106, 109, 131, 132, 137, 138, 141, 142.

Карта № 352

ПУСТАШ

№ 3648 «Пусташ, пустэча, пустыр, пустаполіца...»
На карце паказана пашырэнне вытворных слоў з коранем *пуст-* з прадметнасным значэннем 'пустое поле, дрэнная зямля, якая не апрацоўваецца, на якой нічога не расце'. Картаграфуюцца: *пусто́ш, путы́ш, пу́стач, пу́стошч, пустэ́ч*, як *пу́сташ; пусты́нь* — як *пусты́ня; пустапо́льніца* — як *пустаполіца*.
пу́сташ 1, 3, 28, 38, 49, 60, 70, 81, 82, 88, 111, 123, 125, 128, 130. *пу́стыш* 41, 44, 83, 84, 87. *пусто́ш* 22. *пусты́ш* 42. *пу́стач* 86. *пу́стош* 97, 136. *пу́стошч* 98. *пустэ́ч* 21.
пустэ́ча 10, 11, 26, 30, 38, 48, 50, 53, 54, 55, 59, 60, 62—64, 67—73, 75, 80, 83, 86, 93, 94, 96, 96а, 100, 104, 105, 108, 110, 111, 113, 114, 126, 132, 142.
пусце́ча 118, 119, 124, 127, 135, 141.
пусты́ня 2, 8а, 9, 15, 23, 34, 35, 53, 56—58, 66, 75, 77, 81, 88, 90, 92, 93, 94а, 95, 96, 101, 103, 107—109, 113, 120, 127, 133, 134. *пустъня́* 5. *пустуня́* 8а. *пустыня́* 19, 21, 24, 25, 37. *пустэ́ня* 98. *пусты́нь* 74.
пу́стка 20, 46, 61, 90, 94а, 108, 109, 117, 135.
пусты́р 1, 4, 8, 9, 14, 31, 37, 40, 47, 48, 53, 61, 67, 76, 79, 80, 85, 86, 92, 106, 116, 122, 125, 126, 130, 131, 136. *пусты́рь* 12, 13, 16, 32, 41, 44, 88, 89.
пустапо́ліца 48, 54, 72, 75, 78, 99, 104, 138. *пустопо́ліца* 102, 113, 134. *пустопо́лыца* 103, 108, 132. *пустапо́льніца* 124.
пусто́я по́ля 6, 7, 18, 115, 121. *пустута́* 8а. *пусто́я ме́ста* 27, 29, 33, 43, 112. *пустыта́* 35. *пустальга́* 45, 53, 118. *пу́ста* 65, 139. *пустапо́лле* 70. *пусто́паш* 94а. *пустэ́лныця* 95. *пу́стопась* 131. *пу́шча* 133. *пустэ́* 137.
Адзінкавыя: *прастапо́ліца* 51. *прасціна́* 52. *чыстапо́ліца* 94.

Карта № 353

ТОПКАЕ БАЛОТА

№ 92 «У якім значэнні ўжываецца слова балота (балаціна): а) забалочанае месца на полі ці ў лесе, б) сенажаць...» 3125 «Багавінне: а) водарaслі, б) глей, мул, в) топкае балота, дрыгва...» № 3666 «Багна, багніска» № 3173 «Дрыгва: а) трасіна...» АЛА 3235 bolto 'мелкое озеро'; 'топкое место, болото, трясина', 'размякшая земля, грязь, слякоть'...
На карце супрацьпастаўлены назвы топкага балота.
Назвы *ба́гна, ба́гма, бағаніна, багня́, бэ́ғна, бэ́бна, бағні́стая бало́та* картаграфуюцца як *ба́гна, бегно́* — як *багно́, багны́ска, бағні́ско* — як *багні́ска, ба́гнет* — як *баго́н, багаві́на* — як *багаві́нне; дрыгво́, дрігва́, дрі*ᵉ*вгва́* — як *дрыгва́, драгба́* — як *дрыгба́, дре(я)гва́* — як *драгва́; ціна́* — як *ціна; плавуны́, суплаў* як *плаў; тря́сіна, трасаны́на* — як *трасіна*. Найменні *зып, зыбу́ха, зы́балка, зыбу́чае ме́ста, бало́та зы́пкая* картаграфуюцца як назвы з коранем *-зыб-*. Найменні з коранем *грузі́на, грузуле́віна, гру́зкае бало́та, гру́зкэ бо̂лото* картаграфуюцца як назвы з коранем *-груз-*.
ба́ғна 2 (3173, 3666). *ба́ғна* 3 (3666). *ба́гна* 4, 5, 7, 8а, 11 (3666). *ба́гна* 6 (92, 3666). *бағні́стая бало́та* 6 (3773). *ба́гма* 13 (3666). *ба́гна* 14 (3666). *ба́гна* 19 (3666). *ба́ғна* 21, 23 (3666). *ба́гна* 23 (3125). *ба́гна* 24 (3666). *бэ́гна* 25 (3666). *ба́гна* 25 (3666). *ба́гна* 27 (3125). *ба́гна* 28 (3125, 3666). *ба́гна* 29 (3666), *ба́гна* 31 (3666). *ба́гна* 32 (3666). *ба́ғна* 35 (3666). *бэ́гня* 36 (3666), *ба́гна, ба́гня* 37 (3666). *ба́гна* 38 (3125, 3666). *ба́гна* 43, 44, 46, 48, 49, 50, 51, 54, 56, 57, 63, 65, 70, 74, 76, 77, 79—86, 88, 89, 93, 99, 102, 104, 111, 116, 123, 125, 128, 130, 136, 140, 142 (3666). *ба́ғна* 52, 52а (3666). *ба́гна* 55 (3173, 3666). *ба́ғаніна* 58 (3666). *ба́ғня* 58 (3173). *ба́гна* 59 (3125, 3666). *ба́ғна* 60 (3666). *ба́ғня* 62 (3666), *бэ́гма* 66 (3666). *ба́гна* 67 (3125, 3666). *бэ́гна, бэ́ғна* 69, 71, 75 (3666). *бэ́бна* 75 (3666).
багно́ 45, 47, 90, 92, 94, 97, 98, 107—109, 113, 114, 129 (3666). *багно́* 91, 133 (3125). *бегно́* 141 (3666).
ба́гно 53, 61, 95, 96, 96а, 105 (3666).
багні́ска 20, 48 (3666). *бағні́ска* 22 (3666). *бағні́ска* 52 (3666). *багні́ско* 60, 94, 100 (3666). *багны́ско* 95, 108, 109.
ба́гніска 53, 54, 60, 91.
ба́гнішча: ба́гнішчо 53 (3666). *ба́гнішча* 54, 86 (3666). *ба́гнішчэ* 139 (3666).

багнішча: багнішчо 61 (3666). *багнішчэ* 113 (3666).
багóн 131, 135 (3666). *бáгнет* 131 (3666).
багавінне: бъгавіння (мікратапонім, поле 'водараслі', 'глей, мул') 33 (3125). *багавінне* 45, 48, 126 (3125). *багавіння* 76 (3125). *быгавіння* (топкае балота з расліннасцю) 76 (3125). *быгавіння* 87 (3125). *багавіна (гр'éзке болóто)* 92 (3125).
дрыгвá (3173): 10, 11, 14, 18, 19, 20, 23, 25а, 26, 28, 30—32, 37, 40, 43—46, 47 *(карóва нáша чуць у дрыгвé ні ўтапíласа)*. 48 *(зайшóў у дрыгвý, дýмаў, штó не вылязу)*, 49, 49а, 51, 52, 52а, 53, 54, 56—61, 63—82, 83 (3125), 84 (3125, 3173), 85, 86—89, 92, 93, 94, 99—102, 104, 105, 106, 107 (3125, 3173), 110, 111, 112, 115 (3173, 3666), 116, 118 (3125, 3173), 119 (3125, 3173), 121, 122 (3173, 3666), 124—127, 130 (3125, 3173), 134, 137, 138. *дрі(ь)гвá* 86, (92, 3173). *дръгвá* 37 (3125).
дрыгбá 7 (3125, 3173). *дрыгбá* 8, 24, 35 (3173). *дрыгбá* 13 (3173). *дрыгбá* 29 (3125, 3173), *дрыгбá* 30 (3666). *дрыгбá* 33 (3173, 3666). *дръгбá* 8а (3173). *драгбá* 6 (3173).
драгвá 6, 57 (3125). *драгвá* 27, 36, 94а (3173). *дрăгвá* 38 (3173). *драгвá (драгвá на дорóзы, ны вылысты, ны пройты, чы на болóты)* 96 (3173). *драгвá* (балота) 96а (3173). *драгвá (драгвá: трасіна. Дрынвá на балоце дзе гэ́такае балóта увáлісся і прападзéш)* 105, 109 (3173). *драгвá* 113, 128 (3125, 3173). *драгвá (драгвá, тóпко, нельзя́ падыйці́ць)* 123 (3173). *драгвá (драгвá, трасіна)* 129 (3173). *драгвá (плáвкее болóто, плавы, плав, драгвá, морóчня)* 132 (3173). *драгвá (дрыгва; месца, дзе гýшкаецца верхні слой)* 133 (3173). *драгвá* 135, 138 (3173). *дре(я)гвá* 86 (3125). *дрягвá* (трасіна) 117, 120, (3125), 313 (3173).
ціна, цінá (3125). *ціна* 2, 6, 8 (3125).
плаў: плав, плавэ̂стэ булóто 98 (3173). *суплáў* 107 (3173). *плавуны* 108 (3173). *плавы, плав, плáвкее болóта* 132 (3173). *плаў* 138 (3125). *плаў* 'трасіна' *(Вот плаў там з бéрагу)* 140 (3173).
трасінá 47 (3173). *трасіна* 48 (3173). *трясіна* 17 (3125, 3173, 3666). *трясанына* 90.
дыхавіца: дыхывіца 42 (3173). *дыховыца* 103 (3173).
назвы з коранем *(-зыб-)*: *зыбалка* 4 (3125), *зыбýн* 8 (3173). *зып* 16 (3173). *зыбýха* 25 (3173). *зыбýчая мéста* 25а (3173). *балóта зыпкая* 32 (3173).
назвы з коранем *-груз-*: *грýске бôлóто, грузулéвына* 90 (3173). *грузіна* 107 (3173). *грýзкае балóта* 120 а (3173). *грýзкэ болóто* 131 (3173).
Адзінкавыя: *тапéль* 1 (3173). *люны* 4 (3125). *люны (люны, дзе зыбаецца балóта)* 4 (3173). *ройст* 11 (3235). *топь* 17 (3125, 3666), *смугá* 24 (3125). *ѣвэ̂ѣня* 25 (3125). *дрыч* (топкае месца) 40 (3666), 40 (3173). *дыхыліца* 42 (3173). *трансавіца* 51 (3125). *жабуры (вадý зацягнýла зялёным)* 52 (3125). *смугá* 56 (3125). *рыгвá* 69 (3173). *гóйданына* 90 (3173). *дýтэе болóто* 94 (3125). *подушкы* 95 (3173). *оддыхля́* 103 (3125), *твань* 117 (3666). *морóчня* 135 (3173).
Адсутнасць назвы: 120а.

Карта № 354

ПЯСЧАНАЕ ПОЛЕ

№ 86 «Я. н. пясчанае поле, дзе не расце ніякая трава: пяшчура, пяшчына, пясчуга, пясок...» № 3676 «Пяшчына, пяшчура, пяшчуга...»

На карце супрацьпастаўлены суфіксальныя адрозненні аднакарэнных назваў *пясчýга, пясчына, пясчынка, песчурá, пясóк, пескавáтка, пясчáнка, пясчóнік*. Фанетычныя адрозненні пад увагу не прымаліся. Спалучэнні, у склад якіх уваходзяць лексемы з коранем *-песк-* тыпу *пяшчáная зямля́*, картаграфаваліся як (назва) *пясóк* (1, 13, 49, 57, 66, 91).

Адзінкавая назва *пешчурына* (35) картаграфуецца як *песчурá*. Асобна пракартаграфаваны акцэнталагічныя адрозненні. Назва *пысочынка* картаграфуецца, як *пяшчынка, пяскі* мн. л. — як *пясóк*.

пясчýга: пяшчýга 75 (3676), 85 (86), *пясчýга* 102, 114.
песчугá: 19 (86, 3676), 20, 25, 45, 50, 52, 52а (3676), 53, 54 (84, 3676), 55, 56, 69 (3676), 60 (86, 3676), 67, 88, 89, 99, 100, 104, 110, 111, 130 (3676), 130 (86). *пешчугá* 23, 51, 112, 124, 134 (3676). *пэшчугá* 94, 108, 109, 113, 133 (3676). *пêшчугá* 133 (86). *пышчугá* 90, 92 (86), 95, 98, 103, 131, 132 (3676), 62, 92 (86) *пішчугá* 4 (86), 75 (3676). *пысчугá* 92 (3676). *пэеашчугá* 93 (3676). *пэстюгá* 96а (86).
пясчына: пяшчына 10, 11, 14, 24, 25а, 31, 36, 37, 41, 48, 42, 52, 65, 78, 79, 83, 85—87 (3676), 88 (86, 3676), 89, 116, 123, 125, 126, 139, 141, 142 (3676). *пяшчіна* 32 (3676). *пешчына* 57, 120 (3676). *пішчына* 94а, *пышчына* 95, 96а, 97 (3676). *пі^ычэ́на* 98 (3676). *пэшчына* 101, 108, 109 (3676). *пэшчы^іна* 94 (3676).
песчына 18, 21, 53, 54, 104 (3676).
пясчынка 26, 41, 74, 78, 117, 122, 140 (3676). *пышчынка* 90, 95, 103, 132 (3676), *пішчынка* 94а (3676), *пысочынка* 96 (3676). *пэшчі^ынка* 113 (3676).
песчурá: пішчурá 8а (86, 3676). *пêшчурá* 9(3676). *пяшчурá* 53, 60, 77 (3676). *пішчурына* 35 (3676).
пясчýра: пяшчýра 54 (3676). *пэшчýра* 107 (3676).
пясóк 3, 4, 6, 8 (3676), 8а (86), 10, 11 (86), 16, 27, 29, 38 (3676), 45 (86), 53, 54 (86), 62, 63 (3676), 71 (3676), 79 (86), 81, 82 (3676), 85 (86), 87 (86), 118, 127—129, 140, 142 (3676). *песóк* 136 (86). *пяскі* 83 (86), 124 (3676). *пасóк, паскі* (мн. л.) 93 (86), *пасóк* 106, 138 (3676). *пысóк* 96 (3676), 96а (86), *пы^эсóк* 103 (3676). *пісóк* 97 (86). *пі^ысóк* 98 (3676). *пісóк* 98 (86). *пы^эсóк* 103 (3676). *пэсóк* 107 (86), 109 (3676), *пэсóк* 138 (3676).
Спалучэнні з коранем *-песк-*: *пішчáная места* 1 (3676). *пішчáнъйа зімля́* 13 (3676). *пяшчáная* 49 (3676). *пешчыстае пóле* 57 (3676). *пяшчáная зямля́* 66 (3676). *пышчáна* 91 (3676). *пяшчáнае* 130 (86). *пяшчáнае мéсто* 137 (3676).
Адзінкавыя назвы ад таго ж кораня: *піскавáтка* 2 (3676), *пяшчáнка* 68 (3676). *пяшчáніца* 53 (86). *пысіца* 112 (3676). *пяшчóнік* 9 (3676). *пяшчáннікі* (толькі мн. лік) 53 (86). *жоўтапéсак* 120а (3676).
Адзінкавыя: *вывыюха* 131 (86). *горá* 133 (3676). *жаўтапёс* 69 (3676). *жаўця́к* 69 (3676). *жвір* 55 (86). *жвірэ́ўнік* 2 (86). *ігрышчэ* 136 (86). *лысіца* 112 (3676). *няўдóбія* 78 (86). *пéляка (там пéляка, нічога не расце)* 68 (86). *пустальгá* 53 (86). *пусціня́ (пусціня́, нічога не расцець)* 1 (86). *развéй* 1 (86). *рэ́жэ^ацъ (жоўты пясок, што там будэ, ек там самэ́^ей рэ́жэ^ацъ)*. *чвірáк* 26 (86). *чвырэ́ц* (86) 86.
Адведзены: *багнішчэ месца дзе расце сасоннік, багун, мох* 133 (3676).
Адсутнасць назвы: 5, 12, 17, 22, 28, 30, 34, 38, 40, 43, 44, 46, 47, 58, 61, 64, 70, 72, 76, 80, 99, 101, 115, 119, 120а, 137.

Заўважаныя памылкі ў 1 томе

Старонка, карта	Радок	Надрукавана	Павінна быць
С. 2	13 зверху	...карты № VII–XV,...	... карты № VIII–XV,...
С. 30 і к. № XI	Загаловак	...(у складзе Вялікага княства Літоўскага)	... (у складзе Вялікага княства Літоўскага і Рэчы Паспалітай)
С. 30	1 знізу	...С. 112–113;...	...С.100–101, уклейка;...
С. 70 і к. № 137	Загаловак	Адросткі пер'яў пасля лінькі: асны, пішпяні...	Адросткі пер'яў пасля лінькі: асны, шпяні...

ІНДЭКС

А

Б

В

Г

Д

Е

Ж

З

I

Й

К

Л

О

П

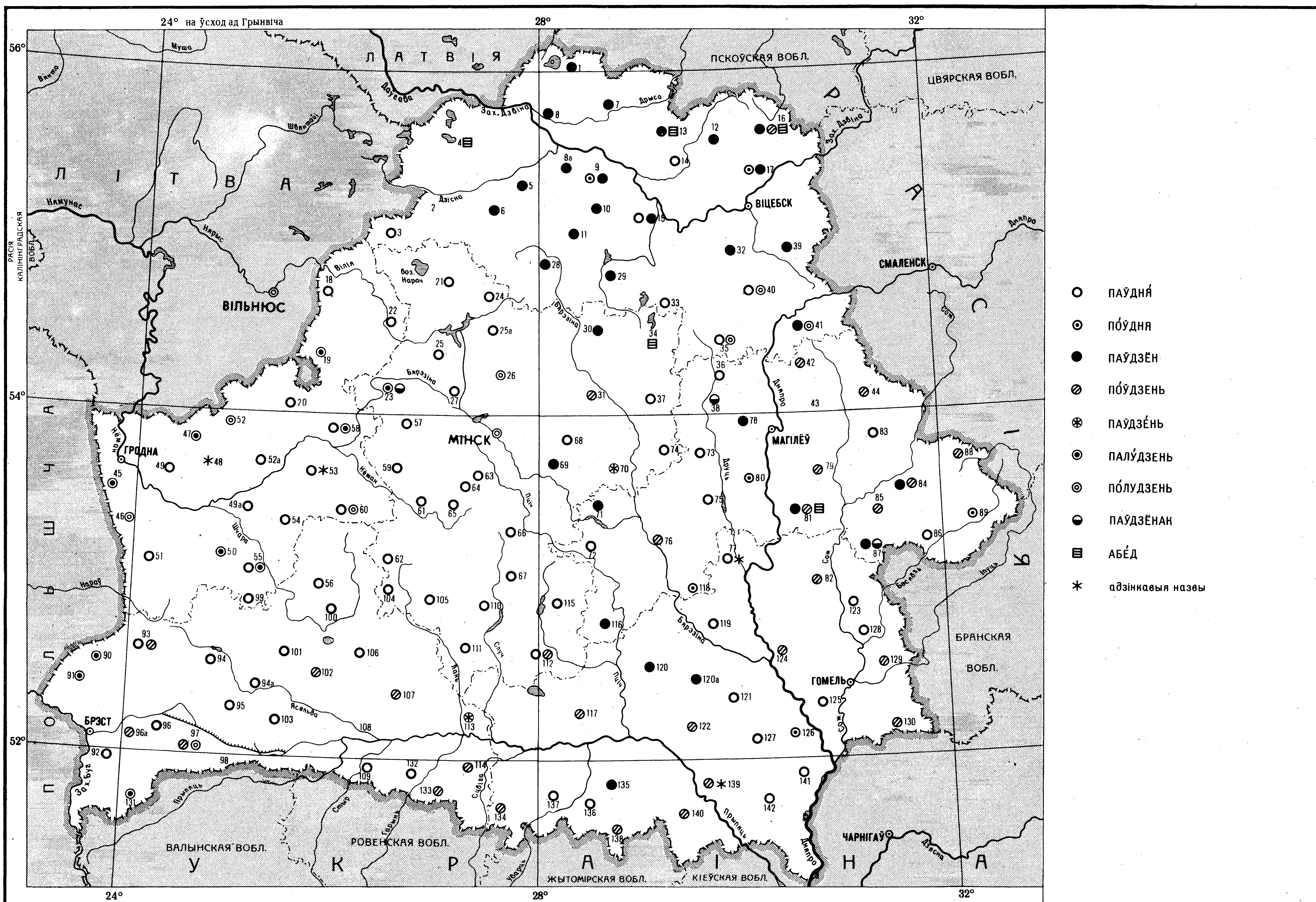
Т

Ш

Ю

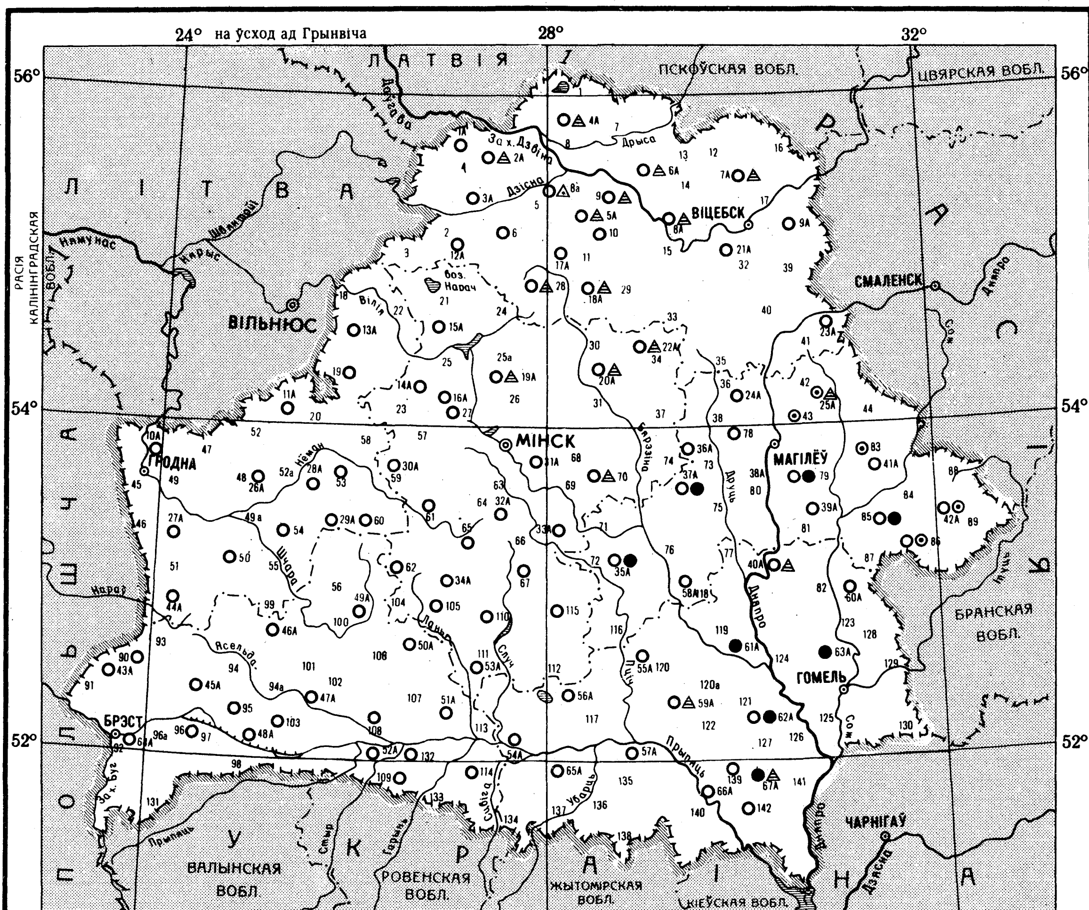
Я

ПОЎДЗЕНЬ (палова дня) Карта № 1

1:3 000 000

МЕСЯЦ (нябеснае свяціла) | Карта №2

МЕ́СЯЦ

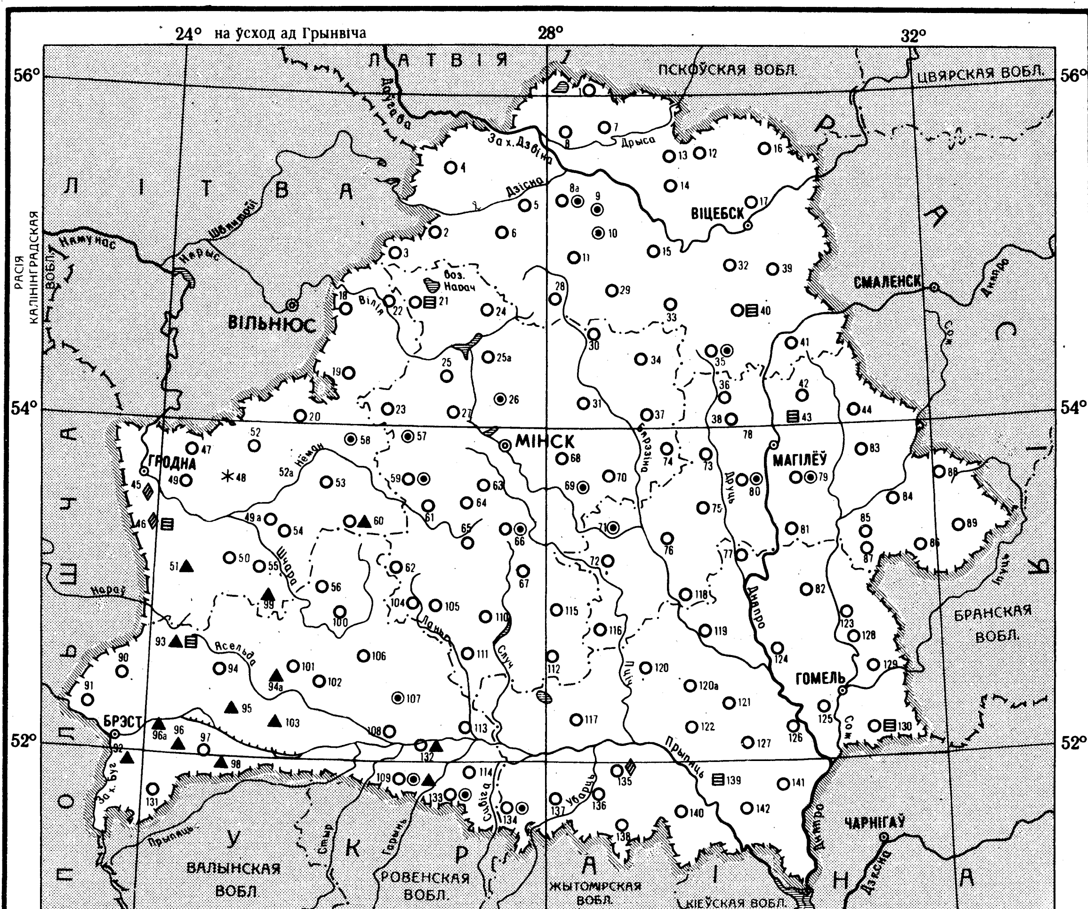
МЕ́СІК

МЕ́СЯЧКА

ЛУНА́

ЛУ́НІЯ

1:5 000 000

○ МАЛАДЗІК

◉ МАЛАДЗІЧОК

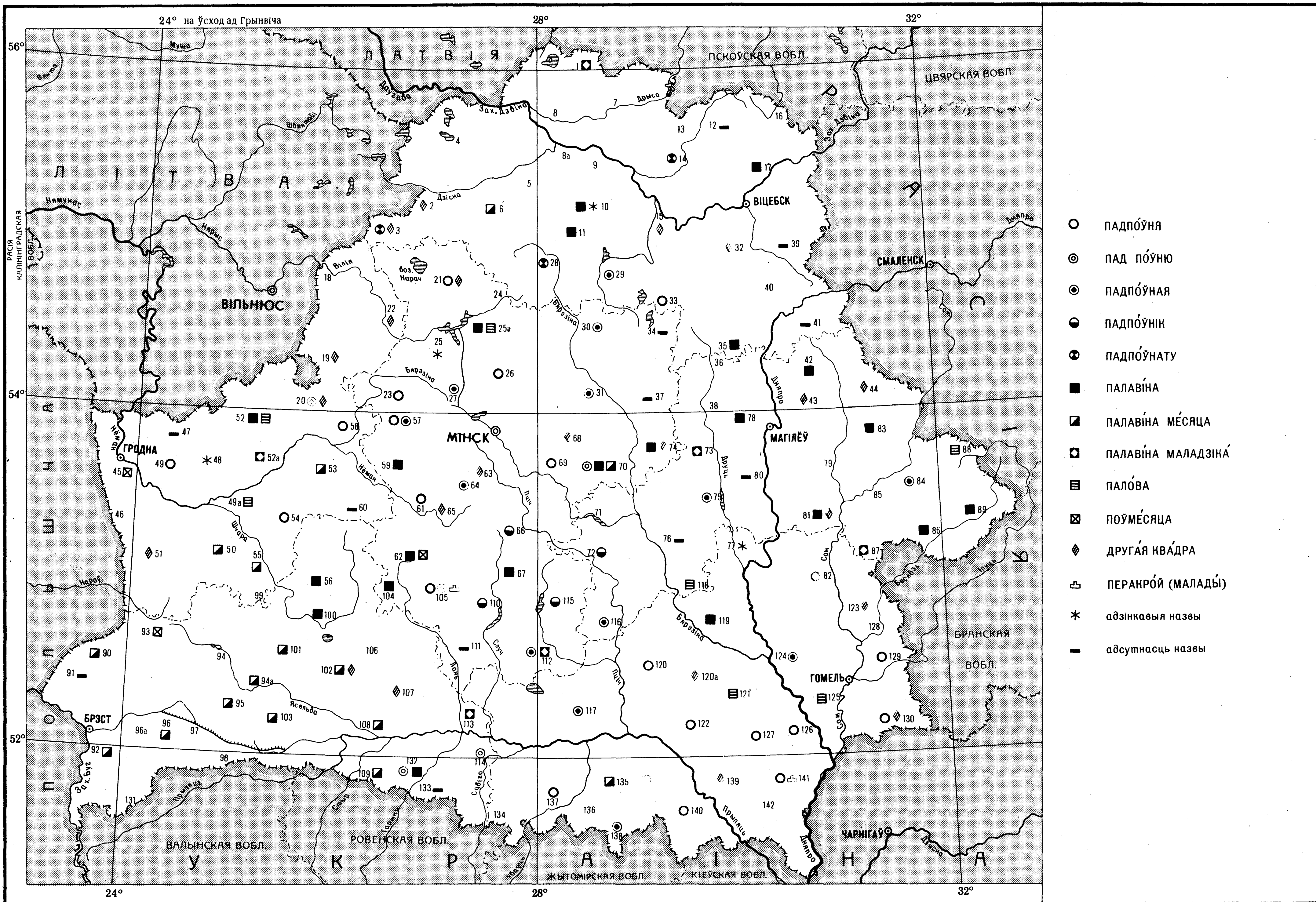
▲ МАЛАДЫ МЕСЯЦ

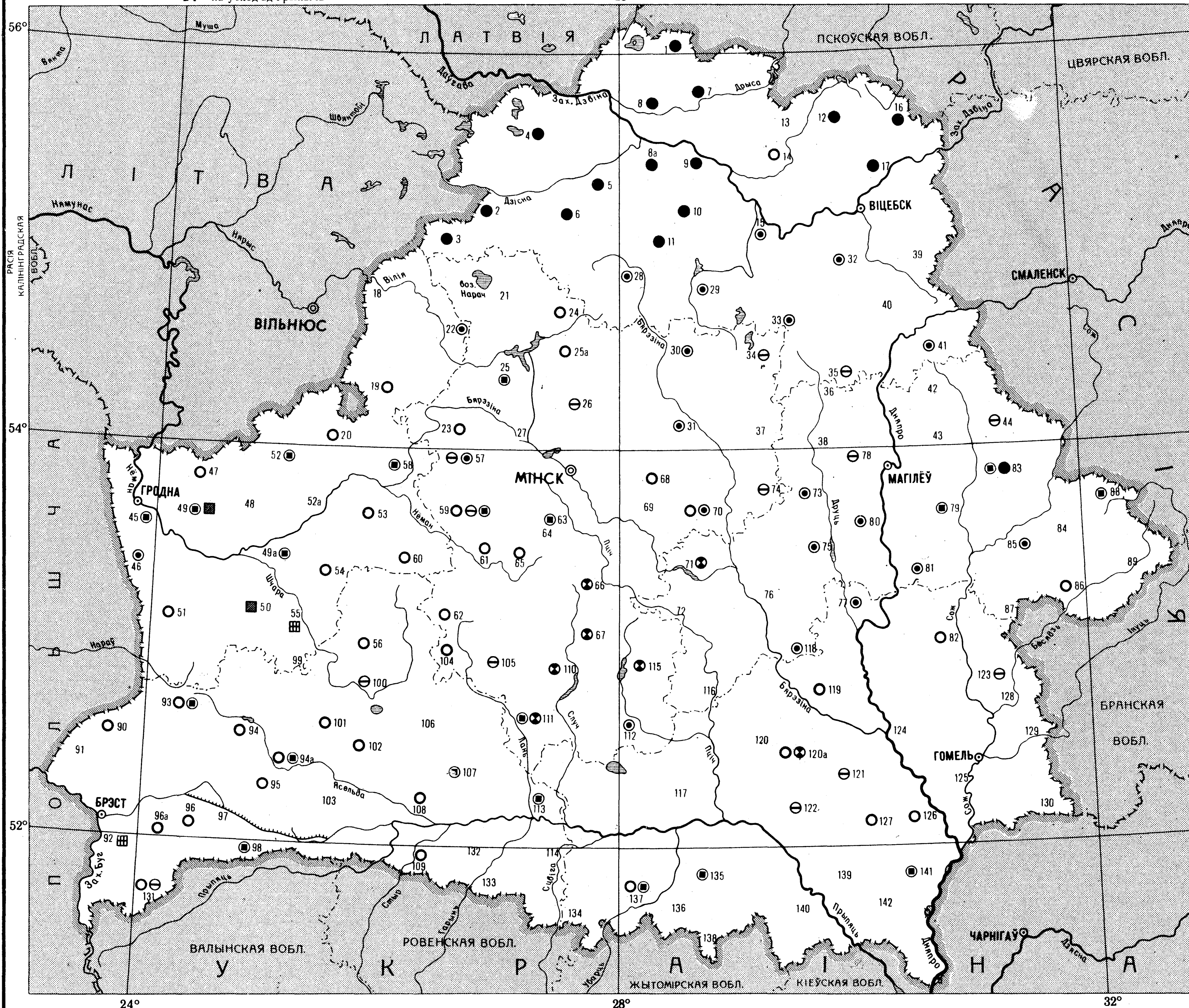
◈ НОВЫ МЕСЯЧЫК

⊟ ПЕРШАЯ КВАДРА

* адзінкавыя назвы

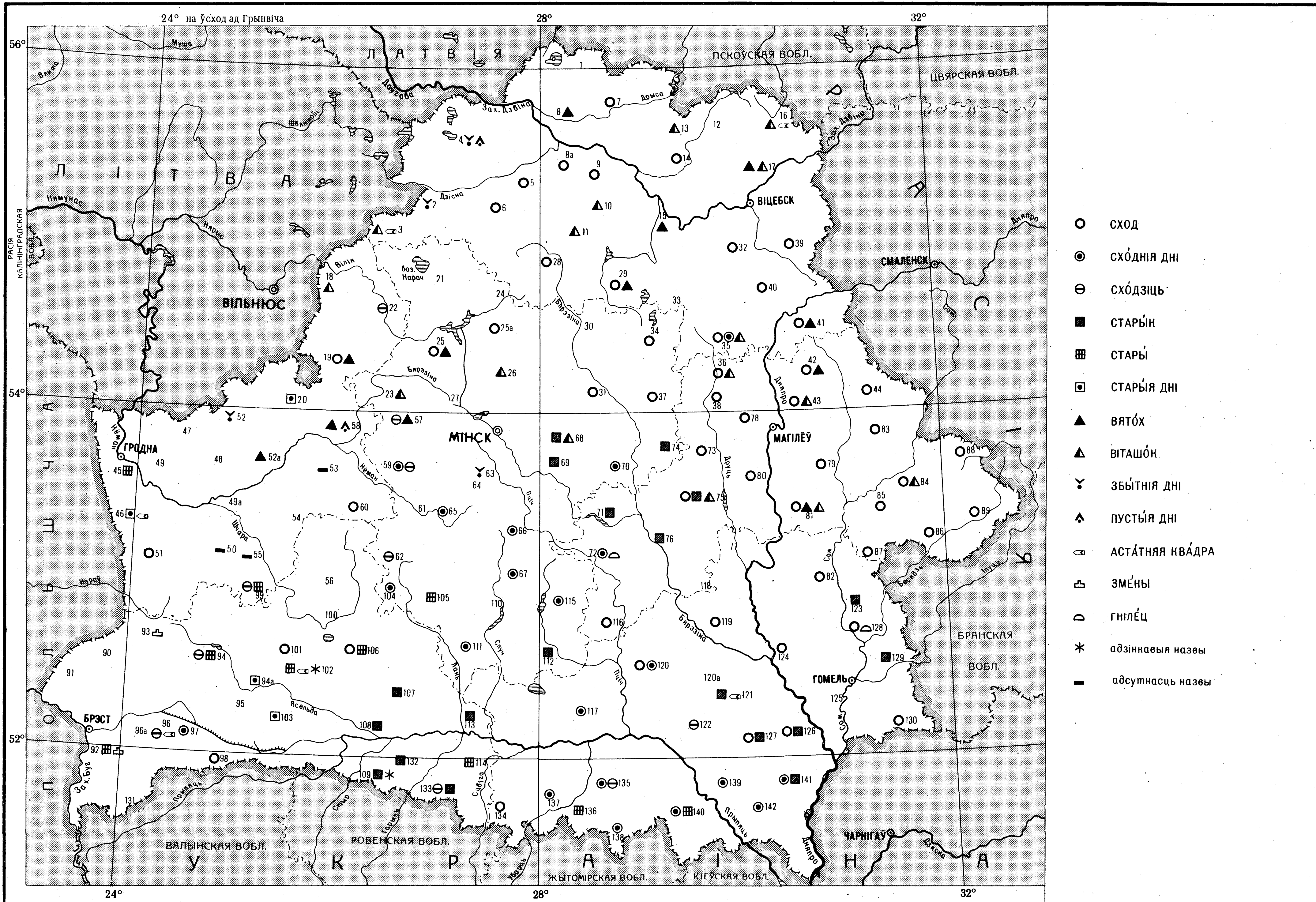
1:5 000 000

ПАДПО́ЎНЯ
ПАД ПО́ЎНЮ
ПАДПО́ЎНАЯ
ПАДПО́ЎНІК
ПАДПО́ЎНАТУ
ПАЛАВІ́НА
ПАЛАВІ́НА МЕ́СЯЦА
ПАЛАВІ́НА МАЛАДЗІКА́
ПАЛО́ВА
ПОЎМЕ́СЯЦА
ДРУГА́Я КВА́ДРА
ПЕРАКРО́Й (МАЛАДЫ́)
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча
1:3 000 000

ПОЎНЯ
ПОЎНА
ПОЎНАЕ
ПОЎНЫ МЕСЯЦ
ПОЎНАТА
ПОЎНІК
КРУГЛЫ МЕСЯЦ
ЦЭЛЫ МЕСЯЦ

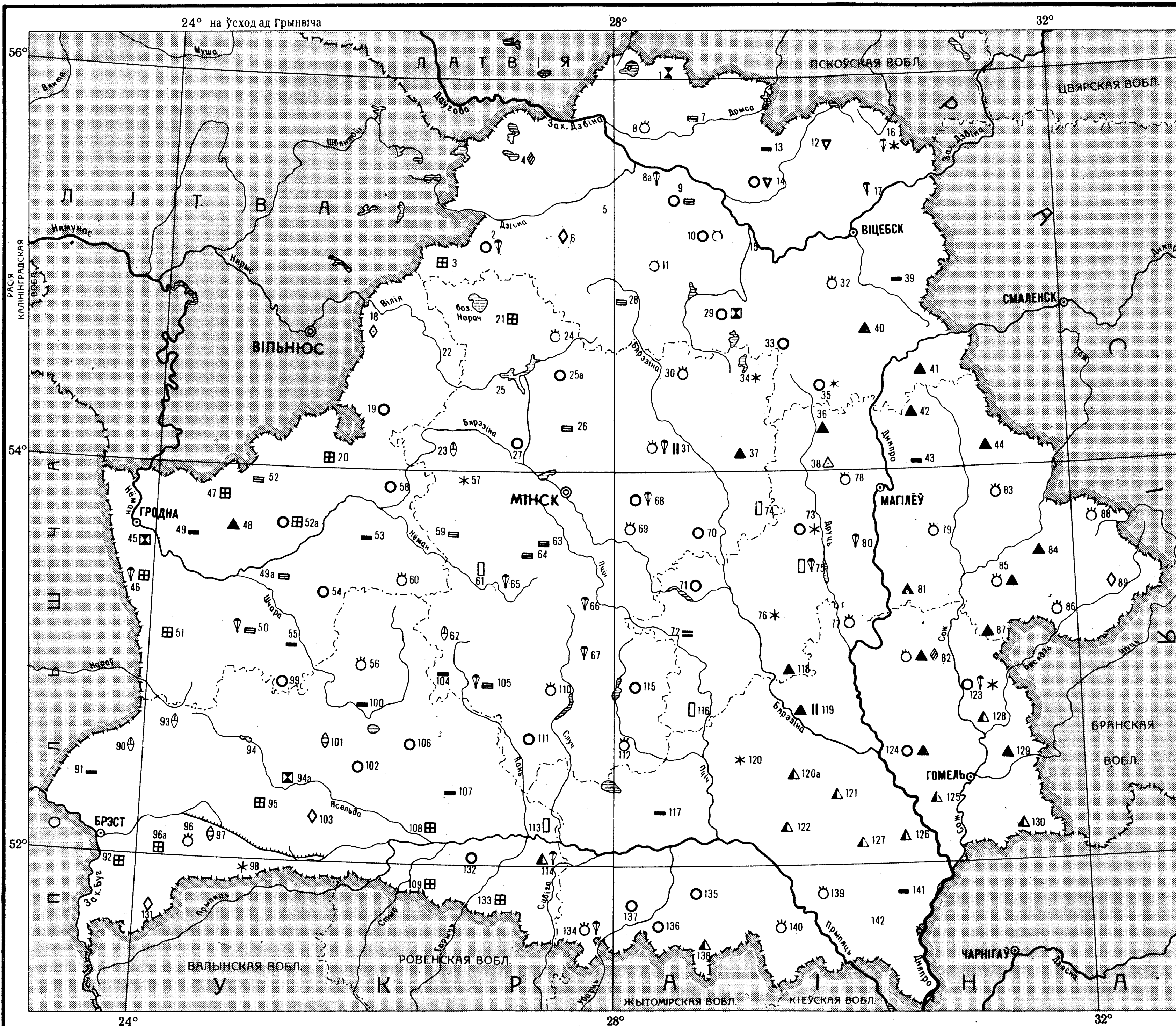
1:3 000 000

сход
сходнія дні
сходзіць
старык
стары
старыя дні
вятох
віташок
збытнія дні
пустыя дні
астатняя квадра
змены
гнілец
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы

1:3 000 000

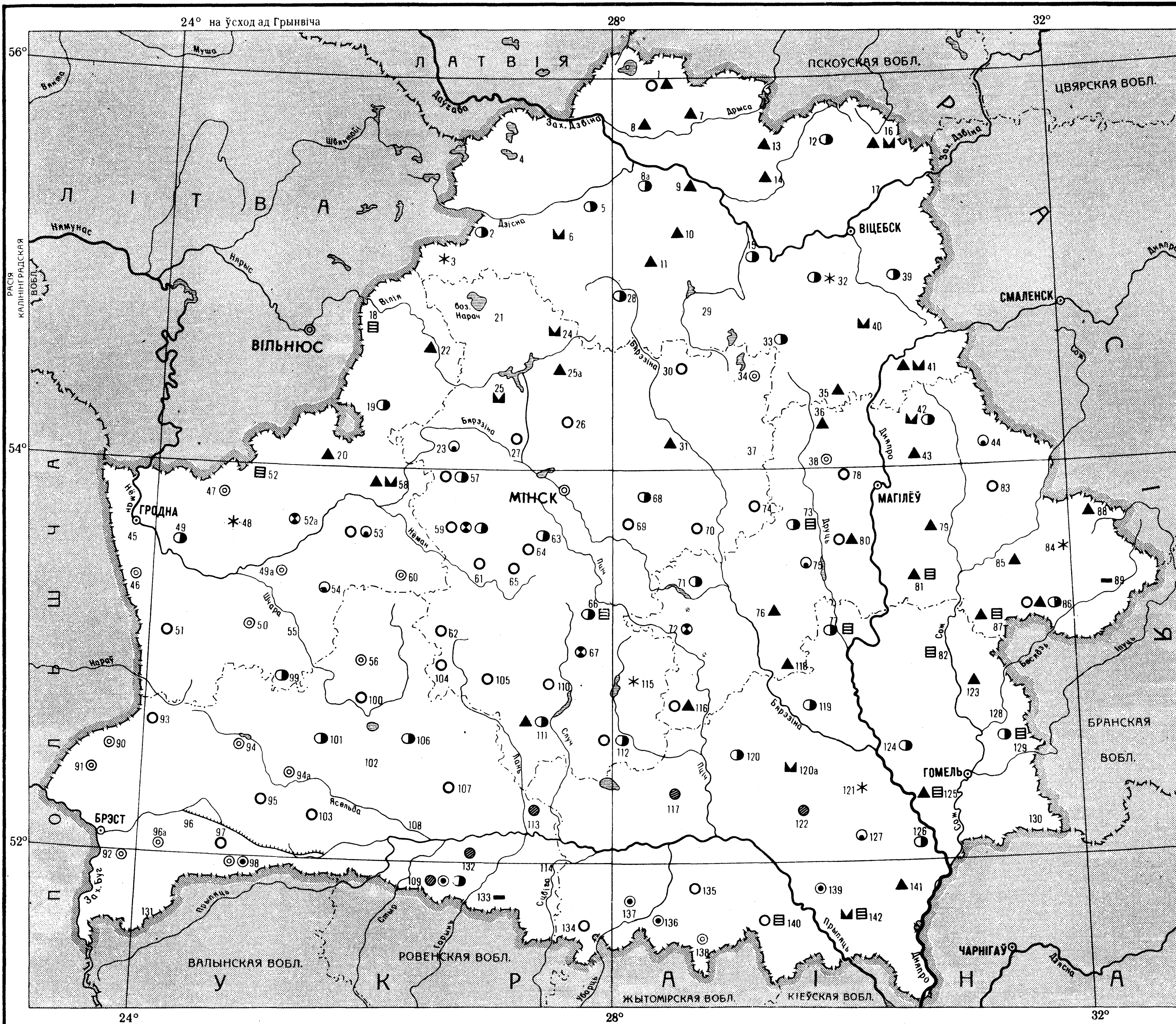
- ● со́нейка
- ◐ со́ненька
- ⊖ со́нека
- со́нечка
- ○ со́ўнейка
- ⦶ со́ўненька
- ⊖ со́ўнека
- со́ўнушка
- ⊜ сло́нейка
- ⊕ сло́ненька
- сло́нечка
- ⊙ адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

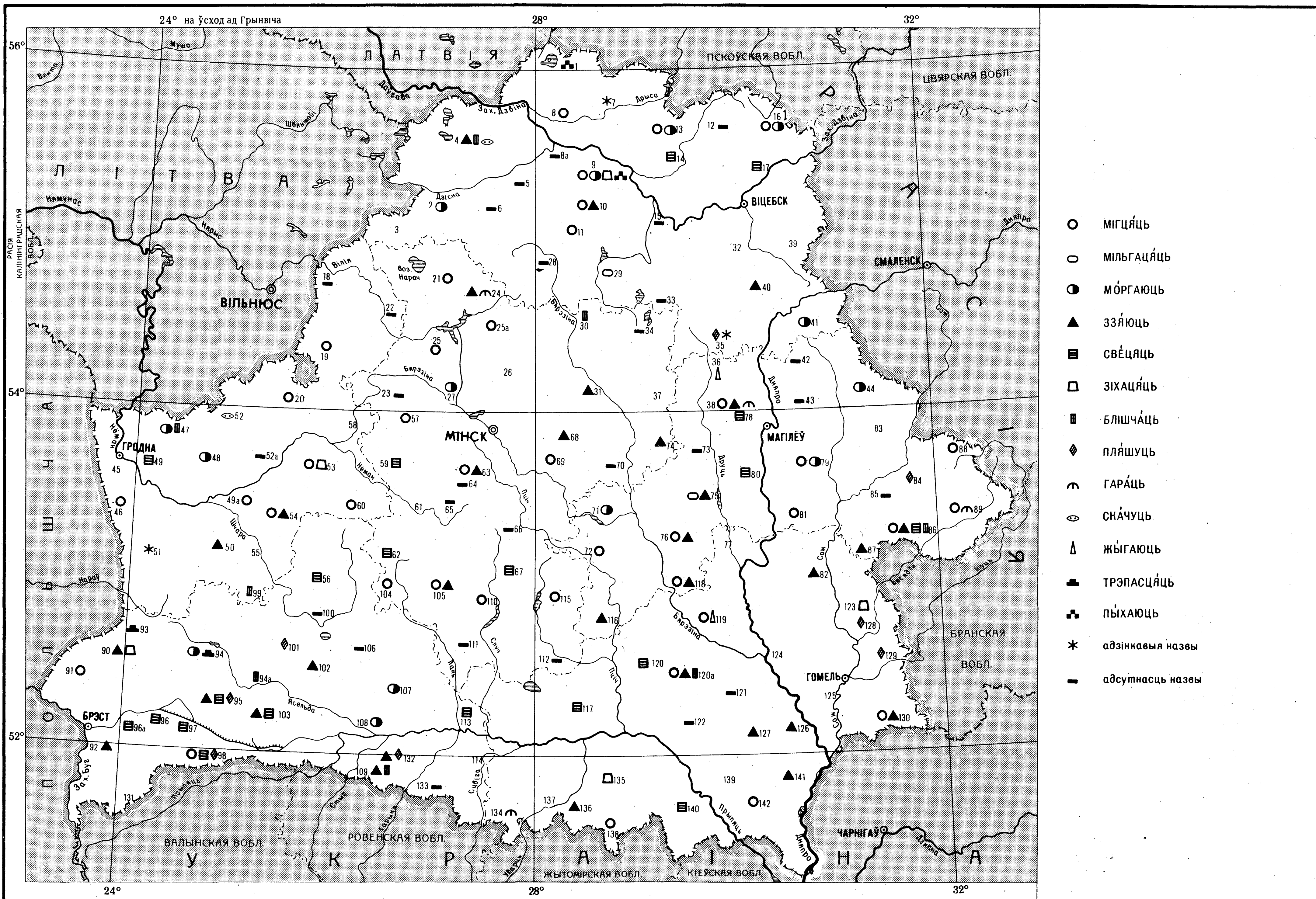
- Мядзведзіца
- Вялікая Мядзведзіца
- Вісажар
- Валасажар
- Сажор
- Валосы
- Стажары
- Коўш
- Воз
- Калясніца
- Калёсы
- Гражуля Колы
- Конь
- Воз і конь
- Касцы
- Касары
- Сітка
- Сямізвездзіца
- Сямярычка
- адзінкавыя назвы
- адсутнасць фіксацыі

1:3 000 000

ЗО́РНАЕ НЕ́БА
ЗО́РНА
ЗО́РКАЕ НЕ́БА
ЗО́РКО
ЗО́РАЧНАЕ НЕ́БА
ЗО́РЫСТАЕ НЕ́БА
ЗВЁЗДНАЯ НЕ́БА
ВЫ́ЗВЕЗДЗІЛА
МНО́ГА ЗО́РАК
Я́СНАЯ НЕ́БА
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы

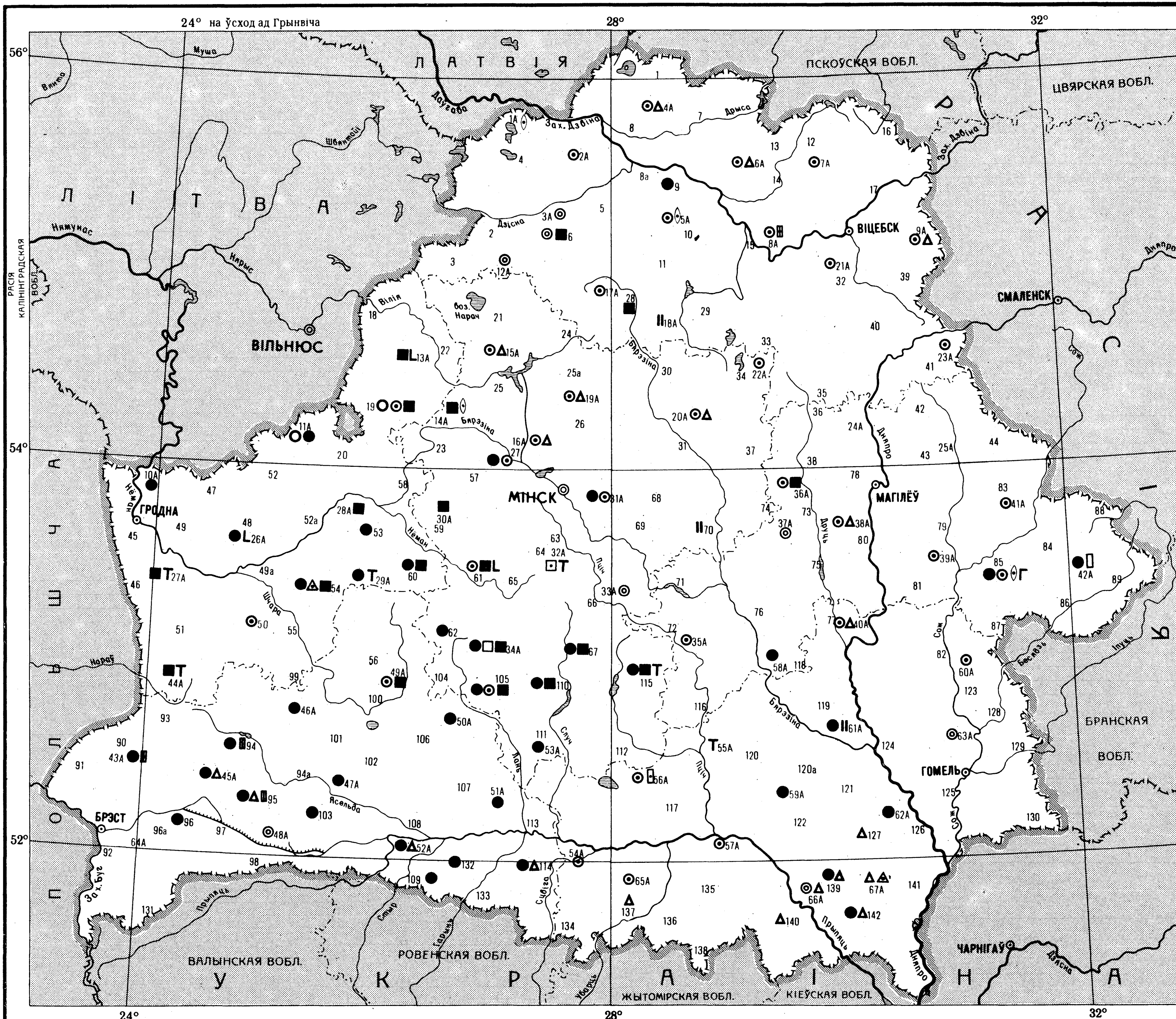
1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
ПОЛЬШЧА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Дзісна
Дрыса
Нёман
Вілія
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Зах. Буг
Шчара
Ясельда
Случ
Пціч
Друць
Бесядзь
Іпуць
Дзясна
Стыр
Гарынь
Убарць
Мушa
Віnta
Швянтоі
Нярыс
Нямунас
Воз. Нарач
МІГЦЯ́ЦЬ
МІЛЬГАЦЯ́ЦЬ
МО́РГАЮЦЬ
ЗЗЯ́ЮЦЬ
СВЕ́ЦЯЦЬ
ЗІХАЦЯ́ЦЬ
БЛІШЧА́ЦЬ
ПЛЯ́ШУЦЬ
ГАРА́ЦЬ
СКА́ЧУЦЬ
ЖЫГАЮЦЬ
ТРЭПАСЦЯ́ЦЬ
ПЫ́ХАЮЦЬ
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы

1:3 000 000

ЛЕКСЕМЫ З КАРАНЯМІ *МЬРКЪ/*МОРКЪ

Карта № 11

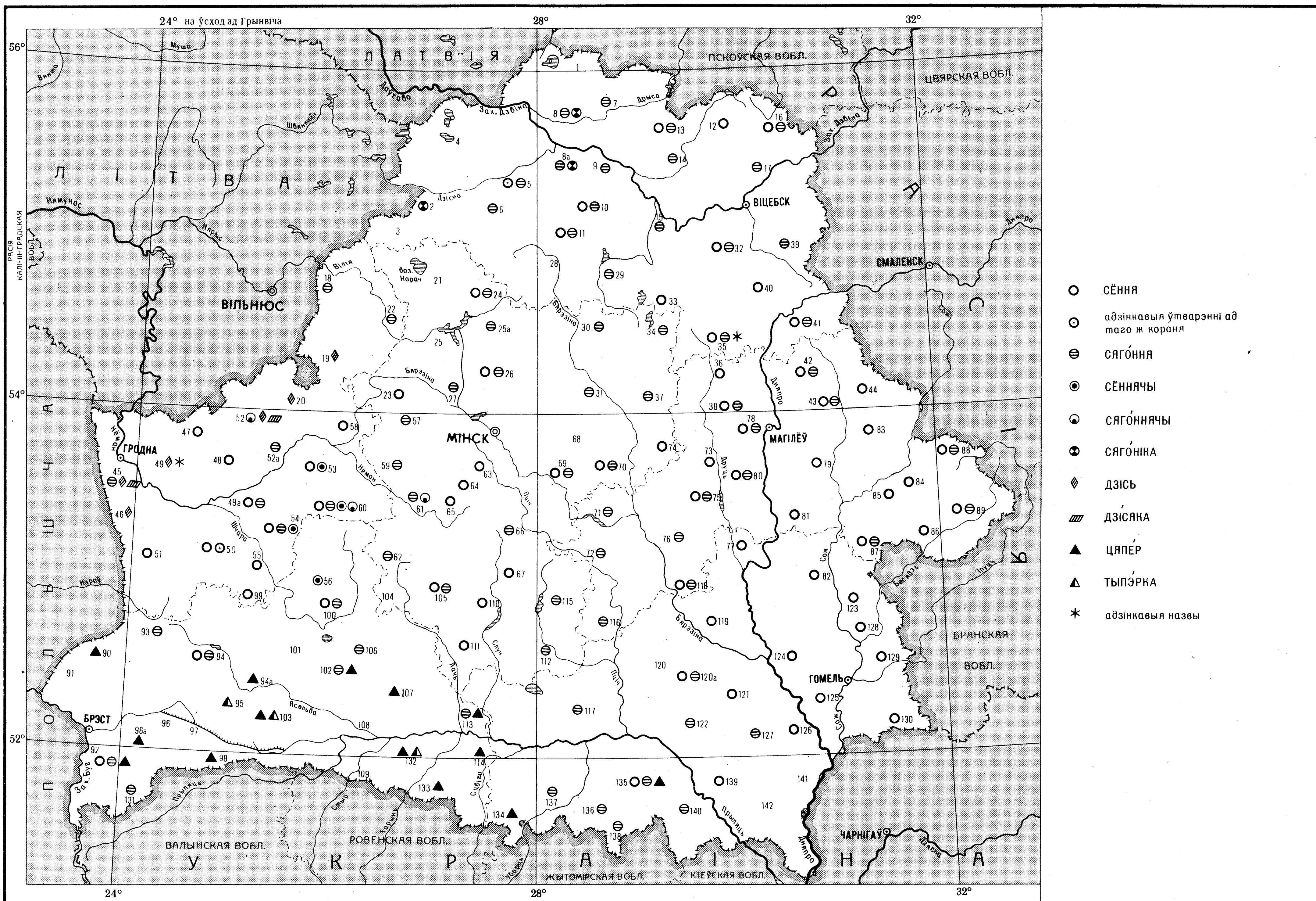
Словы якія паходзяць ад каранёў *МЬРКЪ / *МОРКЪ

- ○ словы з асновай МЕРК-
- ● словы з асновай З-МЕРК-
- ◎ словы з асновай С-МЕРК-
- ◎ словы з асновай СУ-МЕРК-
- △ словы з асновай МРАК-
- ◬ словы з асновай СУ-МРАК-
- □ словы з асновай МРОК-
- ■ словы з асновай З-МРОК-
- ⊡ словы з асновай СУ-МРОК-
- ▯ словы з асновай МАРОК-
- ▯ словы з асновай СУ-МАРОК-
- ▮ словы з асновай ПА-МАРОК-
- ▮ словы з асновай ОБ-МАРОК-
- ⦾ словы з асновай СУ-МЕРАК

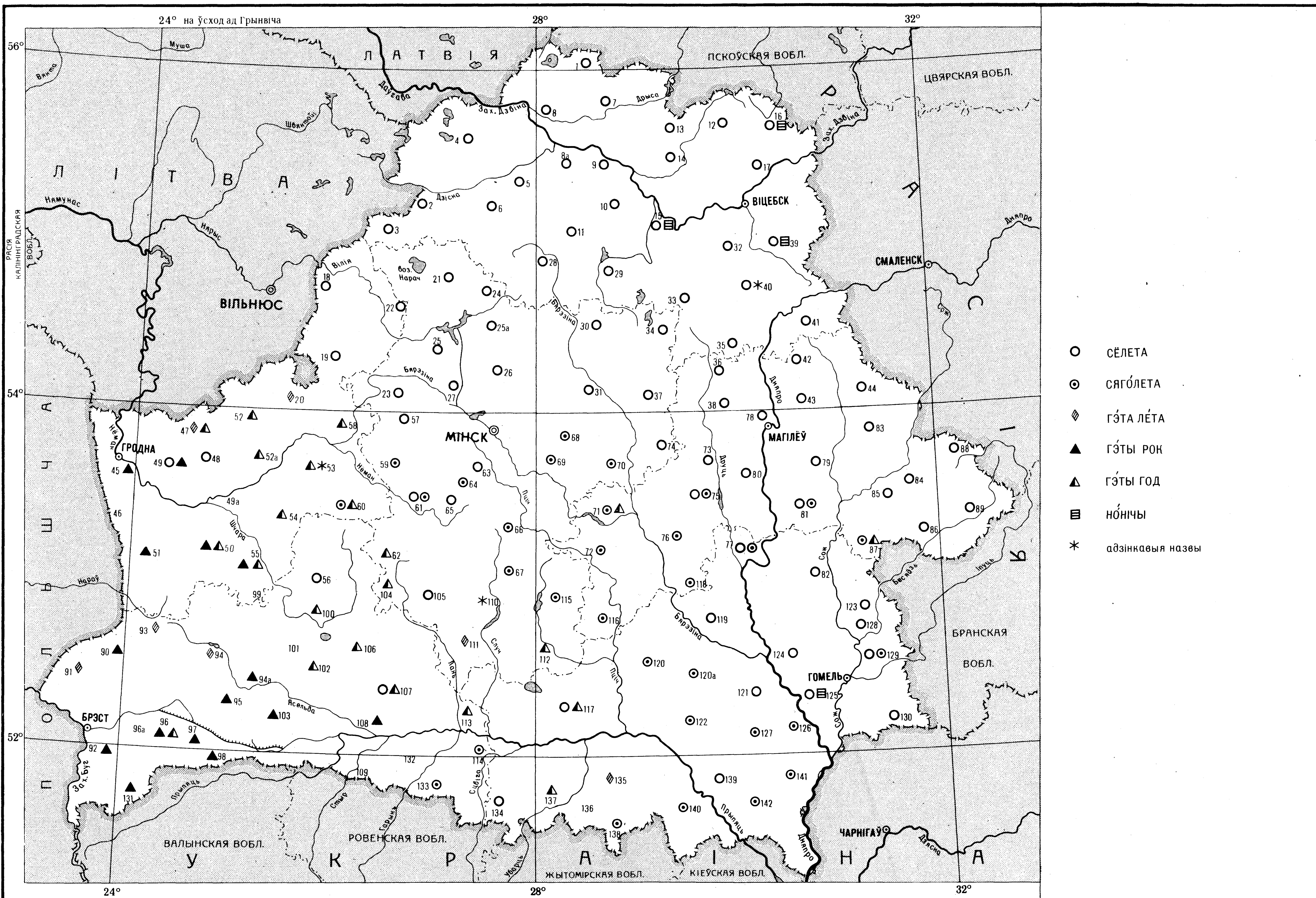
Словы з іншымі каранямі, якія абазначаюць надыход цемнаты

- Т словы з асновай СУ-ТОН-
- L словы з каранямі -ШЭР-, ШАР-
- Г словы з коранем -СЕР-
- II словы з коранем -ЦЕМ-

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Дзісна
Вілія
Нёман
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Случ
Пціч
Ясельда
Шчара
Друць
Іпуць
Беседзь
Горынь
Стыр
Зах. Буг
Нямунас
Нярыс
Вой. Нарач
СЁННЯ
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
СЯГОННЯ
СЁННЯЧЫ
СЯГОННЯЧЫ
СЯГОНІКА
ДЗІСЬ
ДЗІСЯКА
ЦЯПЕР
ТЫПЭРКА
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

СЁЛЕТА
СЯГОЛЕТА
ГЭТА ЛЕТА
ГЭТЫ РОК
ГЭТЫ ГОД
НОНІЧЫ
адзінкавыя назвы
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
ГРОДНА
БРЭСТ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча

28°

32°

56°

54°

52°

ЛАТВІЯ

ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.

ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.

ЛІТВА

РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.

ВІЛЬНЮС

ВІЦЕБСК

СМАЛЕНСК

РАСІЯ

МІНСК

ГРОДНА

МАГІЛЁЎ

ПОЛЬШЧА

БРАНСКАЯ ВОБЛ.

ГОМЕЛЬ

БРЭСТ

ЧАРНІГАЎ

ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.

РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.

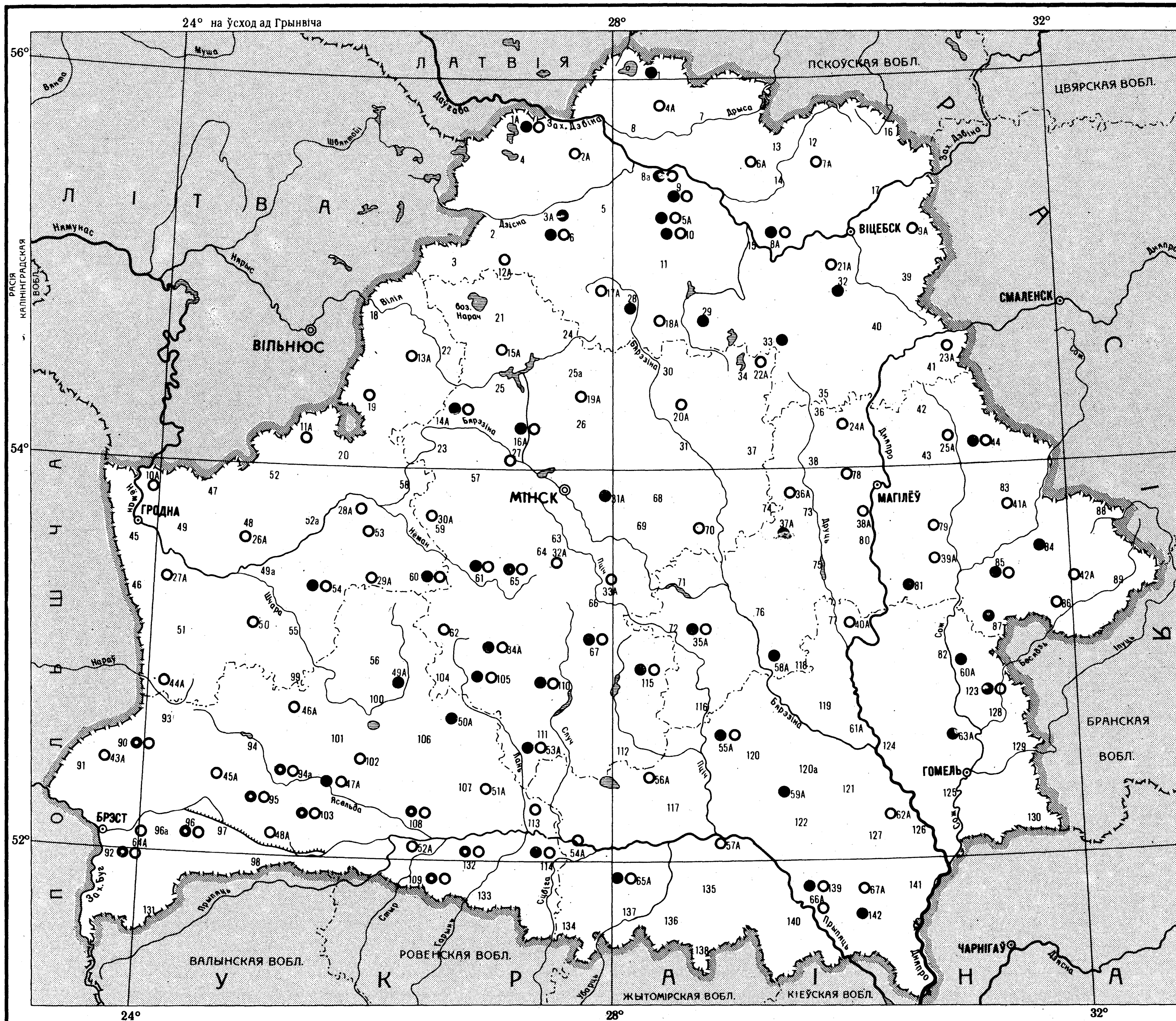
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.

КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.

УКРАІНА

- ○ ЛЕ́ТАСЬ
- ◎ ЛЕ́ТАСЯ
- ◒ УЛЕ́ТАСЬ
- ⊘ ЛІ́ТЮСЬ
- ◎ УЛІ́ЦЮСЯ
- ◉ ЛЕ́ТАШНІ ГОТ
- ▲ ТАКРО́К
- ▤ ПРО́ШЛЫ ГОД
- ▦ ТОЙ ГОД
- ⊠ ЛО́НСКІ ГОТ
- ✳ адзінкавыя назвы

ULETKU legend:
- ● УЛЕ́ТКУ
- ◉ УЛЕ́ТА
- ○ ЛЕ́ТАМ

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча

ЛАТВІЯ

ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.

ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.

ЛІТВА

РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.

ВІЛЬНЮС

ВІЦЕБСК

СМАЛЕНСК

МІНСК

ГРОДНА

МАГІЛЁЎ

ГОМЕЛЬ

БРЭСТ

ЧАРНІГАЎ

БРАНСКАЯ ВОБЛ.

ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.

РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.

ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.

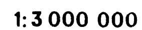
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.

ПОЛЬШЧА

УКРАІНА

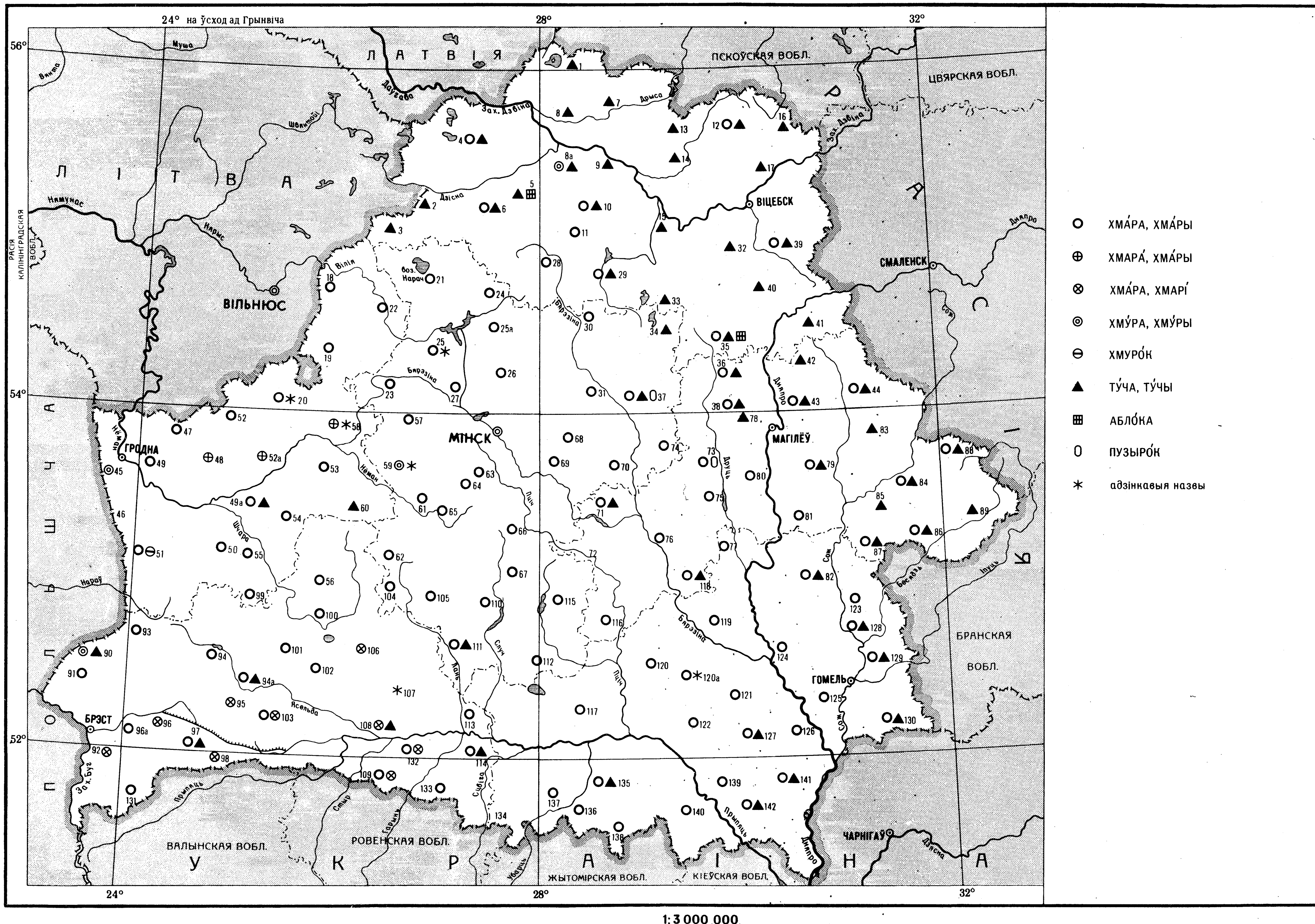
РАСІЯ

- ● узі́мку
- ⊖ узіму́
- ⊙ узі́му
- ○ зімо́й
- ⊛ зімо́ю

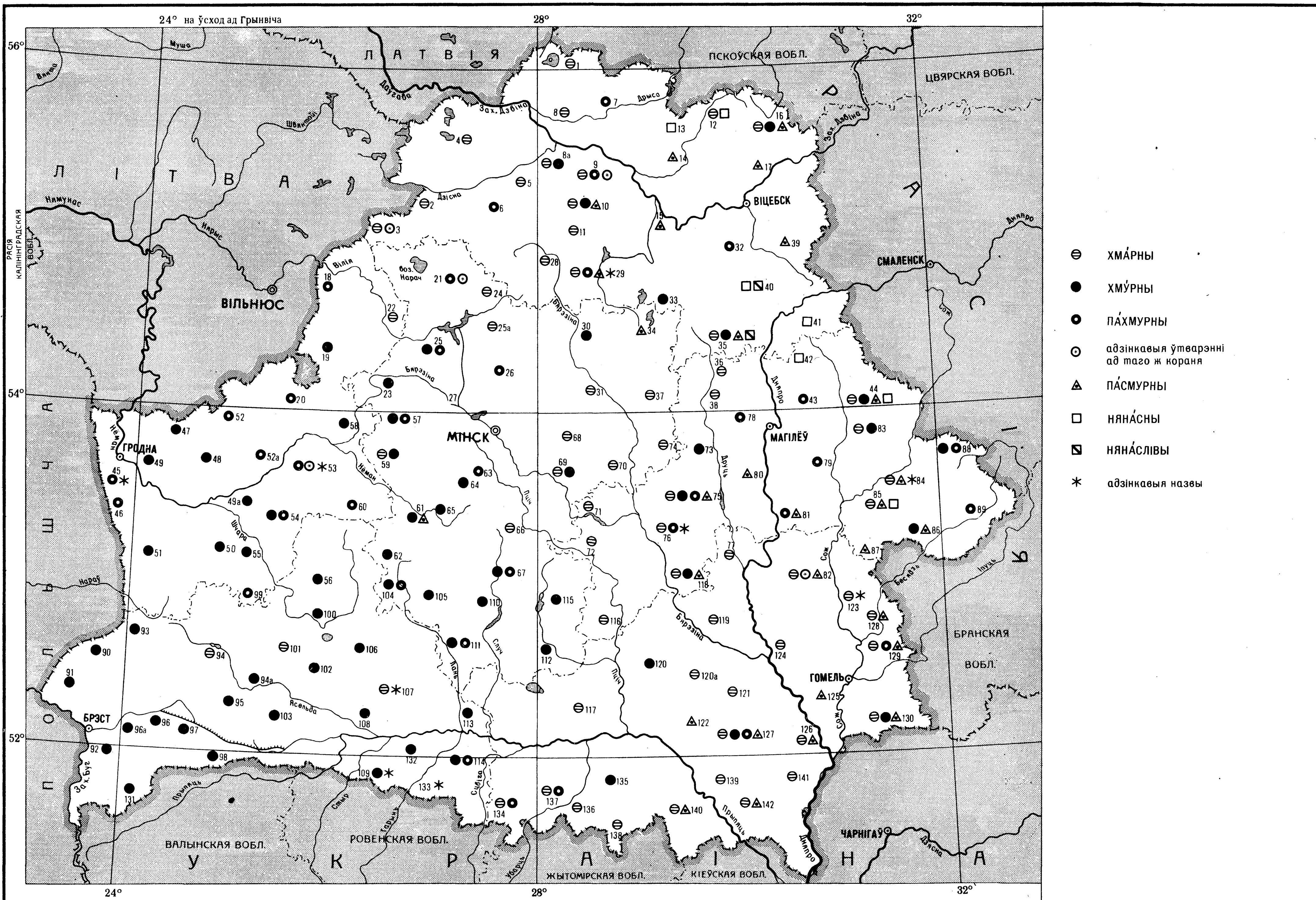

- ○ ВО́БЛАКІ
- ВО́БЛАКА
- АБЛО́КІ
- АБЛО́ЧКА
- АБЛАКІ́
- АБЛАКА́
- ● ВО́БАЛАКІ
- ВО́БАЛАКА
- АБАЛАКІ́
- АБАЛАКА́
- адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
- △ ХМА́РКІ
- ПО́ХМАРКІ
- ПЯРЭ́ХМАРКІ
- БУ́ХМАРКІ
- ▽ ХМУ́РКІ
- ПА́ХМУРКІ
- ⊞ БУГРЫ́
- ПАМЯ́ГІ
- ◇ ТУ́ЧКІ
- * адзінкавыя назвы

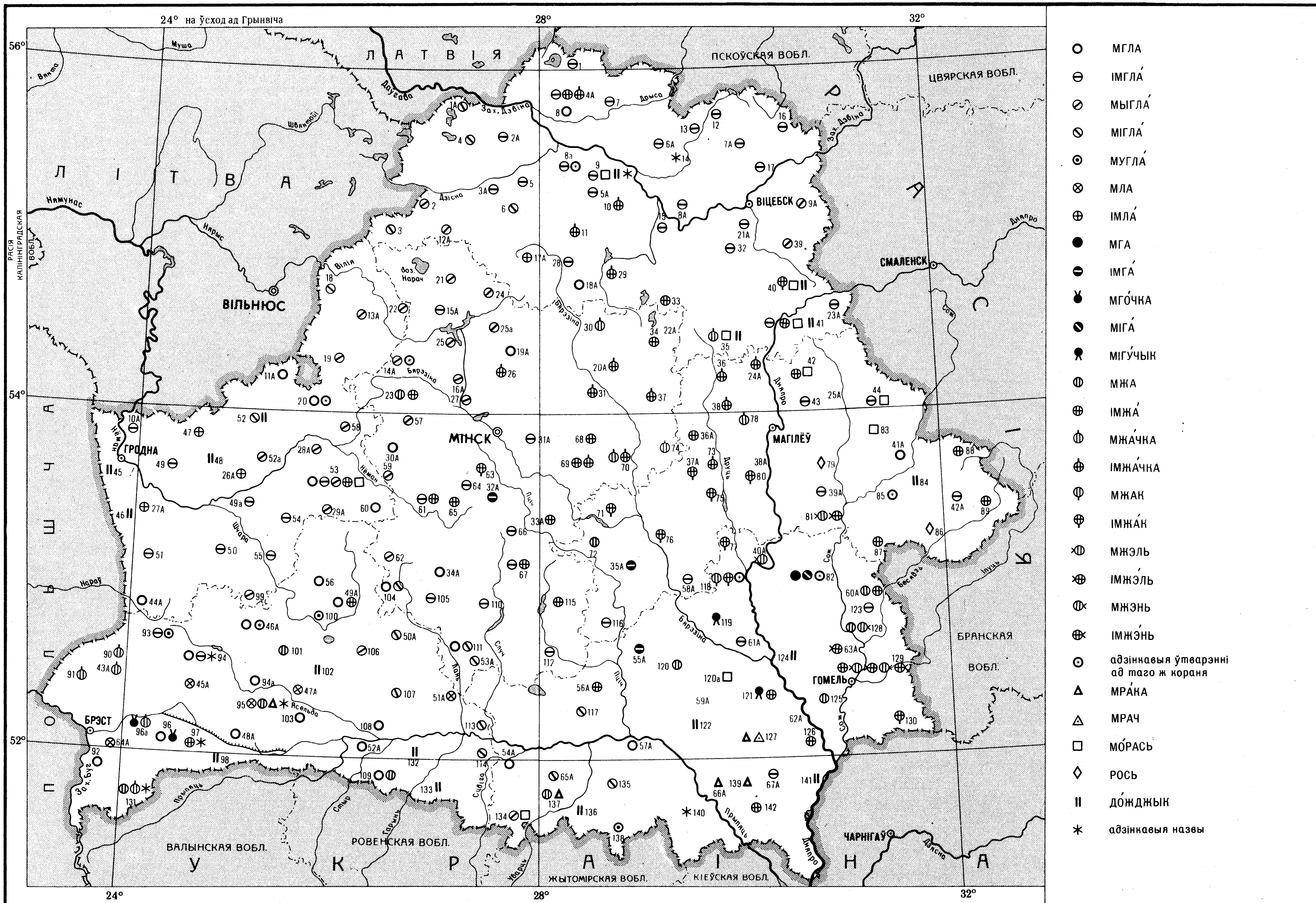

ХМА́РА, ХМА́РЫ
ХМАРА́, ХМА́РЫ
ХМА́РА, ХМАРІ́
ХМУ́РА, ХМУ́РЫ
ХМУРО́К
ТУ́ЧА, ТУ́ЧЫ
АБЛО́КА
ПУЗЫРО́К
адзінкавыя назвы
24° на ўсход ад Грынвіча
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
ВІЛЬНЮС
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.

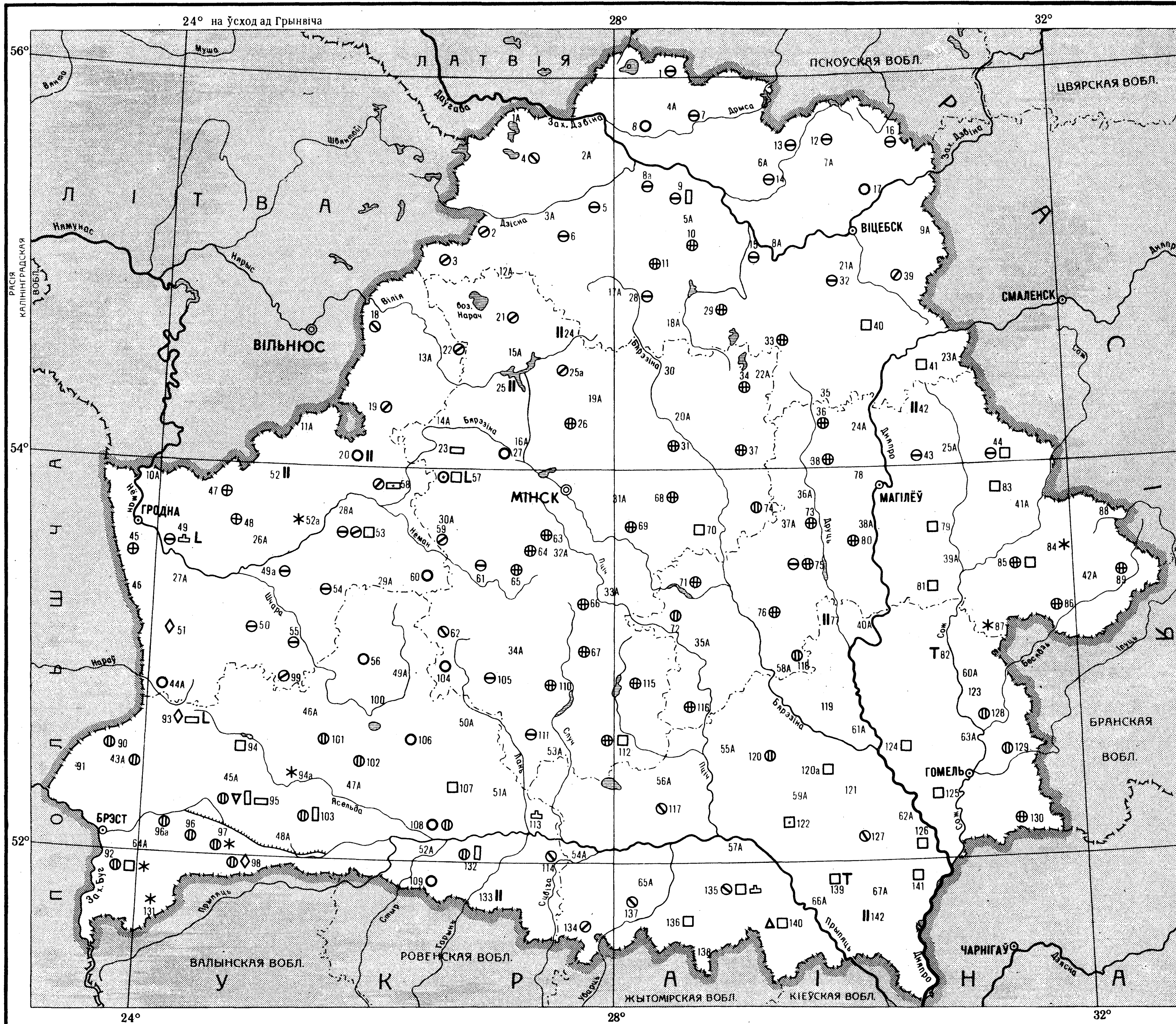
1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нёман
Нарач
Бярэзіна
Друць
Дняпро
Сож
Беседзь
Іпуць
Шчара
Ясельда
Лань
Случ
Пціч
Прыпяць
Зах. Буг
Стыр
Гарынь
Сцвіга
Убарць
Нараў
Муша
Намунас
Нярыс
Швянтоі
Дзясна
ХМА́РНЫ
ХМУ́РНЫ
ПА́ХМУРНЫ
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
ПА́СМУРНЫ
НЯНА́СНЫ
НЯНА́СЛІВЫ
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ
Дзвіна
Даўгава
Дрыса
Вілія
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Нёман
Нямунас
Птіч
Случ
МГЛА
ІМГЛА́
МЫГЛА́
МІГЛА́
МУГЛА́
МЛА
ІМЛА́
МГА
ІМГА́
МГО́ЧКА
МІГА́
МІГУ́ЧЫК
МЖА
ІМЖА́
МЖА́ЧКА
ІМЖА́ЧКА
МЖАК
ІМЖА́К
МЖЭЛЬ
ІМЖЭ́ЛЬ
МЖЭНЬ
ІМЖЭ́НЬ
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
МРА́КА
МРАЧ
МО́РАСЬ
РОСЬ
ДО́ЖДЖЫК
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

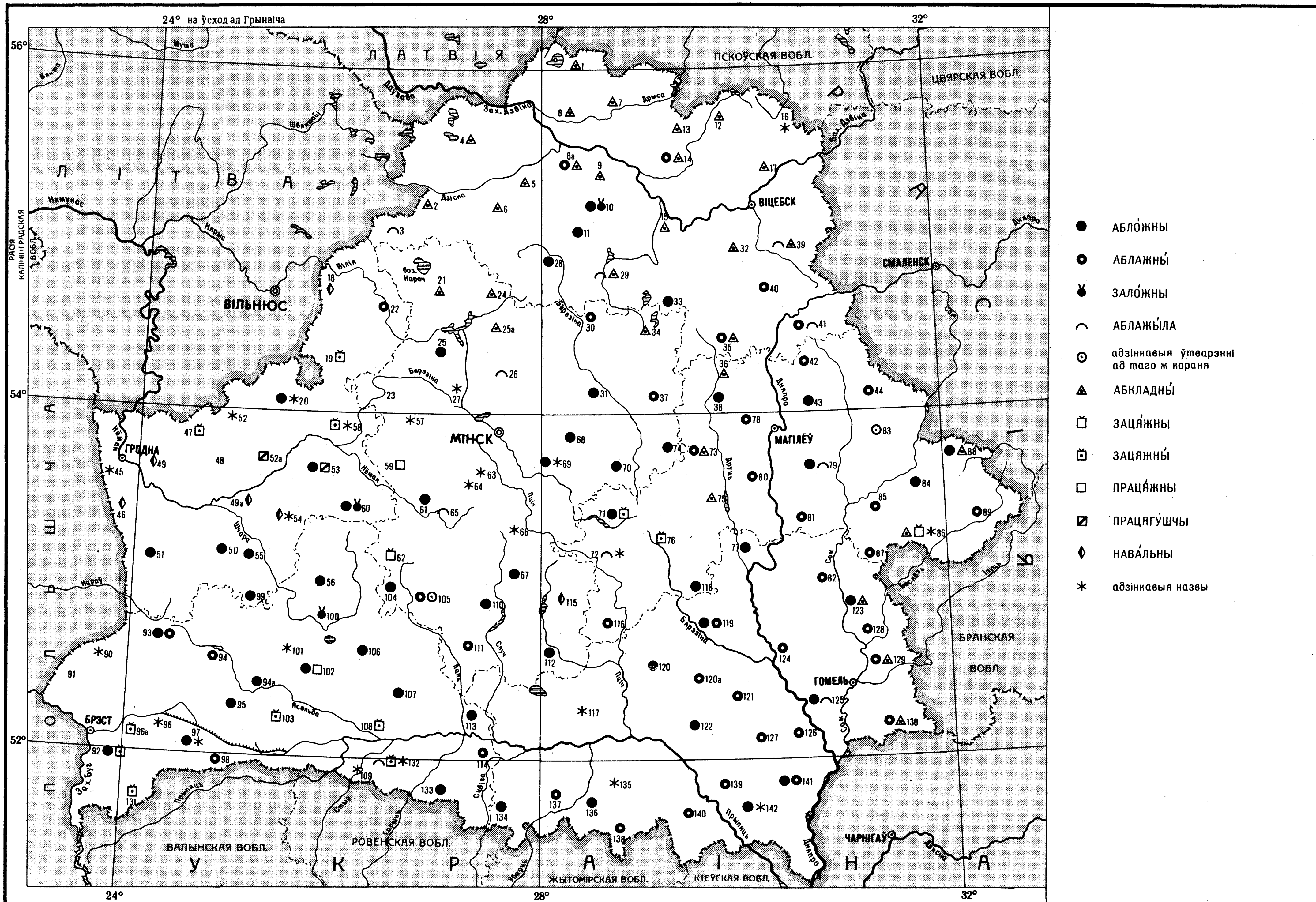

- МГЛІЦЬ
- ІМГЛІ́ЦЬ
- МЫГЛІ́ЦЬ
- МІГЛІ́ЦЬ
- ІМЛІ́ЦЬ
- МЖЫЦЬ
- ІМЖЫ́ЦЬ
- ПАМЫГЛЕ́ЛА
- МРАЧЫ́ЦЬ
- МЯРЧЫ́ЦЬ
- МАРАСІ́ЦЬ
- МАРЭ́ШЫЦЬ
- МАРУ́ЖЫЦЬ
- КУ́РЫЦЬ
- СІПІ́ЦЬ
- ЦЯРУ́СІЦЬ
- ТРУСІ́ЦЬ
- СЫ́ПЛЕ
- МІГАЦІ́ЦЬ
- ІДЗЕ́
- адзінкавыя назвы

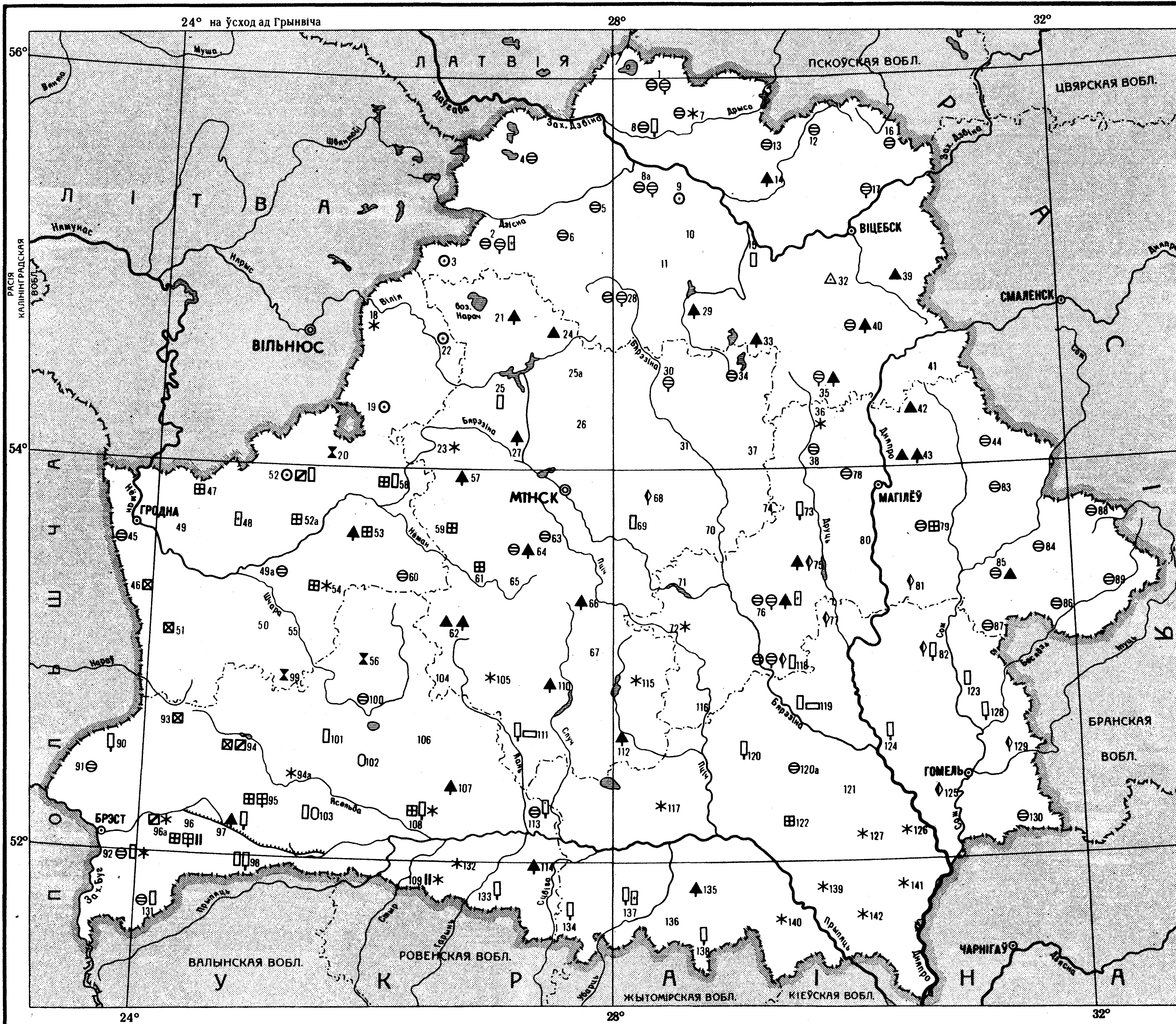
1:3 000 000

АБЛОЖНЫ ДОЖДЖ

Карта № 22

1:3 000 000

- ПЕРАХО́ДНЫ
- (З) ПЕРАХО́ДАМ (І)
- адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
- ПЕРАГО́ННЫ
- (З) ПЕРАГО́НАМ (І)
- НАГО́ННЫ
- ПЕРАЛЁТНЫ
- З ПЕРАЛЁТАМІ
- ПРАЛЁТНЫ
- НАЛЁТНЫ
- ПЕРАВА́ЛНЫ
- ПЕРАВА́ЛАМ (І)
- ПЕРАРЫ́ЎНЫ
- (З) ПЕРАРЫ́ВАМ (І)
- адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
- З ПЕРАПЫ́НКАМІ
- ПЕРАЛІ́ЎНЫ
- ЧА́ТАМІ
- СВІННЯ́ЧЫ
- адзінкавыя назвы

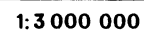
1:3 000 000

- ЛІ́ВЕНЬ
- ЗАЛІВЕ́НЬ
- ЗАЛІ́ВА
- ПАЛІВЕ́НЬ
- ЛЕ́Я
- УЛЕ́Я
- ПРАЛО́Й
- ПОЛО́Й
- адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
- ПРАРО́Й
- НАВАЛЬНІ́ЦА
- ОПЛА́ВА

1:3 000 000

- ● заліўны́
- ○ ліўны́
- ⊘ лі́ўневы
- ⊙ уле́ўны
- ◎ улі́ўны
- праліўны́
- прало́йны
- пало́йны
- ▲ нава́лны
- △ нава́льны
- навальні́чны
- ✱ адзінкавыя назвы

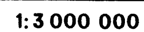

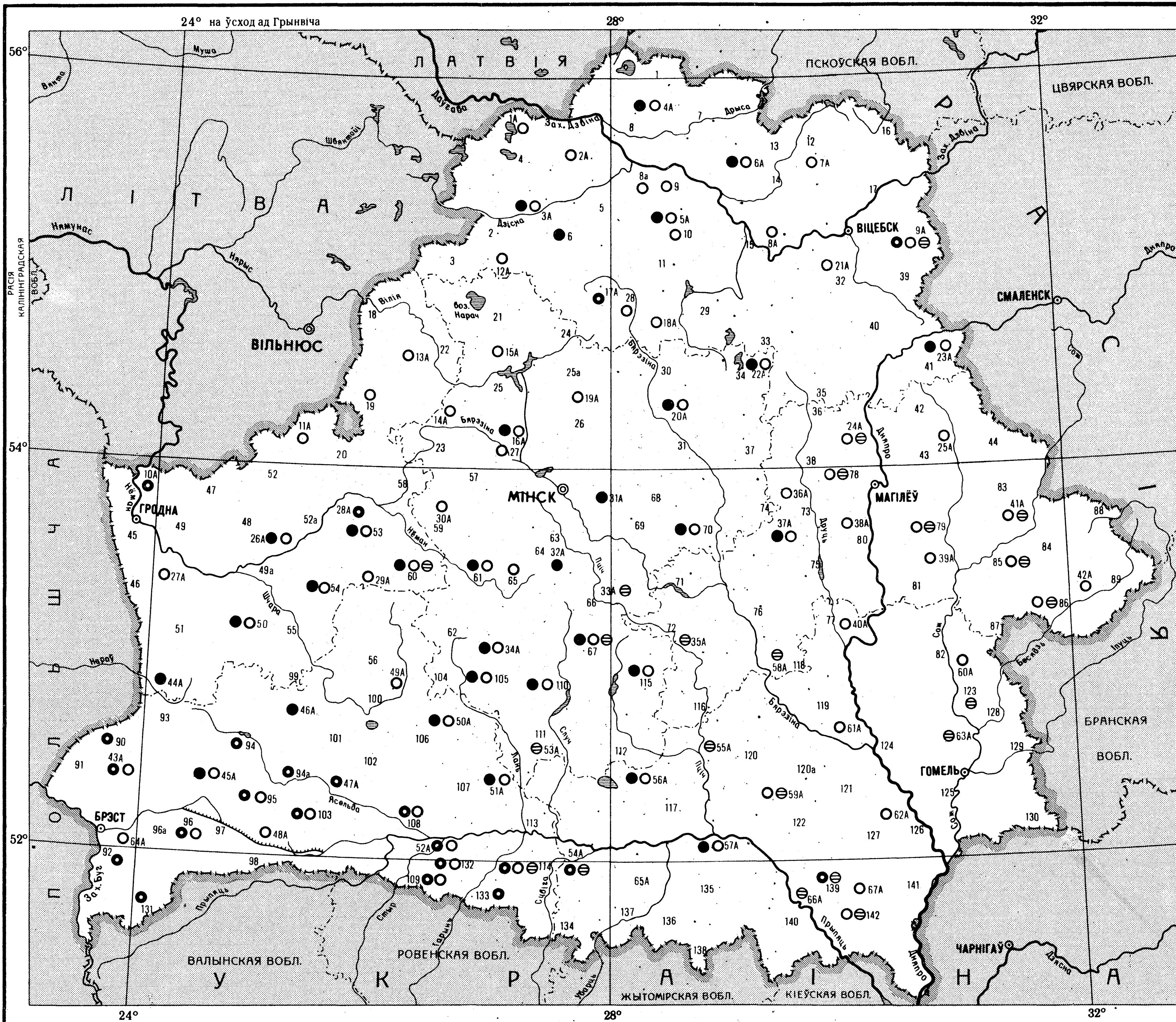
ДОЖДЖ Карта № 26

● ДОЖДЖ

○ ДОШЧ

⊖ ДОЖ

1: 3 000 000

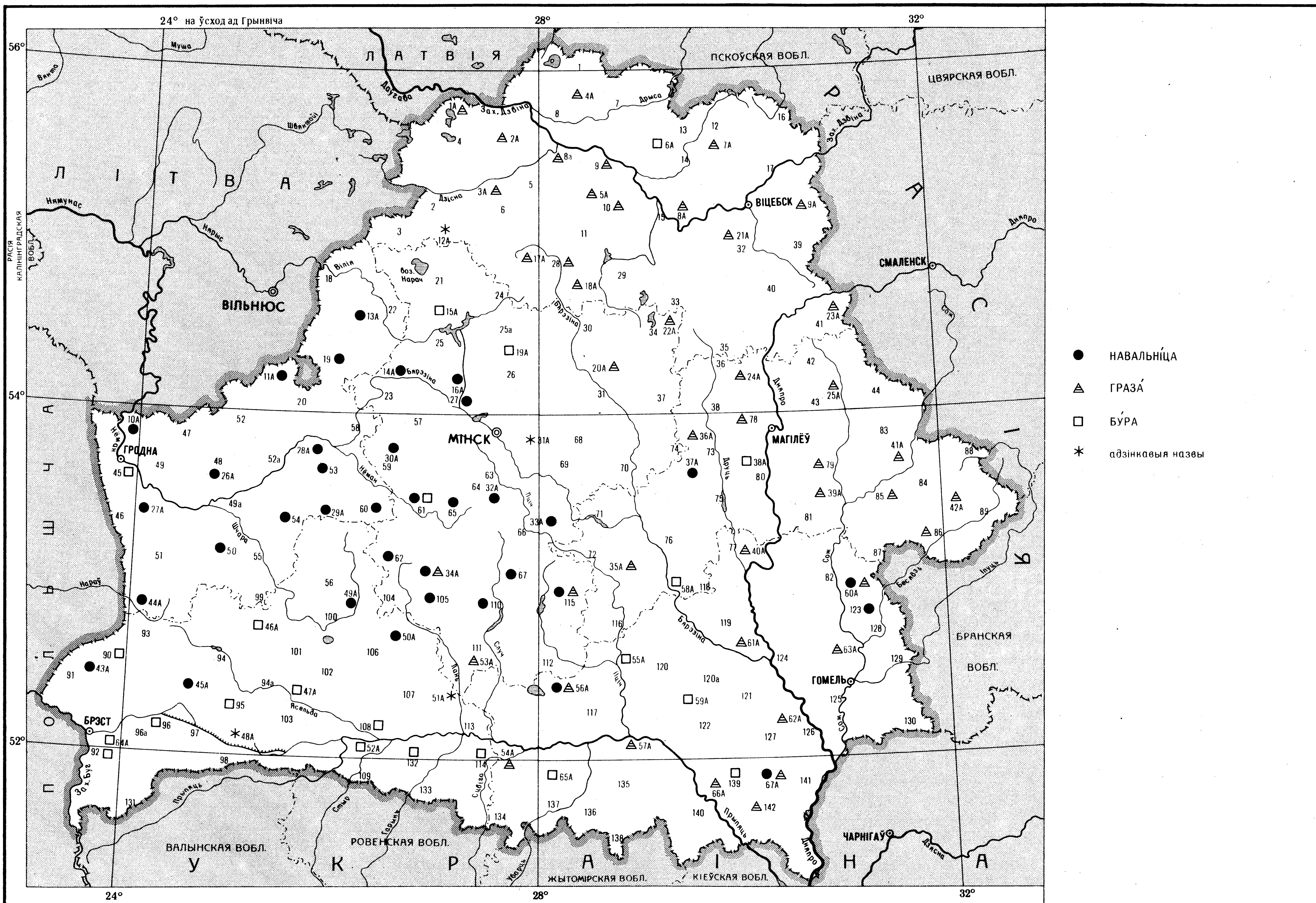
● КРО́ПЛЯ

◉ КРА́ПЛЯ

○ КА́ПЛЯ

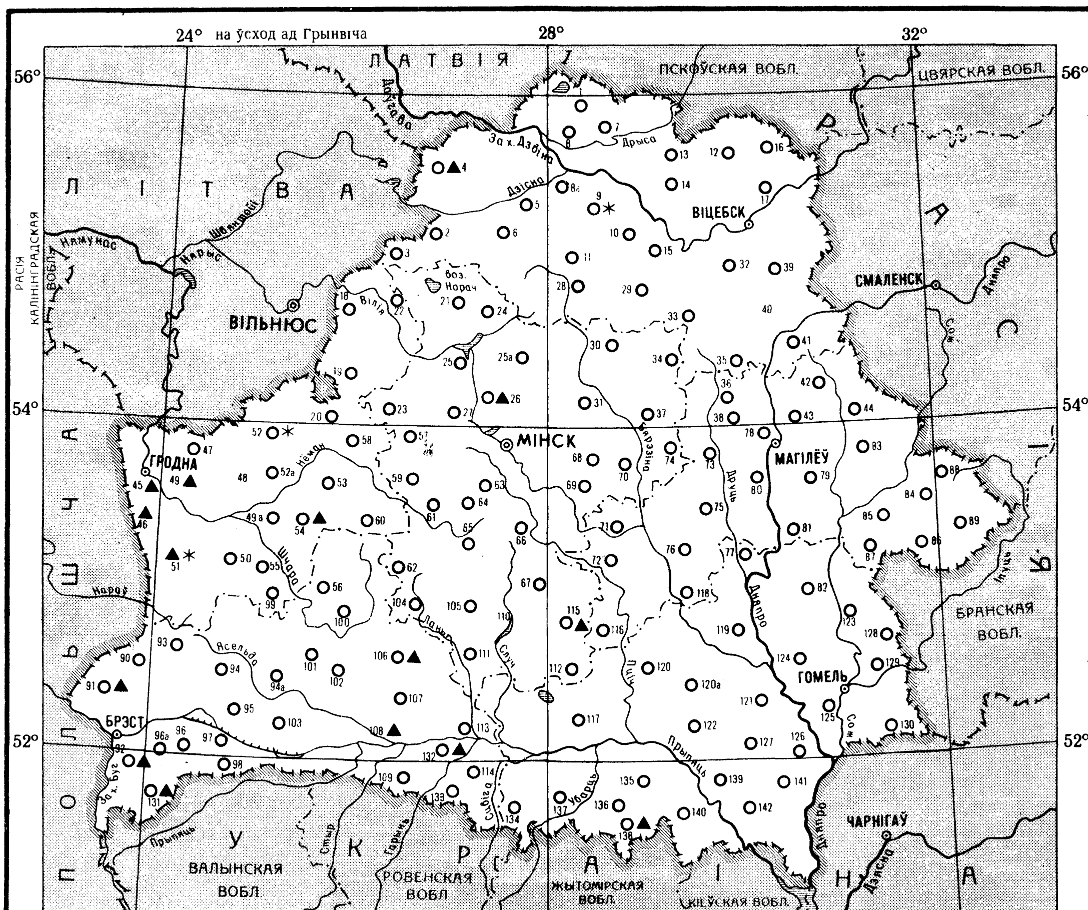
⊖ КА́ПКА

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
СМАЛЕНСК
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ЧАРНІГАЎ
УКРАІНА
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
Заx. Дзвіна
Дзвіна
Дзісна
Дрыса
Віlія
Нарач
Бярэзіна
Нёман
Шчара
Друць
Дняпро
Сож
Бесядзь
Іпуць
Прыпяць
Ясельда
Ланя
Случ
Пціч
Сцвіга
Гарынь
Стыр
Убарць
Заx. Буг
Нараў
Нярыс
Нямунас
Швянтоі
Муша
Вянта
Даугава
НАВАЛЬНІЦА
ГРАЗА
БУРА
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

ІДЗЕ, ПАДАЕ (пра дождж)

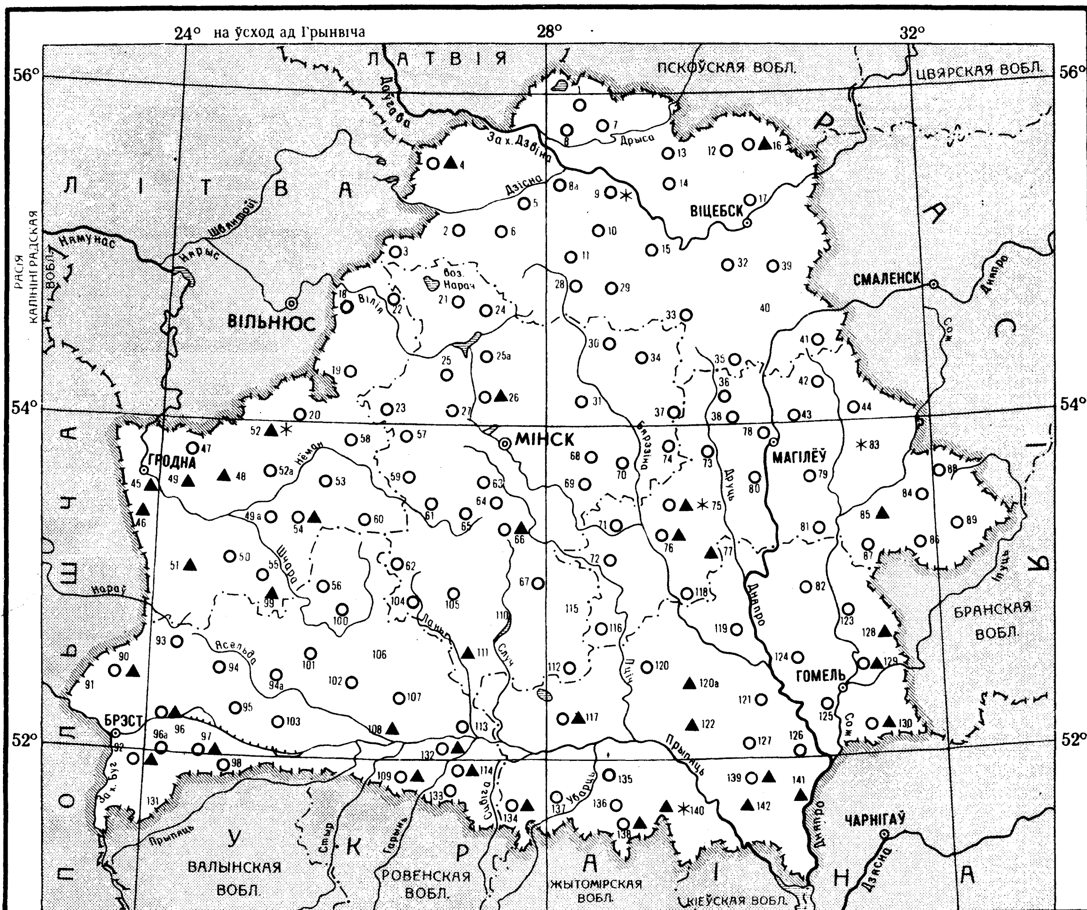

○ ІДЗЕ́

▲ ПА́ДАЕ

✳ адзінкавыя лексемы

1:5 000 000

○ ІДЗЕ́

▲ ПА́ДАЕ

∗ адзінкавыя лексемы

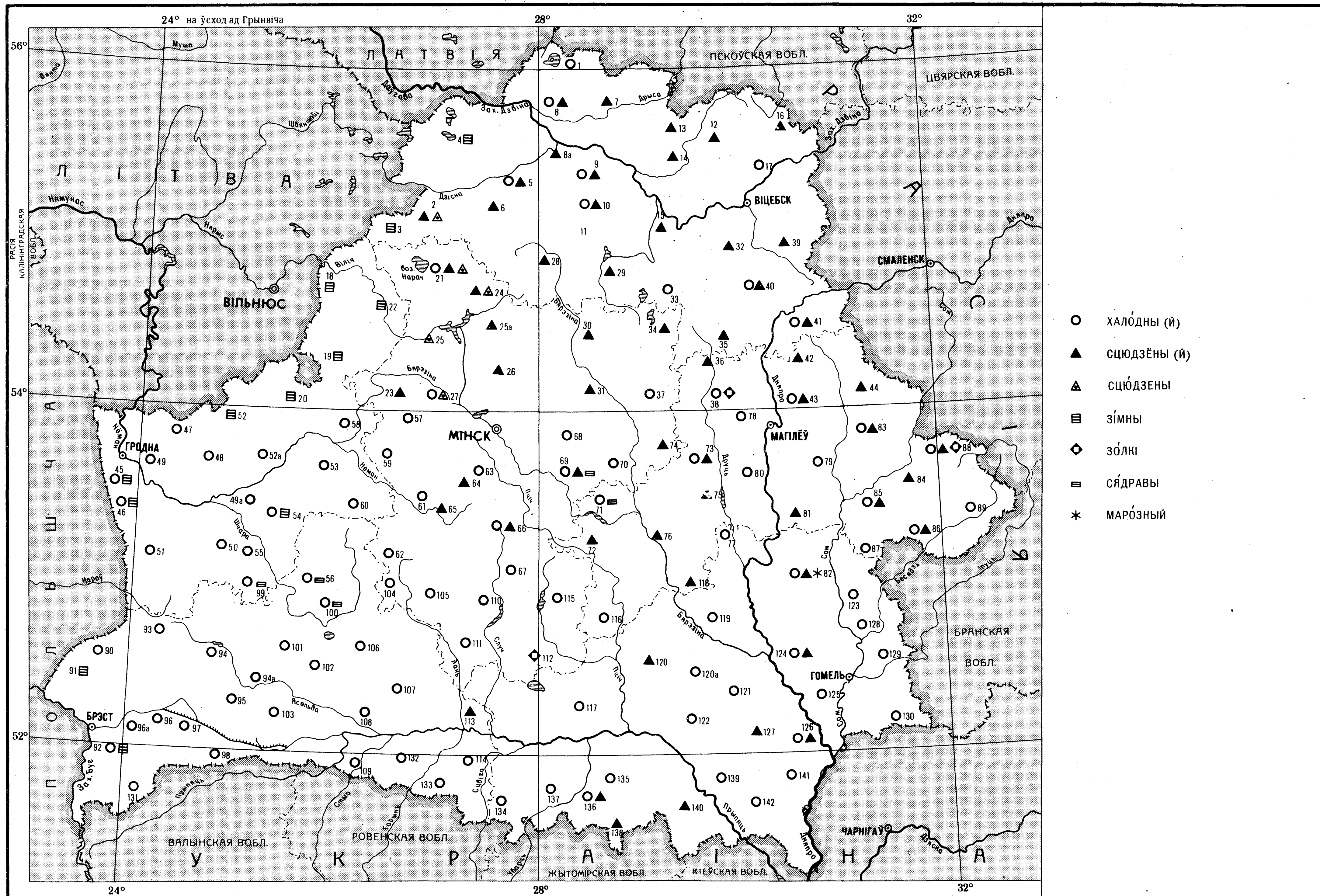
1:5 000 000

ПУХІРЫ (на вадзе)

Карта № 31

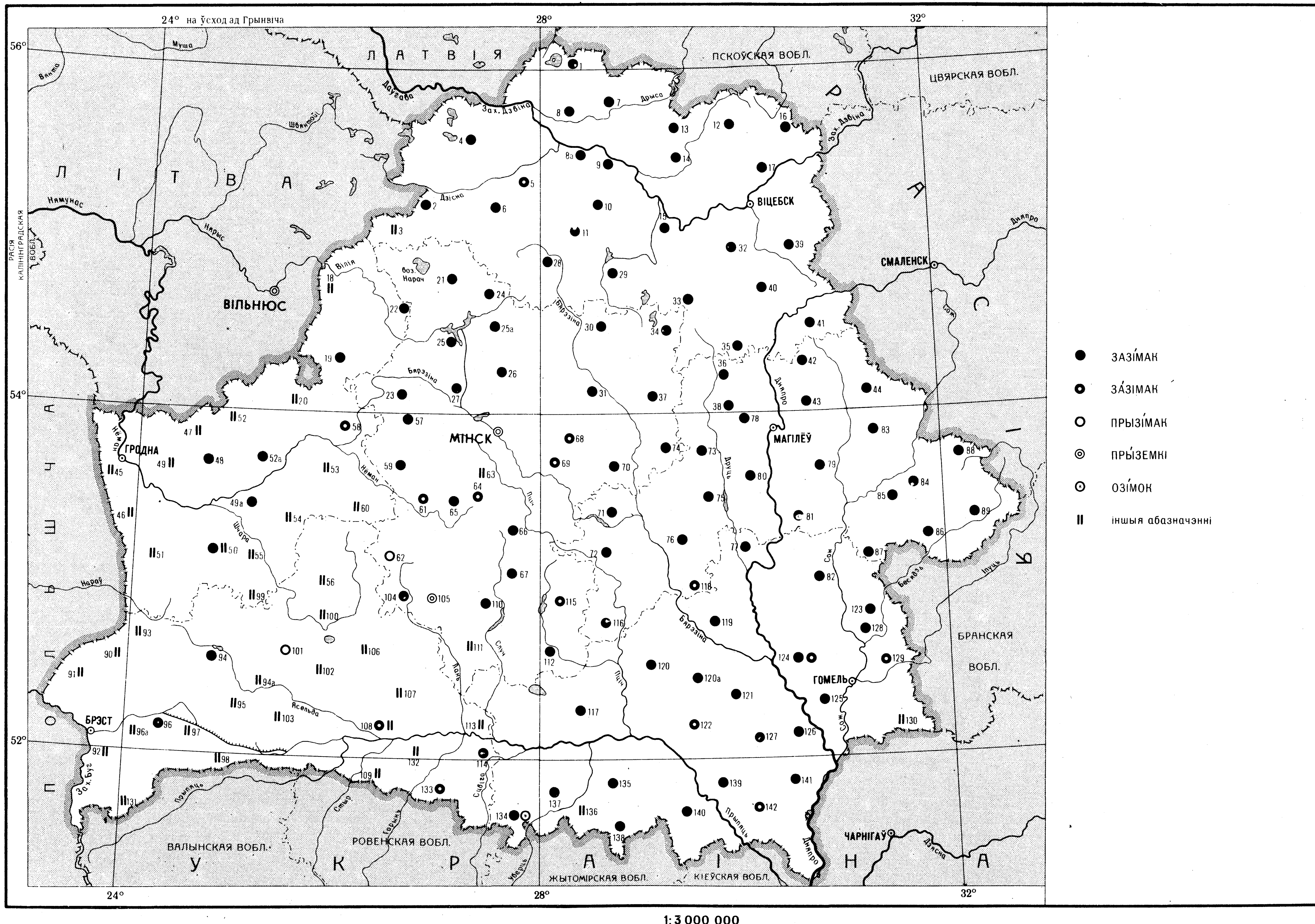
- ○ БУ́РБАЛКІ
- ⊖ БУ́РБАТКІ
- ⊙ БУРБУЛІ́
- ⬭ БУРДУЛІ́
- ⊡ БУ́РДАЎКІ
- △ БУ́ЛБАТКІ
- ▲ БУ́ЛБУШКІ
- ⧖ БУЛБУ́ШКІ
- ◭ БУ́ЛЬБЫ
- △ БУ́ЛЬБАВКЫ
- ▤ БУ́ЛЬКІ
- ⊞ БУ́ЛЬКАЎКІ
- ◈ БУ́НЬКЫ
- ◇ БА́НЬКІ
- ⌓ ПУЗЫРЫ
- ✳ адзінкавыя назвы

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
БРЭСТ
ГОМЕЛЬ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
Дзвіна
Зах. Дзвіна
Дрыса
Нёман
Нарач
Вілія
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Пціч
Случ
Шчара
Ясельда
Зах. Буг
Іпуць
Беседзь
Друць
Дзясна
Гарынь
Стыр
Убарць
Случ
Воз. Нарач
○ ХАЛО́ДНЫ (Й)
▲ СЦЮДЗЁНЫ (Й)
△ СЦЮ́ДЗЕНЫ
▤ ЗІ́МНЫ
◇ ЗО́ЛКІ
▬ СЯ́ДРАВЫ
* МАРО́ЗНЫ

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
зазíмак
зáзімак
прызíмак
прызéмкі
озíмок
іншыя абазначэнні

1:3 000 000

● зімо́вы

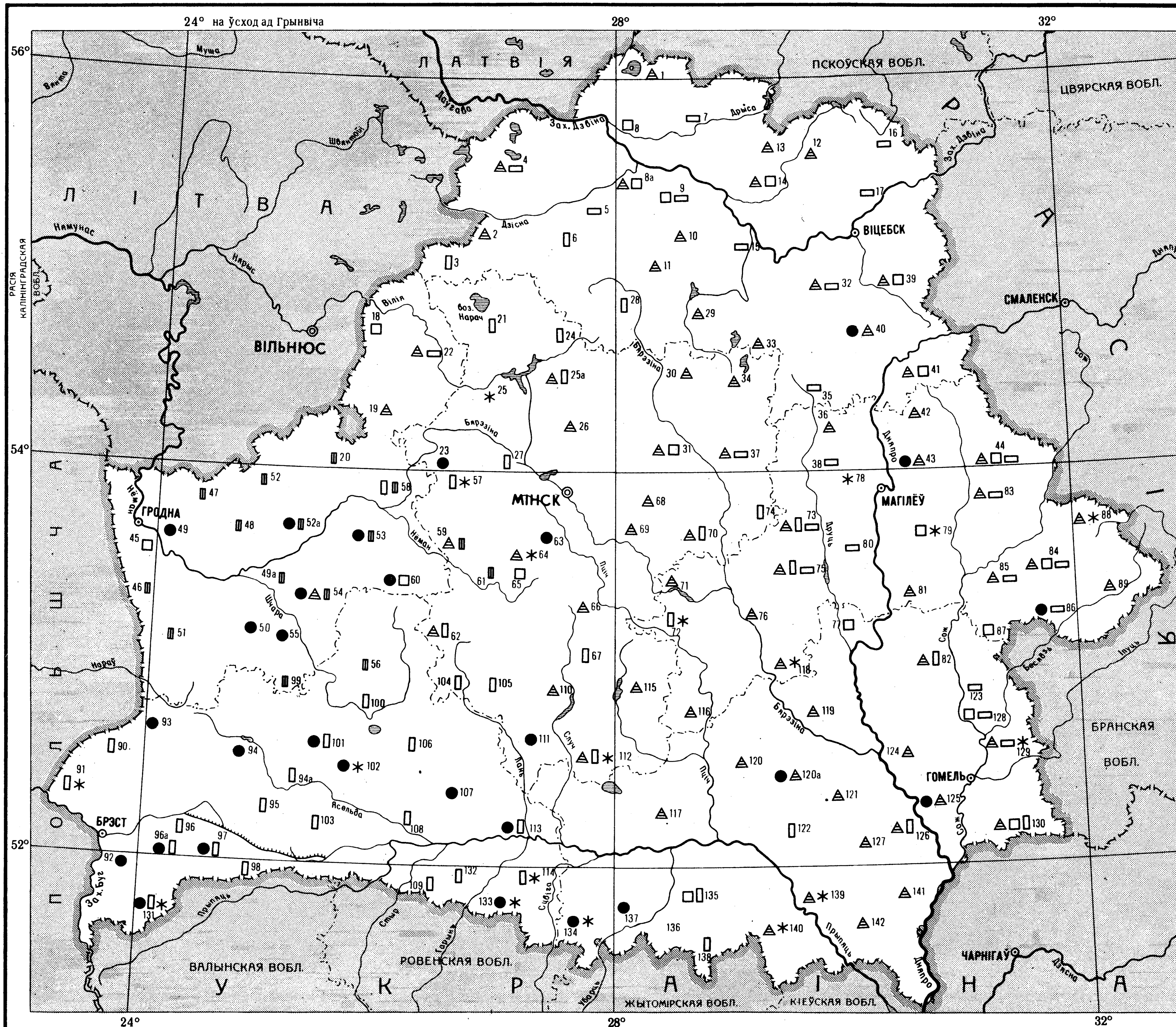
⊖ зімавы́

⊜ зі́мні

○ зі́мны

⊖ зімны́

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ
Зах. Дзвіна
Дзісна
Вілія
Нёман
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Зах. Буг
Случ
Пціч
Друць
Іпуць
Бесядзь
Шчара
Ясельда
Нарач
Намунас
Нярыс
Муша
Швянтоі
Дрыса
Ланьв
Сцвіга
Убарць
Стыр
Гарынь
Дзясна
Нараў
Вента
Даўгава
воз. Нарач
мо́цны
крэ́пкі
сі́льны
вялі́кі
ве́лькі
бальшы́
іншыя назвы

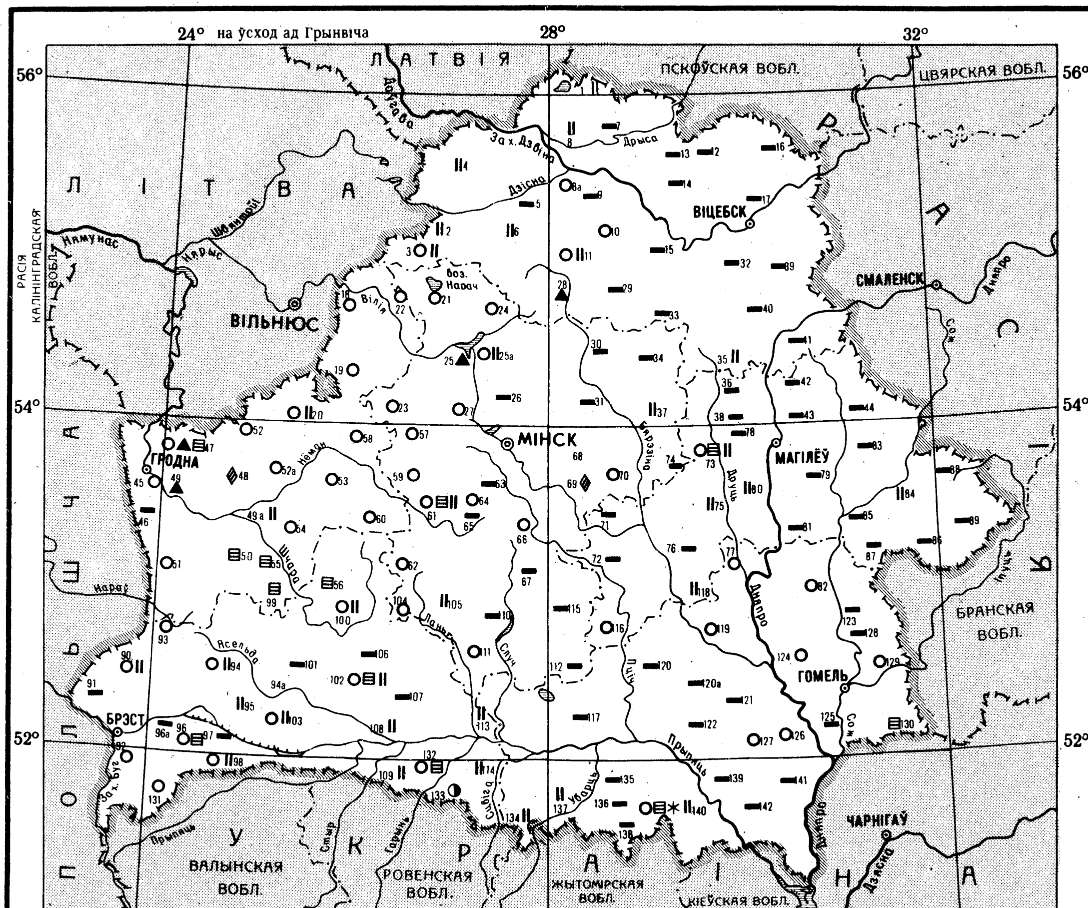
1:3 000 000

- ХЛЯ́ПА
- ХЛЯ́БА
- ХЛЯ́КА
- ХЛЯ́ПАЦЬ
- ХЛЯ́ПАНІНА
- ХЛЯ́ПАНІЦА
- ХЛЯПАТА́
- ХЛЯ́КАЦЬ
- ХЛЮ́ПА
- ХЛЮПО́ТА
- ХА́ЛЕПА
- ХА́ЛЕБА
- адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
- ПЛЯ́ГА
- ПЛЯГО́ТА
- ПЛЮ́ТА
- ПЛЮГО́ЦЬКА
- СЛЯ́КАЦЬ
- СЛЯКО́ТА
- ШЛЯ́КАЦЬ
- ШЛЯ́ПА
- ШЛЯПАНІ́НА
- ШЛЯПО́ТА
- ШЛЯПО́ЦЦЯ
- ШЛЯЦЬ
- адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
- СЛО́ТА
- СЛОЦЬ
- СЛАТА́
- адзінкавыя назвы
- апісальныя канструкцыі

ЗНАЧЭННЕ ЛЕКСЕМЫ *СЛАТА*

Карта №37

'НЕПАГАДЗЬ З АПАДКАМІ'

'ВЯЗКАЕ МЕСІВА'

'МАШКАРА'

'НАЗОЛА'

'НА ДЗЯЦЕЙ'

'СМУТАК, ЖУРБА'

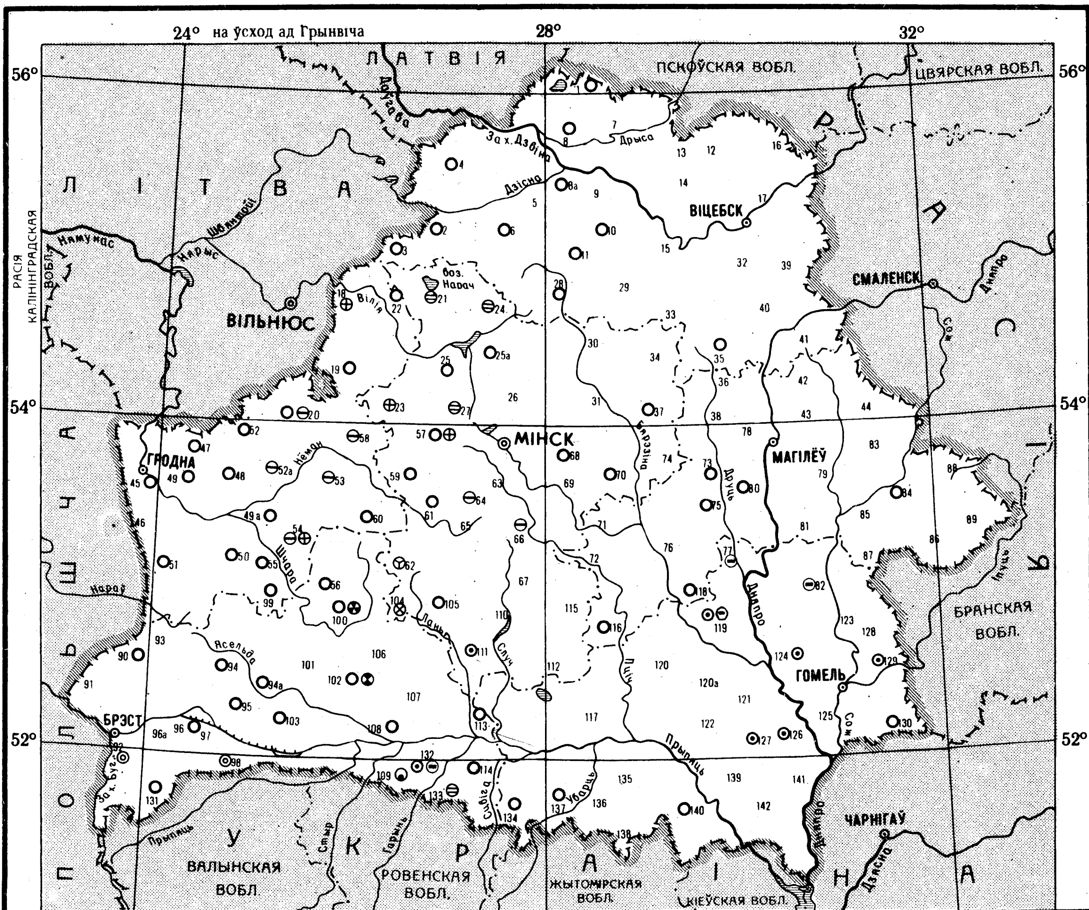
у выразах

адсутнасць лексемы

1:5 000 000

ВАРЫЯНТЫ ЛЕКСЕМЫ *СЛАТА*

Карта №38

○ СЛАТА́

◎ СЛУТА́

⊙ СЛЮТА́

◒ СЛЁТА́

⊖ СЛО́ТА

⊖ СЛЁТА

⊖ СЛЮ́ТА

⊕ СЛОЦЬ

⊗ СЛОДЗЬ

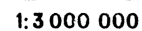
⊗ СЛЁЦЬ

⊗ ШЛОЦЬ

⊗ СЛОКІ́ТА

1:5 000 000

- ○ АДЛІ́ГА
- АДЛЫ́ГА
- АДЛЕ́ГА
- АДЛЁГА
- АТЛО́ГА
- О́ДЛІГА
- ВО́ДЛІГА
- ВО́ТЛІГ
- ГО́ДЛІГА
- ▲ АЦЦЕ́ПЕЛЬ
- △ О́ЦЦЕПЕЛЬ
- ВО́ЦЦЕПЕЛЬ
- * адзінкавыя назвы

СА́СУЛЬКІ

СУСО́ЛКІ

адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

СУСЛЫ́

СУСЛЯКІ́

СУ́СЛІКІ

СО́СКІ

СО́ПЛІ

САПЛІ́

САПЛЯКІ́

СОПЭ́ЛЬ

СУПЭ́ЛЬ

СМАРКАЧЫ́

ЦУ́РКІ

ЦЫРУ́БАЛКІ

ЦЫ́ПЛІКІ

СТРЭ́ЛКІ

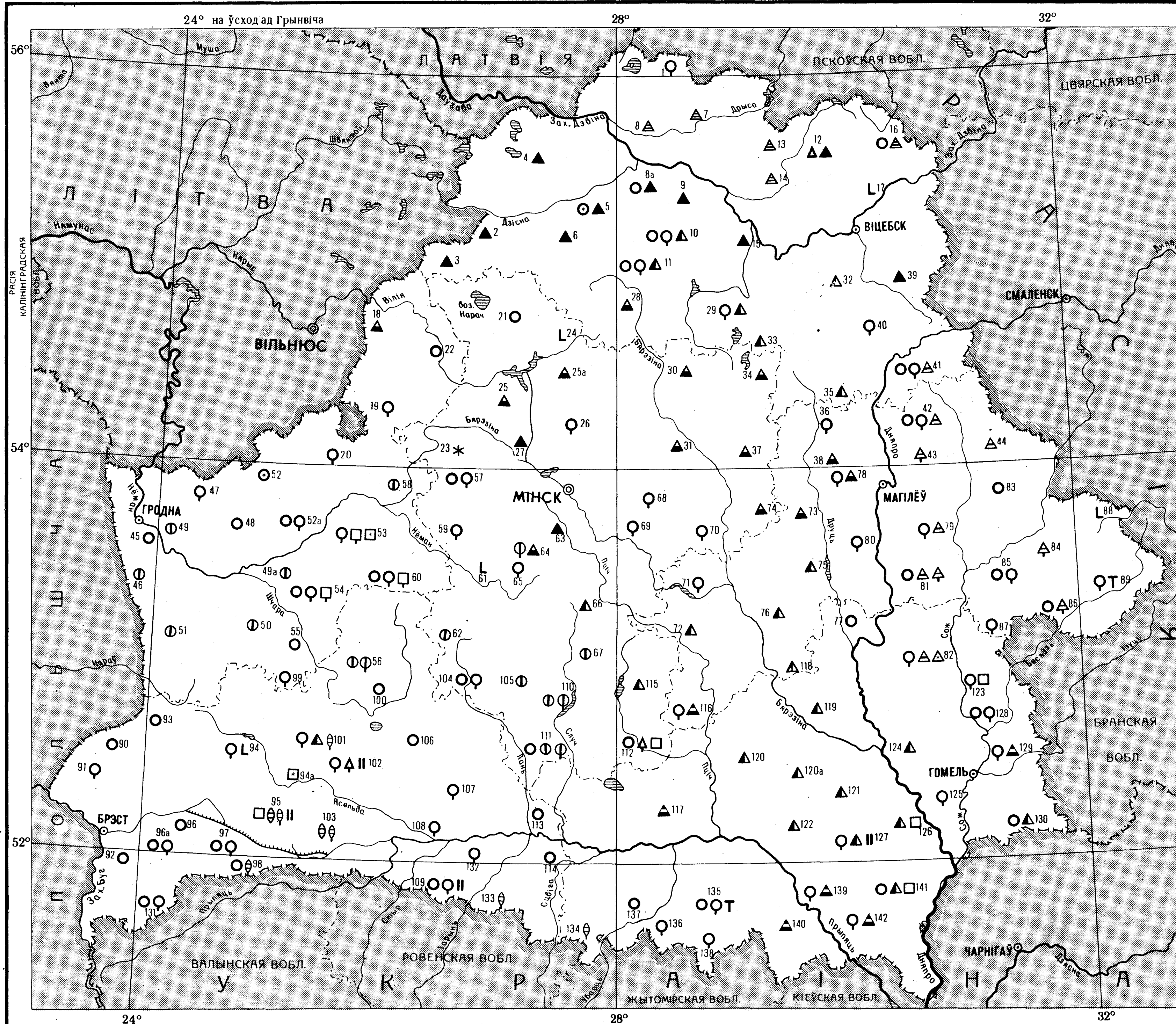
КАПЯЖЫ́

ЛЕДАКІ́

КРА́ПЛІ

адзінкавыя назвы

1:3 000 000

- ГАЛАЛЁД
- ГАЛАЛЁДЗІЦА
- ГАЛЯЛЁД
- ГАЛЯЛЁДЗІЦА
- адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
- АБЛІЎ
- АБЛІВА
- ВОБЛІЎ
- ВОБЛІЎКА
- АБЛІВЕНЬ
- ВОБЛІВЕНЬ
- АБЛІВАХА
- АБЛІВАКА
- АБЛОЙ
- ВОБЛІВІЦА
- ГАЛАШЧОК
- ГАЛАШЧОКА
- адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
- ВЕРХАЛЁД
- ВЕРХАЛЁДЗІЦА
- СРАКАПАД
- L назвы з коранем СЛІЗГ-
- Т назвы з коранем КОЎЗ-
- * СЫРАЯ ЙІНЬ

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча 28° 32°

56° 54° 52°

ЛАТВІЯ ЛІТВА РАСІЯ ПОЛЬШЧА УКРАІНА

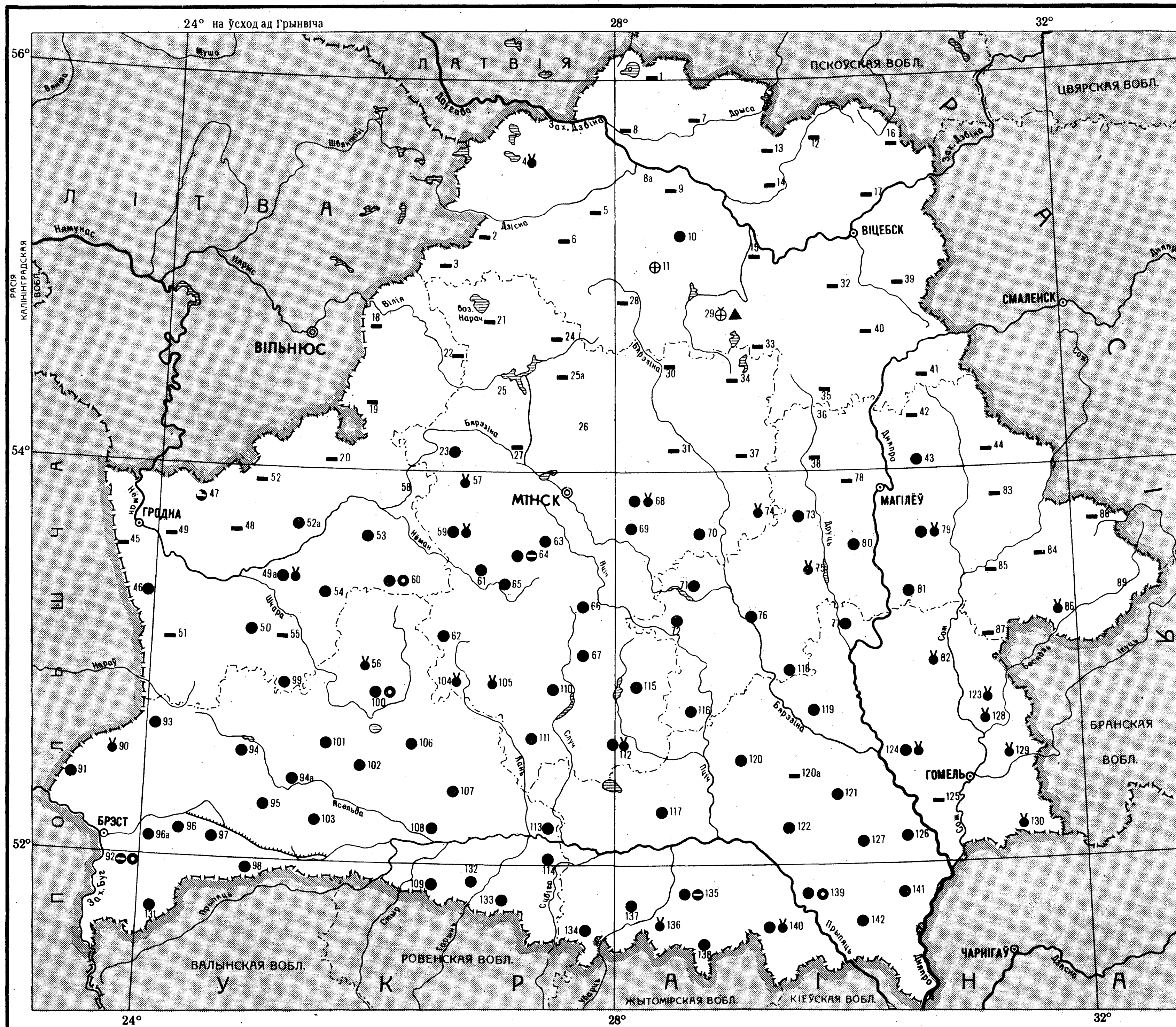
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ. ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ. БРАНСКАЯ ВОБЛ. РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ. ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ. РОВЕНСКАЯ ВОБЛ. ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ. КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.

ВІЛЬНЮС ГРОДНА МІНСК ВІЦЕБСК СМАЛЕНСК МАГІЛЁЎ ГОМЕЛЬ БРЭСТ ЧАРНІГАЎ

Зах. Дзвіна Даўгава Дрыса Дзісна Вілія Нямунас Нёман Нярыс Мыша Бярэзіна Друць Дняпро Сож Іпуць Бесядзь Пціч Случ Шчара Ясельда Ляхавічы Зах. Буг Прыпяць Стыр Гарынь Убарць Дзясна Нарач Нараў Свіслач Шаўшупе

Знак	Назва
○	ШЭ́РАН
⊙	ШЭ́РАНЬ
◉	ШАРЭ́Н
● (з пустым цэнтрам)	ШАРЭ́НЬ
◐	ШАРО́Н
●	ШАРУ́Н
⊖	ШАРАНО́К
⊖ (зачарнёны)	ШАРША́К
☢	ШАРО́Ш
⊕	ШАРЭ́Ш
⊛	ШАРАШО́Р
◒	ШЭ́РАХ
⊙	адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
△	СЕ́РАН
△	СЕ́РАНЬ
△	СЯРЭ́НЬ
▲	СЯРО́Н
▲	СЯРУ́Н
△	СЕРАНО́К
▲	СЯРА́Н
⧖	СЕ́РАНА
△	адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
L	НАСТ
⊥	СКАРЫ́НКА
✳	адзінкавыя назвы
II	апісальныя канструкцыі
▬	назва не зафіксавана

Значэнне слова *зашэ́рхнуць*

● 'ПАКРЫЦЦА ТОНКІМ СЛОЕМ ЛЁДУ'

⊖ 'ЗАЦВЯРДЗЕЦЬ' (пра снег)

◎ 'ПАДСОХНУЦЬ, ЗГУСЦІЦЦА'

⊕ 'ПАКРЫЦЦА ІНЕЕМ'

Значэнне слоў з каранямі -чэрх-, -шарх-, -шорх-, -шарэх-, -чарэх-, шарох-, -шэрх-, -шараш-

'ПАКРЫЦЦА ТОНКІМ СЛОЕМ ЛЁДУ'

'ПАКРЫЦЦА ІНЕЕМ'

Значэнне слоў з каранямі *-шаран-, -сіран-*

▲ 'ПАКРЫЦЦА ТОНКІМ СЛОЕМ ЛЁДУ'

▬ картаграфуемыя словы не адзначаны

24° на ўсход ад Грынвіча

28°

32°

ЛАТВІЯ

ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.

ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.

ЛІТВА

РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.

ВІЛЬНЮС

ВІЦЕБСК

СМАЛЕНСК

МІНСК

ГРОДНА

МАГІЛЁЎ

ГОМЕЛЬ

БРЭСТ

ЧАРНІГАЎ

БРАНСКАЯ ВОБЛ.

ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.

РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.

ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.

КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.

ПОЛЬШЧА

РАСІЯ

УКРАІНА

56°

54°

52°

24°

28°

32°

● íНЕЙ

● гíНЕЙ

● вíНЕЙ

⊖ íНЕЯ

⊖ гíНЕЯ

○ ІНЬ

○ ГІНЬ

○ ВІНЬ

⊖ íНЯ

⊖ гíНЯ

⊖ вíНЯ

⊙ адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

△ НА́ВІСЬ

△ адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

⊞ ШЭ́РАНЬ

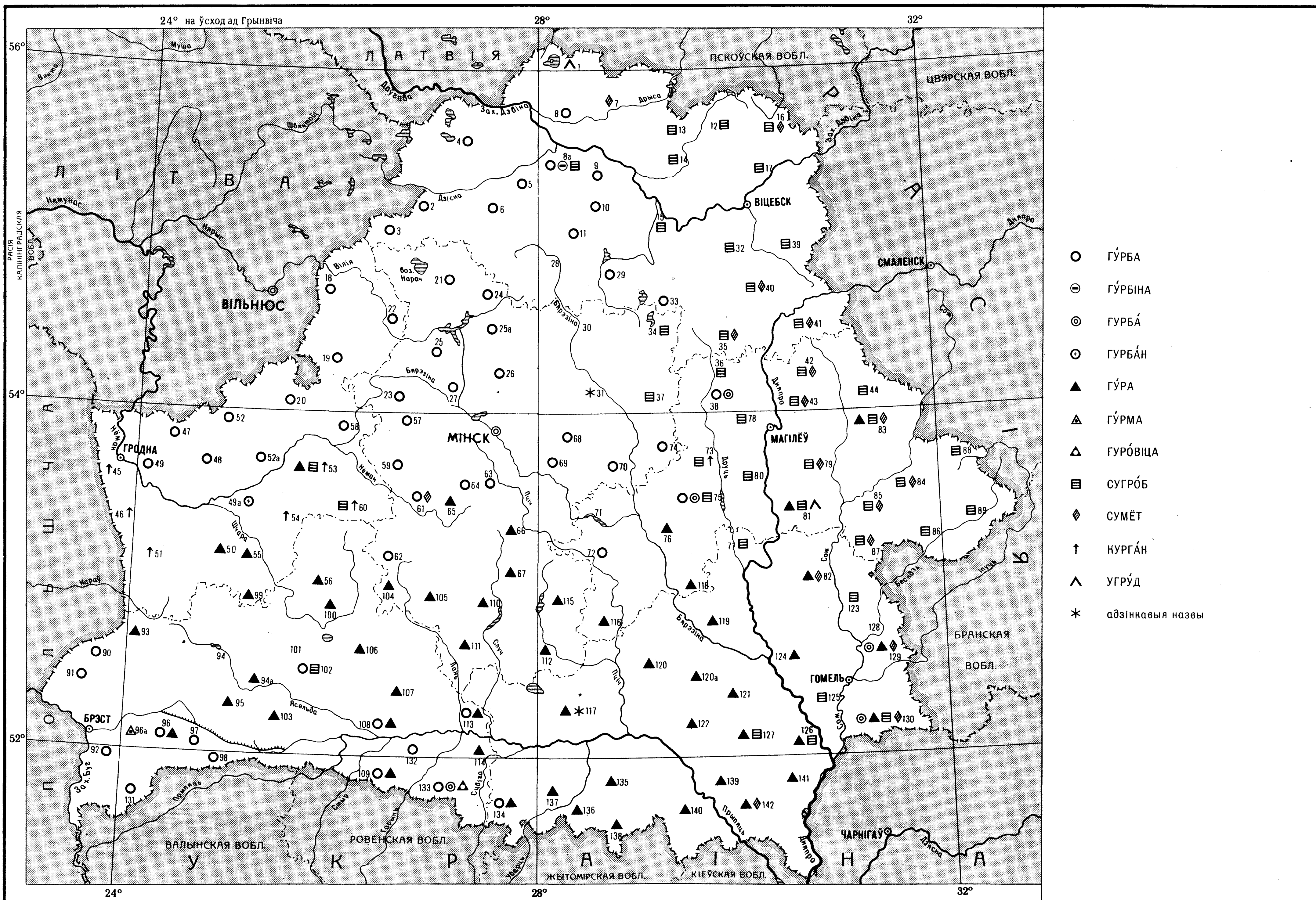
⊠ ШЭ́РАШ

◪ ШАРЭ́ШАНЬ

◊ ШАЦЬ

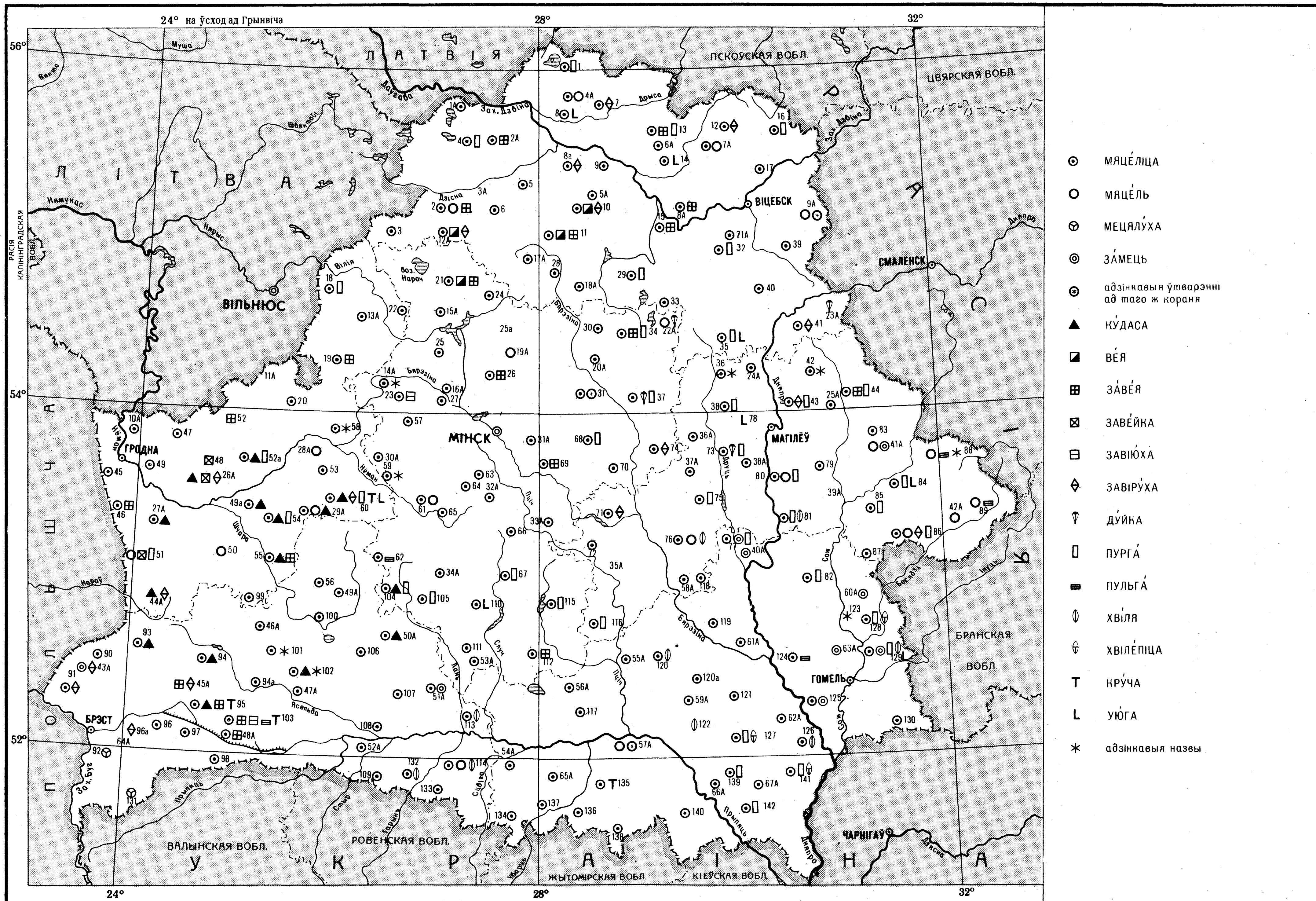
✳ адзінкавыя назвы

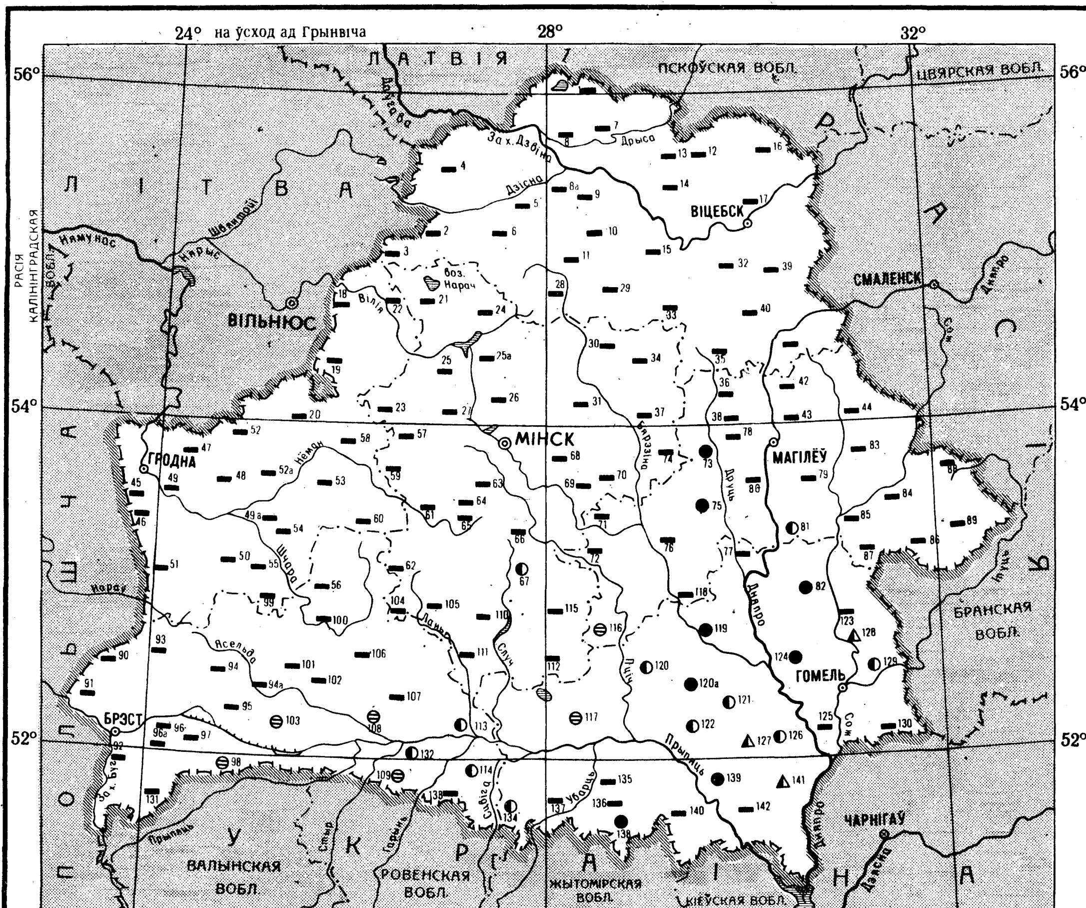

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ГУ́РБА
ГУ́РБІНА
ГУРБА́
ГУРБА́Н
ГУ́РА
ГУ́РМА
ГУРО́ВІЦА
СУГРО́Б
СУМЁТ
КУРГА́Н
УГРУ́Д
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
Зах. Дзвіна
Даўгава
Нёман
Нямунас
Вілія
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Пціч
Случ
Шчара
Ясельда
Дзісна
Друць
Воз. Нарач
МЯЦЕ́ЛІЦА
МЯЦЕ́ЛЬ
МЕЦЯЛУ́ХА
ЗА́МЕЦЬ
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
КУ́ДАСА
ВЕ́Я
ЗАВЕ́Я
ЗАВЕ́ЙКА
ЗАВІЮ́ХА
ЗАВІРУ́ХА
ДУ́ЙКА
ПУРГА́
ПУЛЬГА́
ХВІ́ЛЯ
ХВІЛЕ́ПІЦА
КРУ́ЧА
УЮ́ГА
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

Значэнне слова *хвíля*

● 'БУРА НАОГУЛ'

◐ 'ЗІМНЯЯ БУРА, МЯЦЕЛІЦА'

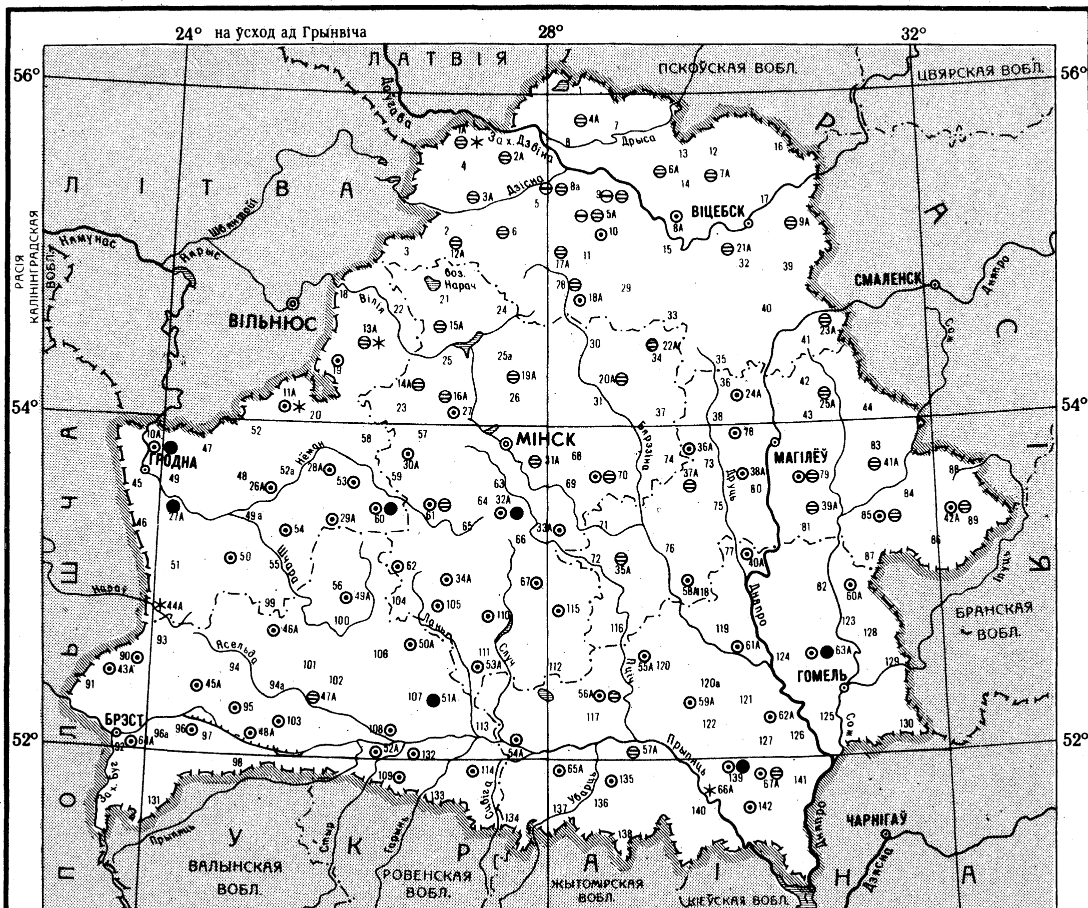
⊖ 'ЛЕТНЯЯ БУРА'

Значэнне слова *хвíлéпіца*

▲ 'ЗІМНЯЯ БУРА, МЯЦЕЛІЦА'

— словы *хвíля* і *хвілéпіца* не адзначаны

1:5 000 000

РАСТАЕ

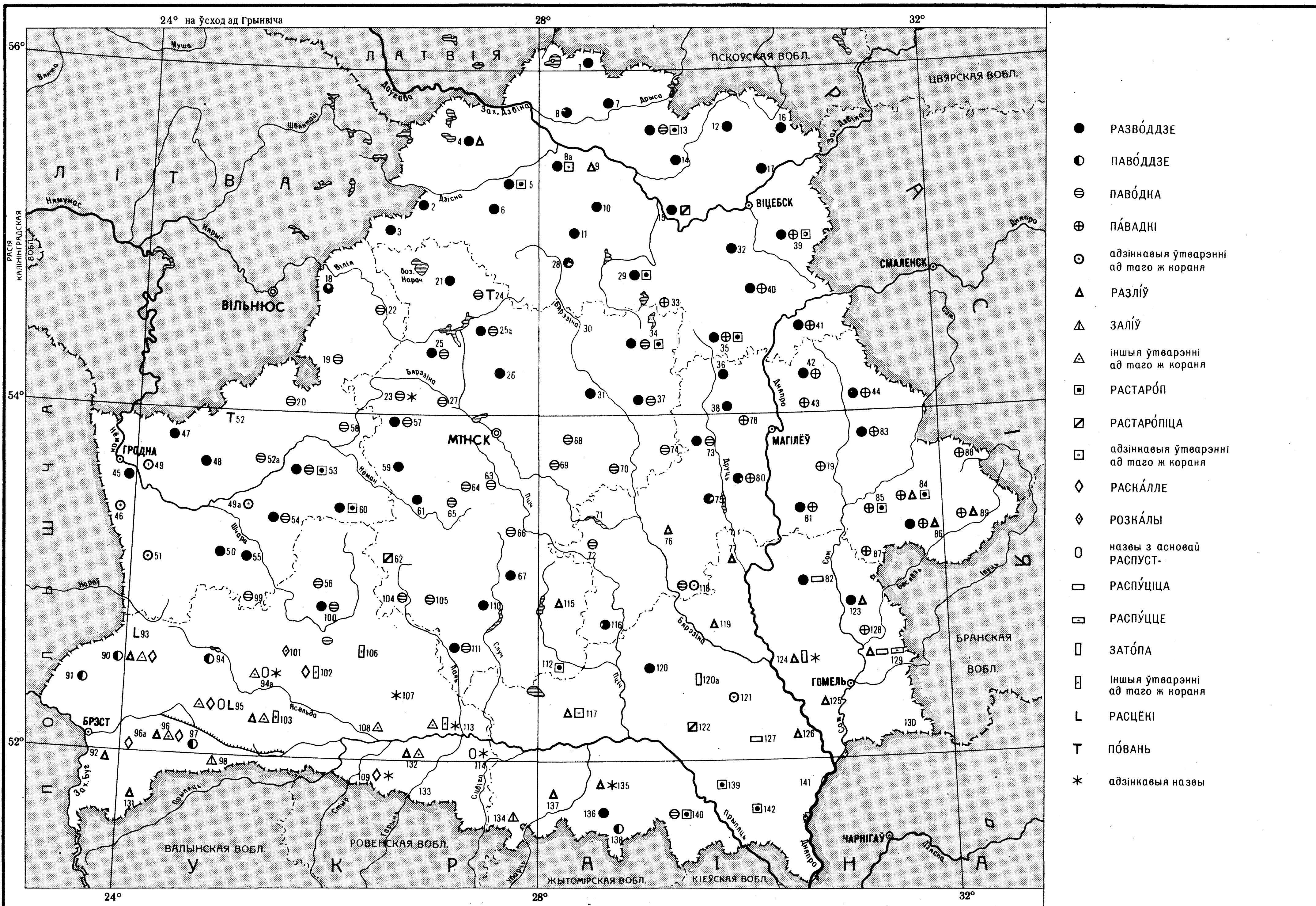
РАСТАІВАЕЦЬ

ТАЕ

ТАНЕ

адзначаны іншыя словы са значэннем 'РАСТАЕ'

1:5 000 000

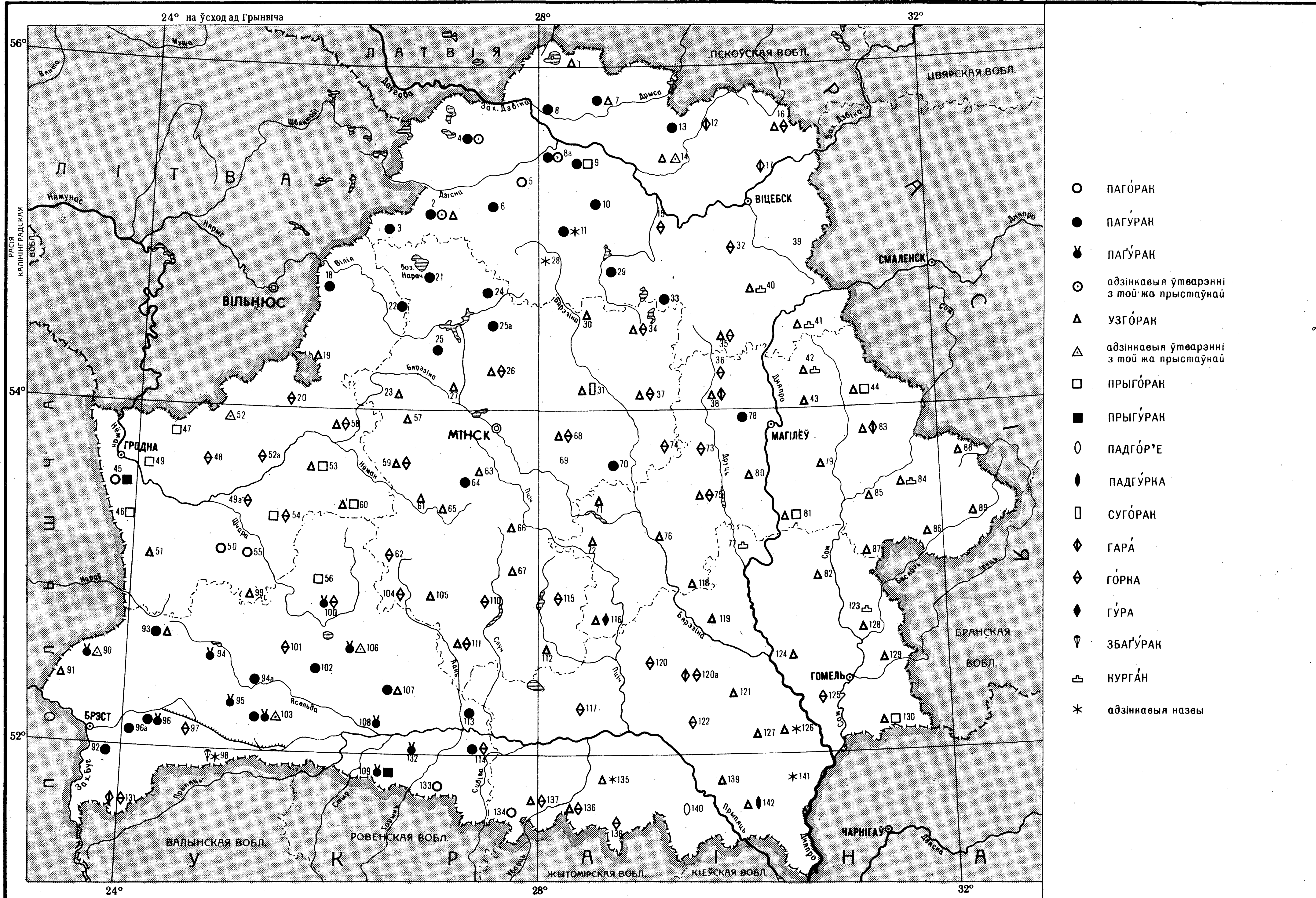

РАЗВО́ДДЗЕ
ПАВО́ДДЗЕ
ПАВО́ДКА
ПА́ВАДКІ
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
РАЗЛІ́Ў
ЗАЛІ́Ў
іншыя ўтварэнні ад таго ж кораня
РАСТАРО́П
РАСТАРО́ПІЦА
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
РАСКА́ЛЛЕ
РОЗКА́ЛЫ
назвы з асновай РАСПУСТ-
РАСПУ́ЦІЦА
РАСПУ́ЦЦЕ
ЗАТО́ПА
іншыя ўтварэнні ад таго ж кораня
РАСЦЁКІ
ПО́ВАНЬ
адзінкавыя назвы
24° на ўсход ад Грынвіча
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
Зах. Дзвіна
Нёман
Вілія
Бярэзіна
Прыпяць
Дняпро
Сож
Дзясна
Воз. Нарач

1:3 000 000

- ◎ НЕ́ПАГАДЗЬ
- ⊖ НЕПАГО́ДА
- ⊘ НЯГО́ДА
- ◉ НЕ́ГАДЗЬ
- НЯГО́ДЗЬКА
- △ НІНА́СЦЯ
- ⊟ двухкампанентныя назвы
- ✳ адзінкавыя назвы
- ▬ адсутнасць назвы

ПАГО́РАК
ПАГУ́РАК
ПАҐУ́РАК
адзінкавыя ўтварэнні з той жа прыстаўкай
УЗГО́РАК
адзінкавыя ўтварэнні з той жа прыстаўкай
ПРЫГО́РАК
ПРЫГУ́РАК
ПАДГО́Р'Е
ПАДГУ́РКА
СУГО́РАК
ГАРА́
ГО́РКА
ГУ́РА
ЗБАҐУ́РАК
КУРГА́Н
адзінкавыя назвы
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
24°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
ВІЛЬНЮС
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
Зах. Дзвіна
Даўгава
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нёман
Нарач
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Друць
Прыпяць
Піна
Ясельда
Шчара
Случ
Пціч
Зах. Буг
Нарай
Стыр
Гарынь
Убарць
Іпуць
Дзясна
Мяркіс
Вілія
Нярыс
Нямунас
Шчара
Бесядзь

24° на ўсход ад Грынвіча

ЛАТВІЯ

ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.

ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.

ЛІТВА

РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.

РАСІЯ

ВІЛЬНЮС

ВІЦЕБСК

СМАЛЕНСК

МІНСК

МАГІЛЁЎ

ГРОДНА

БРЭСТ

ГОМЕЛЬ

ЧАРНІГАЎ

БРАНСКАЯ ВОБЛ.

ПОЛЬШЧА

ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.

РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.

ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.

КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.

УКРАІНА

Зах. Дзвіна, Даўгава, Дрыса, Дзісна, Вілія, Нёман, Нямунас, Нярыс, Бярэзіна, Друць, Дняпро, Сож, Іпуць, Бесядзь, Шчара, Ясельда, Прыпяць, Зах. Буг, Случ, Пціч, Лань, Стыр, Гарынь, Убарць, Сцвіга, Дзясна, Мушa, Швянтоі, Вянта, Воз. Нарач

- ○ КУРГА́Н
- ⊙ КУРГО́Н
- ♉ КУ́РГАН

Геаграфічныя назвы з тым жа коранем

- ⊕ КУРГА́Н
- ⊗ КУРГО́Н
- ▲ ВАЛАТО́ЎКА

1:3 000 000

СУХОЕ МЕСЦА СЯРОД БАЛОТА

Карта № 53

- ● ВО́СТРАЎ
- ◉ АСТРО́Ў
- ⊙ АСТРАВІ́НА
- ▲ ВЫ́СПА
- ⊞ ВЕРАЦЕ́Я
- ◇ ГРУД
- ◇ адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
- ▯ ПАГУ́РАК
- ▯ адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
- КУРГА́Н
- ▭ БУГО́Р
- ГРАДА́
- ⧗ ГРЫ́ВА
- ⧓ ГРЫВА́К
- ГРУБЯ́К
- 0 БОР
- БАРАВІ́НА
- Т ПАЛЯ́НКА
- ✱ адзінкавыя назвы

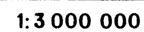
- ● ГА́ЛА
- ГА́ЛЯ
- ГАЛ
- ГАЛЬ
- ГА́ЛІВА
- ГА́ЛІНА́
- ГАЛЯ́К
- ГА́ЛЕЧ
- ПРАГА́Л
- ПРАГА́ЛІНА
- ПРАГА́ЛАК
- ПРАГА́ЛЛЕ
- ГА́ЛАЕ
- ГА́ЛНАЕ
- адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
- ▲ ПАЛЯ́НА
- ⊞ ПАЛО́НЯ
- ⊠ ПАЛО́НЬ
- ЧЫСЦЬ
- ЧЫ́СЦІНА
- ЧЫСЦЯВІ́НА
- ЧЫ́СТАЕ
- ЧЫСЦЯ́К
- ГО́ЛАЕ
- ✳ адзінкавыя назвы

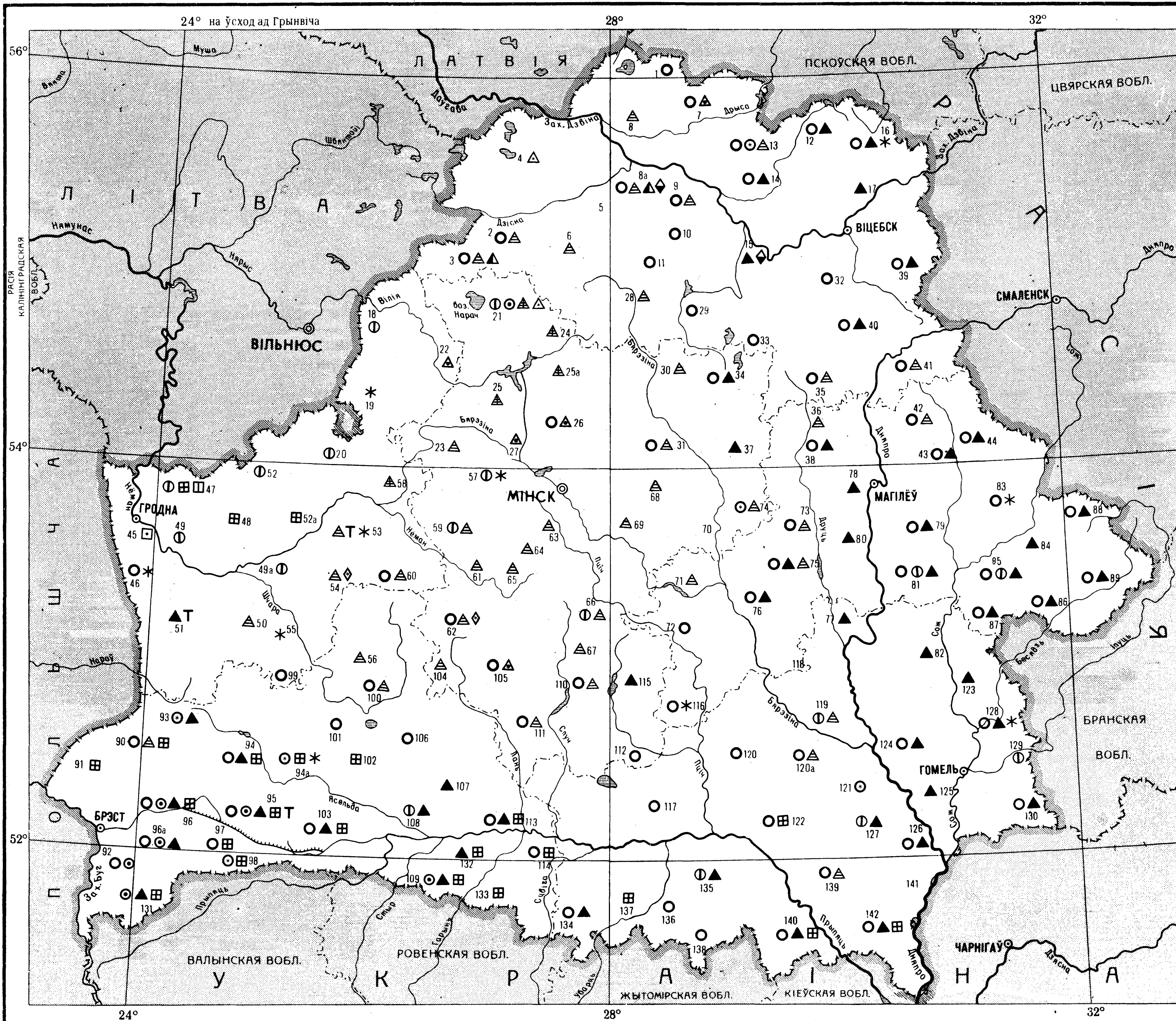

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
ПОЛЬШЧА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
воз. Нарач

Муша
Вента
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дрыса
Шавянта
Нямунас
Нярыс
Дзісна
Вілія
Бярэзіна
Дняпро
Друць
Сож
Іпуць
Бесядзь
Нёман
Шчара
Нараў
Зах. Буг
Прыпяць
Ясельда
Лань
Случ
Птыч
Стыр
Горынь
Случ
Убарць
Дзясна

НІЗІ́НА

НІЗІНА́

НІЗ

адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

ЛАГЧЫ́НА

ЛАГЧЫНА́

ЛАГЧАВІ́НА́

ЛАШЧЫ́НА

ЛОГ

адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

ДАЛІ́НА

ДАЛІНА́

ДОЛ

ЛАТО́КА

адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

ЗАПА́ДЗІНА

адзінкавыя назвы

1:3 000 000

'ТОПКАЕ МЕСЦА, БАГНА'

'БАГНІСТАЯ СЕНАЖАЦЬ'

'СУХАДОЛЬНАЯ СЕНАЖАЦЬ'

'РАЗМЯКЛАЯ ГЛЕБА, ГРАЗЬ'

'МЕЛКАЕ ВОЗЕРА'

'ЛЕС'

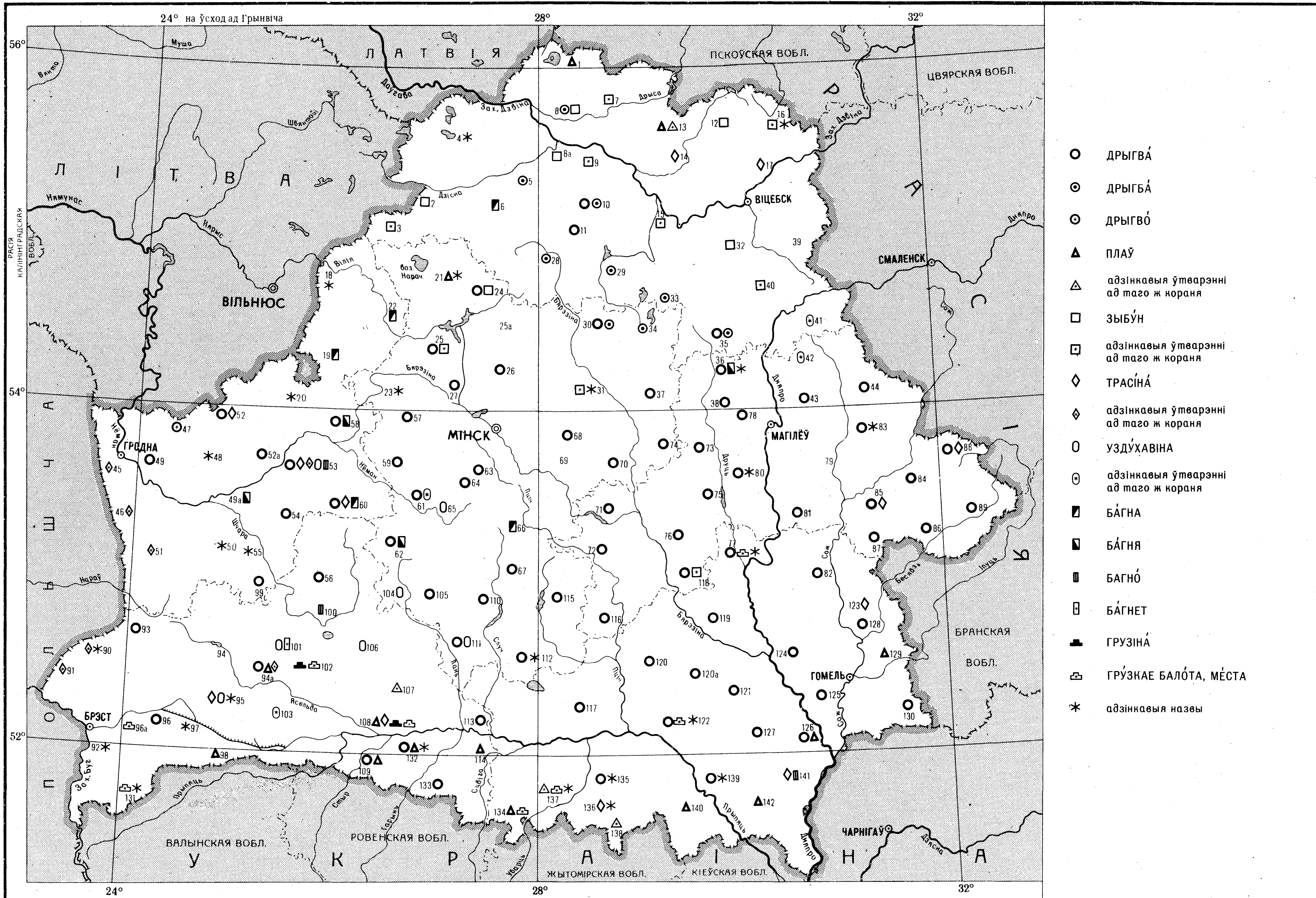
'БРУД У ПАМЯШКАННІ, БРУДНАЕ МЕСЦА'

'БАЛОТНАЕ СЕНА'

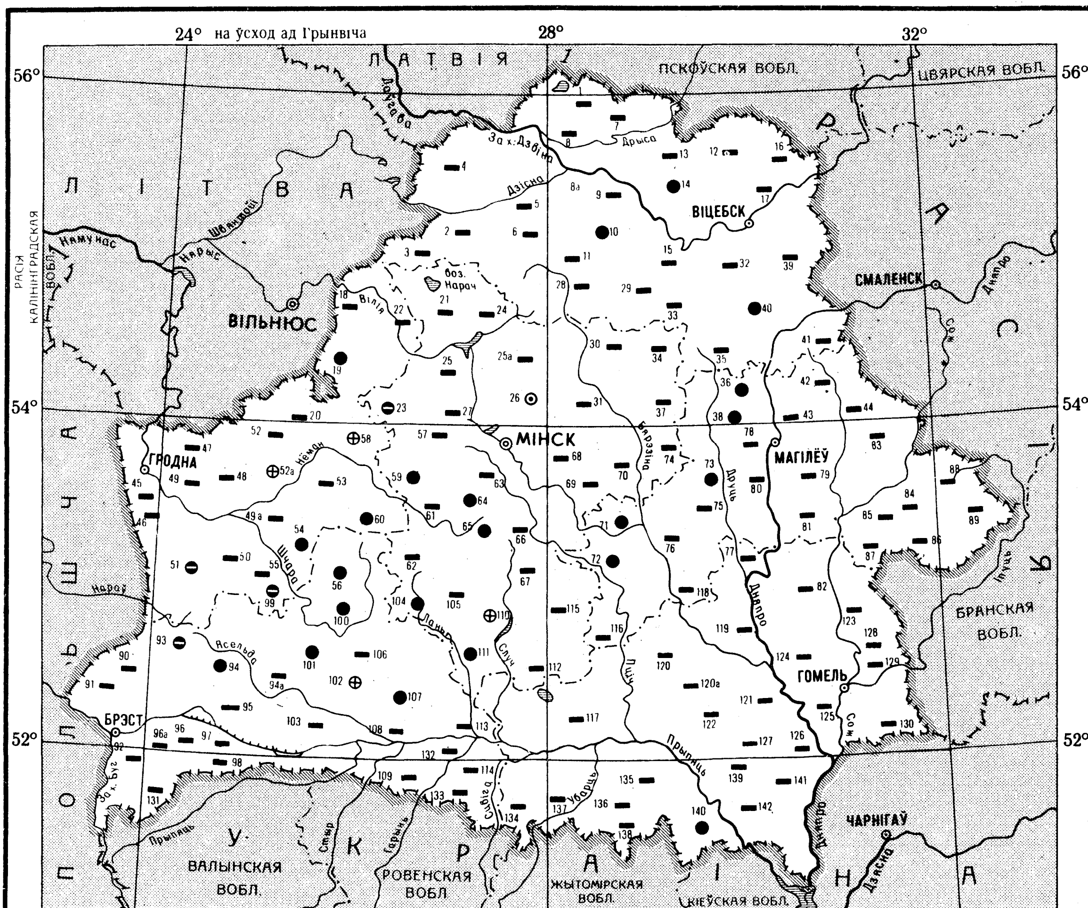

1:3 000 000

ПЛАЎ НА БАЛОЦЕ, КАЛЯ ВОЗЕРА

1:3 000 000

● 'ДРЫГВА'

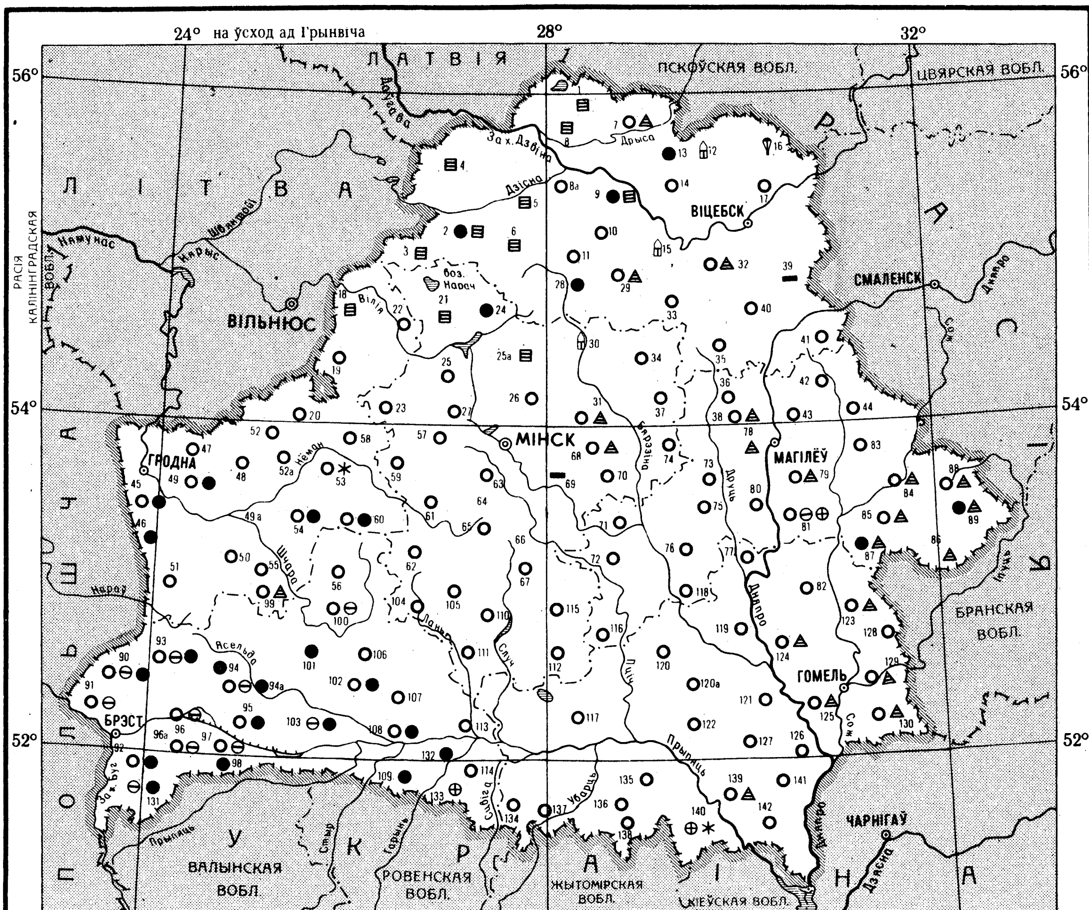
⊖ 'НІЗІНА'

⊙ 'УЗВЫШАНАЕ МЕСЦА'

⊕ 'НЯЎДОБІЦА'

▬ картаграфуемыя словы з адпаведнымі значэннямі не адзначаны

1:5 000 000

КУ́ПІНА

КУПІНА́

КУПІ́НА

КУ́ПА

КО́ЧКА

КУРГА́Н

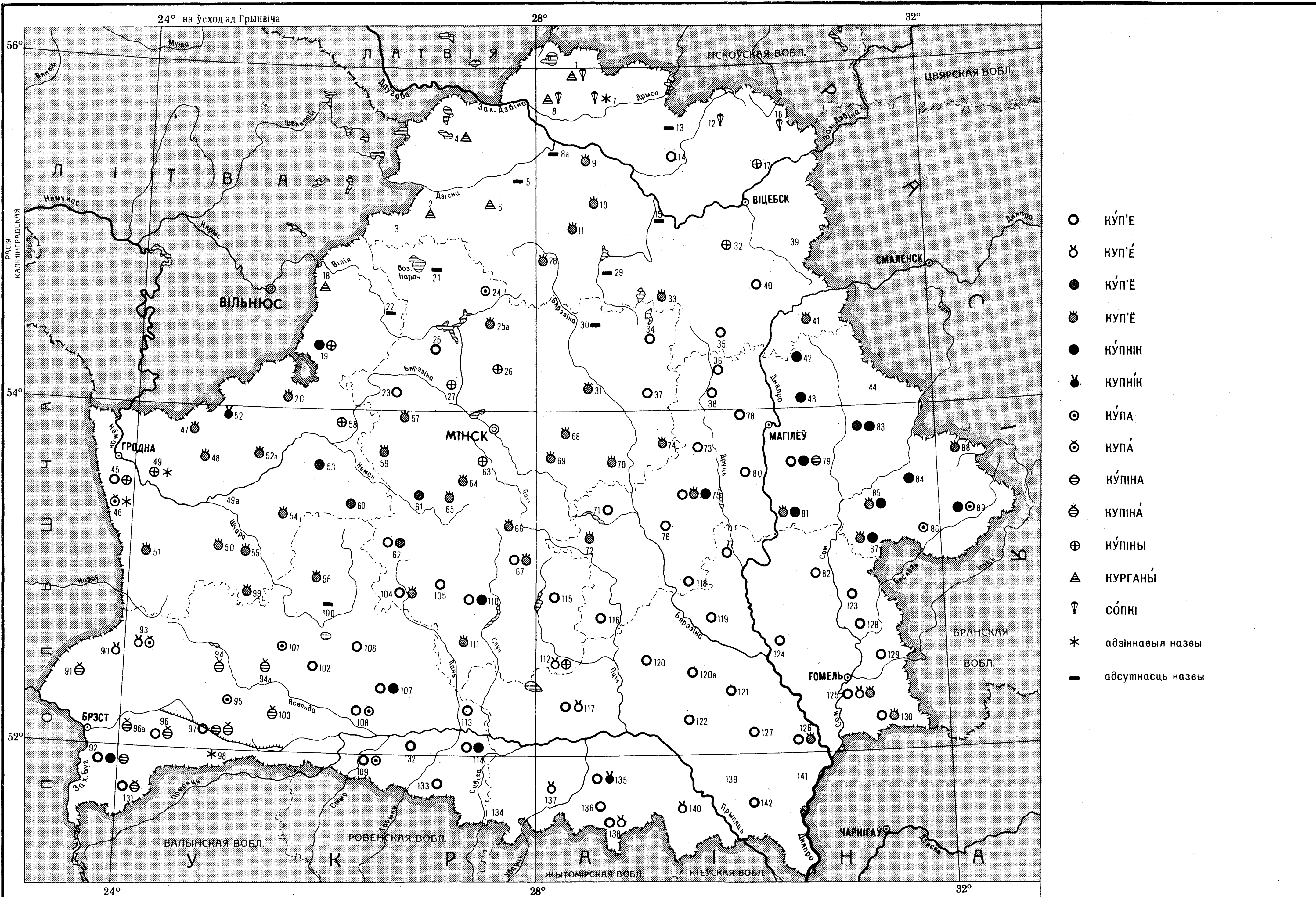
КІЧ

СО́ПКА

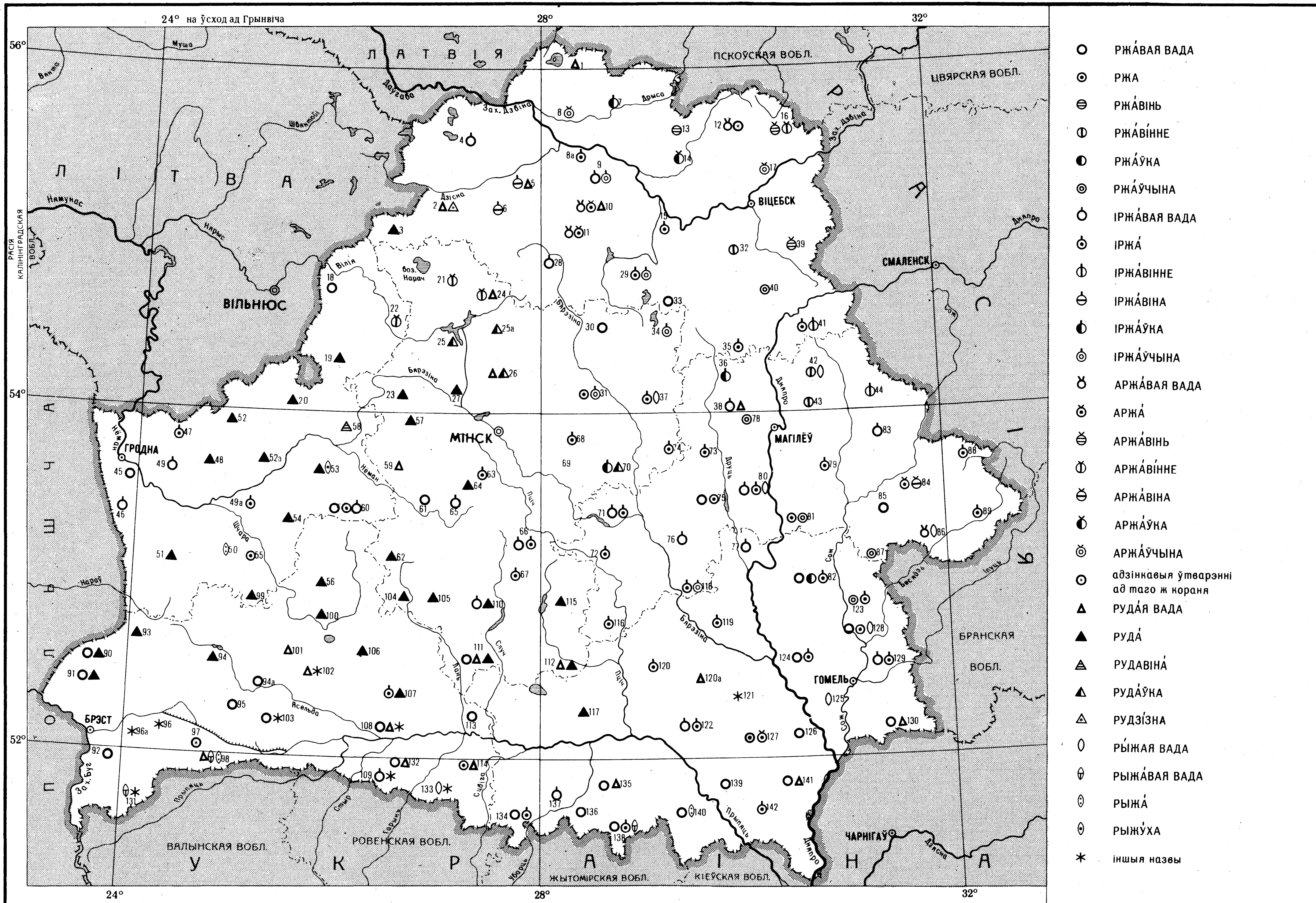
адзінкавыя назвы

адсутнасць назвы

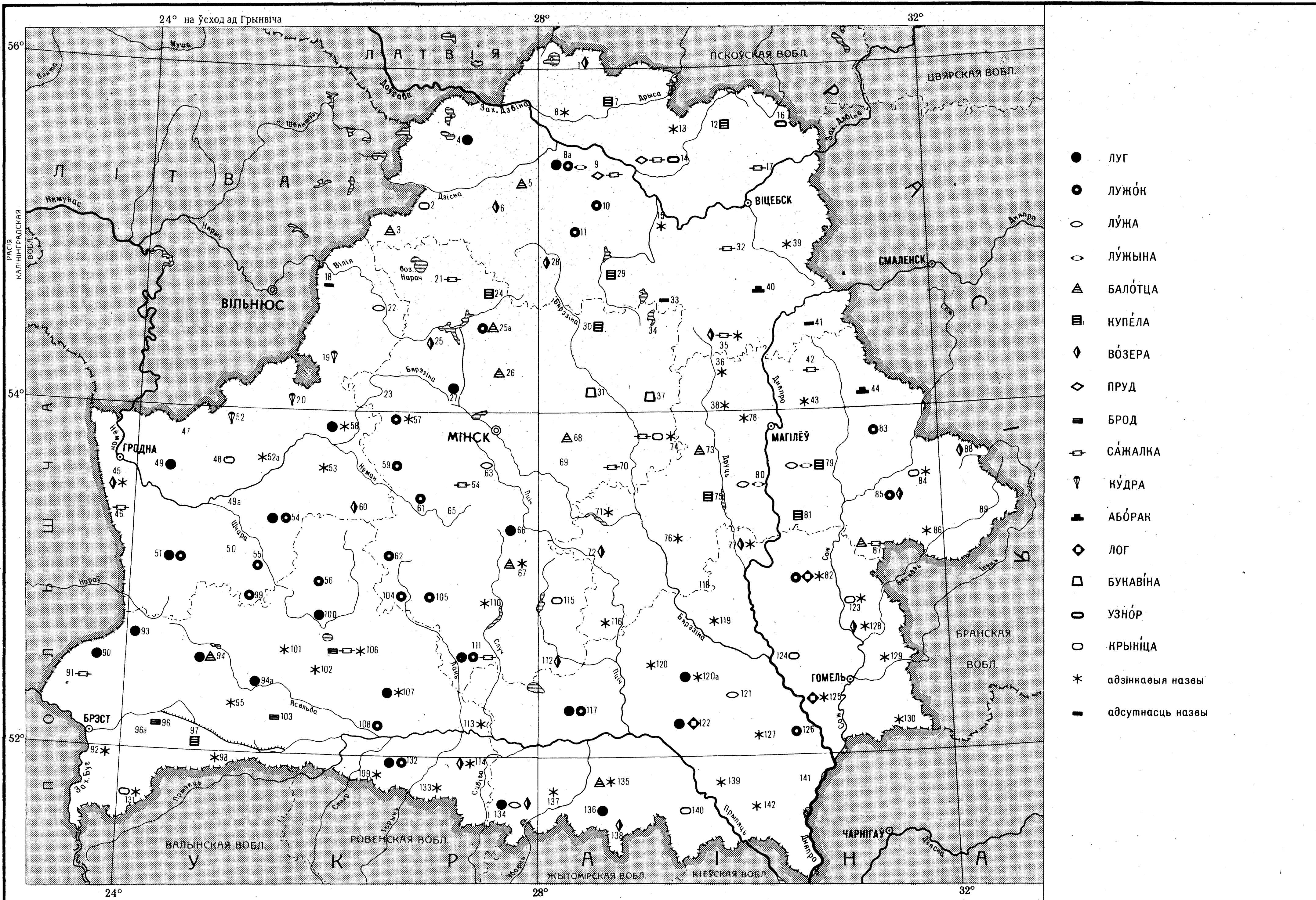
1:5 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
КУП'Е
КУП'Е
КУП'Ё
КУП'Ё
КУПНІК
КУПНІК
КУПА
КУПА
КУПІНА
КУПІНА
КУПІНЫ
КУРГАНЫ
СОПКІ
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нёман
Нарач
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Зах. Буг
Ясельда
Шчара
Птыч
Случ
Друць
Іпуць
Бесядзь
Гарынь
Стыр
Убарць
боз. Нарач
РЖАВАЯ ВАДА
РЖА
РЖАВІНЬ
РЖАВІННЕ
РЖАЎКА
РЖАЎЧЫНА
ІРЖАВАЯ ВАДА
ІРЖА
ІРЖАВІННЕ
ІРЖАВІНА
ІРЖАЎКА
ІРЖАЎЧЫНА
АРЖАВАЯ ВАДА
АРЖА
АРЖАВІНЬ
АРЖАВІННЕ
АРЖАВІНА
АРЖАЎКА
АРЖАЎЧЫНА
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
РУДАЯ ВАДА
РУДА
РУДАВІНА
РУДАЎКА
РУДЗІЗНА
РЫЖАЯ ВАДА
РЫЖАВАЯ ВАДА
РЫЖА
РЫЖУХА
іншыя назвы

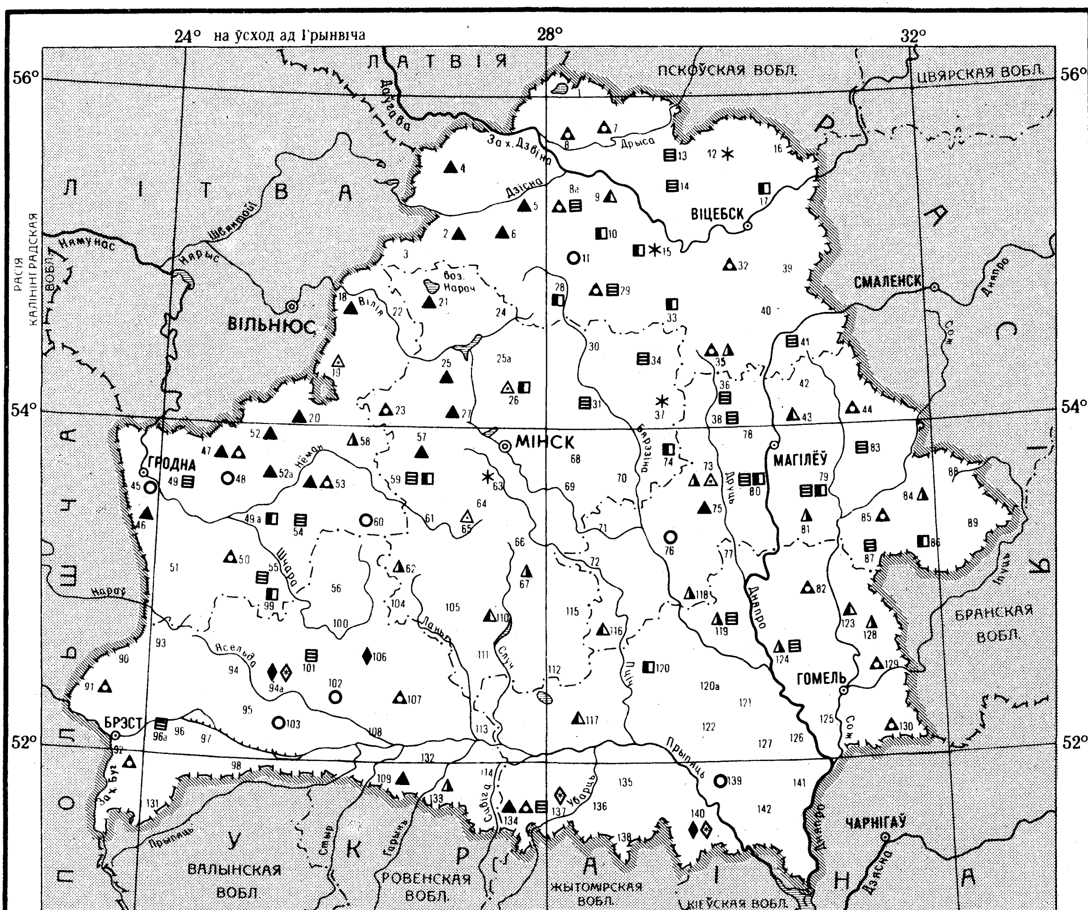
1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
Воз. Нарач
Зах. Дзвіна
Даўгава
Дзісна
Дрыса
Вілія
Нёман
Нямунас
Нярыс
Бярэзіна
Дняпро
Друць
Сож
Іпуць
Беседзь
Шчара
Ясельда
Пціч
Случ
Лань
Прыпяць
Зах. Буг
Стыр
Гарынь
Убарць
Дзясна
Луг
Лужок
Лужа
Лужына
Балотца
Купела
Возера
Пруд
Брод
Сажалка
Кудра
Аборак
Лог
Букавіна
Узнор
Крыніца
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы

1:3 000 000

САЖАЛКА НА РЭЧЦЫ

Карта №64

○ СА́ЖАЛКА

▲ СТАЎ

△ СТАВО́К

ЗАСТА́Ў

ЗАСТА́ВА

адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

ПРУД

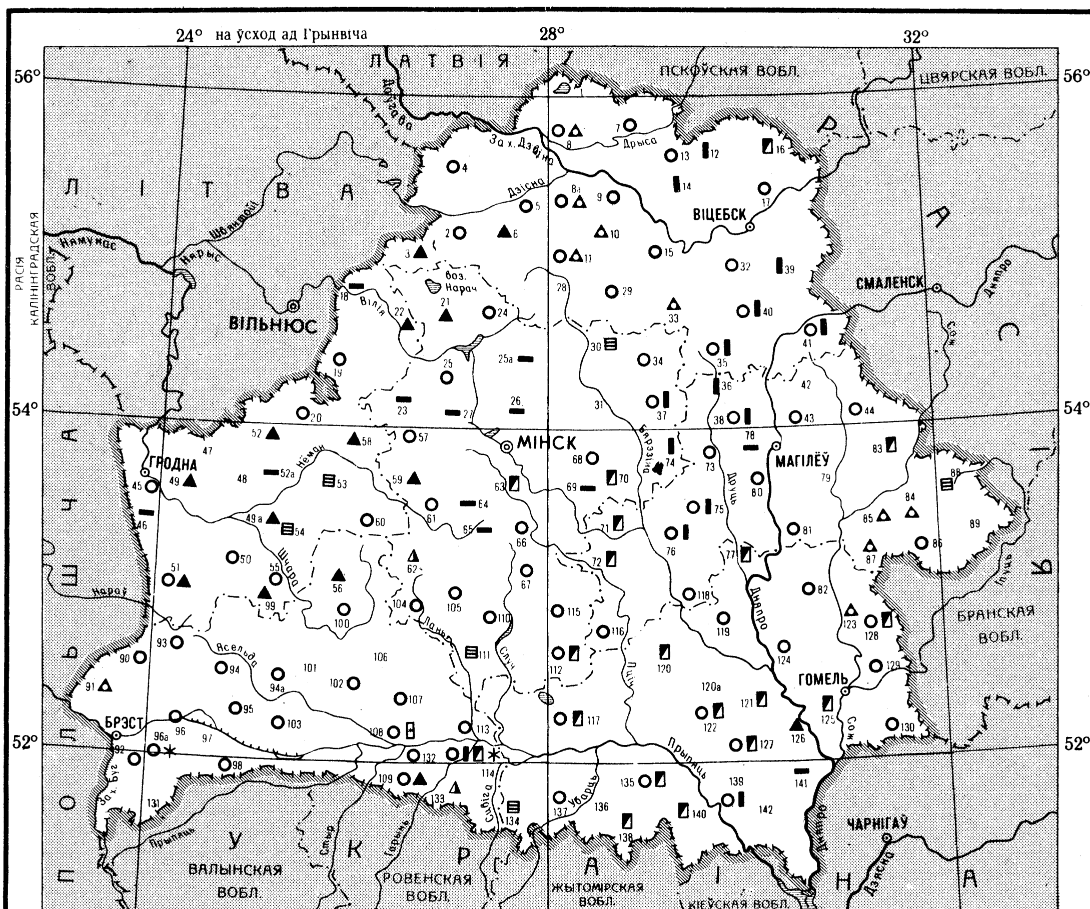
ЗАПРУ́ДА

◆ ГАТ

адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

* адзінкавыя назвы

1:5 000 000

САЖАЛКА

СТАЎ

СТАВОК

ЗАСТАВА

ПРУД

КОПАНЬ

КОПАНКА

КОПАНЭЦ

адзінкавыя назвы

адсутнасць назвы

1:5 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча | 28° | 32°

ЛАТВІЯ · ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ. · ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ. · ЛІТВА · РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ. · ВІЛЬНЮС · ВІЦЕБСК · СМАЛЕНСК · ГРОДНА · МІНСК · МАГІЛЁЎ · БРАНСКАЯ ВОБЛ. · ГОМЕЛЬ · БРЭСТ · ЧАРНІГАЎ · ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ. · РОВЕНСКАЯ ВОБЛ. · ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ. · КІЕЎСКАЯ ВОБЛ. · ПОЛЬШЧА · РАСІЯ · УКРАІНА

Муша · Даўгава · Зах. Дзвіна · Дрыса · Вента · Швянтоі · Нямунас · Нярыс · Вілія · Дзісна · воз. Нарач · Бярэзіна · Нёман · Шчара · Нараў · Ясельда · Піна · Случ · Пціч · Бярэзіна · Друць · Дняпро · Сож · Беседзь · Іпуць · Дзясна · Зах. Буг · Прыпяць · Стыр · Горынь · Случ · Убарць · Дняпро

56° · 54° · 52°

○	ВІР
⊙	ЮР
▲	КРУЧА
◬	КРУЦЕЛЬ
△	адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
⊞	БУХТА
♦	АМУТ
◈	ОМУТ
◊	ВОТМУТ
◇	АМЫТ
0	ВІХОР
ʘ	ВІХРОВІНА
▯	ГАРШЧОК
⏍	АТВОЙ
⌂	БУРЧАК
⧗	БУК
ІІ	ЯМА
L	назвы з коранем -ВЕРТ-
T	назвы з коранем -ВАРОТ-
*	адзінкавыя назвы
▬	адсутнасць назвы

ГЛЫБОКАЯ ЯМА НА РЭЧЦЫ

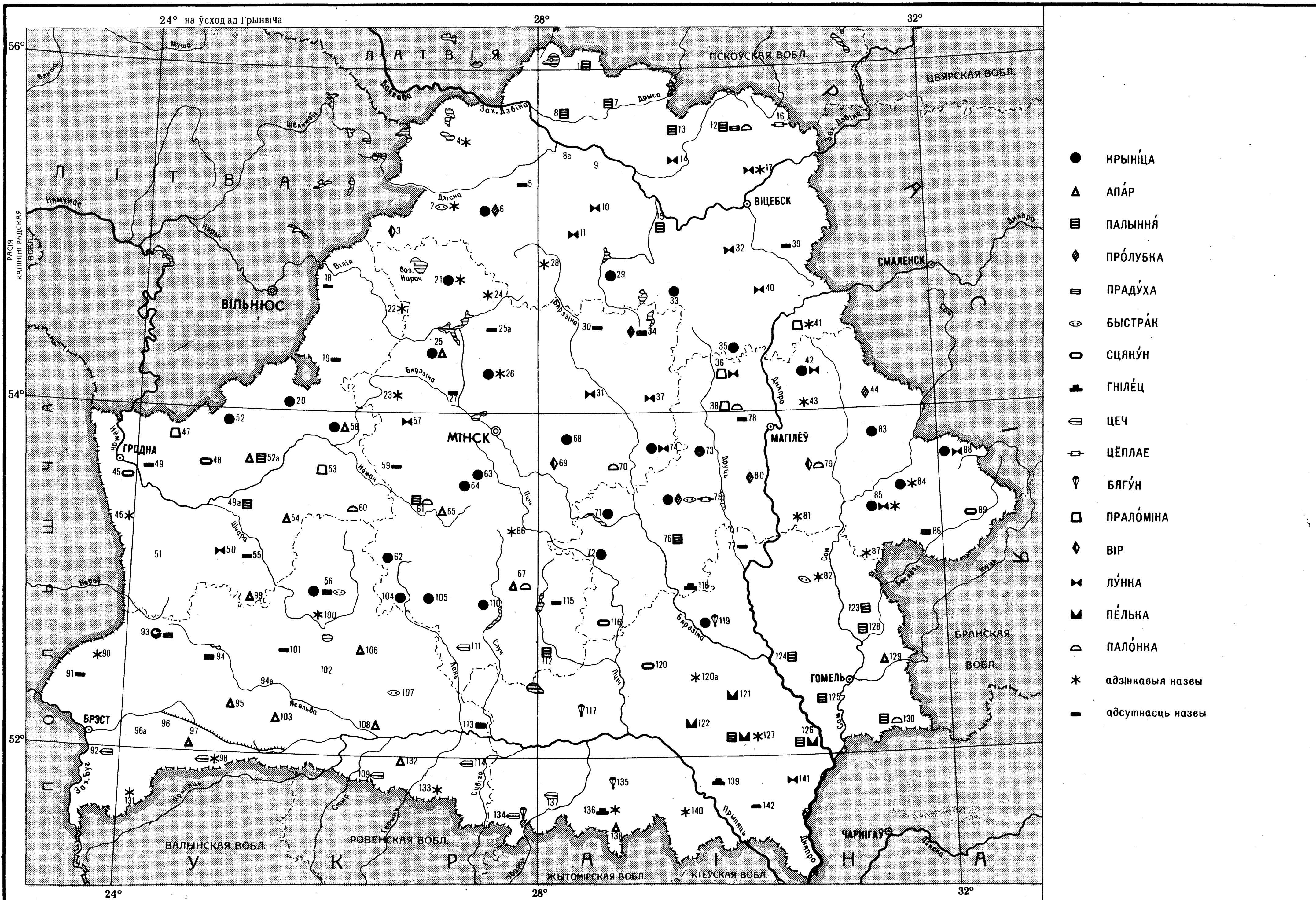
Карта № 67

24° на ўсход ад Грынвіча

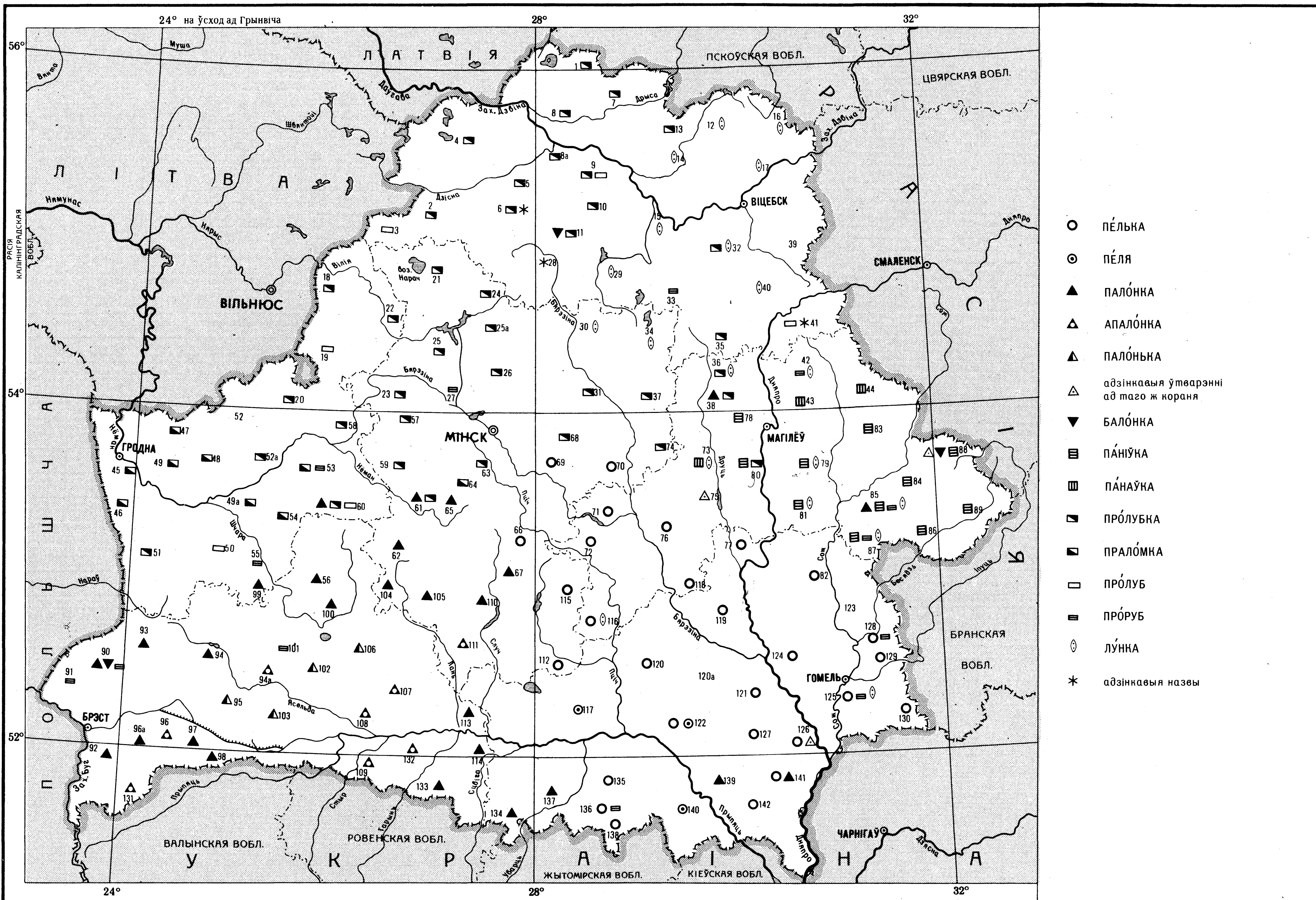
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
СМАЛЕНСК
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВІЦЕБСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА

○	ВІР
⊙	ЮР
▲	КРУ́ЧА
△	КРУЧ
◬	адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
⊞	БУ́ХТА
◆	АМУ́Т
◆	О́МУТ
◆	ВО́ТМУТ
◇	АМЫ́Т
0	ВІХО́Р
⊖	ВІХРО́ВІНА
⌂	АТВО́Й
⧗	БУК
L	Я́МА
✱	адзінкавыя назвы
▬	адсутнасць назвы

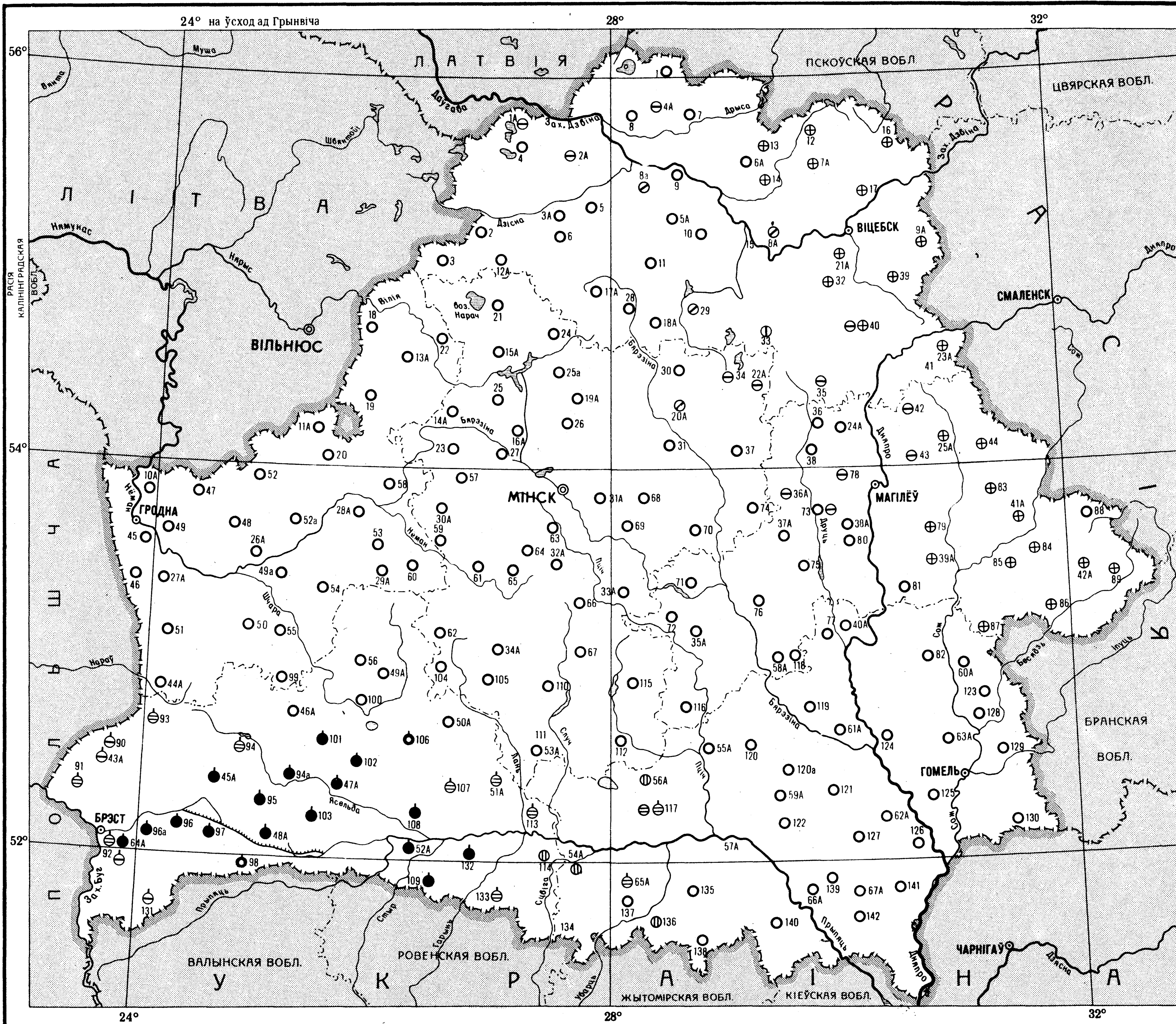

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
РАСІЯ
Дзвіна
Зах. Дзвіна
Дзісна
Вілія
Нёман
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Зах. Буг
Ясельда
Шчара
Случ
Друць
Іпуць
Бесядзь
Дзясна
Убарць
Гарынь
Стыр
Птіч
Лань
Нарач
Воз. Нарач
КРЫНІЦА
АПАР
ПАЛЫННЯ
ПРОЛУБКА
ПРАДУХА
БЫСТРАК
СЦЯКУН
ГНІЛЕЦ
ЦЕЧ
ЦЁПЛАЕ
БЯГУН
ПРАЛОМІНА
ВІР
ЛУНКА
ПЕЛЬКА
ПАЛОНКА
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы

1:3 000 000

ПЕ́ЛЬКА
ПЕ́ЛЯ
ПАЛО́НКА
АПАЛО́НКА
ПАЛО́НЬКА
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
БАЛО́НКА
ПА́НІЎКА
ПА́НАЎКА
ПРО́ЛУБКА
ПРАЛО́МКА
ПРО́ЛУБ
ПРО́РУБ
ЛУ́НКА
адзінкавыя назвы
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
24°
Л А Т В І Я
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
Л І Т В А
ВІЛЬНЮС
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ЧАРНІГАЎ
У К Р А І Н А
Р А С І Я
П О Л Ь Ш Ч А
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нямунас
Нярыс
Швянтоі
Муша
Нёман
Шчара
Бярэзіна
Дняпро
Друць
Сож
Пціч
Случ
Ясельда
Прыпяць
Зах. Буг
Нараў
Горынь
Стыр
Сцвіга
Убарць
Іпуць
Беседзь
Дзясна
боз. Нарач

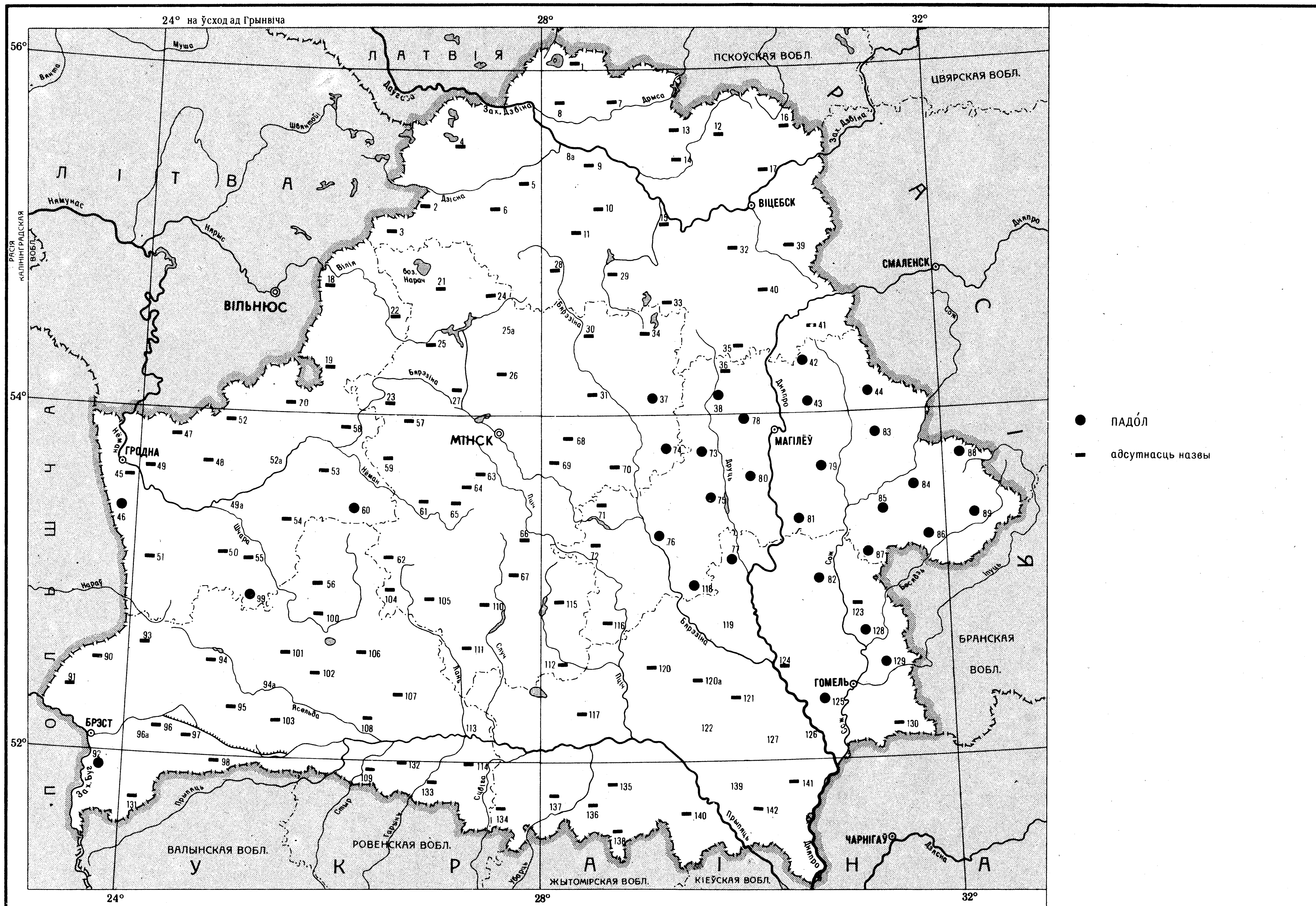
1:3 000 000

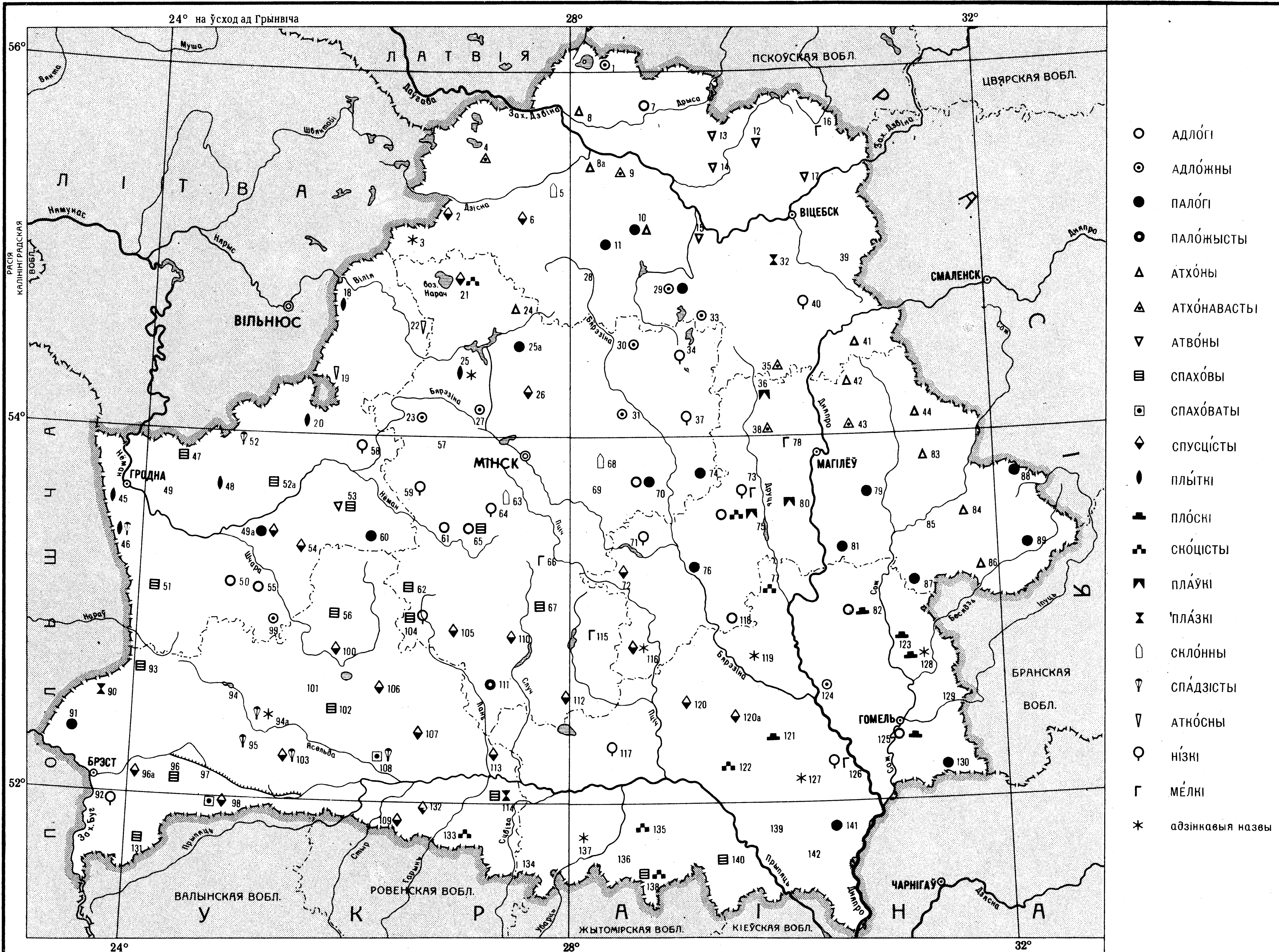
БЕ́РАГ
БЕ́РЯГ
БЕ́РЫГ
БЭ́РЫГ
БЕ́РІГ
БЕРЪГ
БЕ́РЭГ
БЕ́РЕГ
БЭ́РЭГ
БЭ́РОГ
БЭ́РУГ

1:3 000 000

ПАДОЛ (месца на беразе вадаёма, дзе мыюць бялізну)

1:3 000 000

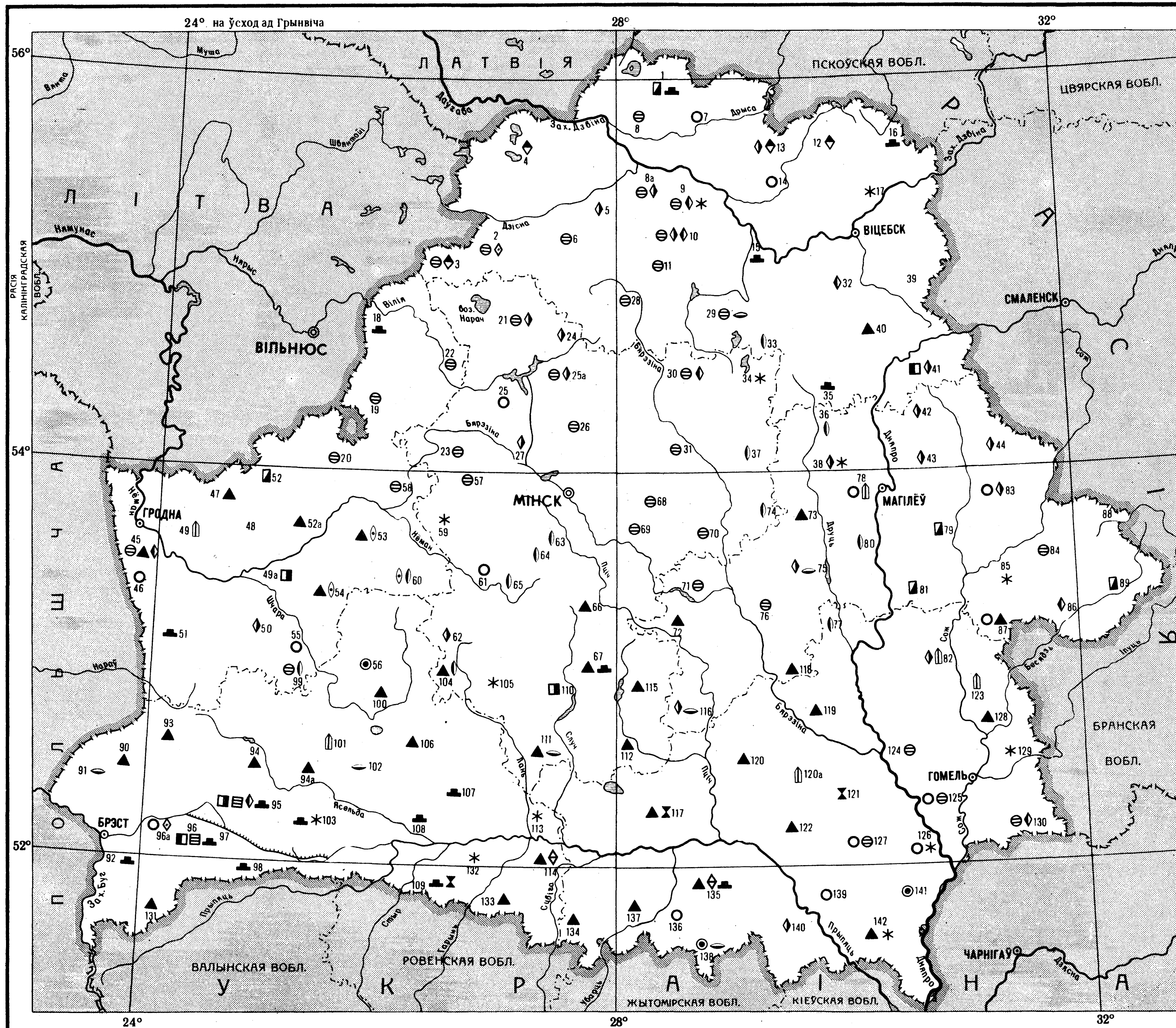

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нямунас
Нарач
Воз. Нарач
Бярэзіна
Нёман
Шчара
Ясельда
Нараў
Зах. Буг
Прыпяць
Днепр
Сож
Друць
Птичь
Случ
Іпуць
Бесядзь
Дзясна
Муша
Вянта
Свянтоі
Нярыс
Гарынь
Стыр
Убарць
Сіліца
Лань
АДЛОГІ
АДЛОЖНЫ
ПАЛОГІ
ПАЛОЖЫСТЫ
АТХОНЫ
АТХОНАВАСТЫ
АТВОНЫ
СПАХОВЫ
СПАХОВАТЫ
СПУСЦІСТЫ
ПЛЫТКІ
ПЛОСКІ
СКОЦІСТЫ
ПЛАЎКІ
ПЛАЗКІ
СКЛОННЫ
СПАДЗІСТЫ
АТКОСНЫ
НІЗКІ
МЕЛКІ
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча

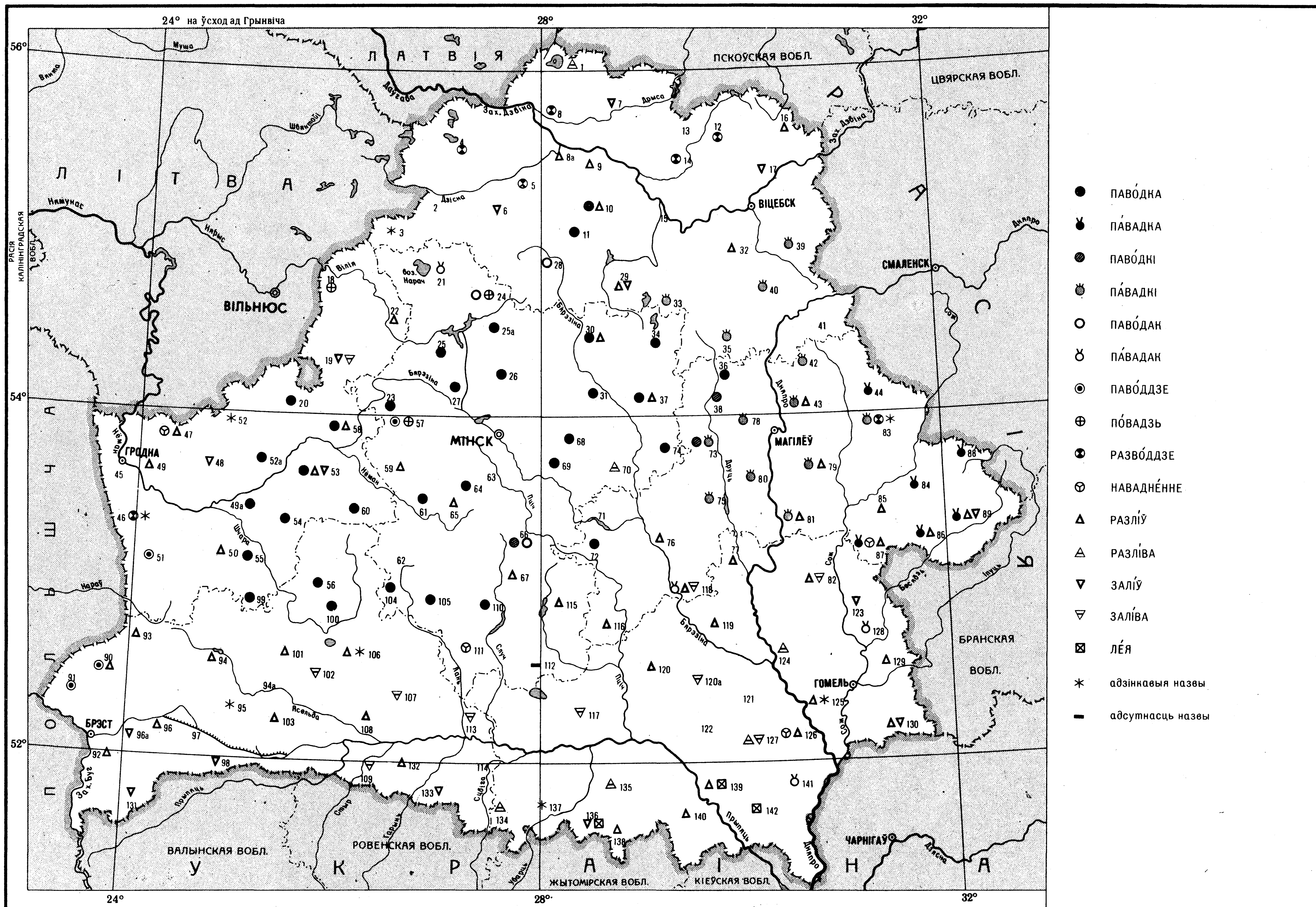
- ○ кругы́
- ▲ абры́вісты
- ⊞ стро́мы
- ▥ стро́мкі
- ▤ стро́мны
- ◈ пры́кры
- ◪ высо́кі
- ✳ адзінкавыя назвы

- БУРЛІЦЬ
- БУ́РБУЛІ́ЦЬ
- БУРБО́ЧА
- БУРЧЫ́ЦЬ
- БУ́ЛЬКАЕ
- БУЛЬКО́ЧА
- БУЛЬБОТЫ́ТЬ
- ЦУРЧЫ́ЦЬ
- ЧУРЧЫ́ЦЬ
- ЦЮРЧЫ́ЦЬ
- ЦУРЛІ́ЦЬ
- ЦУРЫ́ЦЬ
- ДЗЮРЫ́ЦЬ
- ДЗЮРЧЫ́ЦЬ
- ТУРЧЫ́ЦЬ
- ЖУРЧЫ́ЦЬ
- ШУМІ́ЦЬ
- ГУРЧЫ́ЦЬ
- РАВЕ́
- адзінкавыя назвы

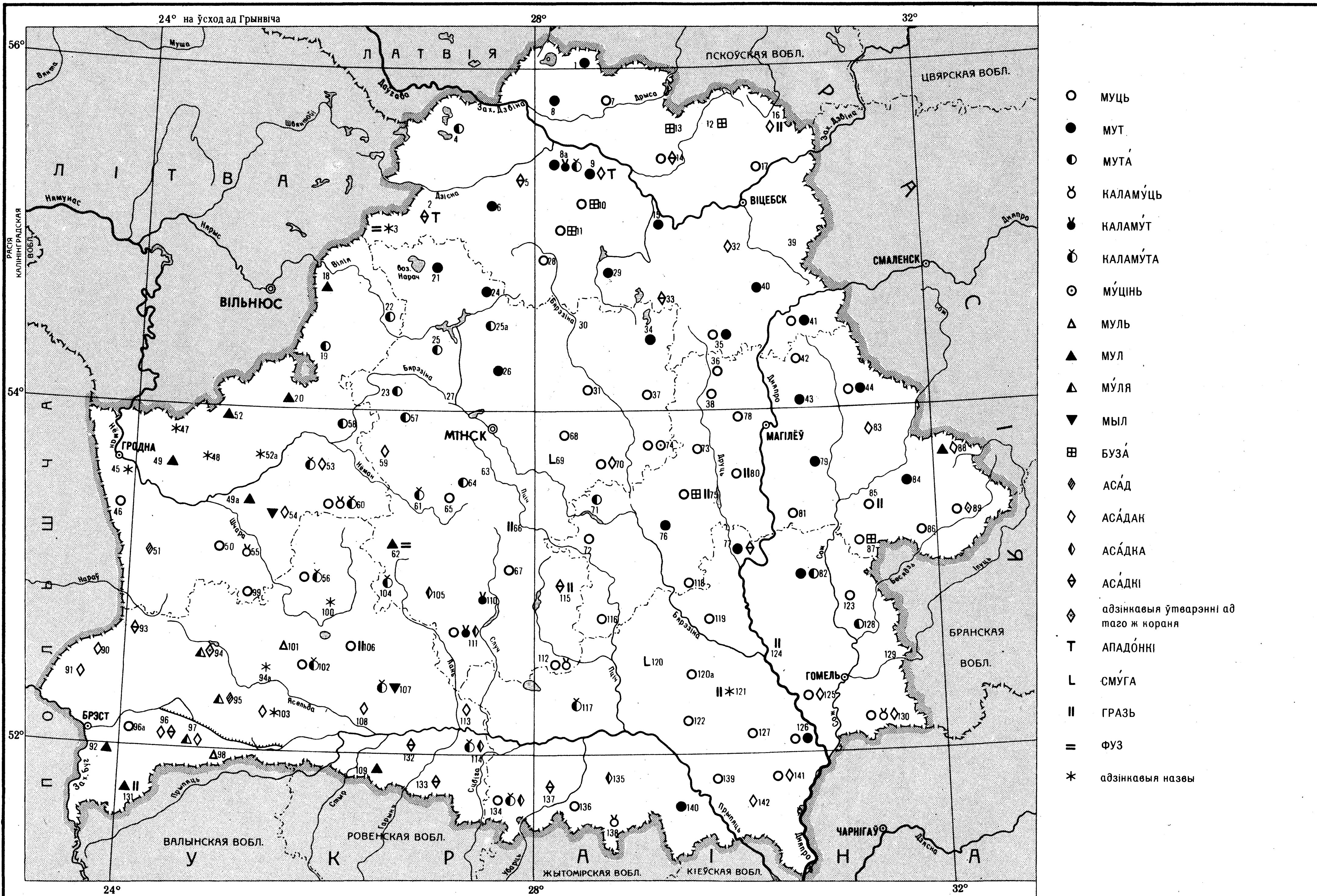
1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
24°
28°
32°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
Зах. Дзвіна
Даўгава
Дрыса
Дзісна
Нямунас
Нярыс
Вілія
Бярэзіна
Нёман
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Случ
Пціч
Друць
Днепр
Сож
Іпуць
Бесядзь
Дзясна
Зах. Буг
Стыр
Гарынь
Убарць
Мушa
Вента
Швянтоі
Нараў
Лань
Сцвіга
воз. Нарач
ПАВО́ДКА
ПА́ВАДКА
ПАВО́ДКІ
ПА́ВАДКІ
ПАВО́ДАК
ПА́ВАДАК
ПАВО́ДДЗЕ
ПО́ВАДЗЬ
РАЗВО́ДДЗЕ
НАВАДНЕ́ННЕ
РАЗЛІ́Ў
РАЗЛІ́ВА
ЗАЛІ́Ў
ЗАЛІ́ВА
ЛЕ́Я
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы
1:3 000 000

- ○ мул
- ▲ іл
- ▤ бузá
- ◈ муць
- глей
- твань
- цíна
- ✳ адзінкавыя назвы
- ▬ адсутнасць назвы

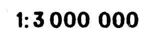
АСАДАК З ВАДЫ

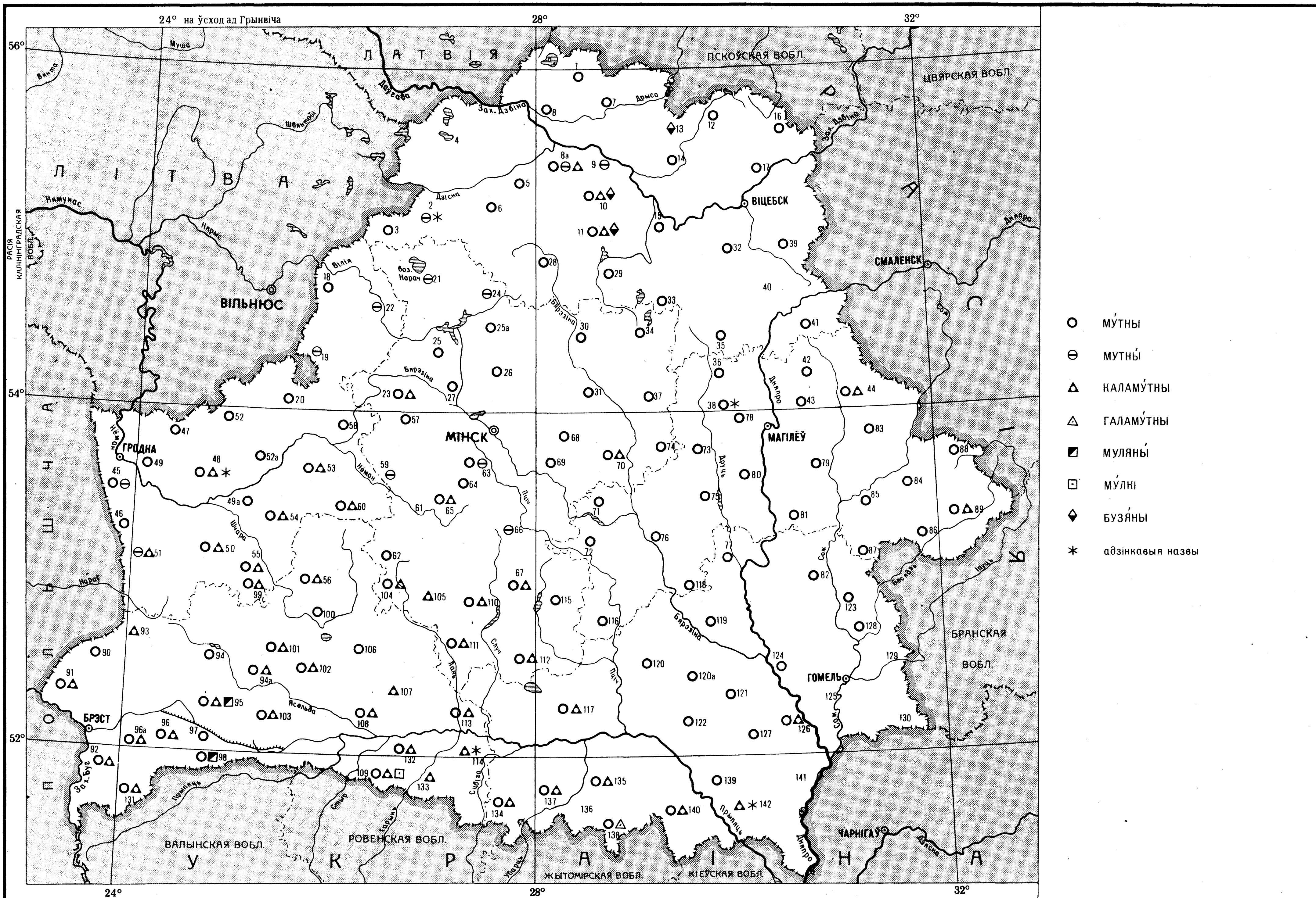

1:3 000 000

МУЦІЦЬ ВАДУ

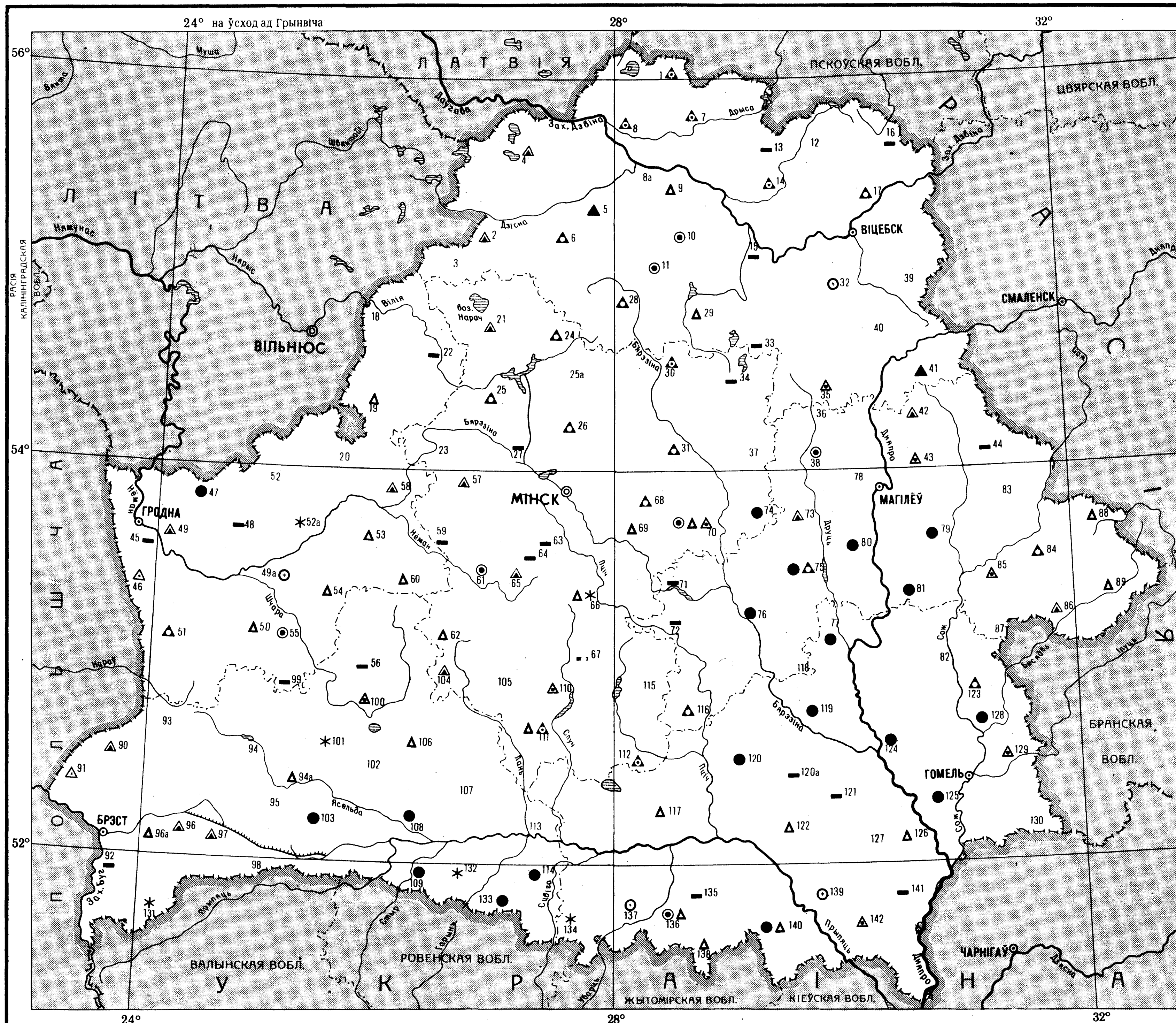
- ○ муці́ць
- △ каламу́ціць
- ◩ муліць
- ◆ бузя́ніць
- ◈ бузі́ць
- L калаці́ць
- T бо́ўтаць
- ✳ адзінкавыя назвы

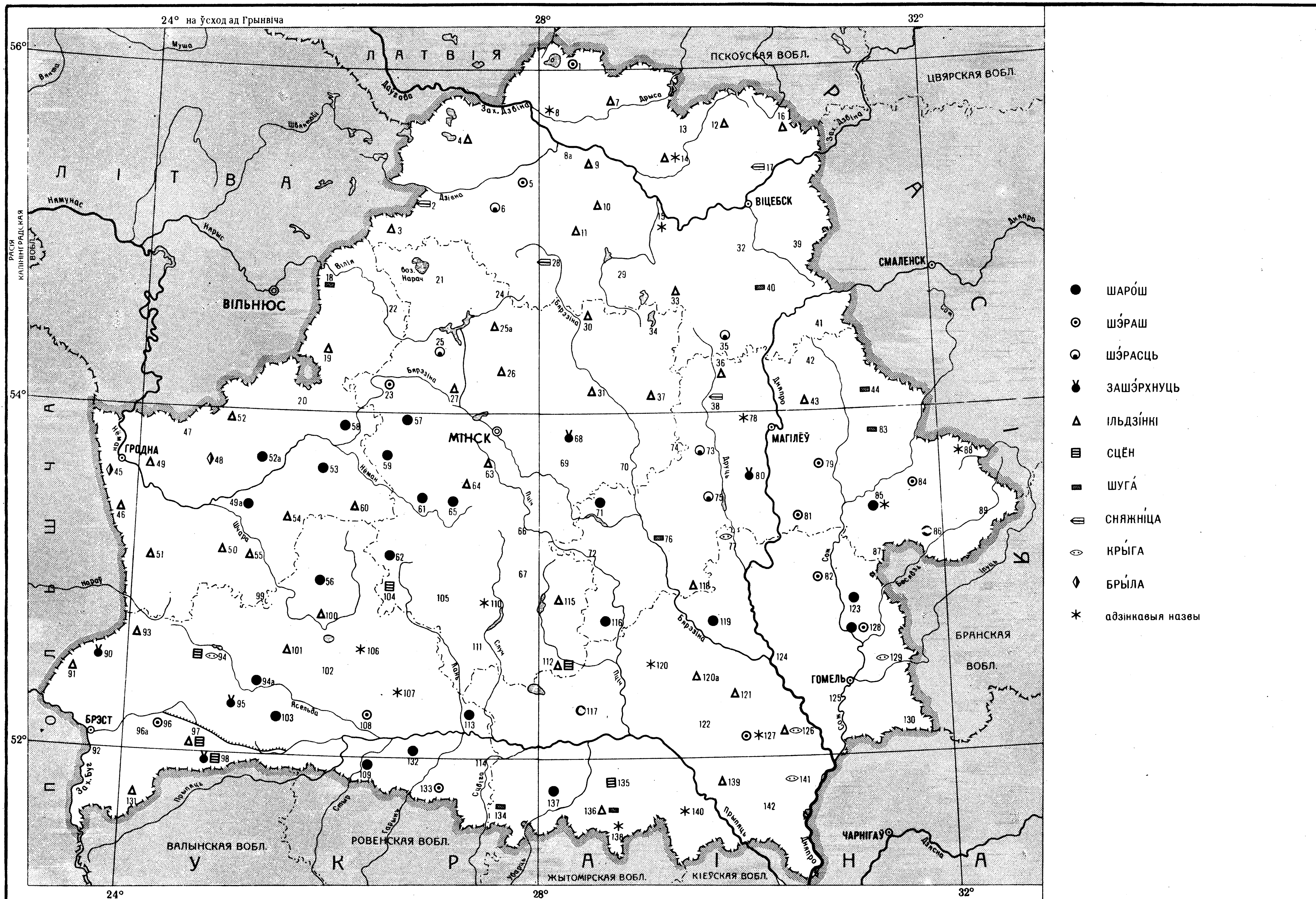
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
СМАЛЕНСК
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
мутны
мутны́
каламутны
галамутны
муляны́
му́лкі
бузяны
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

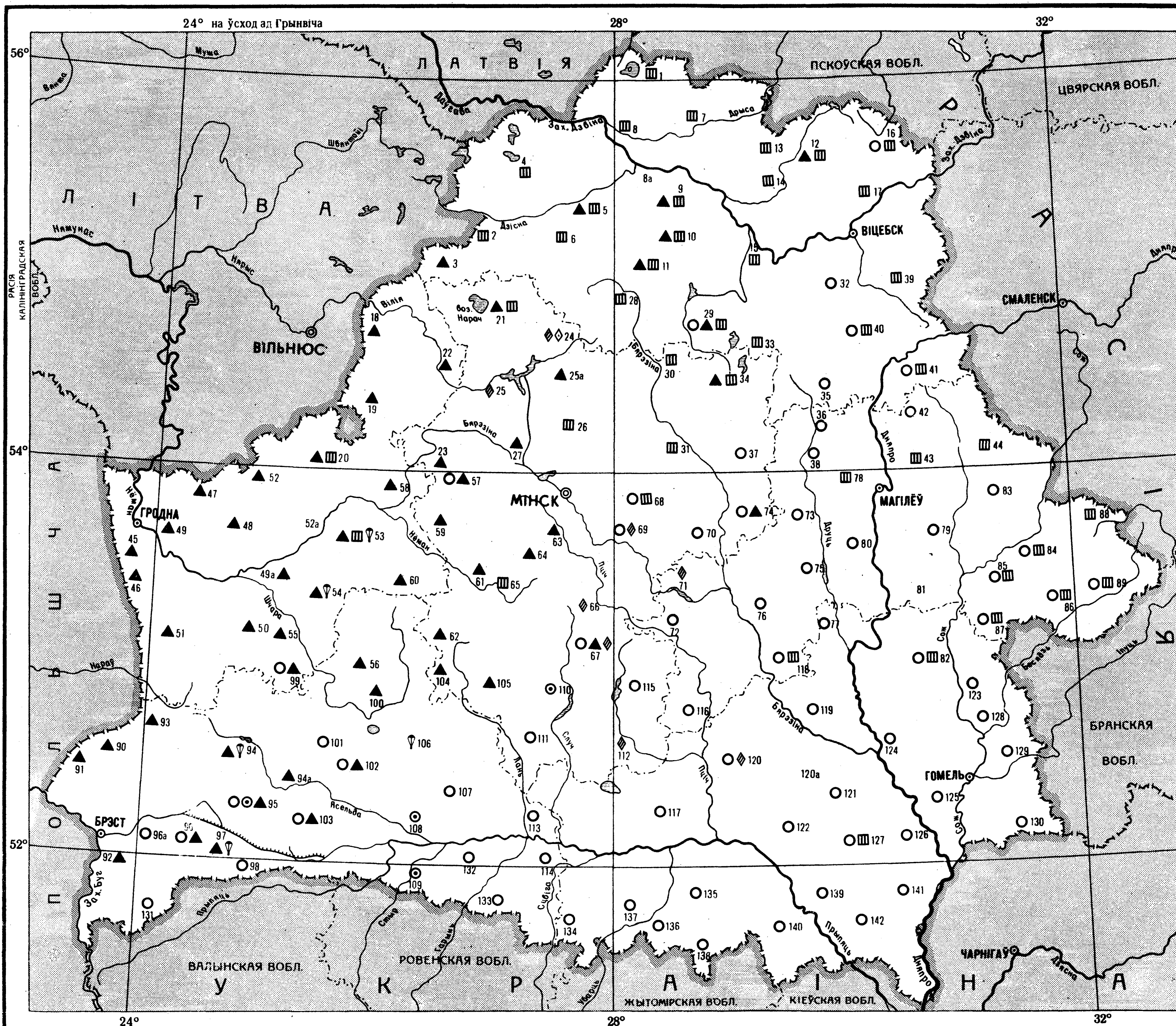

- ● СТАРЫ́К
- ◉ СТА́РЫЦА
- ⊙ адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
- △ РЭ́ЧЫШЧА
- ▲ РАЧА́ДЗЬ
- △ СТАРАРЭ́ЧЫШЧА
- △ СТАРАРЭ́ЧЧА
- △ СТА́РОЕ РЭ́ЧЫШЧА
- △ СТАРА́Я РАКА́
- △ адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
- ✳ адзінкавыя назвы
- ▬ адсутнасць назвы

1:3 000 000

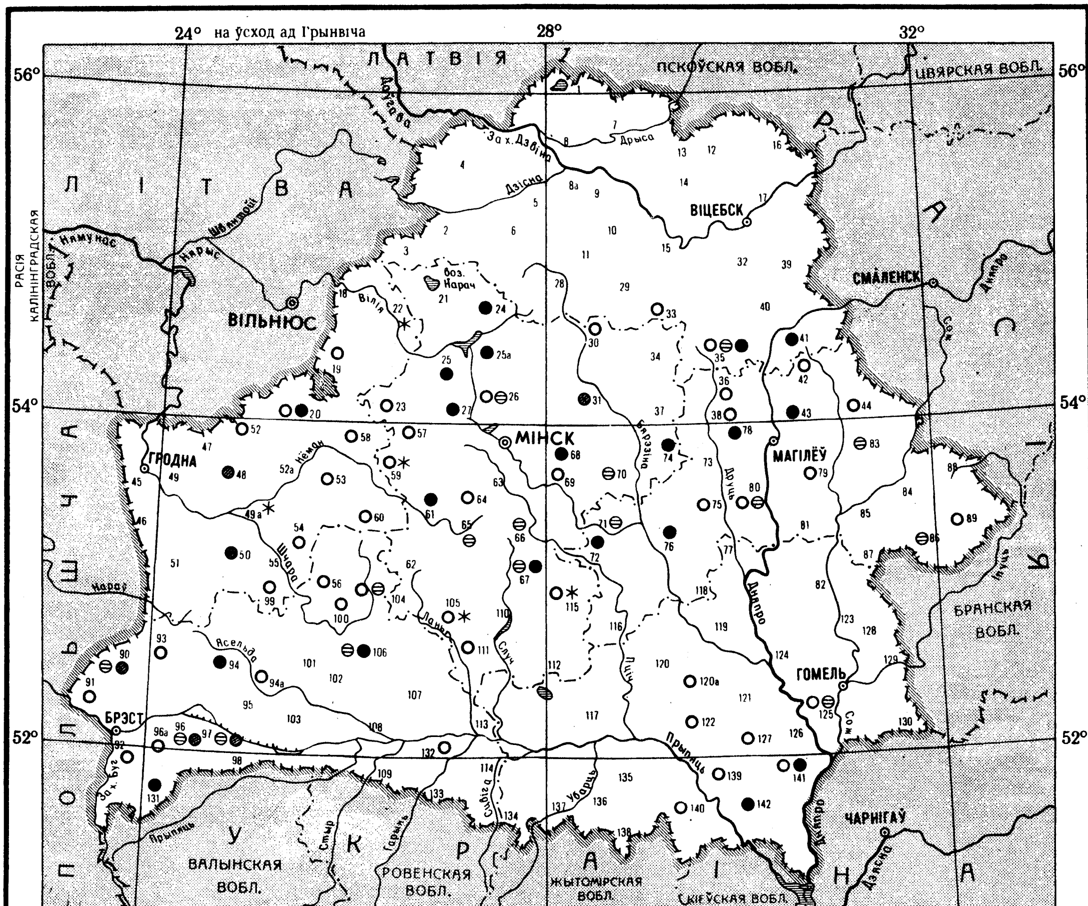

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ
Воз. Нарач
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Дняпро
Бярэзіна
Нёман
Прыпяць
Сож
Зах. Буг
ШАРО́Ш
ШЭ́РАШ
ШЭ́РАСЦЬ
ЗАШЭ́РХНУЦЬ
ІЛЬДЗІ́НКІ
СЦЁН
ШУГА́
СНЯЖНІ́ЦА
КРЫ́ГА
БРЫ́ЛА
адзінкавыя назвы

1: 3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
СМАЛЕНСК
ВІЦЕБСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
ГРОДНА
БРЭСТ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ЧАРНІГАЎ
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
Дзвіна
Дняпро
Прыпяць
Нёман
Бярэзіна
Сож
Віліяя
Шчара
Ясельда
Дзясна
Гарынь
Случ
Стыр
Зах. Буг
Воз. Нарач
ШЛЯХ
ШЛЯГ
ГАСЦІНЕЦ
БАЛЬШАК
ПРЫСАДА
ПАЛІСАДА
ТРАКТ

1:3 000 000

○ 'ДАРОЖКА ПРАЗ ПОЛЕ МІЖ ПАЛЕТКАЎ'

⊖ 'ПЕШАХОДНАЯ ДАРОЖКА'

● 'ДАРОГА, ЯКАЯ ПРАХОДЗІЦЬ ЗА ГУМНАМІ'

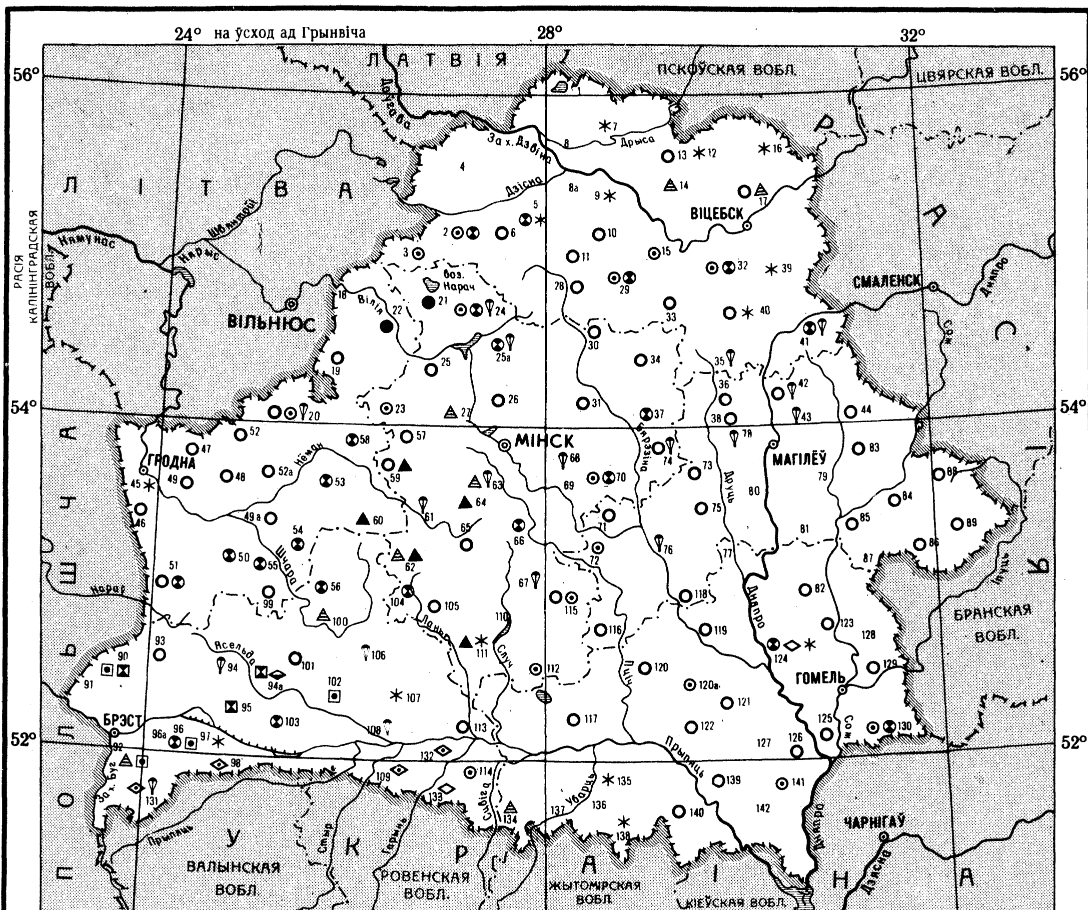
◍ 'СТАРАЯ ДАРОГА'

* адзінкавыя значэнні

1:5 000 000

ДАРОГА, ЯКАЯ ПРАХОДЗІЦЬ КАЛЯ ГУМНА

Карта №84

ЗАГУМЕ́ННАЯ (дарога)

ЗА ГУ́МНАМІ

ПА ЗАГУМЕ́ННЮ

ЗАГУМЕ́ННІЦА

НАВО́ЗНАЯ (дарога)

НАВО́С

ЗА КЛУ́НЯМЫ

ПА ЗАКЛУ́ННЮ

ЗАХЛЕ́ЎНАЯ ДАРО́ГА

ЗА ХЛЕВА́МІ

ПО ЗАХЛІ́В'Ю

СЦЕ́НКА

іншыя назвы ад таго ж кораня

адзінкавыя назвы

1:5 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча

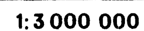
ЛАТВІЯ · ЛІТВА · ПОЛЬШЧА · УКРАІНА · РАСІЯ

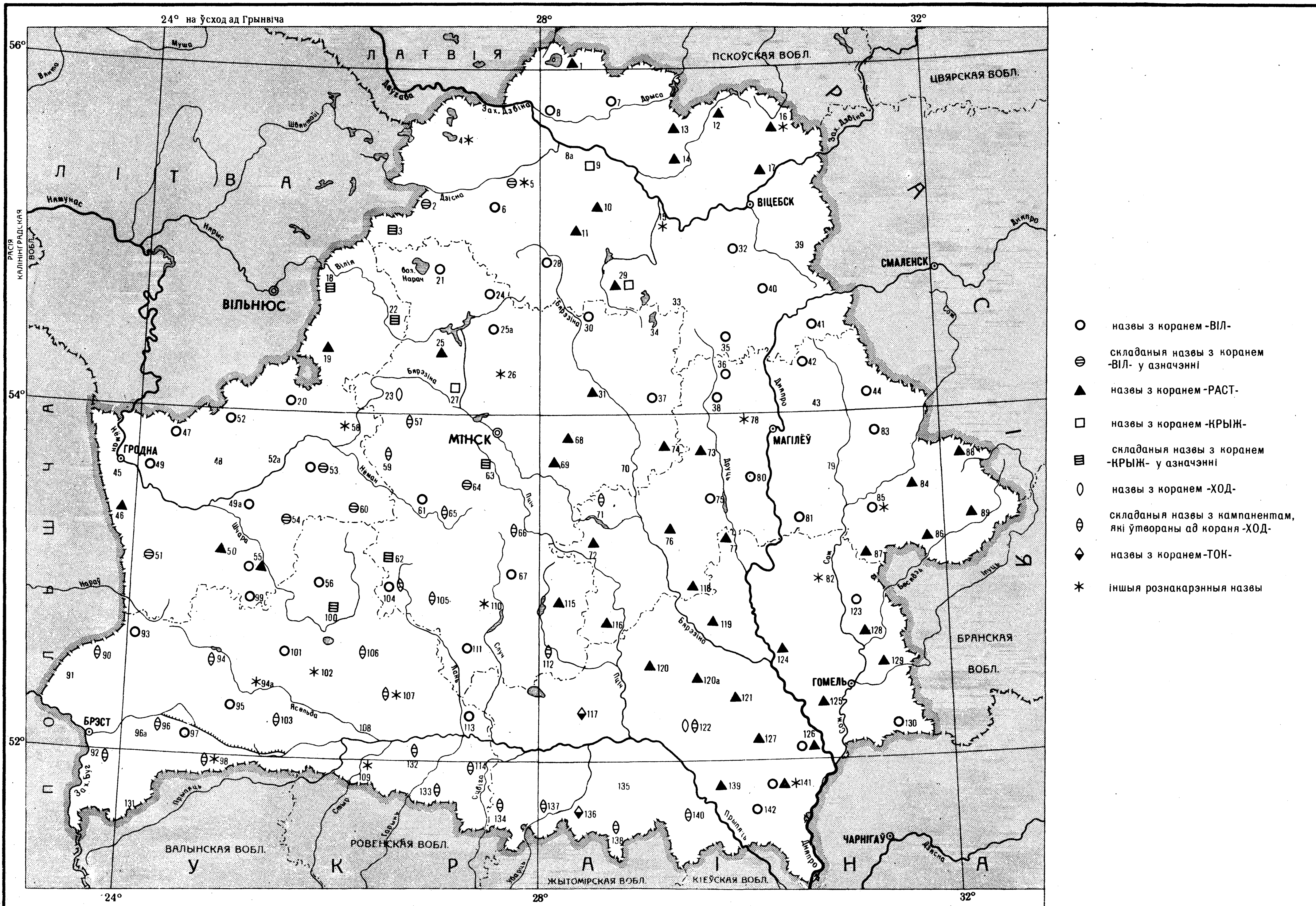
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ. · ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ. · РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ. · БРАНСКАЯ ВОБЛ. · ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ. · РОВЕНСКАЯ ВОБЛ. · ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ. · КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.

ВІЛЬНЮС · ВІЦЕБСК · СМАЛЕНСК · МІНСК · ГРОДНА · МАГІЛЁЎ · ГОМЕЛЬ · БРЭСТ · ЧАРНІГАЎ

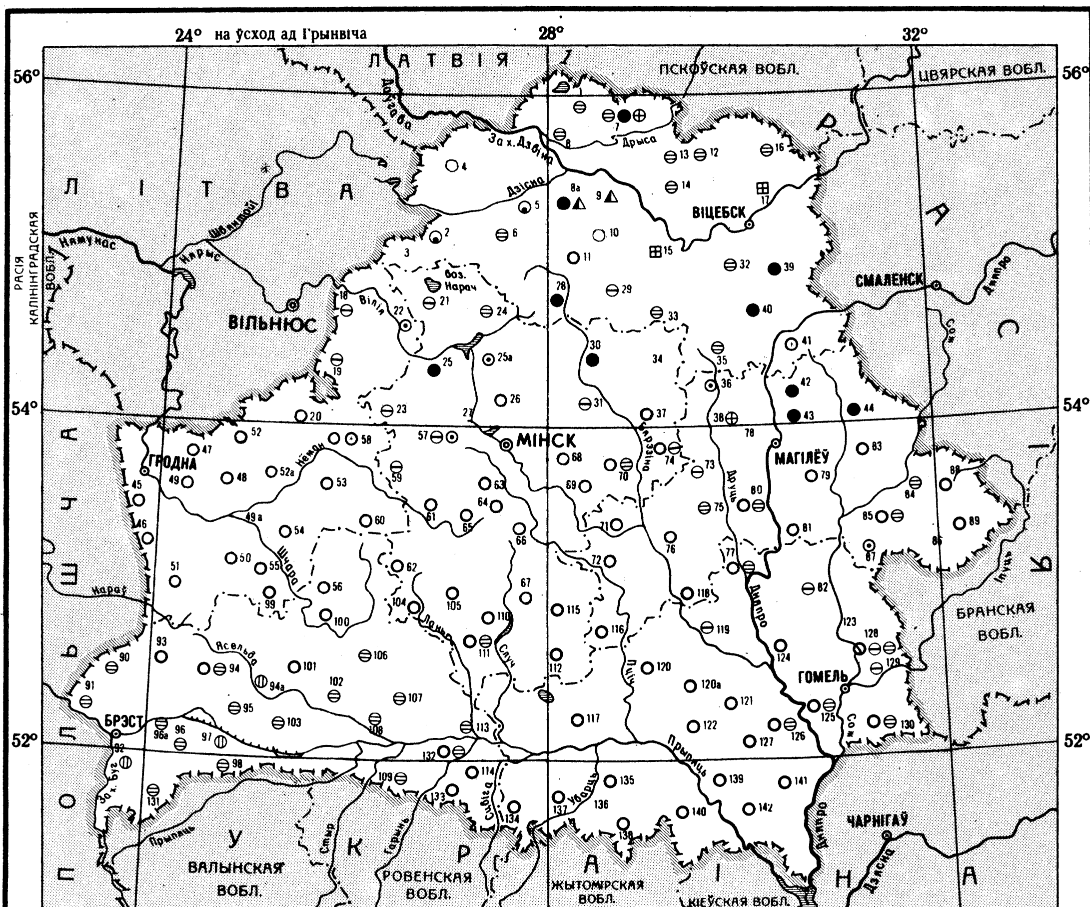
Зах. Дзвіна · Дзвіна · Дрыса · Дзісна · Вілія · Нарач · Бярэзіна · Нёман · Шчара · Ясельда · Ланъ · Случ · Пціч · Друць · Дняпро · Сож · Беседзь · Іпуць · Прыпяць · Гарынь · Стыр · Убарць · Зах. Буг · Нараў · Нямунас · Нярыс · Мыша · Дэсна

- ○ назвы з коранем -КРЫЖ-
- ● складаныя назвы з коранем -КРЫЖ- у азначэнні і інш.
- ▲ назвы з коранем -КРЭСТ- (-ХРЭСТ-)
- △ складаныя назвы з коранем -КРЭСТ-(-ХРЭСТ-) у азначэнні і інш.
- ⊞ назвы з коранем -РАСТ-
- ✳ РАСКРЭ́СЫ

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРЯНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Даўгава
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нарач
Нёман
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Зах. Буг
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Друць
Птыч
Случ
Іпуць
Бесядзь
Гарынь
Стыр
Убарць
Сцвіга
назвы з коранем -ВІЛ-
складаныя назвы з коранем -ВІЛ- у азначэнні
назвы з коранем -РАСТ-
назвы з коранем -КРЫЖ-
складаныя назвы з коранем -КРЫЖ- у азначэнні
назвы з коранем -ХОД-
складаныя назвы з кампанентам, якія ўтвораны ад кораня -ХОД-
назвы з коранем -ТОК-
іншыя розначарэнныя назвы

1:3 000 000

КАЛЯІНА

КАЛЯВІНА

КАЛЯЯ

КОЛЕЙ

КАЛЮГА

КАЛЮГАВІНА

КАЛЮЖЫНА

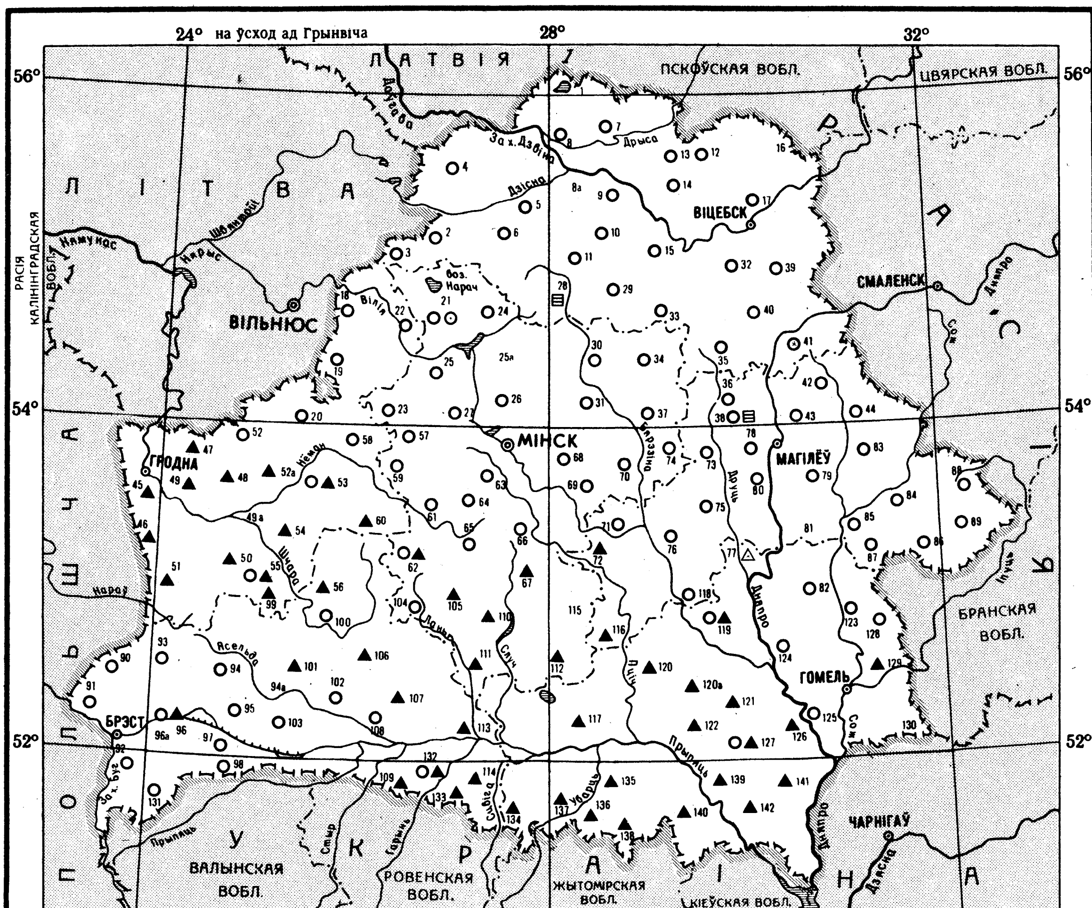
КАЛЕСАВІНА

адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

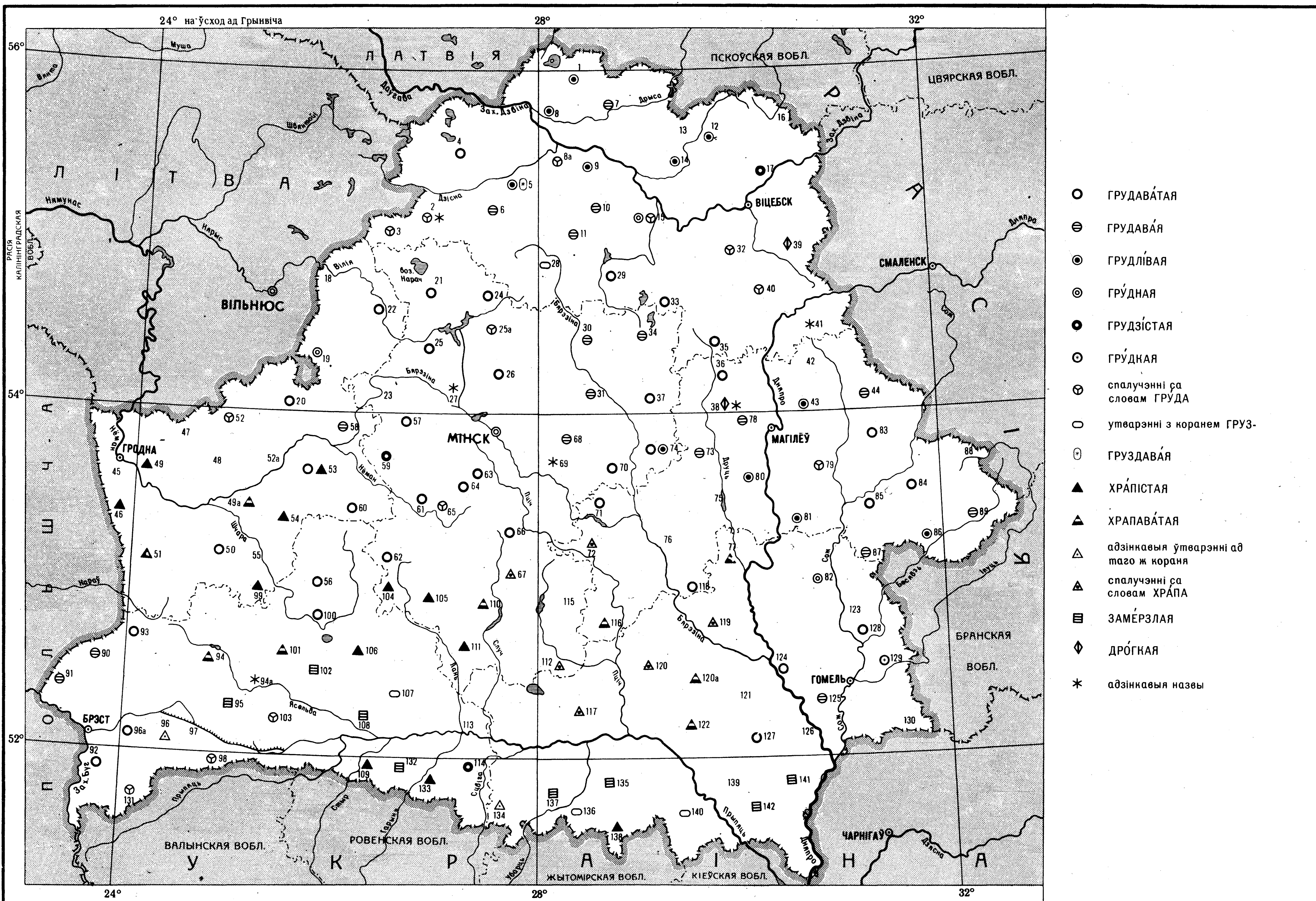
КАТАВІНА

РАЗРЭС

1:5 000 000

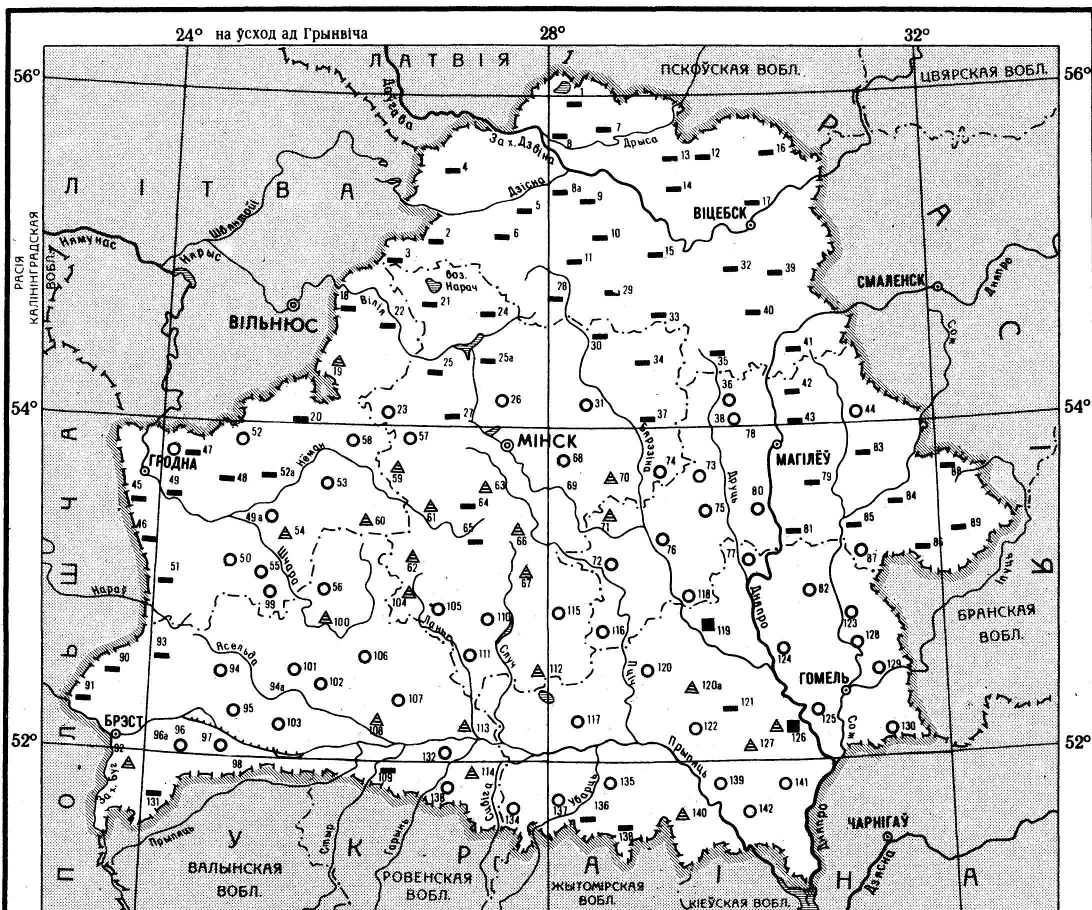
ГРУ́ДА
ГРУДЛЯ́К
ХРА́ПА
СУХРА́ПКІ
ГРУЗАКІ́

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ГРОДНА
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
СМАЛЕНСК
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
ГРУДАВАТАЯ
ГРУДАВАЯ
ГРУДЛІВАЯ
ГРУДНАЯ
ГРУДЗІСТАЯ
ГРУДКАЯ
спалучэнні са словам ГРУДА
утварэнні з коранем ГРУЗ-
ГРУЗДАВАЯ
ХРАПІСТАЯ
ХРАПАВАТАЯ
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
спалучэнні са словам ХРАПА
ЗАМЕРЗЛАЯ
ДРОГКАЯ
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ГАЛАШЧОК*

Карта №90

○ 'ГРУДА, НЕ ПАКРЫТАЯ СНЕГАМ ЗАМЁРЗЛАЯ ЗЯМЛЯ НА ДАРОЗЕ, НА ПОЛІ'

△ 'ГАЛАЛЁДЗІЦА'

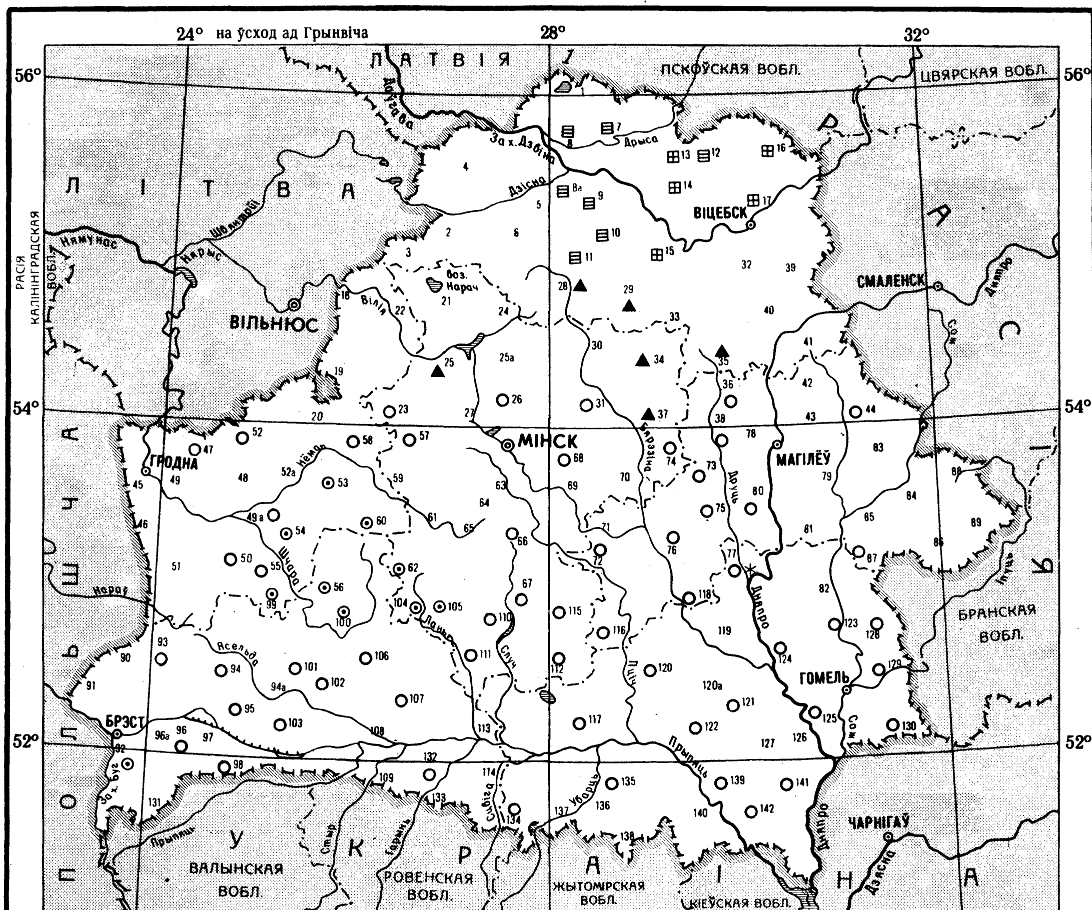
■ 'ЗАМЕРЗШАЯ ВАДА НА РЭЧЦЫ, У ЛУЖЫНЕ БЕЗ СНЕГУ'

▬ адсутнасць лексемы ГАЛАШЧОК

1:5 000 000

ГАЛАШЧОК

Карта №91

○ ГАЛАШЧО́К

⊙ ГАЛАШЧО́КА

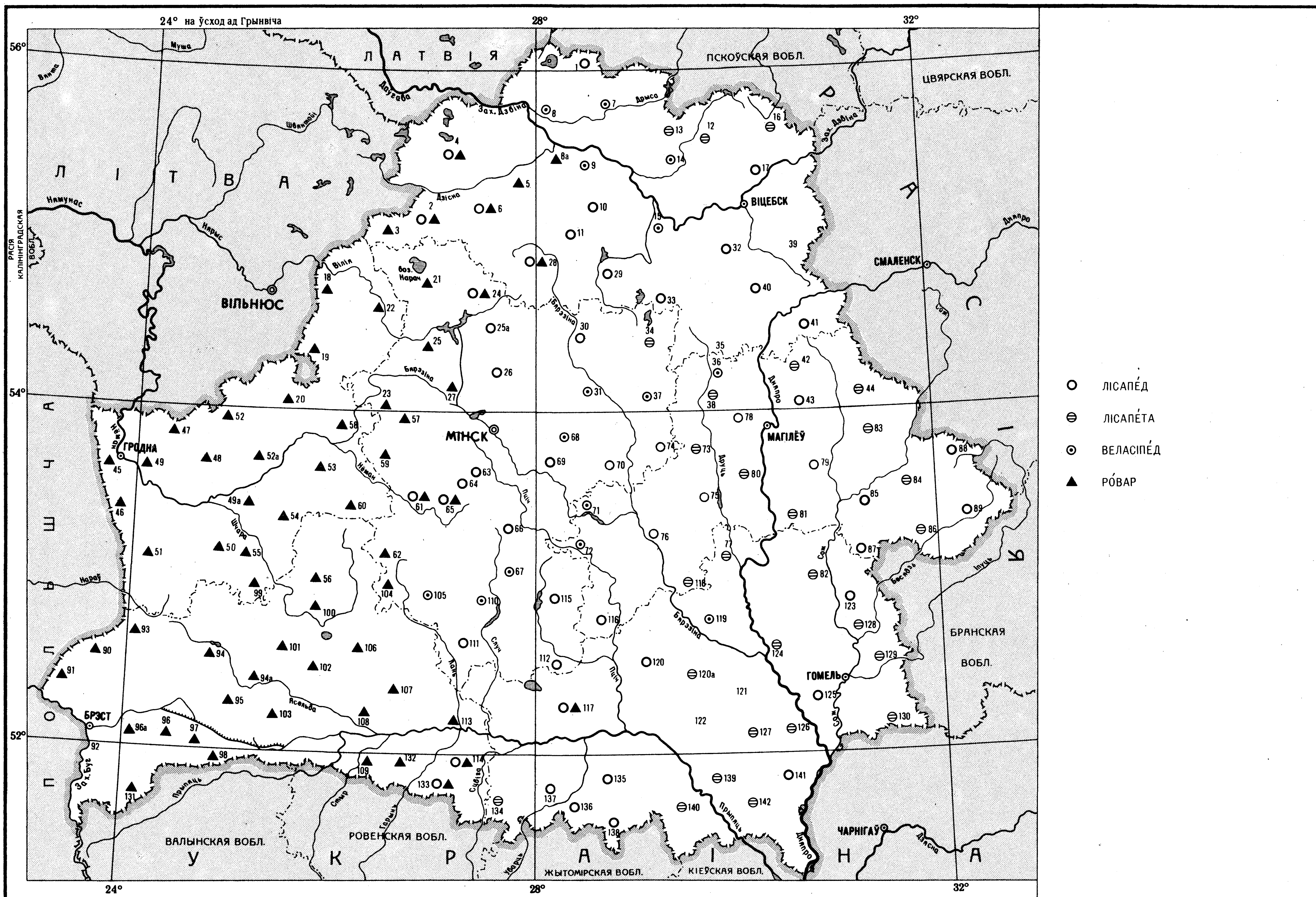
▲ ГАЛЕ́Ц

⊟ ГАЛУ́ТА

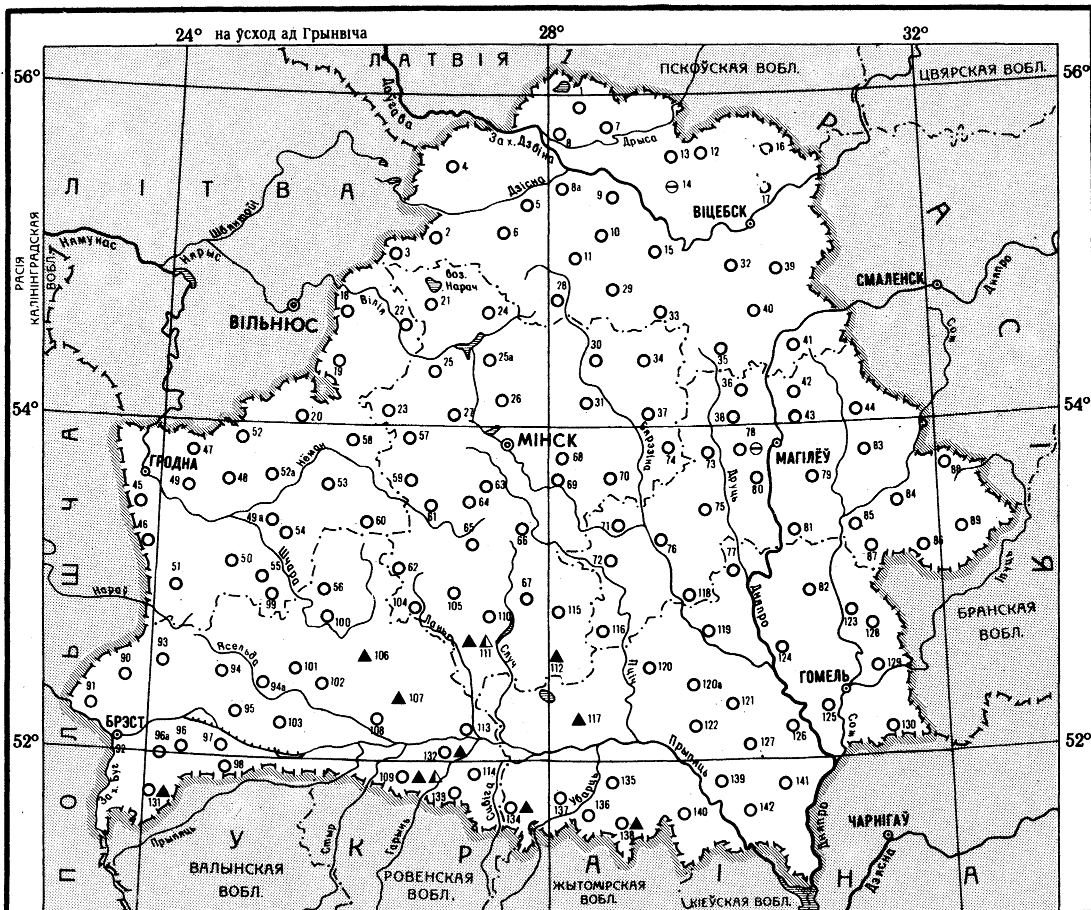
⊞ ГАЛУ́ТВА

✳ СУХАЛЁДЗІЦА

1:5 000 000

лісапе́д
лісапе́та
веласіпе́д
ро́вар
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ГРОДНА
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
24° на ўсход ад Грынвіча

1:3 000 000

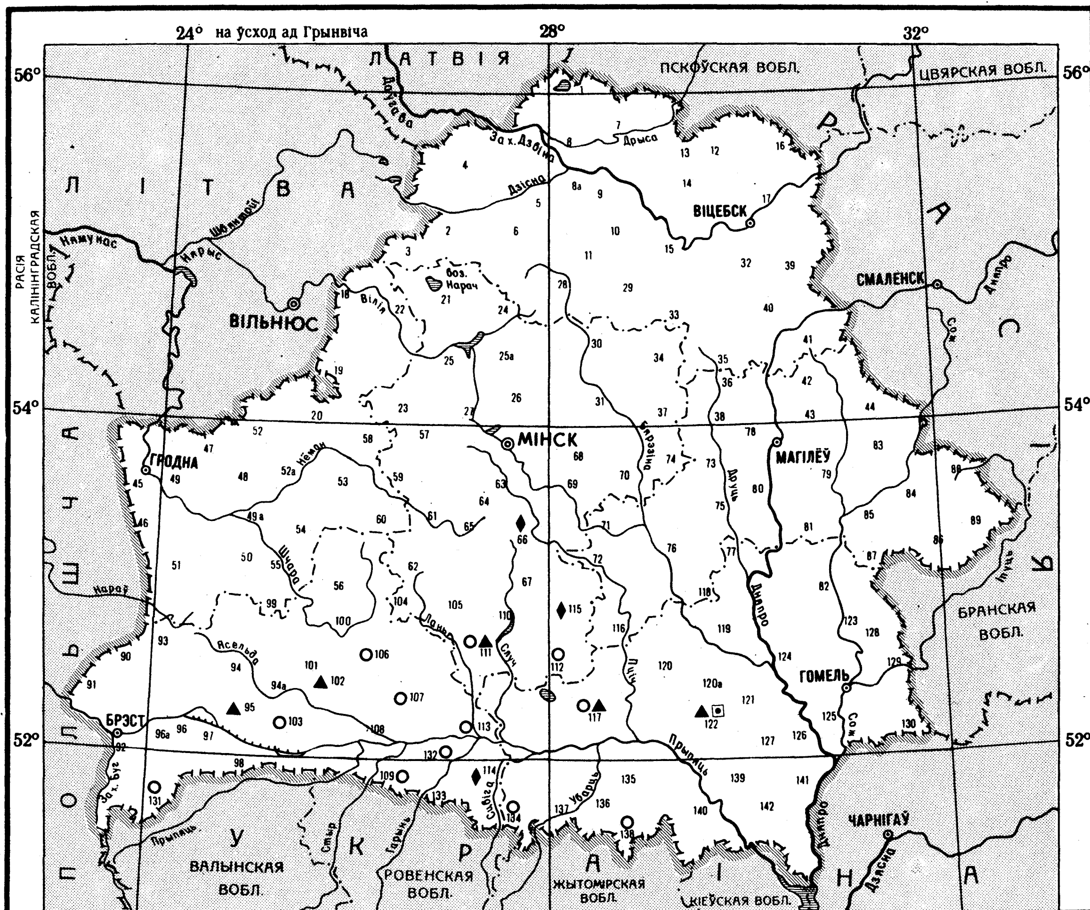
КЛА́ДКА

КЛАДЗЬ

БЕ́РВА

БЕРВА́

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *БЕРВА*

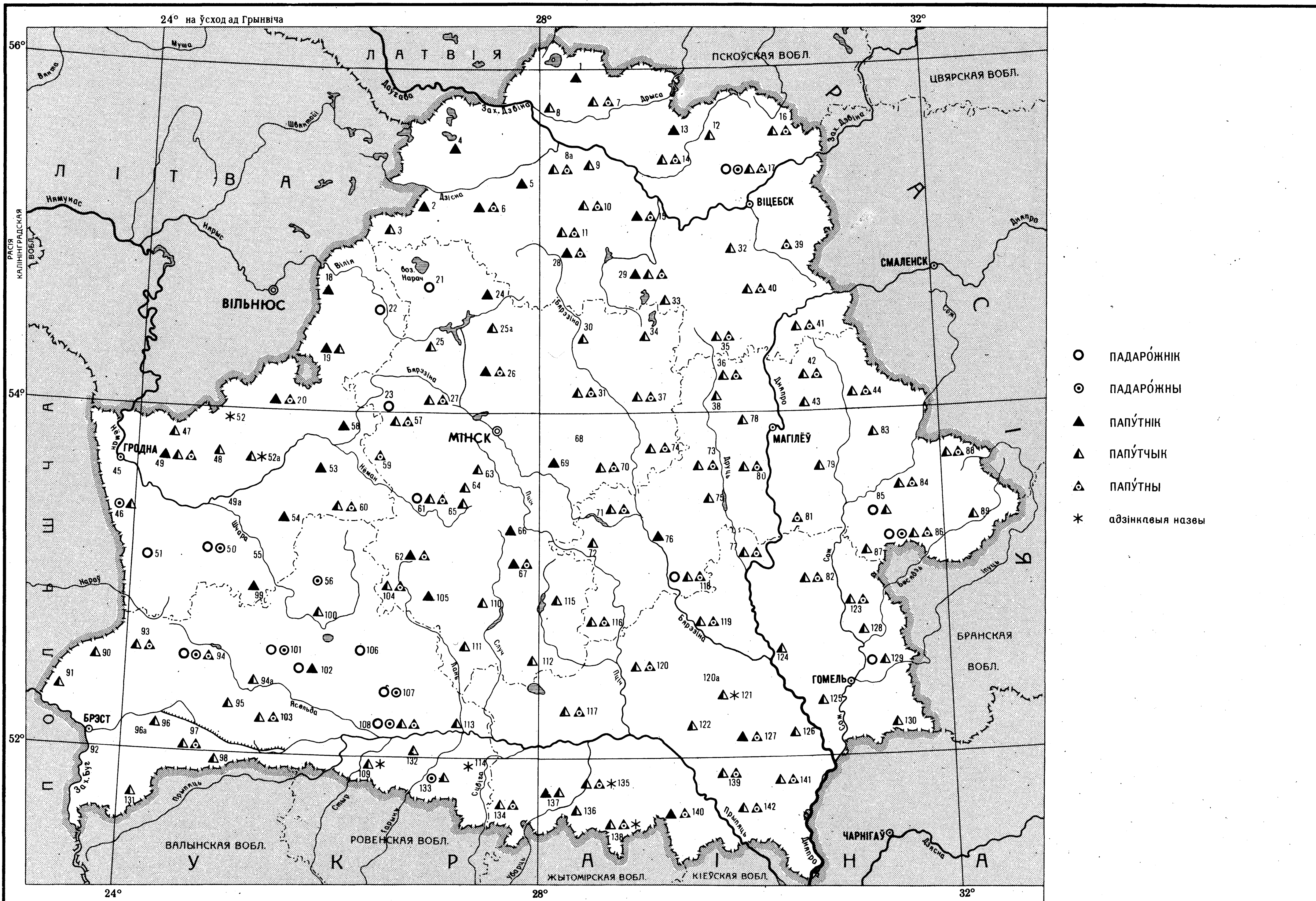
○ 'КЛА́ДКА'

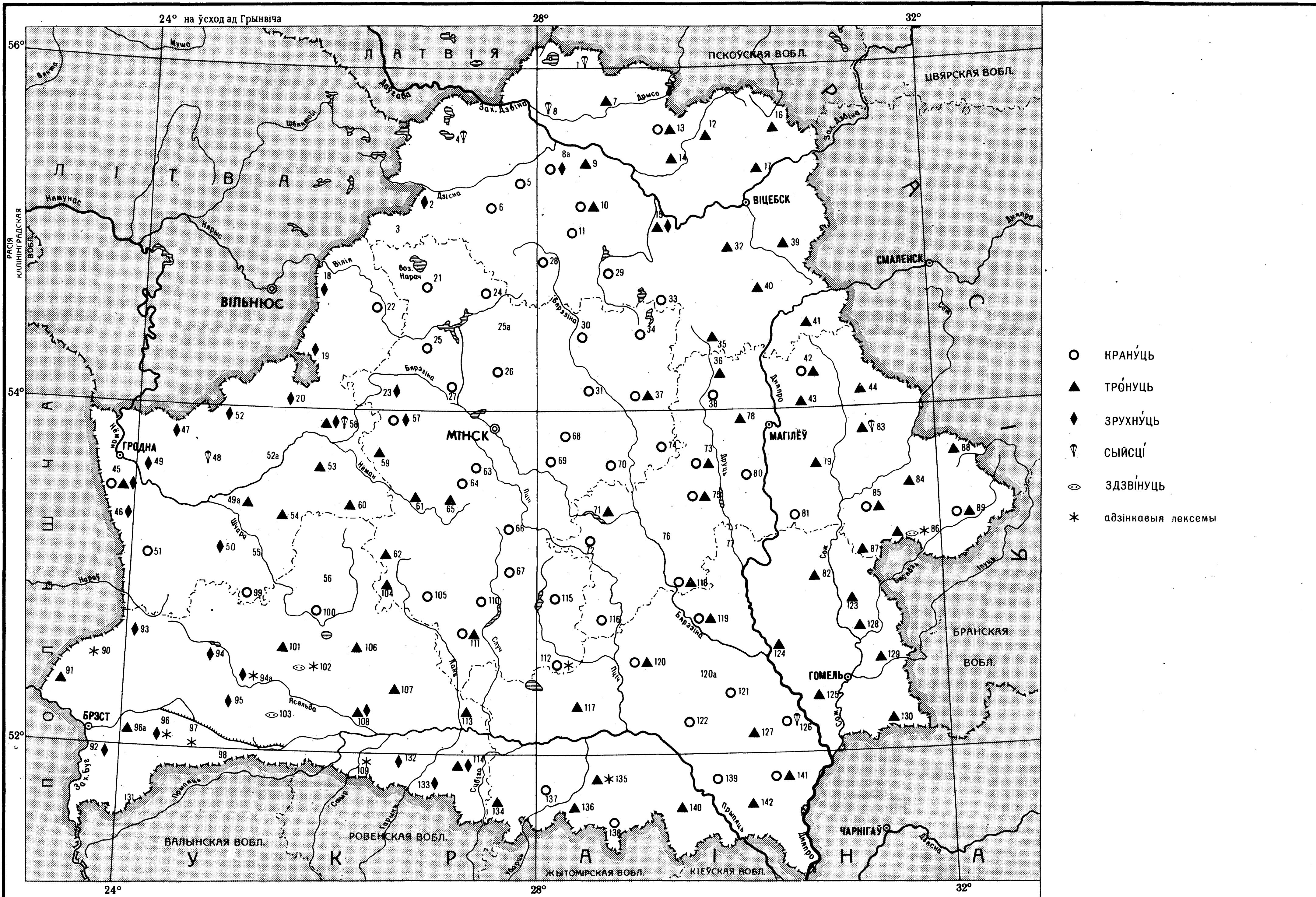
▲ 'БЕРВЯНО́'

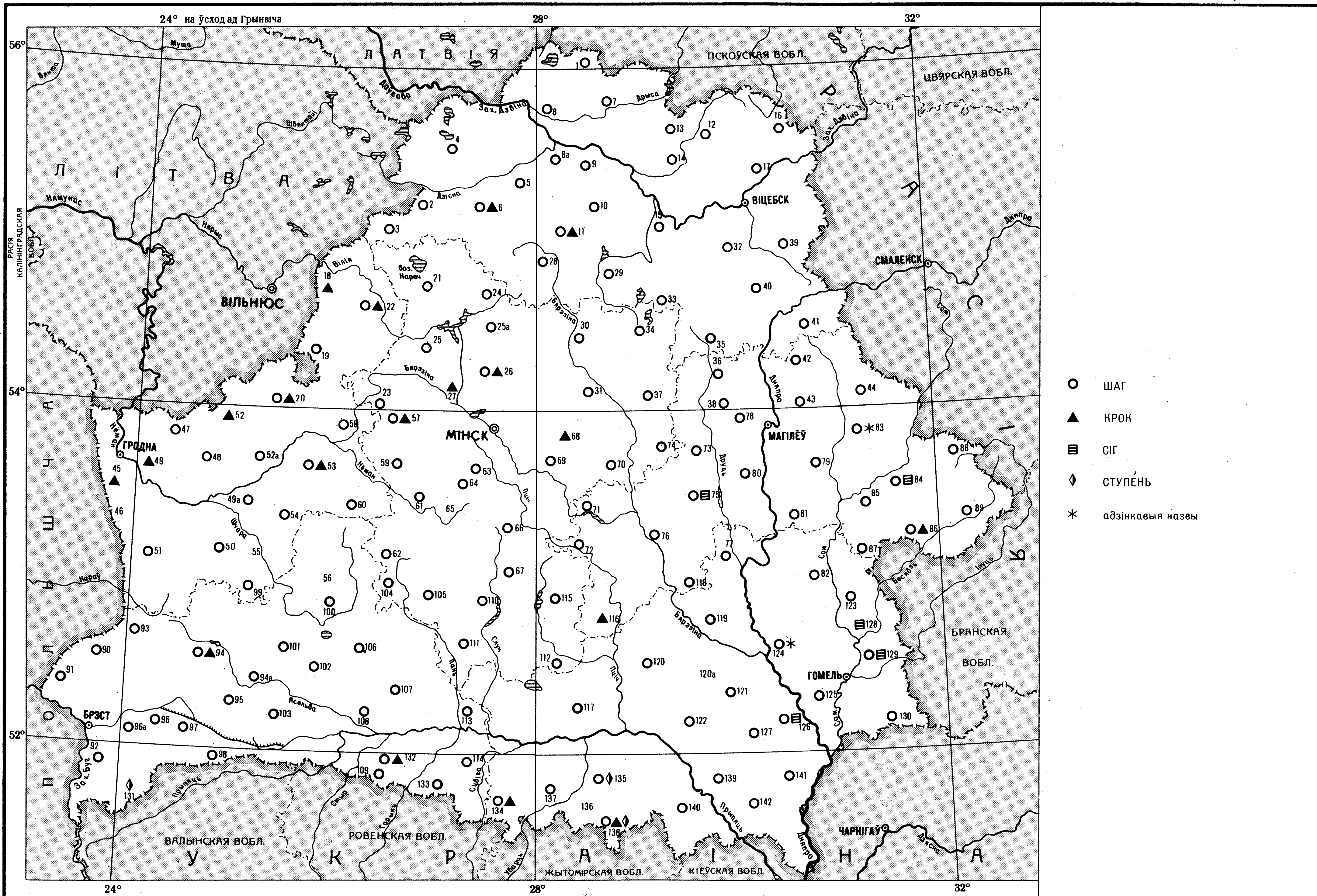
⊡ 'ГО́РА,ТУГА́'

♦ мікратапонімы з коранем *БЕРВ-*

1:5 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Дзісна
Дрыса
Вілія
Нарач
Бярэзіна
Нёман
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Зах. Буг
Дняпро
Сож
Друць
Птыч
Случ
Іпуць
Беседзь
Нарач
Нарыс
Намунас
Мушa
Даўгава
ПАДАРО́ЖНІК
ПАДАРО́ЖНЫ
ПАПУ́ТНІК
ПАПУ́ТЧЫК
ПАПУ́ТНЫ
аднінкавыя назвы
1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
24°
28°
32°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
воз. Нарач
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нёман
Нярыс
Нямунас
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Друць
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Зах. Буг
Нараў
Лань
Случ
Пціч
Гарынь
Стыр
Случ
Іпуць
Бесядзь
Дзясна
Уборць
Муша
Швянтоі
КРАНУЦЬ
ТРОНУЦЬ
ЗРУХНУЦЬ
СЫЙСЦІ
ЗДЗВІНУЦЬ
адзінкавыя лексемы
1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
СМАЛЕНСК
ВІЦЕБСК
ВІЛЬНЮС
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
Зах. Дзвіна
Дзісна
Вілія
Нёман
Дняпро
Бярэзіна
Прыпяць
Сож
Случ
Друць
Птыч
Ясельда
Шчара
Зах. Буг
Іпуць
Бесядзь
Стыр
Гарынь
Убарць
Нарач
Воз. Нарач
Дрыса
Мяша
Нявяжыс
Нарыс
Намунас
ШАГ
КРОК
СІГ
СТУПЕ́НЬ
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

ХУТКА (ісці, ехаць)

Карта № 98

24° на ўсход ад Грынвіча

ЛАТВІЯ · ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ. · ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ. · ЛІТВА · РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ. · ВІЛЬНЮС · ВІЦЕБСК · СМАЛЕНСК · РАСІЯ · МІНСК · ГРОДНА · МАГІЛЁЎ · ПОЛЬШЧА · БРАНСКАЯ ВОБЛ. · ГОМЕЛЬ · БРЭСТ · ЧАРНІГАЎ · ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ. · РОВЕНСКАЯ ВОБЛ. · ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ. · КІЕЎСКАЯ ВОБЛ. · УКРАІНА

Дзвіна · Дрыса · Зах. Дзвіна · Дзісна · Вілія · Нёман · Нарач · Бярэзіна · Друць · Дняпро · Сож · Іпуць · Беседзь · Шчара · Птыч · Случ · Прыпяць · Гарынь · Стыр · Ясельда · Зах. Буг · Нараў · Мяча · Вята

56° · 54° · 52° · 24° · 28° · 32°

○ ХУ́ТКА

△ СКО́РА

■ ШЫ́БКА

◊ БЫ́СТРА

▬ БО́РЗДА

ШВЫ́ДКА

ШПА́РКА

ПРЭ́НТКА

* адзінкавыя словы

1:3 000 000

- ○ БЯГО́М
- ⊙ БЕ́ГАМ
- ⊖ БЯЖКО́М
- ⊗ БЕ́ГМА
- ▲ ГРУНЕ́М
- ◭ УГРУ́НЬ
- ◮ НАЎГРУ́НЬ
- ✳ адзінкавыя лексемы

НАЎЗДАГОН БЕГЧЫ

24° на ўсход ад Грынвіча · 28° · 32°

56° · 54° · 52°

ЛАТВІЯ · ЛІТВА · РАСІЯ · УКРАІНА · ПОЛЬШЧА

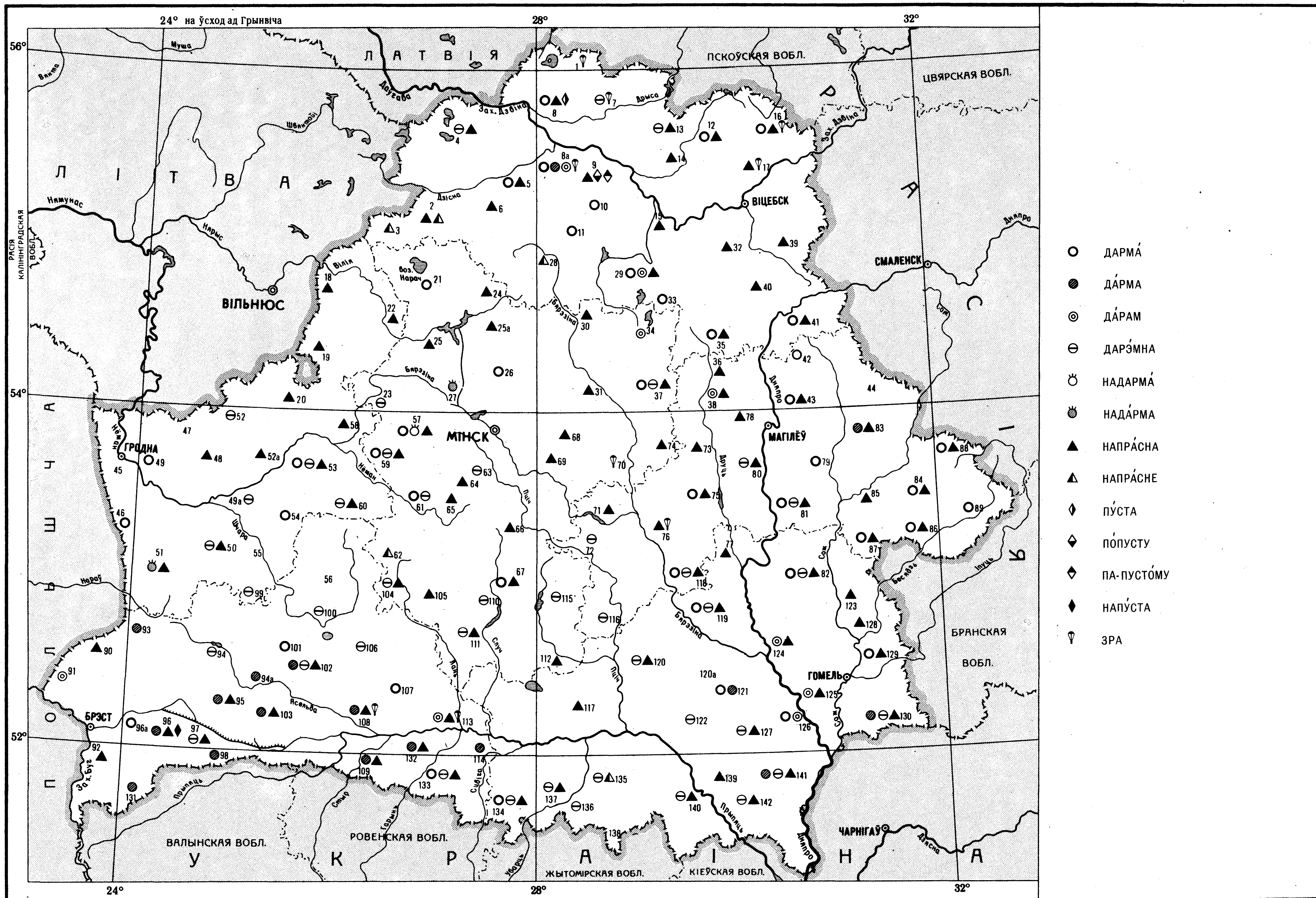
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ. · ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ. · СМАЛЕНСК · БРАНСКАЯ ВОБЛ. · ЧАРНІГАЎ · КІЕЎСКАЯ ВОБЛ. · ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ. · РОВЕНСКАЯ ВОБЛ. · ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ. · РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ. · ВІЛЬНЮС

ВІЦЕБСК · МІНСК · МАГІЛЁЎ · ГРОДНА · БРЭСТ · ГОМЕЛЬ

Зах. Дзвіна · Даўгава · Дрыса · Дзісна · Вілія · Нёман · Нямунас · Мяркіс · Шальчыня · Вента · Мўша · Бярэзіна · Дняпро · Друць · Сож · Беседзь · Іпуць · Дзясна · Прыпяць · Пціч · Случ · Лань · Шчара · Ясельда · Зах. Буг · Стыр · Гарынь · Сцвіга · Убарць · воз. Нарач

Знак	Назва
○	НАЎЗДАГОН
◉	НАЎЗДАГОНЬ
⊛	НАЎЗДАГОНКІ
⊖	НАЎДАГОН
⊖	НАЎДАГОНКІ
⊗	НАЗДАГОН
⊕	НАДАГОН
⊜	НАЎГОН
◔	НААБГОНКІ
●	УЗДАГОН
◉	УЗДАГОНЬ
☢	УЗДАГОНКІ
◈	УЗДАГОНКУ
⊖	УДАГОН
◐	УДАГОНЬ
▣	УДАГОНЮ
◉	УДАГОНКУ
◎	УДАГОНКІ
●	УНАГОН
◒	УПАГОН
◑	УПАГОНЬ
◐	ДАГАНЯЦЬ
✶	УЗЕЛЕН

ДАРМА́
ДА́РМА
ДА́РАМ
ДАРЭ́МНА
НАДАРМА́
НАДА́РМА
НАПРА́СНА
НАПРА́СНЕ
ПУ́СТА
ПОПУ́СТУ
ПА-ПУСТО́МУ
НАПУ́СТА
ЗРА
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
ГРОДНА
БРЭСТ
ВІЛЬНЮС
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча

1:3 000 000

ВАКОЛ (хадзіць, бегаць) Карта № 102

- ВАКО́Л
- ВО́КАЛ
- НАЎКО́ЛА
- КАЛЯ́
- АКО́ЛА
- КРУГО́М
- КРУГА́
- КРУЖКА́
- ВАКРУ́Г
- адзінкавыя варыянты ад таго ж кораня
- адзінкавыя словы

24° на ўсход ад Грынвіча 28° 32°

ЛАТВІЯ ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ. ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.

ЛІТВА РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.

ВІЛЬНЮС ВІЦЕБСК СМАЛЕНСК ГРОДНА МІНСК МАГІЛЁЎ ГОМЕЛЬ БРЭСТ ЧАРНІГАЎ

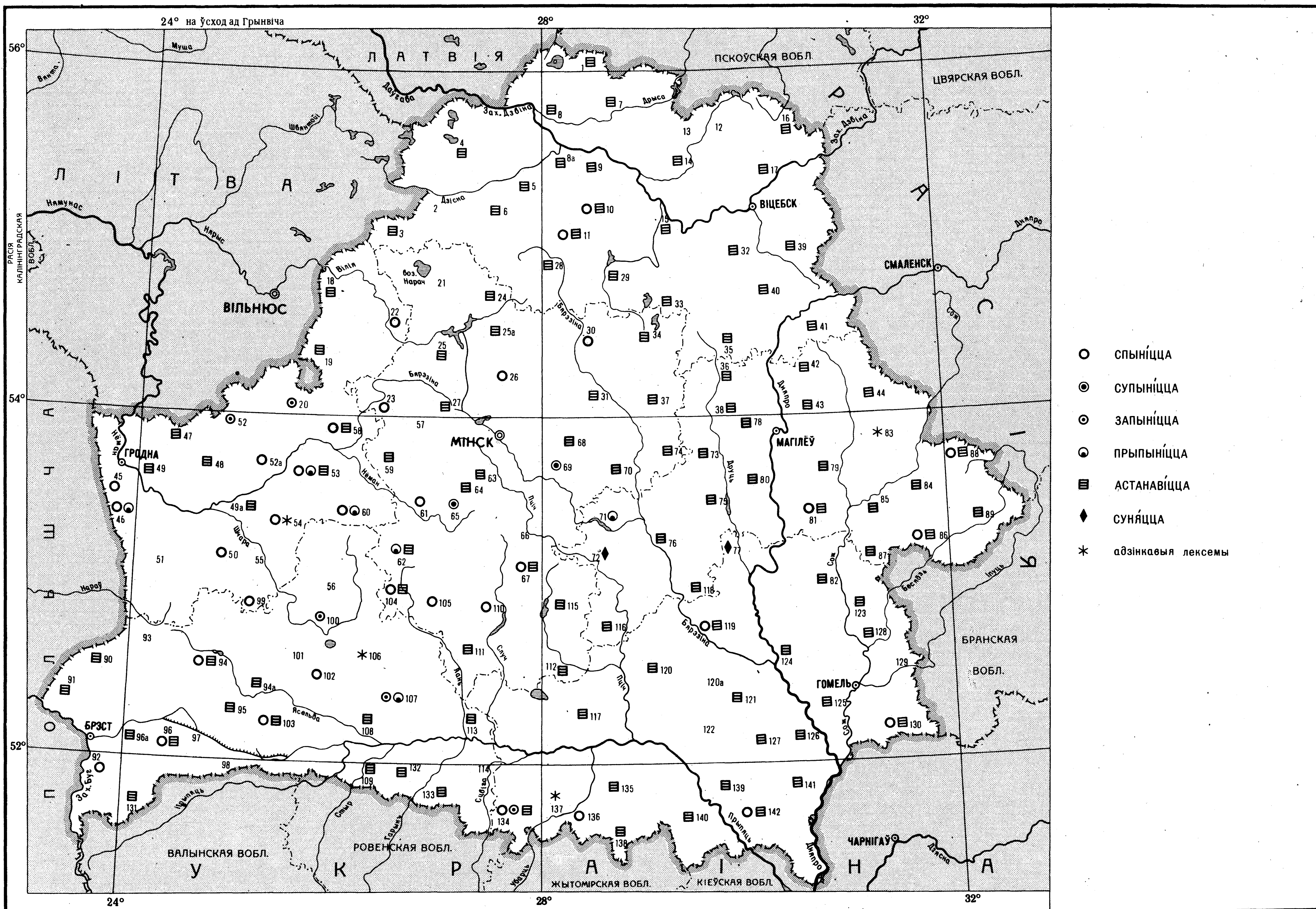
ПОЛЬШЧА БРАНСКАЯ ВОБЛ.

ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ. РОВЕНСКАЯ ВОБЛ. ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ. КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.

УКРАІНА

- ▲ НАПРАСТКІ
- НАЎПРАСТКІ
- НАПРАСЦЯКІ
- НАПРАСЦЯК
- НАПРОСТА
- ПРОСТА
- НАПРОШКІ
- НАПРОШЧКЫ
- НАПРАМКІ
- НАЎПРАМКІ
- НАЎСПРАМКІ
- НАПРАМІК
- НАЎПРАМІК
- НАПРАМІКА
- НАЎПРАМІКА
- НАПРАМУЮ
- НАЎПРАМУЮ
- НАПРАМА
- ПРАМА
- ПРАМІКОМ
- НАЦЯНЬКІ
- ✱ ПУЦІНКАМІ

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
24°
28°
32°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
Зах. Дзвіна
Даўгава
Дзісна
Дрыса
Вілія
Воз. Нарач
Нёман
Нямунас
Нярыс
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Друць
Птыч
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Случ
Лань
Гарынь
Стыр
Зах. Буг
Іпуць
Беседзь
Дзясна
Убарць
Спыніцца
Супыніцца
Запыніцца
Прыпыніцца
Астанавіцца
Суняцца
адзінкавыя лексемы

1:3 000 000

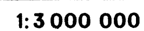
24° на ўсход ад Грынвіча

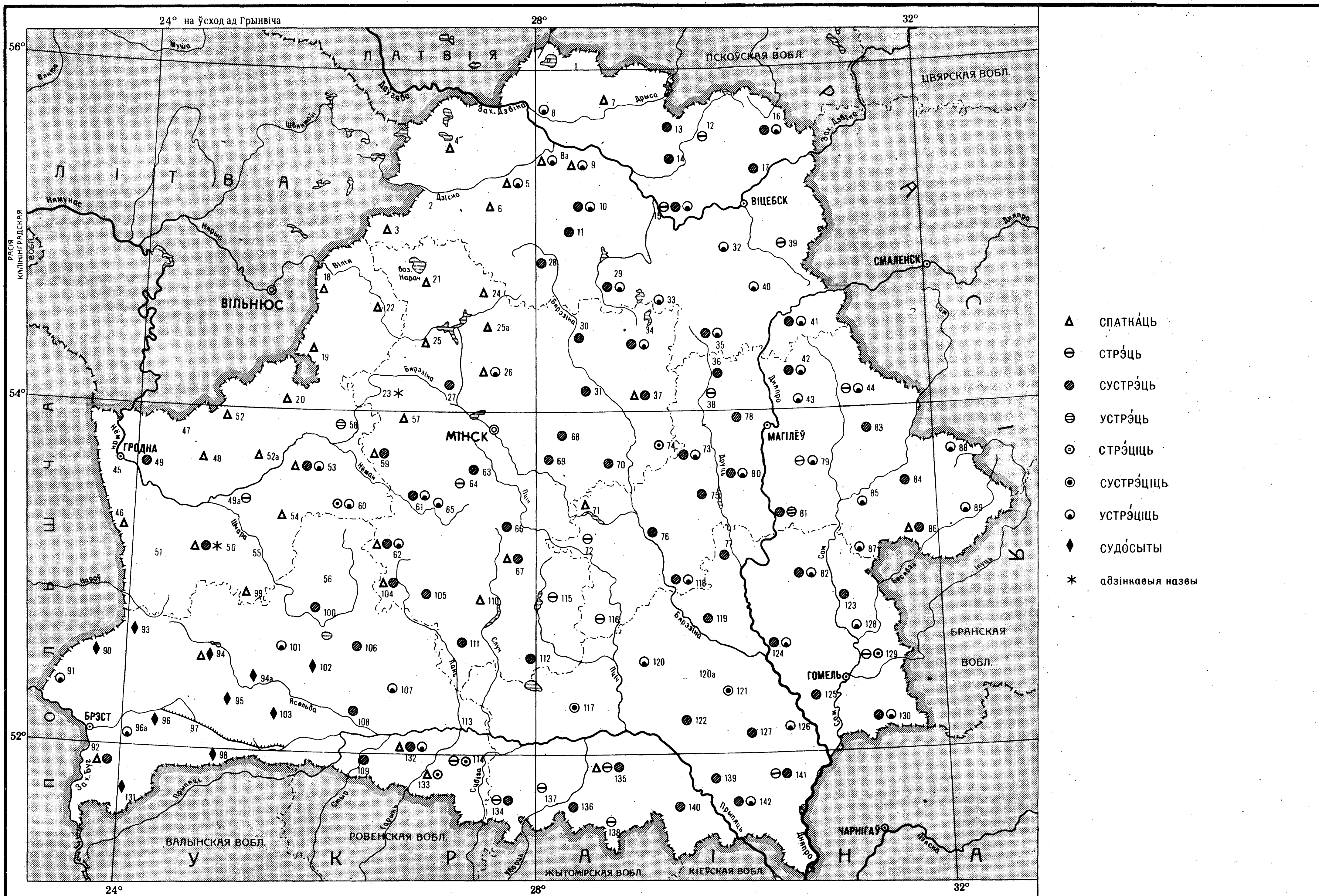
ЛАТВІЯ · ЛІТВА · ПОЛЬШЧА · УКРАІНА · РАСІЯ

ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ. · ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ. · СМАЛЕНСК · БРАНСКАЯ ВОБЛ. · ЧАРНІГАЎ · ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ. · РОВЕНСКАЯ ВОБЛ. · ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ. · КІЕЎСКАЯ ВОБЛ. · РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.

ВІЛЬНЮС · ВІЦЕБСК · МІНСК · ГРОДНА · МАГІЛЁЎ · ГОМЕЛЬ · БРЭСТ

- ○ ЗАБА́ВІЦЦА
- △ ЗАТРЫМА́ЦЦА
- ⊠ ЗАДЗЯРЖА́ЦЦА
- ◘ ЗАДЗЕ́РЖЫЦЦА
- ◊ ЗАСЯДЗЕ́ЦЦА
- ◆ ЗАСЕ́ДЗЕЦЦА
- ♀ ЗАБАРЫ́ЦЦА
- ⊙ ЗАГУЛЯ́ЦЦА
- ▬ ЗАГАВАРЫ́ЦЦА
- ▭ ЗАМАРУ́ДЗІЦЦА
- * адзінкавыя словы

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
ПОЛЬШЧА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
воз. Нарач
Дзвіна
Дзісна
Вілія
Нёман
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Зах. Буг
Ясельда
Шчара
Случ
Лань
Іпуць
Бесядзь
Друць
Птыч
Нарач
Дрыса
Дзвіна
СПАТКА́ЦЬ
СТРЭ́ЦЬ
СУСТРЭ́ЦЬ
УСТРЭ́ЦЬ
СТРЭ́ЦІЦЬ
СУСТРЭ́ЦІЦЬ
УСТРЭ́ЦІЦЬ
СУДО́СЫТЫ
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча 28° 32°

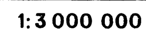
56° 54° 52°

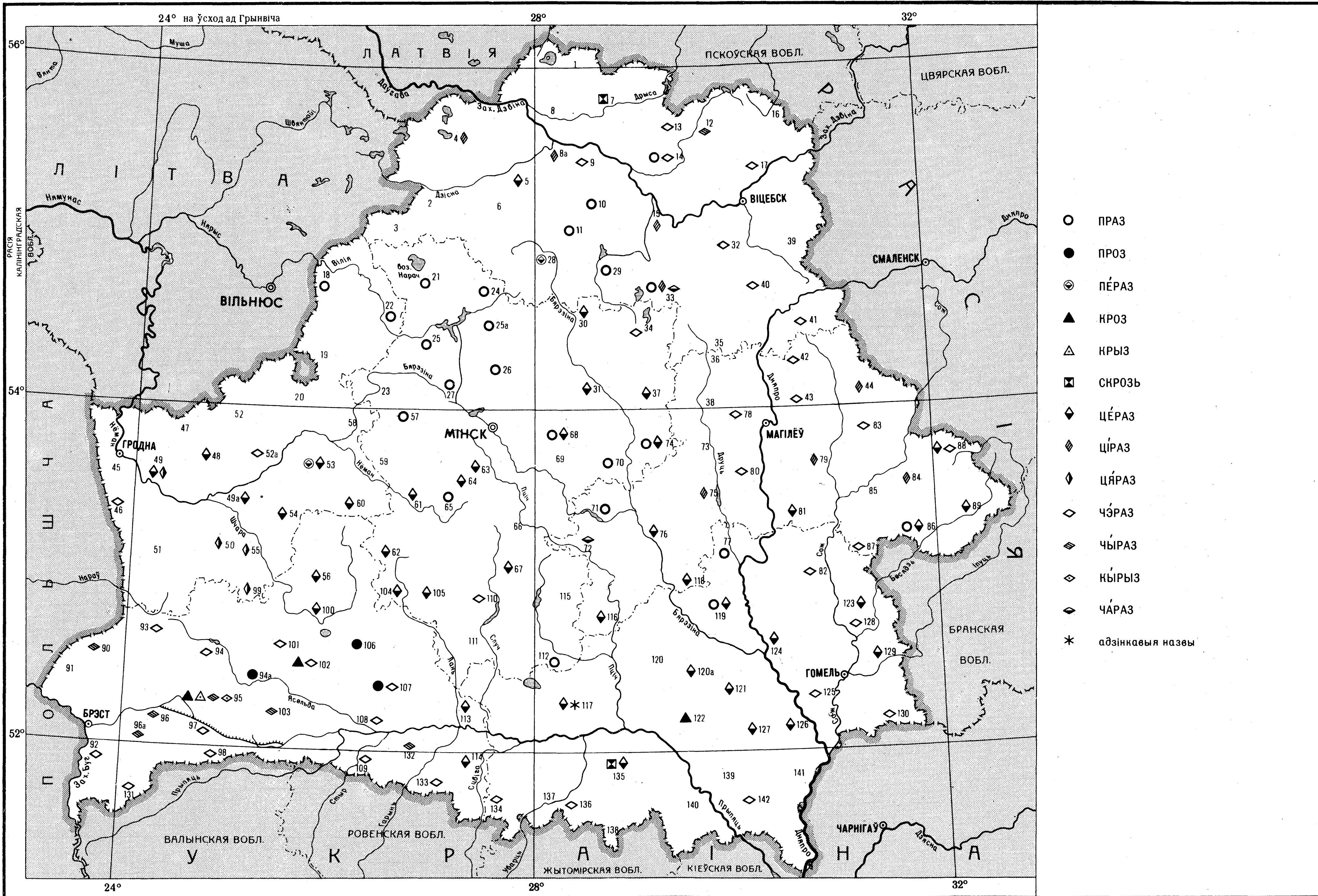
ЛАТВІЯ ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ. ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ. ЛІТВА РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ. ПОЛЬШЧА РАСІЯ СМАЛЕНСК БРАНСКАЯ ВОБЛ. УКРАІНА ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ. РОВЕНСКАЯ ВОБЛ. ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ. КІЕЎСКАЯ ВОБЛ. ЧАРНІГАЎ

ВІЛЬНЮС ВІЦЕБСК МІНСК ГРОДНА МАГІЛЁЎ ГОМЕЛЬ БРЭСТ

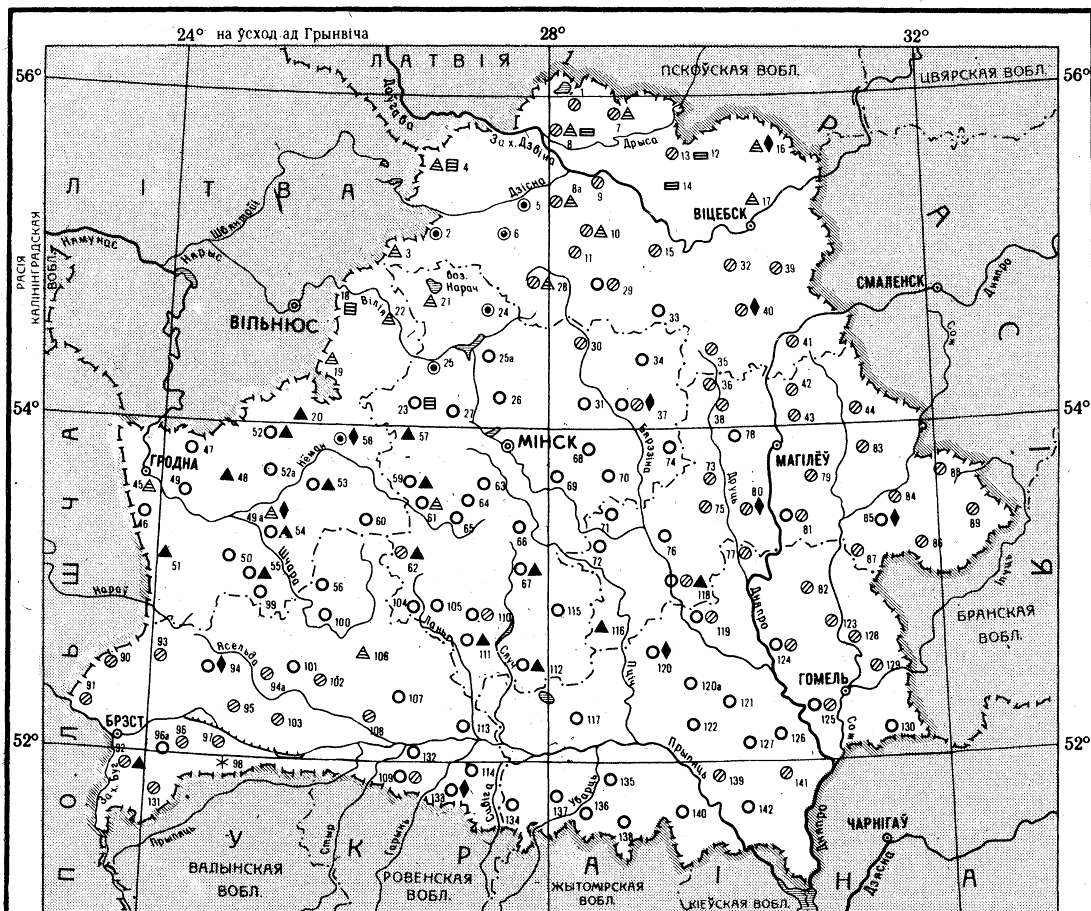
Заx. Дзвіна Дзісна Вілія Нёман Бярэзіна Днепр Сож Прыпяць Зах. Буг Ясельда Случ Піціч Друць Іпуць Беседзь Шчара Нараў Гарынь Стыр Убарць Сцвіга Дзясна Нарач Мяцца Дзвіна Дрыса Вілія Нямунас Нярыс

- ПРАЗ
- ПРАЗЬ
- ПРОЗ
- ПРЫЗ
- ПЕ́РАЗ
- КРОЗ
- КРЫЗ
- СКРОЗЬ
- СКРУЗ
- ЦЕ́РАЗ
- ЦЭ́РІС
- ЦІ́РАЗ
- ЦЯ́РАЗ
- ЧЭ́РАЗ
- ЧЫ́РАЗ
- КЫ́РАЗ
- ЧА́РАЗ
- L У
- * адзінкавыя назвы

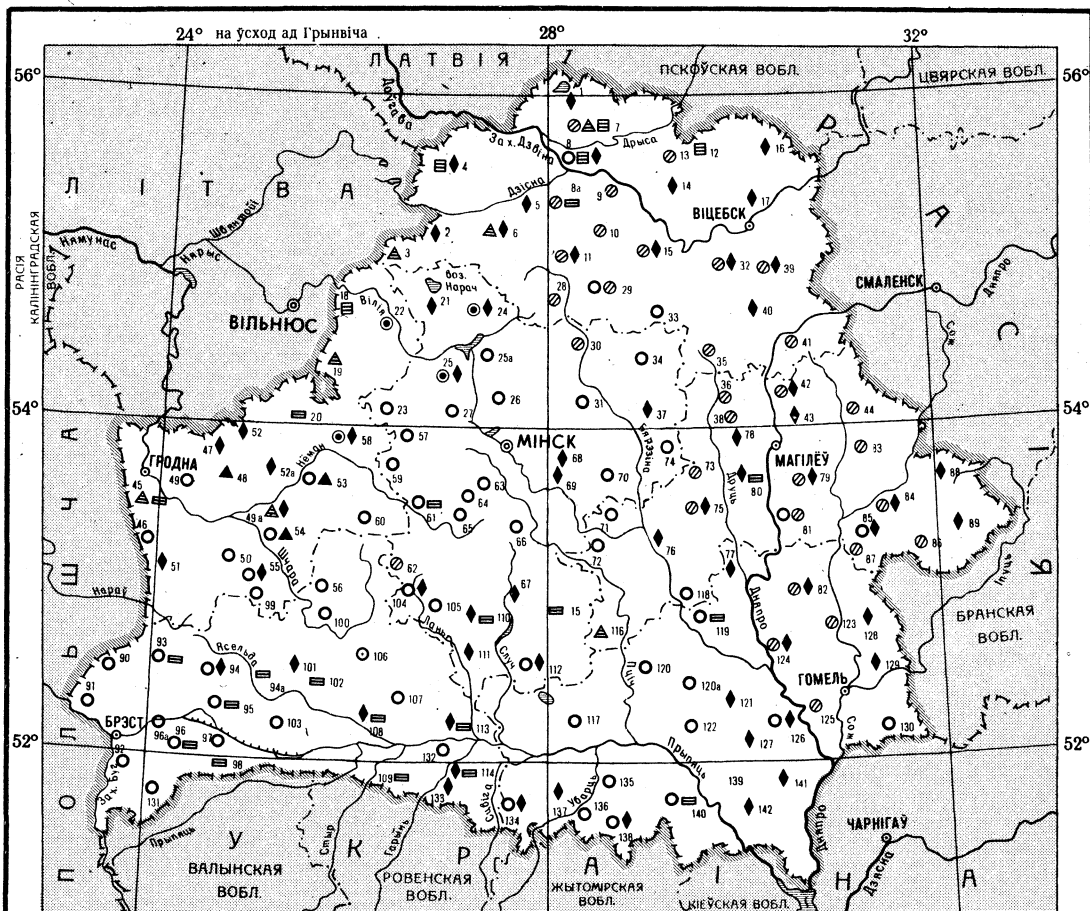

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нёман
Нямунас
Нярыс
Шчара
Бярэзіна
Друць
Дняпро
Сож
Іпуць
Беседзь
Пціч
Случ
Лань
Ясельда
Прыпяць
Зах. Буг
Нараў
Стыр
Гарынь
Убарць
Сцвіга
Дзясна
Муша
Вента
Швянтоі
воз. Нарач
ПРАЗ
ПРОЗ
ПЕ́РАЗ
КРОЗ
КРЫЗ
СКРОЗЬ
ЦЕ́РАЗ
ЦІ́РАЗ
ЦЯ́РАЗ
ЧЭ́РАЗ
ЧЫ́РАЗ
КЫ́РЫЗ
ЧА́РАЗ
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

- ○ коўзацца
- ⊘ каўзацца
- ◉ каўзіняцца
- ▲ слізгацца
- △ слізгацца
- ⊟ вазіцца
- ▭ скальзацца
- ♦ катацца
- ✱ адзінкавыя назвы

1:5 000 000

КОЎЗАЦЦА

СКОЎЗАЦЦА

КАЎЗАЦЦА

КАЎЗІНЯЦЦА

СЛІЗГАЦЦА

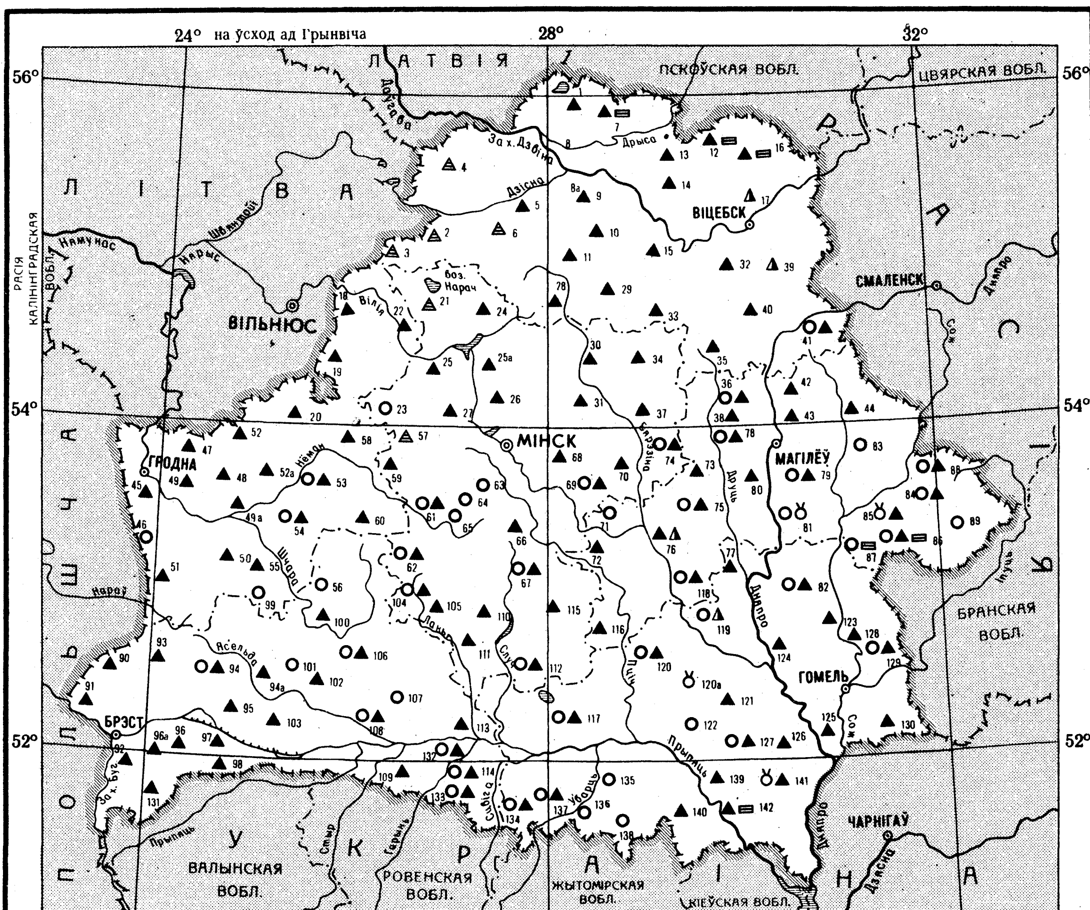
СЛІЗГАЦЦА

ВАЗІЦЦА

КАТАЦЦА

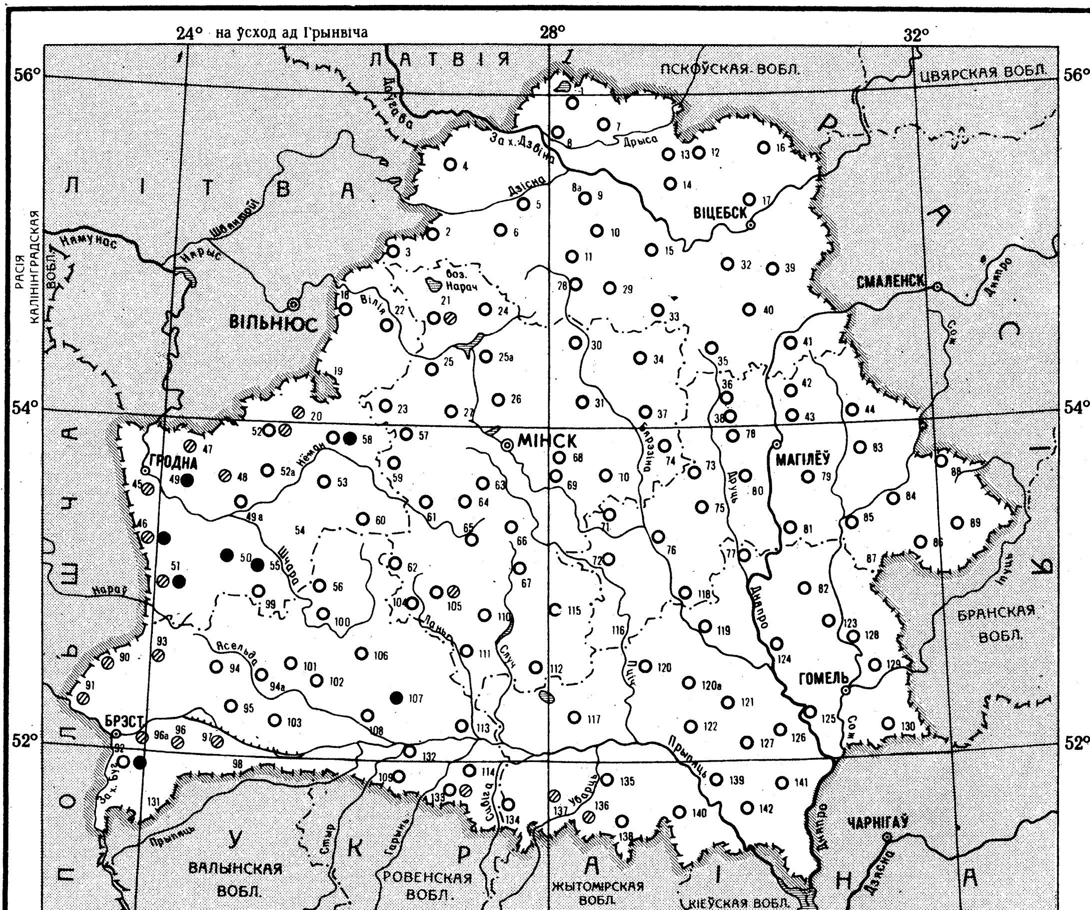
ЕЗДЗІЦЬ

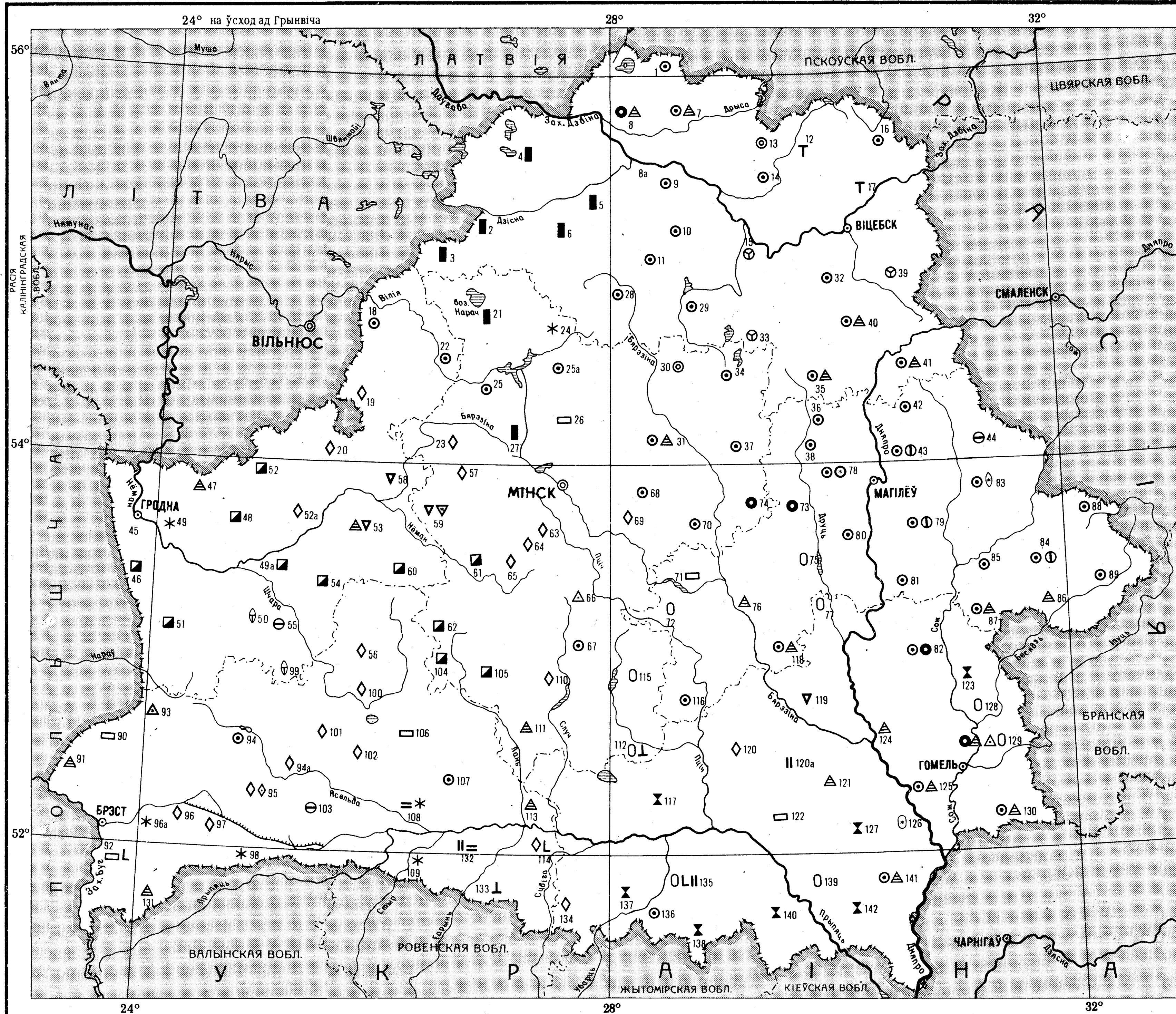
1:5 000 000

КО́ЎЗКАЯ
СКО́ЎЗКАЯ
СЛІ́ЗКАЯ
СЛІЗКА́Я
СКЛІ́ЗКАЯ
СКО́ЛЬЗКАЯ

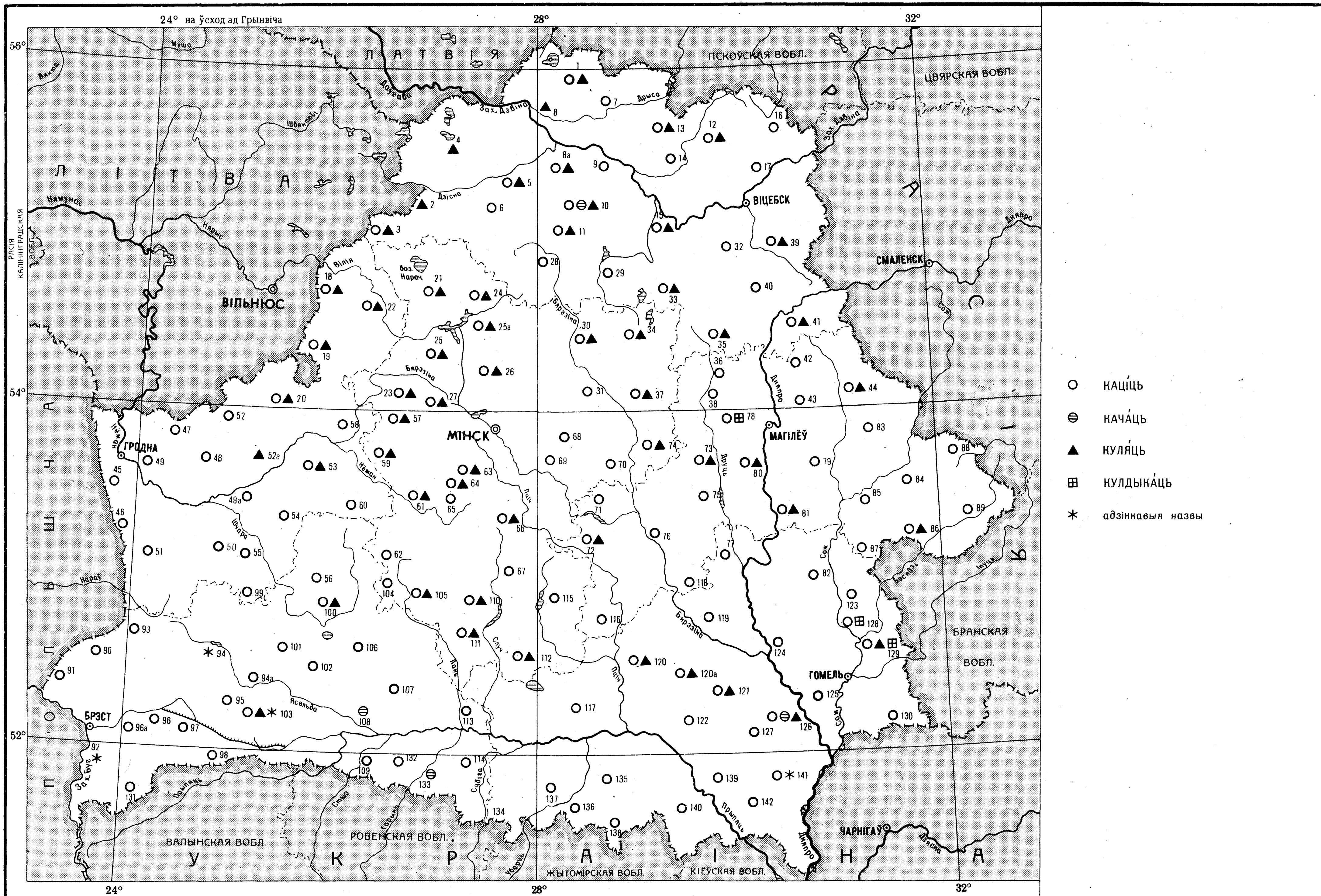
1:5 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дзісна
Дрыса
Нямунас
Нёман
Вілія
воз. Нарач
Шчара
Ясельда
Лань
Случ
Бярэзіна
Друць
Дняпро
Сож
Іпуць
Прыпяць
Убарць
Гарынь
Стыр
Зах. Буг
Нараў
Дзясна
Пціч
Сэбіга
САДЗІЦЦА
СЯДАЦЬ
САДАВІЦЦА

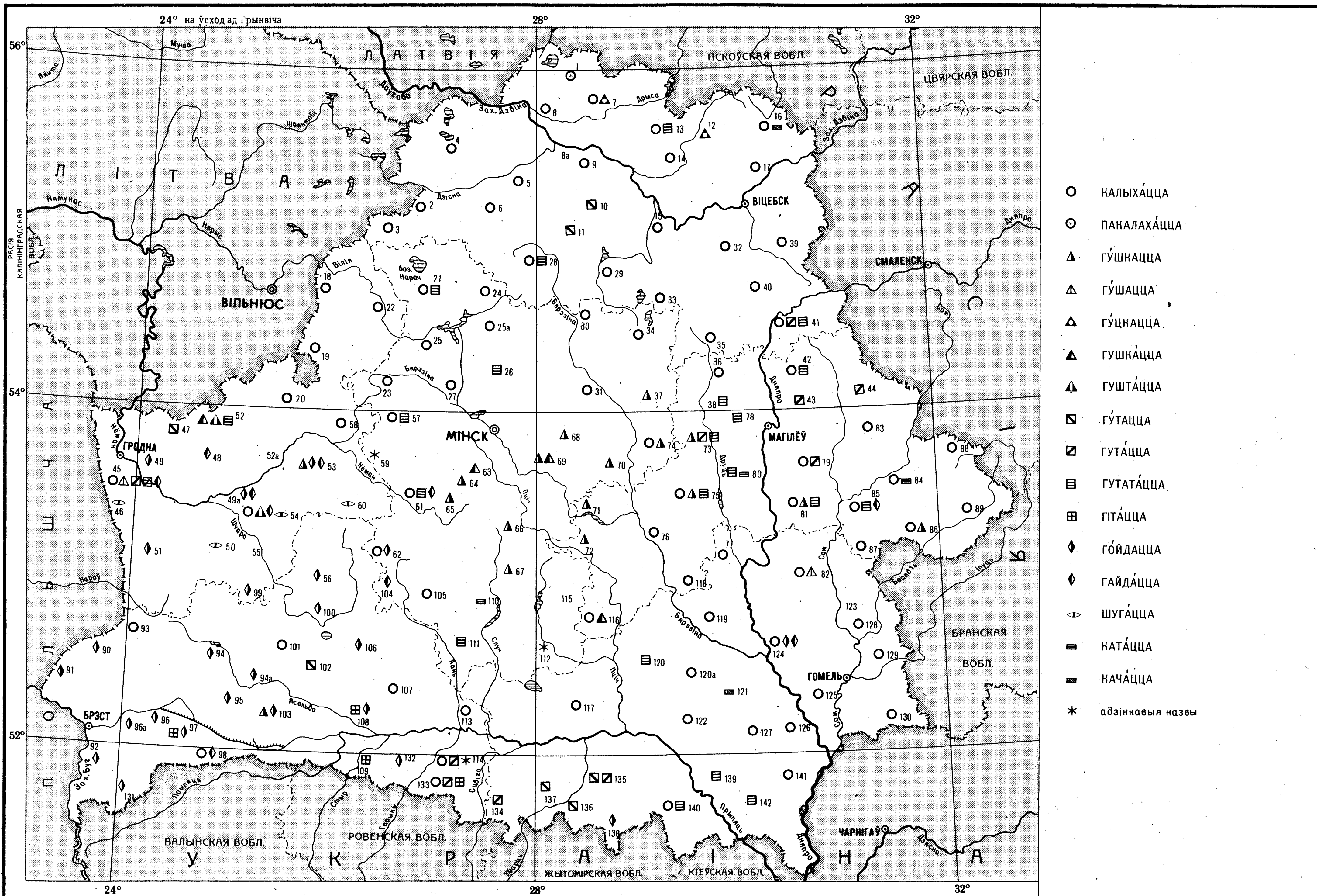

◉ НА ЦЫ́ПАЧКІ
● НА ЦЫ́БАЧКІ
НА ЦЫ́ПУШКІ
НА ЦУПЫ́ШКІ
НА ЦУПУ́РКІ
НА ЦЫ́ПКІ
НА ЦЫПО́ТКІ
НА КО́РТАЧКІ
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
НА КО́РЧЫКІ
ПРЫКУ́РЧЫЎСЯ
НА КО́КІШКІ
НА КАРА́ЧКІ
НА КАКАРА́ЧКІ
НА КУ́РКІШКІ
НА КО́РКОЧКАХ
НА КО́РПУШКАХ
НА СКО́РПУШКІ
НА ДЫ́БАЧКІ
НА ПРЫ́СЯДКУ
НА КАЛЕ́НЦАХ
ПРЫКЛЯКНУ́ТЫ
НА РА́КУШКАХ
НА КРЫПЁНКАХ
НА ЧУ́ПАЧКІ
НА ЧУПЫ́ШКІ
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
24°
28°
32°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
Нямунас
Нарыс
Вілія
Дзісна
Зах. Дзвіна
Даўгава
Мyша
Вента
Швянтоі
Дрыса
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Нёман
Шчара
Нараў
Ясельда
Прыпяць
Зах. Буг
Стыр
Случ
Пціч
Лань
Убарць
Іпуць
Беседзь
Друць
Дзясна
Воз. Нарач
Гарынь
○ КАЦІЦЬ
⊖ КАЧАЦЬ
▲ КУЛЯЦЬ
⊞ КУЛДЫКАЦЬ
* адзінкавыя назвы

1: 3 000 000

на ўсход ад Грынвіча
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
КАЛЫХАЦЦА
ПАКАЛАХАЦЦА
ГУШКАЦЦА
ГУШАЦЦА
ГУЦКАЦЦА
ГУШКАЦЦА
ГУШТАЦЦА
ГУТАЦЦА
ГУТАЦЦА
ГУТАТАЦЦА
ГІТАЦЦА
ГОЙДАЦЦА
ГАЙДАЦЦА
ШУГАЦЦА
КАТАЦЦА
КАЧАЦЦА
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

ШТУРХАЦЬ КАГО-НЕБУДЗЬ

24° на ўсход ад Грынвіча

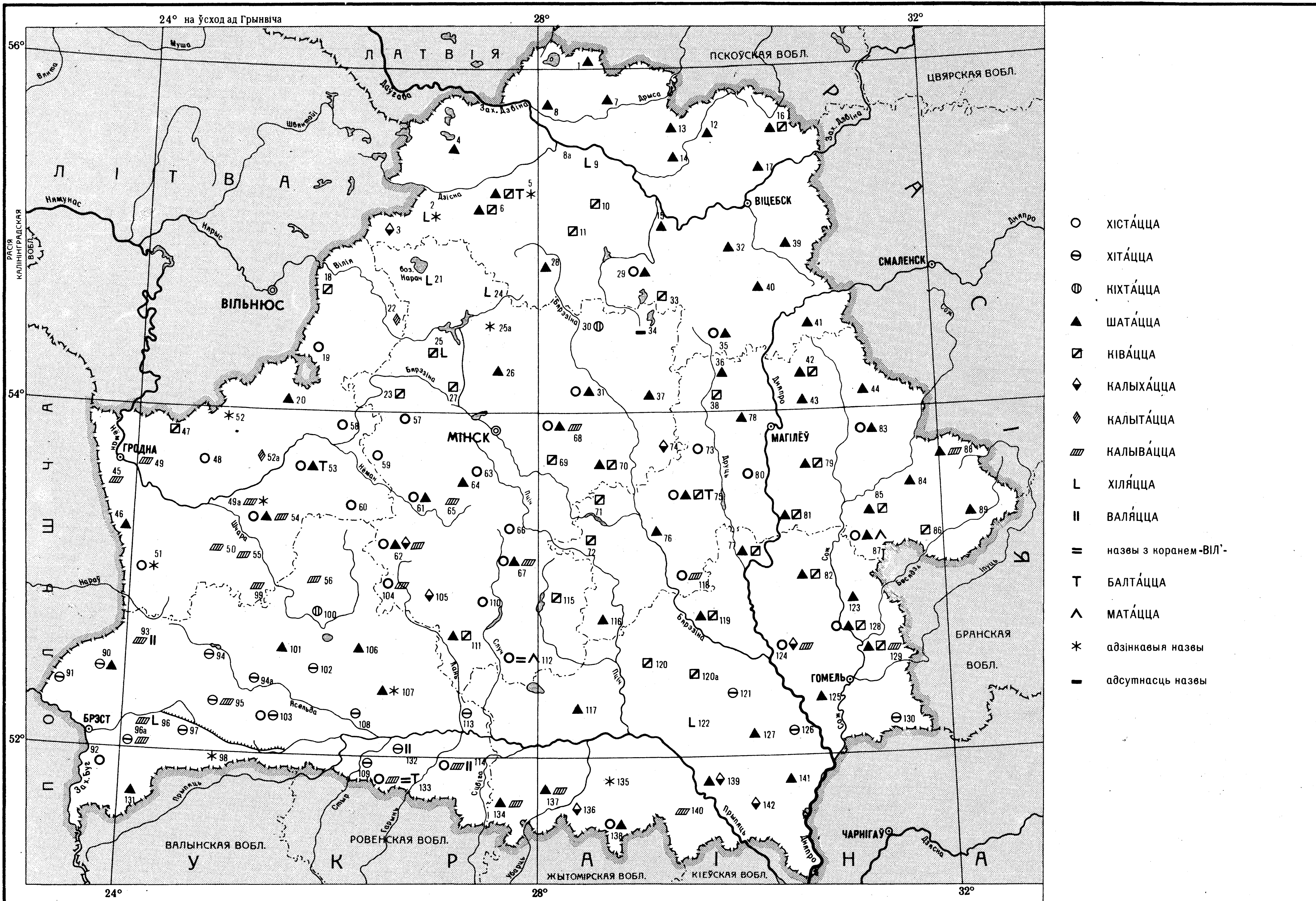
ЛАТВІЯ · ЛІТВА · РАСІЯ · УКРАІНА · ПОЛЬШЧА

ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ. · ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ. · РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ. · БРАНСКАЯ ВОБЛ. · ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ. · РОВЕНСКАЯ ВОБЛ. · ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ. · КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.

ВІЛЬНЮС · ГРОДНА · МІНСК · ВІЦЕБСК · МАГІЛЁЎ · ГОМЕЛЬ · БРЭСТ · СМАЛЕНСК · ЧАРНІГАЎ

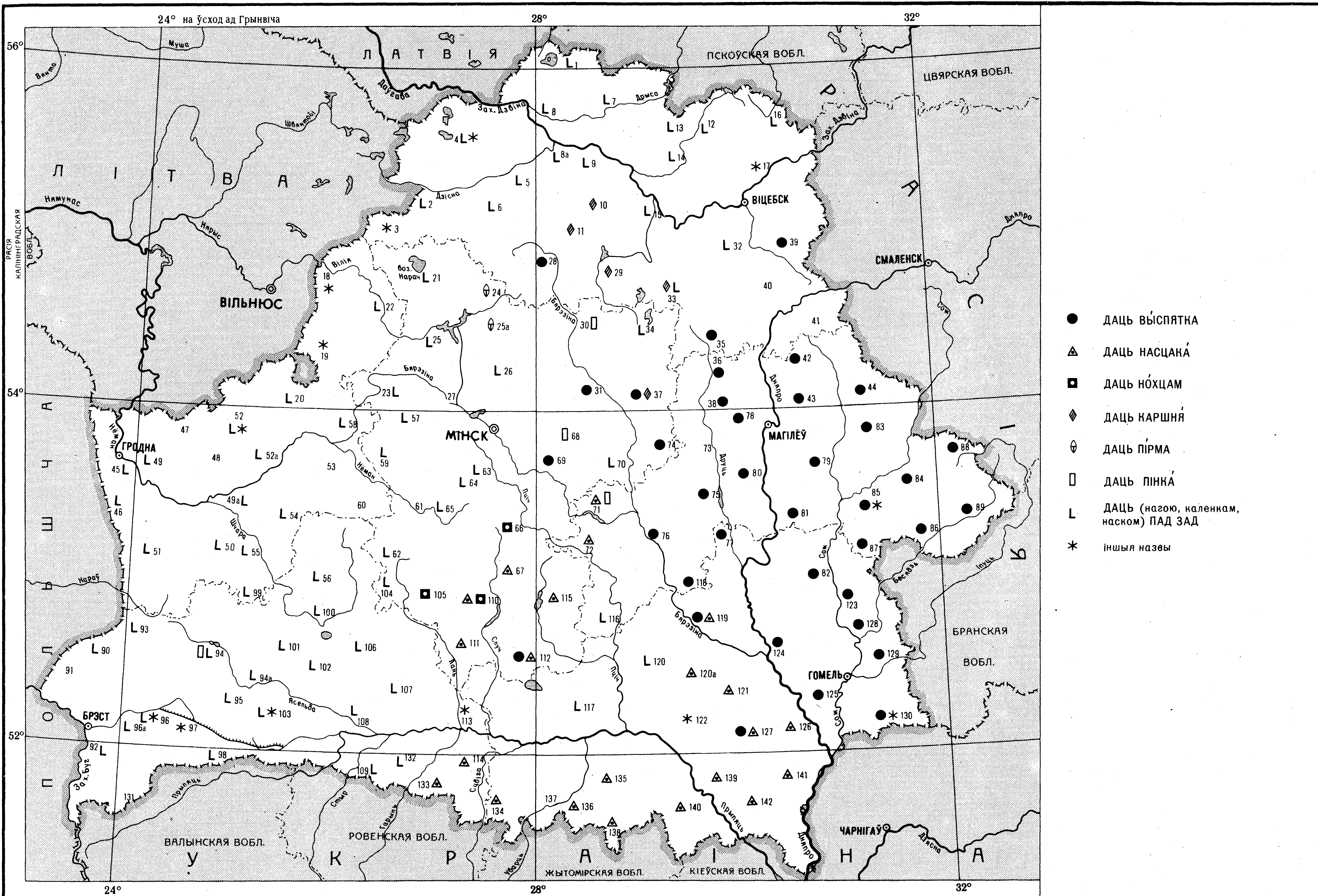
- ○ піха́ць
- ♉ папіха́ць
- ⊖ пхаць
- ● пуха́ць
- ▲ штурха́ць
- ◭ штурга́ць
- ≜ шту́рхаць
- ◭ штырха́ць
- ◭ шты́рхаці
- △ штоўха́ць
- △ ту́рхаць
- ■ таўха́ць
- ⊞ талха́ць
- ☰ таўка́ць
- ◆ тоўчы́
- ◆ товкты́
- ◇ ту́ўкаты
- ▬ пірга́ць
- ⊡ пірха́ць
- L таска́ць
- Λ нызаты
- ✳ адзінкавыя назвы

1:3 000 000

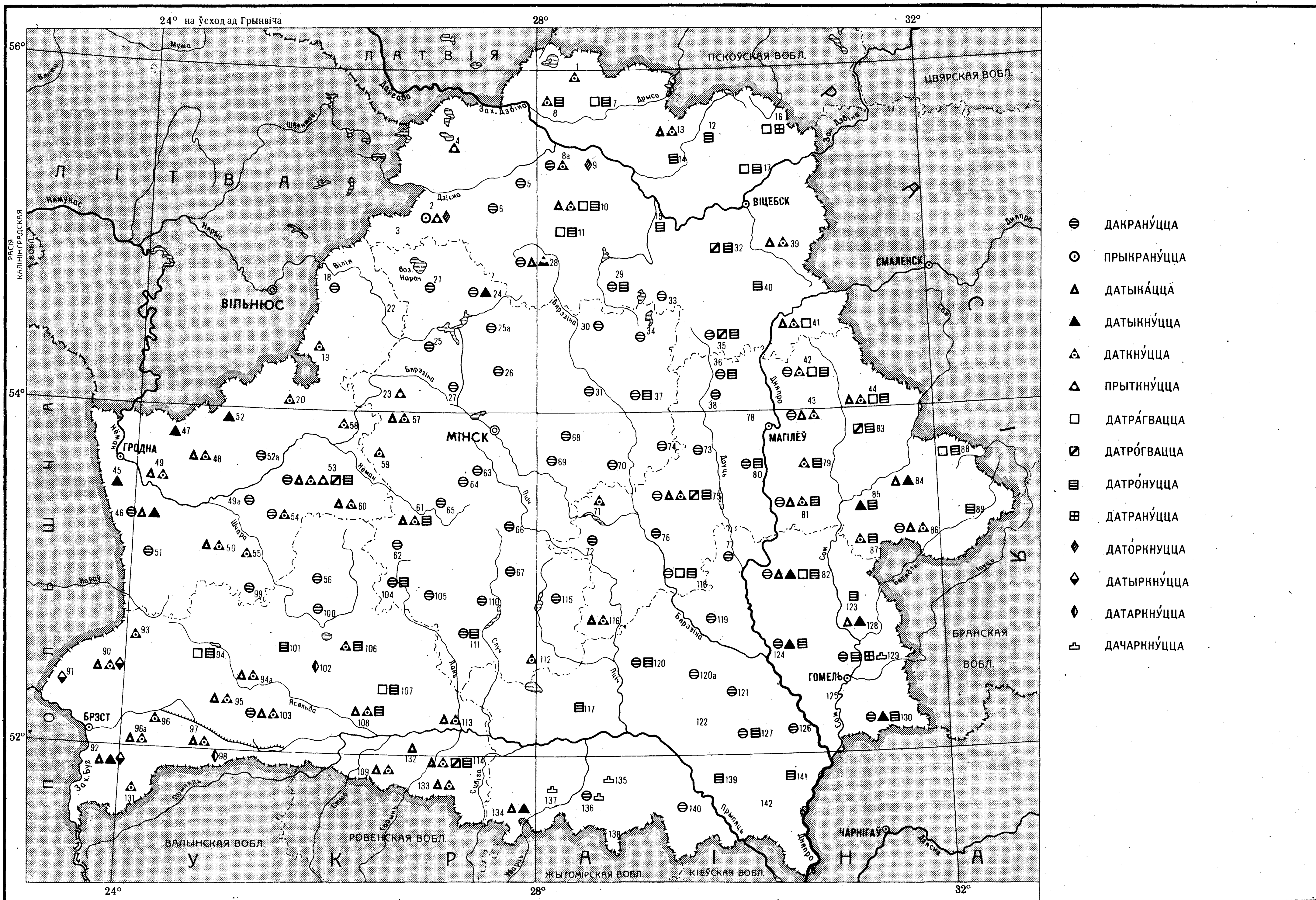
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Даугава
Дрыса
Вілія
Нёман
Нарач
Бярэзіна
Друць
Дняпро
Сож
Іпуць
Беседзь
Прыпяць
Пціч
Случ
Ясельда
Шчара
Нараў
Зах. Буг
Стыр
Гарынь
Убарць
Дзясна
Намунас
Нярыс
Муша
Швянтойі
хістацца
хітацца
кіхтацца
шатацца
ківацца
калыхацца
калытацца
калывацца
хіляцца
валяцца
назвы з коранем -віл'-
балтацца
матацца
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы

1:3 000 000

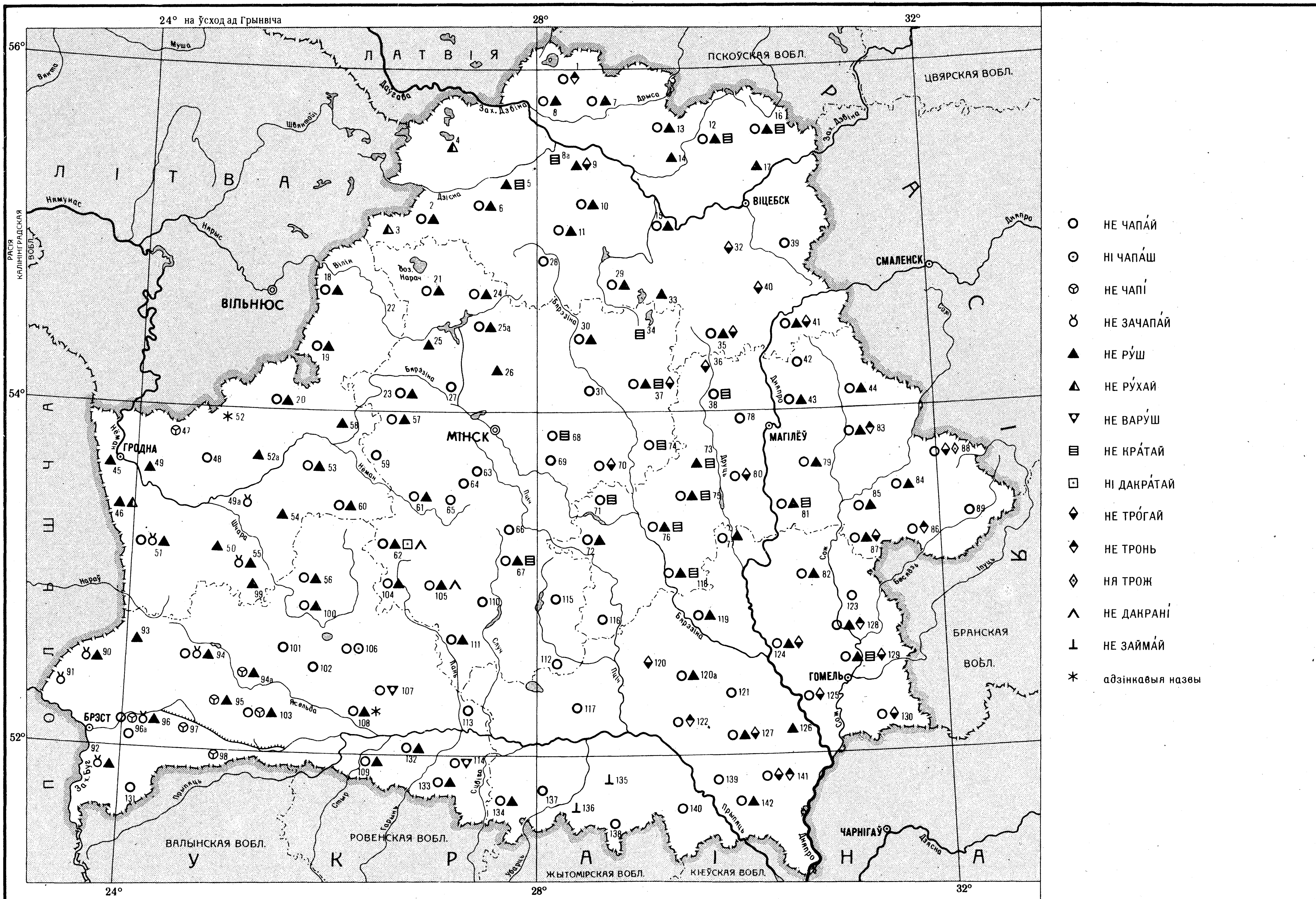

ДАЦЬ ВЫСПЯТКА
ДАЦЬ НАСЦАКА
ДАЦЬ НОХЦАМ
ДАЦЬ КАРШНЯ
ДАЦЬ ПІРМА
ДАЦЬ ПІНКА
ДАЦЬ (нагою, каленкам, наском) ПАД ЗАД
іншыя назвы
МІНСК
ВІЛЬНЮС
ГРОДНА
БРЭСТ
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча

1:3 000 000

ДАКРАНУ́ЦЦА
ПРЫКРАНУ́ЦЦА
ДАТЫКА́ЦЦА
ДАТЫКНУ́ЦЦА
ДАТКНУ́ЦЦА
ПРЫТКНУ́ЦЦА
ДАТРА́ГВАЦЦА
ДАТРО́ГВАЦЦА
ДАТРО́НУЦЦА
ДАТРАНУ́ЦЦА
ДАТО́РКНУЦЦА
ДАТЫРКНУ́ЦЦА
ДАТАРКНУ́ЦЦА
ДАЧАРКНУ́ЦЦА
24° на ўсход ад Грынвіча
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
МІНСК
ГРОДНА
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ

1:3 000 000

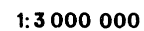

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
ГРОДНА
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дрыса
Нямунас
Нярыс
Вілія
Нёман
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Друць
Пціч
Случ
Лань
Гарынь
Стыр
Убарць
Іпуць
Беседзь
Дзясна
Нараў
Зах. Буг
Воз. Нарач
НЕ ЧАПАЙ
НІ ЧАПАШ
НЕ ЧАПІ
НЕ ЗАЧАПАЙ
НЕ РУШ
НЕ РУХАЙ
НЕ ВАРУШ
НЕ КРАТАЙ
НІ ДАКРАТАЙ
НЕ ТРОГАЙ
НЕ ТРОНЬ
НЯ ТРОЖ
НЕ ДАКРАНІ
НЕ ЗАЙМАЙ
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

- тут
- ту́та
- ту́така
- ту́тка
- ту́цька
- ту́тачка
- ту́дака
- адзінкавыя назвы

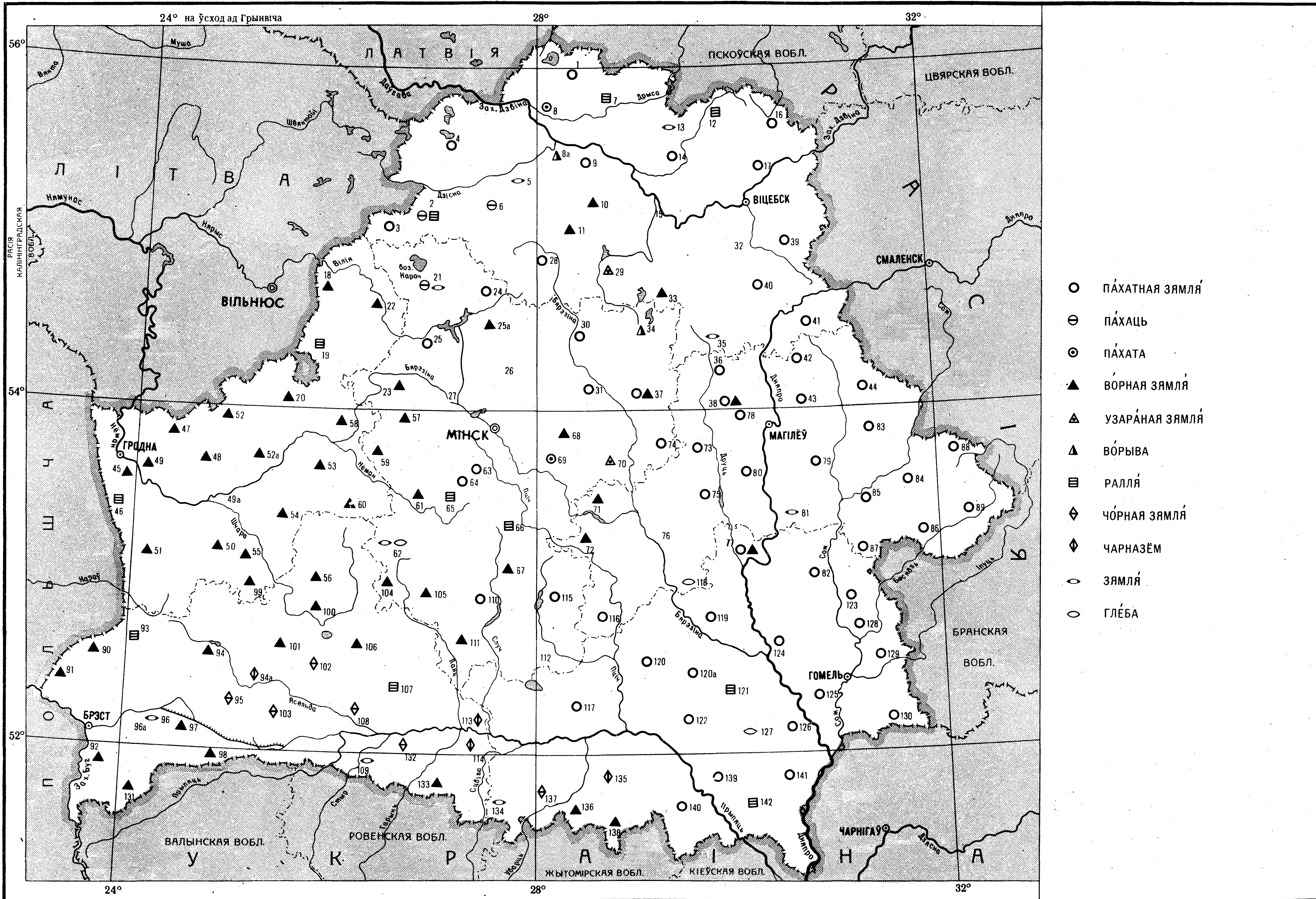

- ВУНЬ
- ВУН
- ВОНЬ
- ВОН
- ВЫНЬ
- ВЭНЬ
- ВЭН
- ГУНЬ
- ГОНЬ
- ГЭНЬ
- УНЬ
- УН
- ОНЬ
- ОН
- ЭНЬ
- адзінкавыя назвы

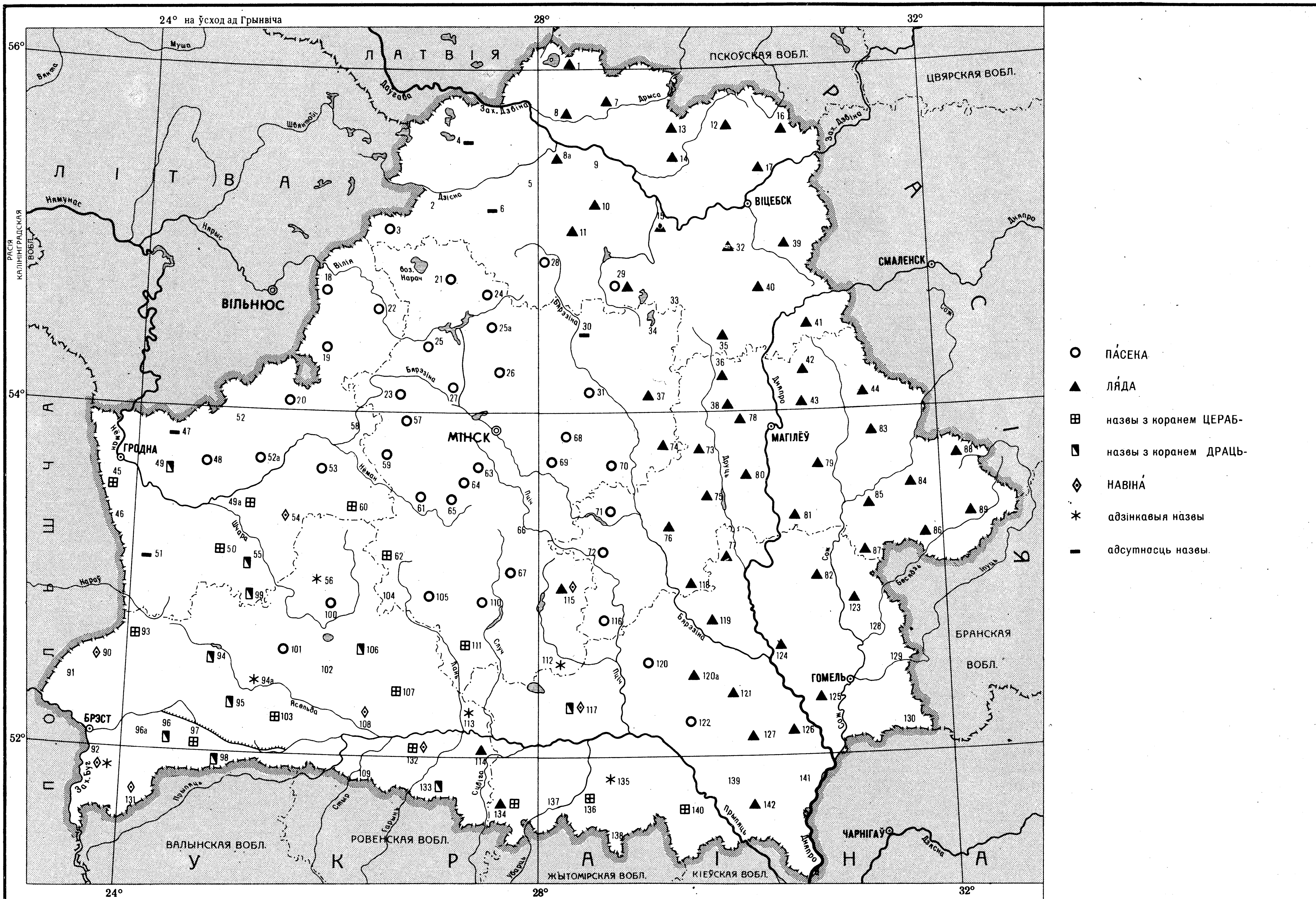

ГЛЕБА (ворная зямля)

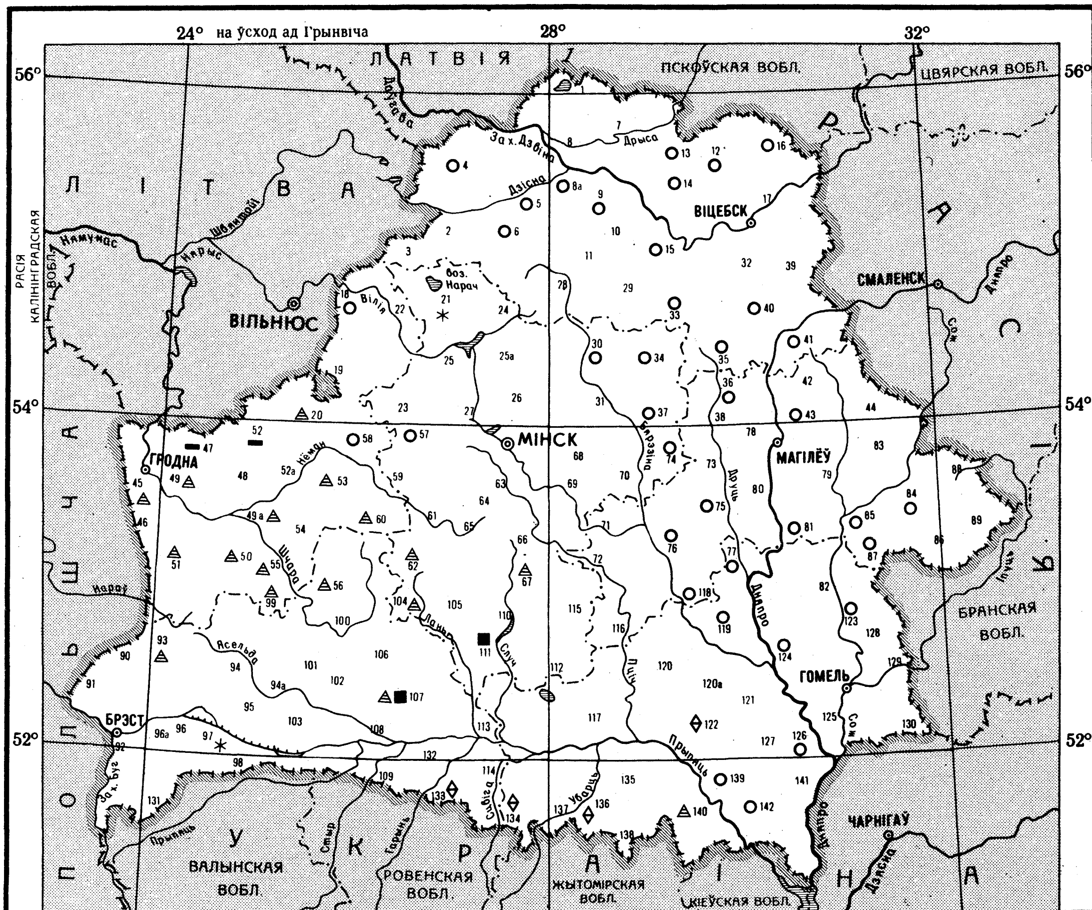
Карта № 123

1:3 000 000

ПАСЕКА
ЛЯДА
назвы з коранем ЦЕРАБ-
назвы з коранем ДРАЦЬ-
НАВІНА
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы.
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

РАСЦЯРО́Б

ВЫ́ЦЕРАБ

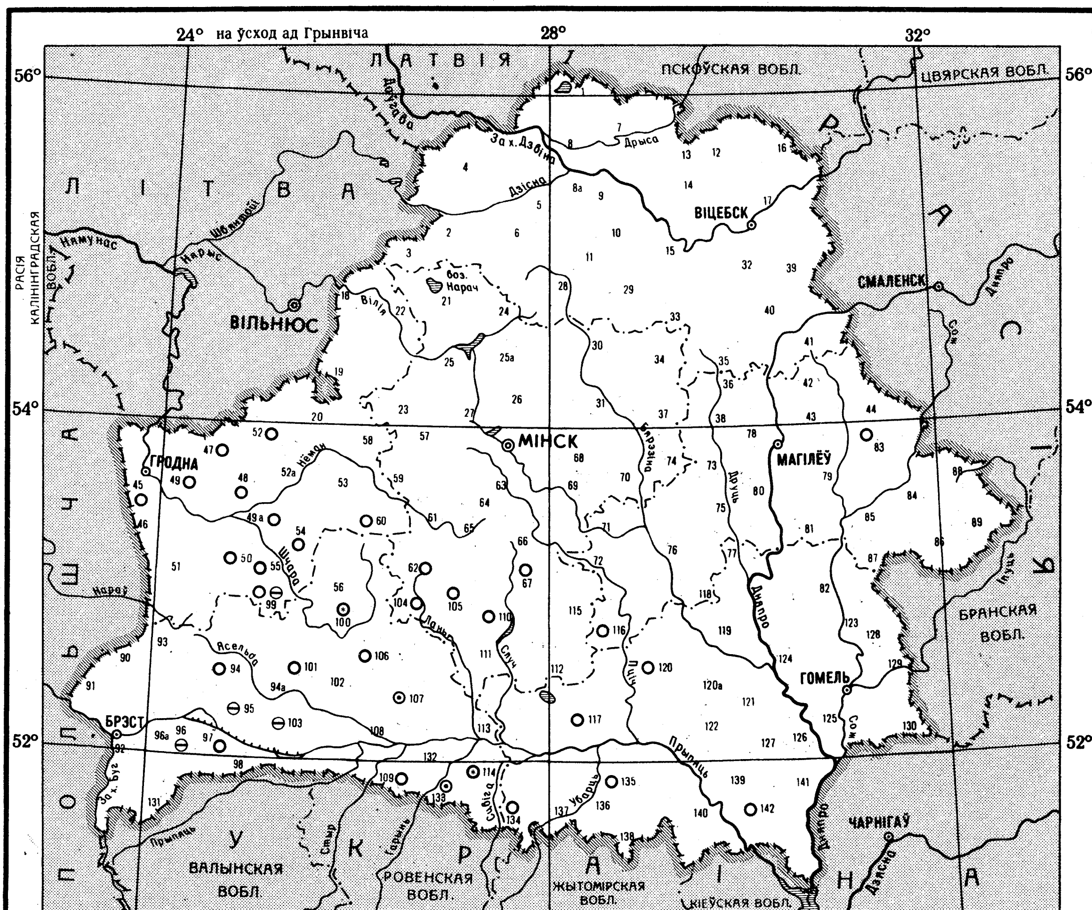
ПРО́ЦЕРАБ

ПО́ЦЕРАБ

адзінкавыя назвы

адсутнасць назвы

1:5 000 000

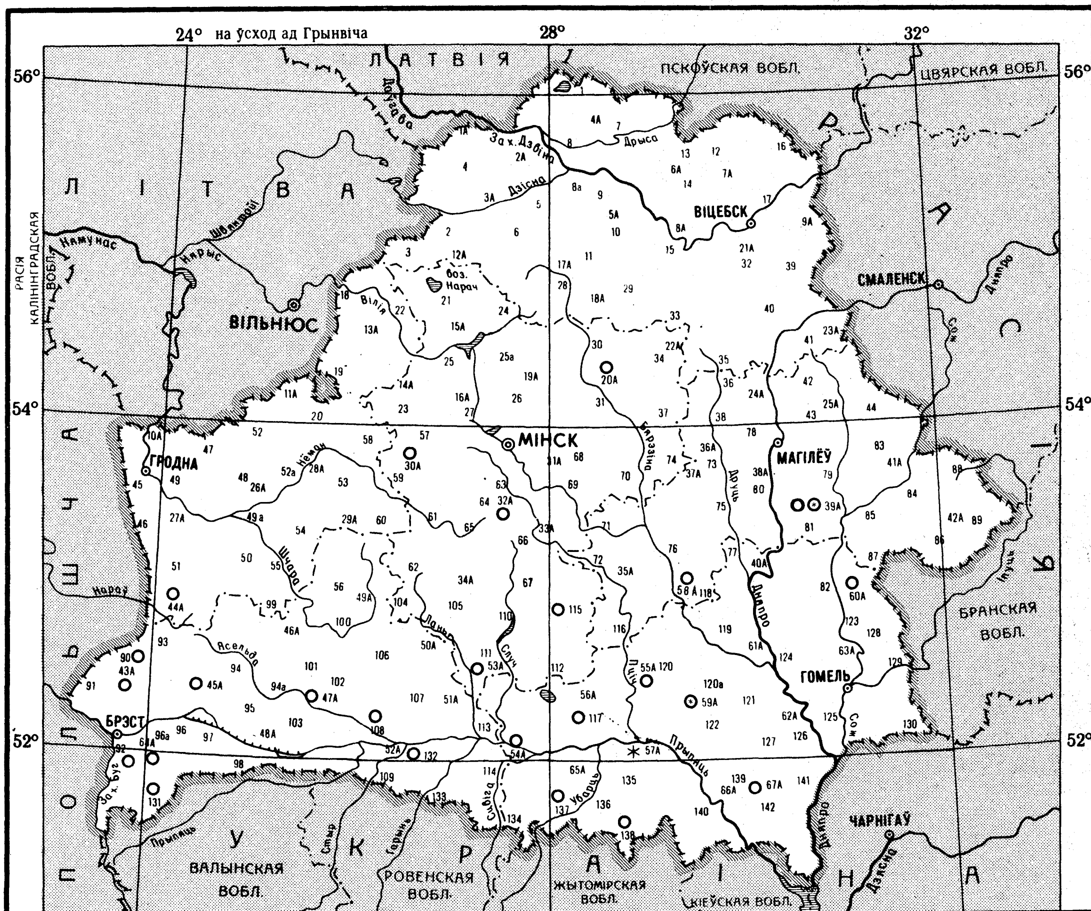

○ ВЫ́ДЗІРАК

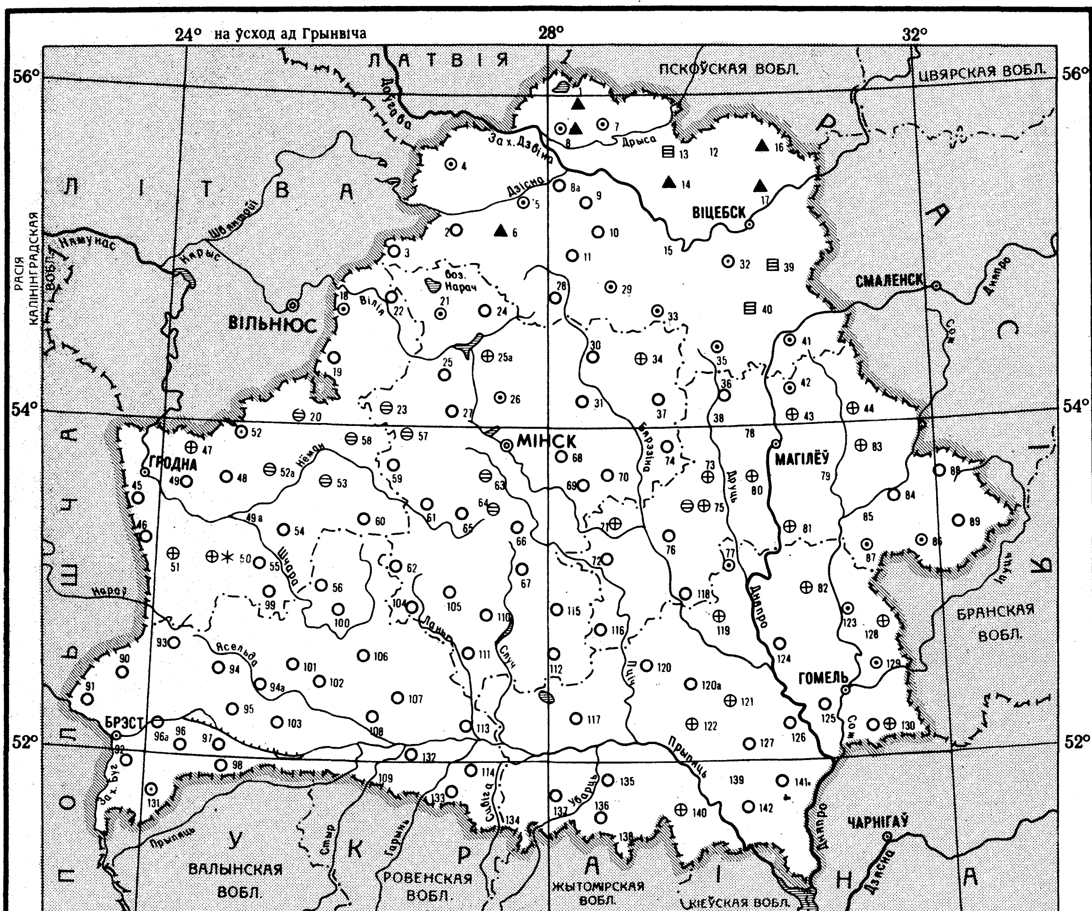
⊖ ВЫ́ДРАНЕ

⊙ ВЫ́ДРАНКА

⊙ адзінкавыя назвы ад таго ж кораня

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нёман
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Бярэзіна
Друць
Дняпро
Сож
Іпуць
Нарач
Нараў
Зах. Буг
Стыр
Гарынь
Случ
Ланbь
Убарць
Пціч
Дзясна
Намунас
Нярыс
Шvenтоі
воз. Нарач
○ НАВІНА́
⊙ НОЎ
∗ НО́ВЭ ПО́ЛЕ

1:5 000 000

ГНО́ЙНАЯ

УГНО́ЕНАЯ

ПАГНО́ЙНАЯ

ПАГНО́Й

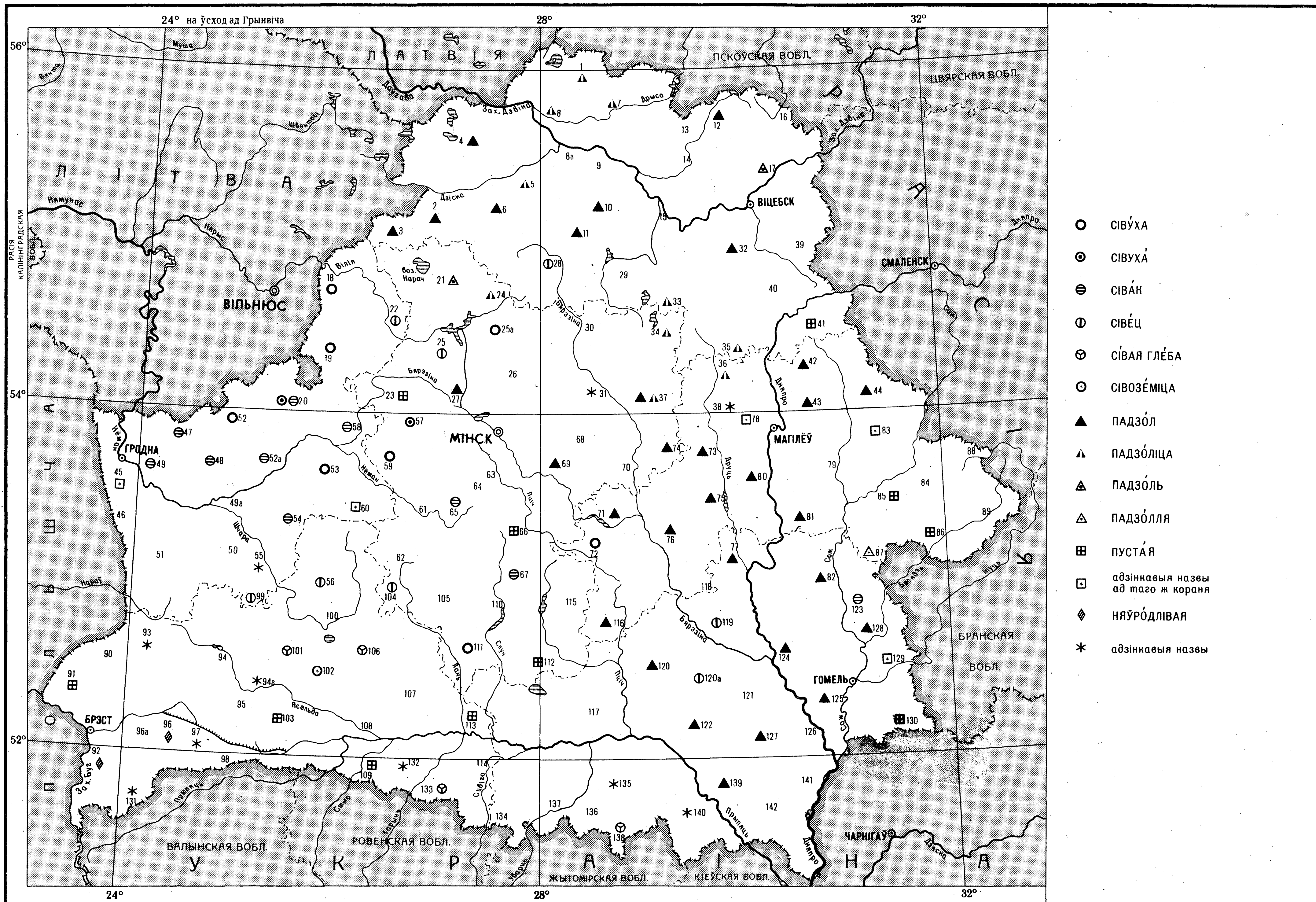
адзінкавыя утварэнні ад таго ж кораня

УДАБРО́НАЯ

утварэнні з асновай НАВОЗ-

ХАРО́ШАЯ

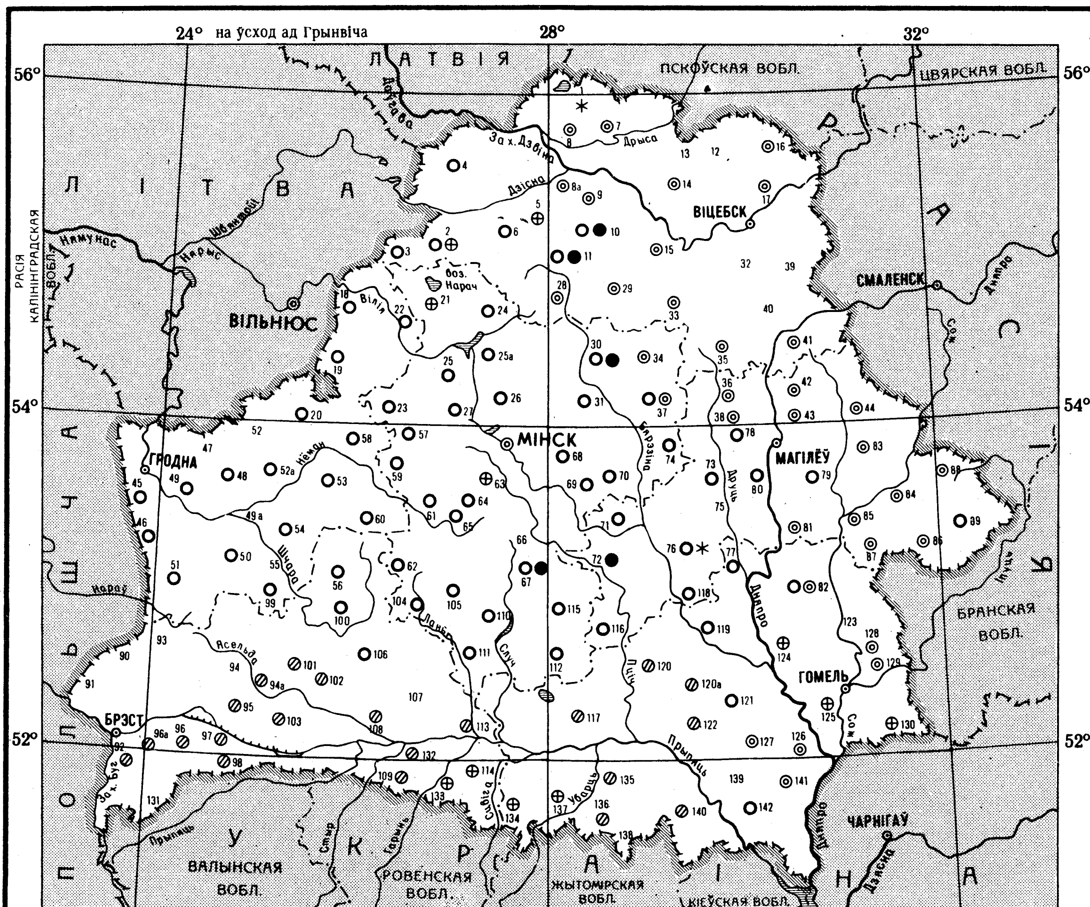
1:5 000 000

ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
СІВУ́ХА
СІВУХА́
СІВА́К
СІВЕ́Ц
СІ́ВАЯ ГЛЕ́БА
СІВОЗЕ́МІЦА
ПАДЗО́Л
ПАДЗО́ЛІЦА
ПАДЗО́ЛЬ
ПАДЗО́ЛЛЯ
ПУСТА́Я
адзінкавыя назвы ад таго ж кораня
НЯЎРО́ДЛІВАЯ
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ГЛЕЙ*

ʼВАПНІСТАЯ ЗЯМЛЯʼ

ʼГЛІНІСТАЯ ЗЯМЛЯʼ

ʼБЕЛАЯ ГЛІНАʼ

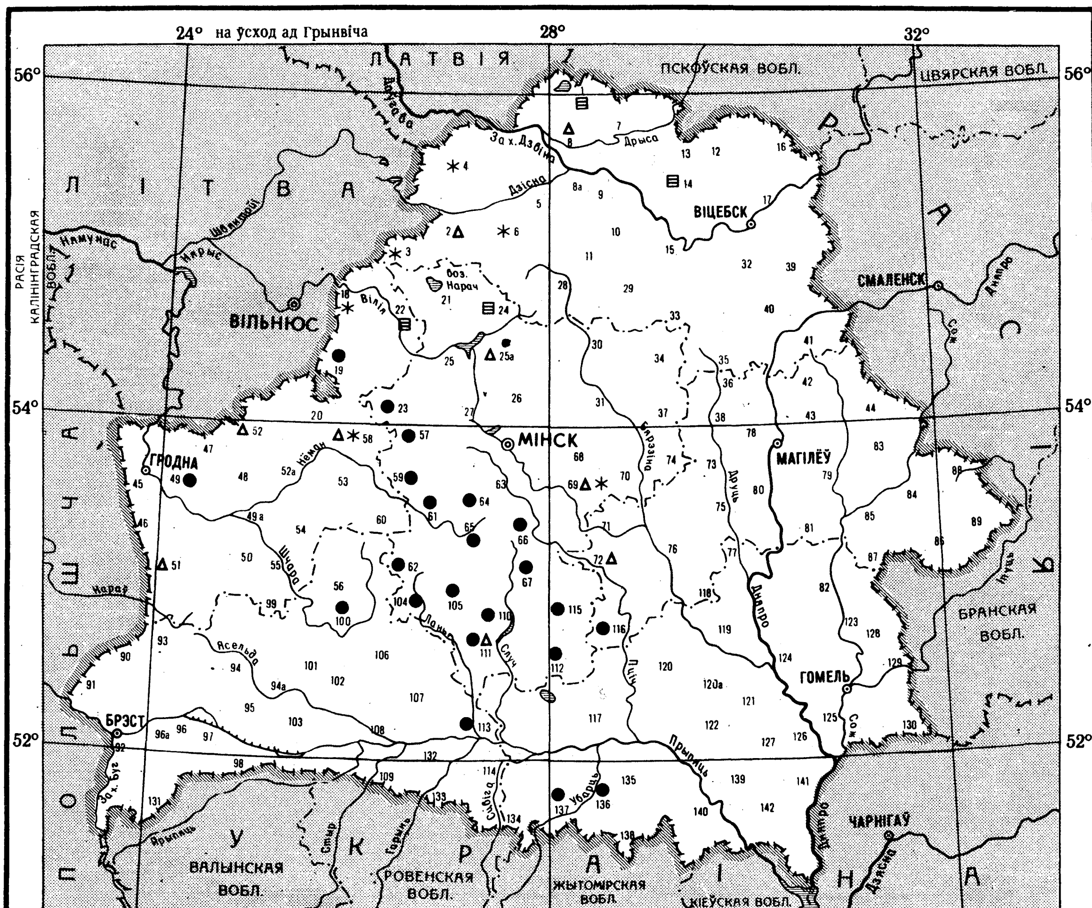
ʼГЛІНАʼ

ʼІЛʼ

адзінкавыя значэнні

ГЛЕІСТЫ СЛОЙ ПЯСКУ́

Карта №131

● МЫЛЕ́Ц

△ ПЛЫВУ́Н

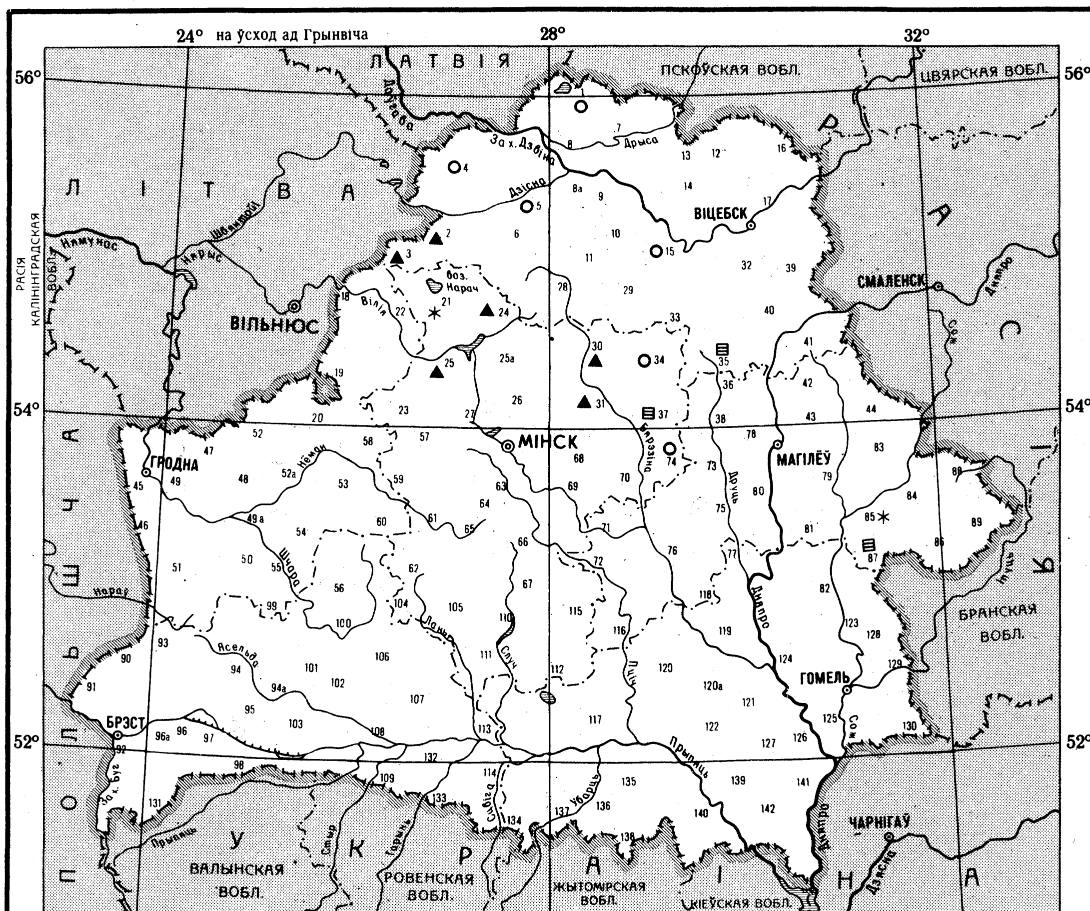
⊟ ЦЯКУ́Н

✱ адзінкавыя назвы

1:5 000 000

СІПУГА (пра глебу)

Карта №132

СІПУН

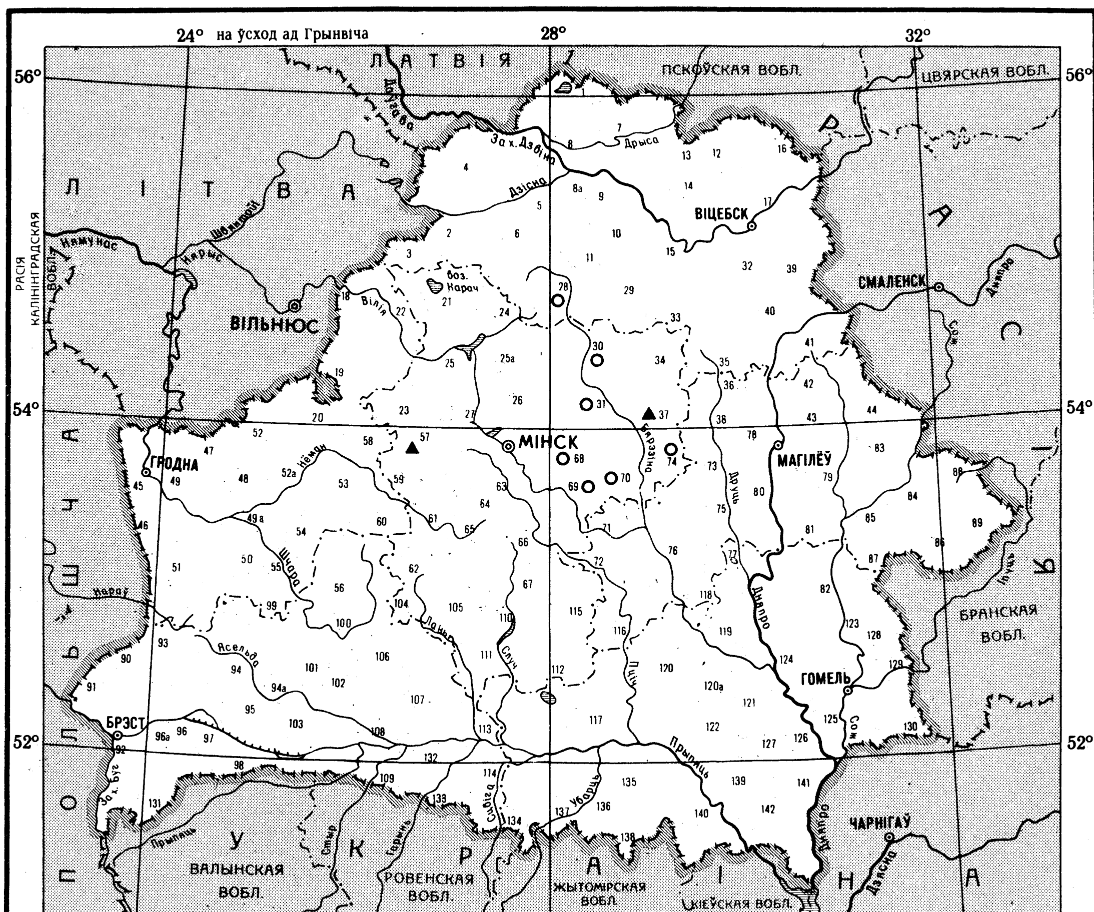
СІПАК

СІПУГА

адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

1:5 000 000

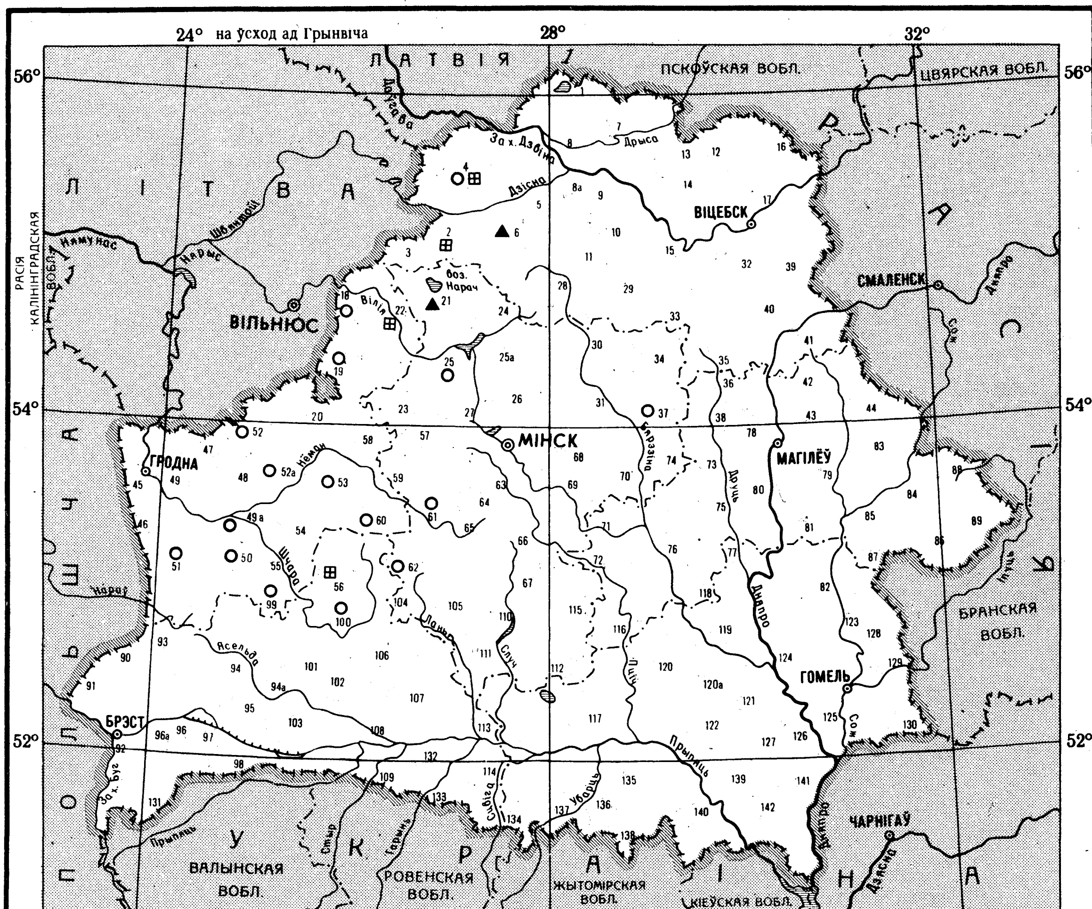
ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ПЕЛІКА*

○ 'ПЯСЧАНАЯ НЕЎРАДЛІВАЯ ЗЯМЛЯ'

▲ 'ЖОЎТЫ ПЯСОК'

1:5 000 000

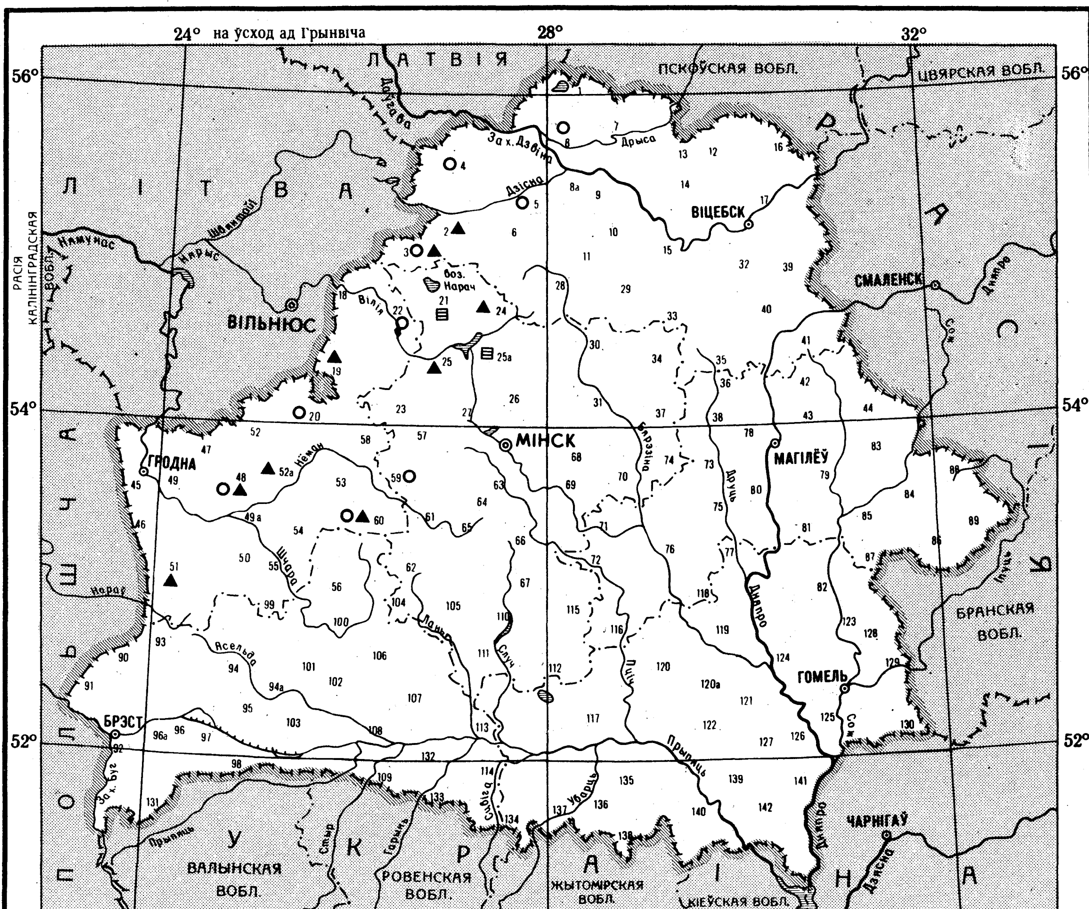

○ 'НЕЎРАДЛІВАЯ ГЛЕБА ЧЫРВОНАГА КОЛЕРУ'

▲ ШЛАК

⊞ АКА́ЛІНА

1:5 000 000

○ 'ЗЛЫ, ДРЭННЫ ЧАЛАВЕК'

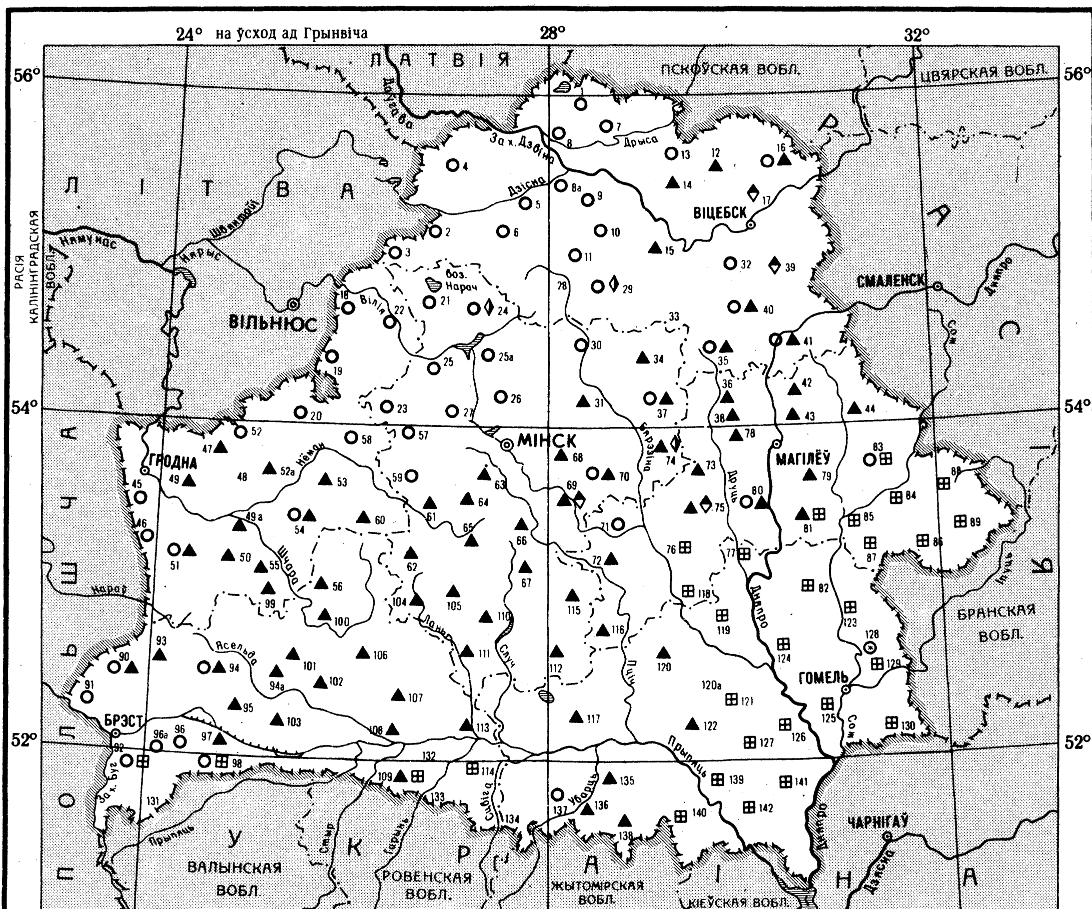
▲ 'СКУПЫ, ЖАДНЫ ЧАЛАВЕК'

⊟ 'ПУСТАЯ, НЕЎРАДЛІВАЯ ЗЯМЛЯ'

1:5 000 000

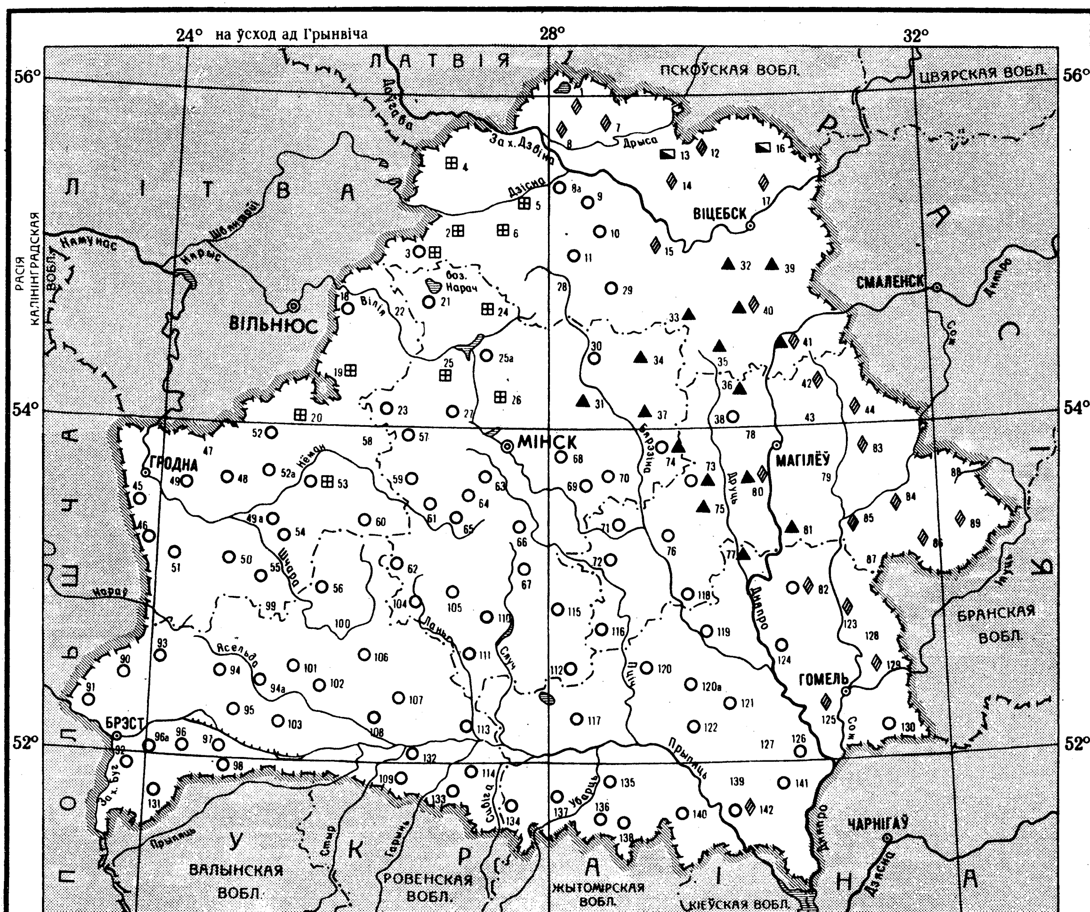
- ○ няўдо́біца
- ♉ няўдо́бная зямля́
- ⊖ няўдо́ба
- ⊙ няўдо́бія
- ⊖ няўдо́бкі
- ⊗ няўдо́бшчына
- ⊙ адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
- ▲ пустапо́ле
- ▲ пустапо́ліца
- ▲ пусто́е по́ле
- ▼ пу́сташ
- ▽ пусты́р
- ▼ пу́стка
- ▽ пусцэ́ча
- ▽ пусты́ня
- ▽ пустыня́
- ▽ пусто́пуш
- ✱ адзінкавыя назвы

РАСТРАСА́ЦЬ
РАСТРУ́ШЫВАЦЬ
РАЗБІВА́ЦЬ
РАСКІДА́ЦЬ
КАЛАЦІ́ЦЬ
РАСКАЛА́ЧВАЦЬ

1:5 000 000

○ ЗАГОН

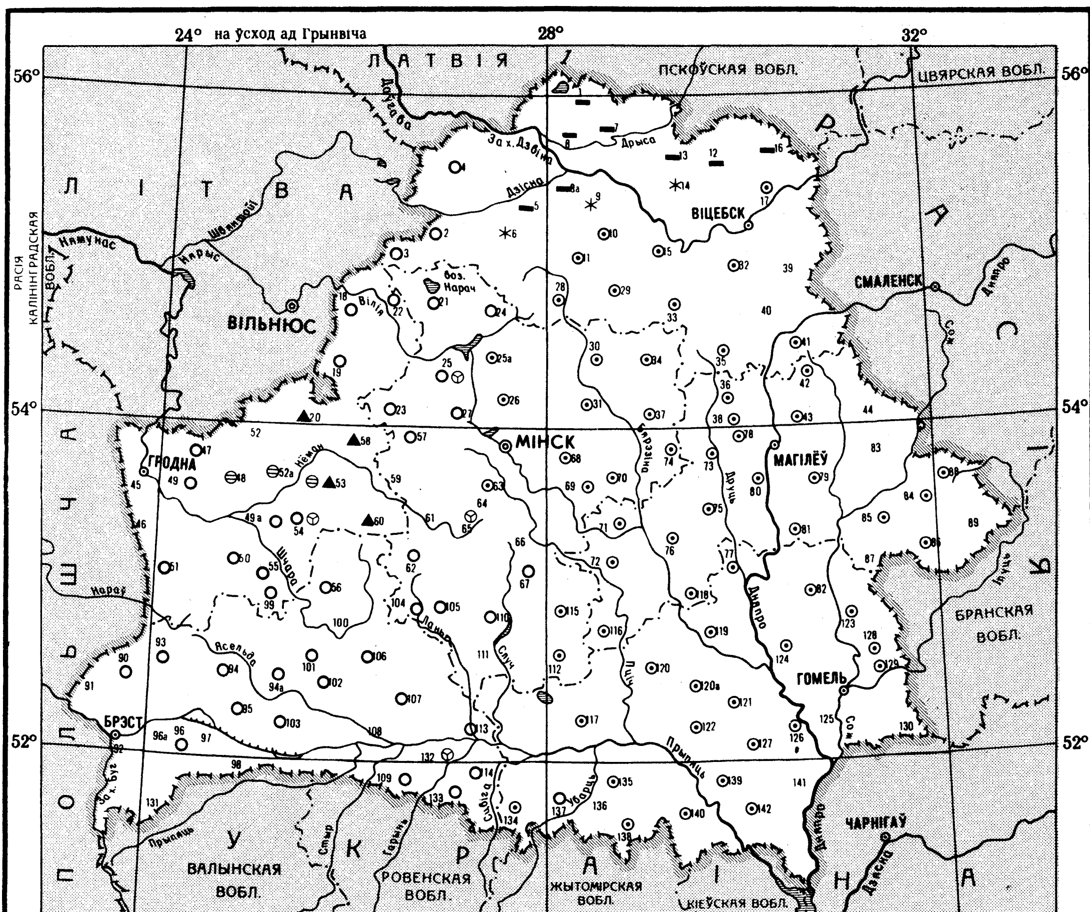
▲ РЭЗ

⊞ ШНУР

◊ ПАЛАСА

◪ ШМАТ

1:5 000 000

○ ГО́НЫ

⊙ ГО́НІ

ГАНКІ́

ГАЙНІКІ́

▲ ВЕ́РАТНІ

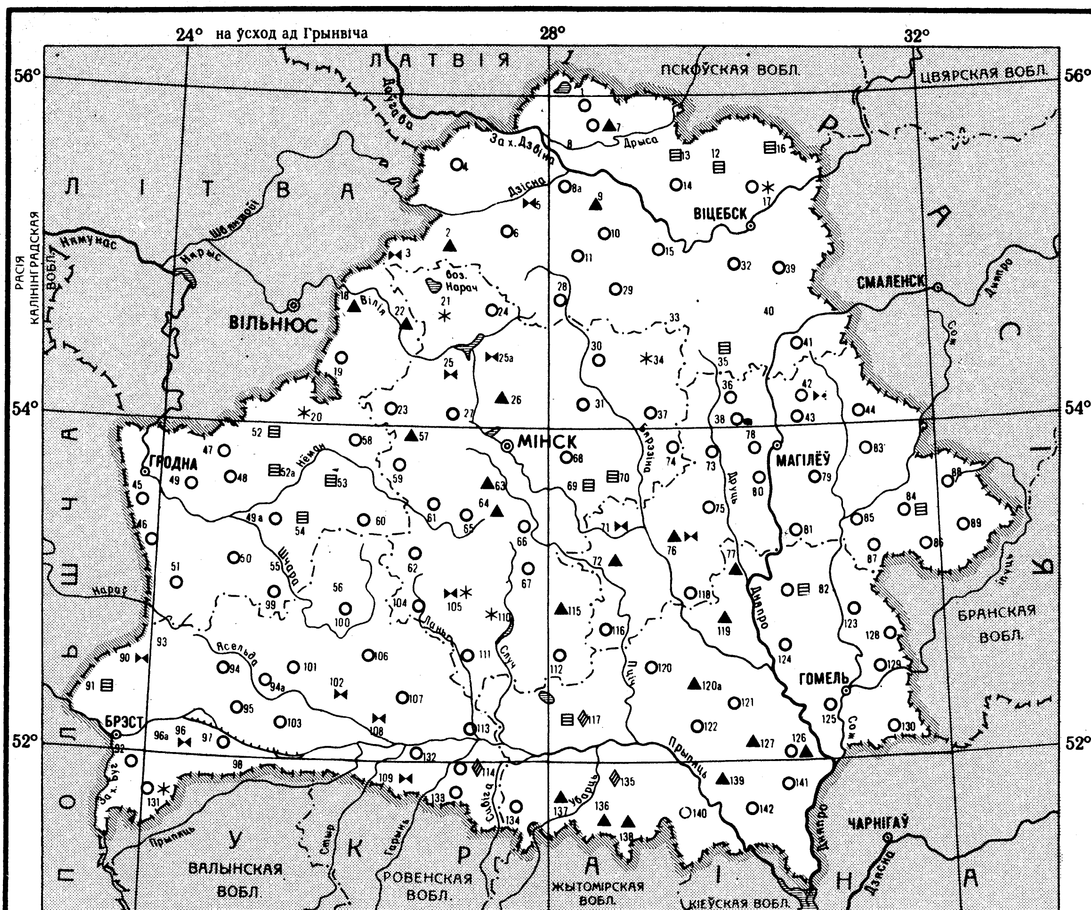
✳ адзінкавыя назвы

▬ адсутнасць назвы

1:5 000 000

ЗАВАРОТ (у канцы загона)

Карта №140

назвы з коранем -ВАРОТ-

назвы з коранем -ОР-

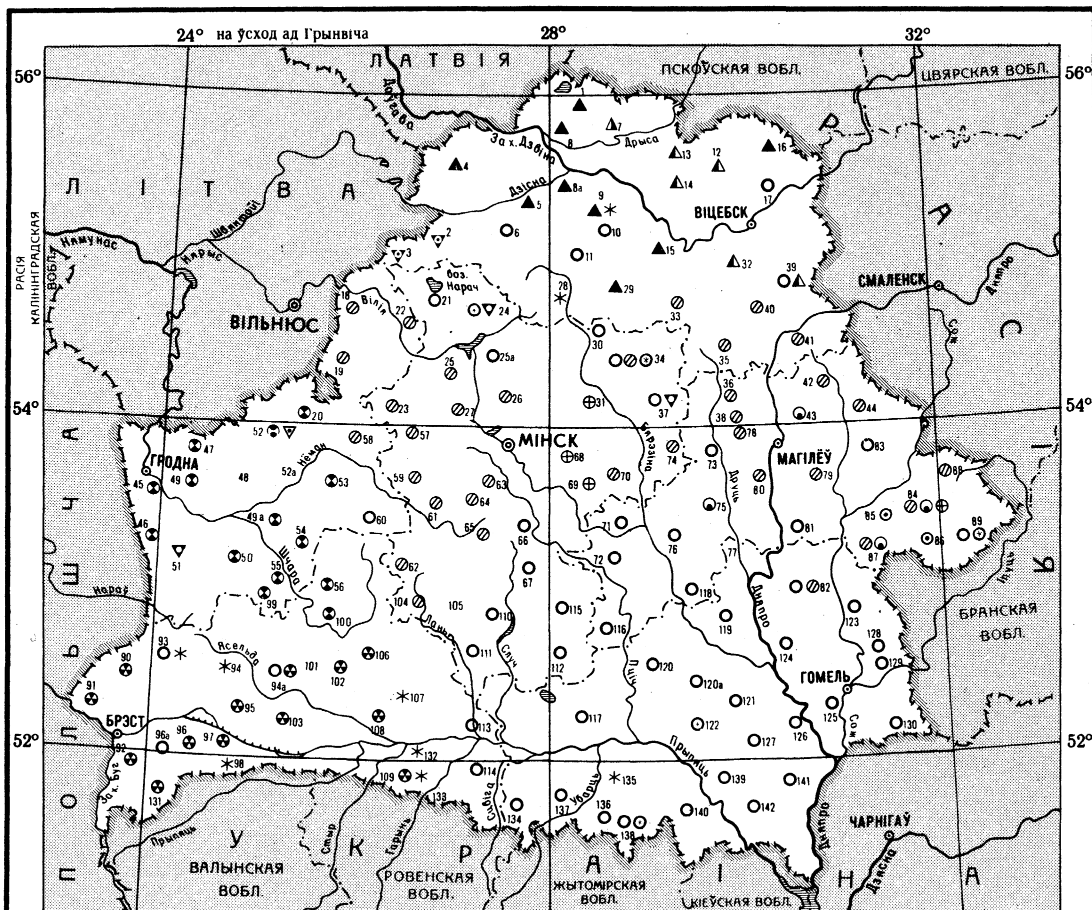
назвы з коранем -ПЕРАК-

назвы з коранем -ГАЛОВ-

апісальныя назвы

адзінкавыя назвы

1:5 000 000

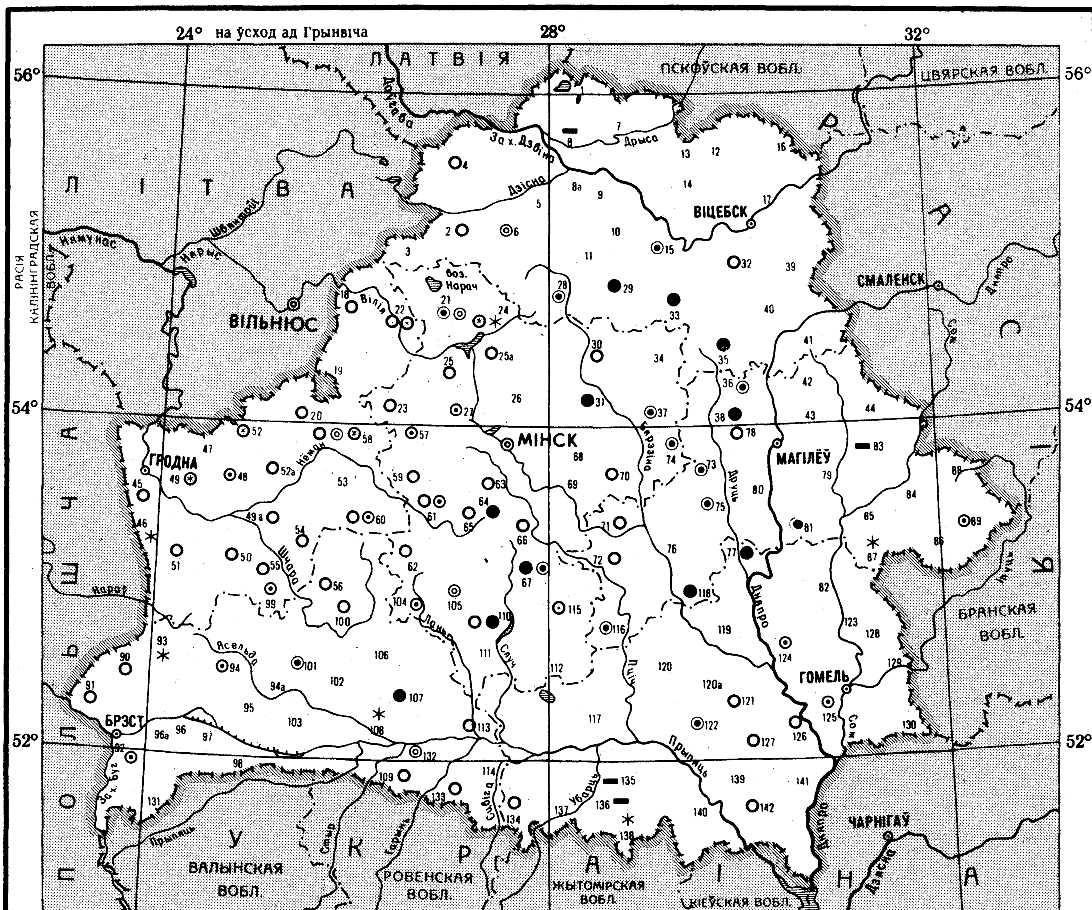
○ АГРЭ́Х
⊙ УГРЕ́Х
⊘ УЗРЭ́Х
◒ УЗГРЭ́Х
⊗ УРЭ́Х
☢ ОРІ́Х
⊕ ЗАГРЭ́Х
⊙ адзінкавыя назвы з коранем ГРЭХ-

▲ ЦІЛІЗНА́
◭ ЧЫЛІЗНА́
△ СІЛІЗНА́
▽ ЦАЛІ́К
▽ ЦАЛЬНІ́К
▽ ЦАЛЯ́К
✳ адзінкавыя назвы

1:5 000 000

ЗНАЧЭННЕ СЛОЎ *ПРЫДАТКІ, НАДДАТКІ*

Карта №142

○ ПРЫДАТКІ– 'ДАДАТАК ЗЯМЛІ'

⊙ ПРЫДАТКІ– 'КАРОТКІЯ ЗАГОНЫ'

● НАДДАТКІ– 'ДАДАТАК ЗЯМЛІ'

◉ НАДДАТКІ– 'КАРОТКІЯ ЗАГОНЫ'

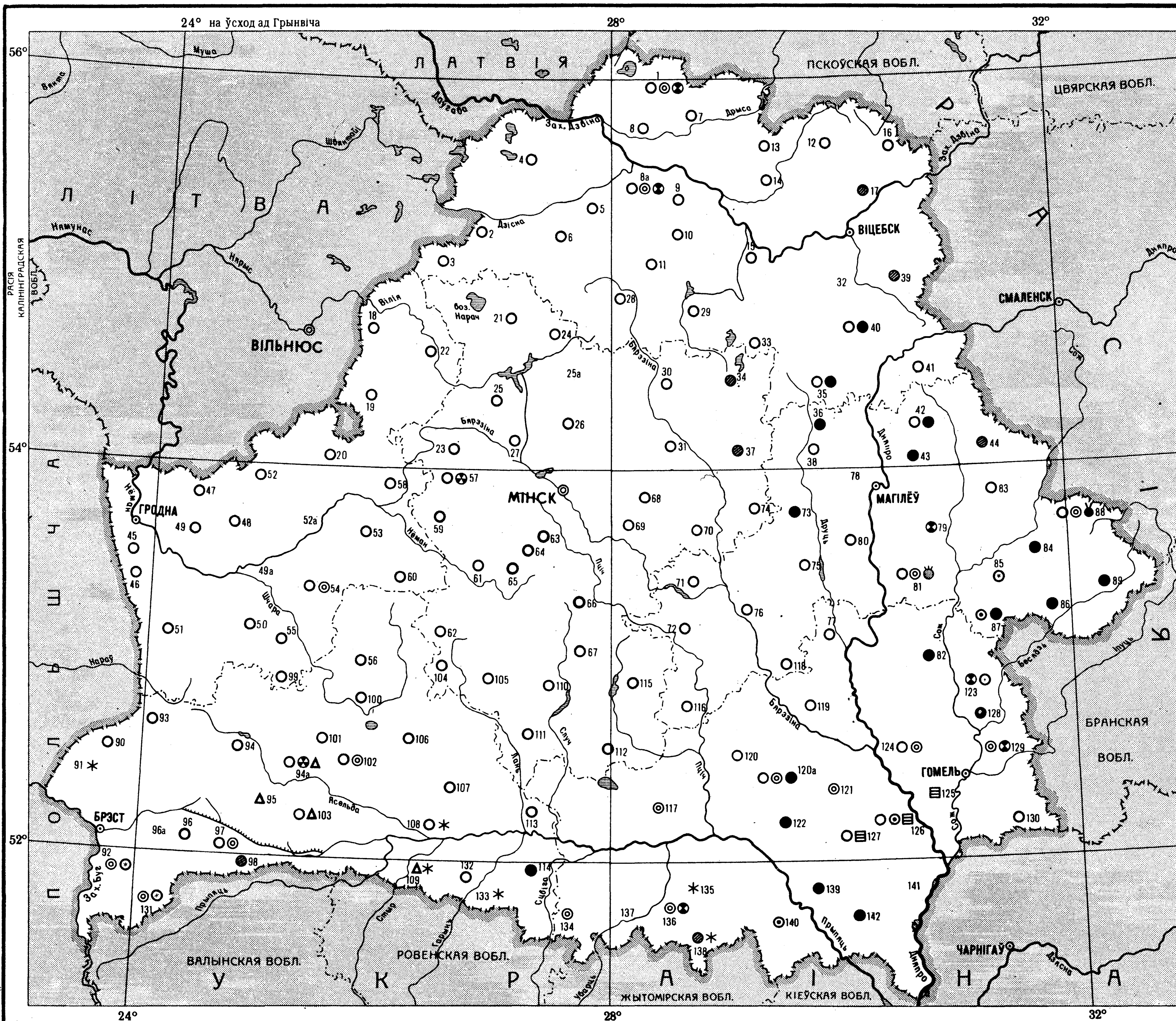
◎ указаныя лексемы ў значэнні мікратапоніма

⊙ іншыя аднакарэнныя варыянты ў прыведзеных вышэй значэннях

✳ адзінкавыя значэнні

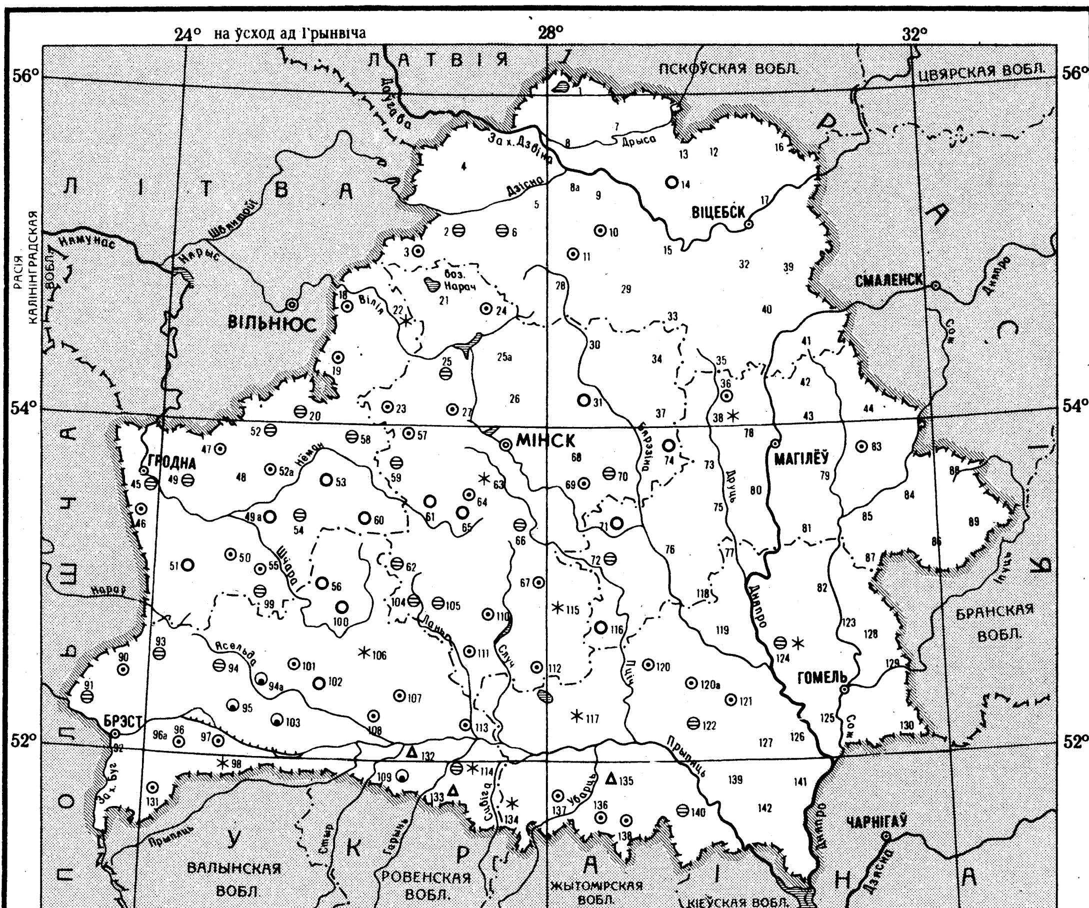
▬ слова невядома

1:5 000 000

- ПАПА́Р
- ПАР
- ПАДПА́Р
- ПА́РЫНА
- ПАРЫНА́
- ПА́РАНІНА
- ПАРЕНІ́НА
- ПАРАВО́Е ПО́ЛЕ
- ПА́РНАЕ ПО́ЛЕ
- адзінкавыя назвы з коранем ПАР-
- ПАЛІ́ТОК
- ТАЛО́КА
- адзінкавыя назвы

1:3 000 000

'ПОЛЕ'

'УЧАСТАК ЗЯМЛІ ЗАСЕЯНЫ АБО ПАД ПАСЕЎ'

'УЧАСТАК ПОЛЯ, ЗАСЕЯНЫ АДНОЙ КУЛЬТУРАЙ (ПРЫ ТРОХПОЛЬНЫМ СЕВАЗВАРОЦЕ)'

'ПАПАР'

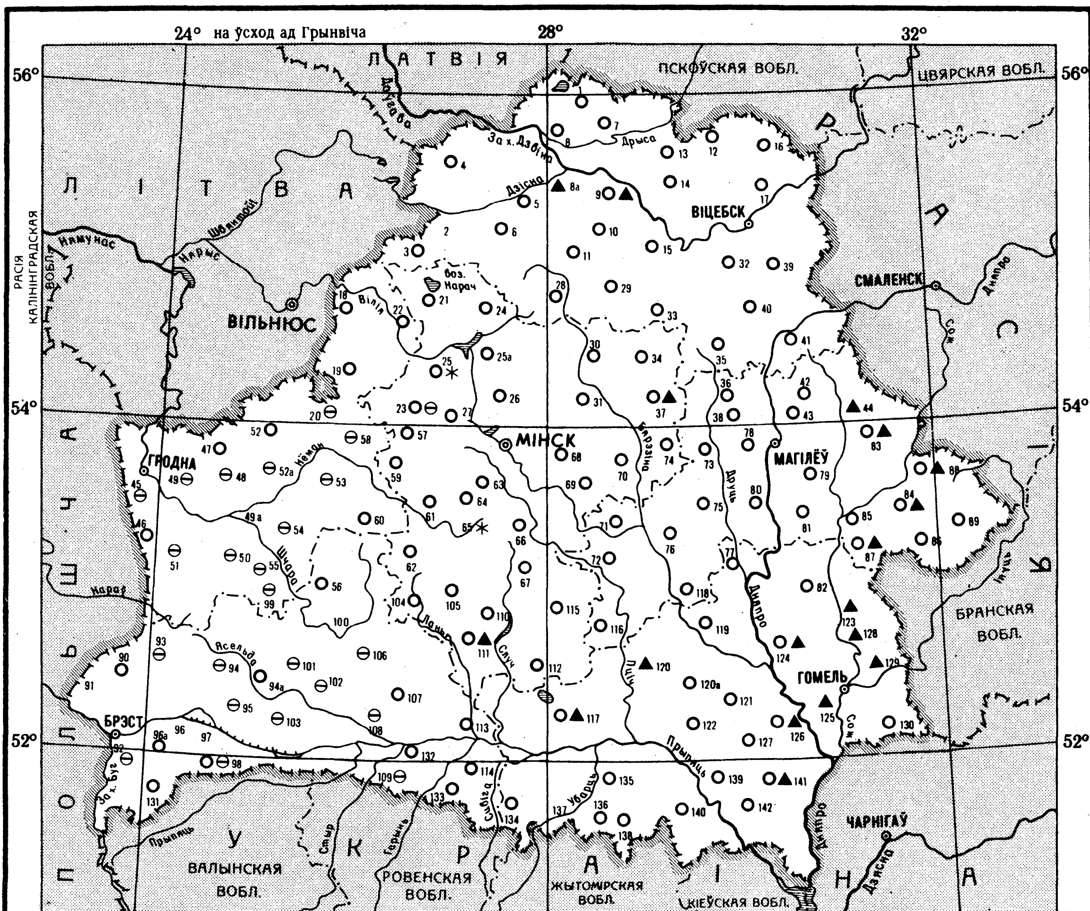
мікратапонім

адзінкавыя значэнні слова

1:5 000 000

АРАЦЬ (першы раз)

Карта №145

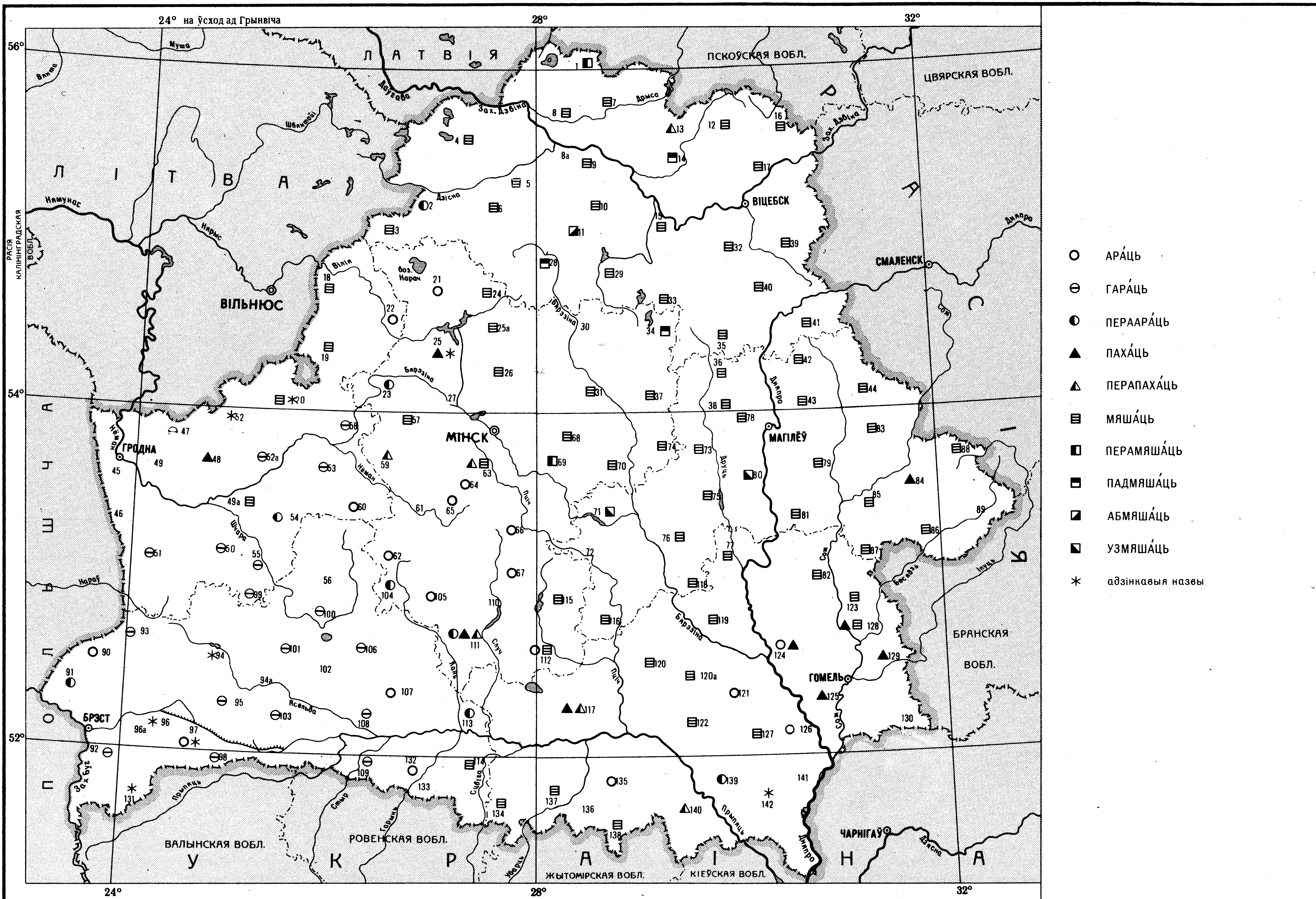
АРА́ЦЬ

ГАРА́ЦЬ

ПАХА́ЦЬ

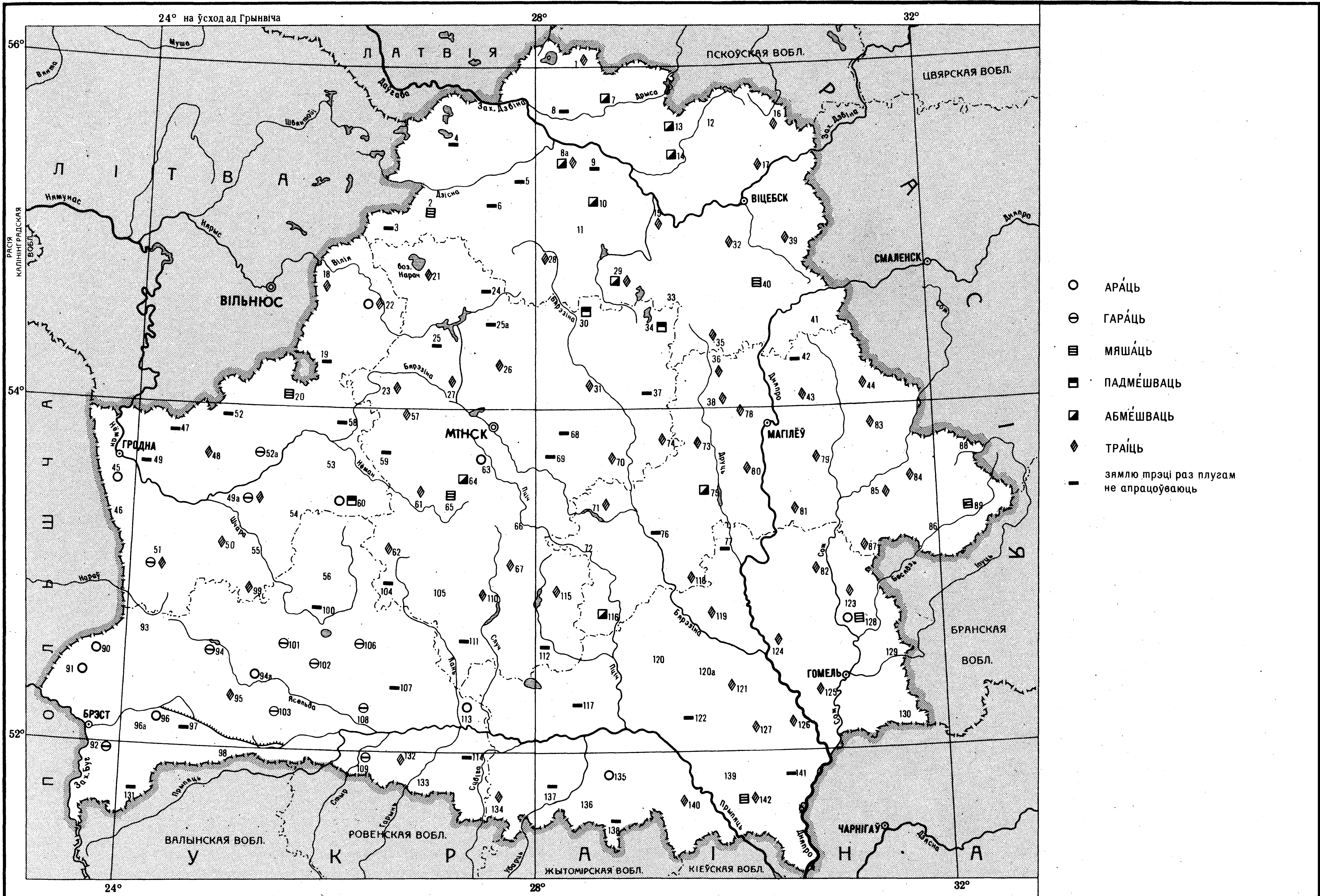
ПАДЫМА́ЦЬ

1:5 000 000

АРА́ЦЬ
ГАРА́ЦЬ
ПЕРААРА́ЦЬ
ПАХА́ЦЬ
ПЕРАПАХА́ЦЬ
МЯША́ЦЬ
ПЕРАМЯША́ЦЬ
ПАДМЯША́ЦЬ
АБМЯША́ЦЬ
УЗМЯША́ЦЬ
адзінкавыя назвы
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
ВІЛЬНЮС
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
ГРОДНА
БРЭСТ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
24°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
ВІЦЕБСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
БРЭСТ
ГОМЕЛЬ
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дрыса
Нямунас
Нярыс
Вілія
Воз. Нарач
Бярэзіна
Нёман
Дняпро
Сож
Прыпяць
Зах. Буг
Ясельда
Шчара
Случ
Пціч
Стыр
Гарынь
Убарць
Дзісна
Іпуць
Бесядзь
Дзясна
АРА́ЦЬ
ГАРА́ЦЬ
МЯША́ЦЬ
ПАДМЕ́ШВАЦЬ
АБМЕ́ШВАЦЬ
ТРАІ́ЦЬ
зямлю трэці раз плугам не апрацоўваюць

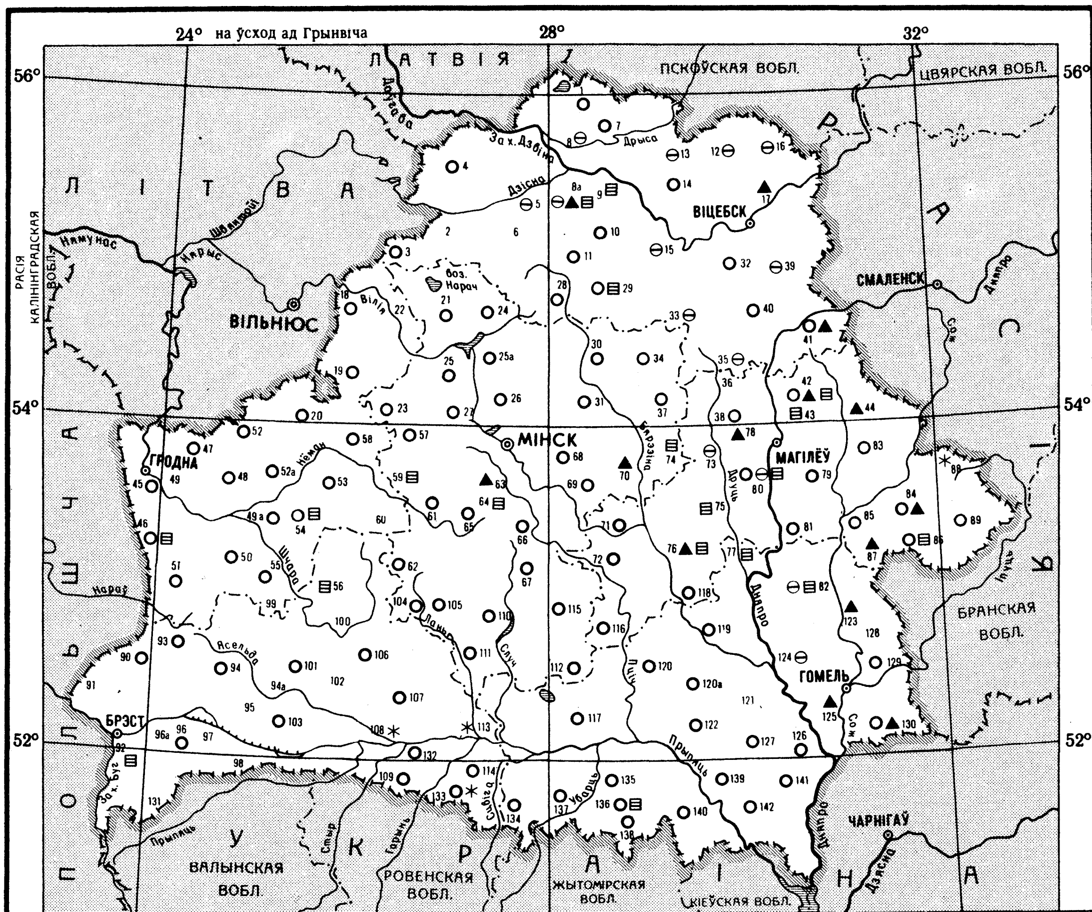
1:3 000 000

ЗЯБЛІЦЬ

- АРА́ЦЬ
- АРА́ЦЬ НА ЗЯБ
- АРА́ЦЬ НА ЗІ́МУ
- АРА́ЦЬ АЗІ́МАК
- ЗЯ́БЛІЦЬ
- ЗЯМЛІ́ЦЬ
- ПАДЫМА́ЦЬ ЗЯБ
- ПА́РЫЦЬ
- адзінкавыя лексемы

1:3 000 000

РАЛЛЯ (веснавое ворыва)

○ РАЛЛЯ́

⊖ АРАЛЛЯ́

▲ ПА́ХАТА

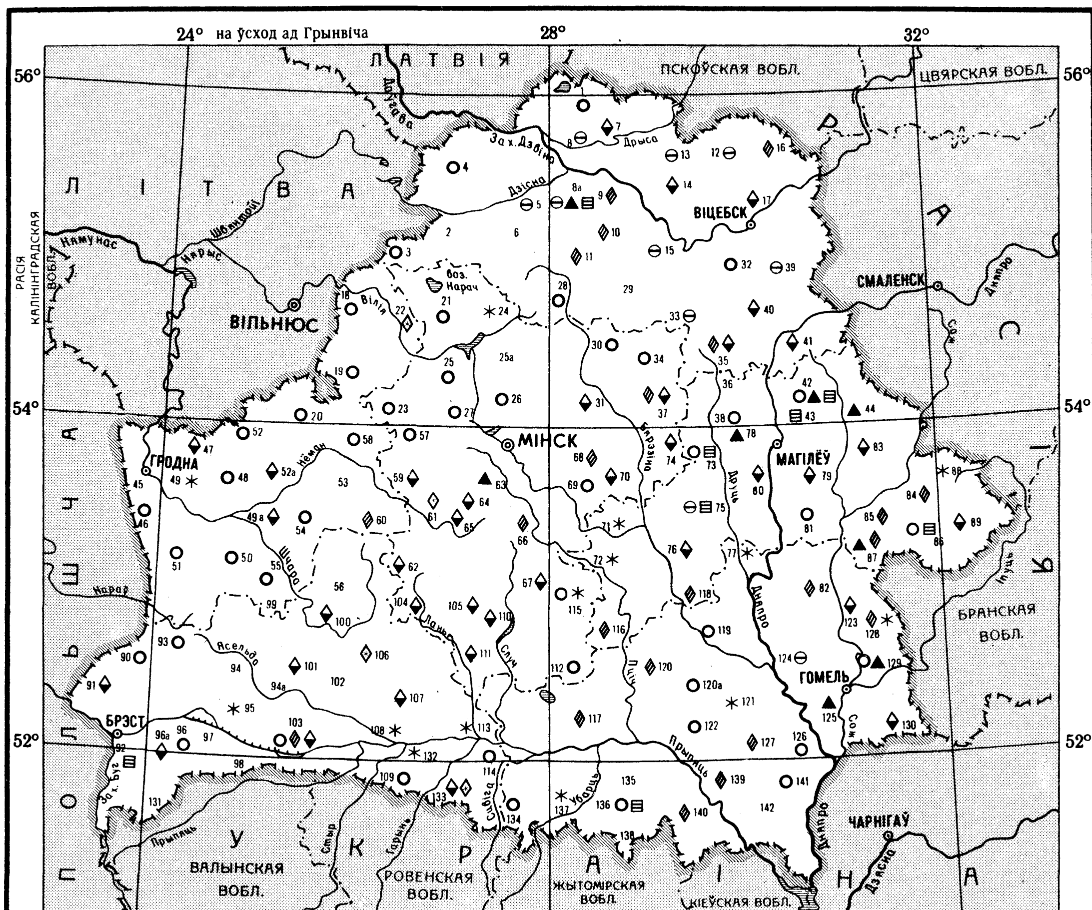
⊟ ВО́РЫВА

✱ адзінкавыя назвы

1:5 000 000

ЗЯБЛІВА (восеньскае ворыва)

Карта №150

○ РАЛЛЯ́

⊖ АРАЛЛЯ́

▲ ПА́ХАТА

⊟ ВО́РЫВА

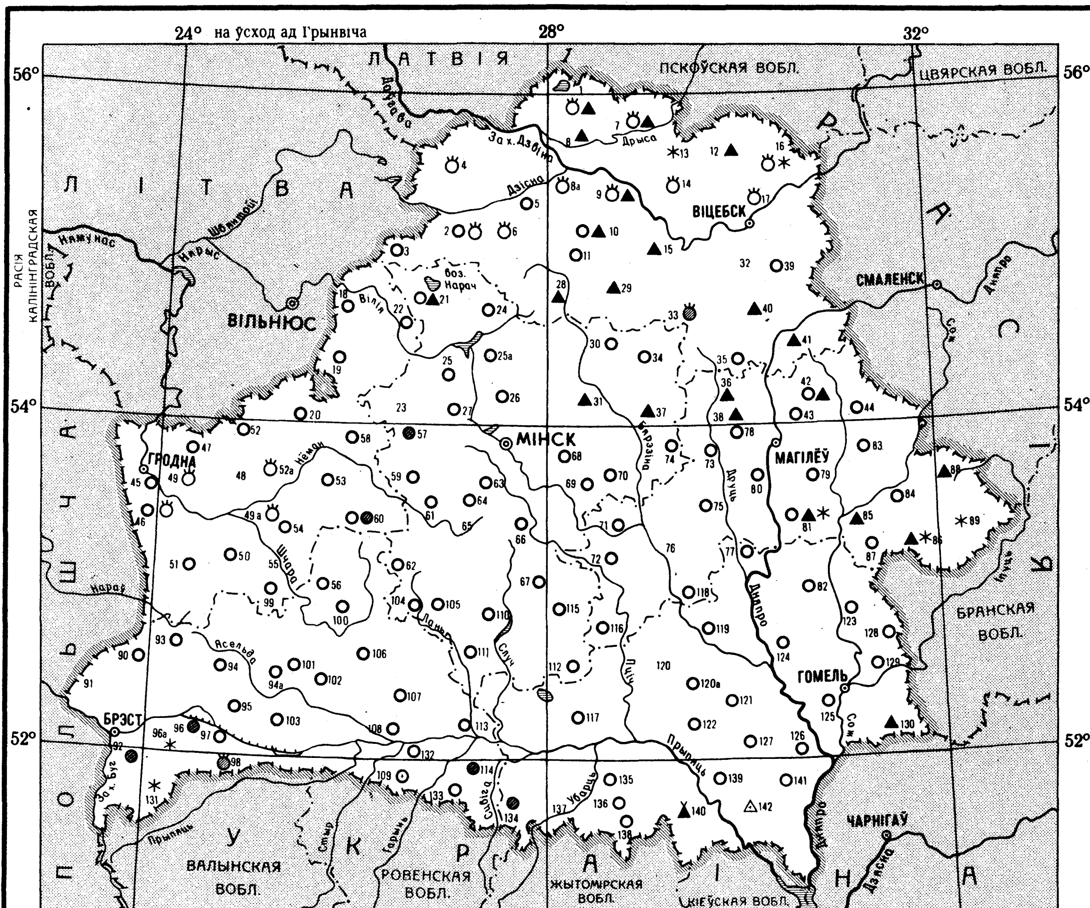
ЗЯБ

ЗЯ́БЛІВА

адзінкавыя ўтварэнні ад кораня -ЗЯБ-

✳ адзінкавыя назвы

1:5 000 000

○ УРОСКІД

УРАСКІД

НАРОСКІД

НАРАСКІД

РАСКЫДАЕ Ў АДНУ ПЛЫТЬ

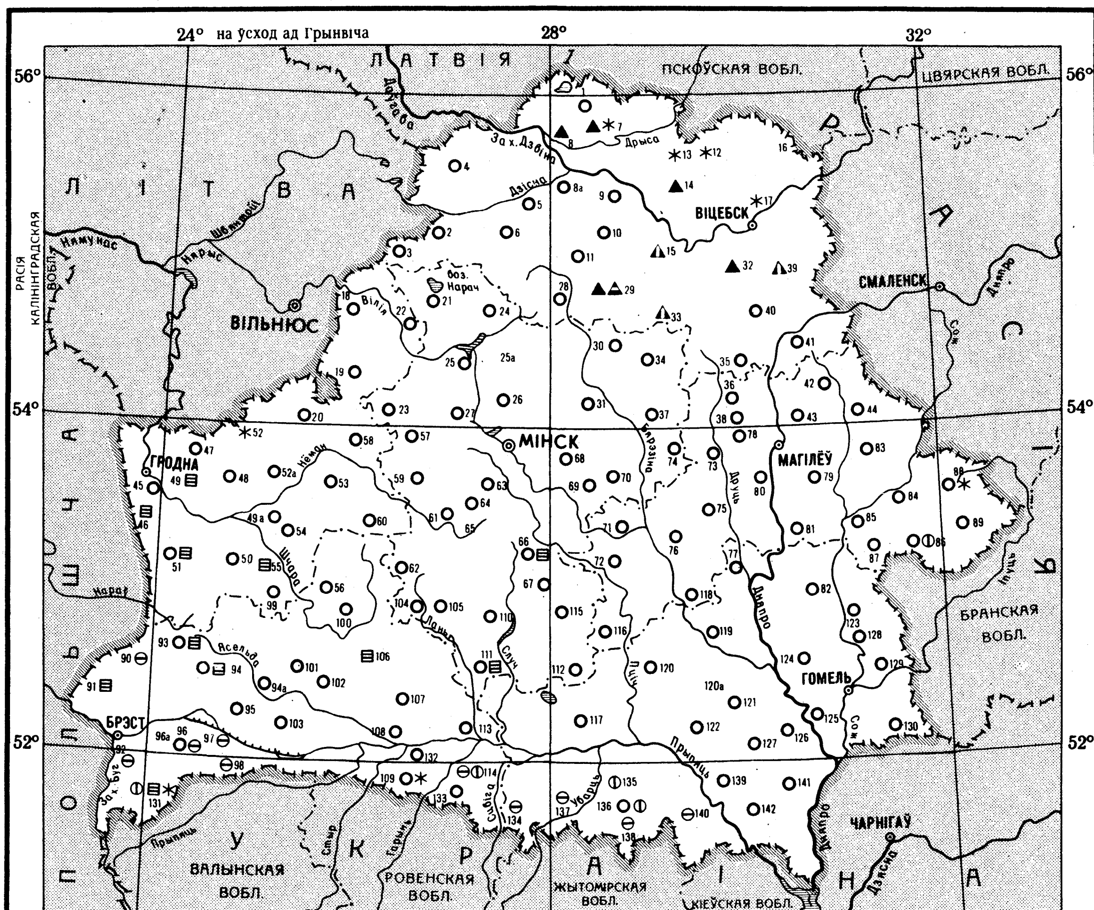
▲ УРАЗОР

НАРАЗОРУ

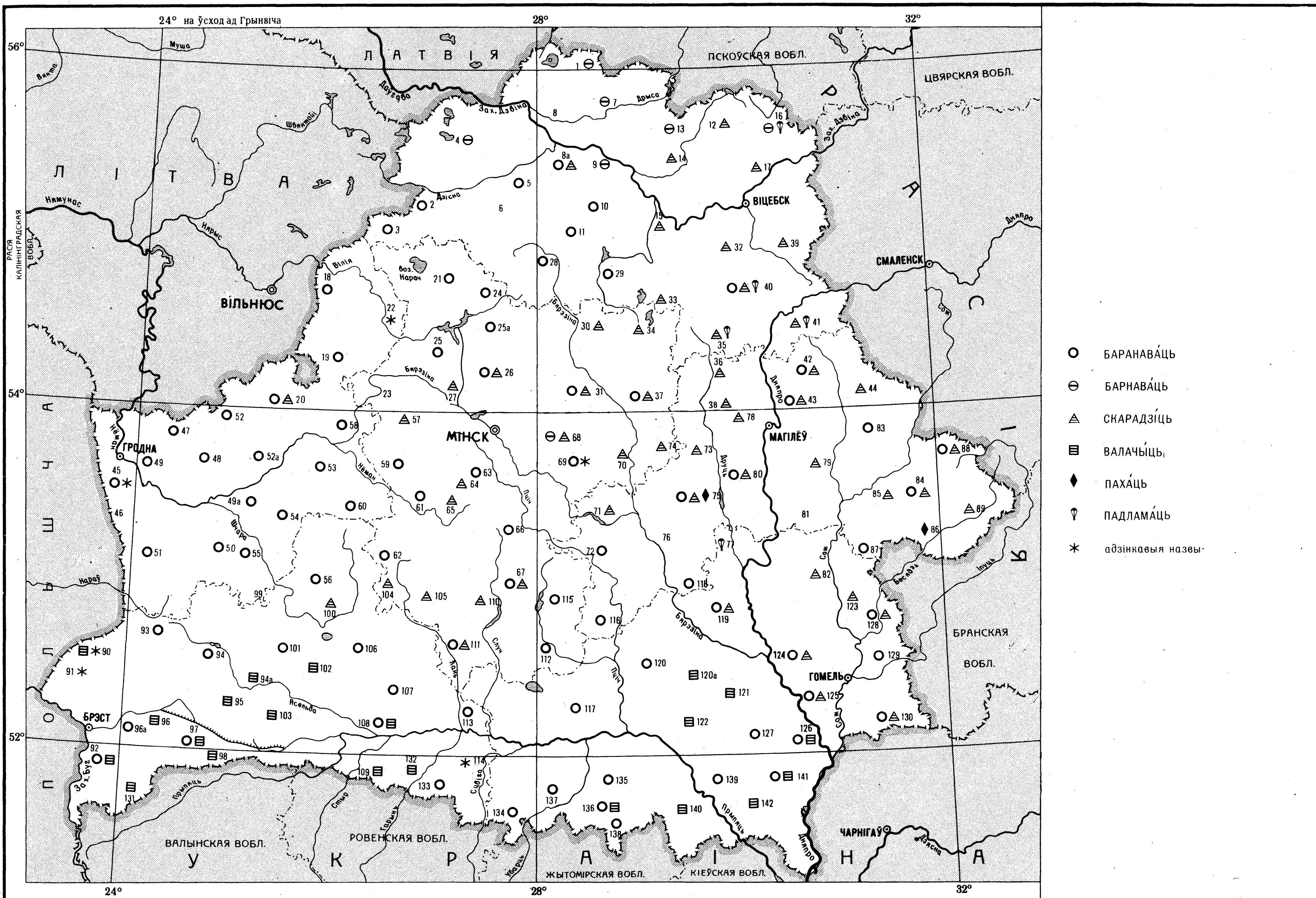
РАЗОРЫ АДАРАЦЬ

* адзінкавыя лексемы

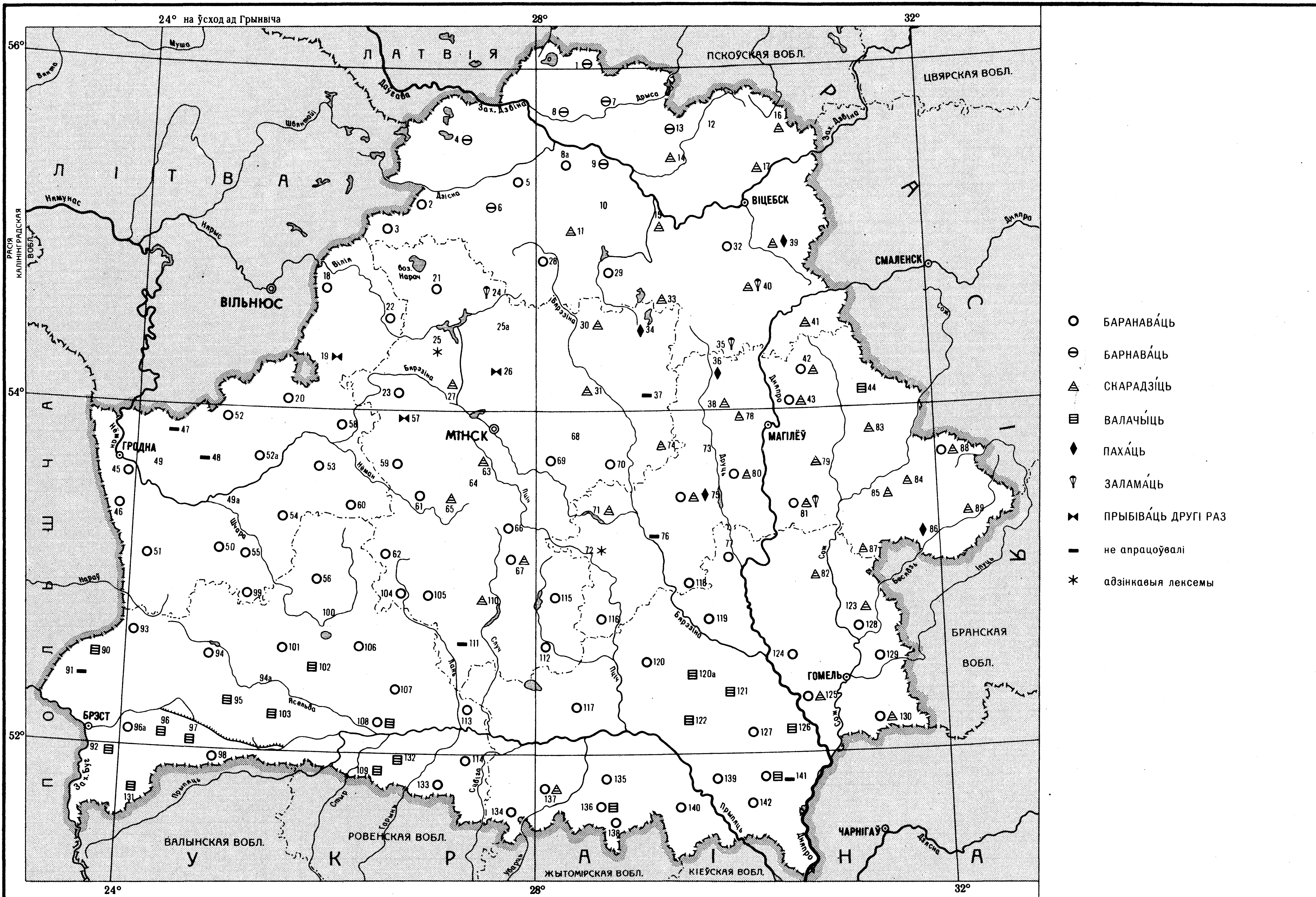
1:5 000 000

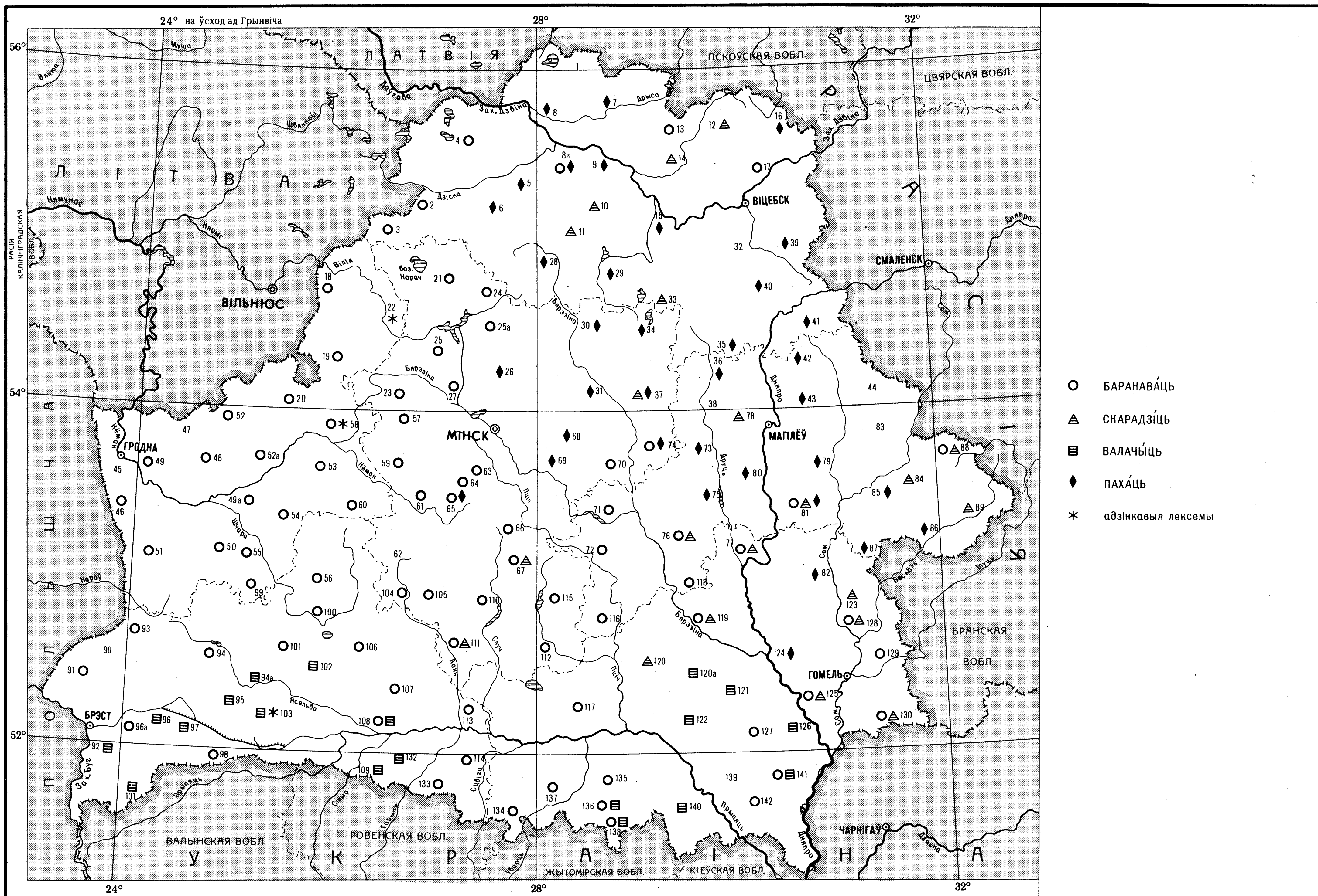
- ○ УСКЛА́Д
- ⊖ НАСКЛА́Д
- Φ НАЎСКЛА́Д
- ▲ УСКІ́Д
- ▲ НАСКІ́Д
- ▲ НАЎСКІ́Д
- ▤ УЗАГО́Н
- ✳ адзінкавыя назвы

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ГРОДНА
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
БАРАНАВА́ЦЬ
БАРНАВА́ЦЬ
СКАРАДЗІ́ЦЬ
ВАЛАЧЫ́ЦЬ
ПАХА́ЦЬ
ПАДЛАМА́ЦЬ
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

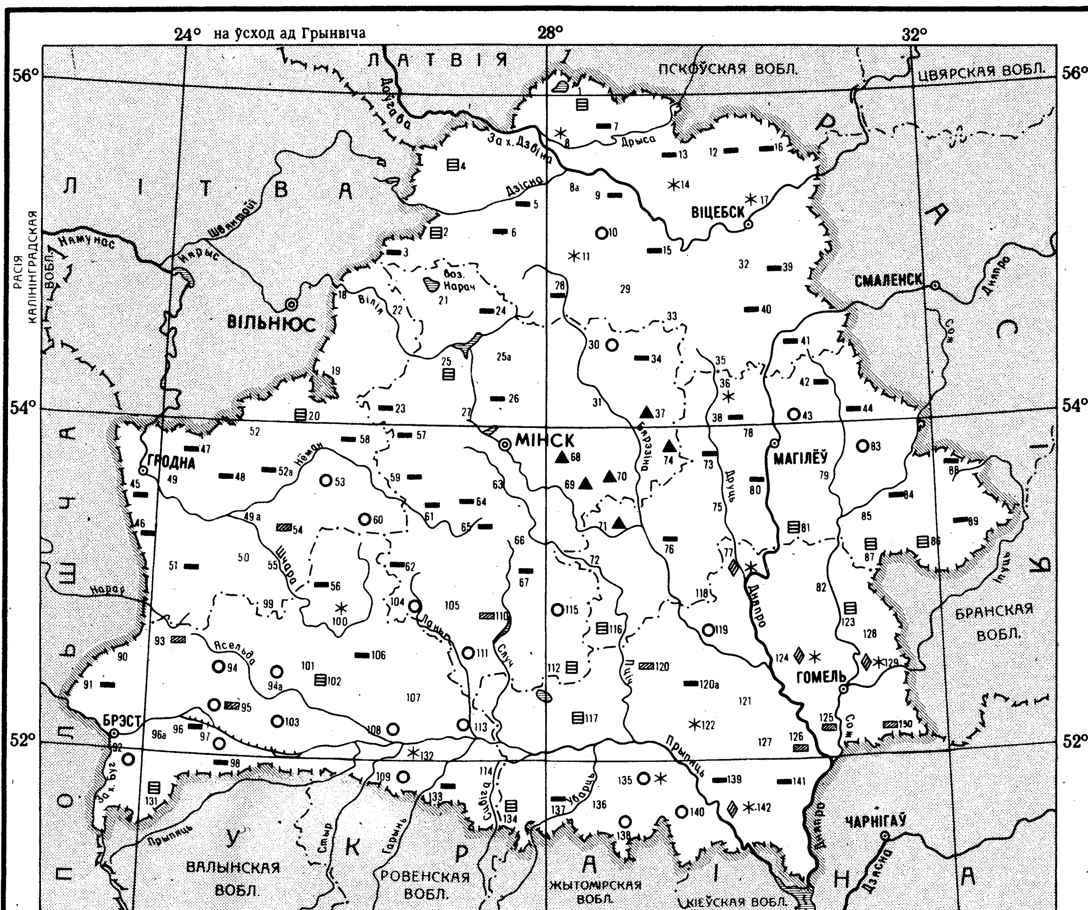

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нёман
Нярыс
Нямунас
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Зах. Буг
Бярэзіна
Друць
Дняпро
Сож
Іпуць
Бесядзь
Случ
Пціч
Стыр
Гарынь
Убарць
Дзясна
Воз. Нарач
БАРАНАВА́ЦЬ
БАРНАВА́ЦЬ
СКАРАДЗІ́ЦЬ
ВАЛАЧЫ́ЦЬ
ПАХА́ЦЬ
ЗАЛАМА́ЦЬ
ПРЫБІВА́ЦЬ ДРУГІ РАЗ
не апрацоўвалі
адзінкавыя лексемы

1:3 000 000

БАРАНАВА́ЦЬ
СКАРАДЗІ́ЦЬ
ВАЛАЧЫ́ЦЬ
ПАХА́ЦЬ
адзінкавыя лексемы
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЦЯГЛО* Карта №156

'КАЛЬЦО Ў БАРАНЕ, ЗА ЯКОЕ ЧАПЛЯЛІ ВОРЧЫК'

'НАЗВА ПРАЦЭСУ ПА ПАДЦЯГВАННЮ ЛЕСУ ДА МЕСЦА СПЛАВУ'

'ЦЯГЛАВАЯ СІЛА'

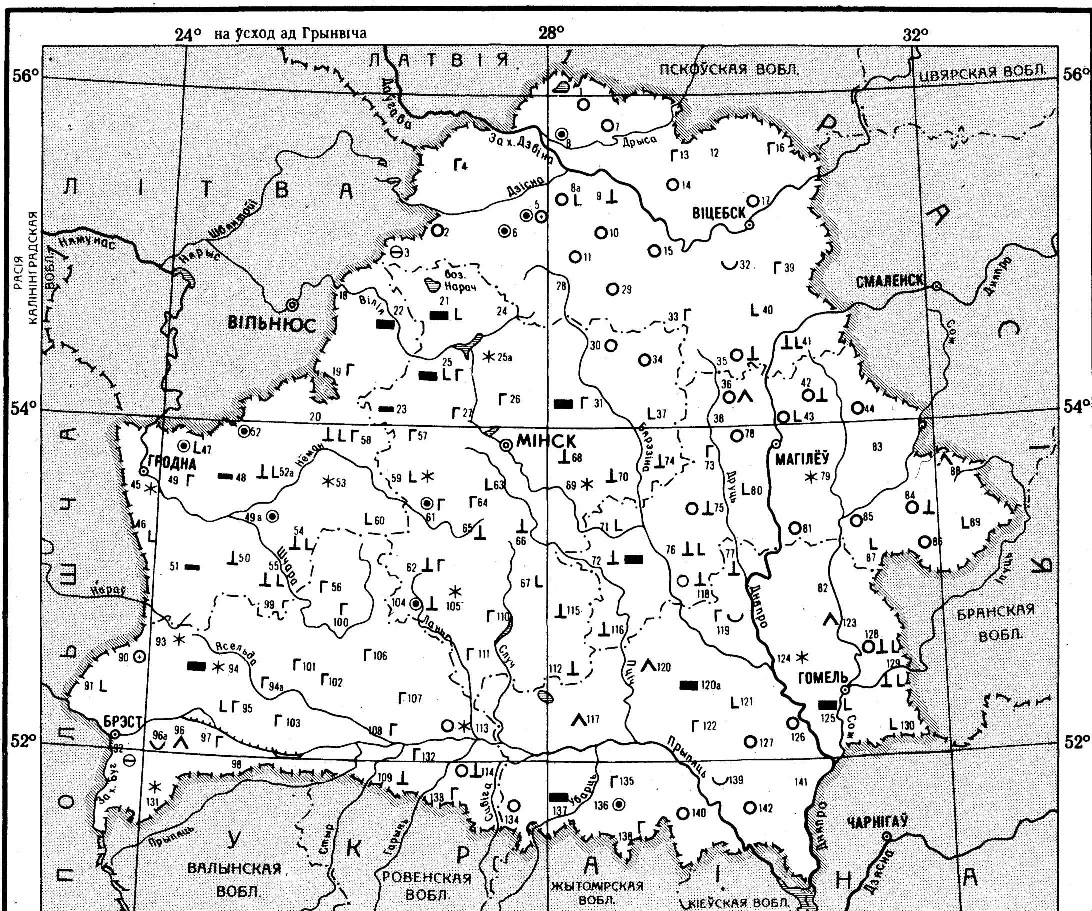
'НАДЗЕЛ ЗЯМЛІ'

іншыя значэнні слова ЦЯГЛО

значэнне невядома

лексема невядома гаворцы

1:5 000 000

○ ПЛЕШ

⊖ ПЛЯХА́

◉ ПЛЕХ

⊙ ПЛІ́ШКА, ПЛІША́ЛЬ (адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня)

⊥ ЛА́ПА

▬ ЛА́ТА

L ПРАГА́ЛІНА

Λ ВЫ́МАЧКА

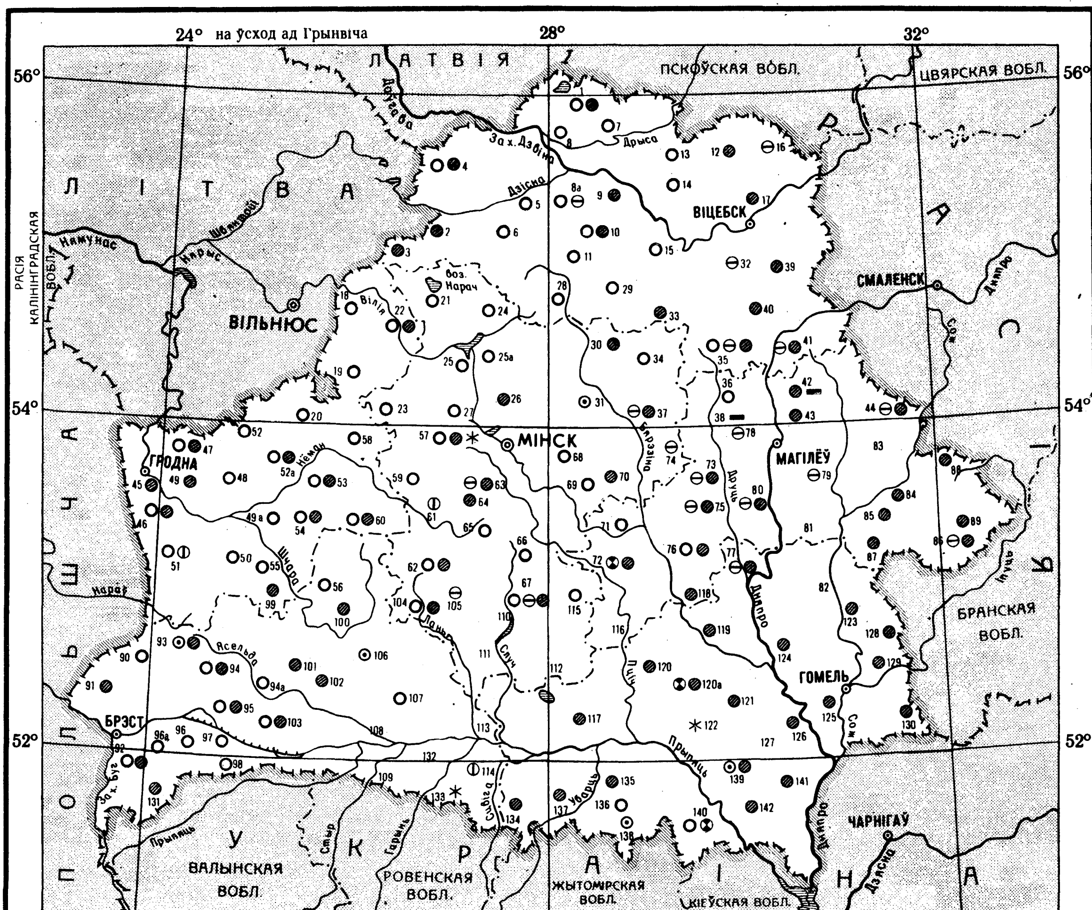
Г АБСЕ́Ў

◡ АГРЭ́Х

✳ адзінкавыя назвы

– адсутнасць назвы

1:5 000 000

ЯРЫНА́

Я́РЫЦА

ЯР

Я́РА

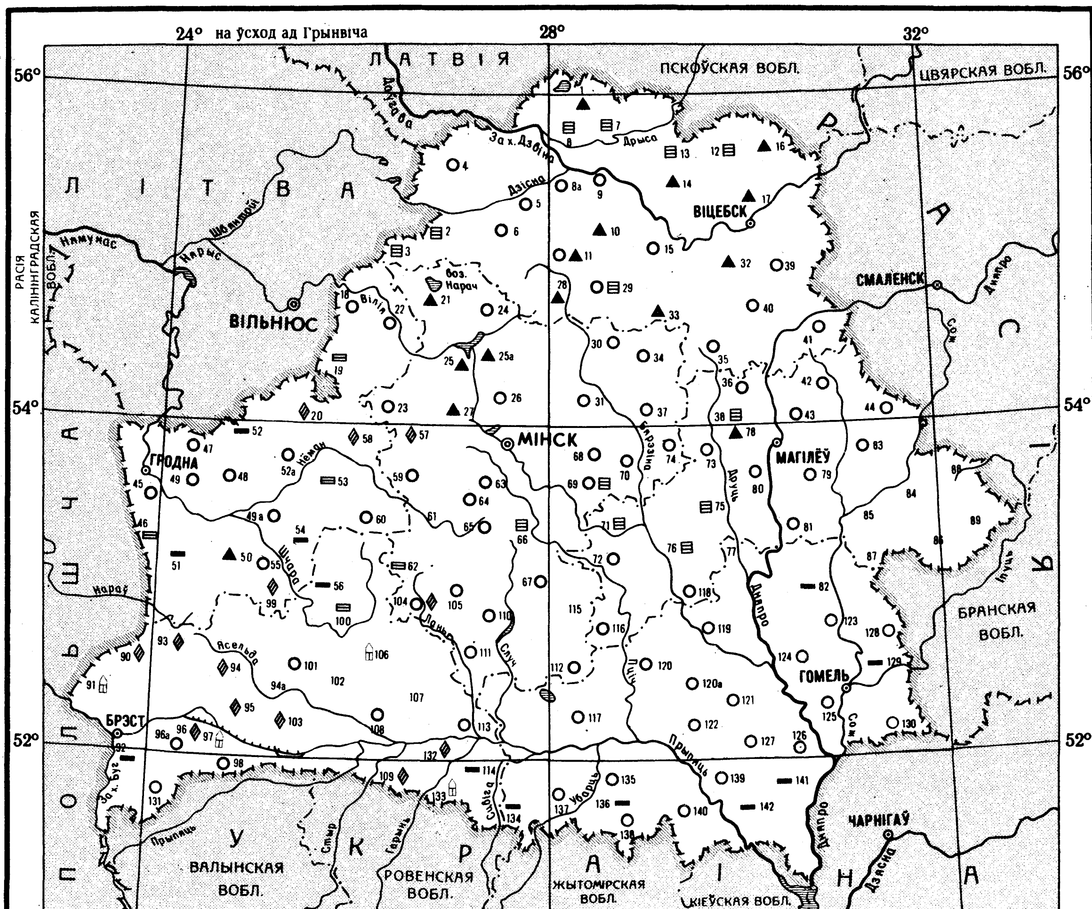
СУЯ́РАК

ЯРАВЫ́Я

адзінкавыя назвы

адсутнасць назвы

1:5 000 000

ГАНЯЦЬ — ○

ЛЯШЫЦЬ — ▲

ГРАНІЦЬ

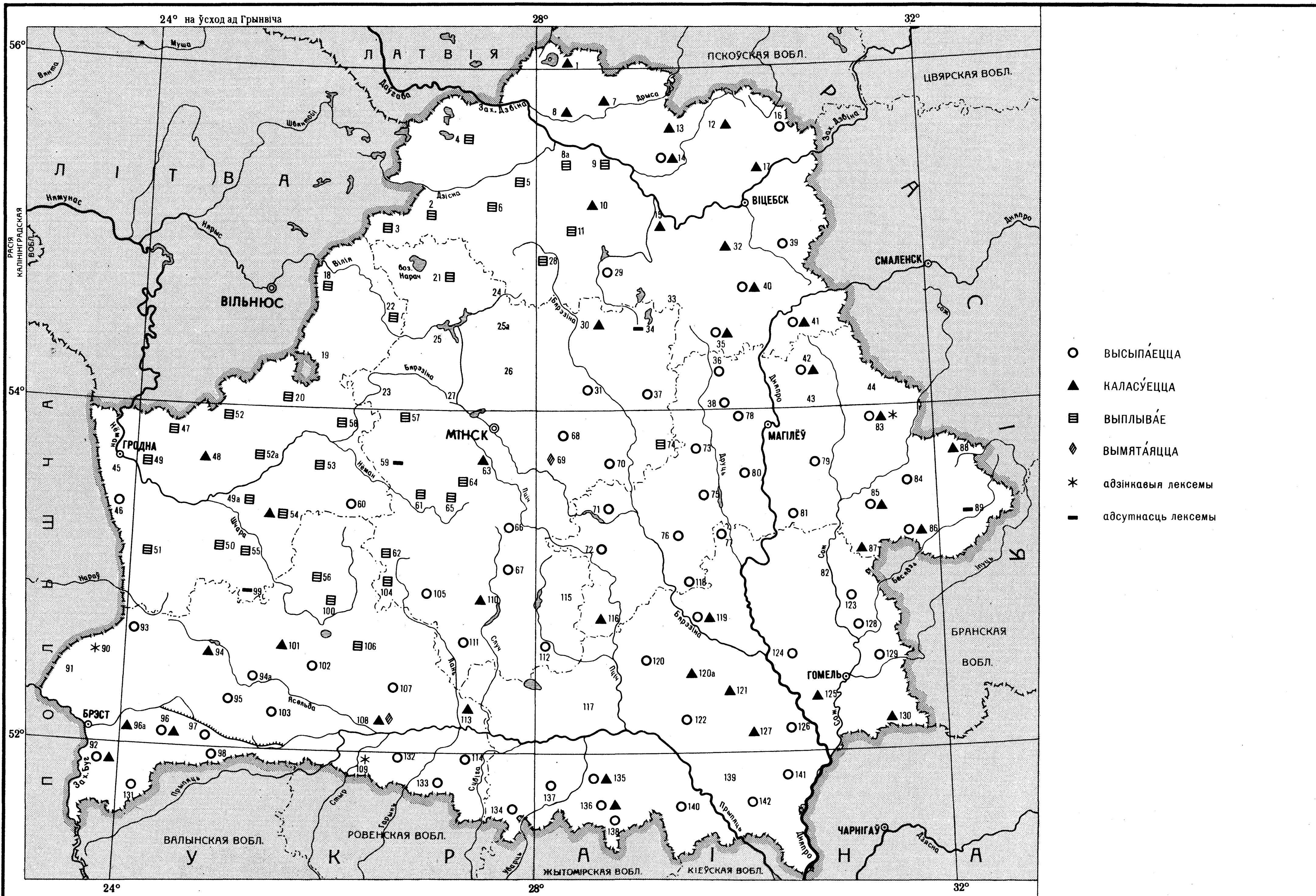
БАРАЗНІЦЬ

ВАГАЦЬ

АРАЦЬ

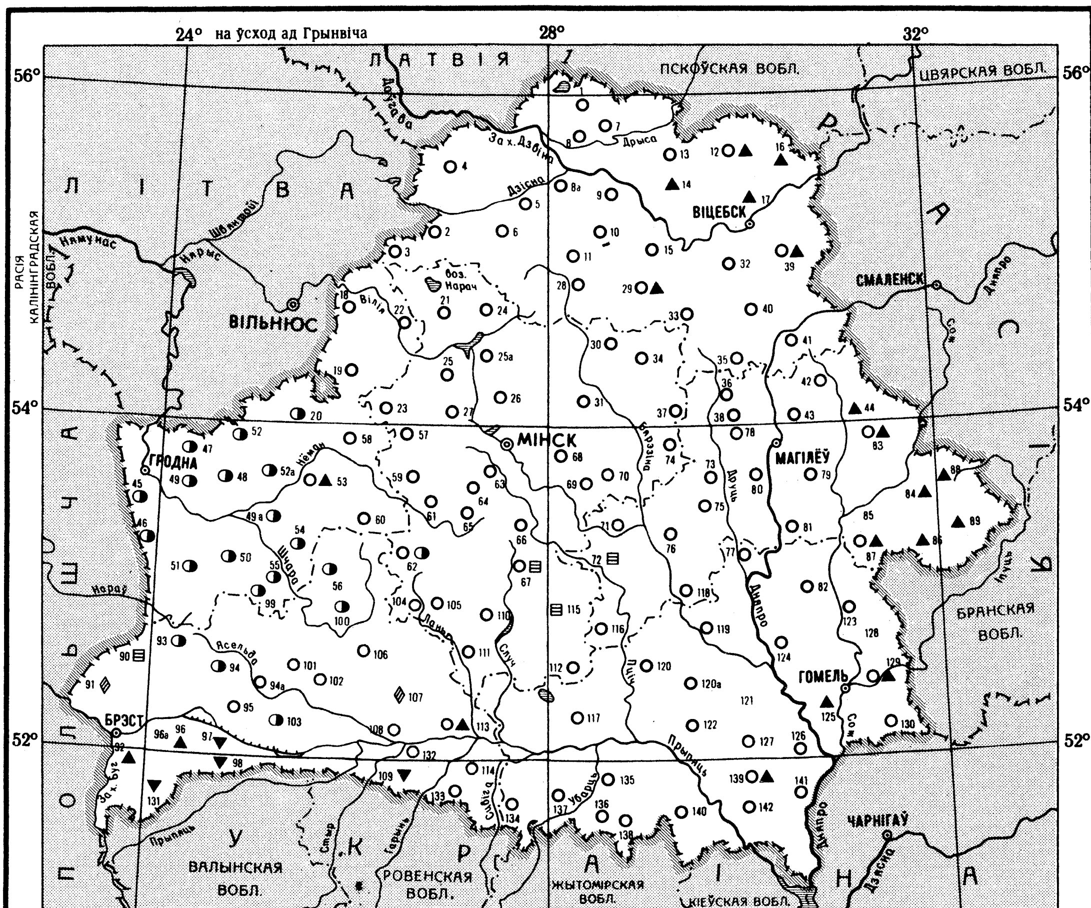
адсутнасць назвы — ▬

1:5 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
воз. Нарач
ВЫСЫПАЕЦЦА
КАЛАСУЕЦЦА
ВЫПЛЫВАЕ
ВЫМЯТАЯЦЦА
адзінкавыя лексемы
адсутнасць лексемы

1:3 000 000

КРАСАВАЦЦА, КРАСУЕ (пра збожжа)

КРАСУ́Е

РАСУ́Я

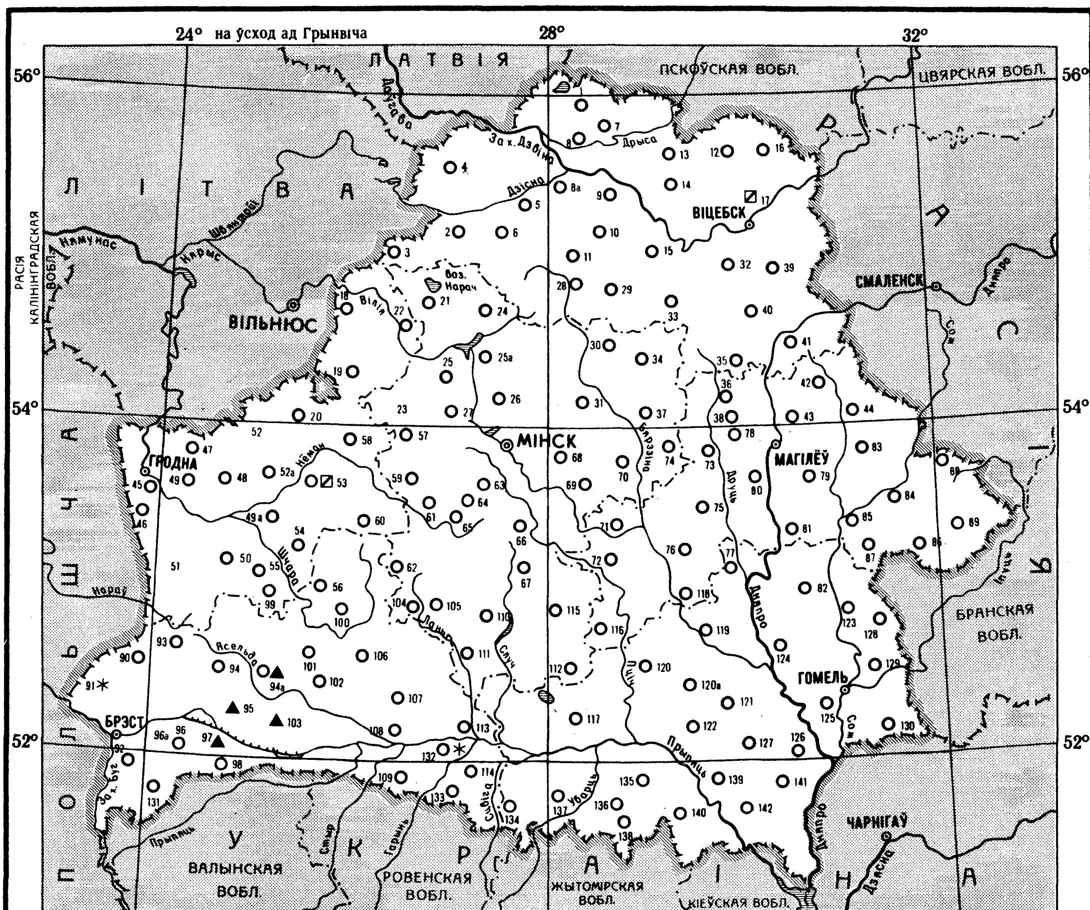
ЦВІЦЕ́

КВІТУ́Е

РУНІ́ЦЬ

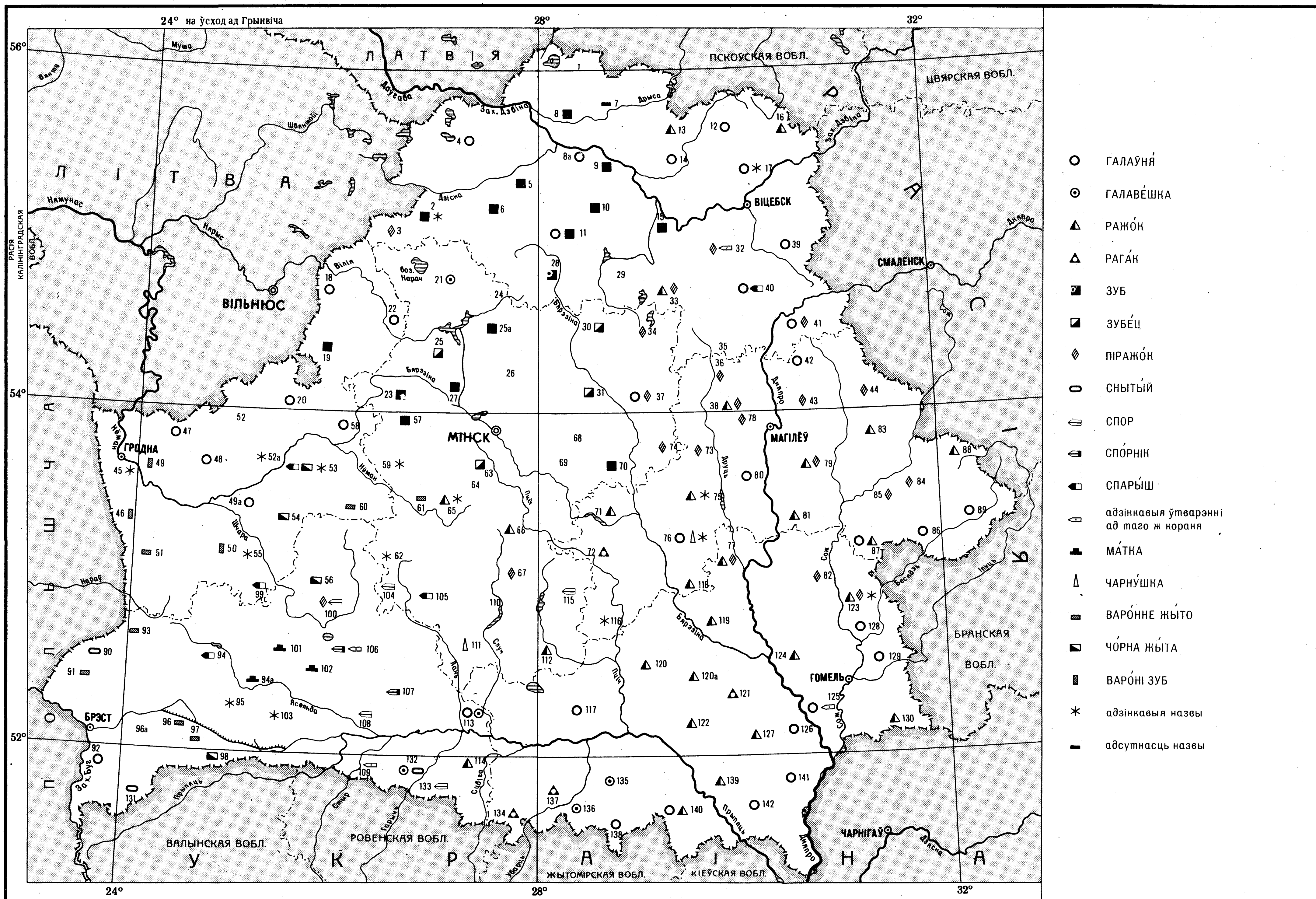
ГРА́Е

1:5 000 000

НАЛІВА́ЕЦЦА
СПОВНЯ́ЕЦЦА
НАПЛЫВА́ІЦЬ
адзінкавыя назвы

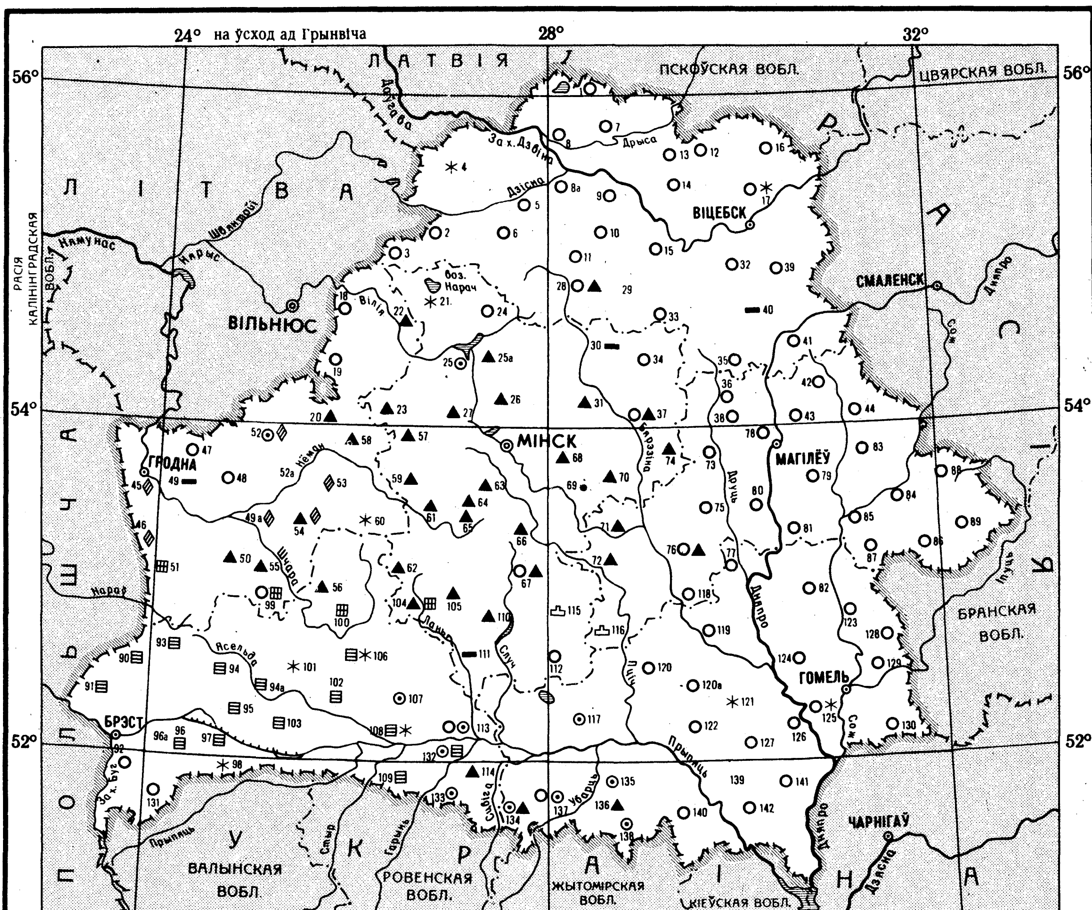
1:5 000 000

ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
ГРОДНА
БРЭСТ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ГАЛАЎНЯ
ГАЛАВЕШКА
РАЖОК
РАГАК
ЗУБ
ЗУБЕЦ
ПІРАЖОК
СНЫТЫЙ
СПОР
СПОРНІК
СПАРЫШ
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
МАТКА
ЧАРНУШКА
ВАРОННЕ ЖЫТО
ЧОРНА ЖЫТА
ВАРОНІ ЗУБ
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы

1:3 000 000

ГАЛАЎНЯ Ў ЯЧМЕНІ, ПШАНІЦЫ

Карта №164

○ ГАЛАЎНЯ́

⊙ ГАЛАВЕ́ШКА

▲ СА́ЖА

⊟ СНЯЦЕ́Й

⊞ СМЯЦЕ́Й

⧫ ТАБА́КА

⌂ ГАЛУ́ЗА

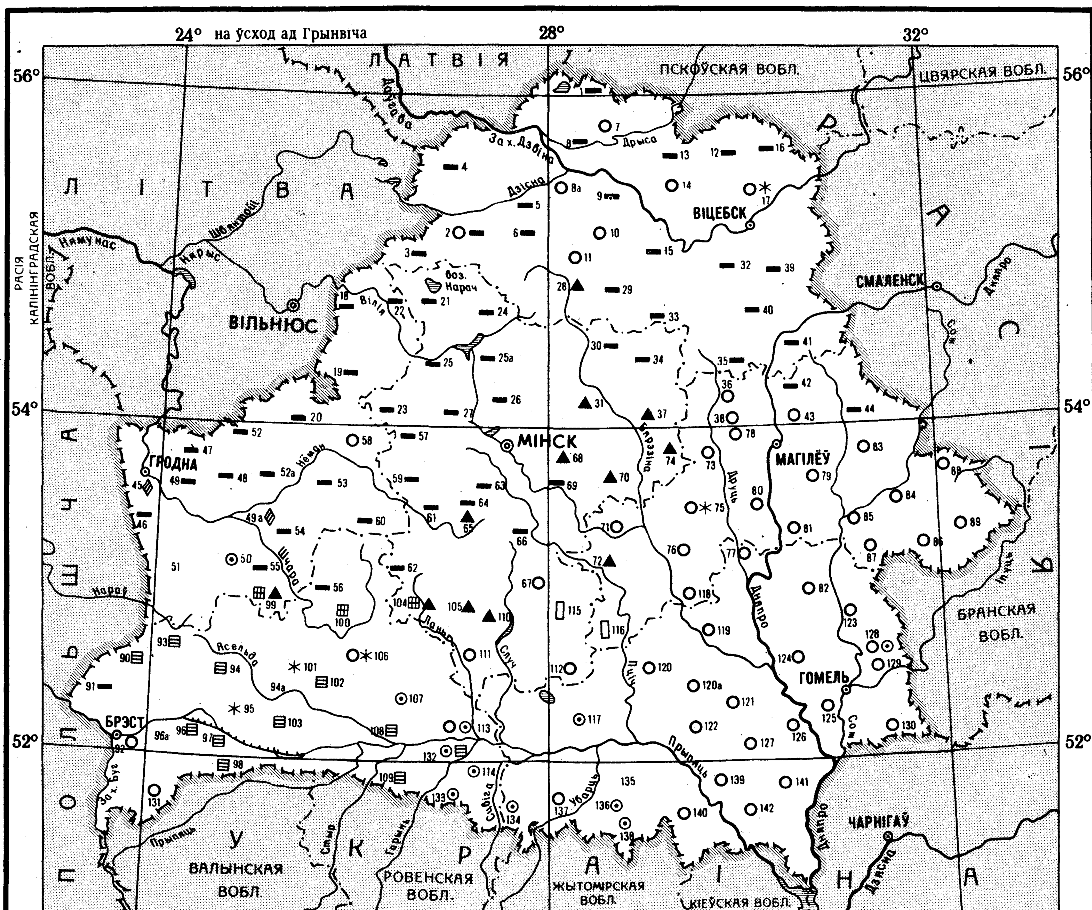
✳ адзінкавыя назвы

▬ адсутнасць назвы

1:5 000 000

ГАЛАЎНЯ Ў ПРОСЕ

Карта №165

○ ГАЛАЎНЯ́

⊙ ГАЛАВЕ́ШКА

▤ СНЯЦЕ́Й

⊞ СМЯЦЕ́Й

▲ СА́ЖА

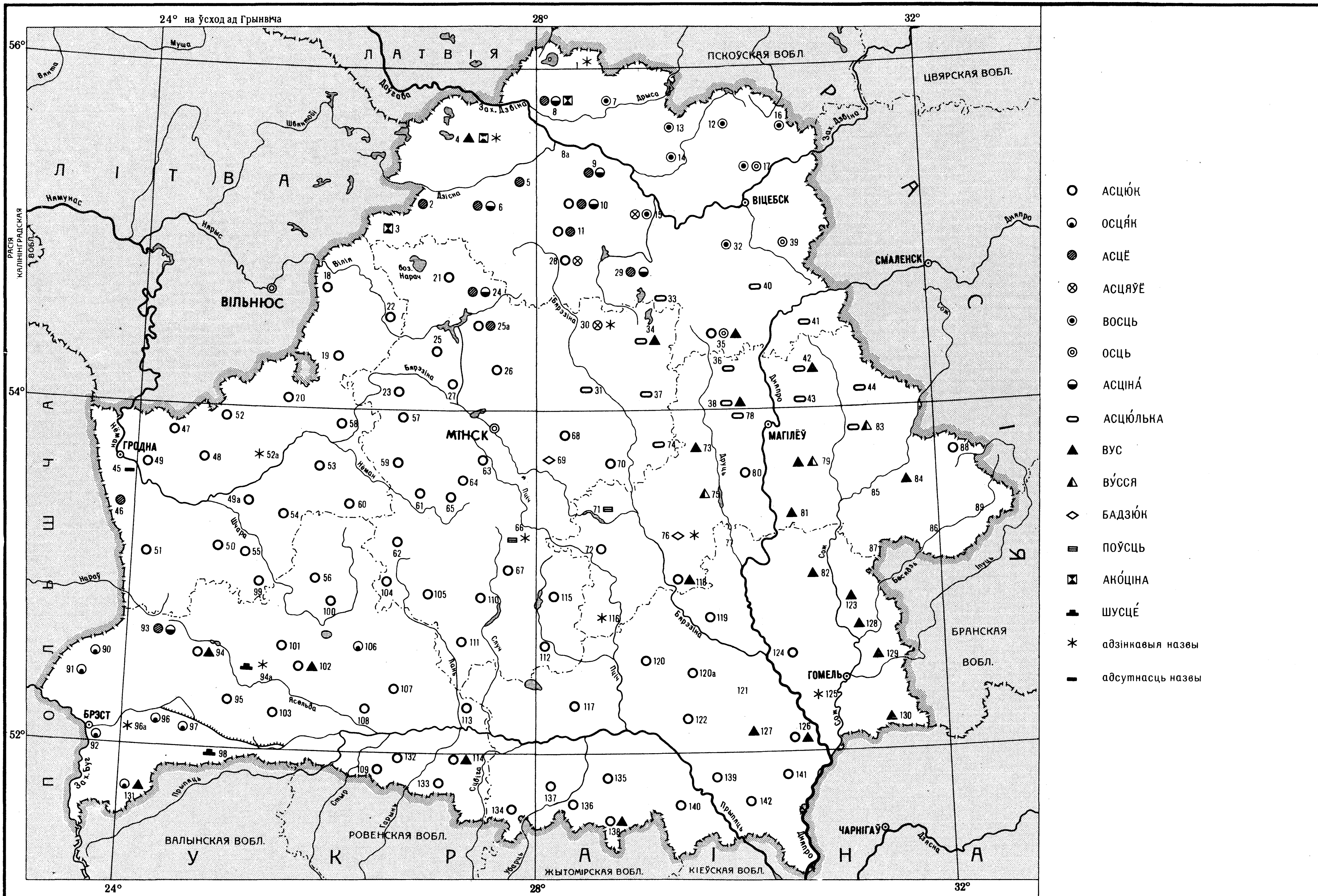
◈ ТАБА́КА

▯ ГАЛУ́ЗА

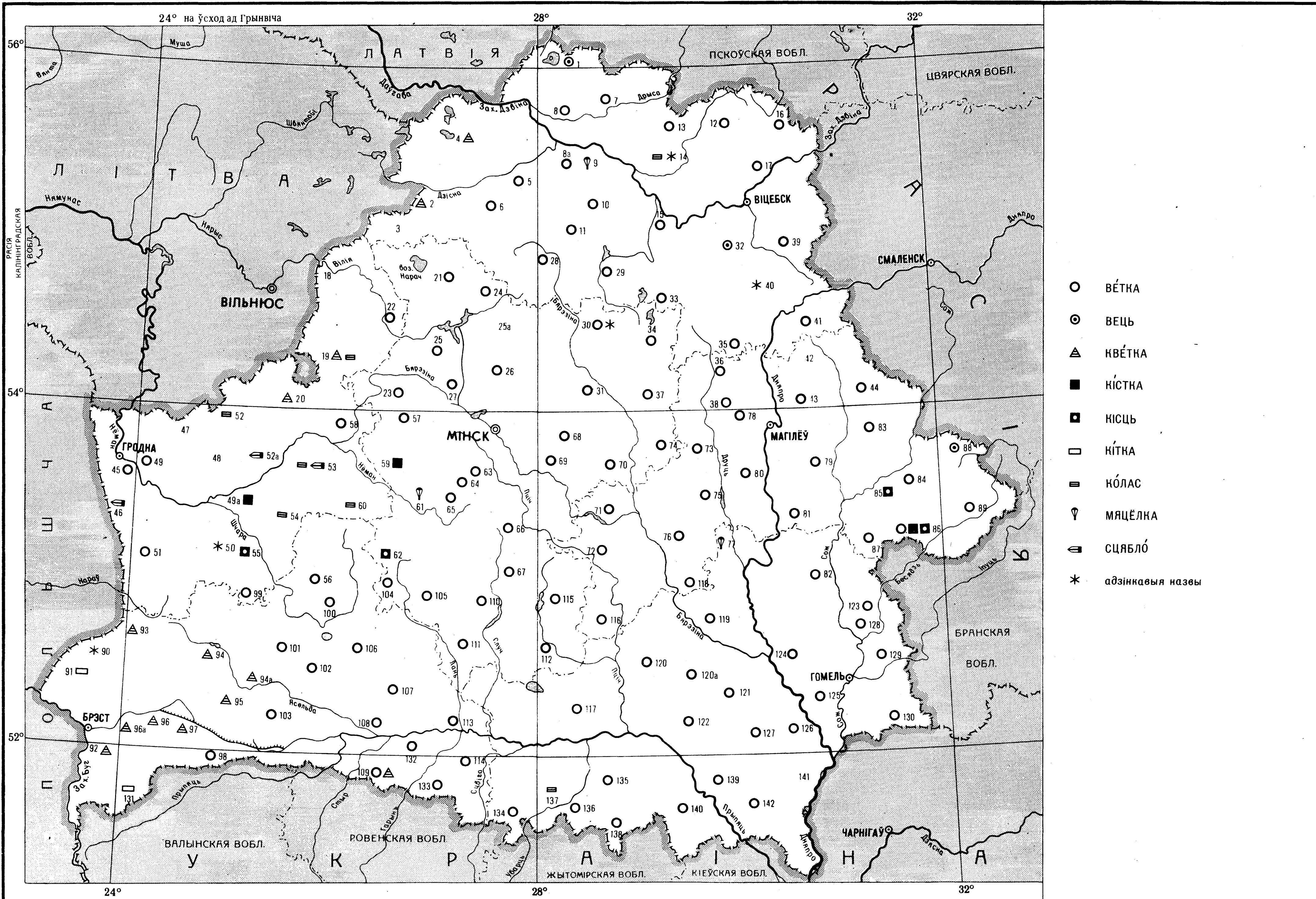
✳ адзінкавыя назвы

▬ адсутнасць назвы

1:5 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Нямунас
Нярыс
Вілія
воз. Нарач
Бярэзіна
Нёман
Шчара
Ясельда
Зах. Буг
Прыпяць
Дняпро
Друць
Сож
Беседзь
Іпуць
Пціч
Случ
Гарынь
Стыр
Сцвіга
Убарць
Муша
Нароў
Дзясна
АСЦЮ́К
ОСЦЯ́К
АСЦЁ
АСЦЯЎЁ
ВОСЦЬ
ОСЦЬ
АСЦІНА́
АСЦЮ́ЛЬКА
ВУС
ВУ́ССЯ
БАДЗЮ́К
ПОЎСЦЬ
АКО́ЦІНА
ШУСЦЕ́
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы

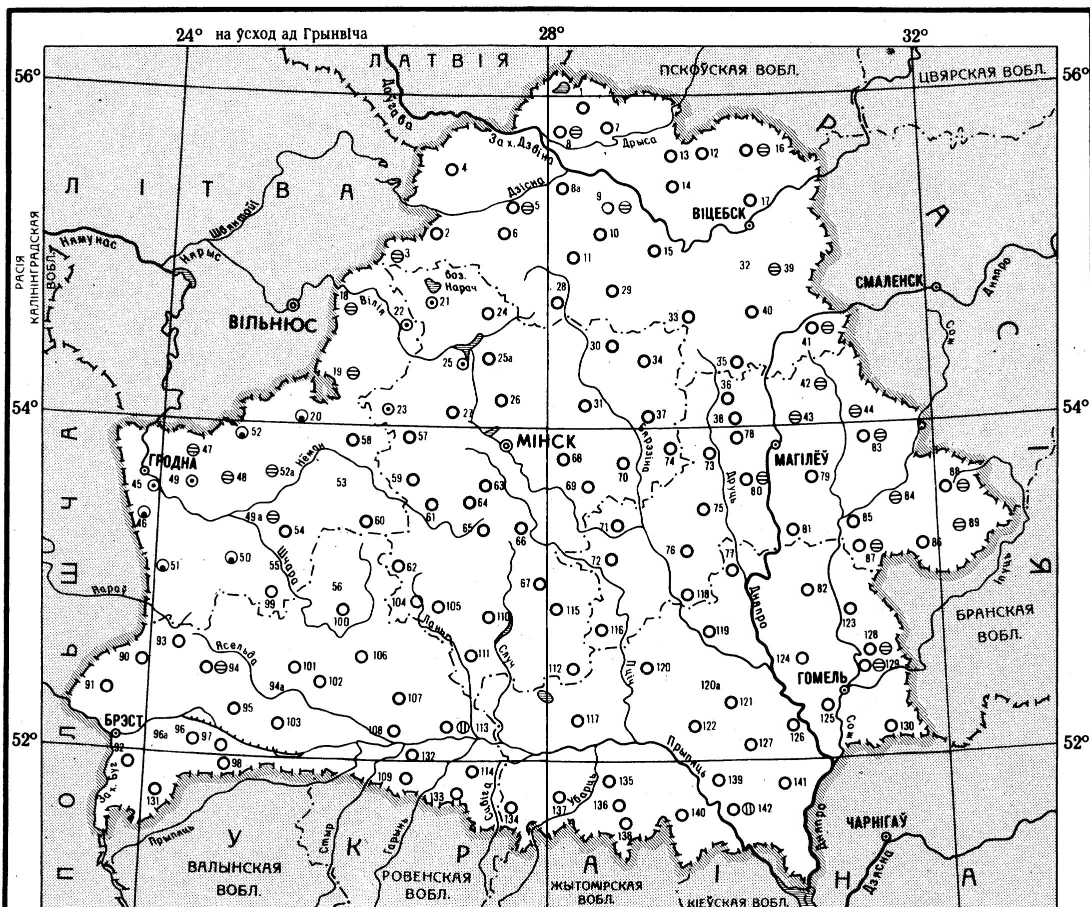
1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
БРЭСТ
ГОМЕЛЬ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
РАСЕЯ
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ве́тка
вець
кве́тка
кі́стка
кісць
кі́тка
ко́лас
мяцёлка
сцябло́
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

ГРЭЧКА

Карта №168

○ ГРЭ́ЧКА

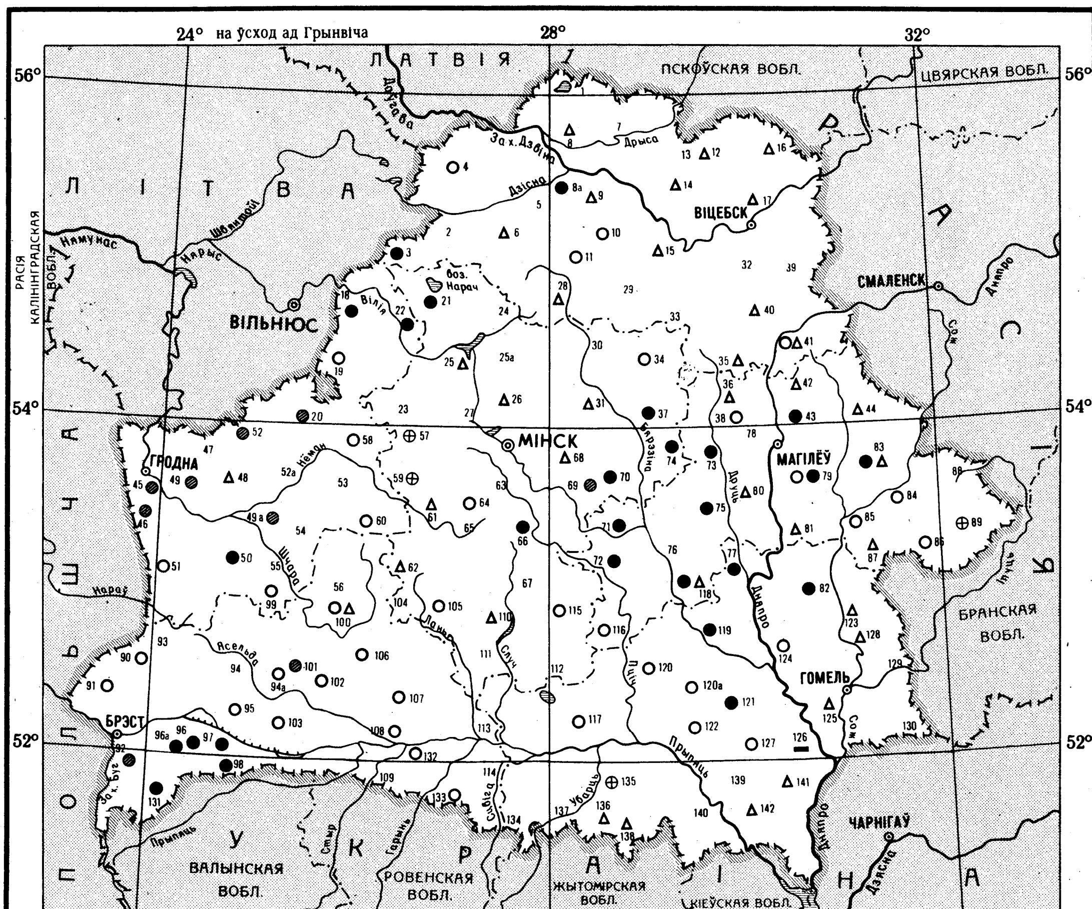
⊖ ГРАЧЫ́ХА

⦶ ГРАЧУ́ХА

⊙ ГРЭ́ЧЫНА

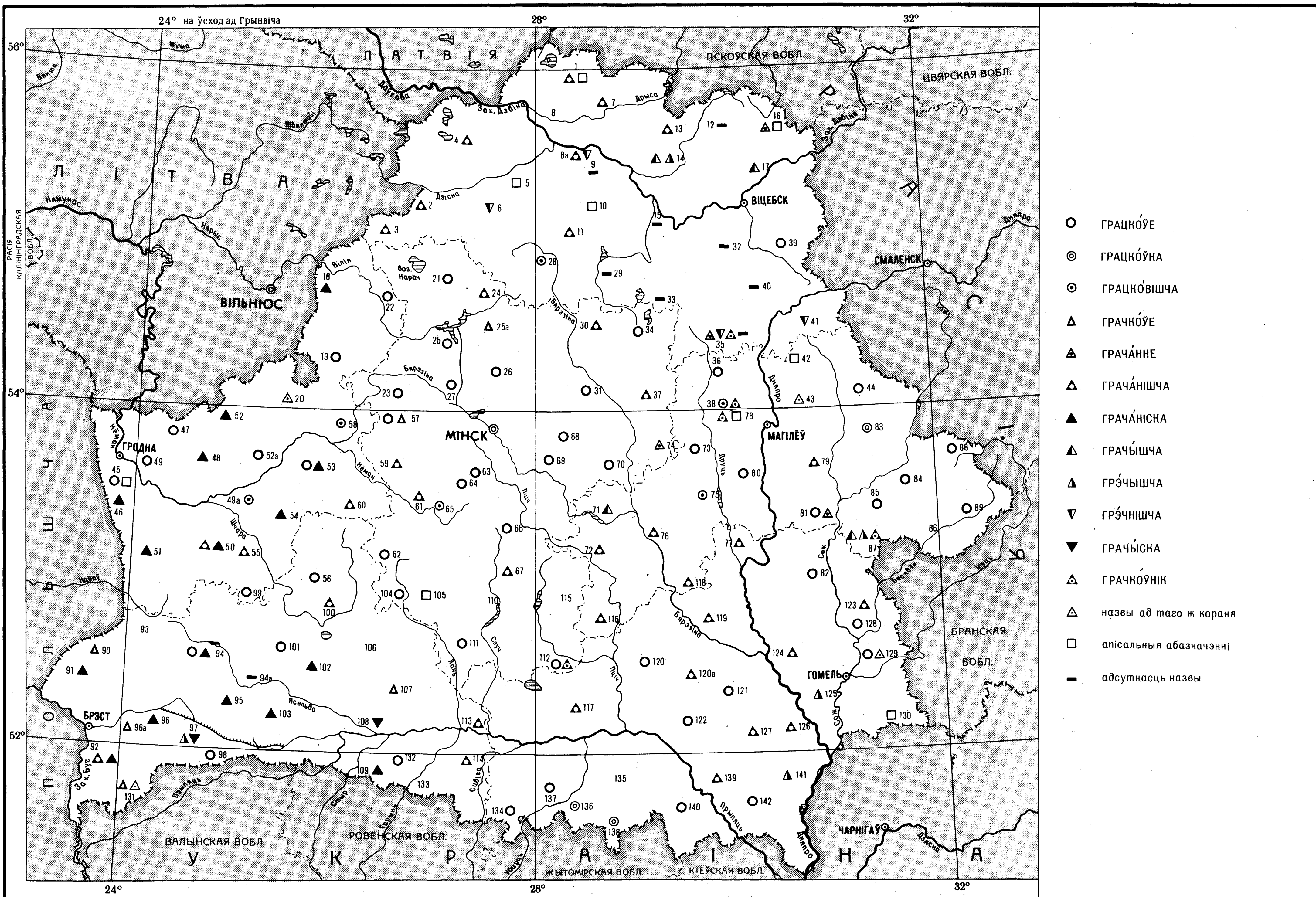
◉ ГРЫ́КА

1:5 000 000

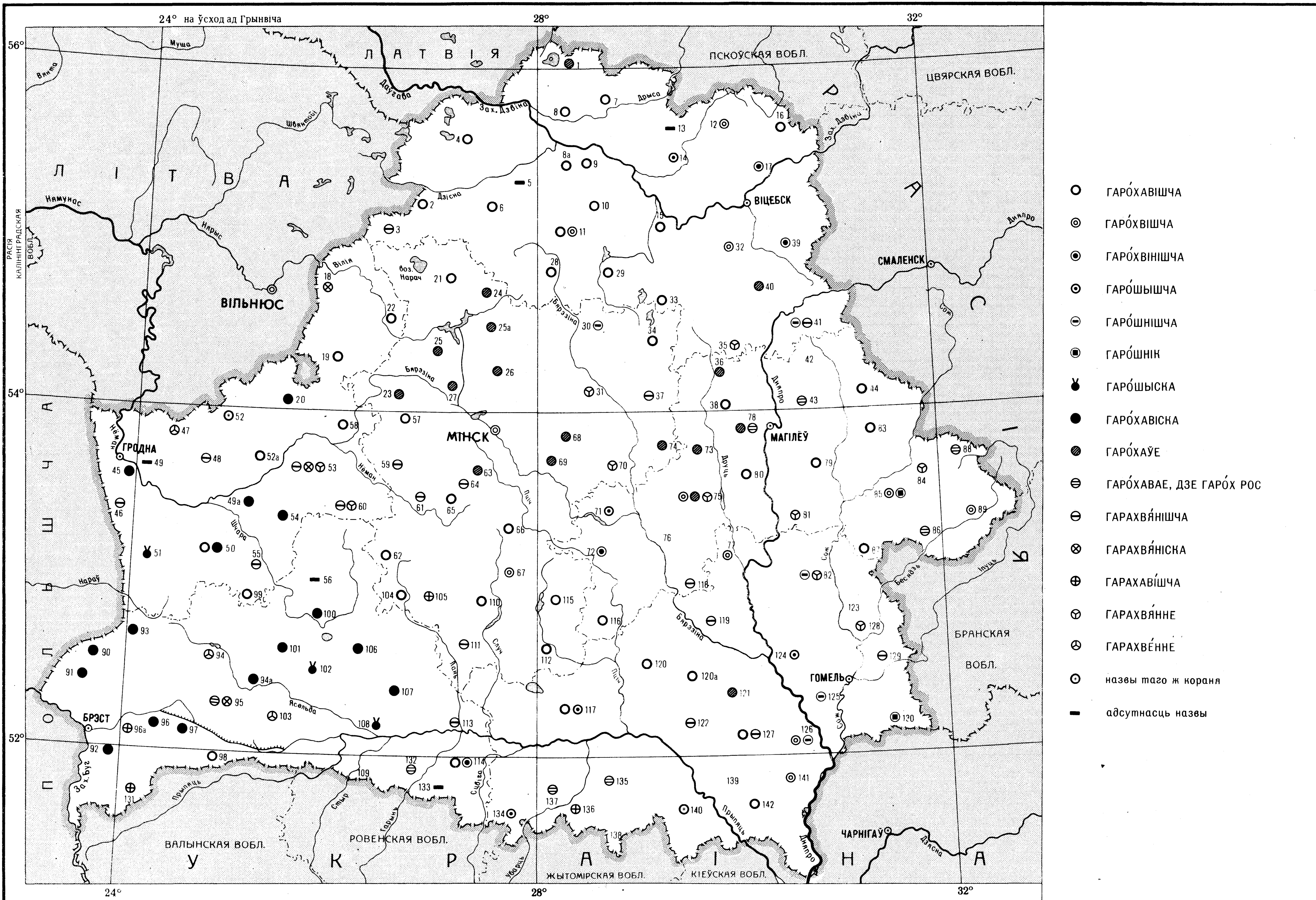

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
БРЭСТ
ГОМЕЛЬ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
Дзвіна
Зах. Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Вілія
воз. Нарач
Нёман
Шчара
Ясельда
Нарач
Зах. Буг
Прыпяць
Бярэзіна
Друць
Дняпро
Сож
Іпуць
Пціч
Случ
Лань
Стыр
Горынь
Убарць
Дзясна
Шаўлуа
Нярыс
Намунас

САЧАВІЦА
САЧЫЎКА
САЧЭЎКА
ШАЧАВІЦА
ЧАЧАВІЦА
адсутнасць назвы

1:5 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
ГРОДНА
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ГРАЦКОЎЕ
ГРАЦКОЎКА
ГРАЦКОВІШЧА
ГРАЧКОЎЕ
ГРАЧАННЕ
ГРАЧАНІШЧА
ГРАЧАНІСКА
ГРАЧЫШЧА
ГРЭЧЫШЧА
ГРЭЧНІШЧА
ГРАЧЫСКА
ГРАЧКОЎНІК
назвы ад таго ж кораня
апісальныя абазначэнні
адсутнасць назвы

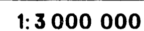
1:3 000 000

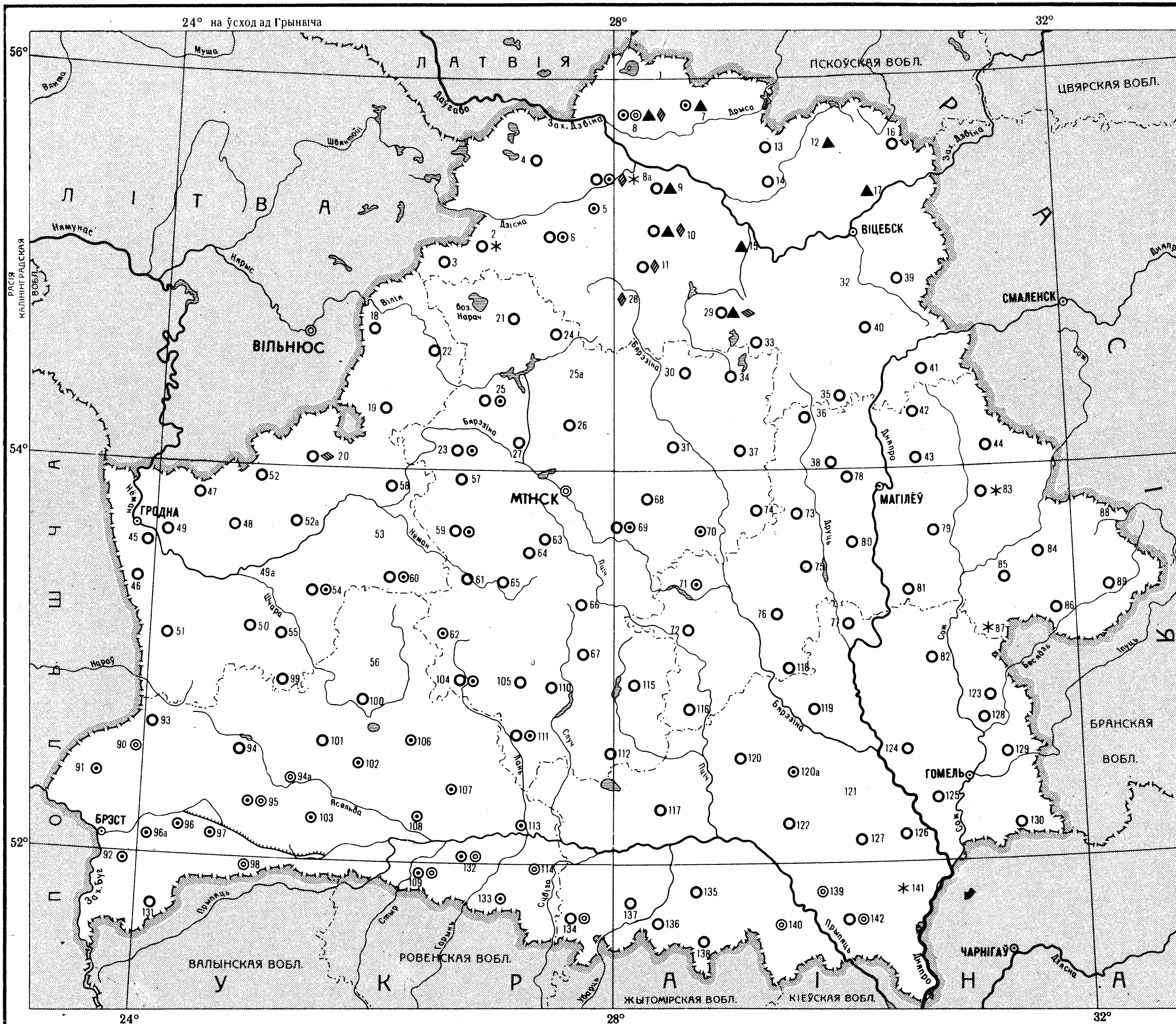

ГАРО́ХАВІШЧА
ГАРО́ХВІШЧА
ГАРО́ХВІНІШЧА
ГАРО́ШЫШЧА
ГАРО́ШНІШЧА
ГАРО́ШНІК
ГАРО́ШЫСКА
ГАРО́ХАВІСКА
ГАРО́ХАЎЕ
ГАРО́ХАВАЕ, ДЗЕ ГАРО́Х РОС
ГАРАХВЯ́НІШЧА
ГАРАХВЯ́НІСКА
ГАРАХАВІ́ШЧА
ГАРАХВЯ́ННЕ
ГАРАХВЕ́ННЕ
назвы таго ж кораня
адсутнасць назвы
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
ВІЛЬНЮС
ГРОДНА
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
СМАЛЕНСК
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
24°
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Даўгава
Дрыса
Дзісна
Вілія
воз. Нарач
Бярэзіна
Нёман
Намунас
Нярыс
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Зах. Буг
Нараў
Пціч
Случ
Лань
Друць
Дняпро
Сож
Беседзь
Іпуць
Дзясна
Стыр
Горынь
Убарць
Мушя
Вянта
Шванта

1:3 000 000

ПОЛЕ ПАСЛЯ ЛУБІНУ

- ○ лубя́нішча
- ◎ лу́бінішча
- ● лубя́ніска
- ✓ лу́бініска
- ⊖ лу́бін
- ⊙ назвы ад таго ж кораня
- ✳ ру́мішча
- ▬ адсутнасць назвы

- ○ ЖНІВО́
- ⊙ ЖНІ́ВА
- ◎ ЖНІВА́
- ▲ ПРЫ́ПАР
- ПІ́ЛЬНІЦА
- ПІ́ЛЬНАЯ ПАРА́
- ✳ адзінкавыя назвы

ПОСТАЦЬ (пра паласу збожжа)

- ⊙ ПО́СТАЦЬ
- ● ПАСТА́ЦЬ
- △ ЗАГО́Н
- ▽ ГО́НІ
- □ ПАЛАСА́
- ⊠ ПАЛО́СА
- ⊟ ПАЛО́СКА
- ✳ адзінкавыя назвы
- ▬ адсутнасць назвы

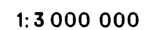

24° на ўсход ад Грынвіча

- ○ КАМЕ́ЛЬ
- △ ГУЗЫ́Р
- ◬ ГУЗ
- ◭ АГУ́ЗАК
- ▲ УЗДРО́
- ✳ адзінкавыя назвы

- △ ВЯЗЬМО́
- ◬ ПЕ́РАВЕЗЕНЬ
- ● ПЕРАВЯ́СЛА
- ◍ ПЕРАВЕ́СЛА
- ⊙ ПЕРАВЁСЛА
- ○ ПЕРАВЯСЛО́
- ⊖ ПЯРЭ́ВЕСЛА

АГАРОД

Карта № 177

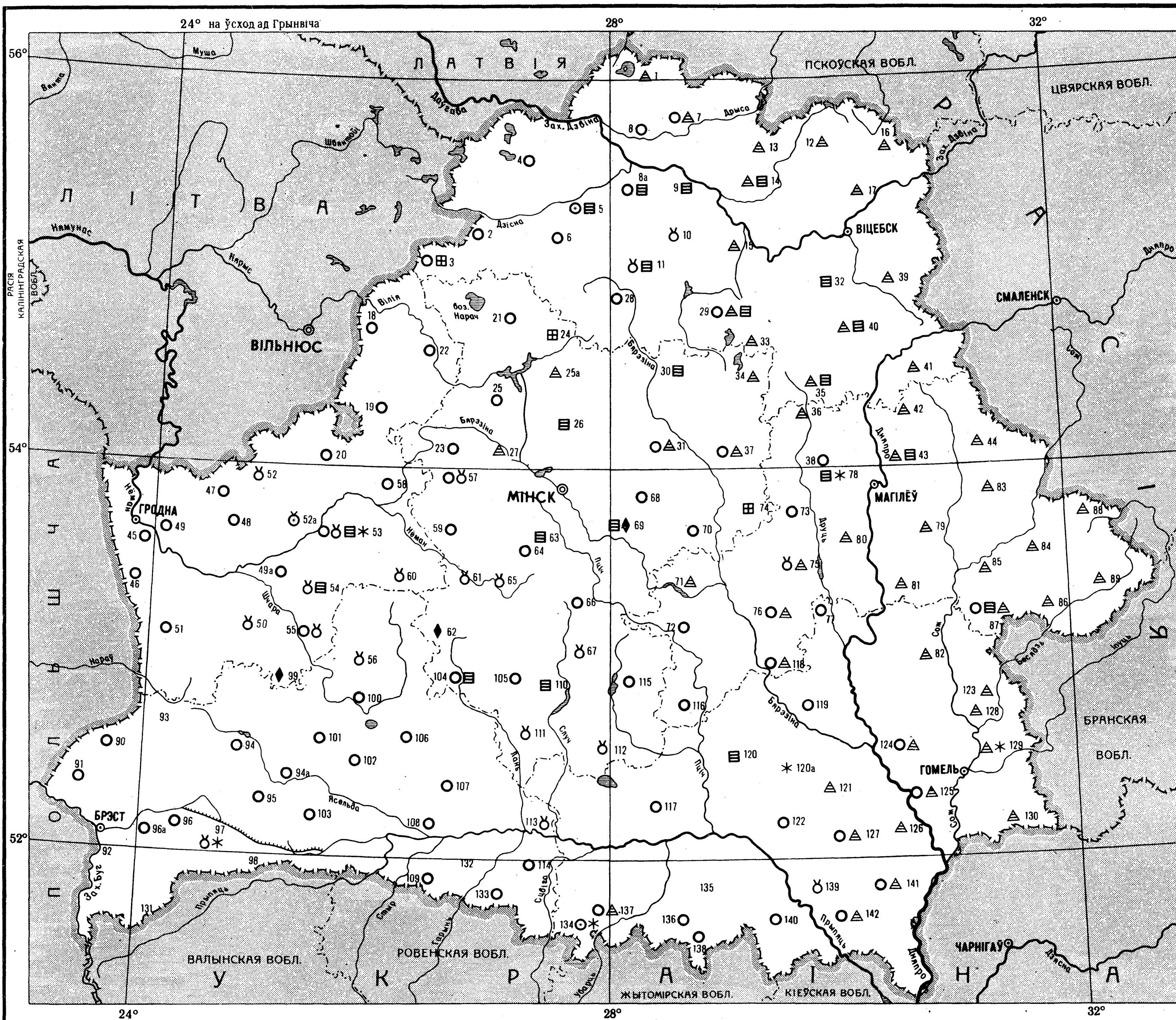
○ ГАРО́Д

◐ АГАРО́Д

◒ ОГОРО́Д

✱ адзінкавыя назвы

1:3 000 000

- ГАРОДЧЫК
- адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
- АГАРОДЧЫК
- АГАРОДЗІК
- ПАЛІСАДНІК
- ЦВЯТНІК
- КВЯТНІК
- РАСАДНІК
- адзінкавыя назвы

○ ГРАДА́

⊖ ГРА́ДКА

⊙ ГРЭ́ДУЧКА

▲ ЛЯХА́

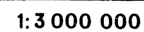
△ ЛЕ́ШКА

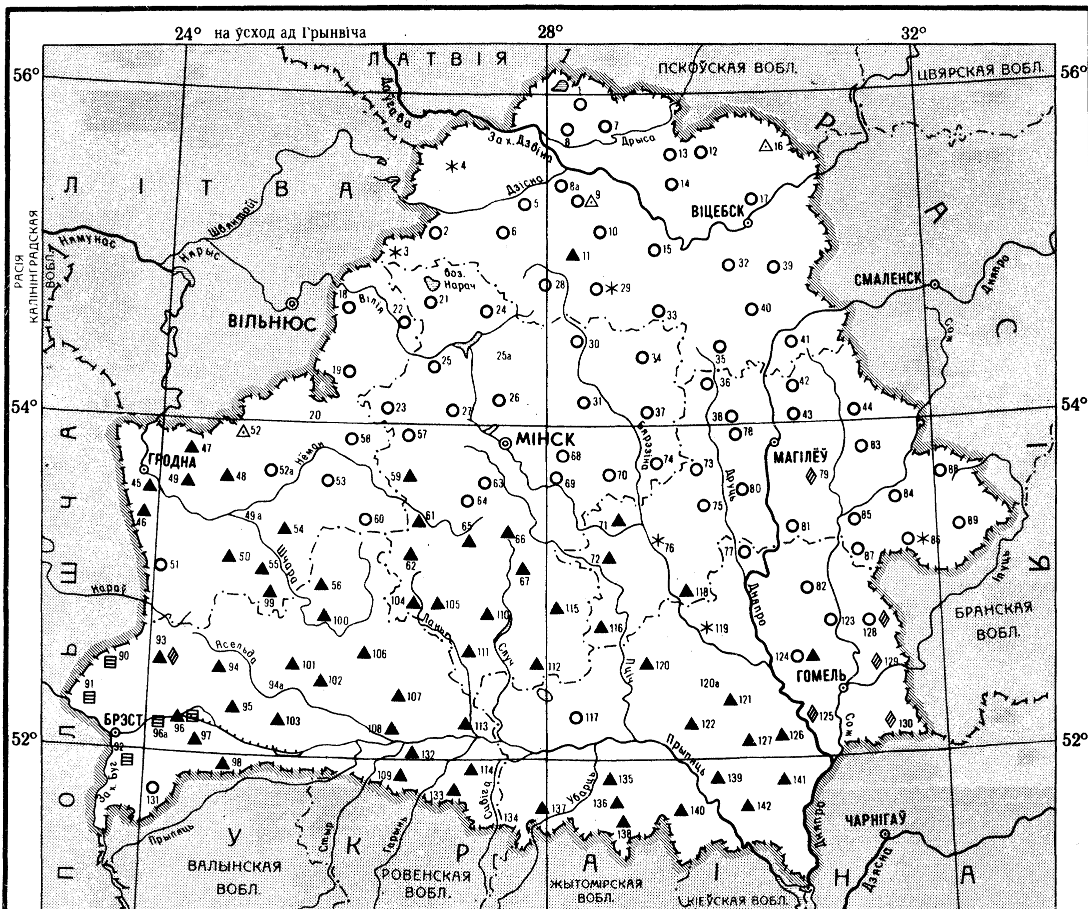
⊟ ЗАГО́Н

⊞ ЗАГО́НЧЫК

⊡ ЗАГО́НКА

✱ адзінкавыя назвы

○ БАРАЗНА́

▲ РАЗО́РА

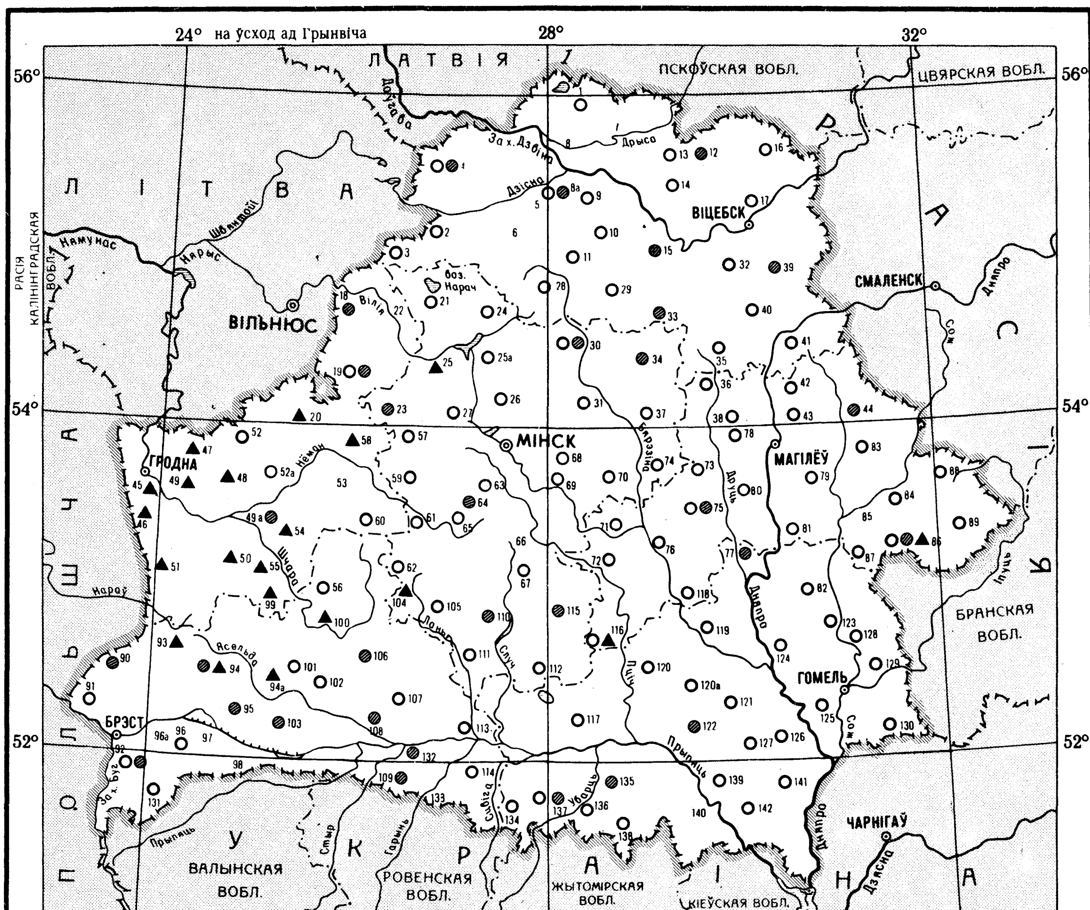
△ РАЗО́РКА

⊟ РО́СПУГА

◈ МЯЖА́

✳ адзінкавыя назвы

1:5 000 000

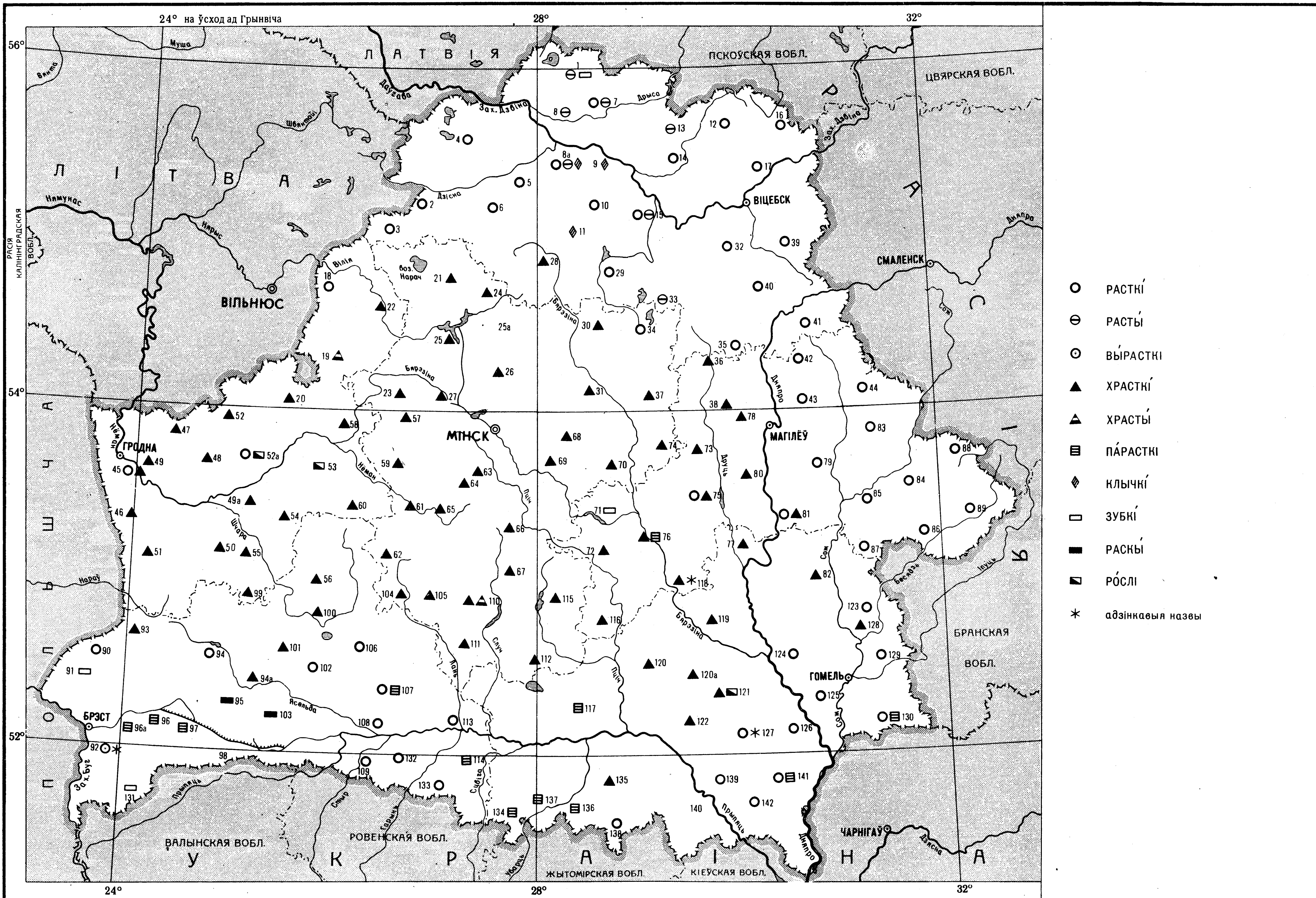

ПРАРОШЧВАЮЦЬ

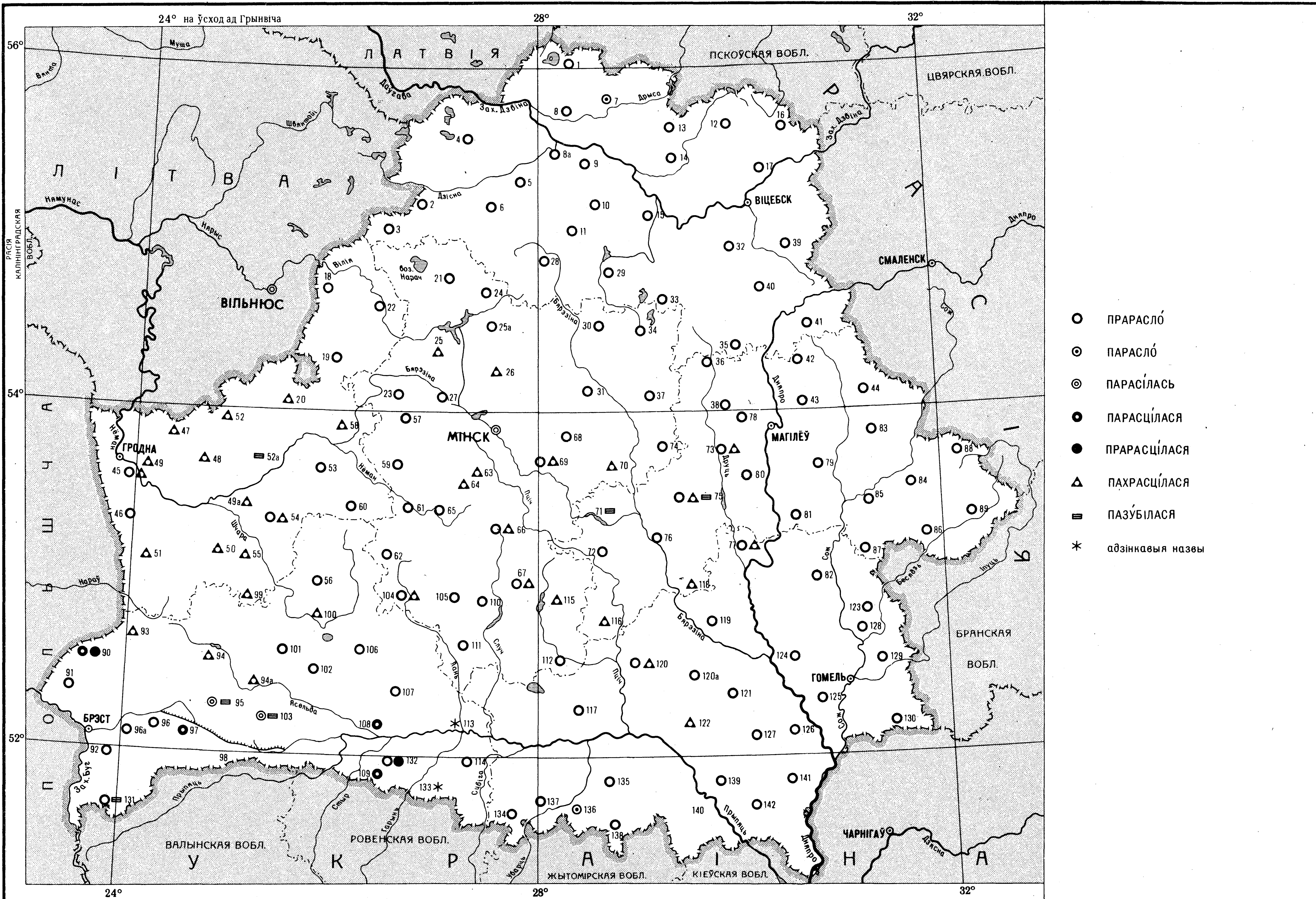
РАСЦЯЦЬ

ХРАСЦЯЦЬ

1:5 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Дзісна
Вілія
Нямунас
Нарач
Бярэзіна
Нёман
Днепр
Сож
Прыпяць
Ясельда
Шчара
Случ
Пціч
Друць
Зах. Буг
Гарынь
Стыр
Іпуць
Бесядзь
Дзясна
РАСТКІ
РАСТЫ
ВЫРАСТКІ
ХРАСТКІ
ХРАСТЫ
ПАРАСТКІ
КЛЫЧКІ
ЗУБКІ
РАСКЫ
РОСЛІ
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

ПРАРАСЛО́
ПАРАСЛО́
ПАРАСІ́ЛАСЬ
ПАРАСЦІ́ЛАСЯ
ПРАРАСЦІ́ЛАСЯ
ПАХРАСЦІ́ЛАСЯ
ПАЗУ́БІЛАСЯ
адзінкавыя назвы
24° на ўсход ад Грынвіча
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
МІНСК
ГРОДНА
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
Дзісна
Дрыса
Зах. Дзвіна
Даўгава
Вілія
Нёман
Нямунас
Нарач
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Друць
Прыпяць
Пціч
Случ
Шчара
Ясельда
Зах. Буг
Гарынь
Стыр
Іпуць
Беседзь
Дзясна
Нараў
Мяша
Швянтойі
Нярыс
Убарць
Вента

1:3 000 000

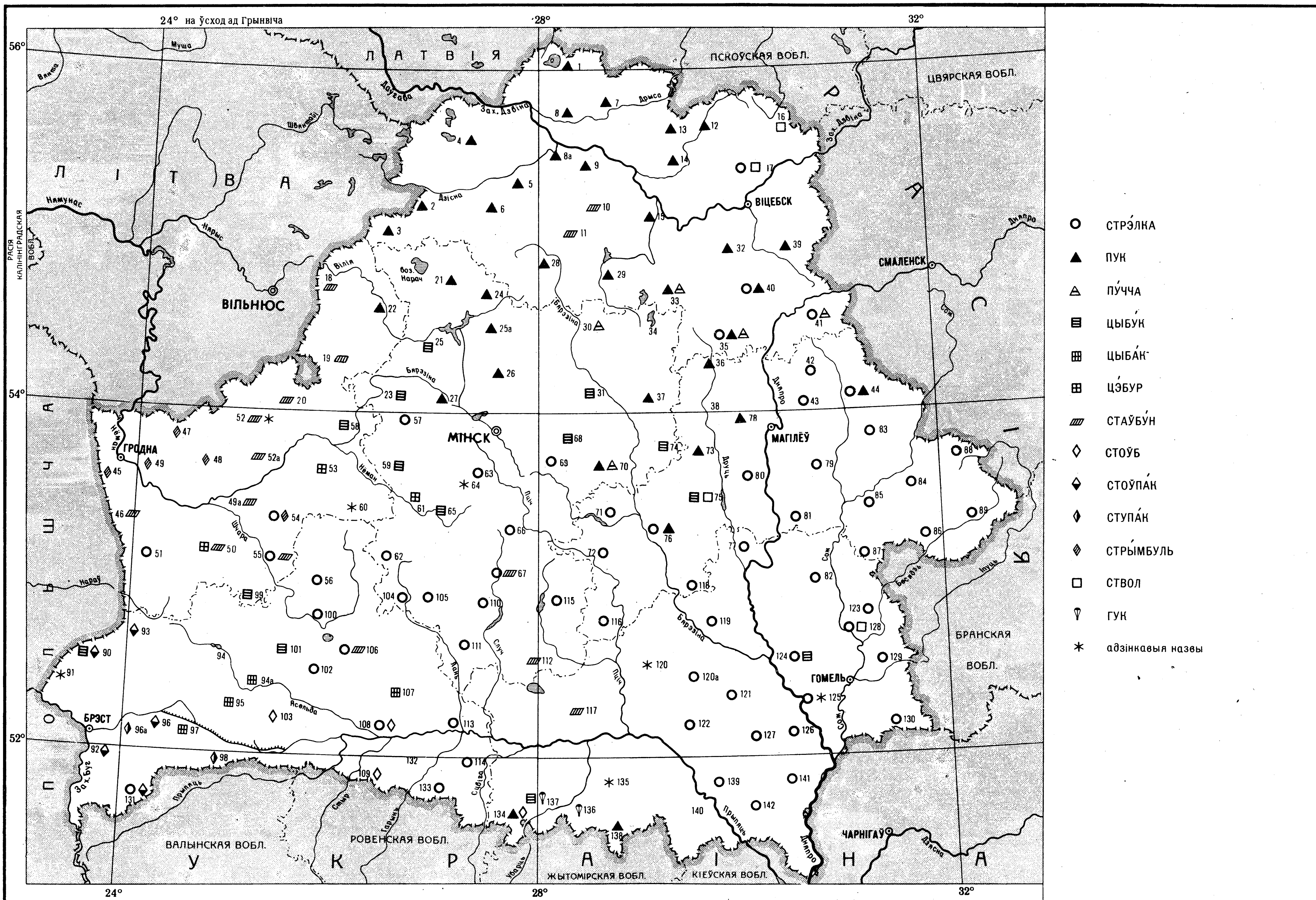
- ○ КО́РЧ
- ⊙ КАРЧУ́К
- ▲ КУСТ
- ▤ ГРАЗНО́
- ◈ ГРА́НКА
- ▭ КО́РАНЬ
- ✳ адзінкавыя назвы

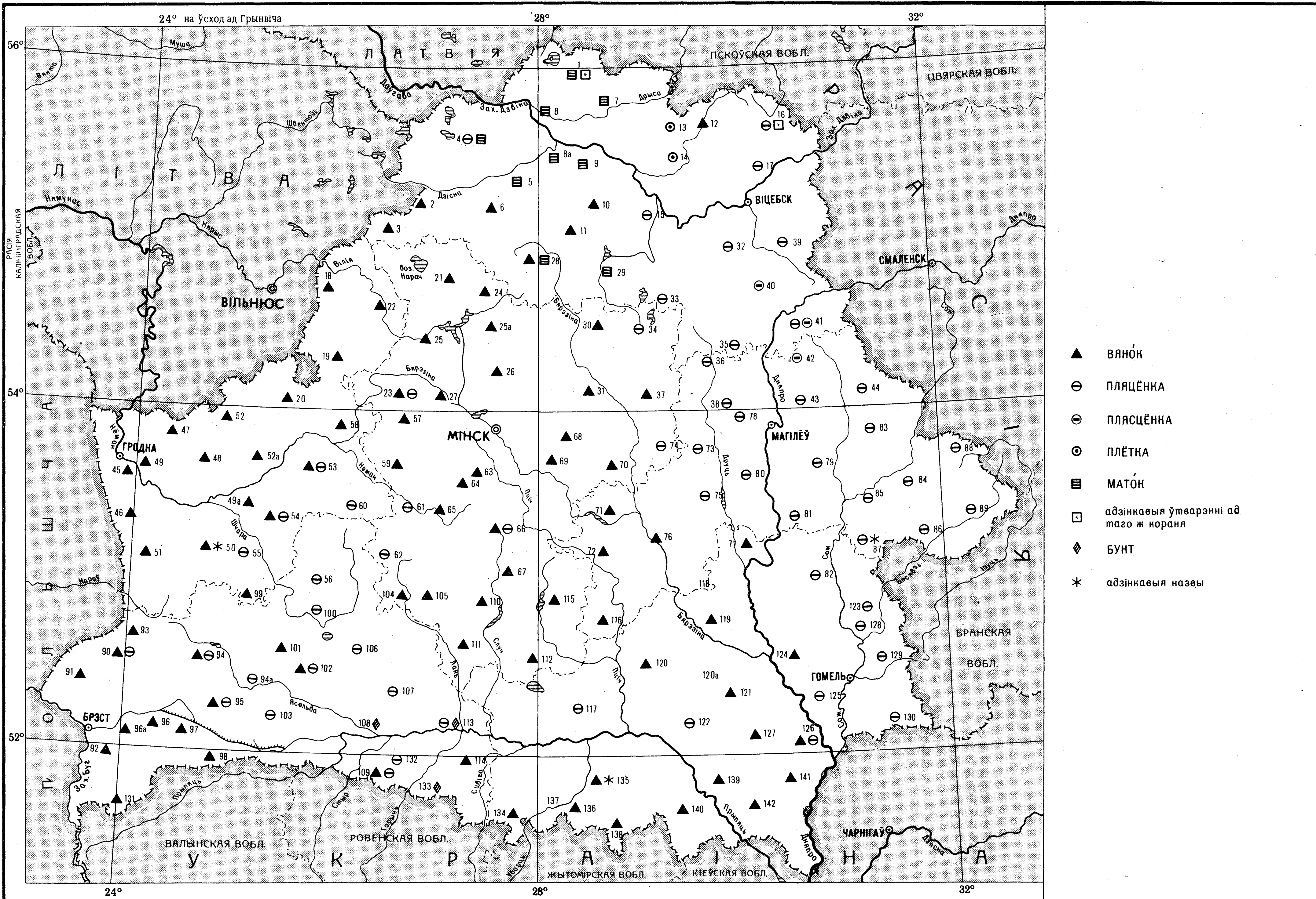
ПЕР'Е ЦЫБУЛІ

- ○ ПЕ́Р'Е
- ⊖ ПЁРЫ
- ⊙ ПЕ́РКІ
- ▲ ШЧЫ́ПЕР
- ▼ СТЫ́ПЫР'Е
- ⊟ БЫЛЛЁ
- ⧫ ЦЫБАХІ́
- ▭ ЦЫБУЛЕ́НЕ
- ✳ адзінкавыя назвы

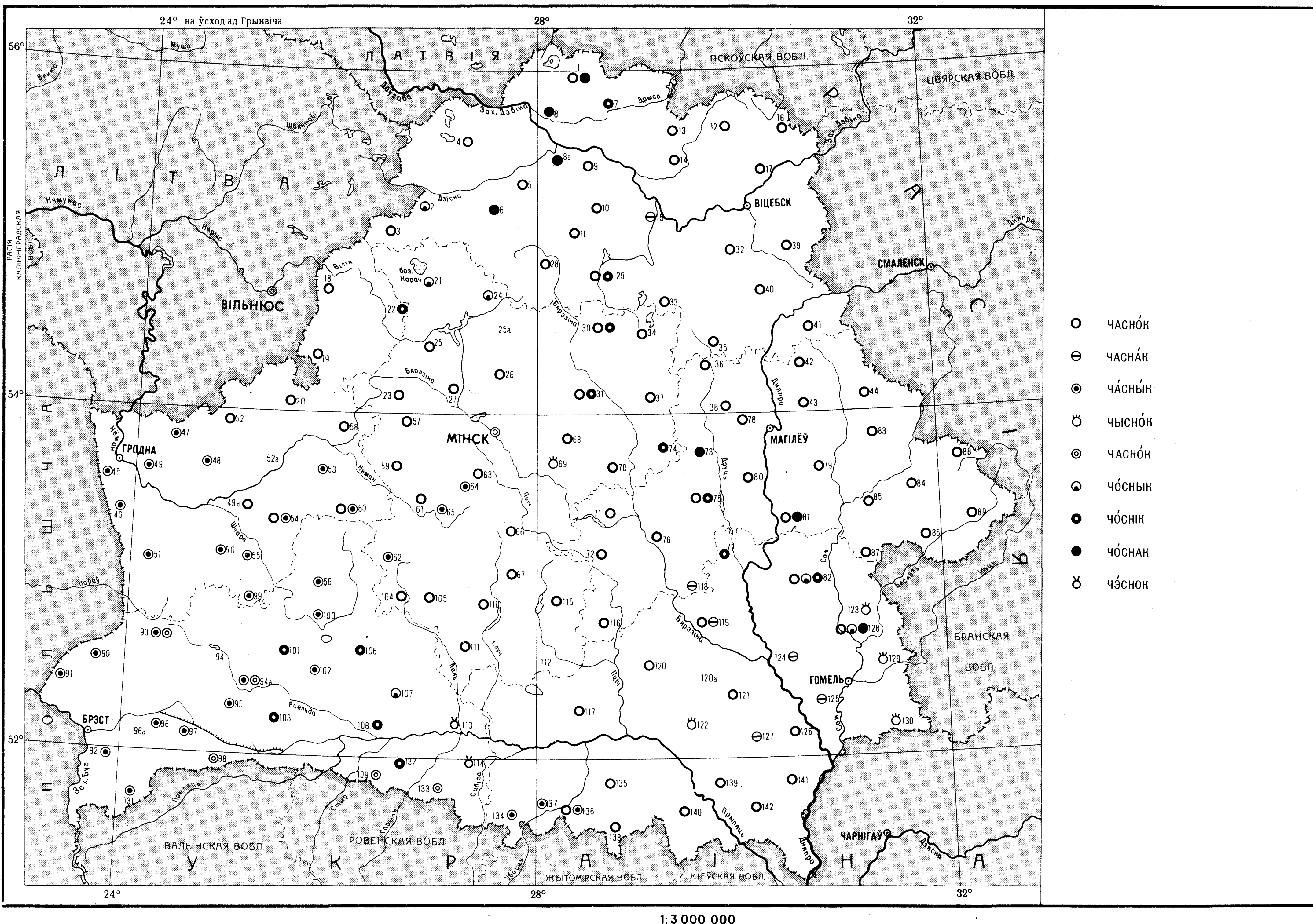

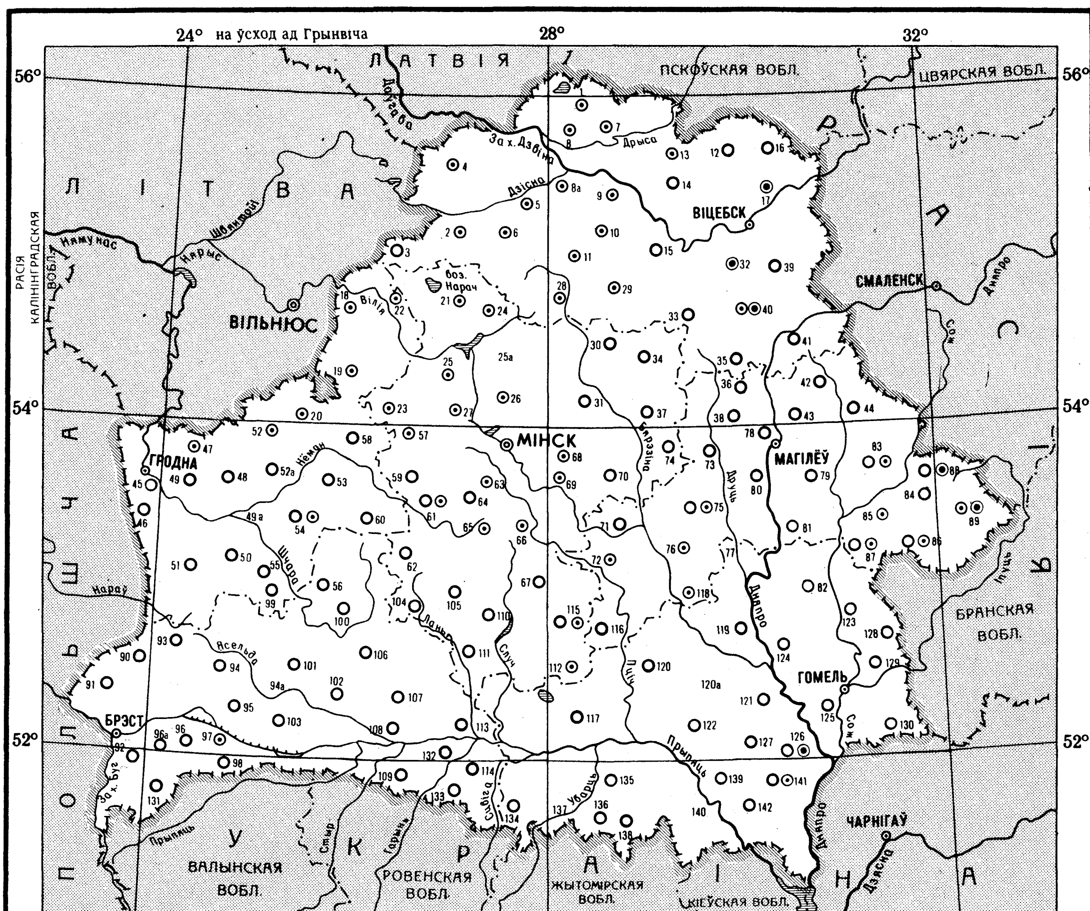

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
ГРОДНА
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ
стрэ́лка
пук
пу́чча
цыбу́к
цыба́к
цэ́бур
стаўбу́н
стоўб
стоўпа́к
ступа́к
стры́мбуль
ствол
гук
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
ПОЛЬШЧА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
Заx. Дзвіна
Даугава
Дзісна
Вілія
Нёман
Нямунас
Нярыс
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Зах. Буг
Ясельда
Шчара
Случ
Птич
Друць
Дрыса
Іпуць
Бесядзь
Дзясна
воз. Нарач
Муша
Швянтоі
Вянта
Нараў
Стыр
Гарынь
Убарць
Сцвіга
Лань
ВЯНОК
ПЛЯЦЁНКА
ПЛЯСЦЁНКА
ПЛЁТКА
МАТОК
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
БУНТ
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
ВІЦЕБСК
ВІЛЬНЮС
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ПОЛЬШЧА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ЧАСНО́К
ЧАСНА́К
ЧА́СНЫК
ЧЫСНО́К
ЧАСНО́К
ЧО́СНЫК
ЧО́СНІК
ЧО́СНАК
ЧЭ́СНОК
1:3 000 000

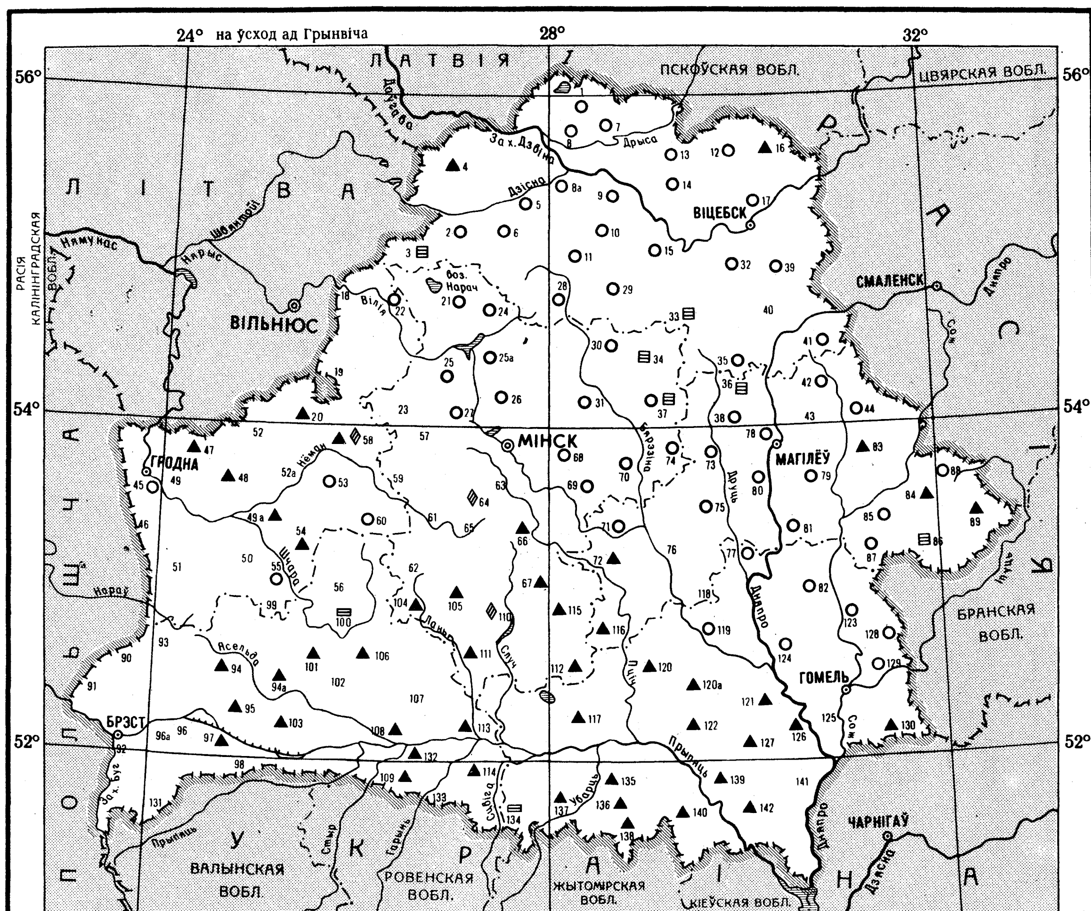

ГУРО́К

АГУРО́К

АГУРЭ́Ц

1:5 000 000

ЗНІЦЕ́ЛІ

СЦЯКЛІ́

СЦЕНІЦЕ́ЛІ

ЗАШЧЫ́РЫЛІ

ЗВІШЭ́ЛІ

1:5 000 000

УЧАСТАК ЗЯМЛІ, ВЫДЗЕЛЕНЫ ДЛЯ АПРАЦОЎКІ

Карта № 191

24° на ўсход ад Грынвіча 28° 32°

56° 54° 52°

ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА

Даўгава, Зах. Дзвіна, Дрыса, Дзісна, Вілія, Нёман, Нямунас, Нярыс, Шчара, Ясельда, Зах. Буг, Прыпяць, Бярэзіна, Дняпро, Сож, Друць, Іпуць, Беседзь, Пціч, Случ, Стыр, Сцвіга, Убарць, Горынь, Нараў, Мушa, Вента, Дзясна

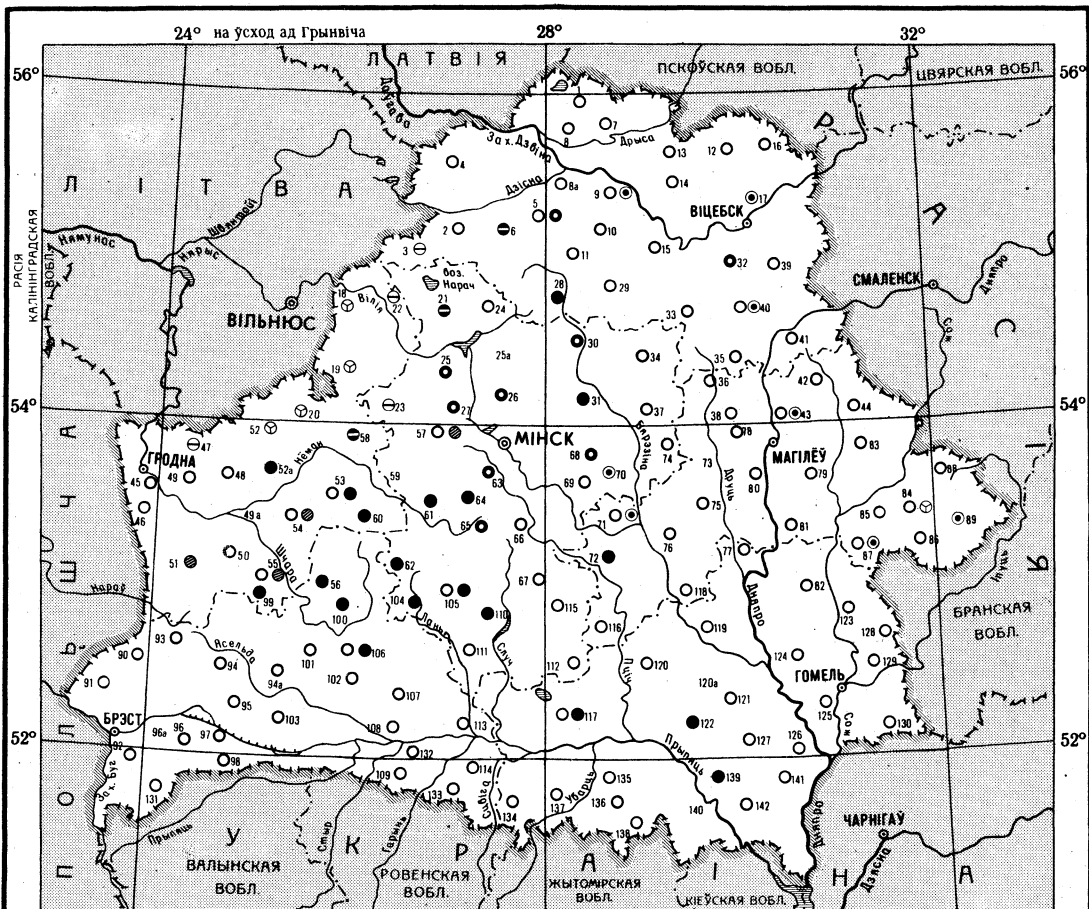
Воз. Нарач

○ уча́стак
▲ дзя́лка
◭ дзяля́нка
⊟ палаcа́
⊞ пало́ска
▬ па́йка
✧ но́рма
Ϙ со́ткі
⧓ ла́нка
✳ адзінкавыя назвы

- ○ МЯЗДРА́
- ⊖ МЯЗГА́
- ⦶ МЯЗГРА́
- ▲ МЯ́СА
- ▤ КІ́ШКІ
- ⊡ КІ́ШЧЫНЫ
- ◈ МЯ́КАЦЬ
- ♦ МЯ́КІШ
- ▭ ВЫ́ЧАЎКІ
- ⍒ ВАНТРО́БЫ
- ✳ адзінкавыя назвы

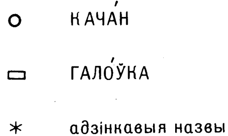

МОРКВА
МОРКАЎ
МОРКАВА
МОРХВА
МОРГВА
МОРКА
МОРГАВА
МАРКОЎКА

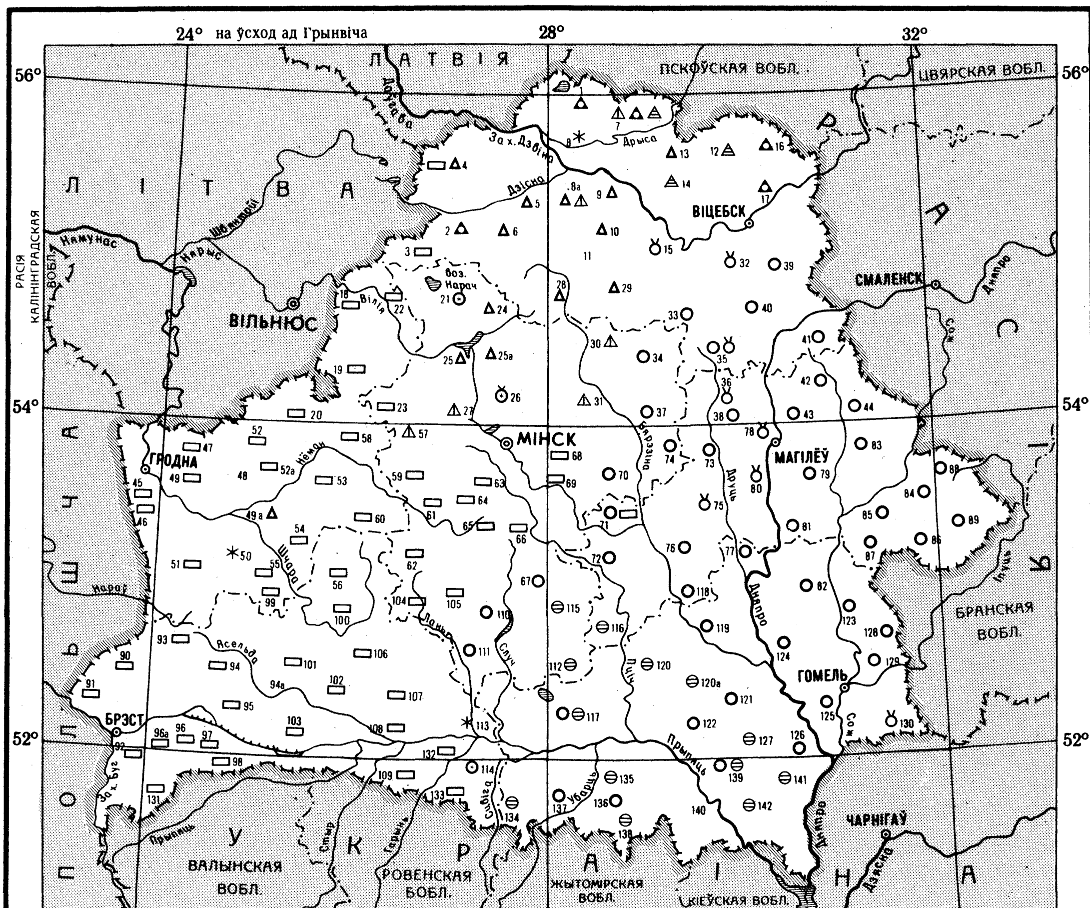
1:5 000 000

КАЧАН

Карта №194

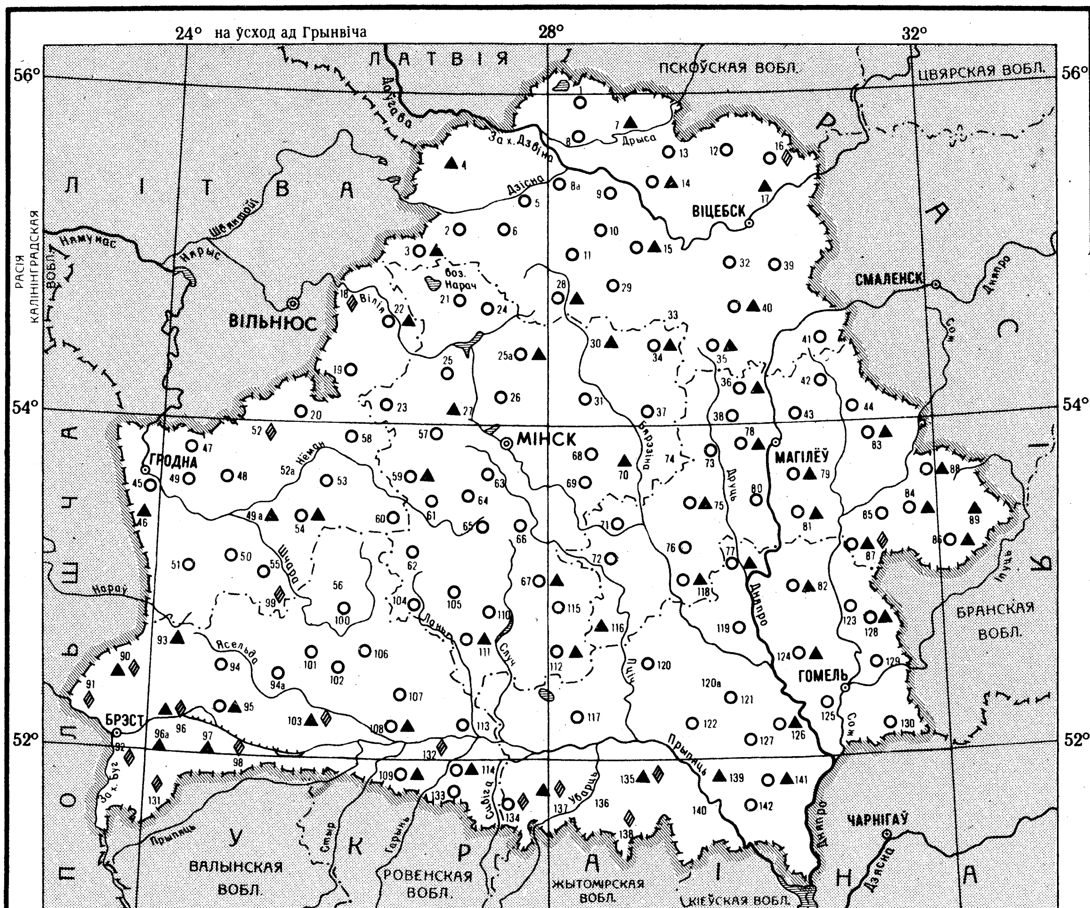
1:5 000 000

ХРАПКА
ХРАПА
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
АХРАПКА
АХРАПАК
КАЧАН
КАЧАРЫШКА
КАЧАРЭШКА
КАЧАРЭЖЫНА
КАЧАРЫГА
адзінкавыя назвы

1:5 000 000

ССЯКАЦЬ КАПУСТУ

○ 'галоўка капусты'

△ 'сэрцавіна галоўкі капусты'

▤ 'пень пасля таго, як ссякуць капусту'

◆ 'кіях кукурузы'

○ МАРКО́ЎНІК

⊙ МАРГО́ЎНІК

◒ МАРКАВЕ́ННІК

● МАРКАВЕ́ННЕ

⊙ адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

▲ ГІЧ

□ БАТВА́

⊟ БАТО́ЎЕ

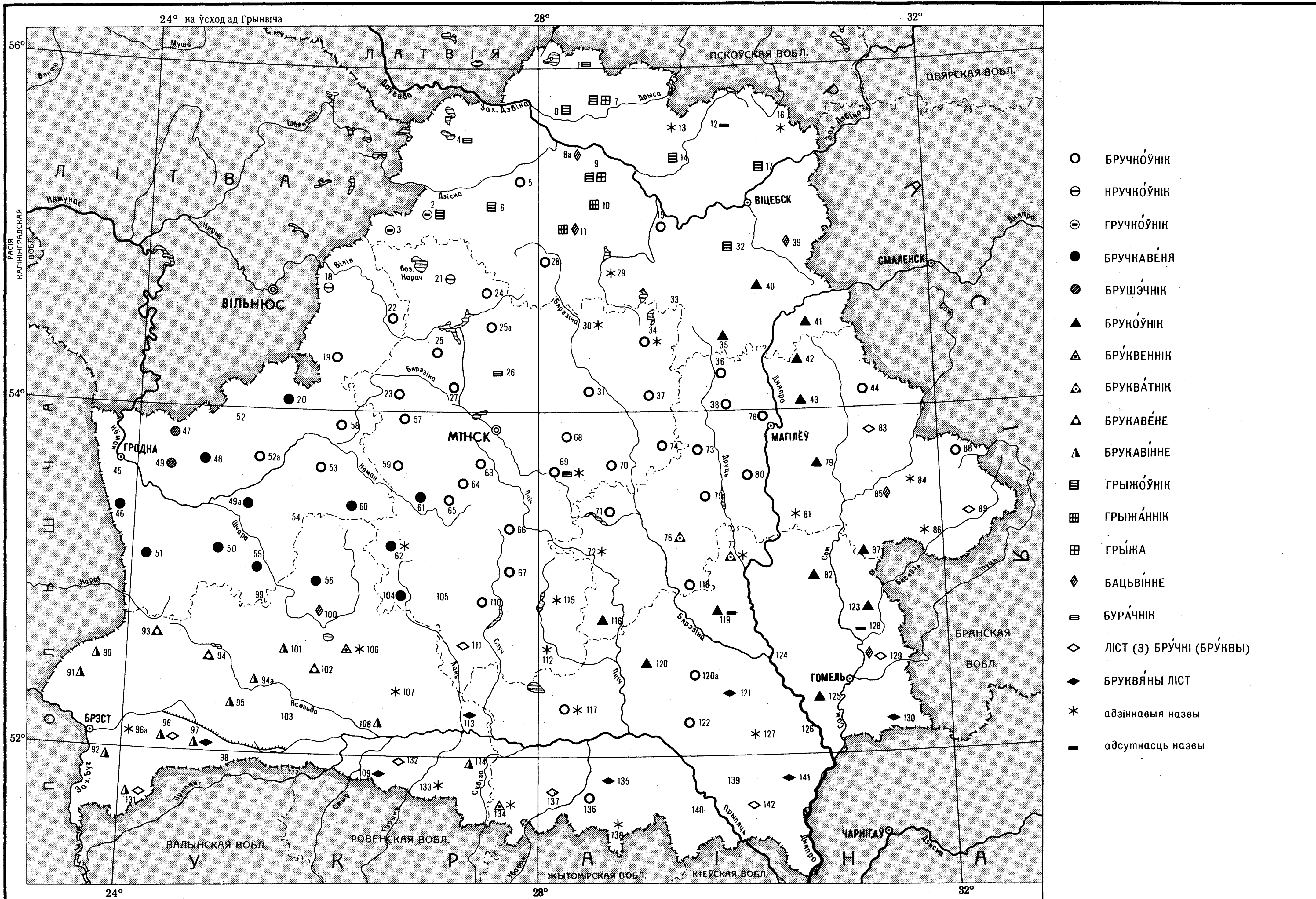
⊞ БАЦВІ́ННЕ

✳ адзінкавыя назвы

1:3 000 000

- ● (штрыхаваны) капу́снік
- ● капусце́нне
- ⊙ адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
- △ ліст, лі́сце
- △ (штрыхаваны) капу́сны (капу́сцены) ліст
- △ (з кропкай) ліст(ы) з капусты
- ✳ адзінкавыя назвы

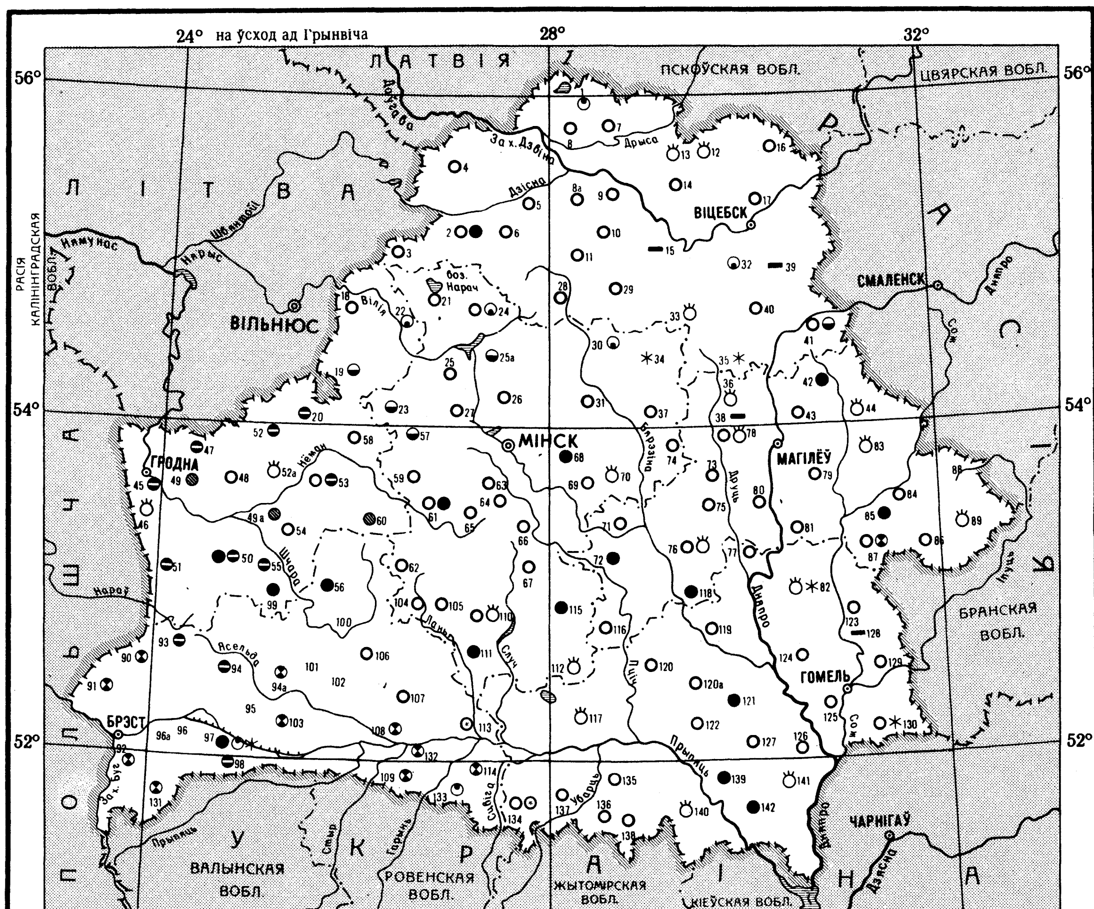

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
БРЭСТ
ГОМЕЛЬ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ
Воз. Нарач
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Дняпро
Нёман
Вілія
Бярэзіна
Прыпяць
Сож
Зах. Буг
Ясельда
Шчара
Случ
Птыч
Друць
Іпуць
Бесядзь
Гарынь
Стыр
Убарць
Дзісна
Дрыса
Нарач
Мыша
Нямунас
Нярыс
Шчара
Лань
Прыпяць
Дзясна
Сабіга
БРУЧКОЎНІК
КРУЧКОЎНІК
ГРУЧКОЎНІК
БРУЧКАВЕНЯ
БРУШЭЧНІК
БРУКОЎНІК
БРУКВЕННІК
БРУКВАТНІК
БРУКАВЕНЕ
БРУКАВІННЕ
ГРЫЖОЎНІК
ГРЫЖАННІК
ГРЫЖА
БАЦЬВІННЕ
БУРАЧНІК
ЛІСТ (З) БРУЧКІ (БРУКВЫ)
БРУКВЯНЫ ЛІСТ
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы
1:3 000 000

- ○ ФАСО́ЛЬНІК
- ФАСАЛЯВЕ́НЯ
- ФАСО́ЛІШЧА
- ФАСО́ЛЬ, ФАСО́ЛЯ
- ФАСО́ЛІСКА
- △ ЛІСТ(Ы́)(АТ, З) ФАСО́ЛІ
- ФАСО́ЛЬНЫ ЛІСТ
- СЦЯБЛО́(Ы́) З (АТ) ФАСО́ЛІ
- СТРУКІ́ З (АТ) ФАСО́ЛІ
- утварэнні ад кораня -БОБ-
- БАТО́ЎЯ ФАСО́ЛІ
- * адзінкавыя назвы

МАКОЎНІК

Карта №202

○ МАКОЎНІК

Ծ МАКАЎНІК

● МАК

◒ МАКАЎЁ

⊖ МАКАВЕ́НЯ

⊗ МАКАВІ́ННЕ

⊙ адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

◍ МАРКАВЕ́НЯ

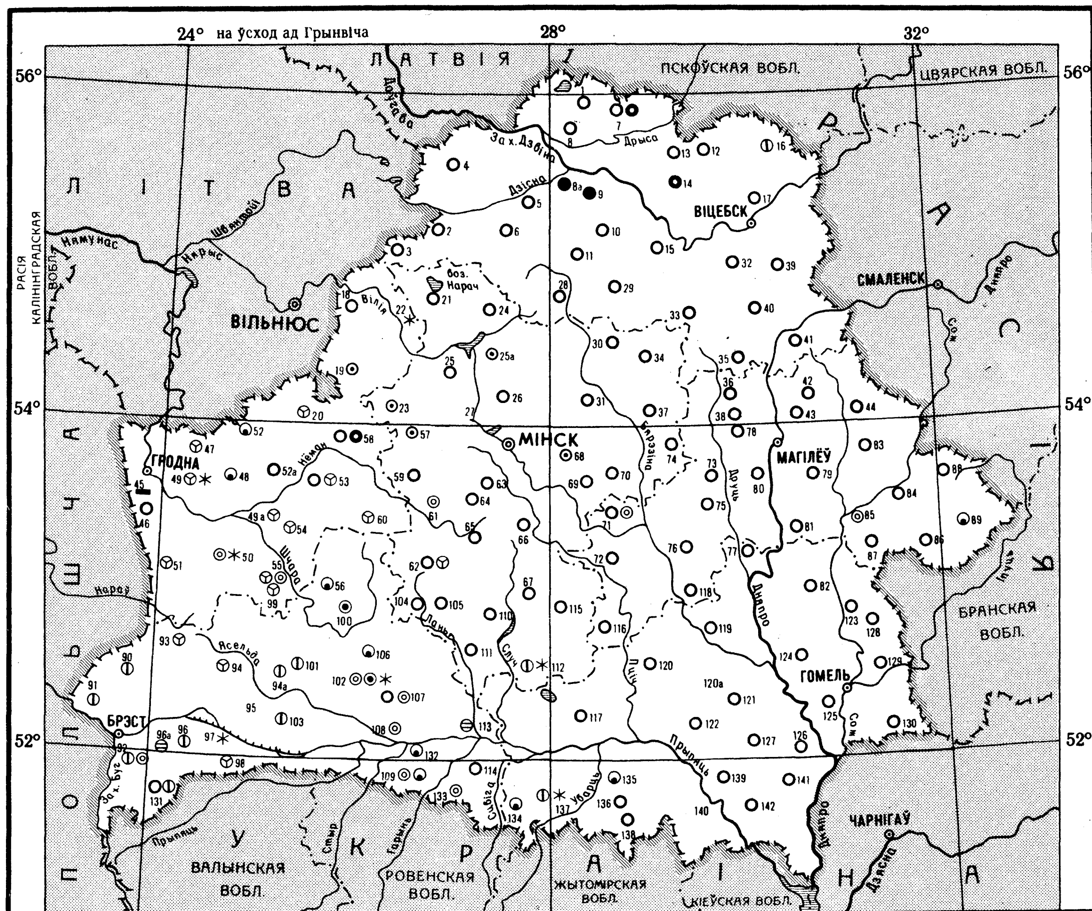
◉ ЛІ́СЦЕ МА́КУ

◉ СЦЯБЛЫ́ МА́КУ

✳ адзінкавыя назвы

▬ адсутнасць назвы

1:5 000 000

БАБОЎНІК

БАБОВІННЯ

БАБАВЕНЕ

БАБАВЕННІК

БОБ

БАБОЎЕ

БАБОВІСКА

БАБОВІШЧА

БАБОВІНА

СЦЯБЛО БОБУ

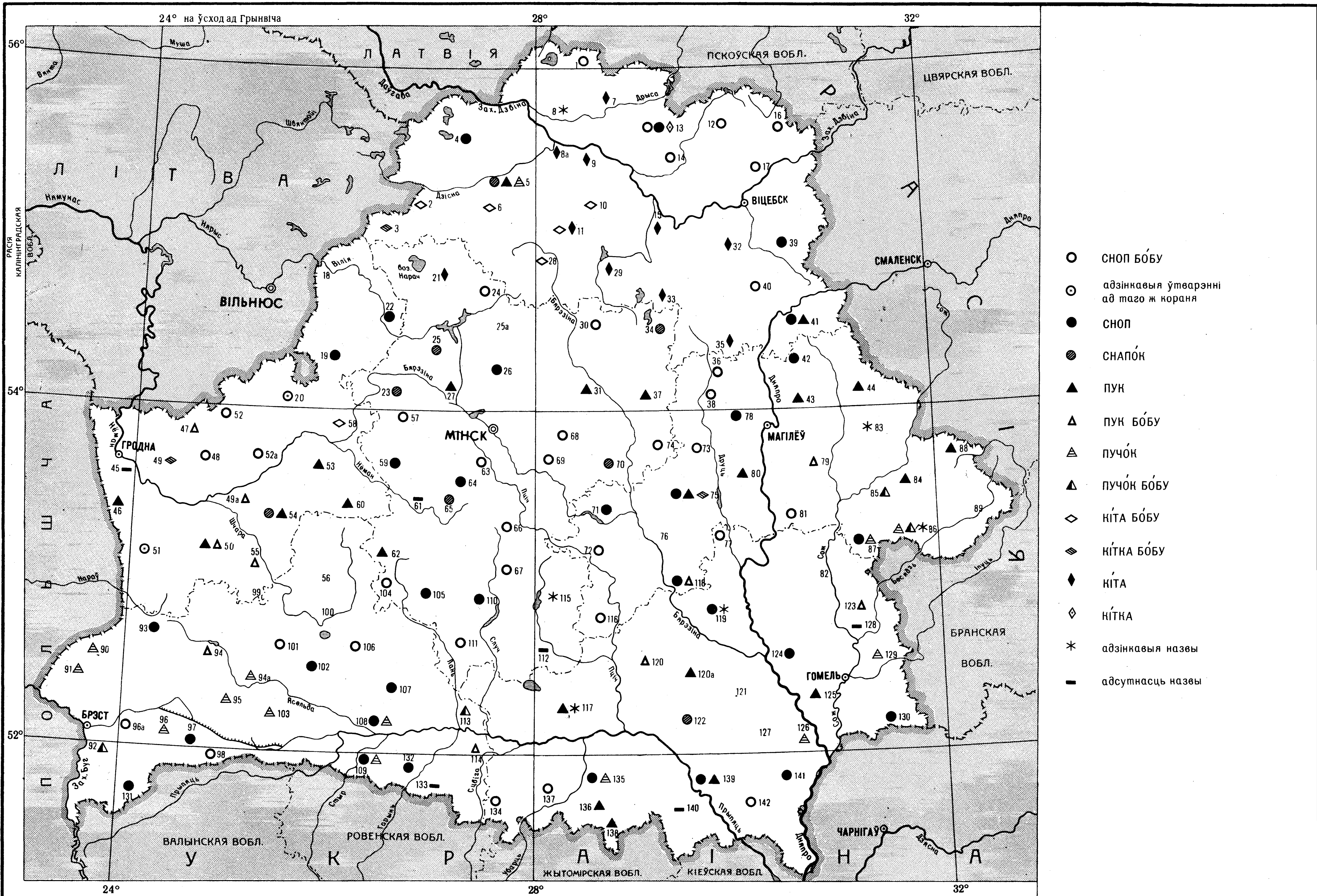
адзінкавыя назвы

адсутнасць назвы

1:5 000 000

СНОП БОБУ

Карта № 204

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча

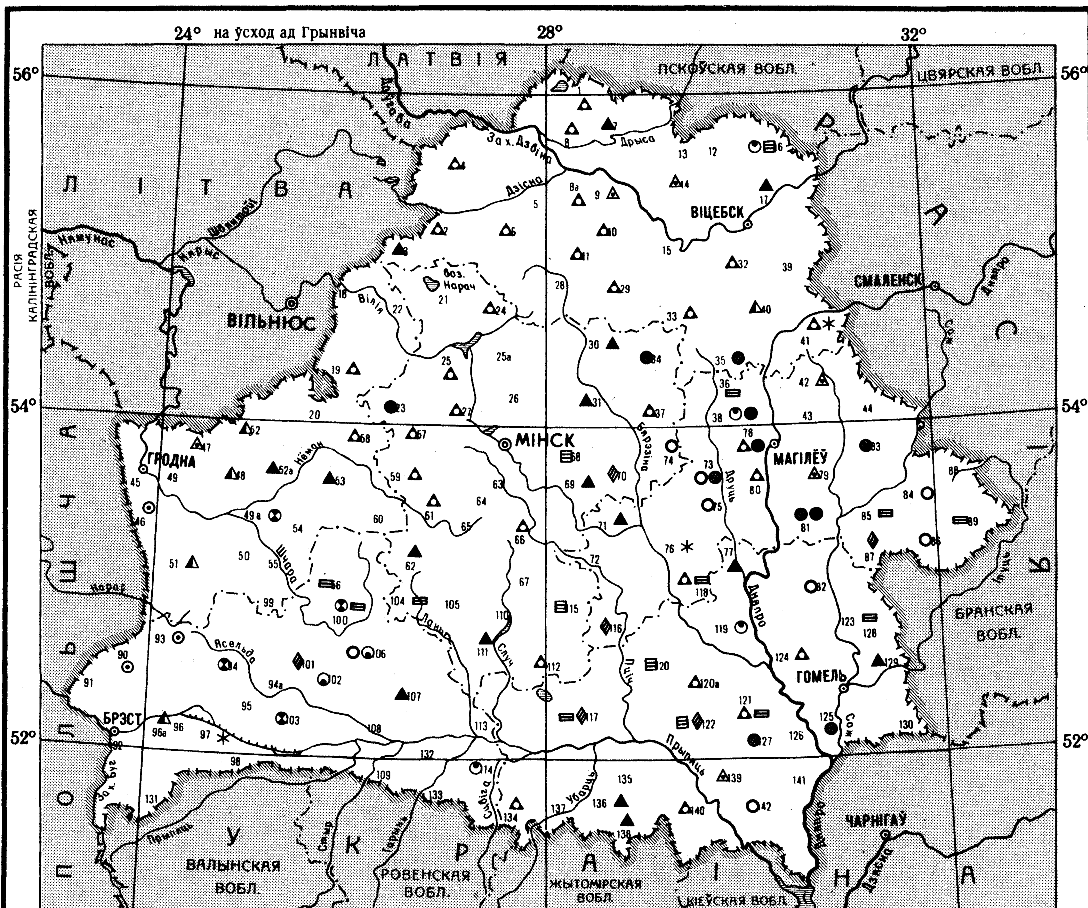
ЛАТВІЯ · ЛІТВА · РАСІЯ · УКРАІНА · ПОЛЬШЧА

ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ. · ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ. · РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ. · БРАНСКАЯ ВОБЛ. · ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ. · РОВЕНСКАЯ ВОБЛ. · ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ. · КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.

ВІЛЬНЮС · ВІЦЕБСК · СМАЛЕНСК · МІНСК · МАГІЛЁЎ · ГРОДНА · ГОМЕЛЬ · БРЭСТ · ЧАРНІГАЎ

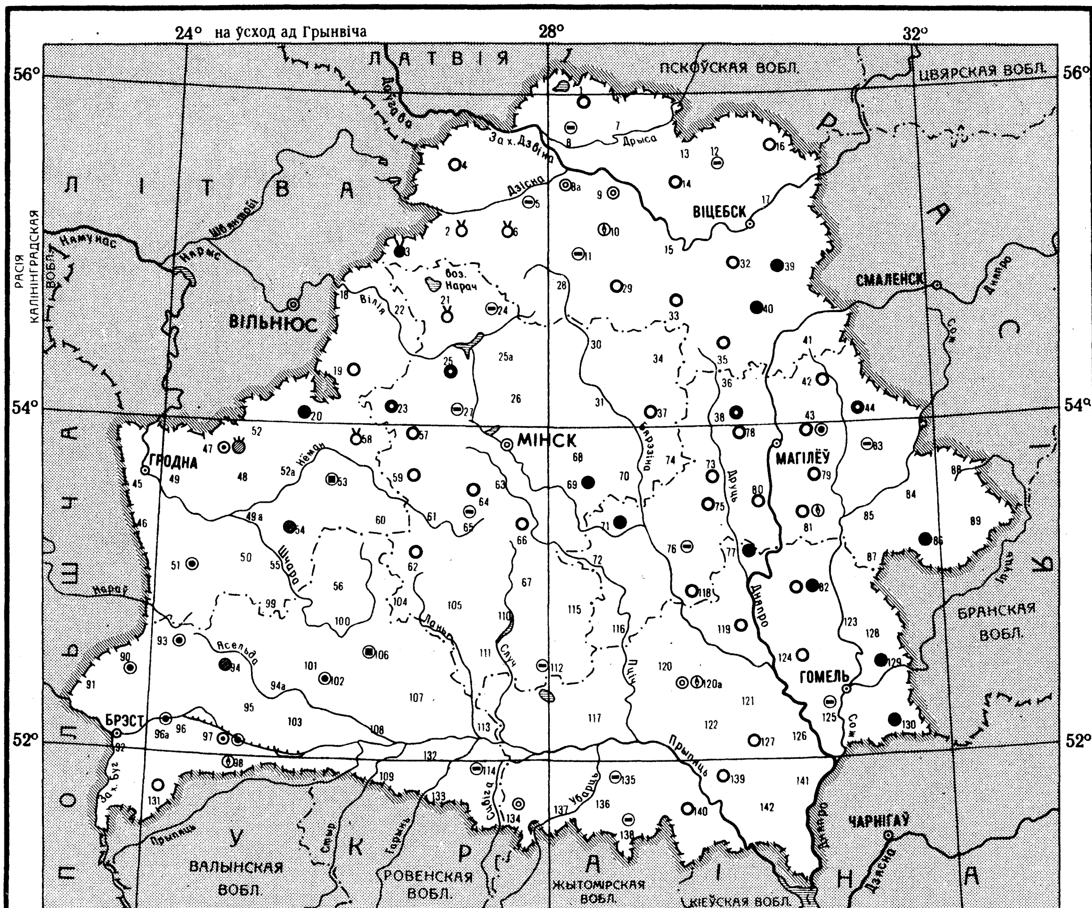
Знак	Назва
○	КУ́ЧА
△	ГО́РБА
▲	ГУ́РБА
□	ВО́РАХ
▯	ГРУД
(капец)	КАПЕ́Ц
(скапец)	СКАПЕ́Ц
(бурт)	БУРТ
◇	ГРАМА́ДА
0	ГУ́РА
⬭	КУ́ПА
∗	адзінкавыя назвы

ГУРО́ЧНІШЧА
ГУРО́ЧЫШЧА
ГУРО́ЧНІК
ГУРО́ЧНІСКА
ГУРКО́ЎНІК
ГУРКАЎНІ́СКА
ГУРКАВЕ́НІСКА
ГУРКО́ЎНІШЧА
ГУРКО́ВІШЧА
ГУРКО́ЎЕ
ГУРКАВЕ́НЕ
ПО́ЛЕ (ДЗЕ, 3-ПАД, АД) ГУРКО́Ў
ГРАДА́ (Ы) (З) ГУРКО́Ў
(А) ГАРО́Д
адзінкавыя назвы

1:5 000 000

МАРКО́ВІШЧА

МАРГО́ВІШЧА

МАРКО́ЎНІК

МАРГО́ЎНІК

МАРКО́ЎНІШЧА

МАРКВЯ́НІШЧА

МАРКВЯ́НІСКА

МАРКО́ВІСКА

МАРКО́ЎЕ

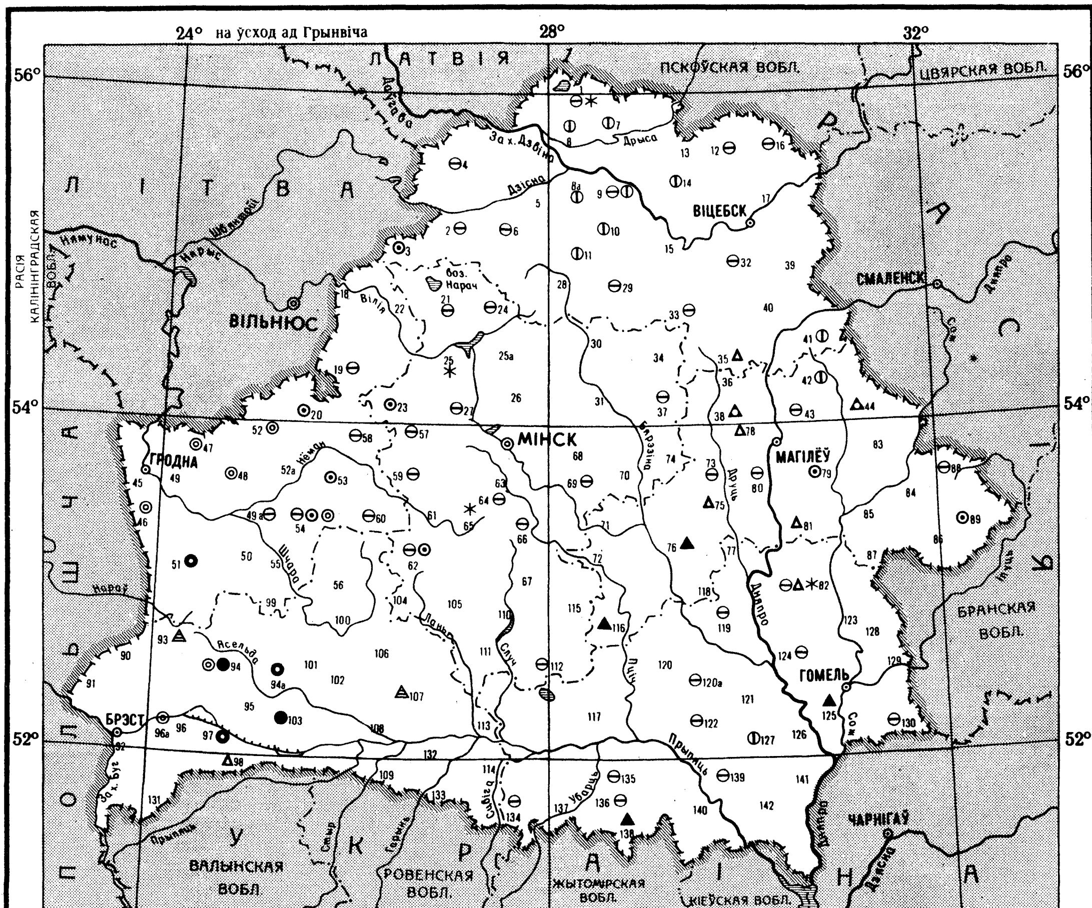
МАРКАВЕ́НЯ

МАРГАВЕ́НЯ

МАРКАВЕ́НІК

МАРКВІ́ШЧА

1:5 000 000

⊖ БУРА́ЧНІШЧА

Ф БУРА́ЧЫШЧА

⊙ БУРА́ЧНІК

◎ БУРА́ЧНІСКА

● БУРА́ЧЫСКА

● БУРАЧЫ́ННЕ

△ БУРАКО́ВІШЧА

▲ БУРАКО́ЎНІШЧА

△ БУРАКАВІ́СКА

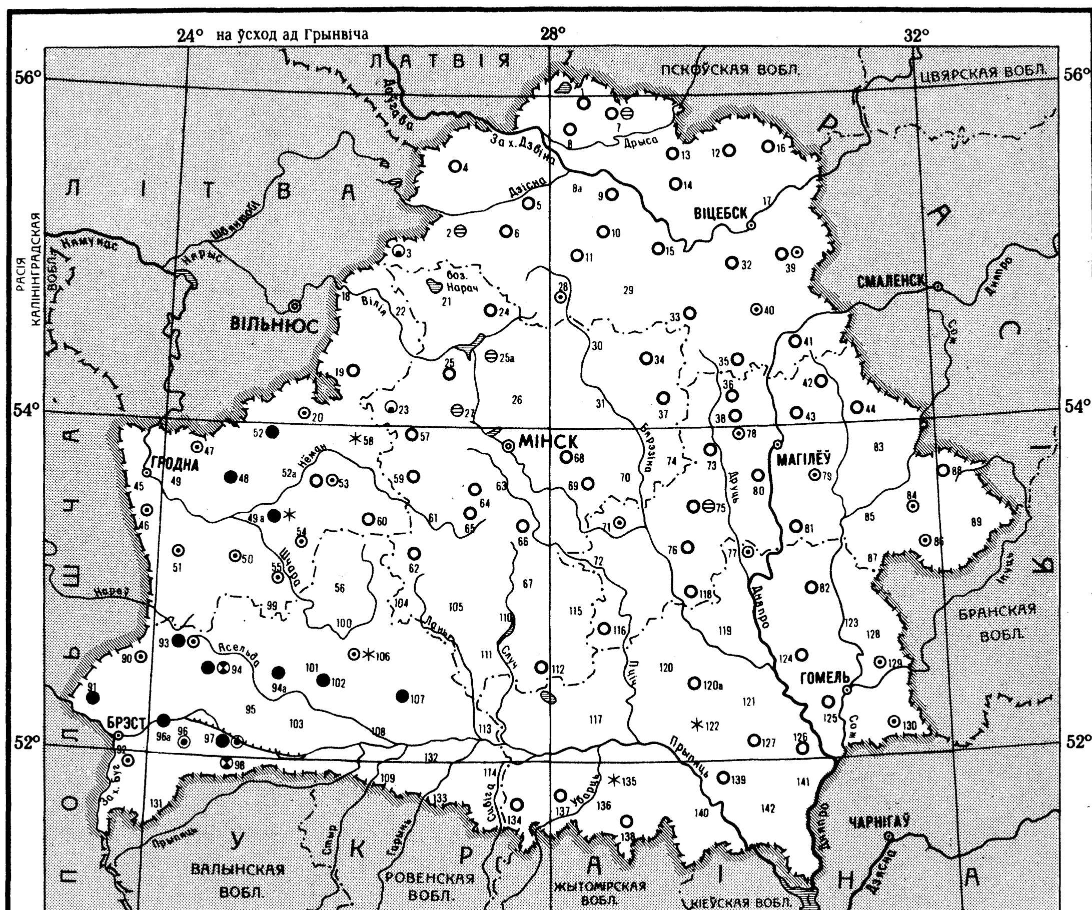
△ БУРАКО́ЎЯ

* адзінкавыя назвы

1:5 000 000

КАПУСНІШЧА

Карта №209

КАПУ́СНІШЧА

КАПУ́СНІСКА

КАПУ́СНІК

КАПУ́СЦІШЧА

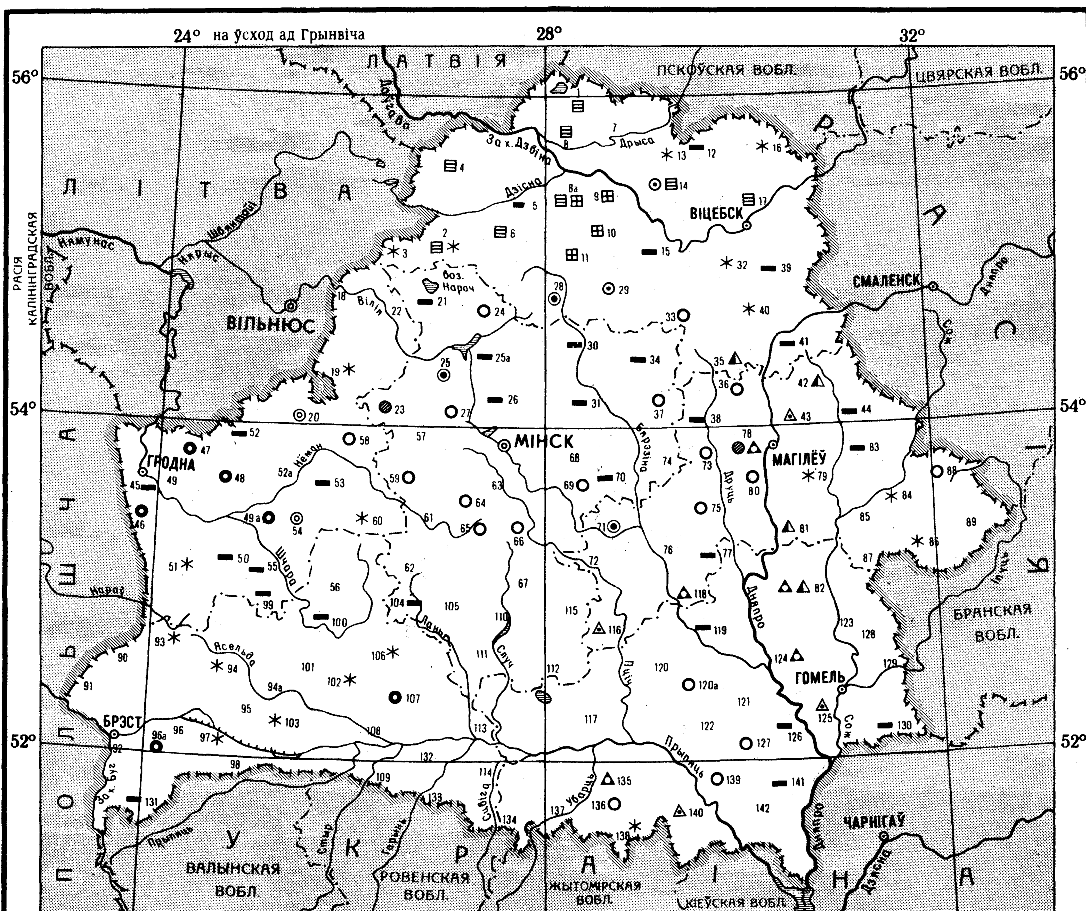
КАПУСЦЯ́НІК

КАПУСЦЕ́НЕ

КАПУ́СЦІСКА

* адзінкавыя назвы

1:5 000 000

○ БРУЧКО́ЎНІШЧА

⊙ БРУЧА́НІШЧА

● БРУЧКО́ЎНІСКА

◉ БРУЧКО́ЎНІК

◍ БРУЧКО́ЎЕ

◎ БРУЧКАВЕ́НЯ

△ БРУКВЯ́НІШЧА

◬ БРУКО́ЎНІШЧА

▲ БРУКО́ВІШЧА

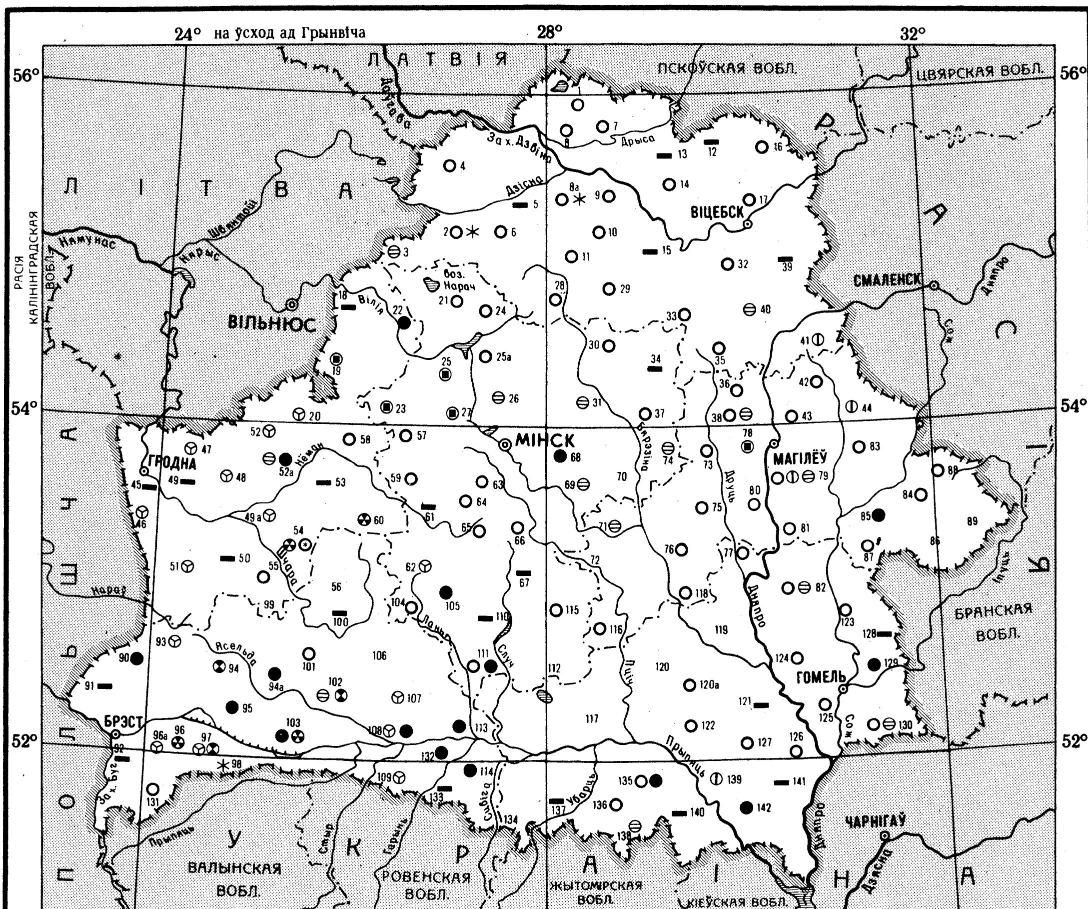
▤ ГРЫЖО́ЎНІШЧА

⊞ ГРЫЖА́НІШЧА

∗ адзінкавыя назвы

▬ адсутнасць назвы

1:5 000 000

БАБО́ВІШЧА

БАБО́ЎНІШЧА

БАБО́ЎНІК

БАБО́ЎЯ

БАБО́ВІСКА

БАБО́ЎНІСКА

БАБАВЕ́НЯ

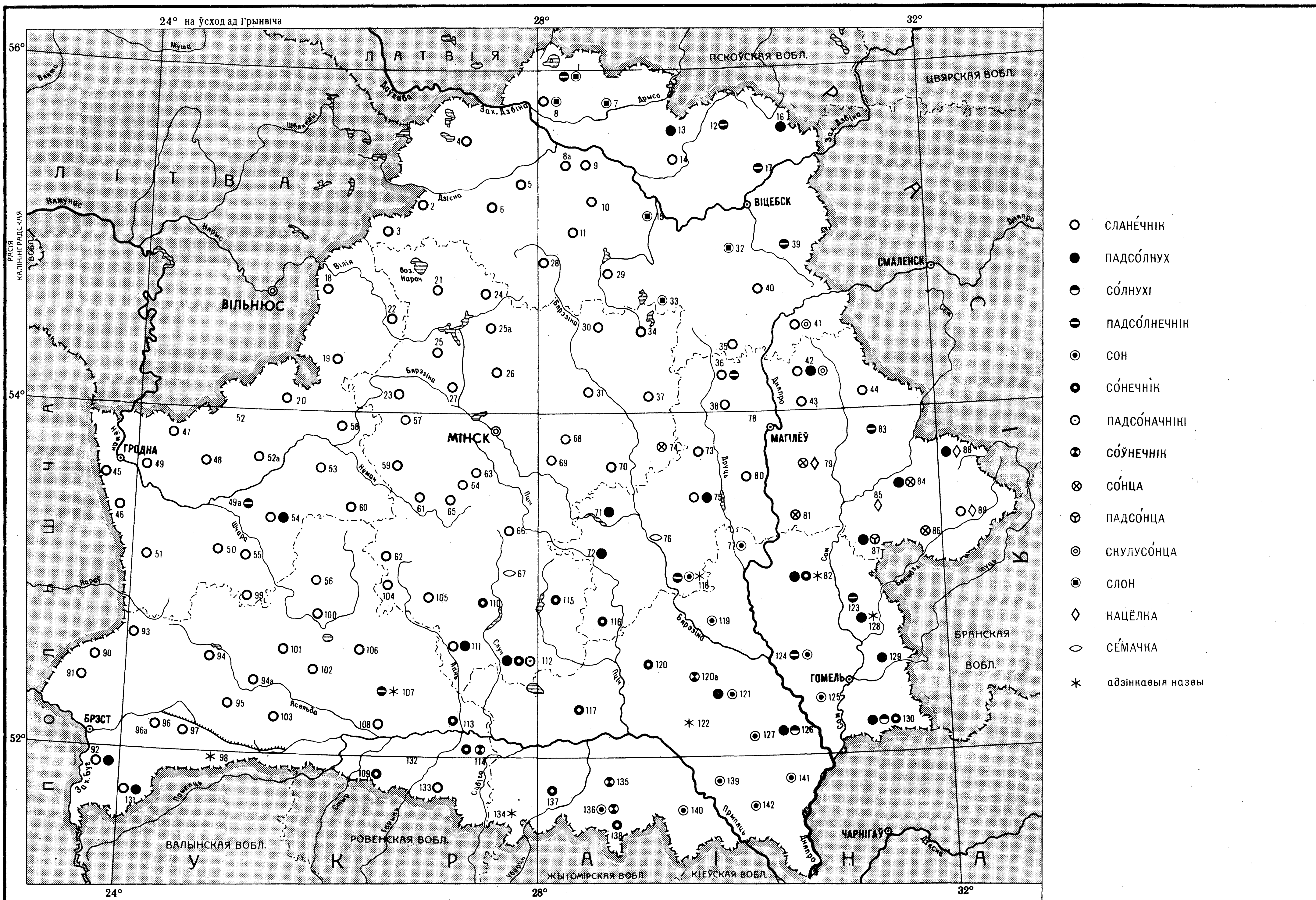
БАБАВЕ́НІК

апісальныя канструкцыі: ПО́ЛЯ (ЛЯ́ХА) АД БО́БУ

адзінкавыя назвы

адсутнасць назвы

1:5 000 000

сланéчнік
падсóлнух
сóлнухі
падсóлнечнік
сон
сóнечнік
падсóначнікі
сóўнечнік
сóнца
падсóнца
скулусóнца
слон
кацёлка
сéмачка
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча

ЛАТВІЯ · ЛІТВА · ПОЛЬШЧА · УКРАІНА · РАСІЯ

ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ. · ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ. · РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ. · БРАНСКАЯ ВОБЛ. · ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ. · РОВЕНСКАЯ ВОБЛ. · ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ. · КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.

ВІЛЬНЮС · ВІЦЕБСК · СМАЛЕНСК · МІНСК · ГРОДНА · МАГІЛЁЎ · ГОМЕЛЬ · БРЭСТ · ЧАРНІГАЎ

- шалуха́
- шалупі́ны
- шалу́пкі
- адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
- шарлу́пкі
- шалу́шкі
- шалупа́йкі
- шалу́п'я
- шалупі́нне
- лупі́ны
- шчалупі́ны
- лупаві́ны
- лупа́йкі
- лу́паўкі
- лупі́нне
- лушчаві́ны
- лушчы́ны
- лушпа́йкі
- лушпі́ны
- лушпаві́ны
- лу́ска
- стручкі́
- скарлупа́
- адзінкавыя назвы
- адсутнасць назвы

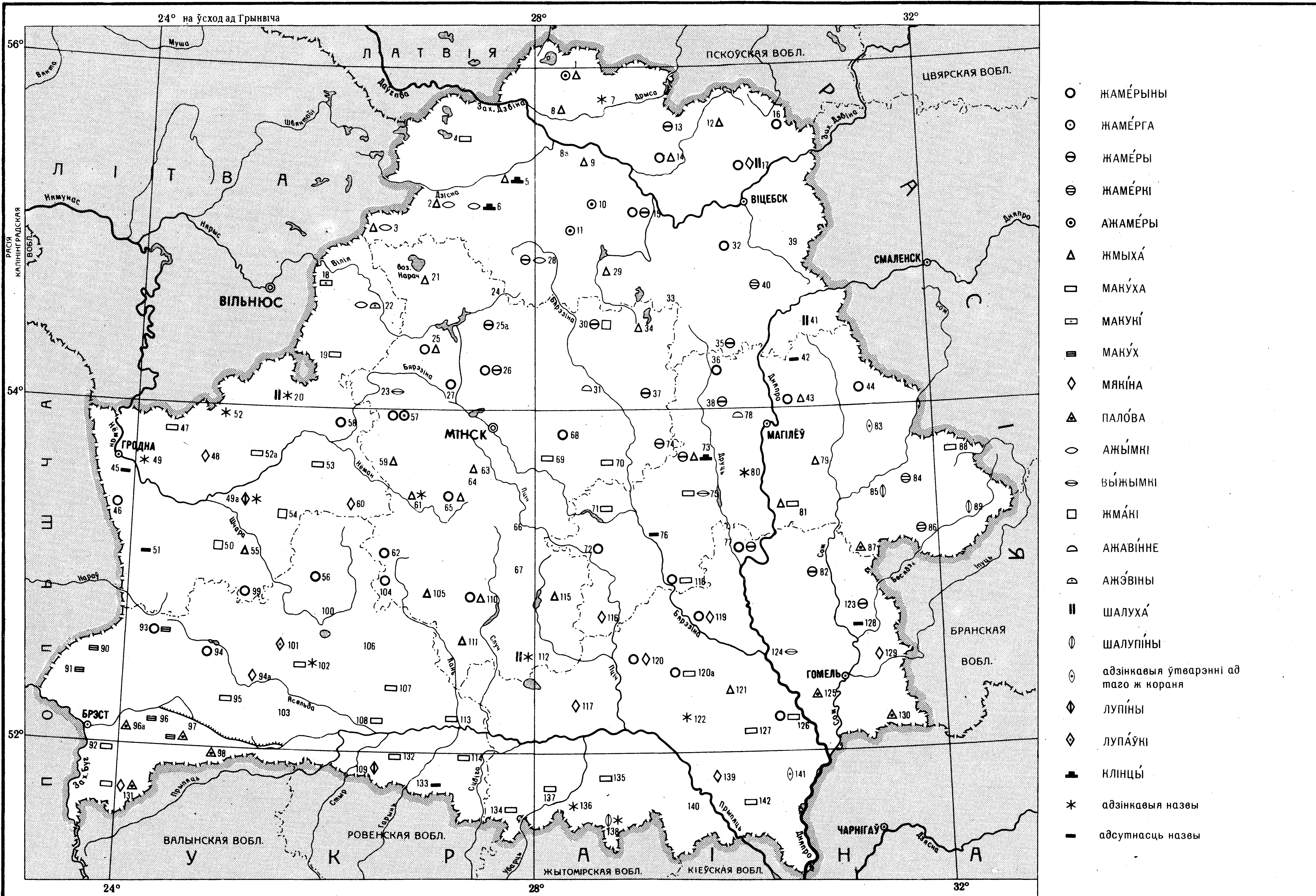

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча

- Δ лушчы́ць
- адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
- лу́шчыць
- палу́шчыць
- вы́лушчыць
- вылу́шчваць
- луза́ць
- адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
- лузга́ць
- лу́скаць
- вылу́зваць
- лупі́ць
- цераби́ць
- шчалука́ць
- адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
- * адзінкавыя назвы
- ▬ адсутнасць назвы

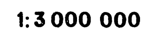

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
24°
28°
32°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
Воз. Нарач
Зах. Дзвіна
Дняпро
Прыпяць
Нёман
Бярэзіна
Сож
Зах. Буг
ЖАМЕ́РЫНЫ
ЖАМЕ́РГА
ЖАМЕ́РЫ
ЖАМЕ́РКІ
АЖАМЕ́РЫ
ЖМЫХА́
МАКУ́ХА
МАКУКІ́
МАКУ́Х
МЯКІ́НА
ПАЛО́ВА
АЖЫ́МКІ
ВЫ́ЖЫМКІ
ЖМА́КІ
АЖАВІ́ННЕ
АЖЭ́ВІНЫ
ШАЛУХА́
ШАЛУПІ́НЫ
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
ЛУПІ́НЫ
ЛУПА́ЎКІ
КЛІНЦЫ́
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы

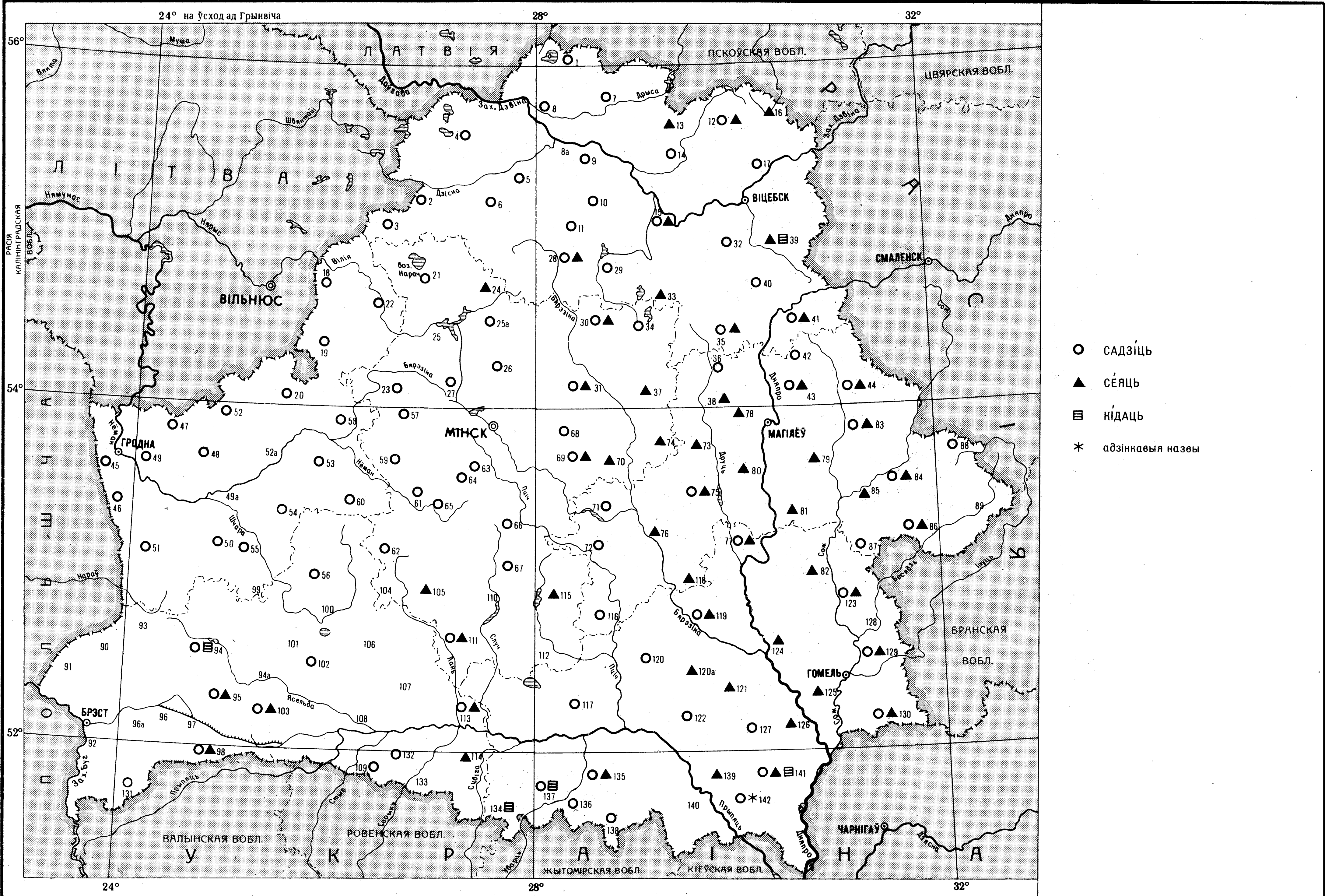
1:3 000 000

ТЫТУНЬ

Карта № 216

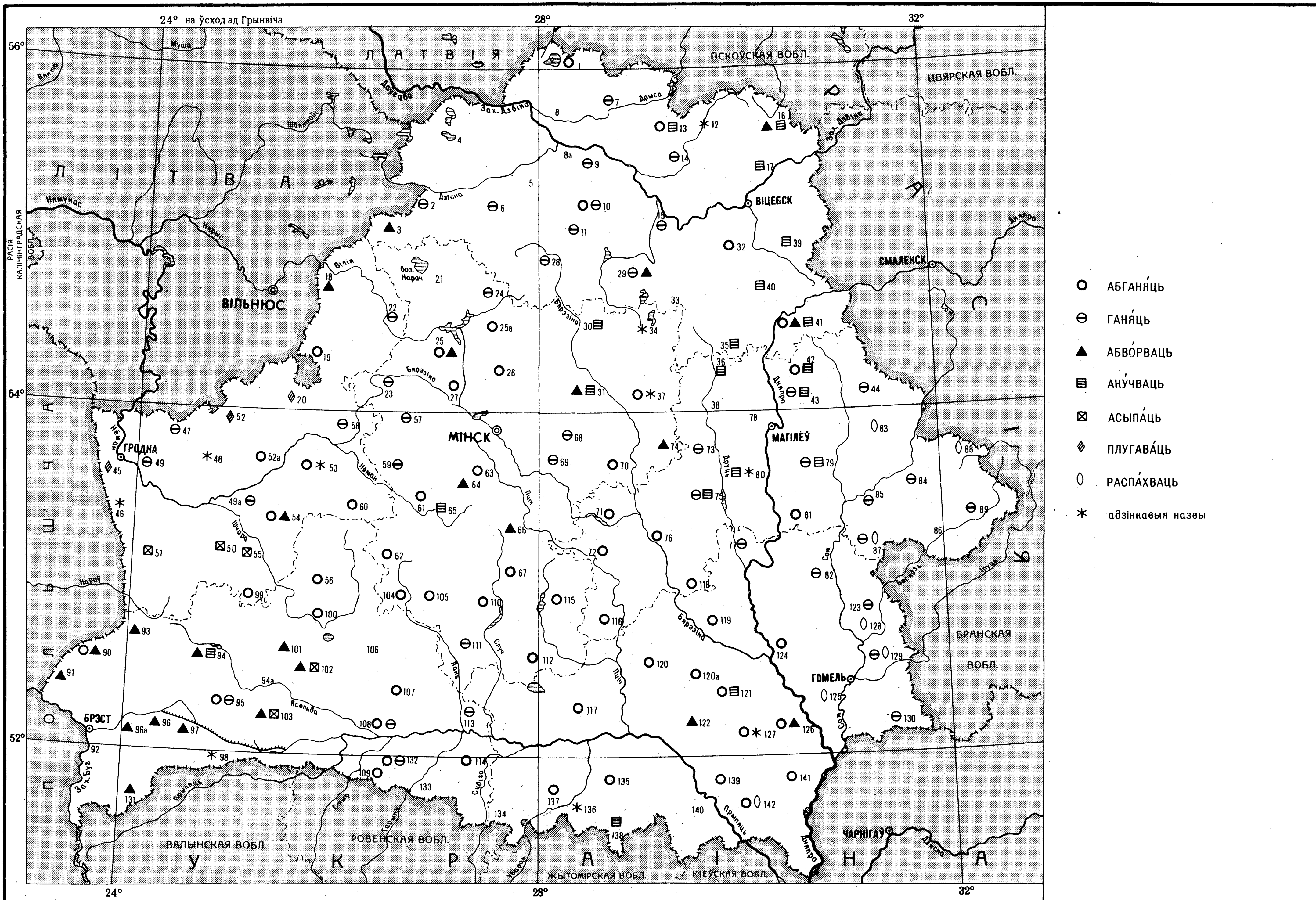
- ○ ТАБА́КА
- ⊖ ТАБА́К
- △ ТЫТУ́НЬ
- △ ТУТУ́НЬ
- ◭ ЦЮЦЮ́Н
- ◭ ТЫТІ́Н
- ✱ адзінкавыя назвы

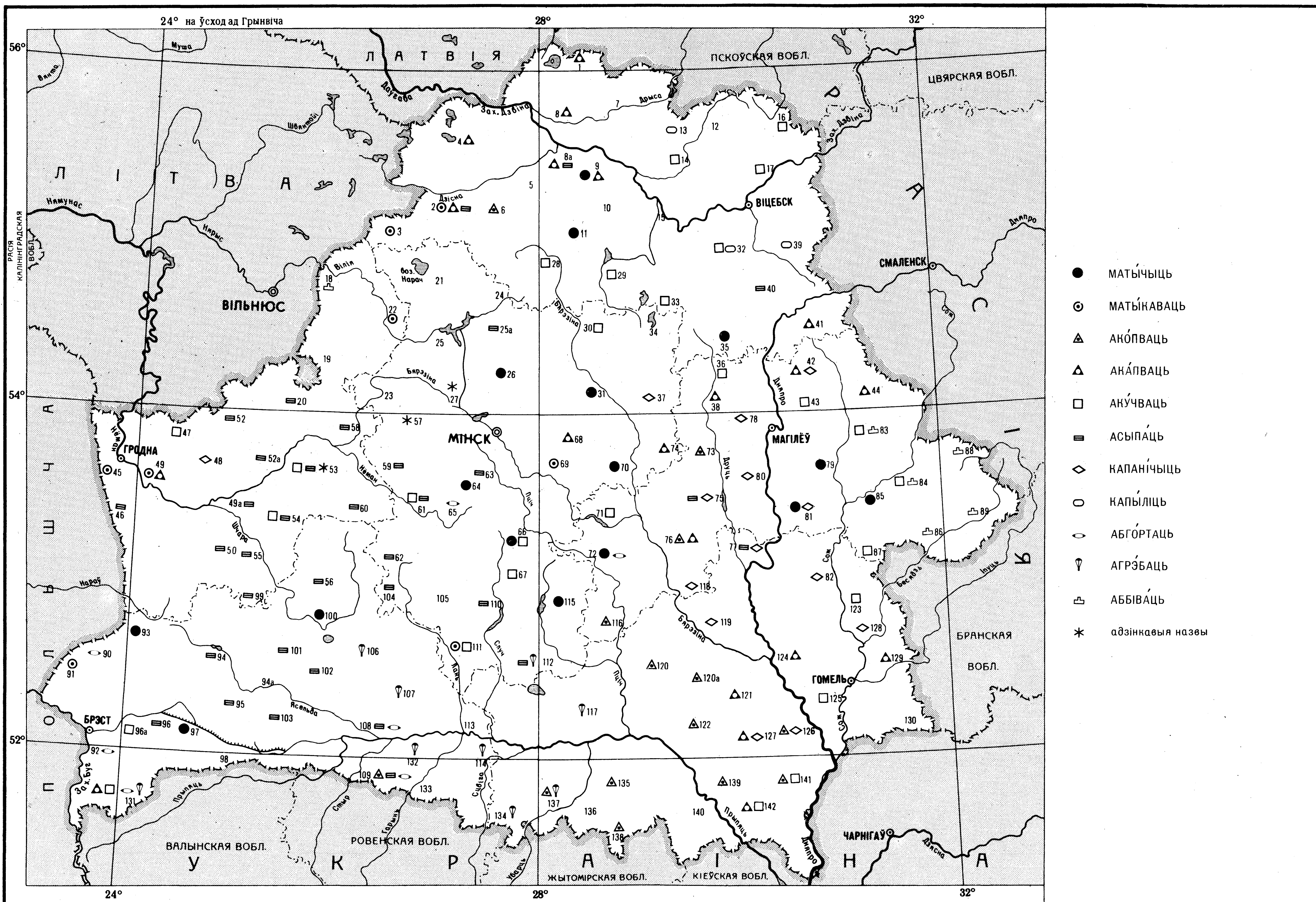
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
БРЭСТ
ГОМЕЛЬ
ЧАРНІГАЎ
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дзісна
Дрыса
Вілія
Нёман
Нямунас
Нярыс
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Зах. Буг
Бярэзіна
Днепр
Друць
Сож
Іпуць
Бесядзь
Лань
Случ
Пціч
Стыр
Гарынь
Убарць
Сцвіга
Дзясна
Воз. Нарач
САДЗІЦЬ
СЕЯЦЬ
КІДАЦЬ
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
АБГАНЯЦЬ
ГАНЯЦЬ
АББОРВАЦЬ
АКУЧВАЦЬ
АСЫПАЦЬ
ПЛУГАВАЦЬ
РАСПАХВАЦЬ
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
24°
28°
32°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
Дзвіна
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нёман
Нарач
Бярэзіна
Днепр
Друць
Сож
Іпуць
Беседзь
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Зах. Буг
Нараў
Случ
Птіч
Стыр
Гарынь
Убарць
Мяча
Швянтойі
Вянта
Нярыс
Нямунас
Дзясна
МАТЫ́ЧЫЦЬ
МАТЫ́КАВАЦЬ
АКО́ПВАЦЬ
АКА́ПВАЦЬ
АКУ́ЧВАЦЬ
АСЫПА́ЦЬ
КАПАНІ́ЧЫЦЬ
КАПЫЛІ́ЦЬ
АБГО́РТАЦЬ
АГРЭ́БАЦЬ
АББІВА́ЦЬ
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

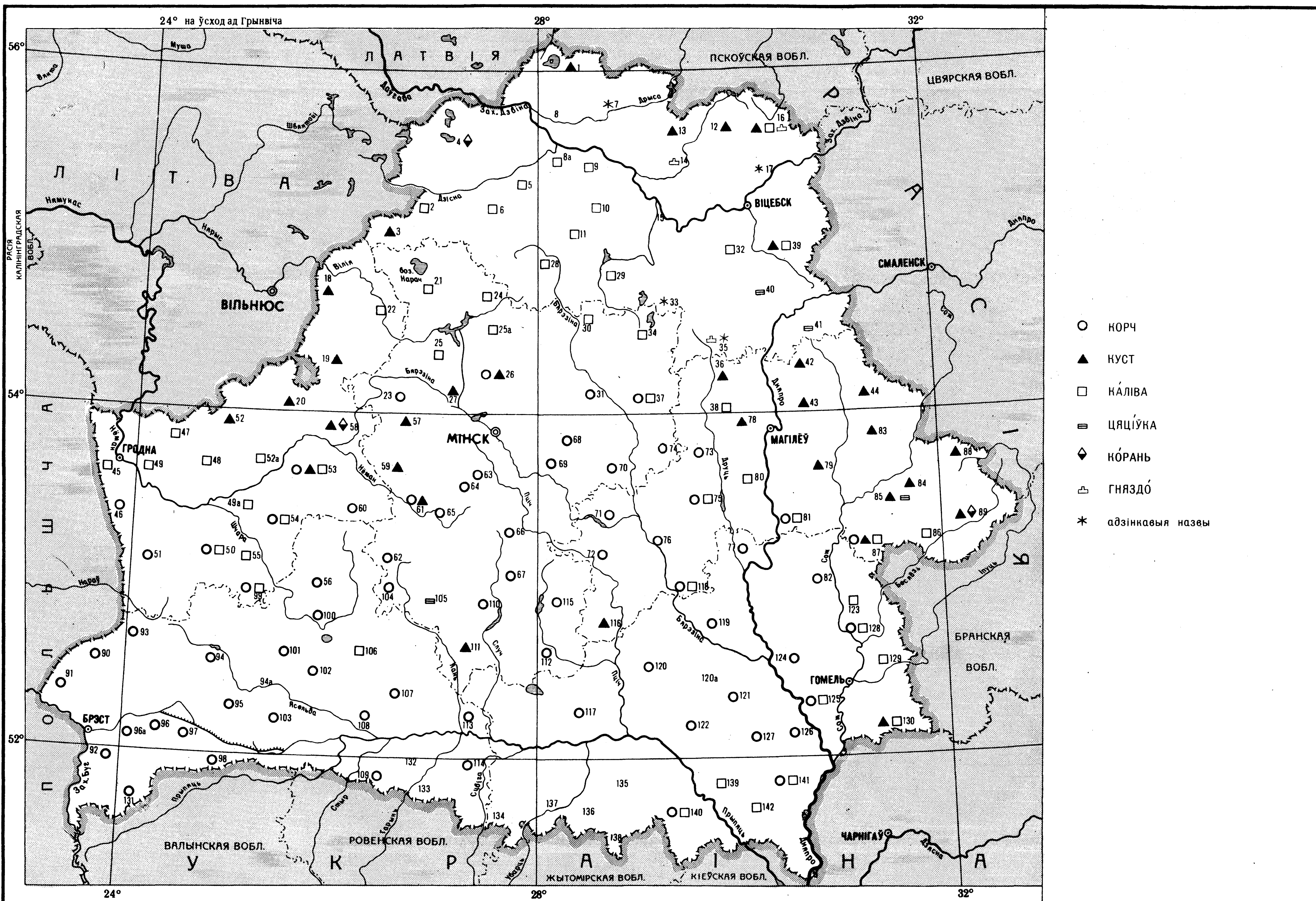
ПАПЯРОЧКА (пра баразну)

Карта № 220

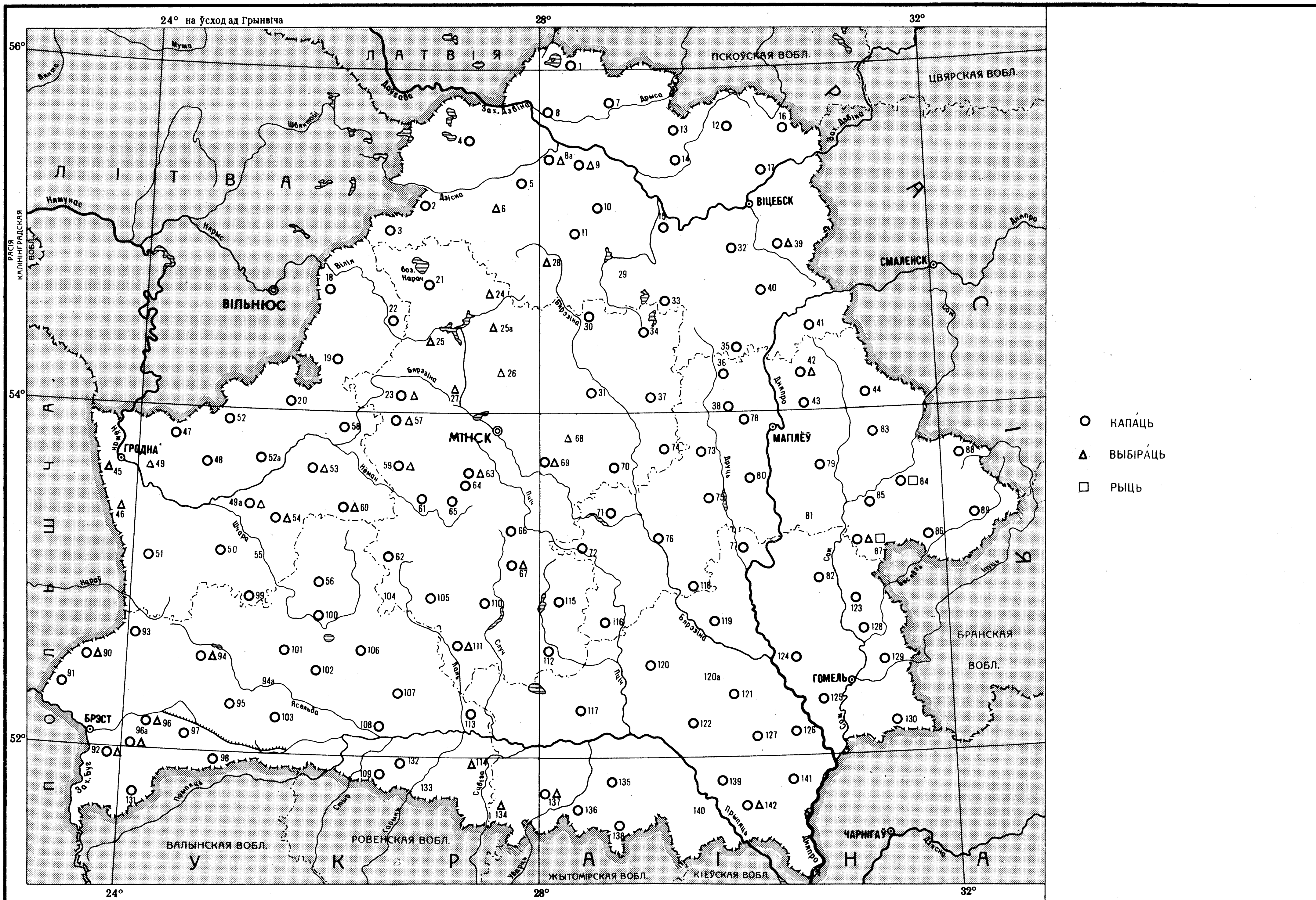
- ● ПАПЯРО́ЧКА
- ◒ ПАПЯРО́ЧНАЯ
- ⊖ ПАПЯРЭ́ЧКА
- ◓ ПАПЯРЭ́ЧНАЯ
- ПАПЯРЭ́ЧНІК
- ◉ УПЯРО́ЧКА
- УПЯРО́ЧНАЯ
- УПЕ́РАЧКА
- ⊕ ПЕ́РАК
- ⊙ адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
- ⊛ ПЕРАКАВА́Я
- △ АДО́РАК
- □ КА́НЧАР
- ПРЫ́ГАЛАВАЧ
- УГАЛО́ВАЧ
- ✳ адзінкавыя назвы

1:3 000 000

1:3 000 000

КАПА́ЦЬ
ВЫБІРА́ЦЬ
РЫЦЬ
1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча

28°

32°

56°

54°

52°

ЛАТВІЯ

ЛІТВА

РАСІЯ

ПОЛЬШЧА

УКРАІНА

РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.

ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.

ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.

БРАНСКАЯ ВОБЛ.

ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.

РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.

ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.

КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.

ВІЛЬНЮС

ВІЦЕБСК

СМАЛЕНСК

МІНСК

ГРОДНА

МАГІЛЁЎ

ГОМЕЛЬ

БРЭСТ

ЧАРНІГАЎ

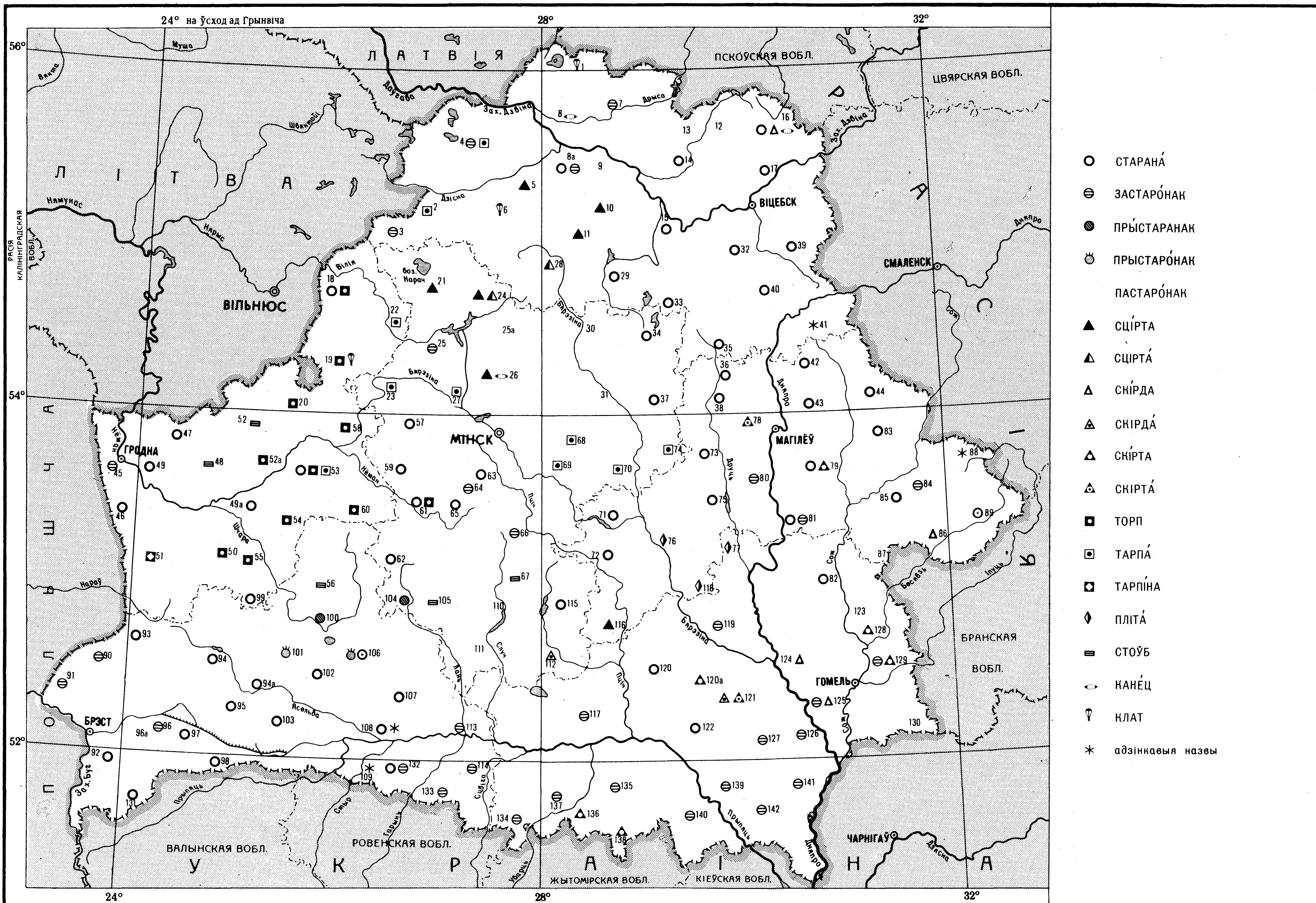
Муша, Вянта, Даўгава, Зах. Дзвіна, Дрыса, Шванточ, Нямунас, Нярыс, Вілія, Дзісна, боз. Нарач, Бярэзіна, Нёман, Шчара, Нарач, Зах. Буг, Прыпяць, Ясельда, Лань, Случ, Пціч, Друць, Дняпро, Сож, Беседзь, Іпуць, Стыр, Горынь, Убарць, Дзясна, Сцвіга

- БУЛЬБЯ́НІШЧА
- БУЛЬБО́ВІШЧА
- БУЛЬБО́УНІШЧА
- БУЛЬБЕ́НІШЧА
- БУ́ЛЬБІШЧА
- БУЛЬБЯ́НІСКА
- БУЛЬБО́ВІСКА
- БУЛЬБЯ́ННЕ
- БУЛЬБОЎНІК
- адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
- КАРТАПЛЯ́НІШЧА
- КАРТАПЛЯ́НІСКА
- КАРТО́ПЛІСКА
- КАРТО́ПЛІШЧА
- КАРТАПЛЕ́ННЕ
- адзінкавыя назвы

- ⊙ КАПЕ́Ц
- ● СКАПЕ́Ц
- △ БУРТ
- ◇ АКО́П
- ⬭ СТОГ
- ✳ адзінкавыя назвы

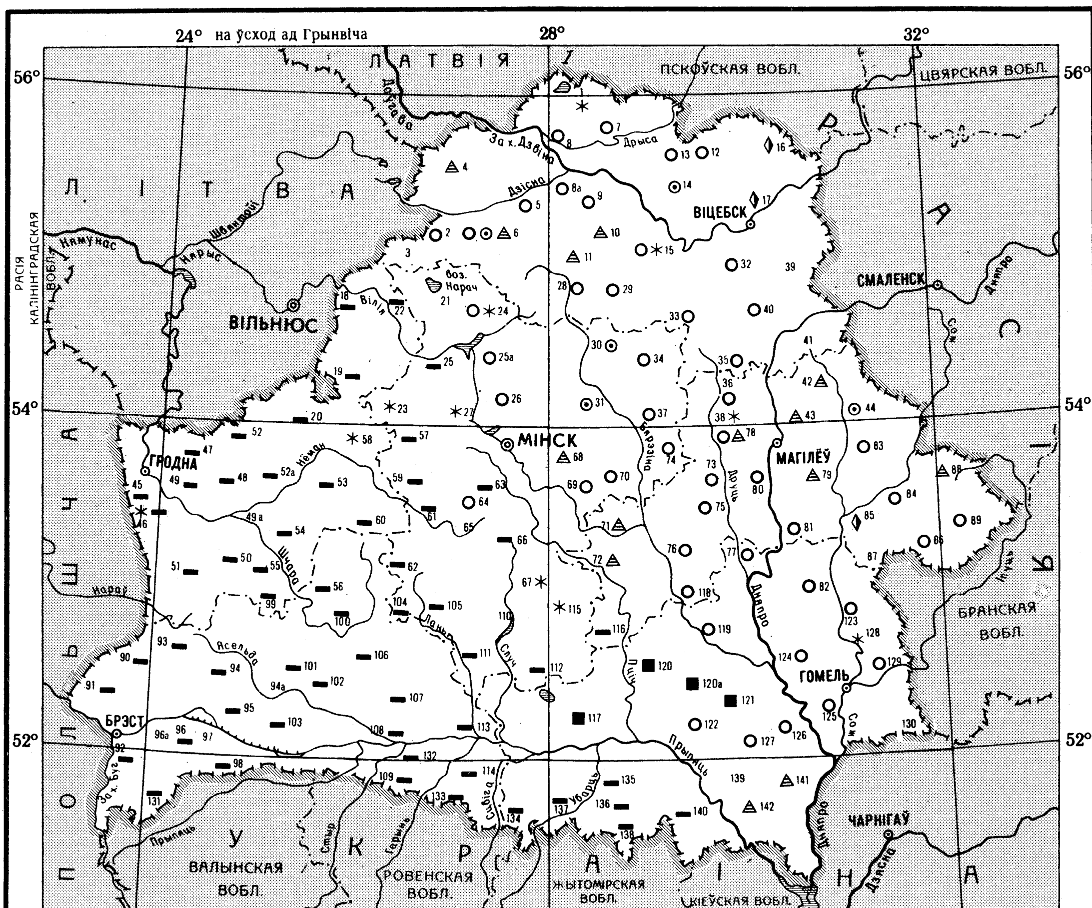

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
Зах. Дзвіна
Даўгава
Дзісна
Вілія
Нёман
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Шчара
Ясельда
Случ
Пціч
Друць
Іпуць
Бесядзь
Зах. Буг
Гарынь
Стыр
Убарць
Дзясна
Нарач
Мушэ
Нямунас
Нярыс
Швянтоі
Віента
Драса
Нараў
Ланя
Свіслач
Воз. Нарач
СТАРАНА́
ЗАСТАРО́НАК
ПРЫ́СТАРАНАК
ПРЫСТАРО́НАК
ПАСТАРО́НАК
СЦІ́РТА
СЦІРТА́
СКІ́РДА
СКІРДА́
СКІ́РТА
СКІРТА́
ТОРП
ТАРПА́
ТАРПІ́НА
ПЛІТА́
СТОЎБ
КАНЕ́Ц
КЛАТ
адзінкавыя назвы

1: 3 000 000

ЖЭРДКІ Ў ЁЎНІ

Карта №226

ЦАПКІ

ЦАПЫ

ЖЭРДКІ

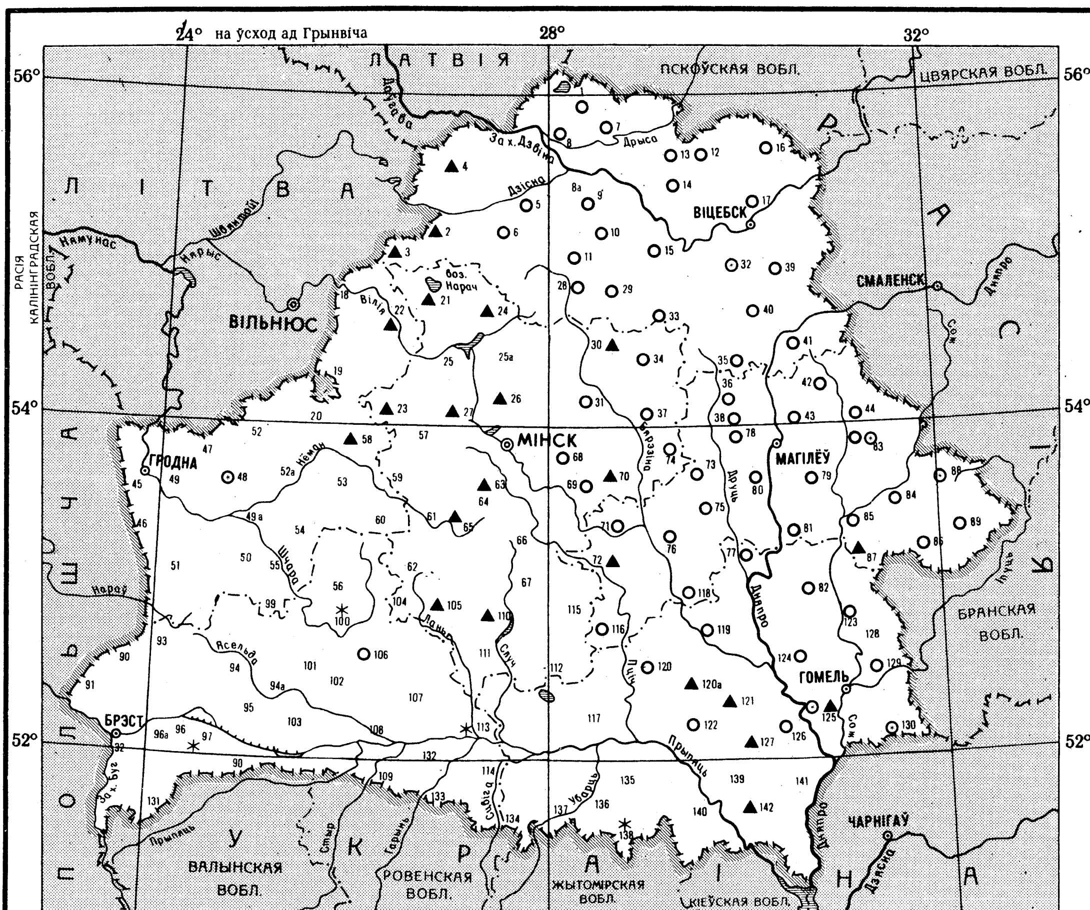
РОЛКІ

КАЛАСНІКІ

адзінкавыя назвы

спецыяльны будынак для сушкі снапоў адсутнічае

1:5 000 000

НАСАДЗІЦЬ

адзінкавыя варыянты ад таго ж кораня

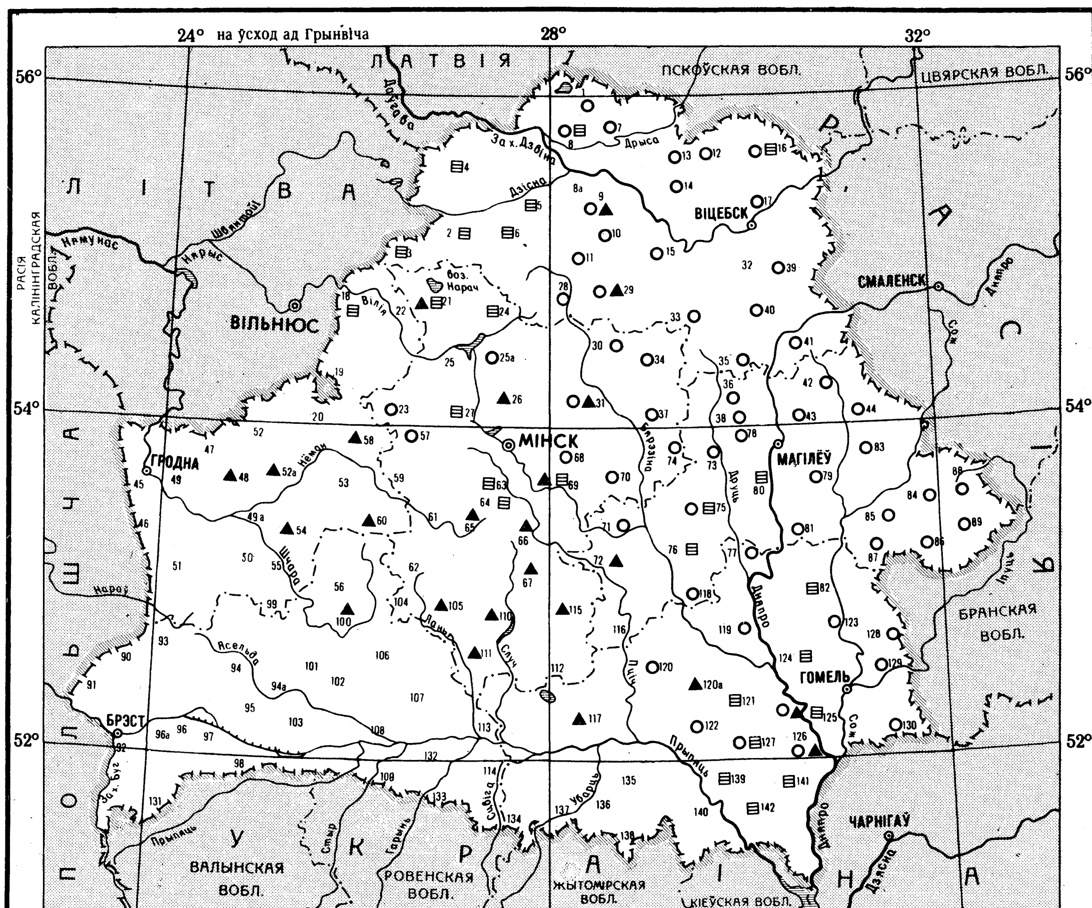
НАСТАВІЦЬ

адзінкавыя назвы

1:5 000 000

ПАЛІЦЬ У ЁЎНІ, У АСЕЦІ

Карта №228

ТАПІЦЬ

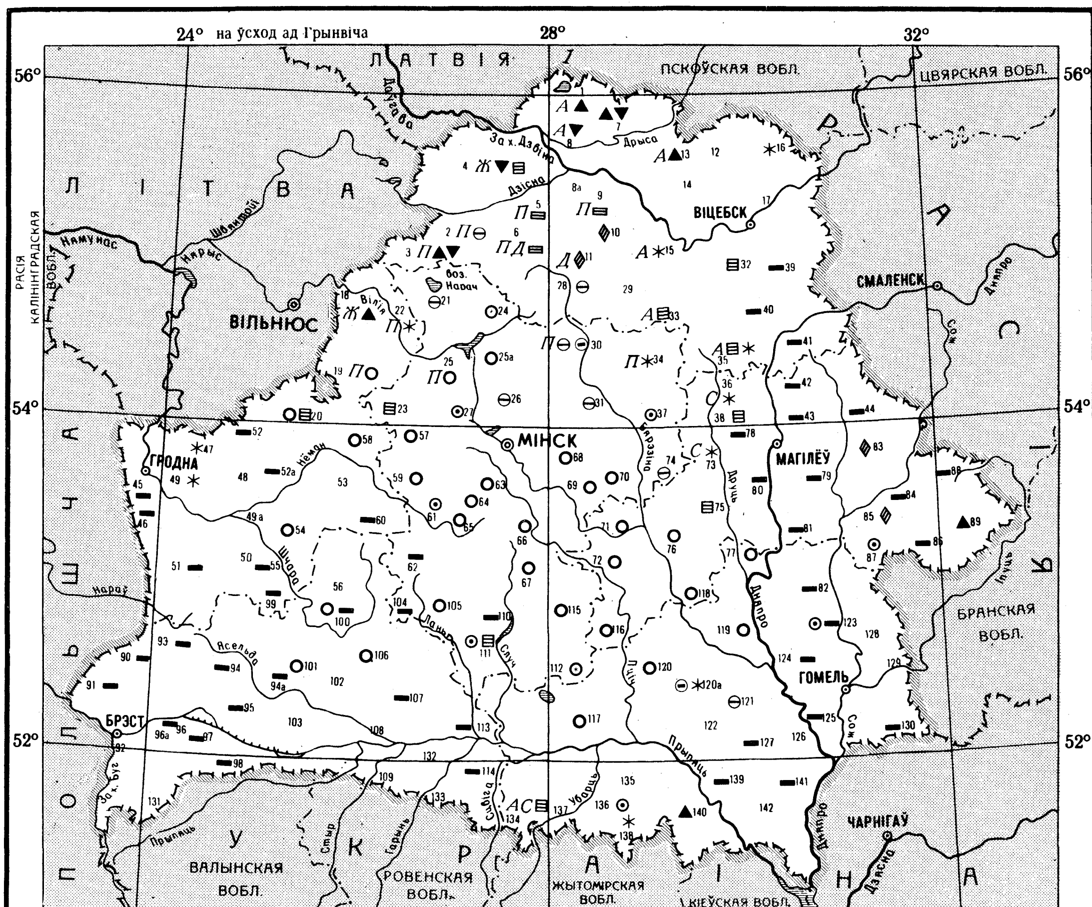
ПАЛІЦЬ

ЦЕПЛІЦЬ

1:5 000 000

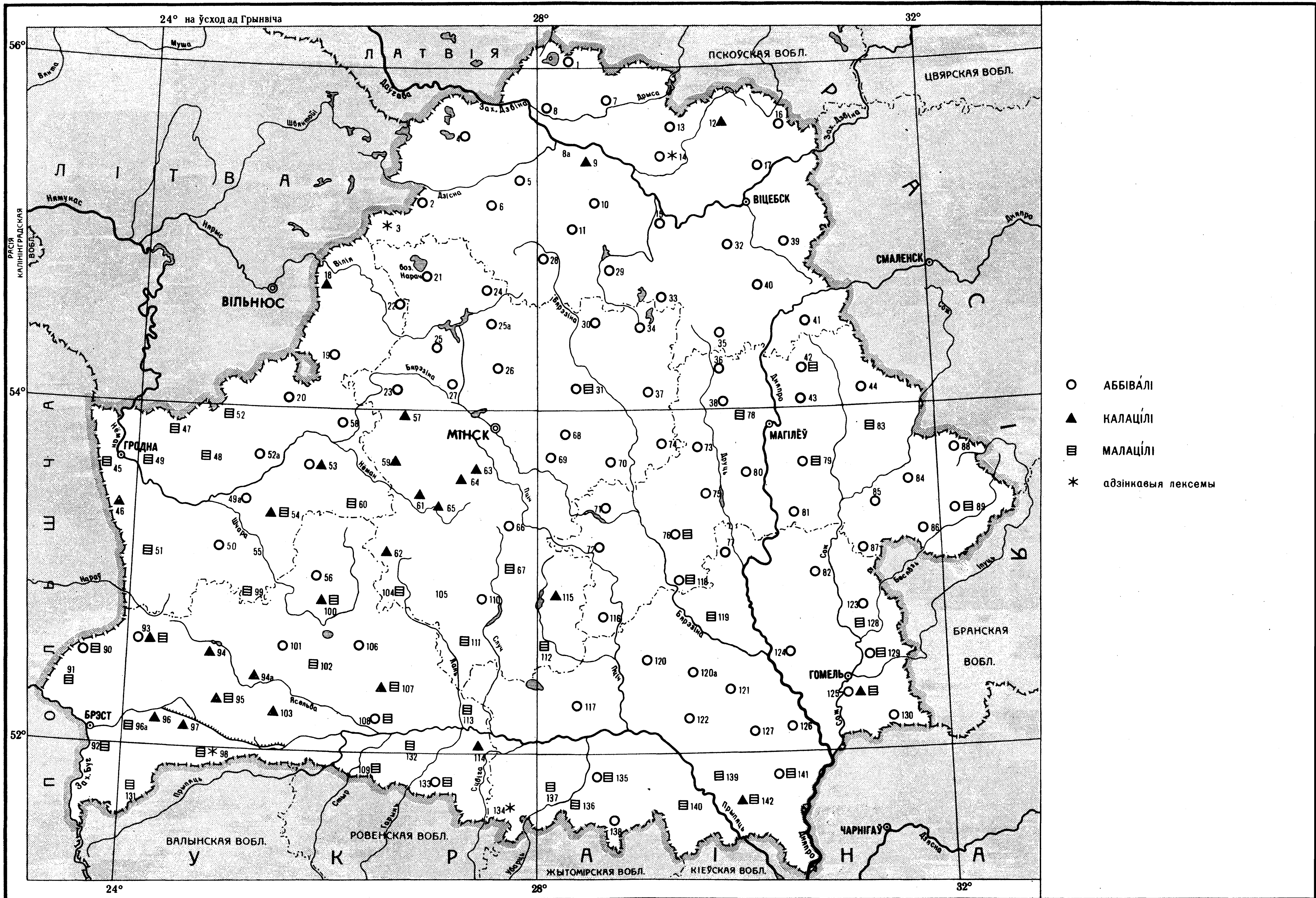
АЗЯРОДЗІЦЬ

Карта №229

- АЗЯ́РЭДЗІЦЬ
- АЗЯРО́ДЗІЦЬ
- ЗЯРЭ́ДЗІЦЬ
- ЗЯРО́ДЗІЦЬ
- адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
- КЛА́СЦІ
- ЗЛАЖЫ́ЦЬ
- ВЕ́ШАЦЬ
- НАСАДЗІ́ЦЬ
- НАДЗЯВА́ЦЬ
- адзінкавыя лексемы (*А,Д,Ж,П,С*–гл.каментарыі)
- адсутнасць азярода

1:5 000 000

1:3 000 000

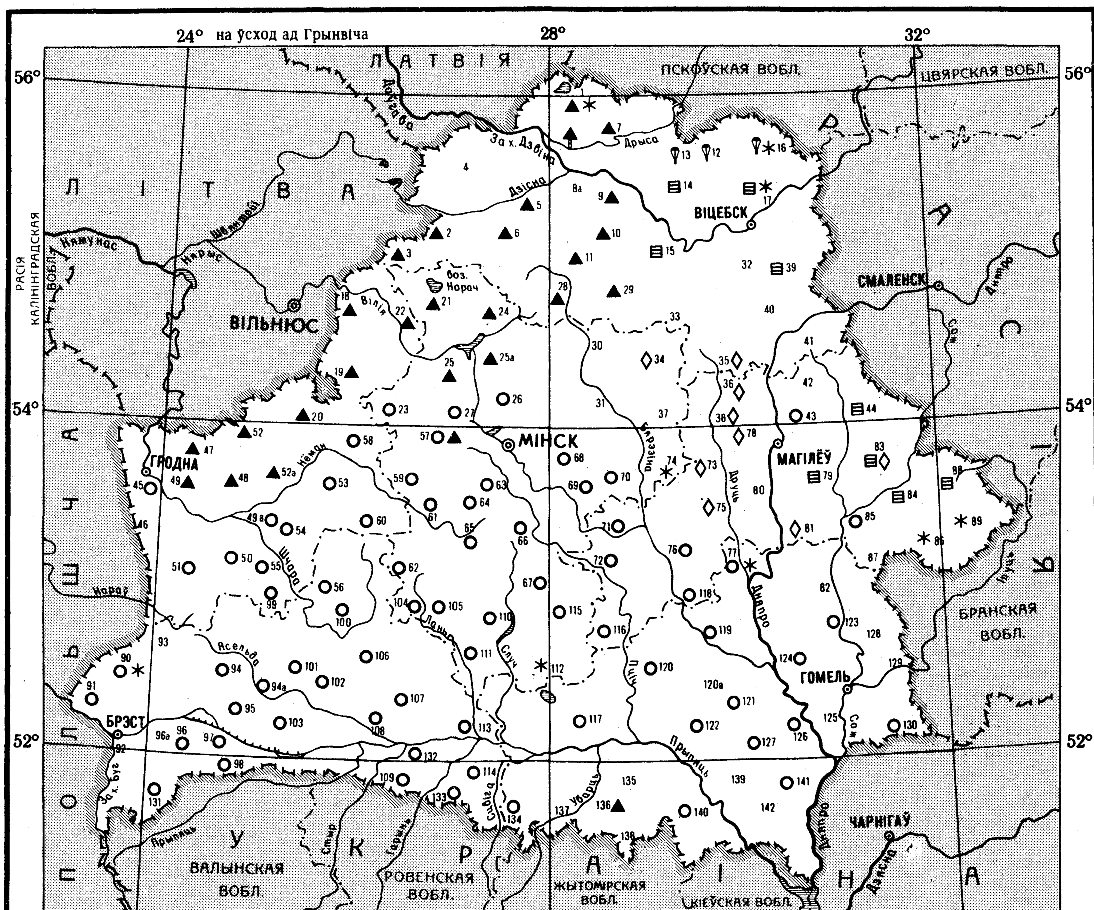
АЧЫШЧАЦЬ АБМАЛОЧАНАЕ ЗЕРНЕ МЯТЛОЙ

Карта № 231

- ○ ЗМЯТА́ЦЬ
- ◉ ВЫМЯТА́ЦЬ
- ⊖ АБМЯТА́ЦЬ
- ⊙ адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
- ▲ СЦІРА́ЦЬ
- ▲ НАЦІРА́ЦЬ
- ■ СЧЫНЯ́ЦЬ
- ◘ ВЫЧЫНЯ́ЦЬ
- ◇ ЗГАНЯ́ЦЬ
- ◈ АБГАНЯ́ЦЬ
- ✳ адзінкавыя назвы

КАЛАСАВАЦЬ ЯЧМЕНЬ

○ КАЛАСАВА́ЦЬ

▲ ПО́ЙСАВАЦЬ

▤ ПУ́КАЦЬ

◇ АПІХА́ЦЬ

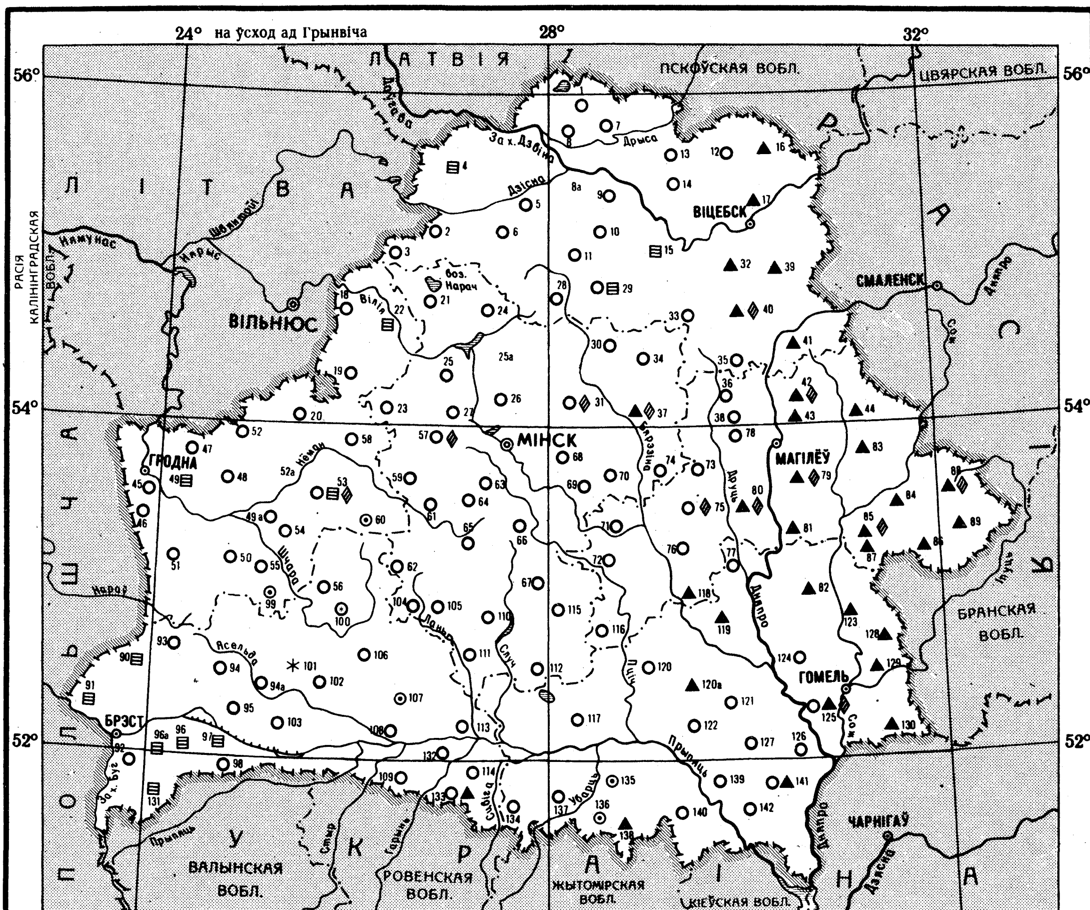
♀ ПА МЯ́КІШУ

✳ адзінкавыя назвы

1:5 000 000

РУЧНАЯ ВЕЯЛКА

Карта №233

ВЕ́ЯЛКА

ВЕ́ЯНКА

ВЕ́ЯШКА

ЛАПА́ТКА

ШУ́ФАЛЬ

САВО́К

ЛАТО́К

1:5 000 000

АДНО ЗЕРНЕ

24° на ўсход ад Грынвіча — 28° — 32°

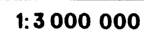
56° — 54° — 52°

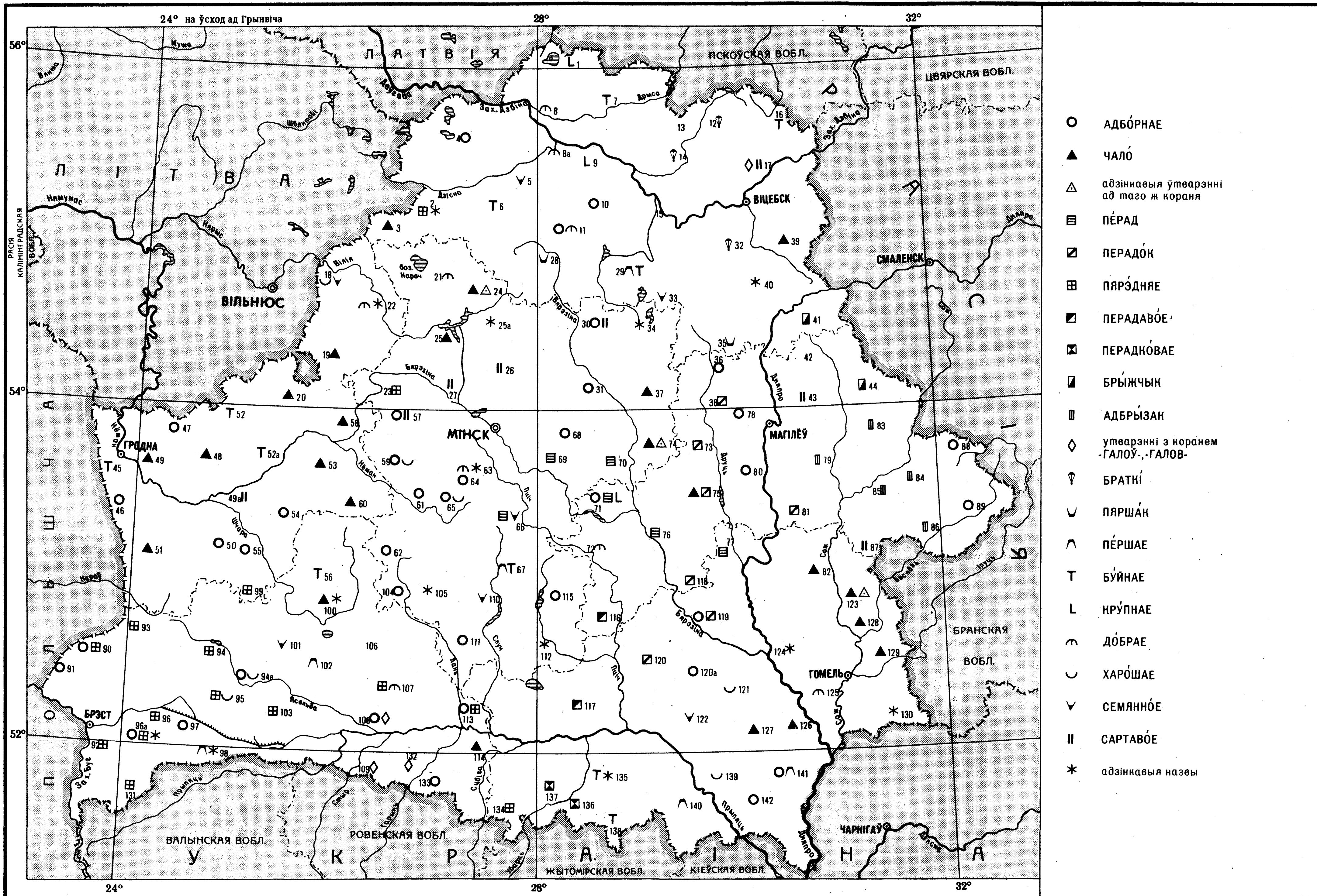
ЛАТВІЯ — ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ. — ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ. — ЛІТВА — РАСІЯ — РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ. — ВІЛЬНЮС — ВІЦЕБСК — СМАЛЕНСК — ГРОДНА — МІНСК — МАГІЛЁЎ — ПОЛЬШЧА — БРЭСТ — ГОМЕЛЬ — БРАНСКАЯ ВОБЛ. — ЧАРНІГАЎ — ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ. — РОВЕНСКАЯ ВОБЛ. — ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ. — КІЕЎСКАЯ ВОБЛ. — УКРАІНА

Рэкі: Вента, Муша, Даўгава, Зах. Дзвіна, Дрыса, Швянтойі, Нямунас, Нярыс, Дзісна, Вілія, воз. Нарач, Бярэзіна, Нёман, Шчара, Нараў, Зах. Буг, Прыпяць, Ясельда, Лань, Случ, Пціч, Друць, Дняпро, Сож, Бесядзь, Іпуць, Дзясна, Стыр, Горынь, Убарць

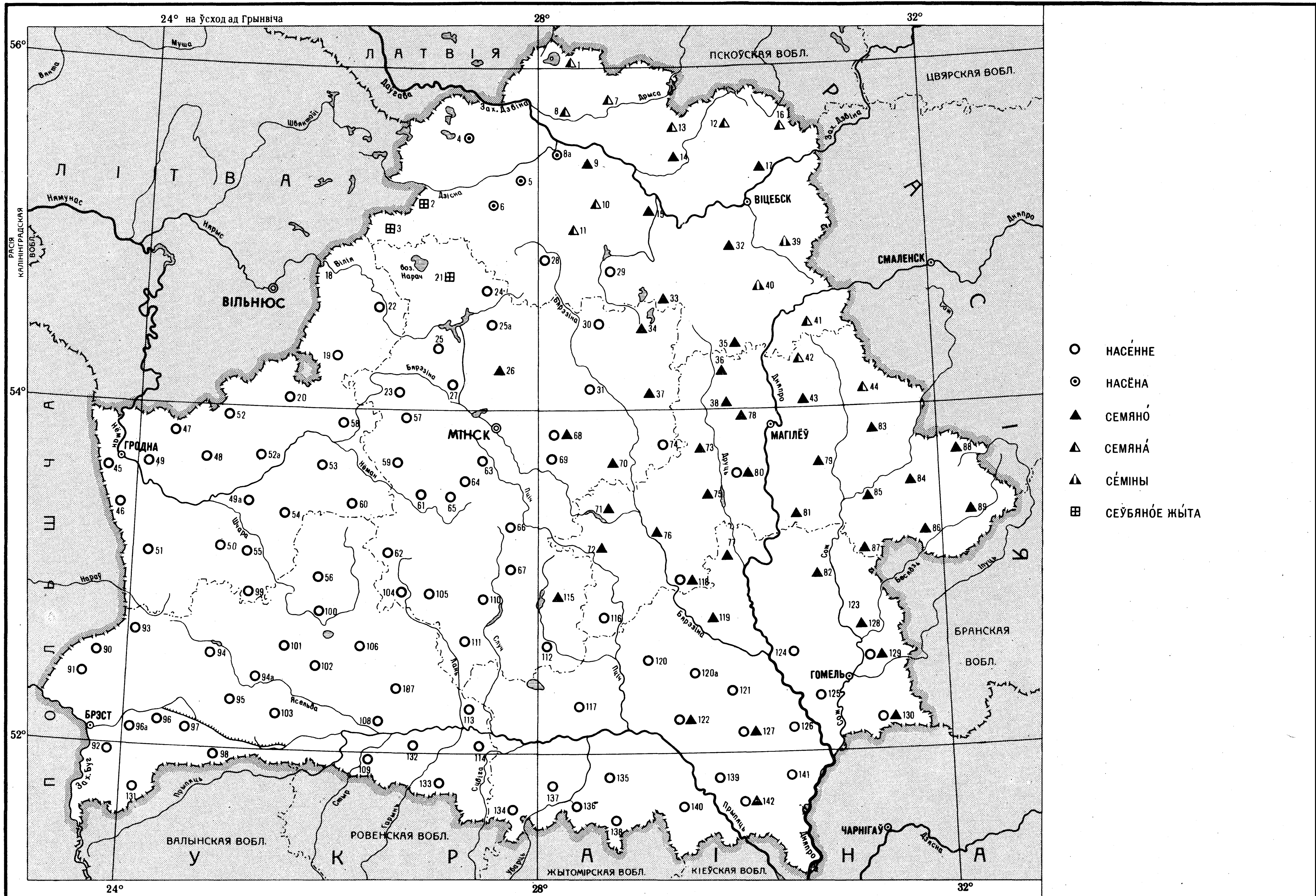
Умоўныя знакі:

- ЗЯРНО́
- ЗЯРНЁ
- ЗЯРНЯ́
- ЗЯРНЮ́К
- ЗЕ́РНЕ
- ЗЕ́РНІТА
- ЗЯРЁНУШКА
- БУ́БКА

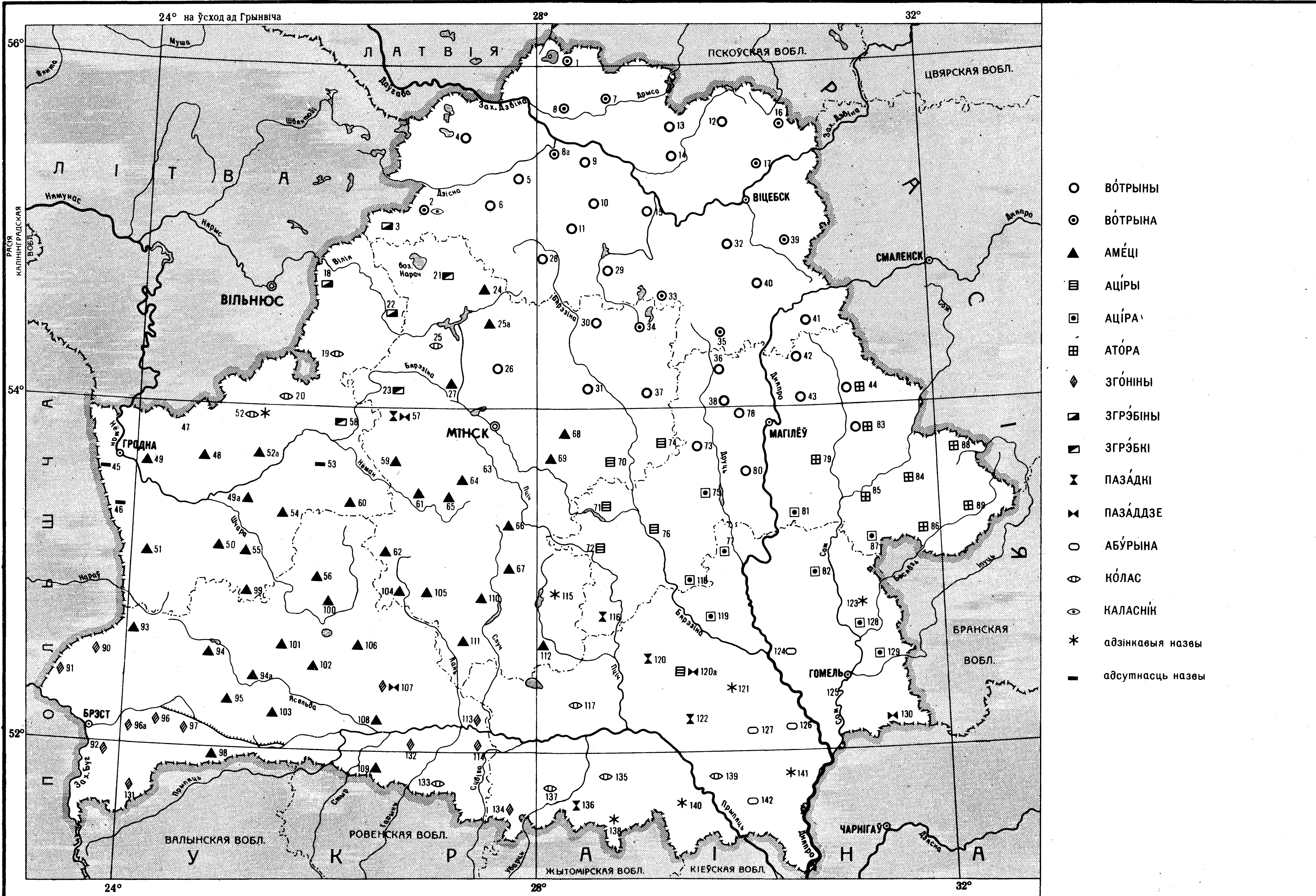

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
Воз. Нарач
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Дзісна
Вілія
Нёман
Нямунас
Бярэзіна
Днепр
Сож
Друць
Прыпяць
Пціч
Случ
Шчара
Ясельда
Зах. Буг
Дзясна
Іпуць
Бесядзь
АДБОРНАЕ
ЧАЛО
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
ПЕРАД
ПЕРАДОК
ПЯРЭДНЯЕ
ПЕРАДАВОЕ
ПЕРАДКОВАЕ
БРЫЖЧЫК
АДБРЫЗАК
утварэнні з коранем -ГАЛОЎ-, -ГАЛОВ-
БРАТКІ
ПЯРШАК
ПЕРШАЕ
БУЙНАЕ
КРУПНАЕ
ДОБРАЕ
ХАРОШАЕ
СЕМЯННОЕ
САРТАВОЕ
адзінкавыя назвы

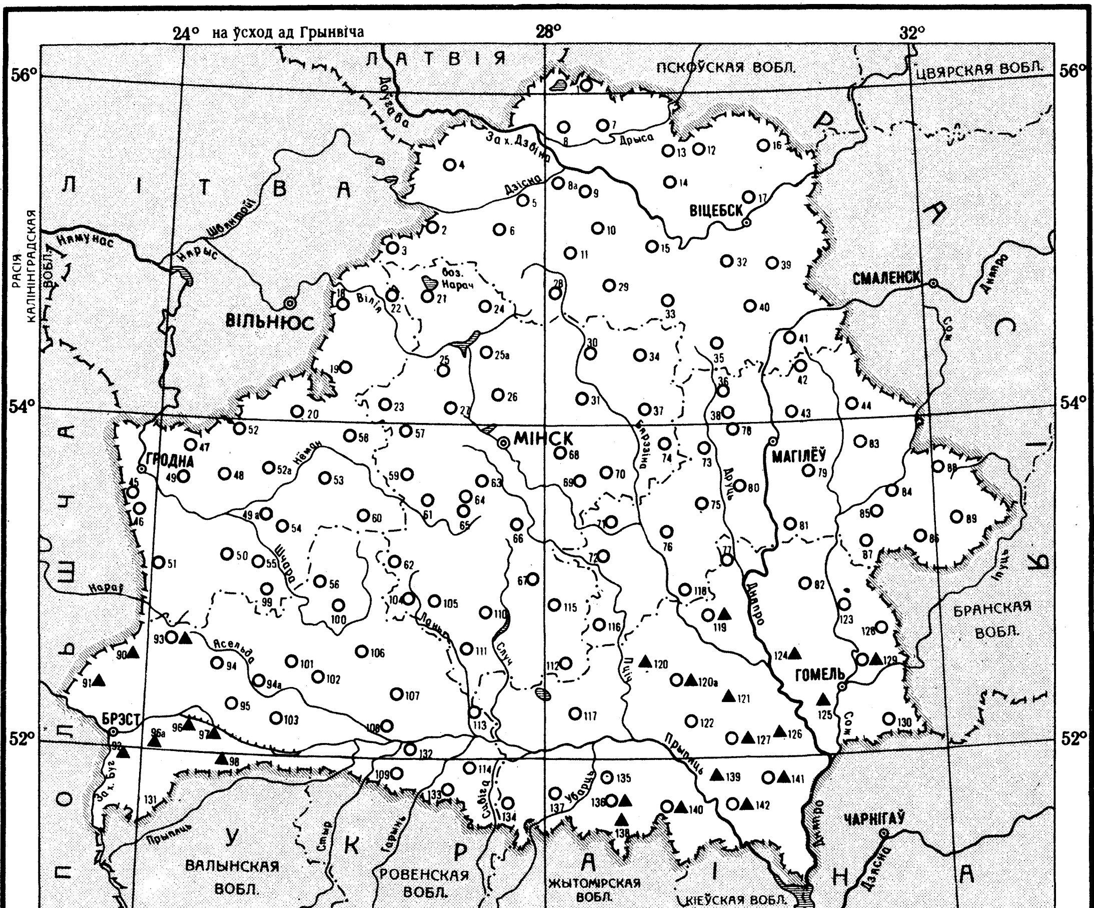
1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
Дзвіна
Нёман
Дняпро
Бярэзіна
Прыпяць
Сож
Вілія
Воз. Нарач
Зах. Буг
Ясельда
Случ
Пціч
Шчара
Друць
Дзясна
Іпуць
НАСЕННЕ
НАСЁНА
СЕМЯНО
СЕМЯНА
СЕМІНЫ
СЕЎБЯНОЕ ЖЫТА

1:3 000 000

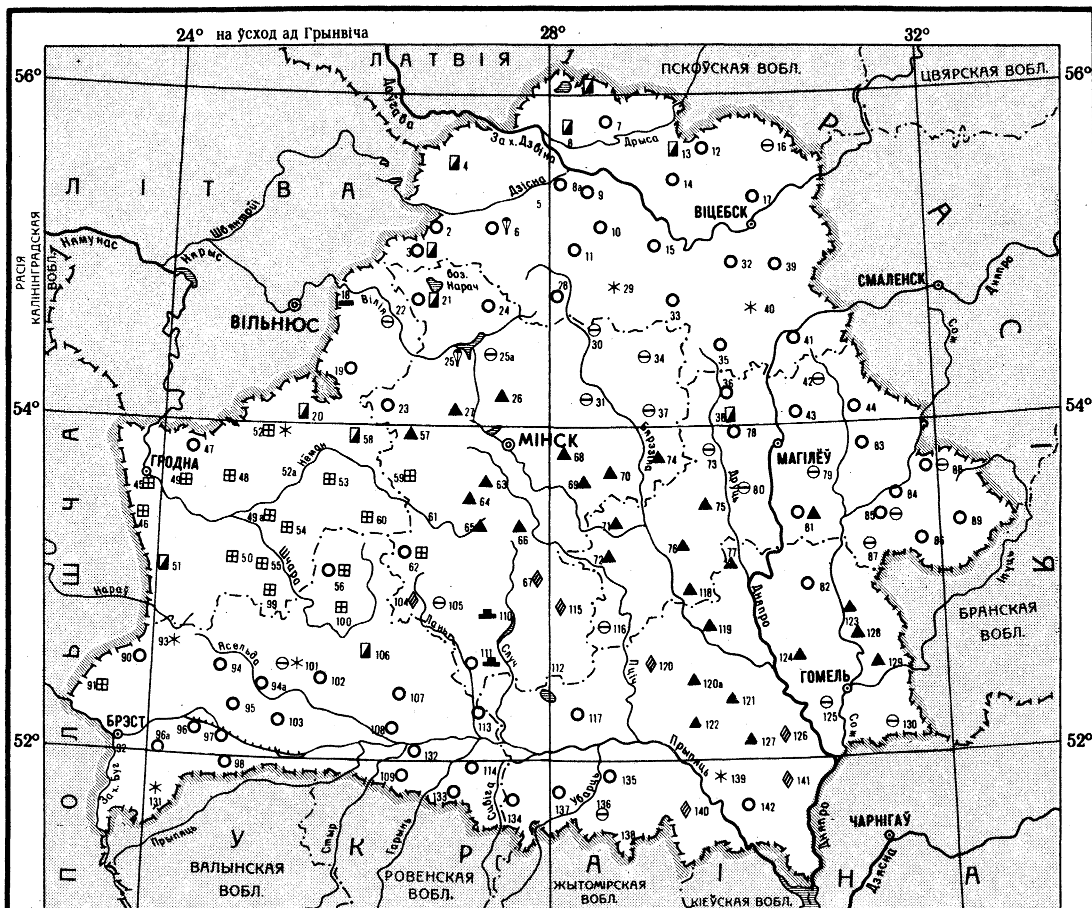

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
ВО́ТРЫНЫ
ВО́ТРЫНА
АМЕ́ЦІ
АЦІ́РЫ
АЦІ́РА
АТО́РА
ЗГО́НІНЫ
ЗГРЭ́БІНЫ
ЗГРЭ́БКІ
ПАЗА́ДКІ
ПАЗА́ДДЗЕ
АБУ́РЫНА
КО́ЛАС
КАЛАСНІ́К
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ЧАРНІГАЎ
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
воз. Нарач
За х. Дзвіна
Дзісна
Дрыса
Вілія
Нёман
Нямунас
Нарач
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Дняпро
Сож
Бярэзіна
Друць
Пціч
Случ
Убарць
Гарынь
Стыр
За х. Буг
Нараў
Іпуць
Дзясна

МЯКІНА
ПАЛОВА

1:5 000 000

ЗЕ́ЛЛЕ

ПУСТАЗЕ́ЛЛЕ

ЗЯЛО́

ПАСЛЕ́Д

БУЗА́

ПАЗА́ДДЗЕ

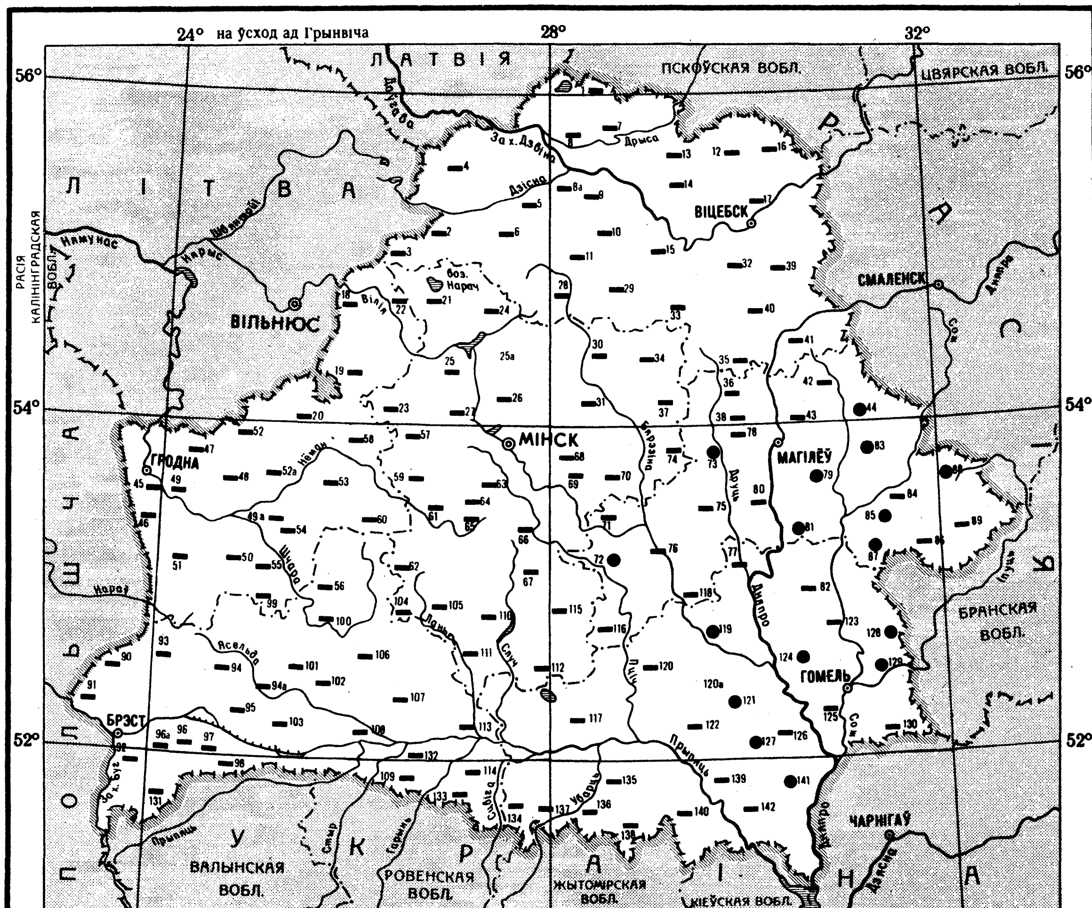
ШУ́МА

СУ́ШПІЦА

адзінкавыя назвы

адсутнасць назвы

1:5 000 000

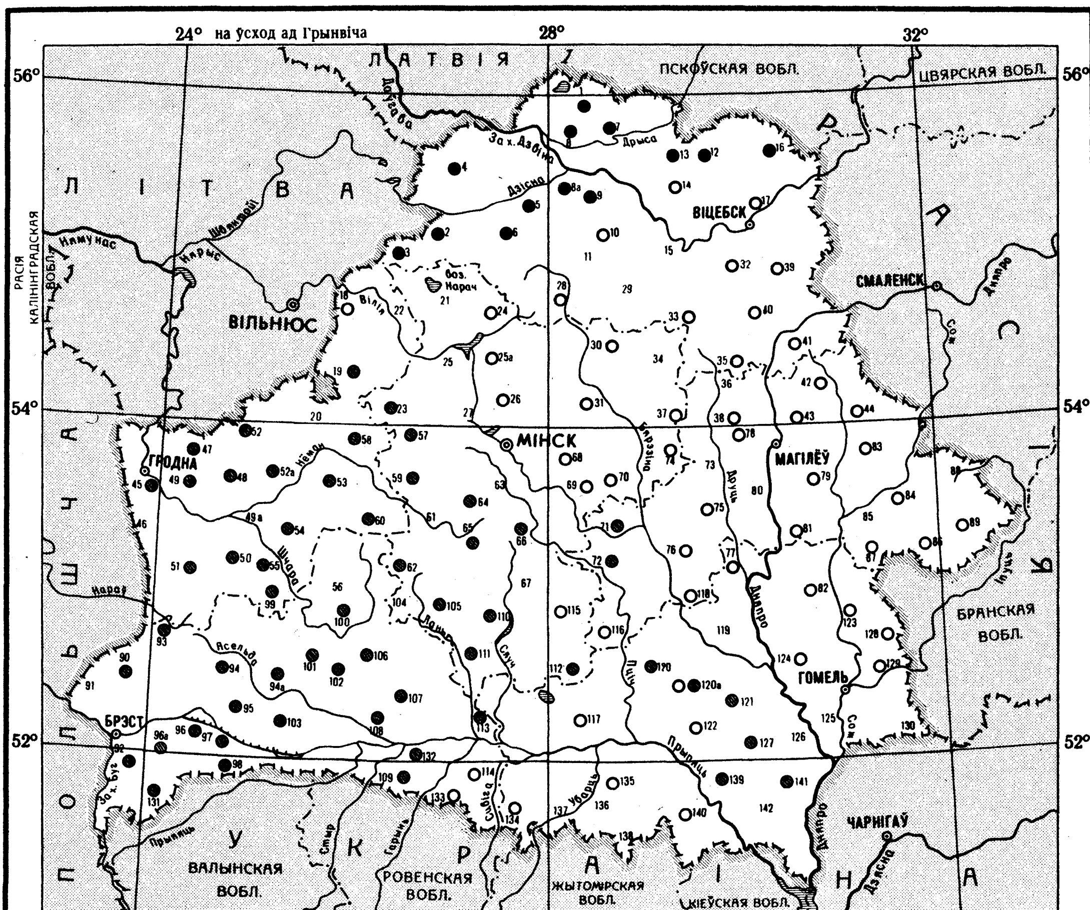
● СУБАР

▬ адсутнасць слова

1:5 000 000

ПАЛАЦЬ ЗЕРНЕ, КРУПЫ

Карта №241

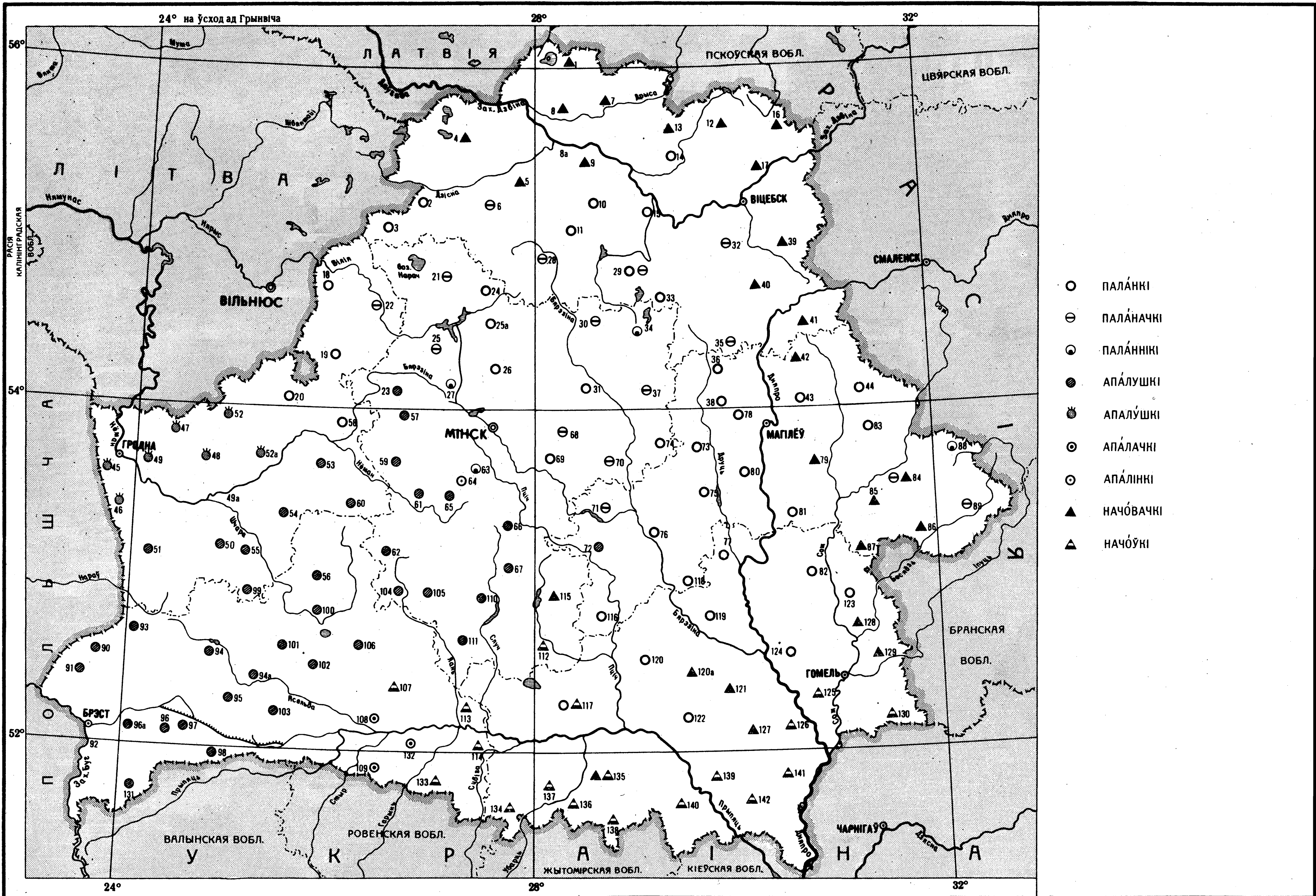

○ ПАЛА́ЦЬ

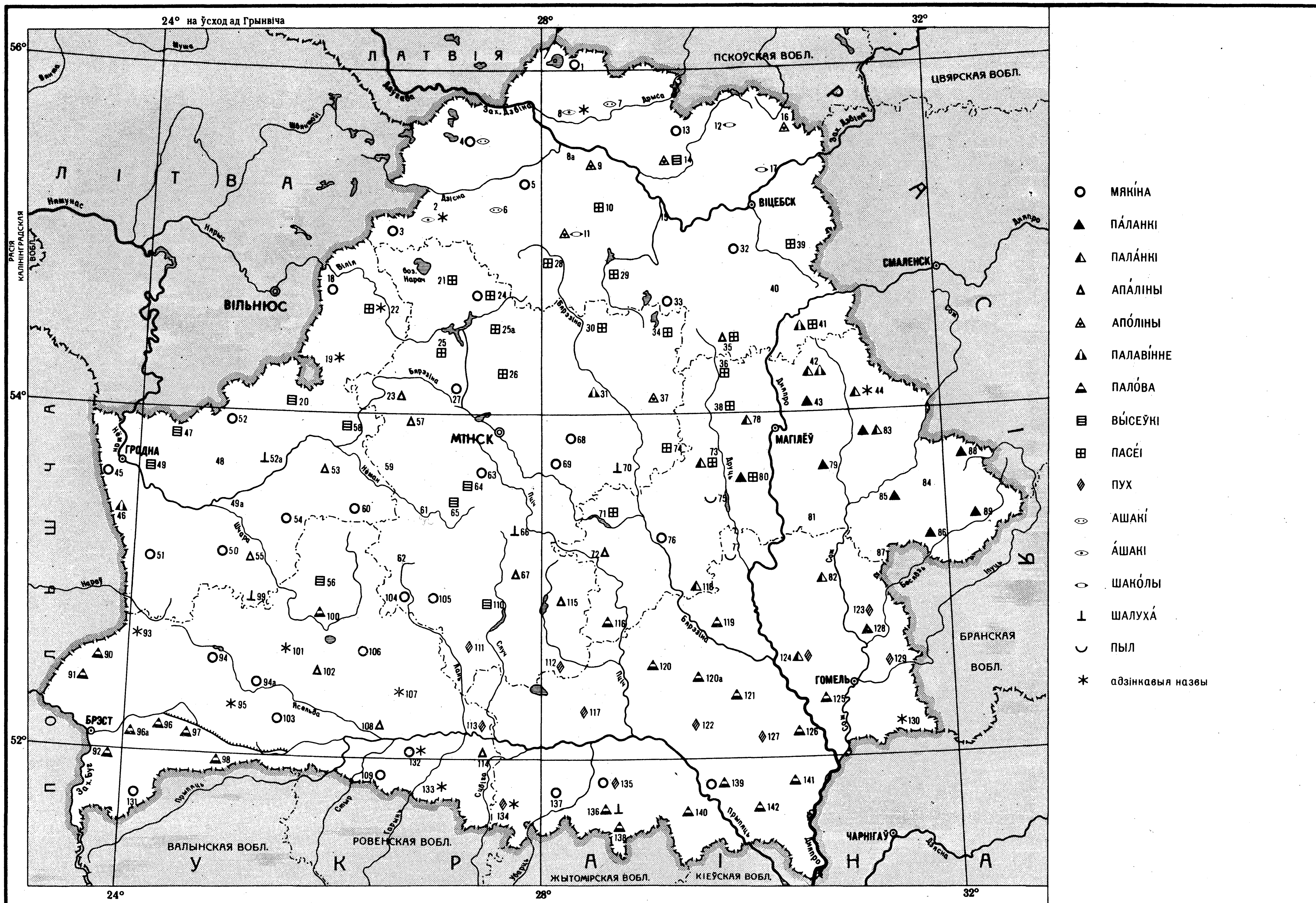
● АПАЛА́ЦЬ

● ПАЛО́ЦЬ

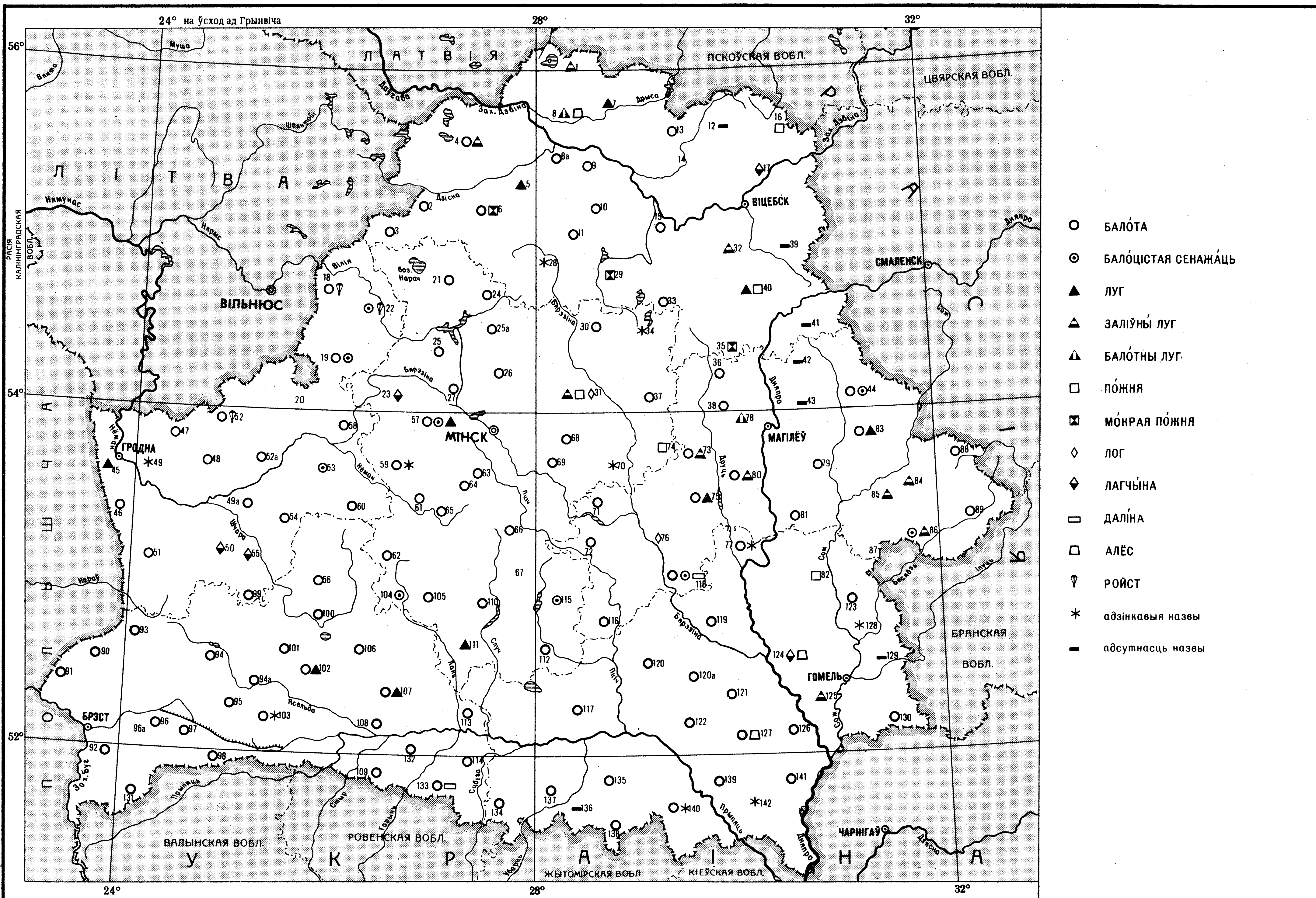
1:5 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПАЛА́НКІ
ПАЛА́НАЧКІ
ПАЛА́ННІКІ
АПА́ЛУШКІ
АПАЛУ́ШКІ
АПА́ЛАЧКІ
АПА́ЛІНКІ
НАЧО́ВАЧКІ
НАЧО́ЎКІ

1:3 000 000

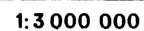

МЯКІНА
ПА́ЛАНКІ
ПАЛА́НКІ
АПА́ЛІНЫ
АПО́ЛІНЫ
ПАЛАВІ́ННЕ
ПАЛО́ВА
ВЫ́СЕЎКІ
ПАСЕ́І
ПУХ
АШАКІ́
А́ШАКІ
ШАКО́ЛЫ
ШАЛУХА́
ПЫЛ
адзінкавыя назвы
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
ВІЛЬНЮС
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

БАЛО́ТА
БАЛО́ЦІСТАЯ СЕНАЖА́ЦЬ
ЛУГ
ЗАЛІЎНЫ́ ЛУГ
БАЛО́ТНЫ ЛУГ
ПО́ЖНЯ
МО́КРАЯ ПО́ЖНЯ
ЛОГ
ЛАГЧЫ́НА
ДАЛІ́НА
АЛЁС
РОЙСТ
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

- ◎ по́жня
- ▲ сенажа́ць
- ◪ сенако́с
- ◈ пако́с
- ▭ луг
- ▬ бало́та
- ▤ ло́нка
- ∧ асе́ліца
- ◡ по́плаў
- ✳ адзінкавыя назвы

СУХАДОЛЬНЫЯ СЕНАЖАЦІ

Карта № 246

24° на ўсход ад Грынвіча 28° 32°

56° 54° 52°

ЛАТВІЯ ЛІТВА РАСІЯ УКРАІНА ПОЛЬШЧА

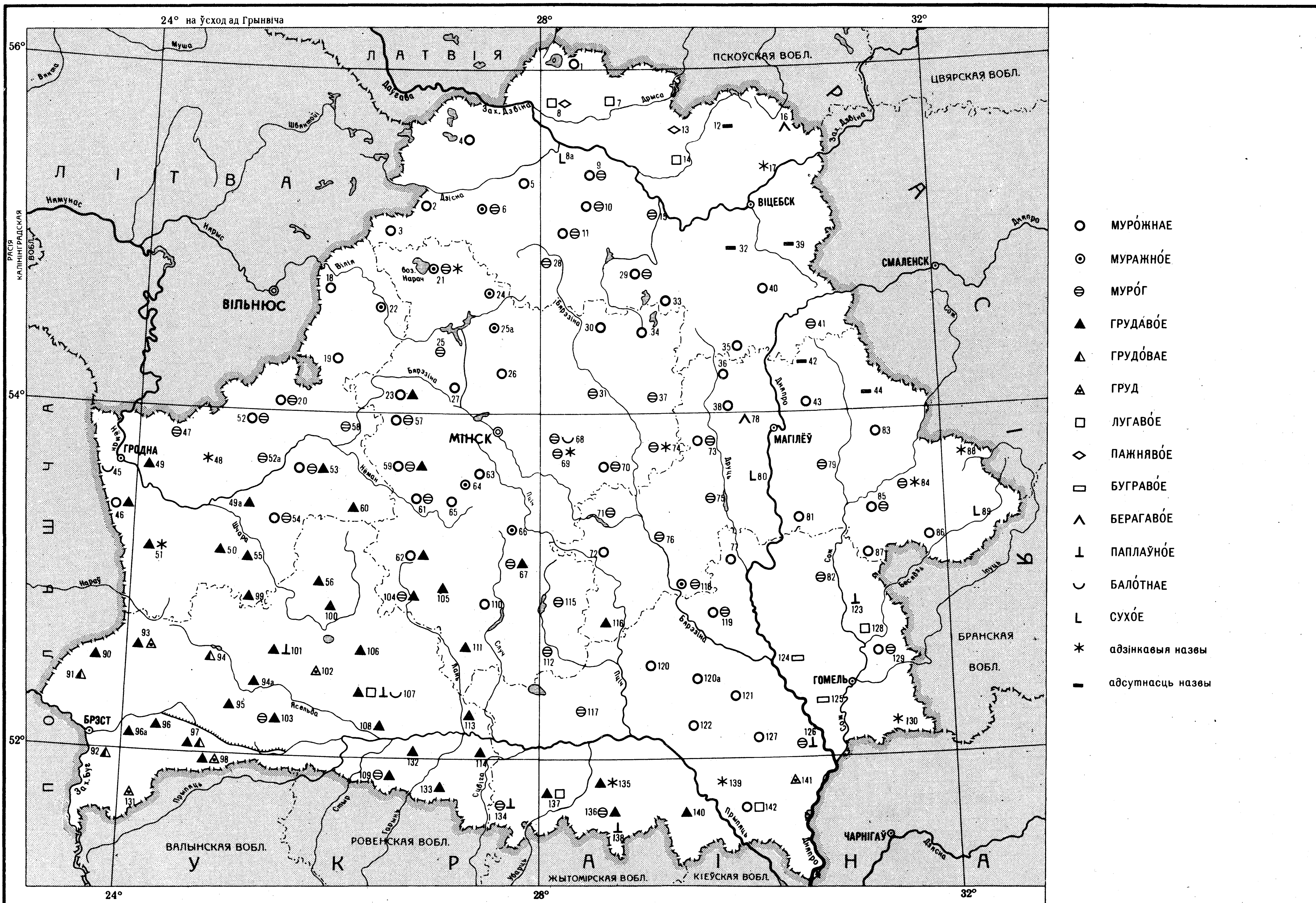
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ. ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ. СМАЛЕНСК БРАНСКАЯ ВОБЛ. ЧАРНІГАЎ ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ. КІЕЎСКАЯ ВОБЛ. РОВЕНСКАЯ ВОБЛ. ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ. РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.

ВІЛЬНЮС ВІЦЕБСК МІНСК ГРОДНА МАГІЛЁЎ ГОМЕЛЬ БРЭСТ

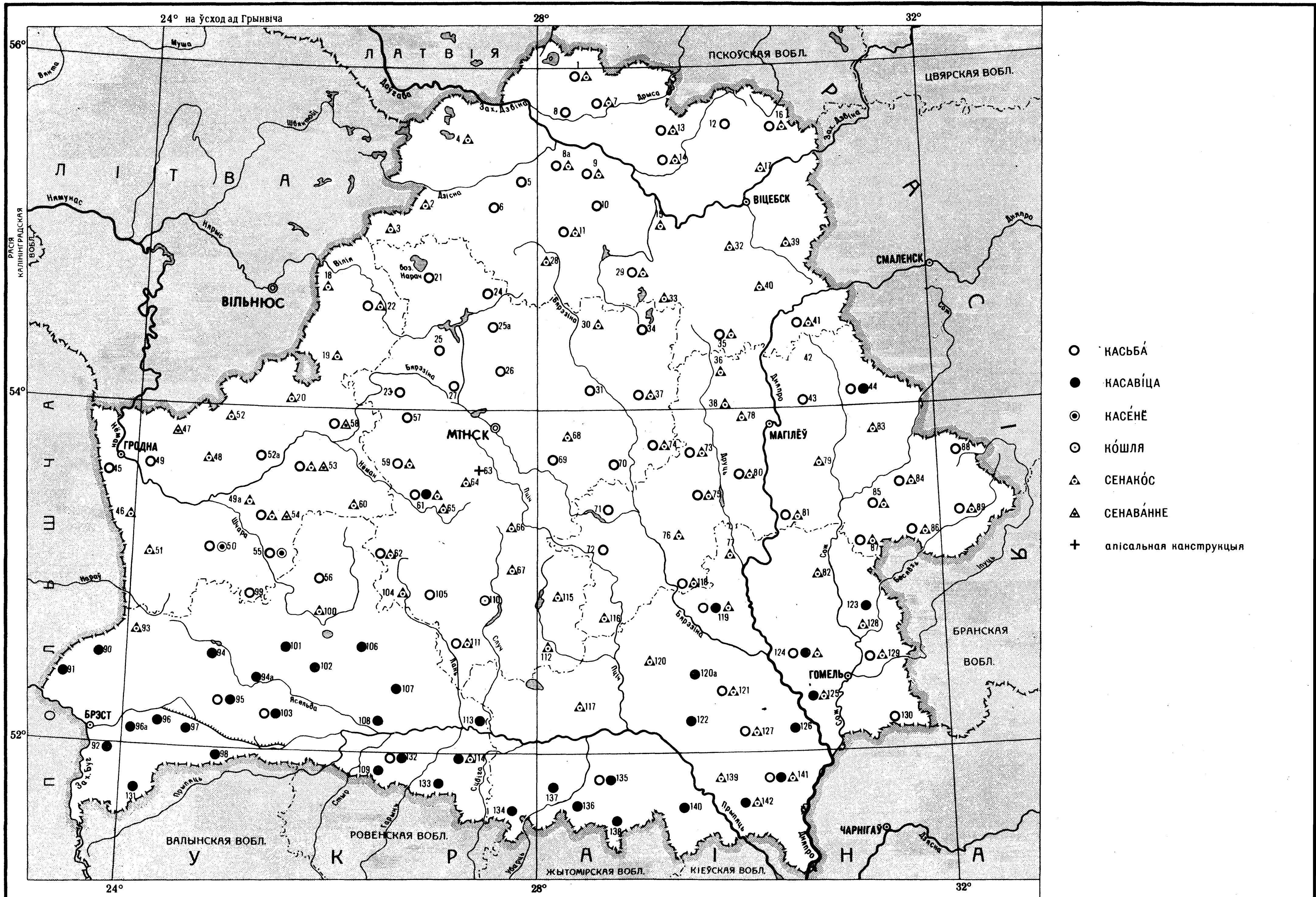
Зах. Дзвіна, Дзісна, Вілія, Нёман, Бярэзіна, Дняпро, Сож, Друць, Прыпяць, Пціч, Случ, Ясельда, Шчара, Зах. Буг, Свіслач, Іпуць, Бесядзь, Дрыса, Мяжа, Нарач, воз. Нарач

- ● груд
- ◎ грудавая сенажаць
- △ луг
- ▲ сухі луг
- □ мурог
- ▣ мурожная сенажаць
- ◇ пожня
- ◇ сухая пожня
- ▭ сенажаць
- ▭ сухая сенажаць
- ◆ сухі сенакос
- ◡ сухадол
- ▬ вострaў
- ▲ грыва
- L лог
- ⌓ поплаў
- Λ пагурак
- T буй
- ♁ курган
- ⌂ бугор
- ⏚ балота
- ✳ адзінкавыя назвы
- ▬ адсутнасць назвы

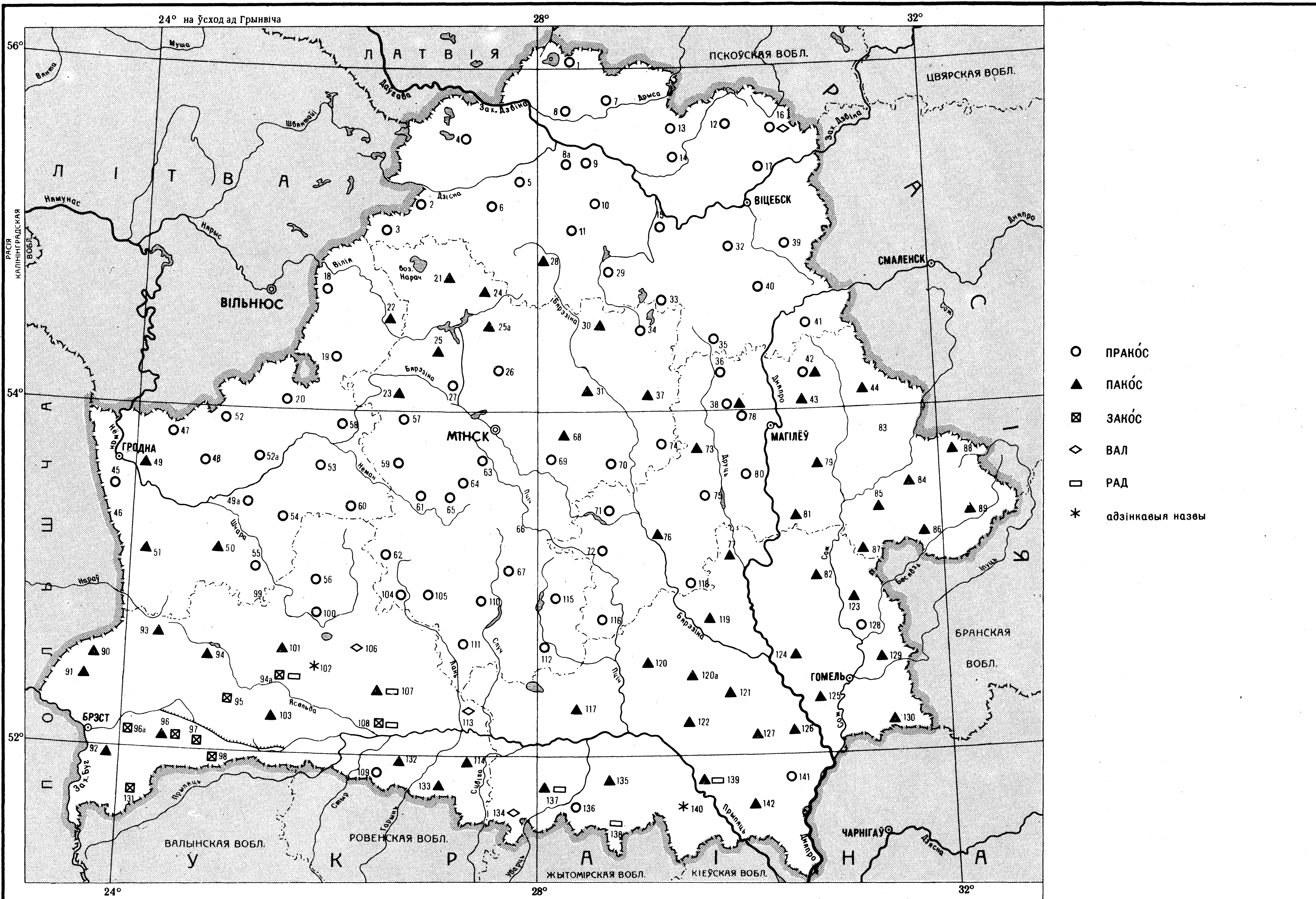

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Вілія
воз. Нарач
Бярэзіна
Нёман
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Зах. Буг
Дняпро
Сож
Друць
Іпуць
Беседзь
Пціч
Случ
Лань
Стыр
Горынь
Убарць
Нараў
Нярыс
Нямунас
Швянтоі
Муша
Вянта
Смаленск
МУРО́ЖНАЕ
МУРАЖНО́Е
МУРО́Г
ГРУДА́ВО́Е
ГРУДО́ВАЕ
ГРУД
ЛУГАВО́Е
ПАЖНЯВО́Е
БУГРАВО́Е
БЕРАГАВО́Е
ПАПЛАЎНО́Е
БАЛО́ТНАЕ
СУХО́Е
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы

1:3 000 000

КАСЬБА́
КАСАВІ́ЦА
КАСЕ́НЕ
КО́ШЛЯ
СЕНАКО́С
СЕНАВА́ННЕ
апісальная канструкцыя
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ

1:3 000 000

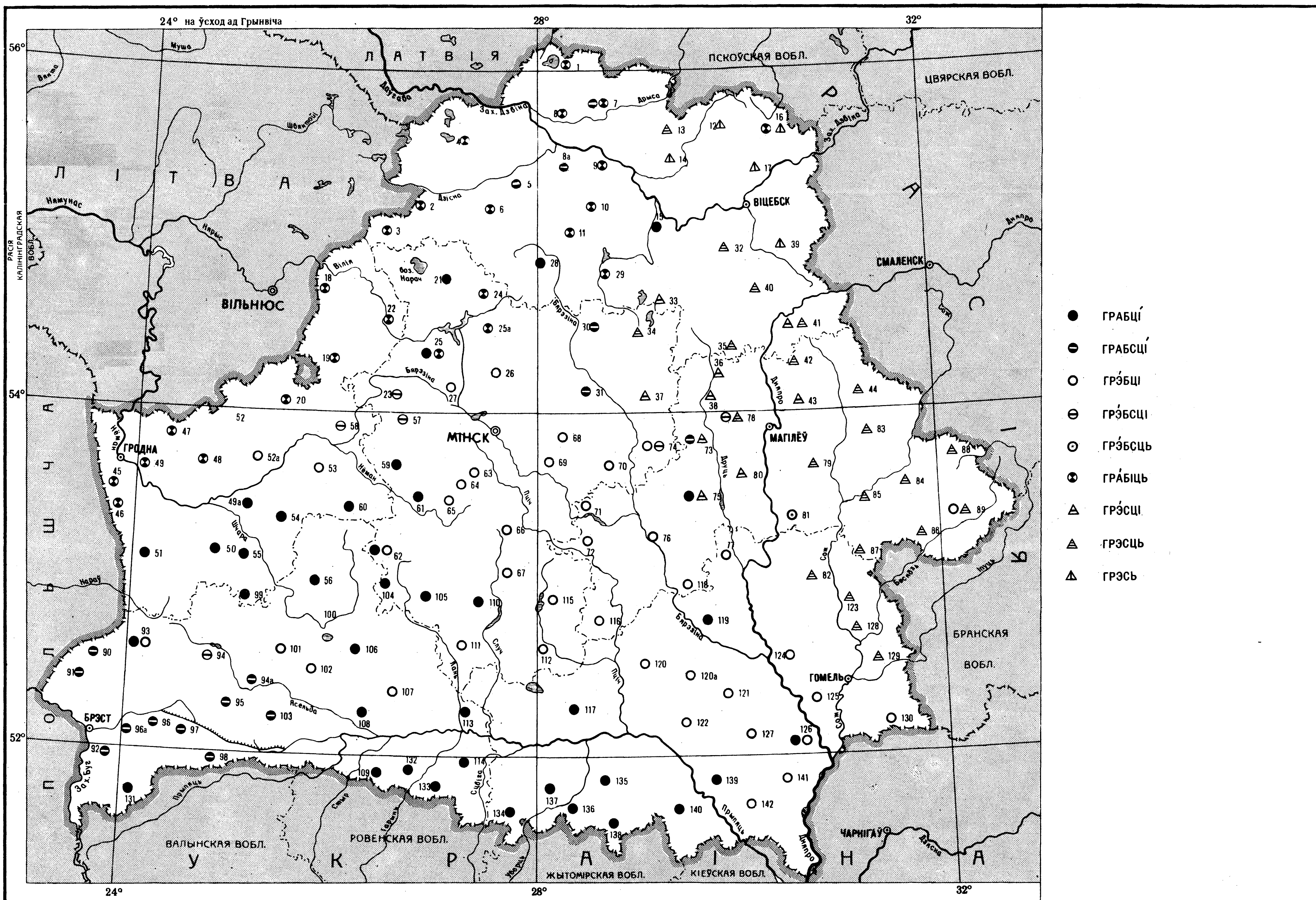

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
ГРОДНА
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нямунас
Нёман
Нярыс
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Бярэзіна
Друць
Дняпро
Сож
Іпуць
Беседзь
Пціч
Случ
Лань
Гарынь
Стыр
Сцвіга
Убарць
Зах. Буг
Нараў
Дзясна
Воз. Нарач
ПРАКО́С
ПАКО́С
ЗАКО́С
ВАЛ
РАД
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

КАСМЫК ТРАВЫ НА СКОШАНАЙ СЕНАЖАЦІ

- ○ ГРЫ́ВА
- ▲ ЧУБ
- БАРАДА́
- КЛОК
- ГРЭ́БЕНЬ
- утварэнні ад кораня -НОС-
- АГРЭ́ХІ
- КАСМЫ́К
- КАЗА́
- ЖМЕ́НЯ
- ✱ адзінкавыя назвы
- ▬ адсутнасць назвы

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
24°
28°
32°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
ГРАБЦІ
ГРАБСЦІ
ГРЭБЦІ
ГРЭБСЦІ
ГРЭБСЦЬ
ГРАБІЦЬ
ГРЭСЦІ
ГРЭСЦЬ
ГРЭСЬ

1:3 000 000

○	ПЛАСТ
■	ПЯРЭ́БІР
⊡	ПЕРАБО́Р
◆	ПЯРЭ́БІРАК
⧗	ПЯРЭ́БІРАЧ
⊞	ПЯРЭ́БІРКА
☰	ПЕРАБІРА́НКА
⊡	ПЕРАБО́РКА
◇	ШЧЫН
♦	ШЧЫ́НАК
◈	ПЯРЭ́ЧЫНАК
◊	ШЧЫ́НКА
▬	БЯРЭ́МАК
◩	АБЯРЭ́МАК
▭	БЯРЭ́МА
Λ	АХА́ПАК
L	НАРУ́ЧЧА
T	ЛА́ТКА
*	адзінкавыя назвы

1: 3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча — 28° — 32°

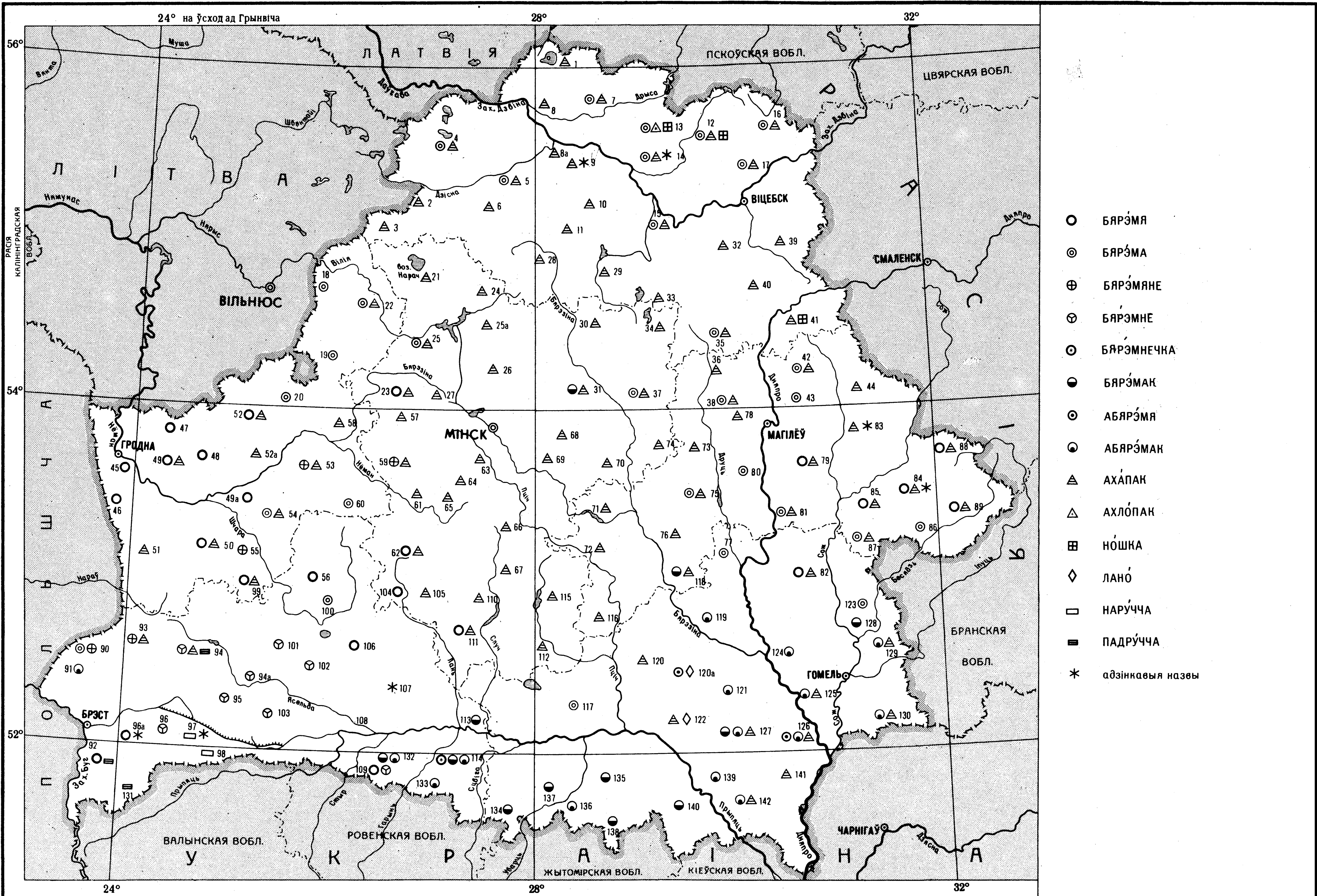
56° — 54° — 52°

ЛАТВІЯ · ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ. · ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ. · ЛІТВА · РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ. · РАСІЯ · СМАЛЕНСК · ВІЛЬНЮС · ВІЦЕБСК · МІНСК · ГРОДНА · МАГІЛЁЎ · ГОМЕЛЬ · БРЭСТ · ПОЛЬШЧА · БРАНСКАЯ ВОБЛ. · ЧАРНІГАЎ · УКРАІНА · ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ. · РОВЕНСКАЯ ВОБЛ. · ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ. · КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.

Вілія · Нёман · Зах. Дзвіна · Дняпро · Сож · Бярэзіна · Прыпяць · Пціч · Случ · Шчара · Ясельда · Друць · Іпуць · Бесядзь · Дзісна · Дрыса · Нарач · Зах. Буг · Гарынь · Стыр · Убарць · Нарач · Мяча · Нарэў · Вілейка · Эўзіна · Каль · Аболь

- ⊙ пласціць
- ⊖ пластаваць
- ▲ перабіраць
- ◭ адбіраць
- ◘ шчыняць
- ▤ перачыняць
- ⊡ перачынкаваць
- ◈ біць
- ◆ збіваць
- ◊ падбіваць
- ⊥ рабіць
- ✱ апісальныя канструкцыі

ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
БЯРЭ́МЯ
БЯРЭ́МА
БЯРЭ́МЯНЕ
БЯРЭ́МНЕ
БЯ́РЭМНЕЧКА
БЯРЭ́МАК
АБЯРЭ́МЯ
АБЯРЭ́МАК
АХА́ПАК
АХЛО́ПАК
НО́ШКА
ЛАНО́
НАРУ́ЧЧА
ПАДРУ́ЧЧА
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча

ЛАТВІЯ · ЛІТВА · РАСІЯ · УКРАІНА · ПОЛЬШЧА

ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ. · ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ. · КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ. · БРАНСКАЯ ВОБЛ. · ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ. · РОВЕНСКАЯ ВОБЛ. · ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ. · КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.

ВІЛЬНЮС · ВІЦЕБСК · СМАЛЕНСК · МІНСК · ГРОДНА · МАГІЛЁЎ · ГОМЕЛЬ · БРЭСТ · ЧАРНІГАЎ

Легенда:

- ○ НОШКА
- ◉ НОША
- ⊙ НОШТА
- ⊕ НАШУЛКА
- ▲ ВЯЗКА
- ◭ ВЯЗАНКА
- ▤ ПОСЦІЛКА
- ⊞ ПРОСЦІЛКА
- ◈ РАДЗЮШКА
- ◊ РАДЗЮГА
- ▭ ЛЯСЁНКА
- ◠ КІТА
- ✱ адзінкавыя назвы

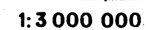

1:3 000 000

ПОСЦІЛКА, У ЯКОЙ НОСЯЦЬ КОРМ ЖЫВЁЛЕ

24° на ўсход ад Грынвіча

ЛАТВІЯ · ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ. · ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ. · ЛІТВА · РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ. · ВІЛЬНЮС · ВІЦЕБСК · СМАЛЕНСК · МІНСК · ГРОДНА · МАГІЛЁЎ · ГОМЕЛЬ · БРЭСТ · ЧАРНІГАЎ · БРАНСКАЯ ВОБЛ. · ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ. · РОВЕНСКАЯ ВОБЛ. · ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ. · КІЕЎСКАЯ ВОБЛ. · ПОЛЬШЧА · УКРАІНА · РАСІЯ

- ◎ ПО́СЦІЛКА
- ⊗ ПО́СЦІЛ
- ⊙ ПРО́СЦІЛКА
- ◉ ПАСЦІ́ЛКА
- ⊙ ПАДСЦІ́ЛКА
- ◭ ДЗЯРУ́ГА
- ▲ ДЗЯРУ́ЖКА
- □ РАДНО́
- ◧ РАДЗЮ́ГА
- ■ РАДЗЮ́ЖКА
- ◇ ЛЯСЁНКА
- ▭ ПО́ЛКА
- Г ГУ́НЬКА
- ◡ ХВАРТУ́Х
- ✳ назвы іншых рэалій у той жа функцыі
- ▬ адсутнасць рэаліі

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча

28°

32°

56°

54°

52°

ЛАТВІЯ

ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.

ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.

ЛІТВА

РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.

ВІЛЬНЮС

ГРОДНА

МІНСК

ВІЦЕБСК

МАГІЛЁЎ

ГОМЕЛЬ

БРЭСТ

СМАЛЕНСК

ЧАРНІГАЎ

РАСІЯ

ПОЛЬШЧА

БРАНСКАЯ ВОБЛ.

ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.

РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.

ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.

КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.

УКРАІНА

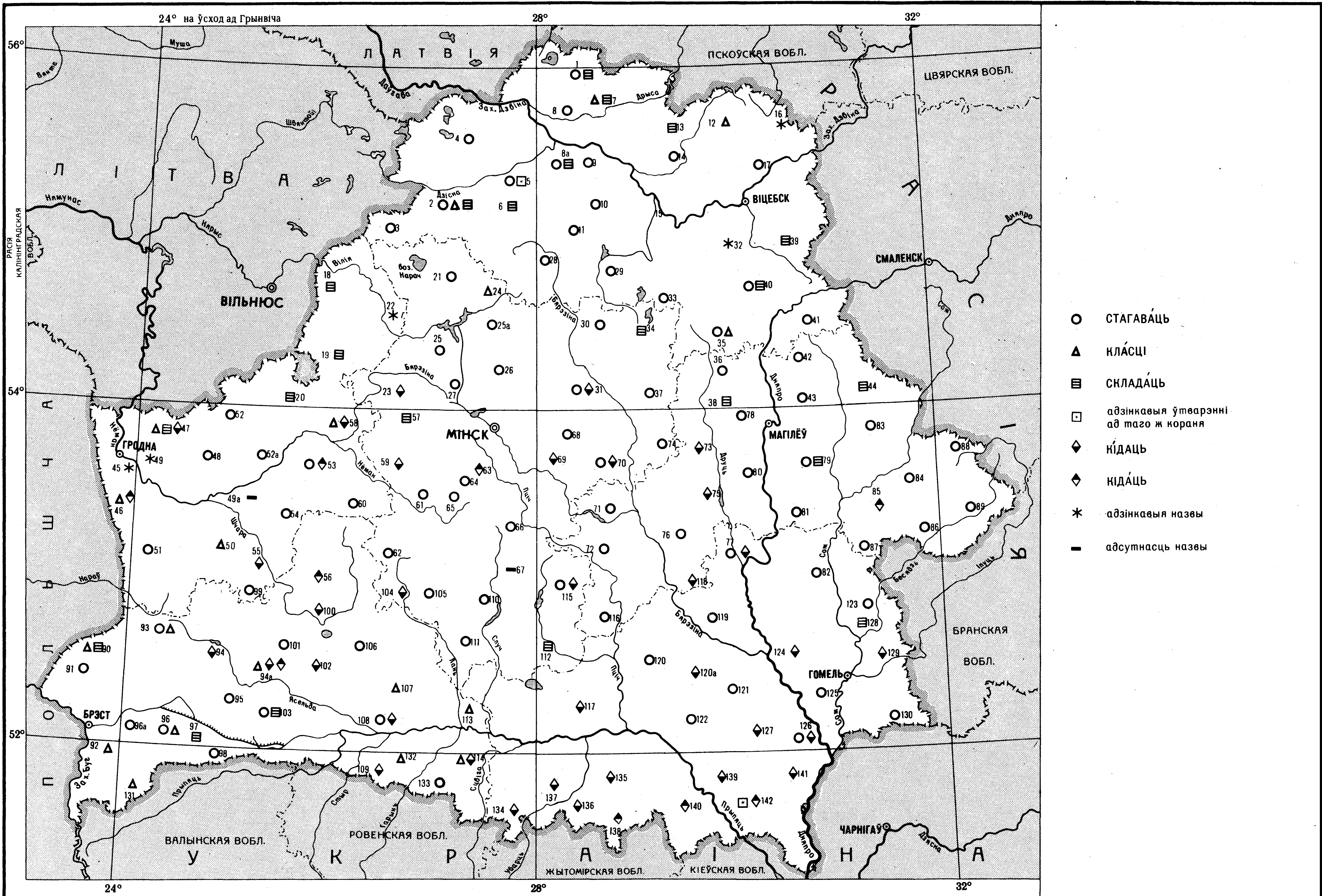
Муша, Вента, Нямунас, Нярыс, Швянтоі, Даўгава, Зах. Дзвіна, Дрыса, Дзісна, Вілія, воз. Нарач, Бярэзіна, Нёман, Шчара, Нараў, Ясельда, Лань, Случ, Пціч, Прыпяць, Зах. Буг, Стыр, Горынь, Случ, Убарць, Друць, Дняпро, Сож, Бесядзь, Іпуць, Дзясна

СКЛАДАЦЬ СЕНА Ў КОПЫ

- ○ КЛА́СЦІ
- ◎ СКЛАДА́ЦЬ
- ◉ СКЛА́ДЫВАЦЬ
- ⊙ СКЛА́ДВАЦЬ
- ▲ КАПІ́ЦЬ
- △ КАПНІ́ЦЬ
- △ адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
- ▤ ЛАЖЫ́ЦЬ
- ◇ ГРЭ́СЦЬ
- ✳ КІ́ДАЦІ

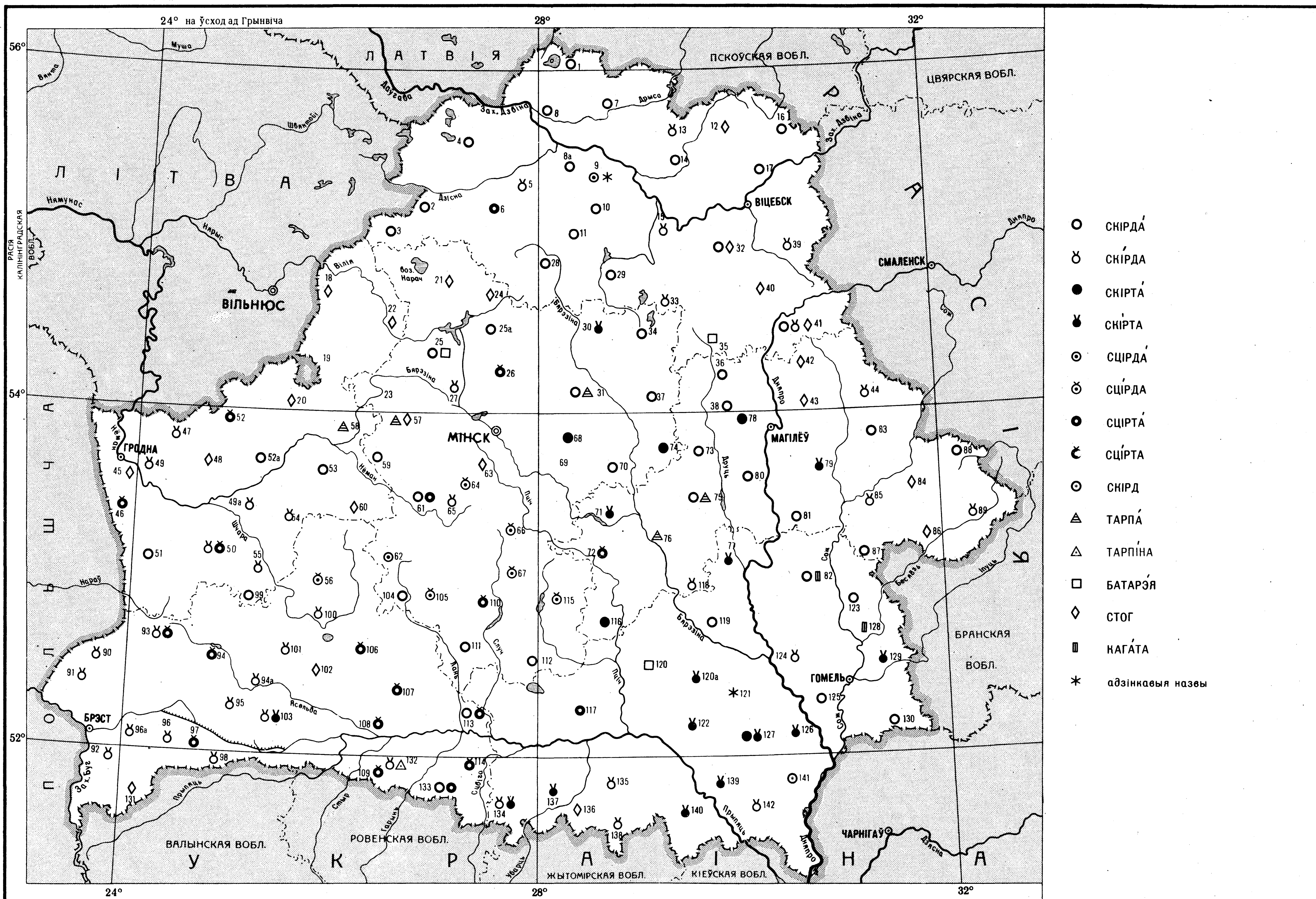

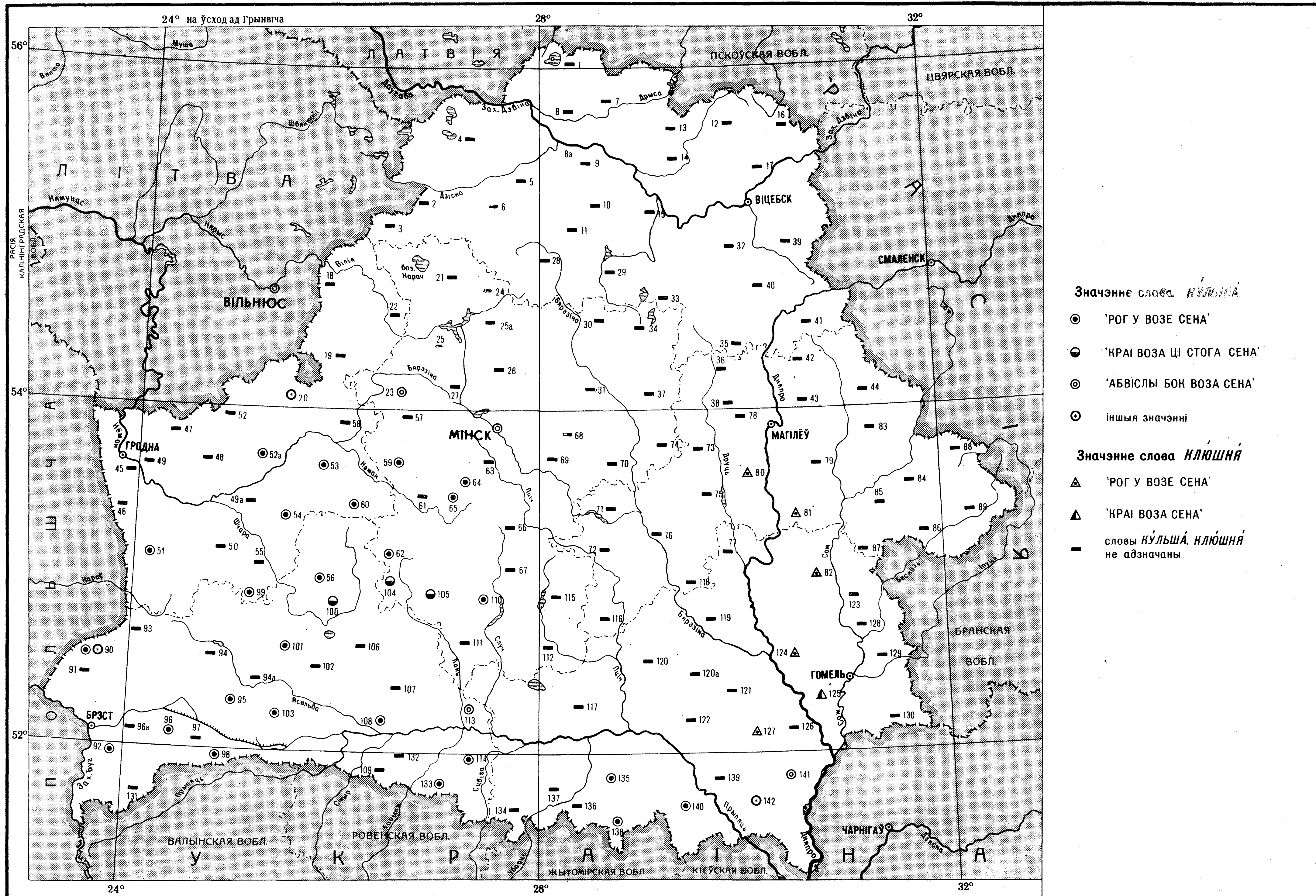
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Вілія
Воз. Нарач
Нёман
Нямунас
Нярыс
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Друць
Прыпяць
Пціч
Случ
Шчара
Ясельда
Зах. Буг
Горынь
Стыр
Сцвіга
Убараць
Іпуць
Бесядзь
Дзясна
Нараў
Муша
СТАГАВА́ЦЬ
КЛА́СЦІ
СКЛАДА́ЦЬ
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
КІ́ДАЦЬ
КІДА́ЦЬ
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы

1:3 000 000

СЦІРТА (сена, саломы, збожжа)

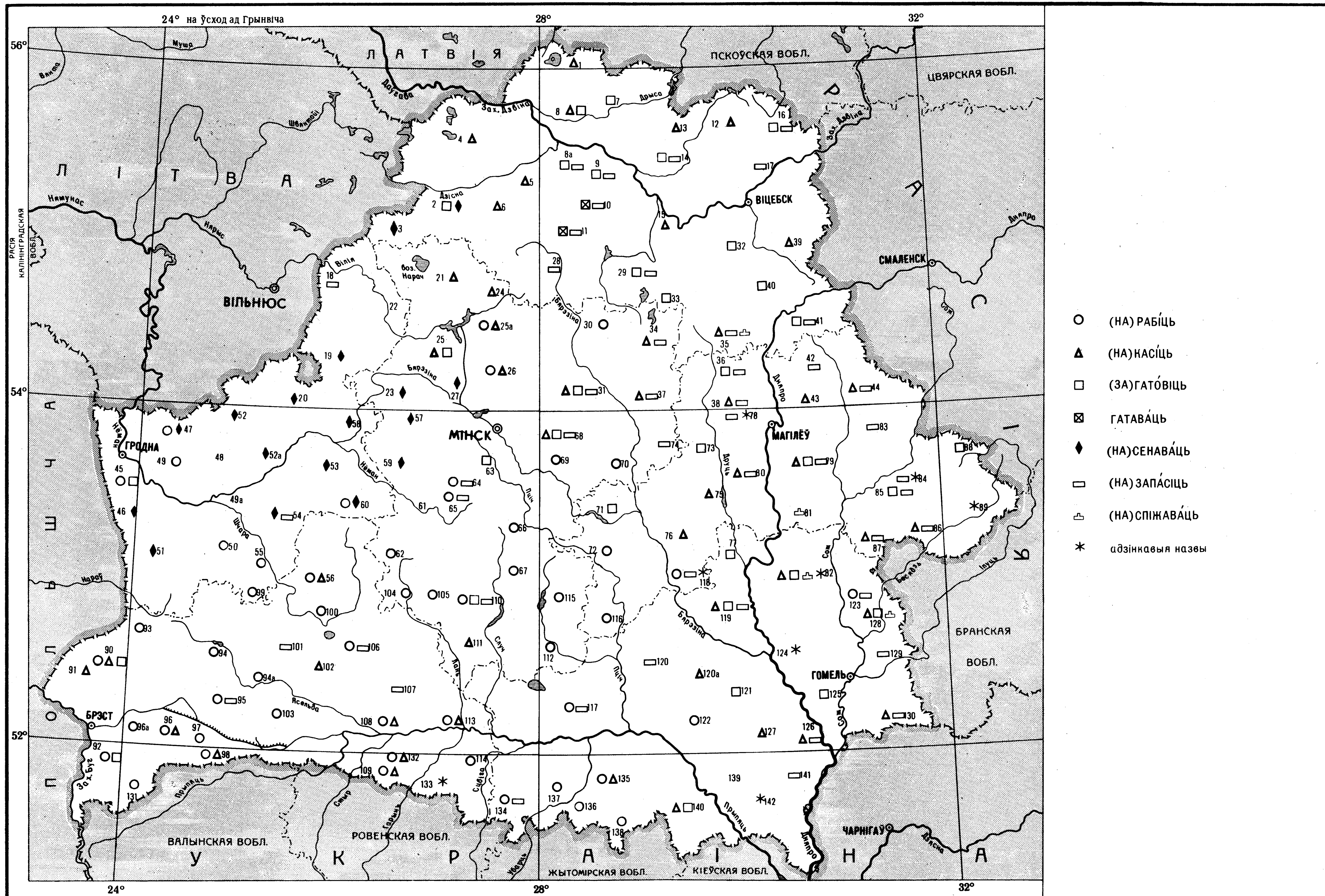
1:3 000 000

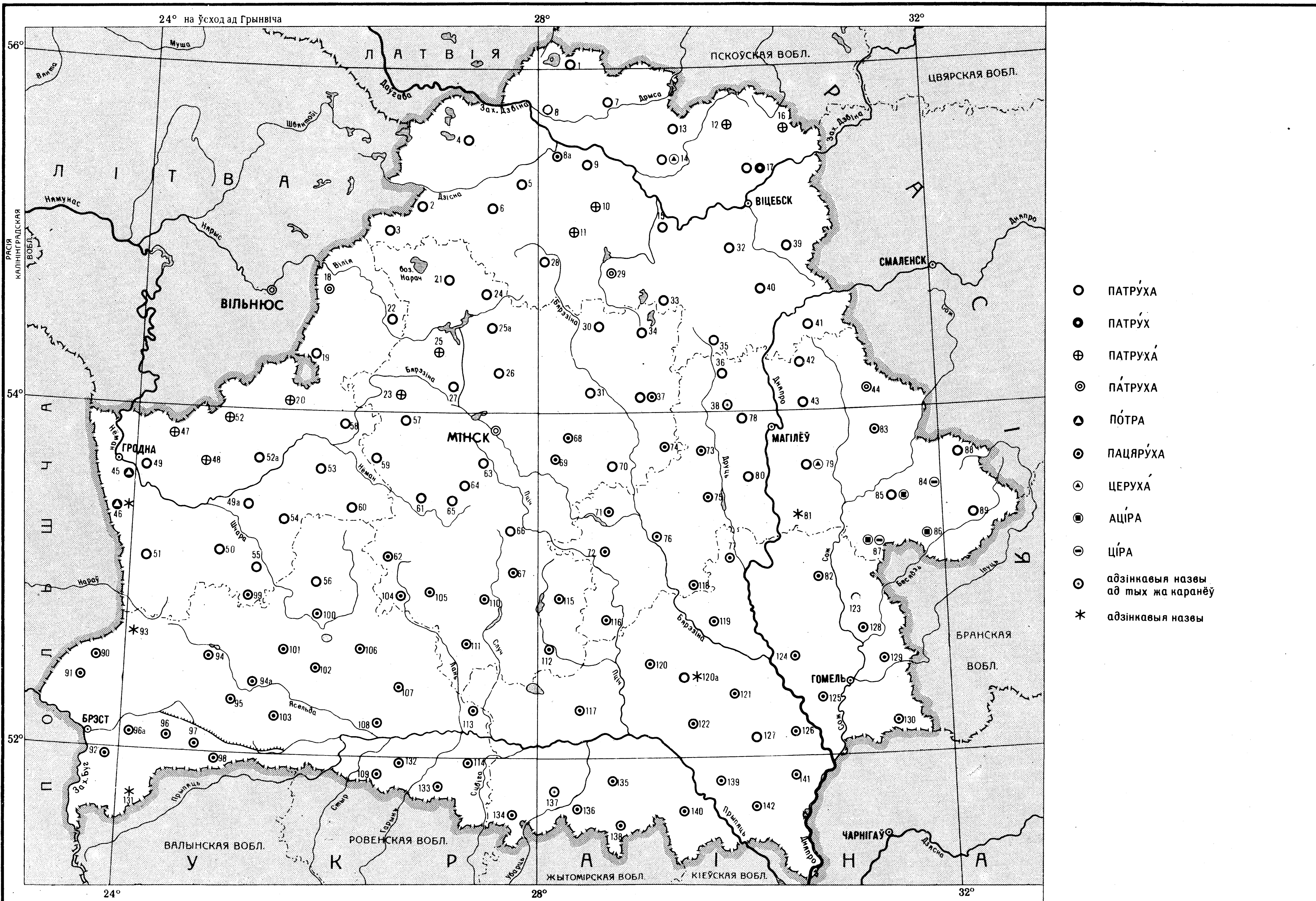

Значэнне слова КУ́ЛЬША
'РОГ У ВОЗЕ СЕНА'
'КРАІ ВОЗА ЦІ СТОГА СЕНА'
'АБВІСЛЫ БОК ВОЗА СЕНА'
іншыя значэнні
Значэнне слова КЛЮ́ШНЯ
'РОГ У ВОЗЕ СЕНА'
'КРАІ ВОЗА СЕНА'
словы КУ́ЛЬША́, КЛЮ́ШНЯ́ не адзначаны
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
Нямунас
Нарач
Вілія
Дзісна
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Даўгава
Драса
Бярэзіна
Нёман
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Днепр
Сож
Друць
Пціч
Случ
Бесядзь
Іпуць
Зах. Буг
Стыр
Гарынь
Убарць
Мухавец
Дзісна
Мўша
Швянтоі
Нарвь
Воз. Нарач

1:3 000 000

- ○ СТРЭ́ШКА
- ⊙ адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
- △ ДАШО́К
- ■ ШО́ПА
- ⊞ ШАХА́
- ⊠ ШО́ФА
- ◈ АБАРО́Г
- ◇ НАРО́Г
- ▭ БРОК
- ∧ НАВЕ́С
- ⩓ ПАДНАВЕ́С
- ⌓ ВЕРХ
- ⌒ ПАВЕ́ЦЬ
- ◠ ПАВЕ́ТКА
- ↑ СТАЖА́РНЯ
- 0 ГРЫБО́К
- ⫛ АПО́ЎЗЕНА
- T ВІ́ТКА
- ∆ МАЯ́К
- ✱ адзінкавыя назвы

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
Зах. Дзвіна
Дзвіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Нёман
Бярэзіна
Вілія
Нарач
Дрыса
Дзісна
Друць
Пціч
Случ
Ясельда
Шчара
Нарач
Зах. Буг
Гарынь
Стыр
Іпуць
Бесядзь
Нямунас
Нярыс
Мушэ
Дзвіна
Даўгава
Беседзь
○ (НА) РАБІЦЬ
△ (НА) КАСІЦЬ
□ (ЗА) ГАТОВІЦЬ
⊠ ГАТАВАЦЬ
♦ (НА) СЕНАВАЦЬ
▭ (НА) ЗАПАСІЦЬ
(НА) СПІЖАВАЦЬ
✳ адзінкавыя назвы
1:3 000 000

ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
СМАЛЕНСК
ВІЦЕБСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
БРЭСТ
ГОМЕЛЬ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
24° на ўсход ад Грынвіча
ПАТРУ́ХА
ПАТРУ́Х
ПАТРУХА́
ПА́ТРУХА
ПО́ТРА
ПАЦЯРУ́ХА
ЦЕРУХА́
АЦІ́РА
ЦІ́РА
адзінкавыя назвы ад тых жа каранёў
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча 28° 32°

56° 54° 52°

ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
РАСІЯ
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ПОЛЬШЧА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА

Муша, Вента, Дзвіна, Дрыса, Зах. Дзвіна, Швянтойі, Нямунас, Нярыс, Дзісна, Вілія, воз. Нарач, Бярэзіна, Дняпро, Сож, Друць, Нёман, Шчара, Нараў, Пціч, Случ, Ланя, Ясельда, Зах. Буг, Прыпяць, Стыр, Гарынь, Сцвіга, Убарць, Беседзь, Іпуць, Дзясна

24° 28° 32°

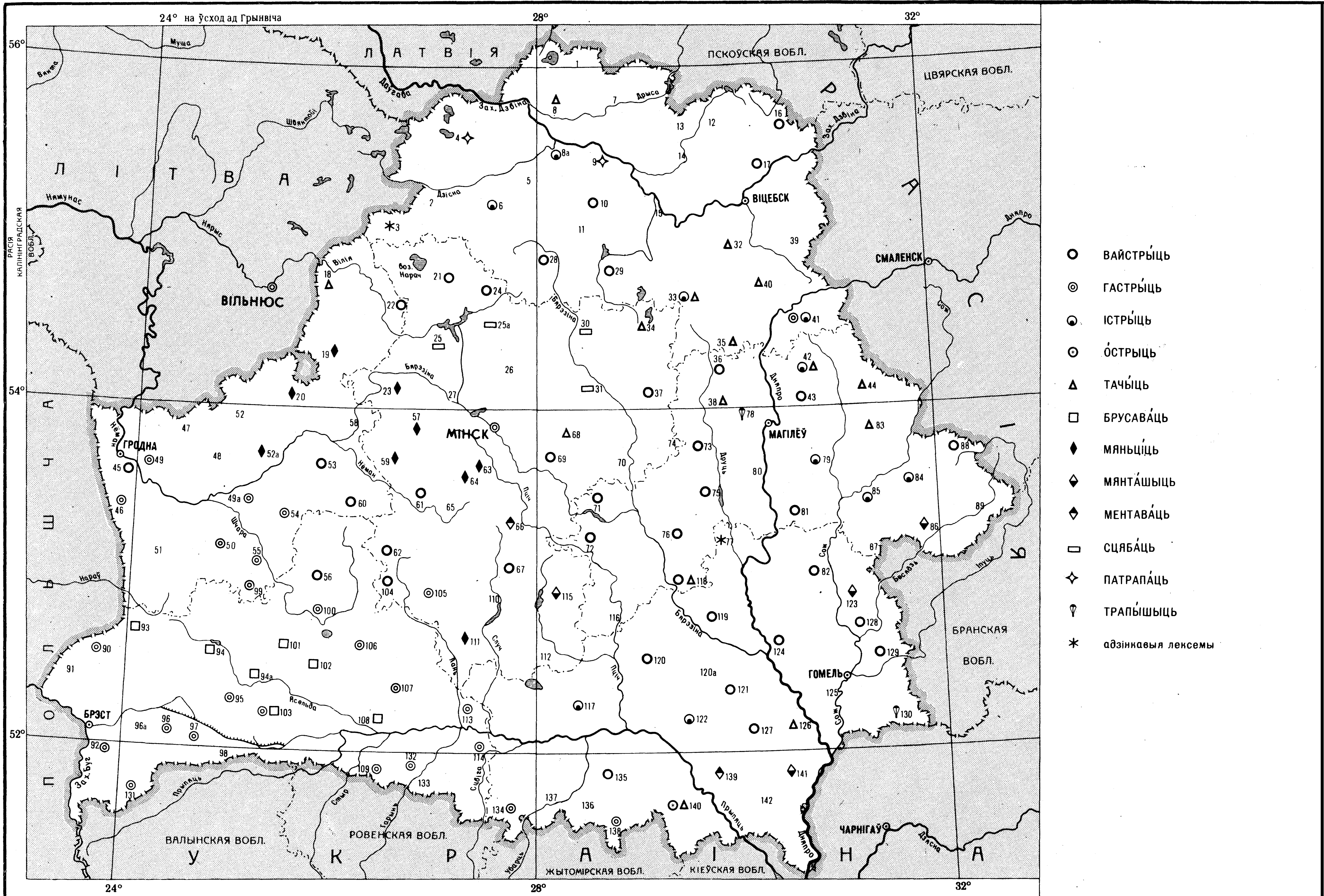

- СТАЖА́Р'Е
- СТАЖА́РНЯ
- СТАЖА́Р
- СТАЖАРО́К
- СТАЖА́РЫШЧА
- СТАЖА́РНІШЧА
- СТАЖАРЫ́ШЧА
- СТАЖАРЫ́СКА
- СТАЖЫ́ШЧА
- СТАГАВІ́ШЧА
- СТО́ГАВІШЧА
- СТАГО́ВІШЧА
- СТАГАВІ́СКА
- СЦЕ́ЖАР
- адзінкавыя ўтварэнні ад розных асноў
- АДЗЁНАК
- АДО́НАК
- АДО́ННЕ
- АДЗЕ́ННЕ
- АДО́НІШЧА
- ПОД
- ПАДО́К
- ПАДЭ́НАК
- ПАДЫ́СКА
- адзінкавыя назвы
- адсутнасць назвы

- ● МЯНЬЦІ́ЦЬ
- МЯНТА́ЦЬ
- МЕНТАВА́ЦЬ
- МЯНТА́ШЫЦЬ
- МАНТА́ЧЫЦЬ
- МАТЭ́НЬЧЫЦЬ
- △ ТРАПА́ЦЬ
- ТРАПА́ШЧЫЦЬ
- ТРАПА́ШЫЦЬ
- ТРАПЫ́ШЫЦЬ
- ТРАПАЖЫ́ЦЬ
- □ СЦЯБА́ЦЬ
- ◇ ТАЧЫ́ЦЬ
- ЛАПА́ЦІЦЬ
- ВАСТРЫ́ЦЬ

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
Воз. Нарач
Вайстрыць
Гастрыць
Істрыць
Острыць
Тачыць
Брусаваць
Мяньціць
Мянташыць
Ментаваць
Сцябаць
Патрапаць
Трапышыць
адзінкавыя лексемы
1:3 000 000

КЛЯПАЦЬ КАСУ

○ КЛЯПА́ЦЬ

▲ БІЦЬ

△ АДБІВА́ЦЬ

⊞ АДЦЯ́ГАВАЦЬ

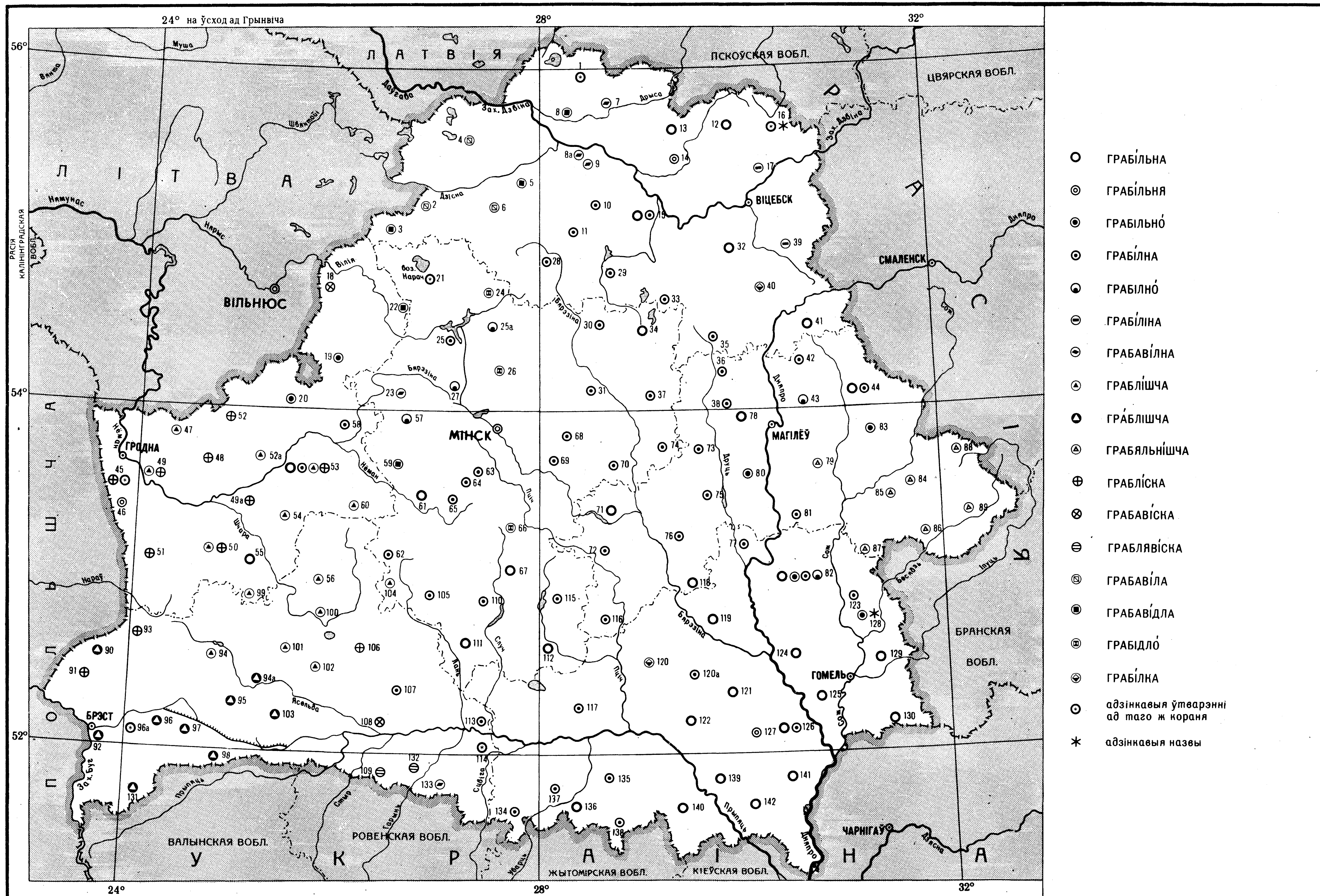
⊡ АДЦЯ́ГВАЦЬ

□ АДЦЯГНУ́ЦЬ

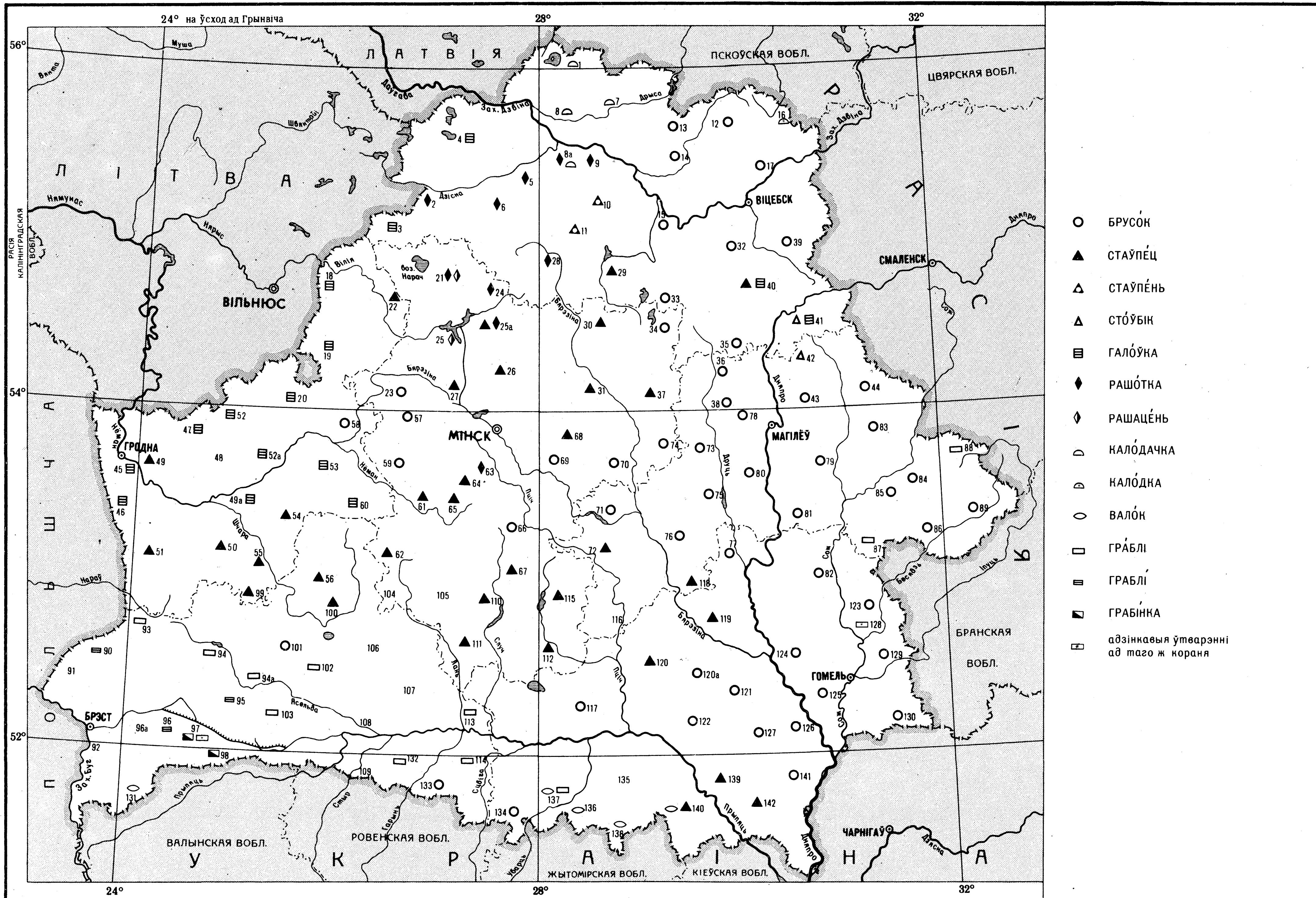
✳ адзінкавыя ўтварэнні ад розных каранёў

▬ адсутнасць назвы

1:3 000 000

ГРАБІ́ЛЬНА
ГРАБІ́ЛЬНЯ
ГРАБІЛЬНО́
ГРАБІ́ЛНА
ГРАБІЛНО́
ГРАБІ́ЛІНА
ГРАБАВІ́ЛНА
ГРАБЛІ́ШЧА
ГРА́БЛІШЧА
ГРАБЯЛЬНІ́ШЧА
ГРАБЛІ́СКА
ГРАБАВІ́СКА
ГРАБЛЯВІ́СКА
ГРАБАВІ́ЛА
ГРАБАВІ́ДЛА
ГРАБІДЛО́
ГРАБІ́ЛКА
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
адзінкавыя назвы
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ГРОДНА
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
СМАЛЕНСК
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нарач
Бярэзіна
Нёман
Шчара
Нарач
Прыпяць
Зах. Буг
Ясельда
Случ
Пціч
Днепр
Сож
Друць
Бесядзь
Іпуць
Дзясна
Гарынь
Стыр
Убарць
Лань
Нямунас
Нярыс
Вента
Муша
Швянтоі
Нараў
Іпуць
Сцвіга
боз. Нарач
БРУСО́К
СТАЎПЕ́Ц
СТАЎПЕ́НЬ
СТО́ЎБІК
ГАЛО́ЎКА
РАШО́ТКА
РАШАЦЕ́НЬ
КАЛО́ДАЧКА
КАЛО́ДКА
ВАЛО́К
ГРА́БЛІ
ГРАБЛІ́
ГРАБІ́НКА
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча

ЛАТВІЯ

ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.

ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.

ЛІТВА

ВІЛЬНЮС

РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.

ВІЦЕБСК

СМАЛЕНСК

РАСІЯ

МІНСК

ГРОДНА

МАГІЛЁЎ

ПОЛЬШЧА

БРАНСКАЯ ВОБЛ.

ГОМЕЛЬ

БРЭСТ

ЧАРНІГАЎ

ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.

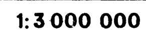
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.

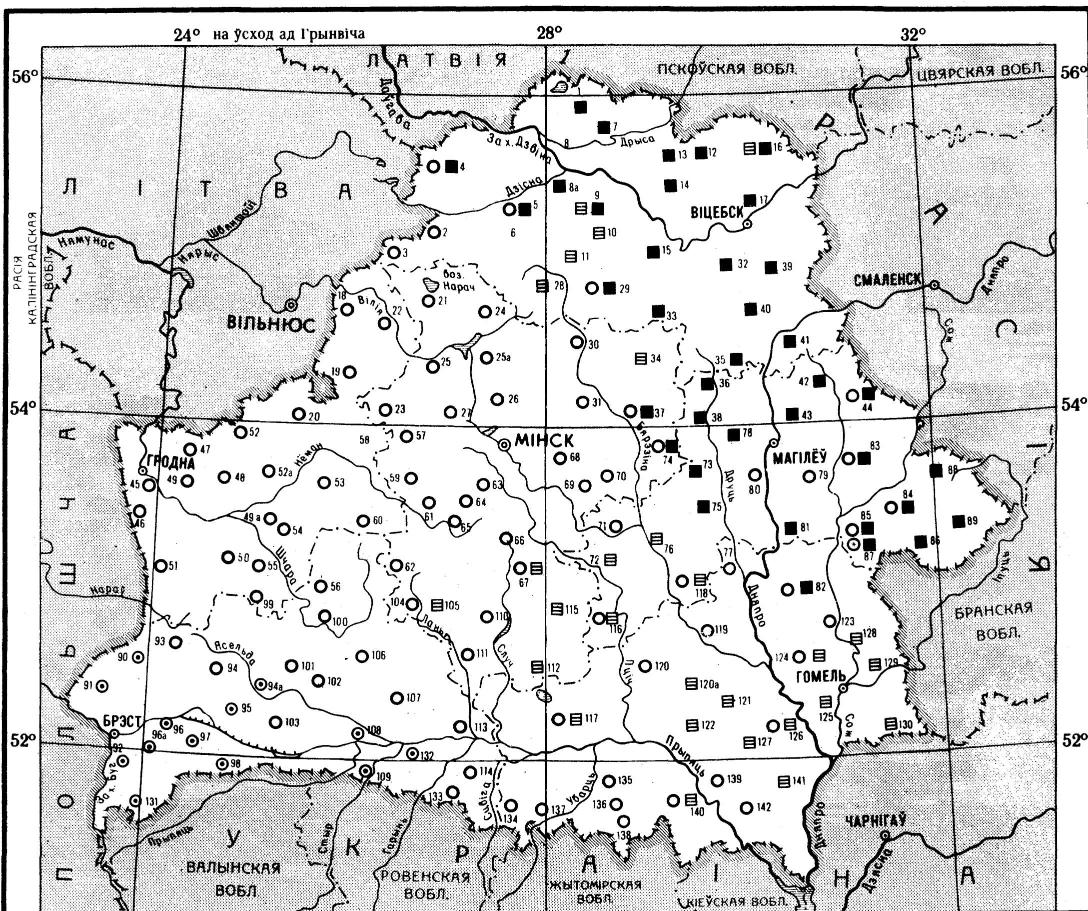
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.

КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.

УКРАІНА

- ТРАСЯ́НКА
- СТРАСЯ́НКА
- ТРУ́ШАНКА
- СТРУ́ШАНКА
- ТРУ́ШАНІЦА
- адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
- МЯША́НКА
- МІ́ШАНІЦА
- МЕ́ШАНЬ
- КАЛО́ЧАНКА
- адзінкавыя назвы
- адсутнасць назвы

СЕ́ЧКА

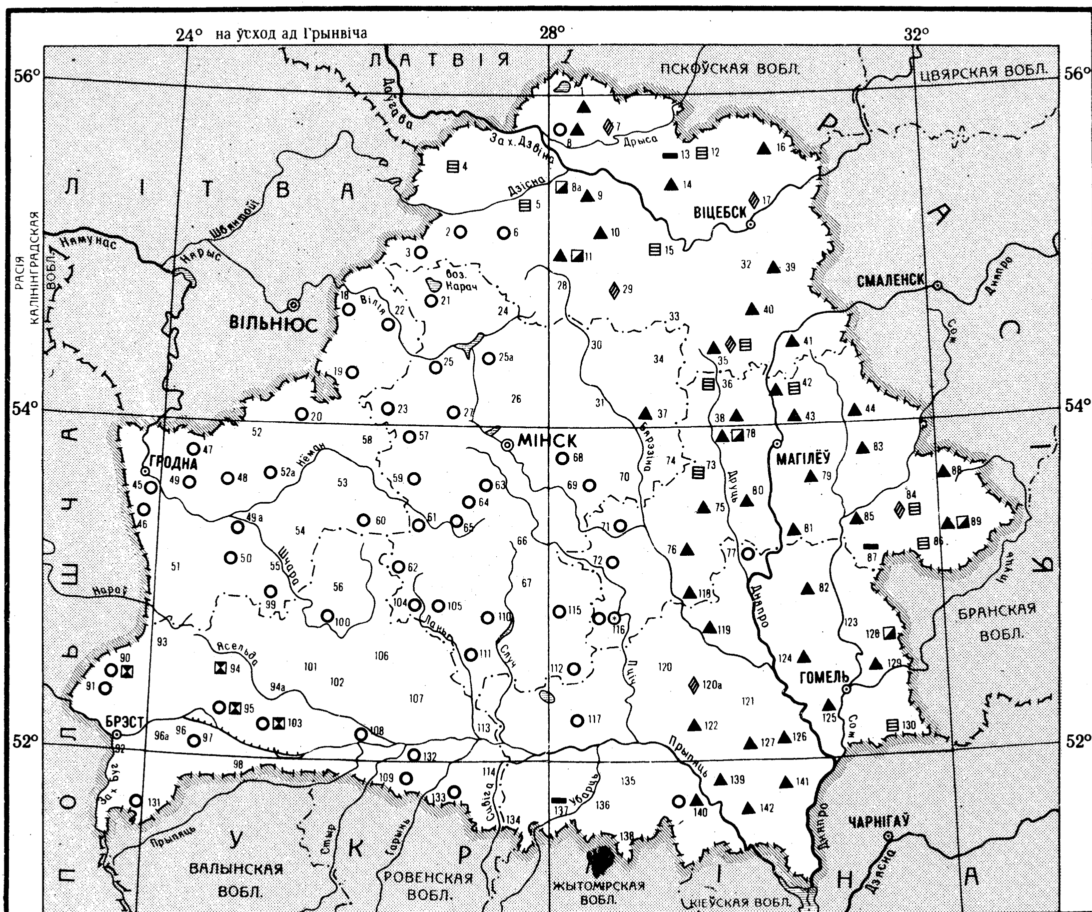
СІ́ЧКА

СЕ́ЧЫНЬ

РЭ́ЗКА

РЭЗЬ

1:5 000 000

СЯЧКА́РНЯ

СЯЧКА́РКА

САЛАМАРЭ́ЗКА

САМАРЭ́ЗКА

РЭ́ЗКА

РАЗНІ́ЦА

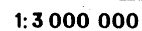
РАЗА́К

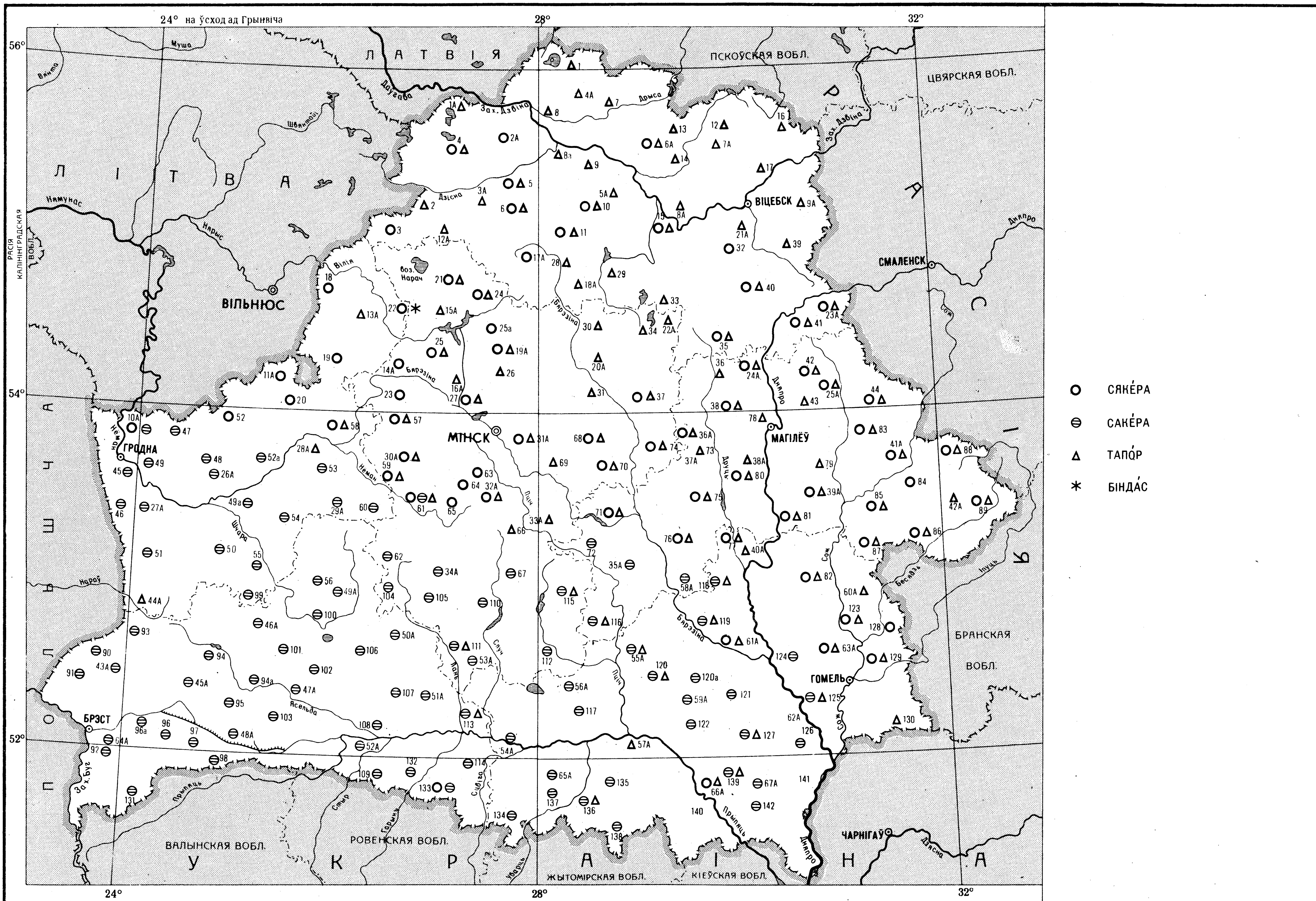
адсутнасць назвы

1:5 000 000

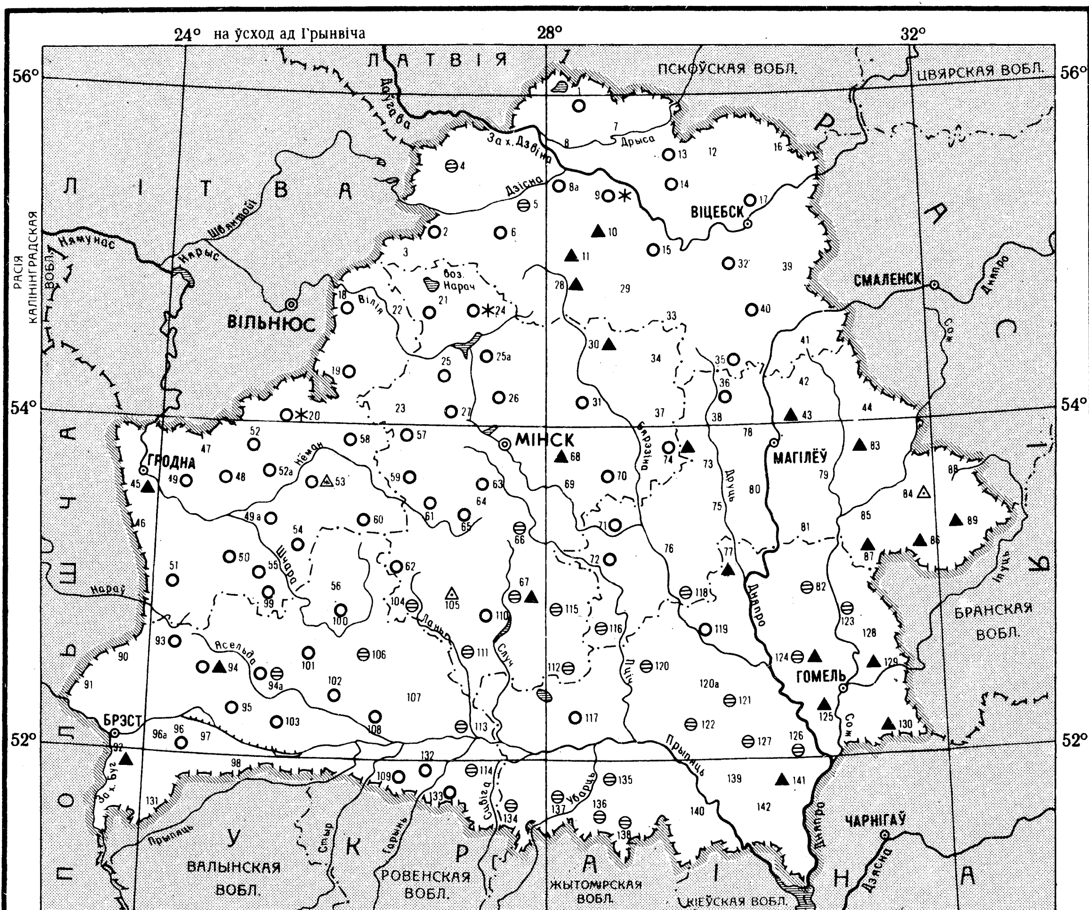
ДРАЎЛЯНАЯ РУЧКА НАЖА

- ○ з коранем -ЧАРАН-
- ▲ з коранем -КАЛОД-
- ▤ з коранем -РУЧК-
- ◈ з коранем -ТРОН-
- ▯ з коранем -ДЗЯРЖ-
- з коранем -ЛАЎК-

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
БРЭСТ
ГОМЕЛЬ
ЧАРНІГАЎ
Вілія
Нарач
Дзісна
Дрыса
Зах. Дзвіна
Дняпро
Нёман
Бярэзіна
Сож
Прыпяць
Гарынь
Случ
Пціч
Шчара
Ясельда
Зах. Буг
Сяржа
Іпуць
Бесядзь
Дзясна
Друць
Нарач
Нарэў
Стыр
Убарць
Сіб'яжа
Няріс
Нямунас
Мушa
Вянта
Шавянтой
Даугава
СЯКЕ́РА
САКЕ́РА
ТАПО́Р
БІНДА́С

1:3 000 000

○ СКЛЮД

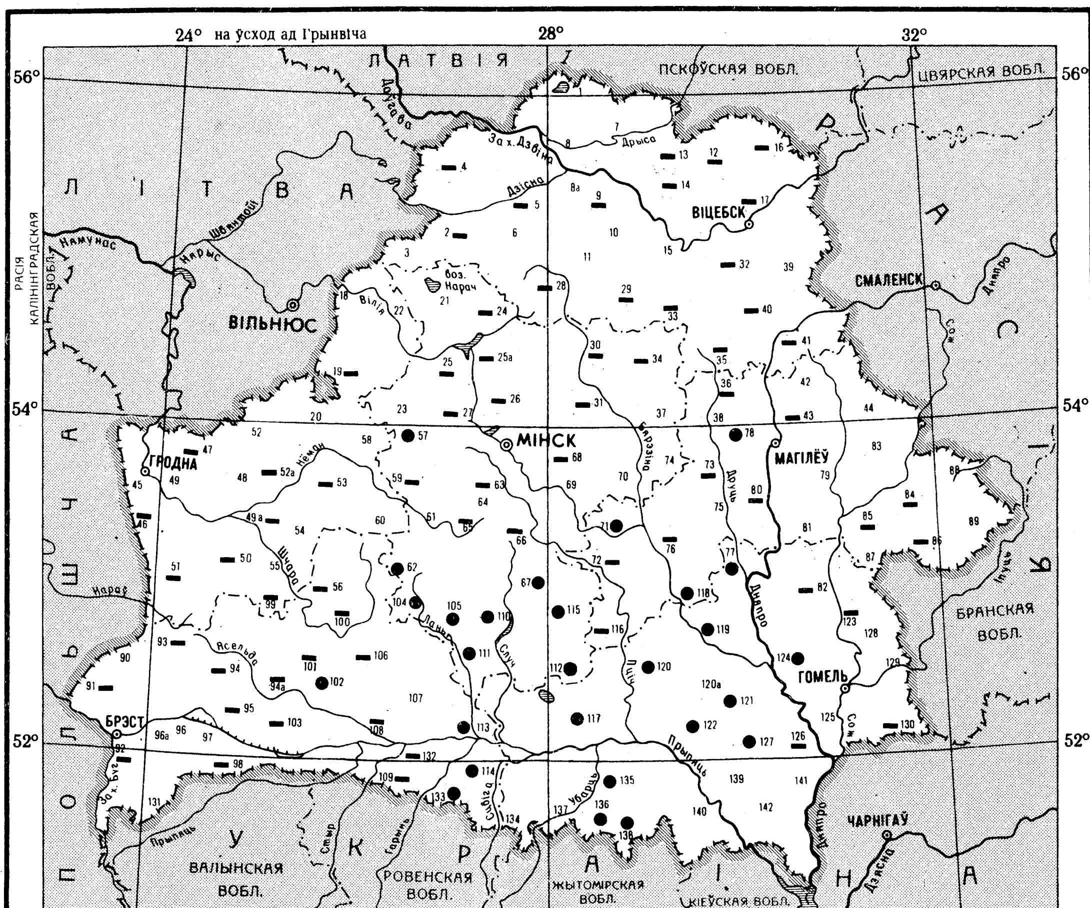
⊖ ШКЛЮД

▲ ЦЯСА́К

△ адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

✳ адзінкавыя назвы

1:5 000 000

● ПУЦ

▬ няма назвы

ШЧАПАЦЬ ЛУЧЫНУ

Карта № 278

- ○ ШЧАПА́ЦЬ
- ◐ ШЧАМА́ЦЬ
- ▲ СКІПА́ЦЬ
- ▤ ДРАЦЬ
- ⬖ РУБА́ЦЬ
- ▯ СЯЧЫ́, СЕ́КЦІ
- ⚲ КАЛО́ЦЬ
- ✳ адзінкавыя назвы

24° на ўсход ад Грынвіча

ЛАТВІЯ

ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.

ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.

ЛІТВА

РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.

ВІЛЬНЮС

ВІЦЕБСК

СМАЛЕНСК

МІНСК

ГРОДНА

МАГІЛЁЎ

ГОМЕЛЬ

БРЭСТ

ЧАРНІГАЎ

БРАНСКАЯ ВОБЛ.

ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.

РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.

ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.

КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.

ПОЛЬШЧА

РАСІЯ

УКРАІНА

○ шчапаць

▲ скіпаць

рубаць

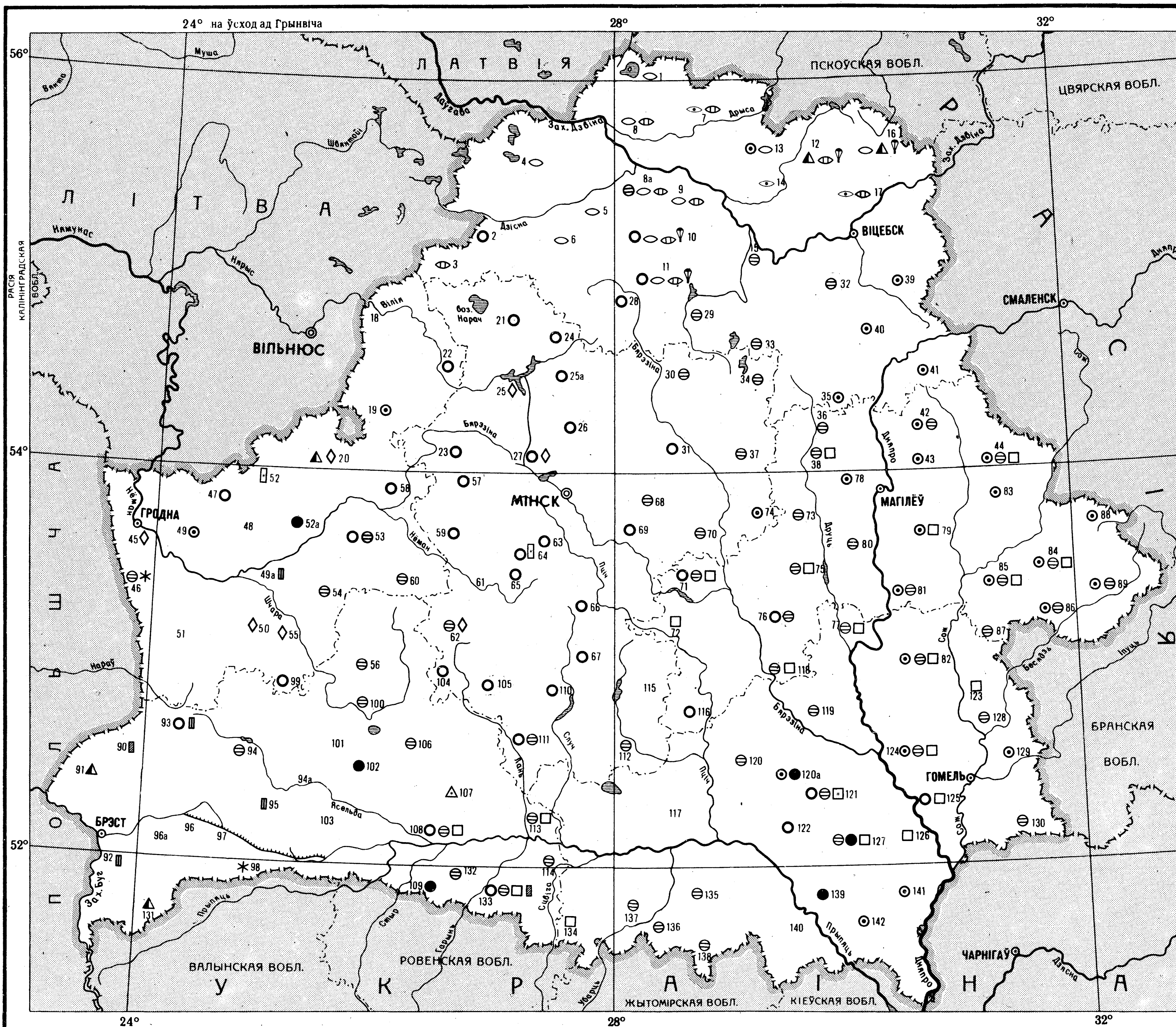
сячы, секці

калоць

біць

✳ адзінкавыя назвы

- ДО́ЎБНЯ
- ДАЎБНЯ́
- ДАЎБЕ́ШКА
- ДАЎБЕ́НЬКА
- ПАБО́ЙНЯ
- ПАБАЙНЯ́
- ПАБАЕ́ШКА,
- КАЛАТУ́ШКА
- КАЛАТО́ШКА
- ЧАКУ́ХА
- ЧАКУ́ША
- ШЛЯ́ГА
- КУ́КА
- БУЛАВА́
- БАЛАВЕ́ШКА
- БУЛА́ЎКА,
- адзінкавыя назвы

1: 3 000 000

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча

ЛАТВІЯ

ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.

ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.

ЛІТВА

ВІЛЬНЮС

РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.

ВІЦЕБСК

СМАЛЕНСК

РАСІЯ

МІНСК

ГРОДНА

МАГІЛЁЎ

ПОЛЬШЧА

БРЭСТ

ГОМЕЛЬ

БРАНСКАЯ ВОБЛ.

ЧАРНІГАЎ

ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.

РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.

ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.

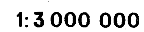
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.

УКРАІНА

○ напільнік

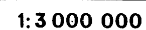
◎ напілак

◉ падпілак

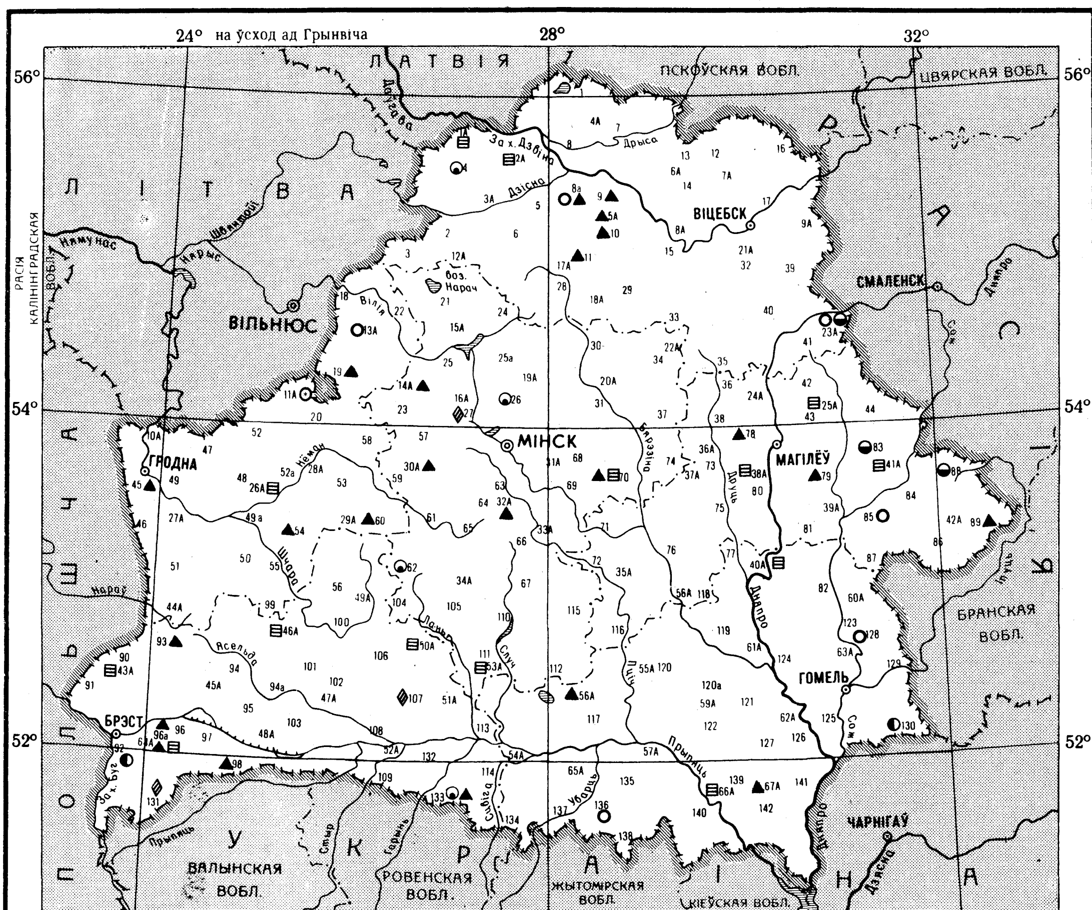

24° на ўсход ад Грынвіча

- ○ ЦВІК
- ЦВЕК
- ЦВЯК
- ● ЦВІХ
- ЦВЯХ
- ЦВЕХ
- △ ГВОЗД
- ▲ ГВОЗДЗЬ
- ГОЗДЗЬ
- ГОЗД
- ГВАЗДО́К
- адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

1:3 000 000

○ СВЯРДЛІЦЬ

◒ СВЯРЛІЦЬ

◐ СВЯРДЗІЦЬ

СВІДРАВАЦЬ

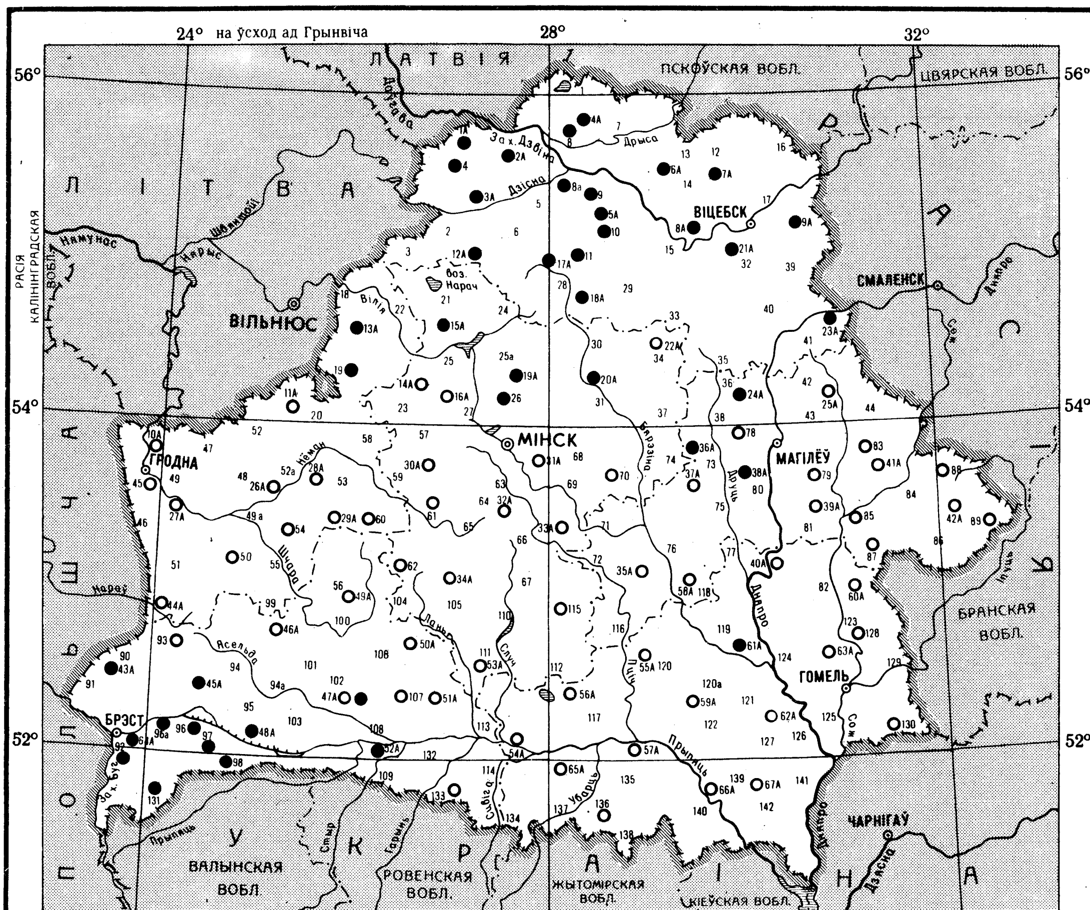
⊙ СВІРАВАЦЬ

▲ КРУЦІЦЬ

БУРАВІЦЬ

ВЯРЦЕЦЬ

1:5 000 000

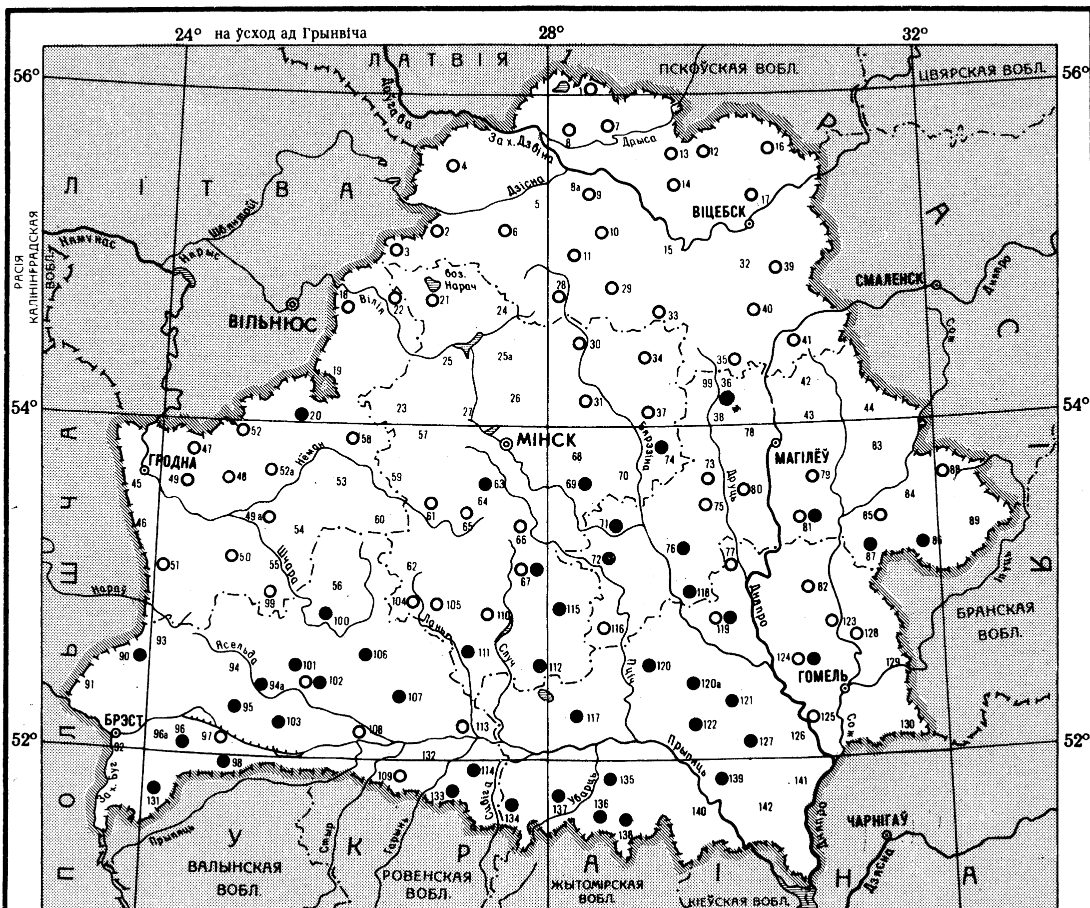
ДО́ЛАТА

ДАЛАТО́

1:5 000 000

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ПЕШНЯ*

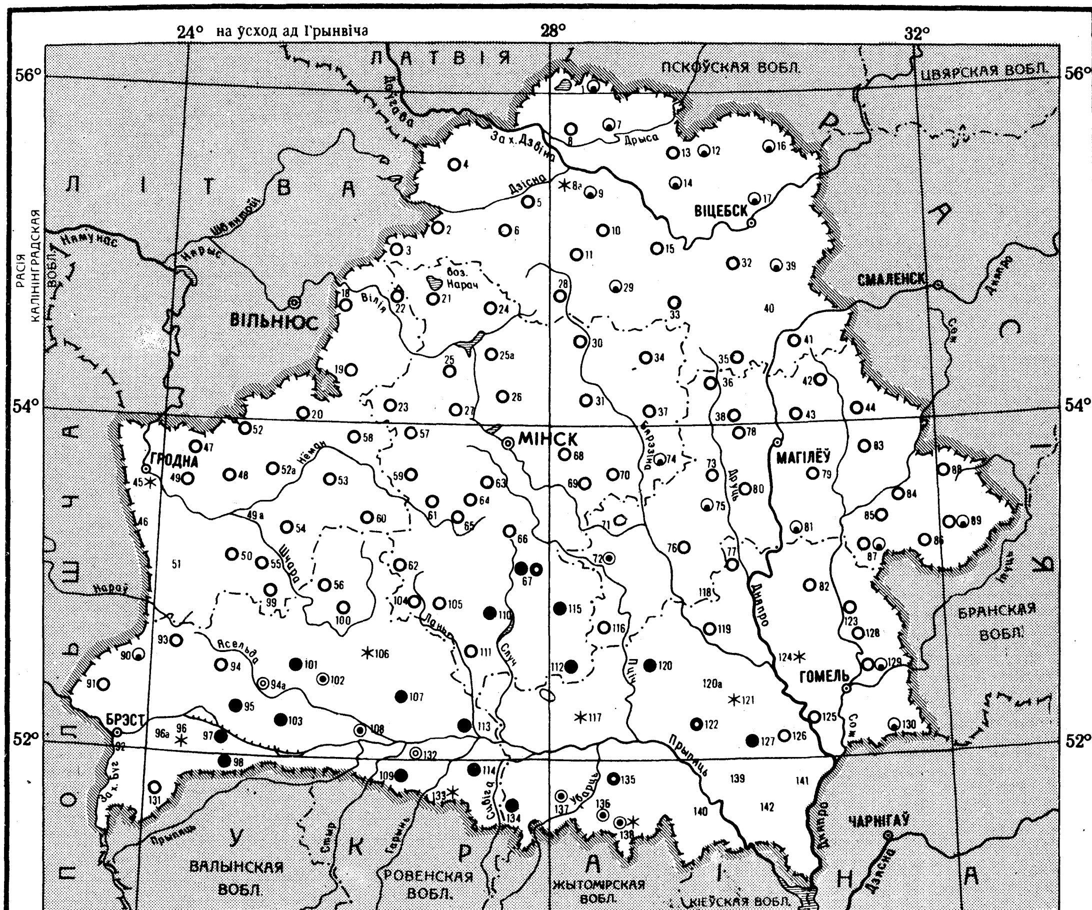
Карта №286

'ПРЫЛАДА ДЛЯ ПРАСЯКАННЯ ЛЁДУ

'ІНСТРУМЕНТ ВЫРАБЛЯЦЬ НАЧОЎКІ, ВУЛЕЙ, ЛОДКУ, ПАЗ'

1:5 000 000

○ СКОБЛЯ

◒ СКАБЁЛКА

● СКЛОБКА

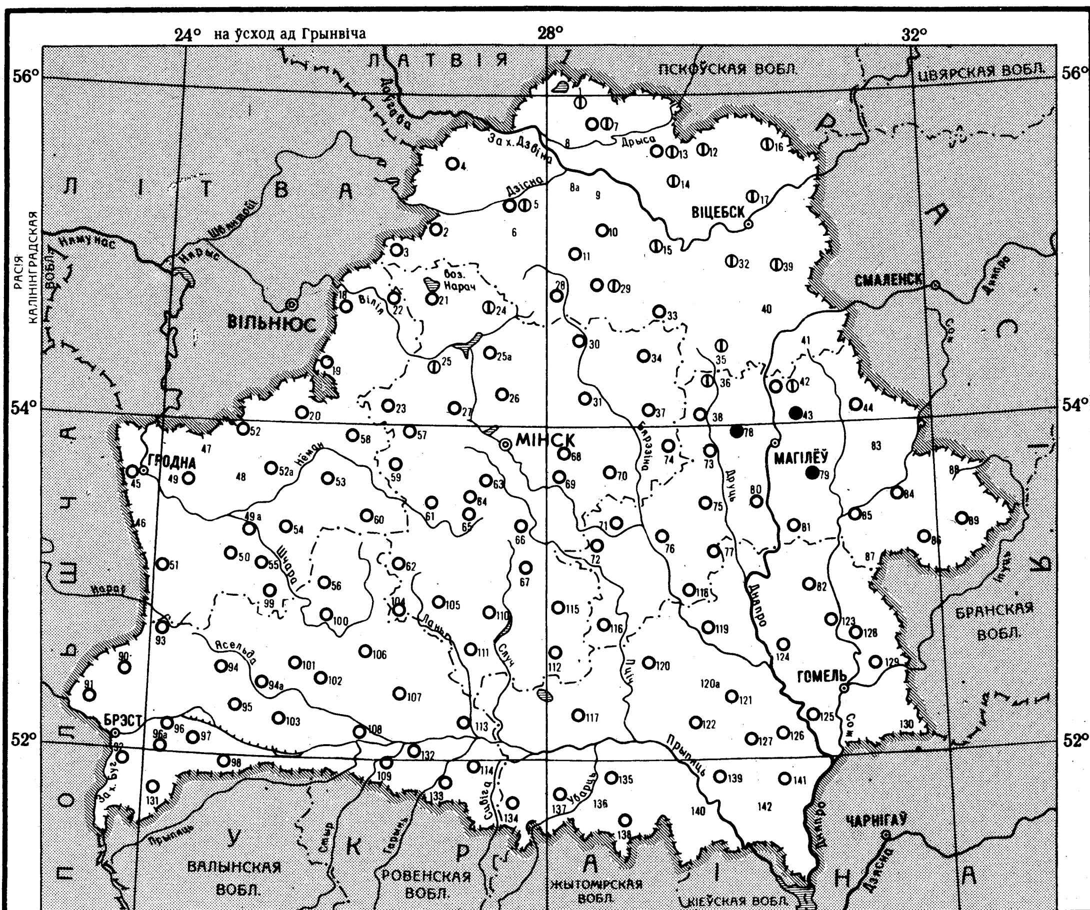
◉ СКЛУБКА

⊙ ШКЛОБКА

◎ ШКЛУБКА

✳ адзінкавыя ўтварэнні

1:5 000 000

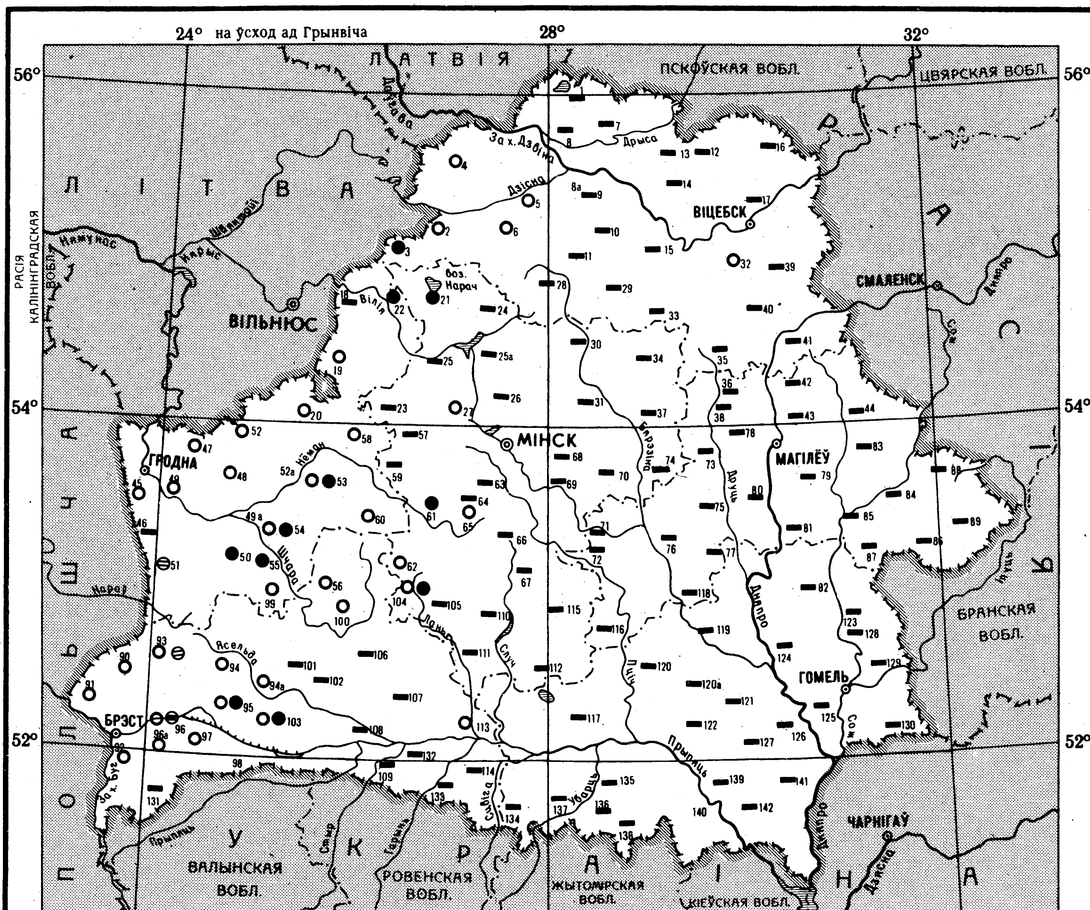

○ СТРУГ

⦶ СТРУЖО́К

● ЙСТРУГ

1:5 000 000

○ 'ПРЫСТАСАВАННЕ ДЛЯ ПАДЫМАННЯ ЦЯЖАРУ'

● ЛІФТ

⊖ 'КАРУСЕЛЬ НА ЛЁДЗЕ'

▬ адсутнасць слова ВІНДА

1:5 000 000

○ ЛАПА́ТА

▲ РЫДЛЁЎКА

△ РЫДЛЯ́ЎКА

◭ РЫ́ДЗЕЛЬ

◬ РЫДЛЮ́КА

⊟ ЖАЛЯЗНЯ́К

▥ ЖАЛЯЗНІ́К

⊞ ЗЕЛЯЗНЯ́К

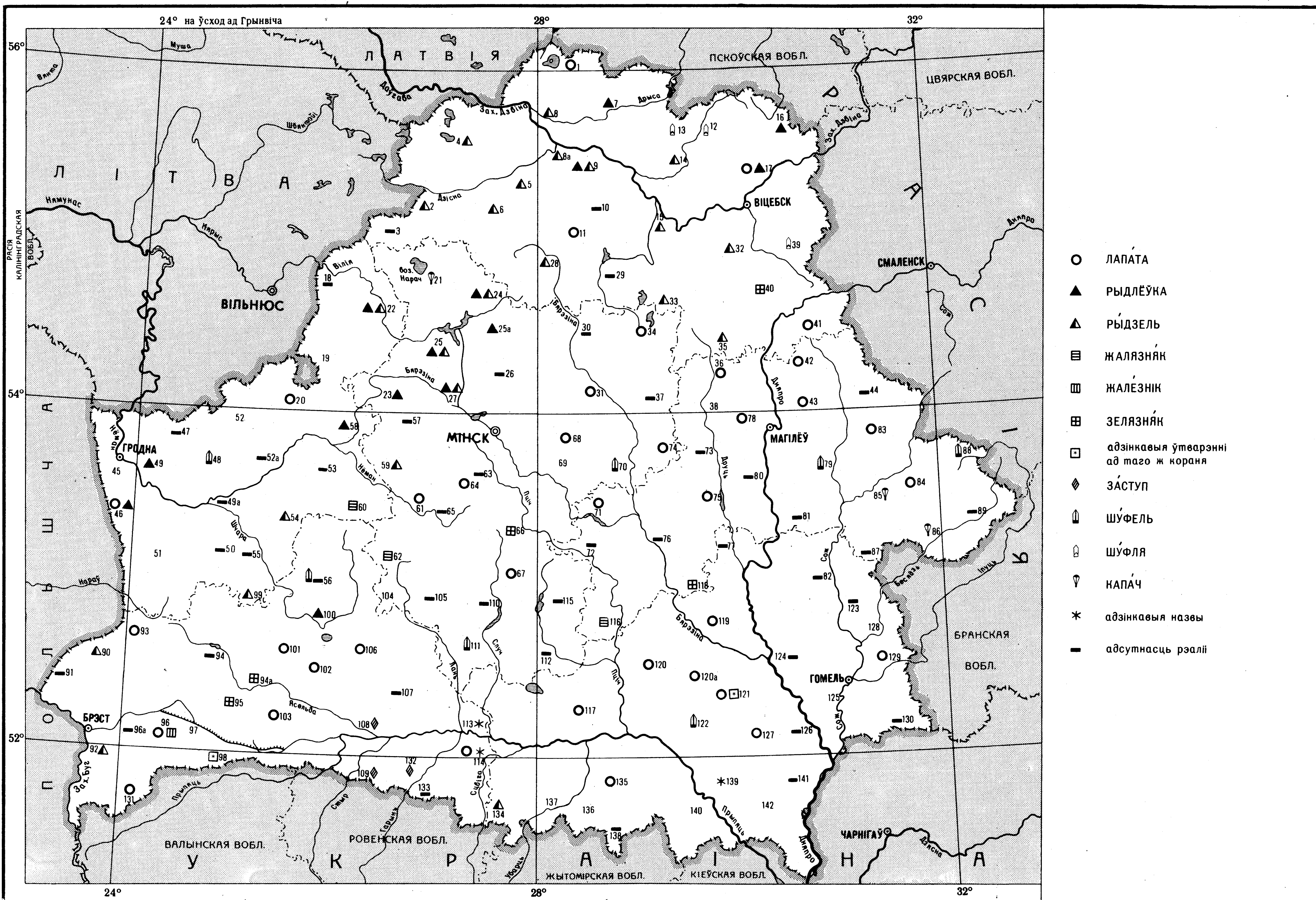
⊠ ЗЕЛЯЗНІ́К

⊡ ЗАЛІ́СКА

◈ ЗА́СТУП

✳ адзінкавыя назвы

24° на ўсход ад Грынвіча
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ
ЛАПАТА
РЫДЛЁЎКА
РЫДЗЕЛЬ
ЖАЛЯЗНЯК
ЖАЛЕЗНІК
ЗЕЛЯЗНЯК
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
ЗАСТУП
ШУФЕЛЬ
ШУФЛЯ
КАПАЧ
адзінкавыя назвы
адсутнасць рэаліі

1:3 000 000

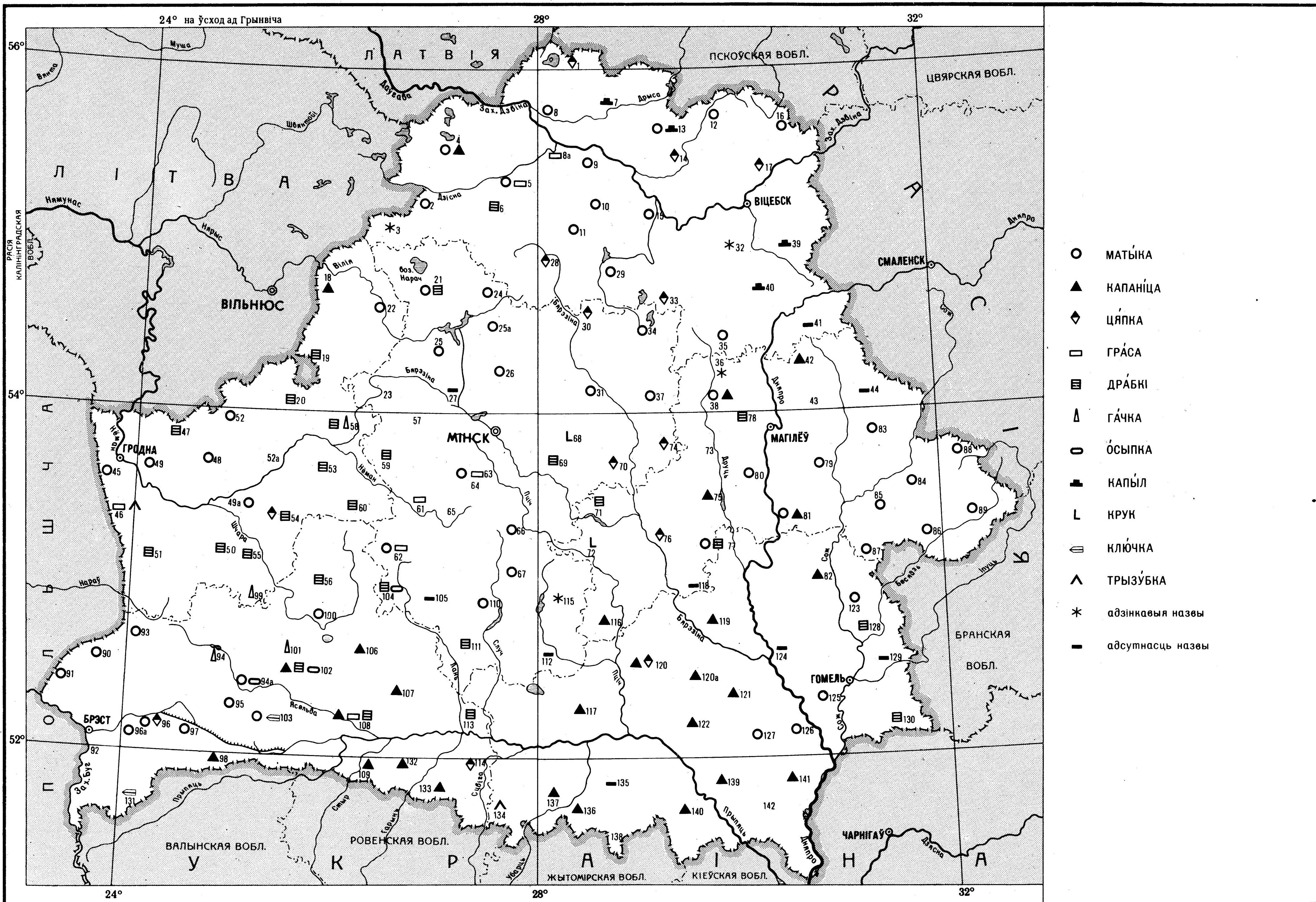
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
СМАЛЕНСК
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ЧАРНІГАЎ
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нарач
Бярэзіна
Нёман
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Гарынь
Случ
Лань
Пціч
Друць
Дняпро
Сож
Беседзь
Іпуць
Дзясна
Нямунас
Нярыс
Зах. Буг
Стыр
Убарць
Нарач
Мушa
Швянтоі

Ру́чка
Цаўё
Чарано́к
Чарашо́к
Чэ́ран
Чарано́
Тро́нак
Дзяржа́нне
Дзяржа́к
Дзяржа́лна
іншыя ўтварэнні ад таго ж кораня
Аса́тка
Ра́таўё
Лапаці́шча
іншыя ўтварэнні ад таго ж кораня
Пехаўё
адзінкавыя назвы

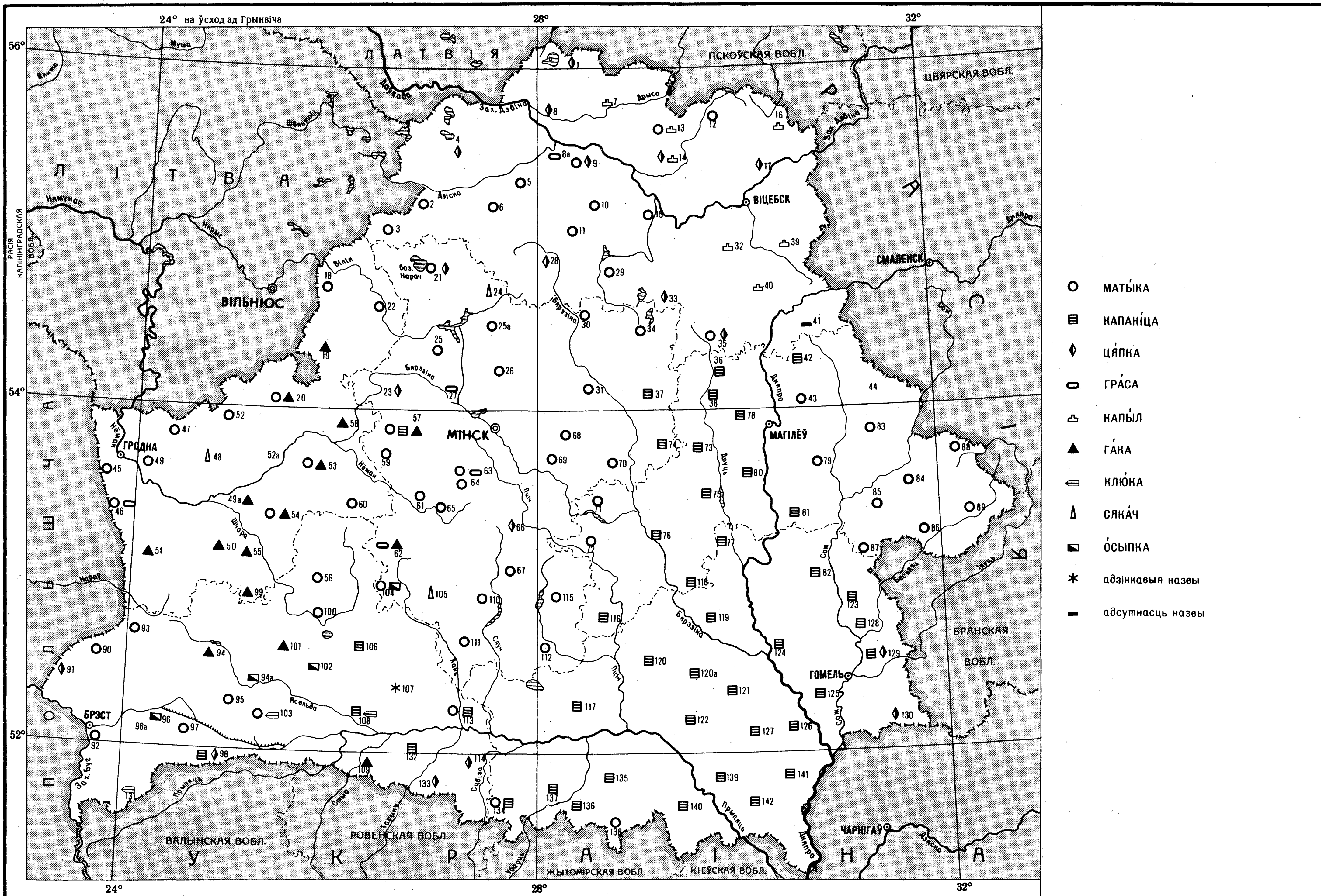

1:3 000 000

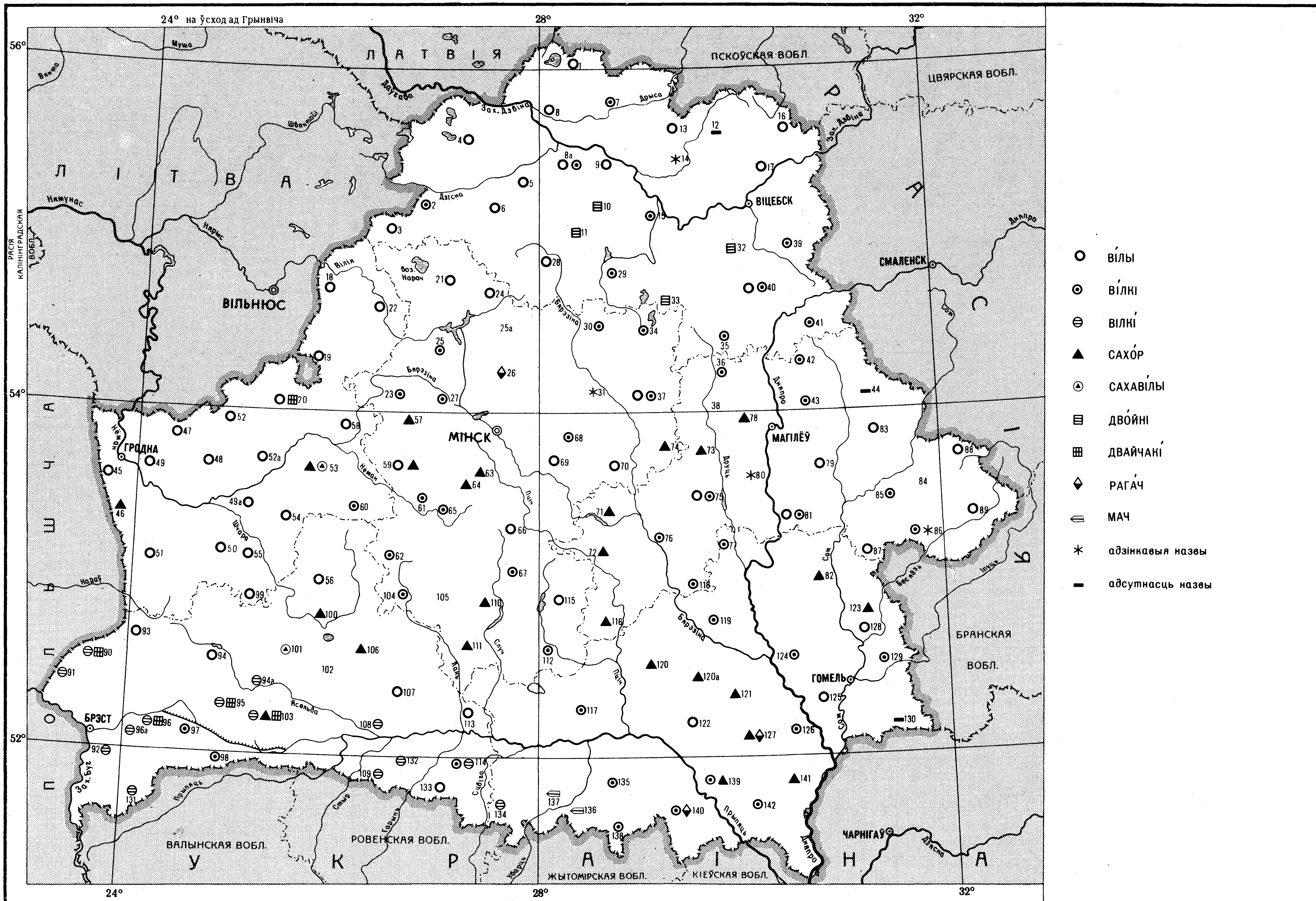
МАТЫКА З ЗУБЦАМІ Карта № 293

1:3 000 000

ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
БРЭСТ
ГОМЕЛЬ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
матыка
капаніца
цяпка
граса
капыл
гака
клюка
сякач
осыпка
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы

1:3 000 000

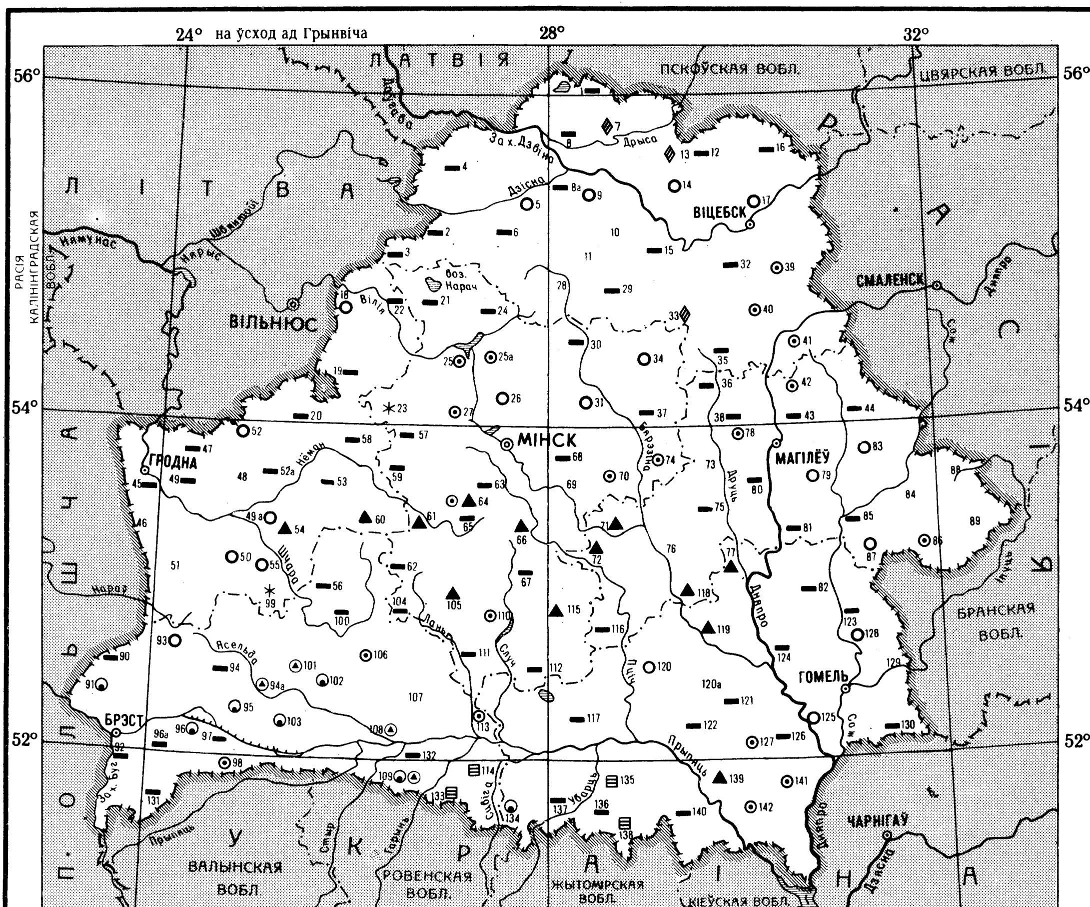

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
Дзвіна
Мушa
Шаўлціс
Нямунас
Нярыс
Вілія
Воз. Нарач
Дзісна
Зах. Дзвіна
Дрыса
Бярэзіна
Нёман
Шчара
Нараў
Ясельда
Зах. Буг
Прыпяць
Стыр
Гарынь
Случ
Лань
Піціч
Пціч
Друць
Днепр
Сож
Беседзь
Іпуць
Дзясна
Убарць
Віліны
вілы
вілкі
вілкі
сахор
сахавілы
двойні
двайчакі
рагач
мач
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы

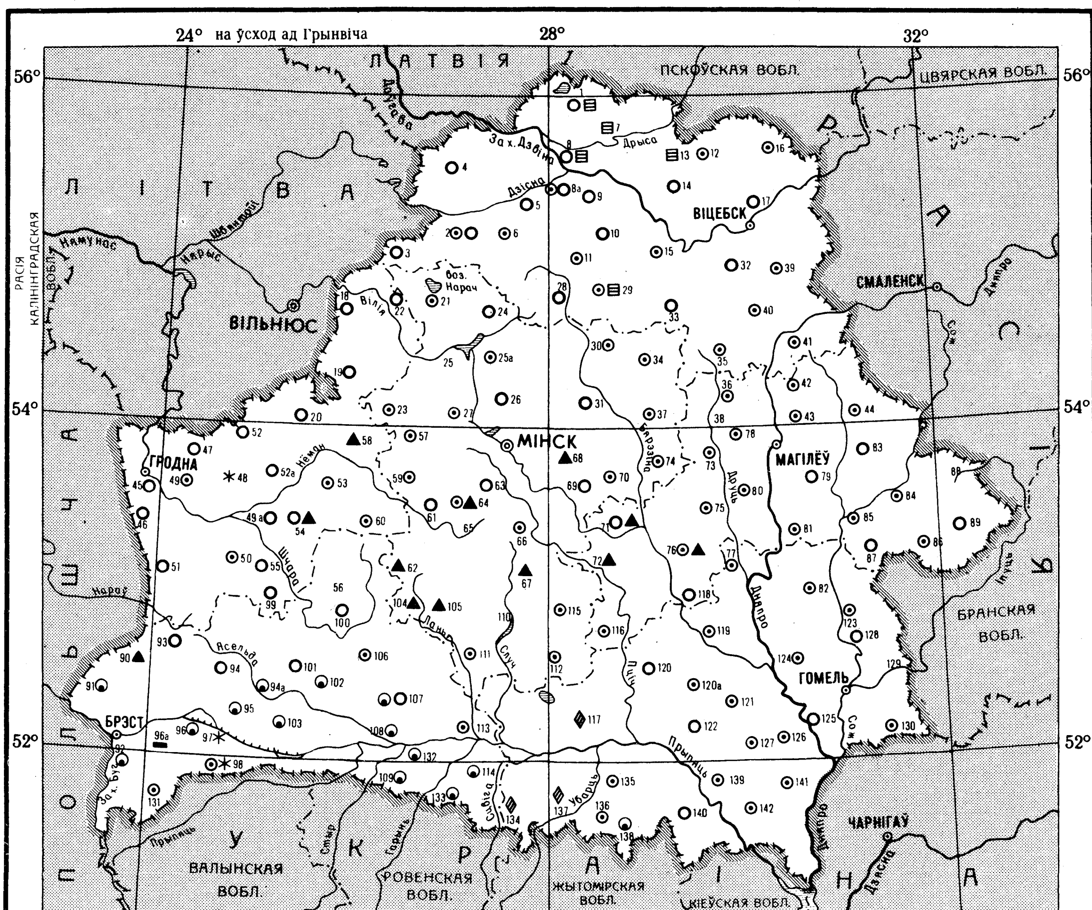
1:3 000 000

ДРАЎЛЯНЫЯ ВІЛЫ, АКАВАНЫЯ ЖАЛЕЗАМ

Карта №296

1:5 000 000

ВІ́ЛКІ

ВІЛКІ́

ВІ́ЛЫ

САХО́Р

ДВО́ЙНІ

МАЧ

адзінкавыя назвы

адсутнасць назвы

1:5 000 000

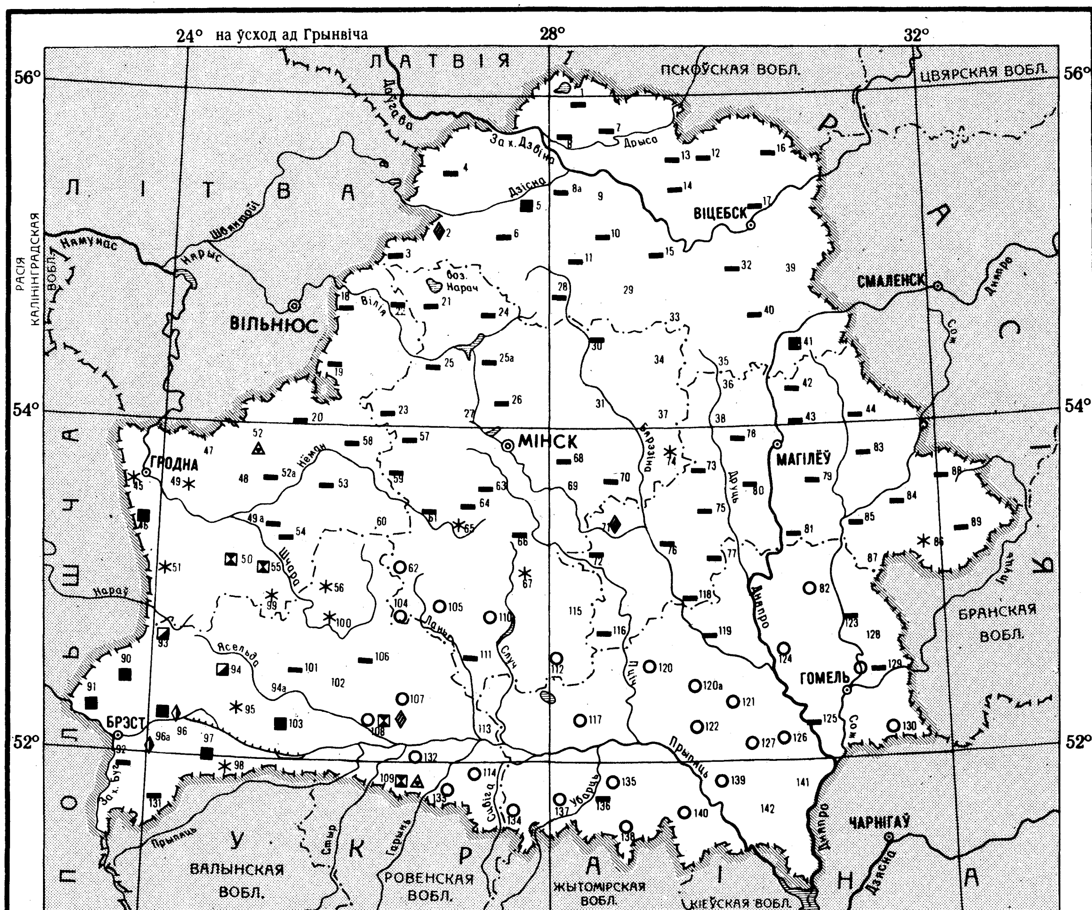
ПРЫЛАДА, ЯКОЙ СКІДАЮЦЬ ГНОЙ З ВОЗА

- КРУК
- КРУЧО́К
- СКА́ПАЧ
- СКО́ПАЧ
- СКО́ПІЧ
- СКА́ПАВІЧ
- ВІ́ЛЫ
- ВІ́ЛКІ
- ЗГРЭ́БАЧ
- ЗГРЭ́БІЧ
- ДРАПА́Ч
- ДРАПА́К
- СЦЯГА́Ч
- КЛЮ́КА
- КЛЮ́ЧКА
- САХАВІ́ЛЫ
- САХО́Р
- МАЧ
- РАГА́Ч
- адзінкавыя назвы
- адсу́тнасць назвы

ЦУРКА ДЛЯ ВЯЗАННЯ СНАПОЎ

Карта №299

○ ЦУ́РКА

■ КНЭ́БЕЛЬ

КНЫ́ПЯЛЬ

КЛЫ́МБЭЛЬ

ЗА́КРУТКА

ЗА́КРУЦЕНЬ

△ КІЁК

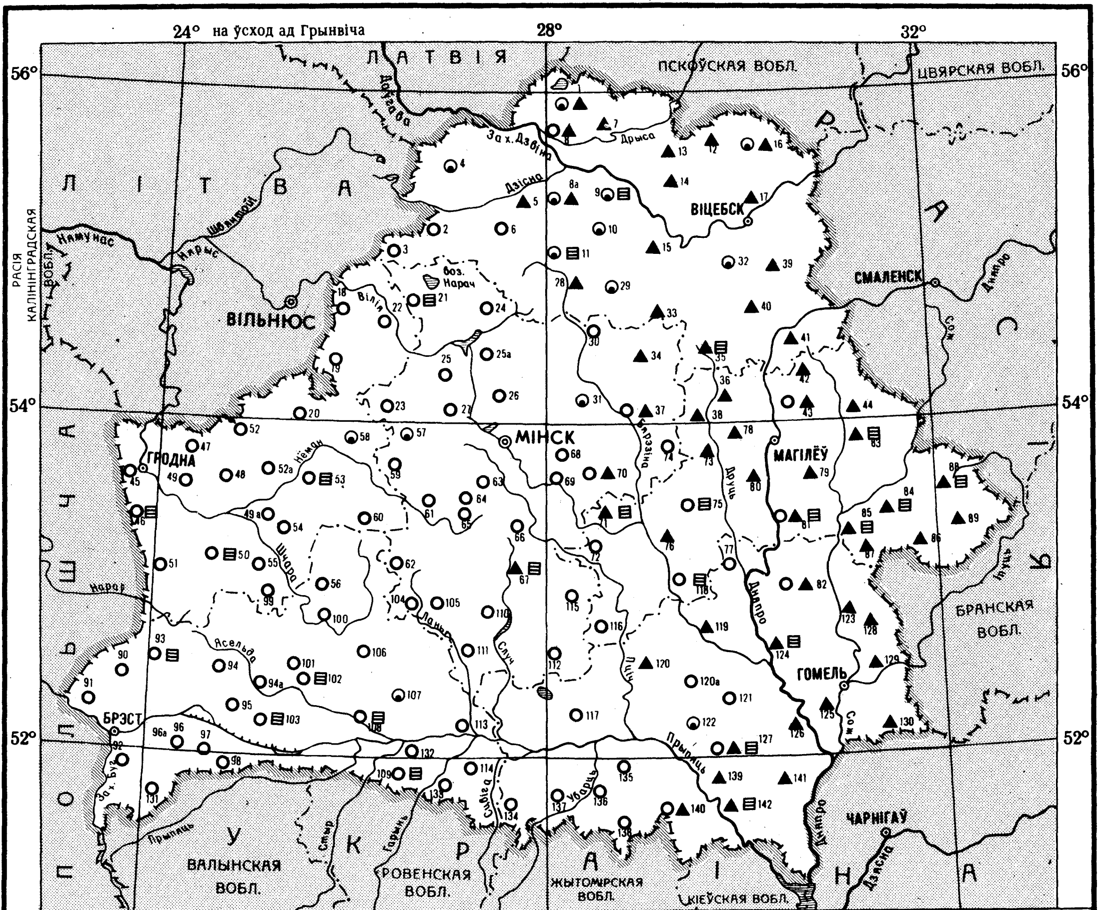
* адзінкавыя назвы

— адсутнасць назвы

1:5 000 000

РАБІЦЬ

Карта №300

○ РАБІЦЬ

◉ РОБІЦЬ

▲ РАБОТАЦЬ

▤ ПРАЦАВАЦЬ

1:5 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча

ЛАТВІЯ ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ. ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.

ЛІТВА

РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.

ВІЛЬНЮС ВІЦЕБСК СМАЛЕНСК МІНСК ГРОДНА МАГІЛЁЎ ГОМЕЛЬ БРЭСТ ЧАРНІГАЎ

РАСІЯ

БРАНСКАЯ ВОБЛ.

ПОЛЬШЧА

ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ. РОВЕНСКАЯ ВОБЛ. ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ. КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.

УКРАІНА

- ○ ла́дзіць
- ⊡ стро́іць
- ▲ пра́віць
- ⊂⊃ чыні́ць
- ⧫ раманці́раваць
- ⊟ ла́піць
- ✱ адзінкавыя лексемы
- ▬ адсутнасць лексемы

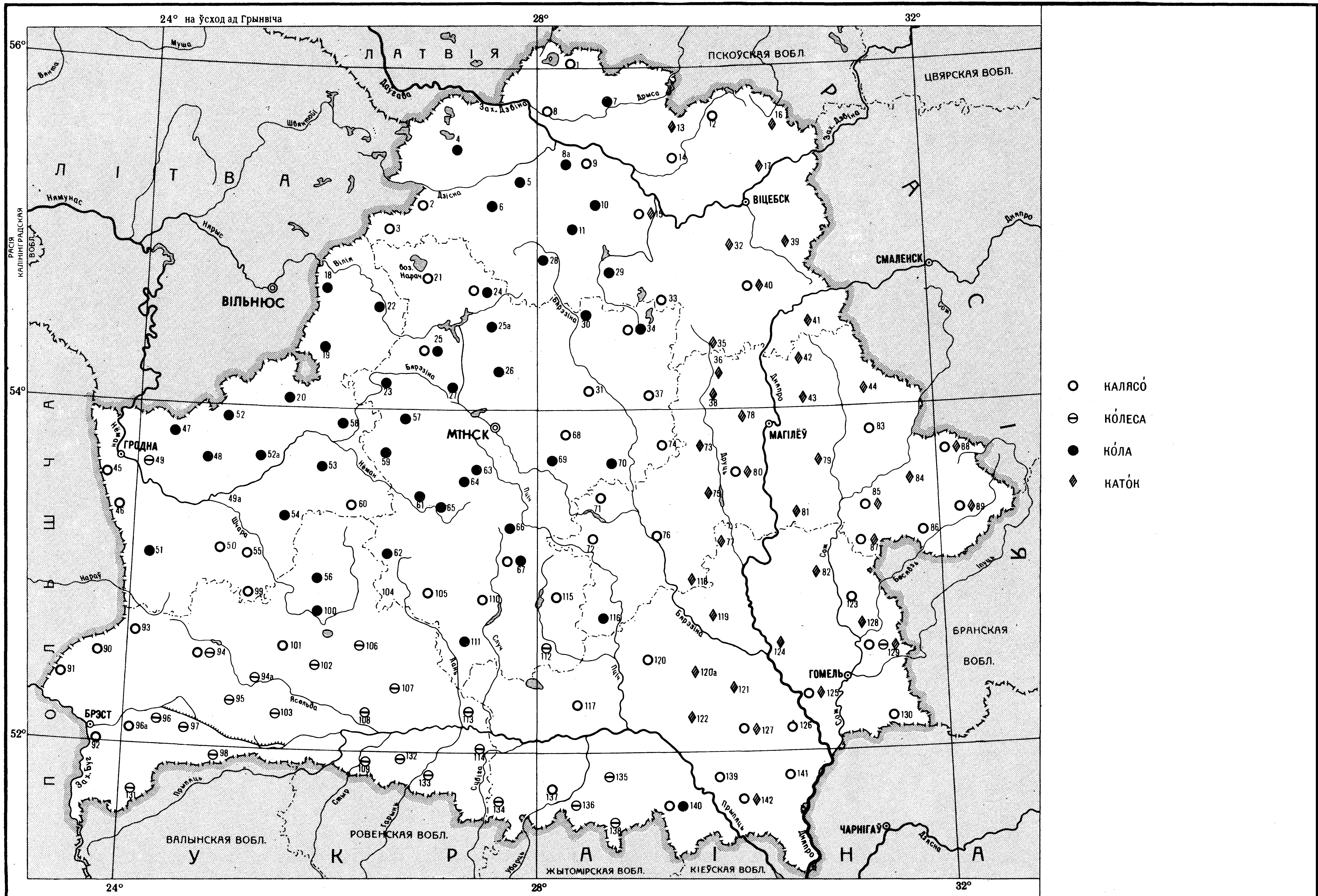
1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
Муша
Вента
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дрыса
Швянтойі
Нямунас
Нярыс
Дзісна
Вілія
воз. Нарач
Бярэзіна
Нёман
Шчара
Нараў
Ясельда
Зах. Буг
Прыпяць
Стыр
Гарынь
Случ
Убарць
Пціч
Днепр
Друць
Сож
Беседзь
Іпуць
Дзясна

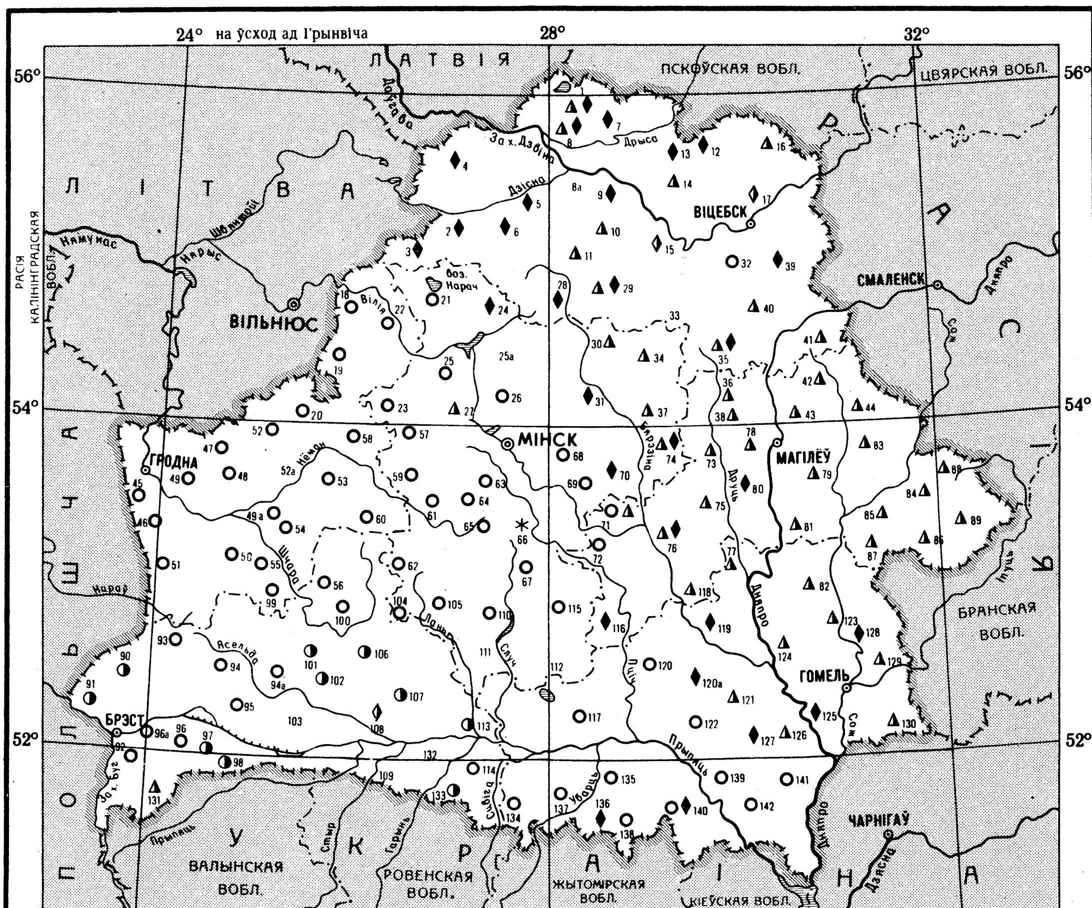
- ● КАЛЁСЫ
- ◉ КАЛЁСА
- △ ВОЗ
- ▤ ЦЯЛЕ́ГА
- ✱ адзінкавыя назвы
- ▬ адсутнасць назвы

1:3 000 000

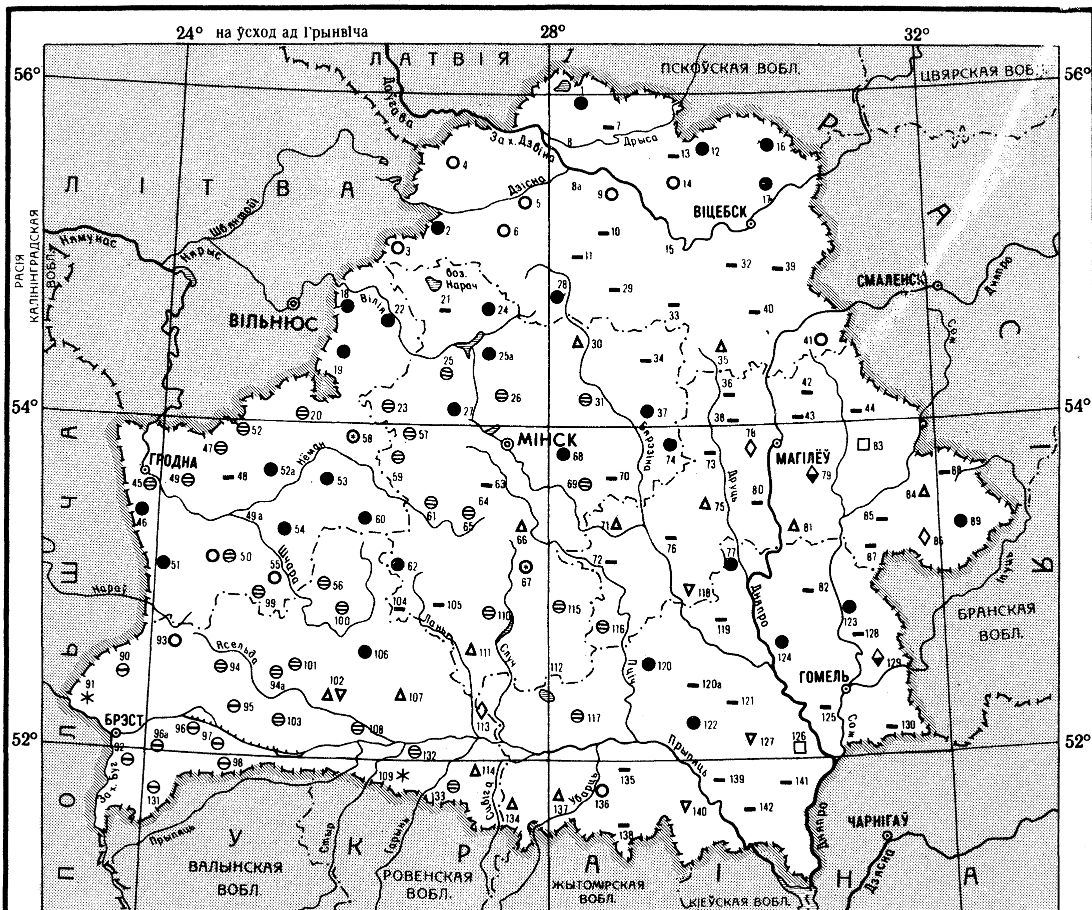
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
24°
28°
32°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Нямунас
Нярыс
Вілія
Бярэзіна
Нёман
Шчара
Нарач
Ясельда
Прыпяць
Зах. Буг
Случ
Пціч
Дняпро
Друць
Сож
Беседзь
Іпуць
Дзясна
Стыр
Гарынь
Убарць
Ланя
Смірна
Муша
Вента
Швянтоі
Нараў
Каляско
Колеса
Кола
Каток
КАЛЯСО́
КО́ЛЕСА
КО́ЛА
КАТО́К

1:3 000 000

- ○ КАЛО́ДКА
- ◑ КАЛО́ДЗІЦА
- △ СТУ́ПІЦА
- ♦ ТРУ́БКА
- ◊ ТРУ́БІЦА
- ✶ адзінкавыя назвы

1:5 000 000

ЗВЯНО́

ЗВОН

ЗВАНЧА́К

ЗВОНЯ́К

ВЕНЧА́К

КУСО́К

КАВА́ЛАК

СЕ́КТАР

ЧАСЦЬ

ЧА́СТКА

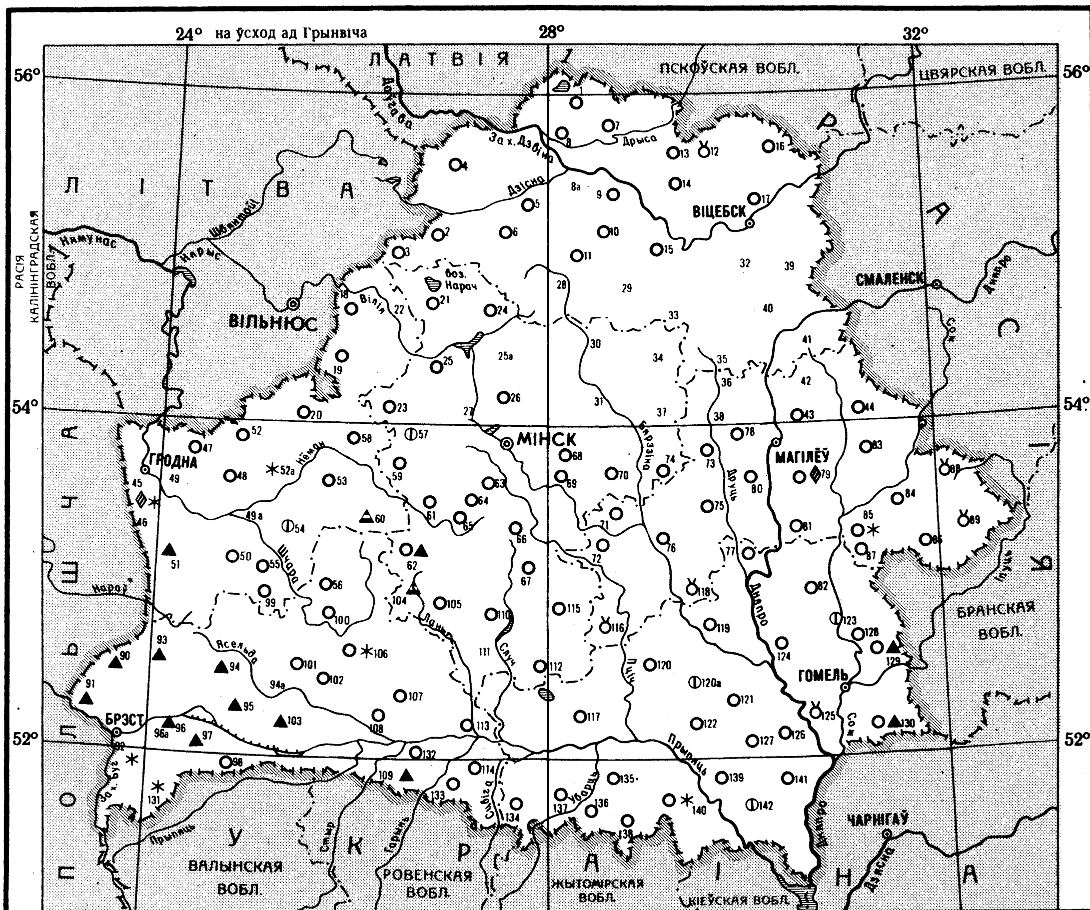
адзінкавыя назвы

адсутнасць назвы

1:5 000 000

ЗАГВОЗДКА

Карта №306

○ ЗА́ГВАЗДКА

⦶ ЗА́ГВАЗКА

ȣ ЗАГВО́ЗДКА

▲ ЗА́ТЫЧКА

△ ЗА́ТЫКА

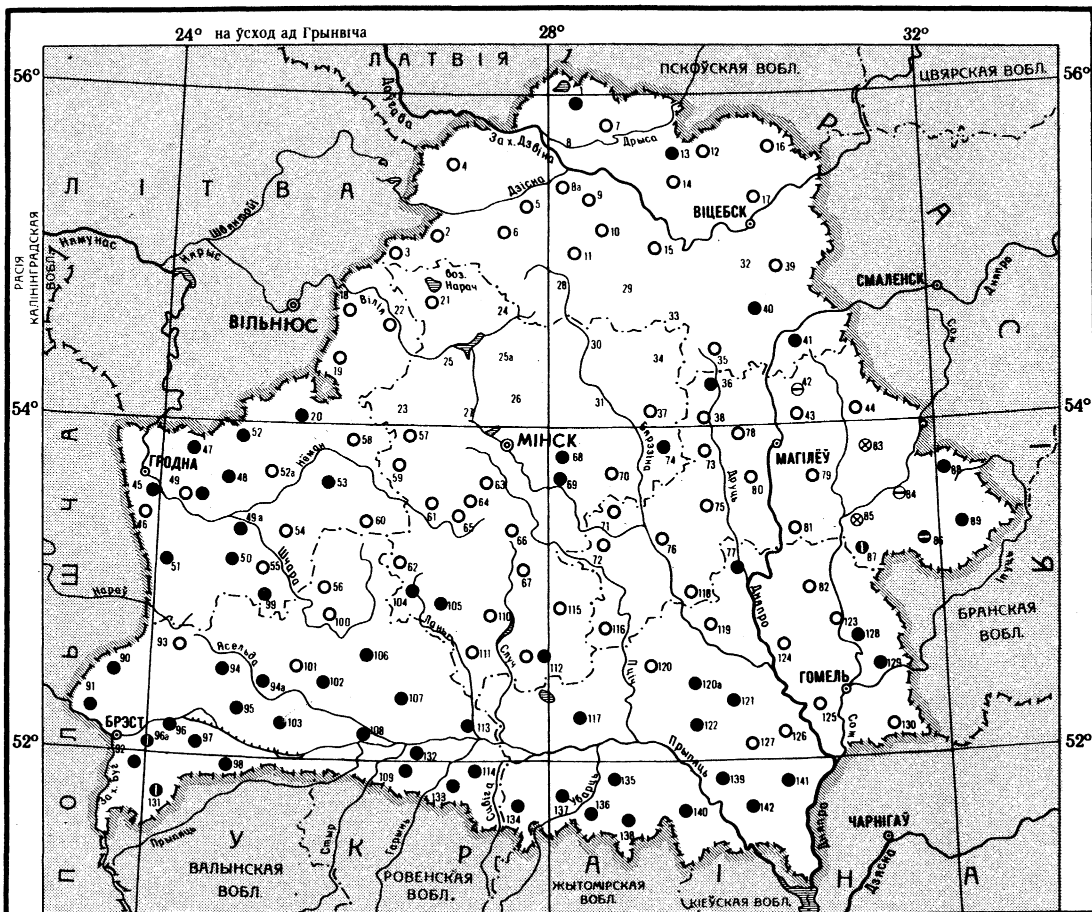
◈ ШВО́РАН

✳ адзінкавыя назвы

1:5 000 000

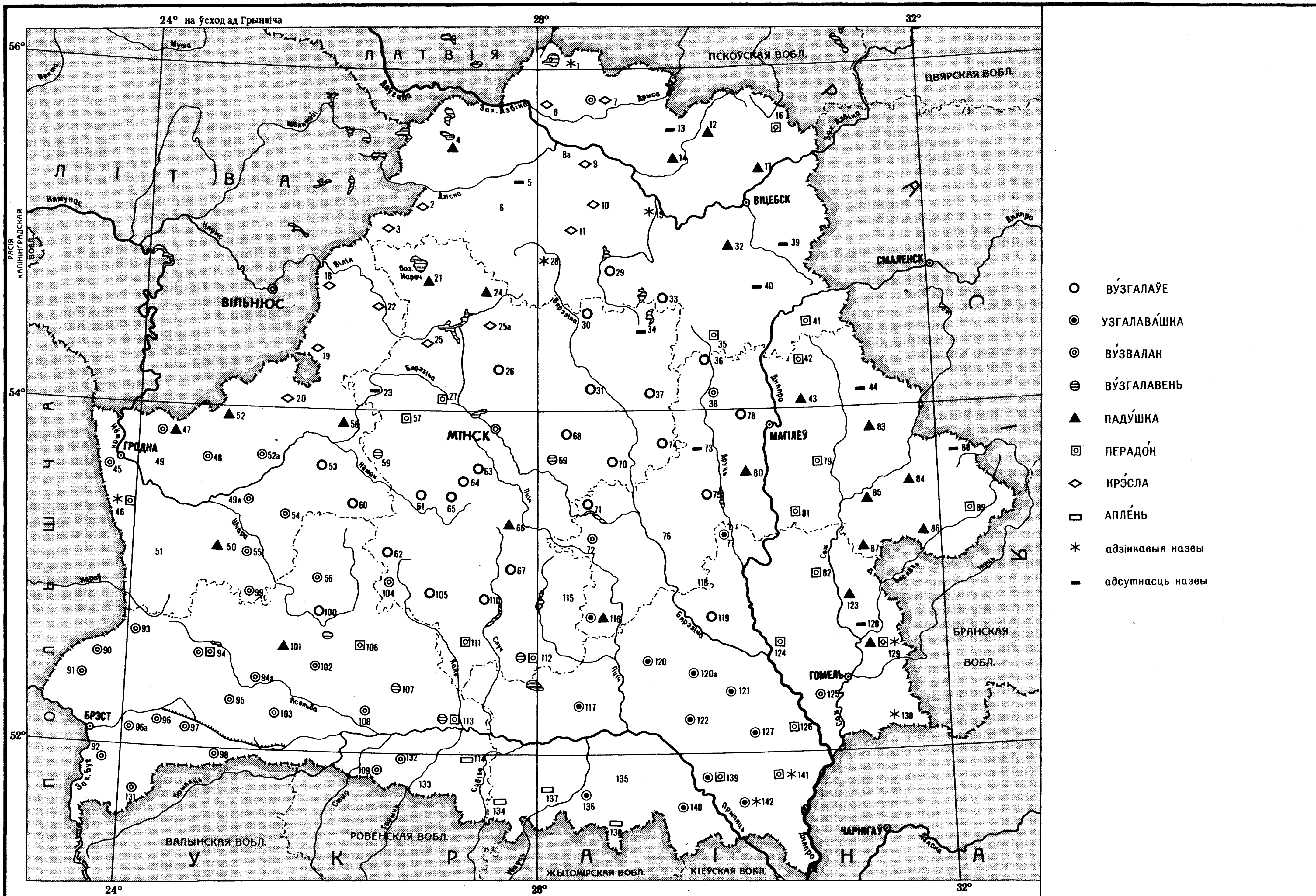
ШВОРАН У ВОЗЕ

Карта №307

1:5 000 000

ВУЗГАЛАЎЕ Ў ВОЗЕ (суфіксальныя ўтварэнні)

ВУЗГАЛАЎЕ Ў ВОЗЕ (прэфіксальныя ўтварэнні)

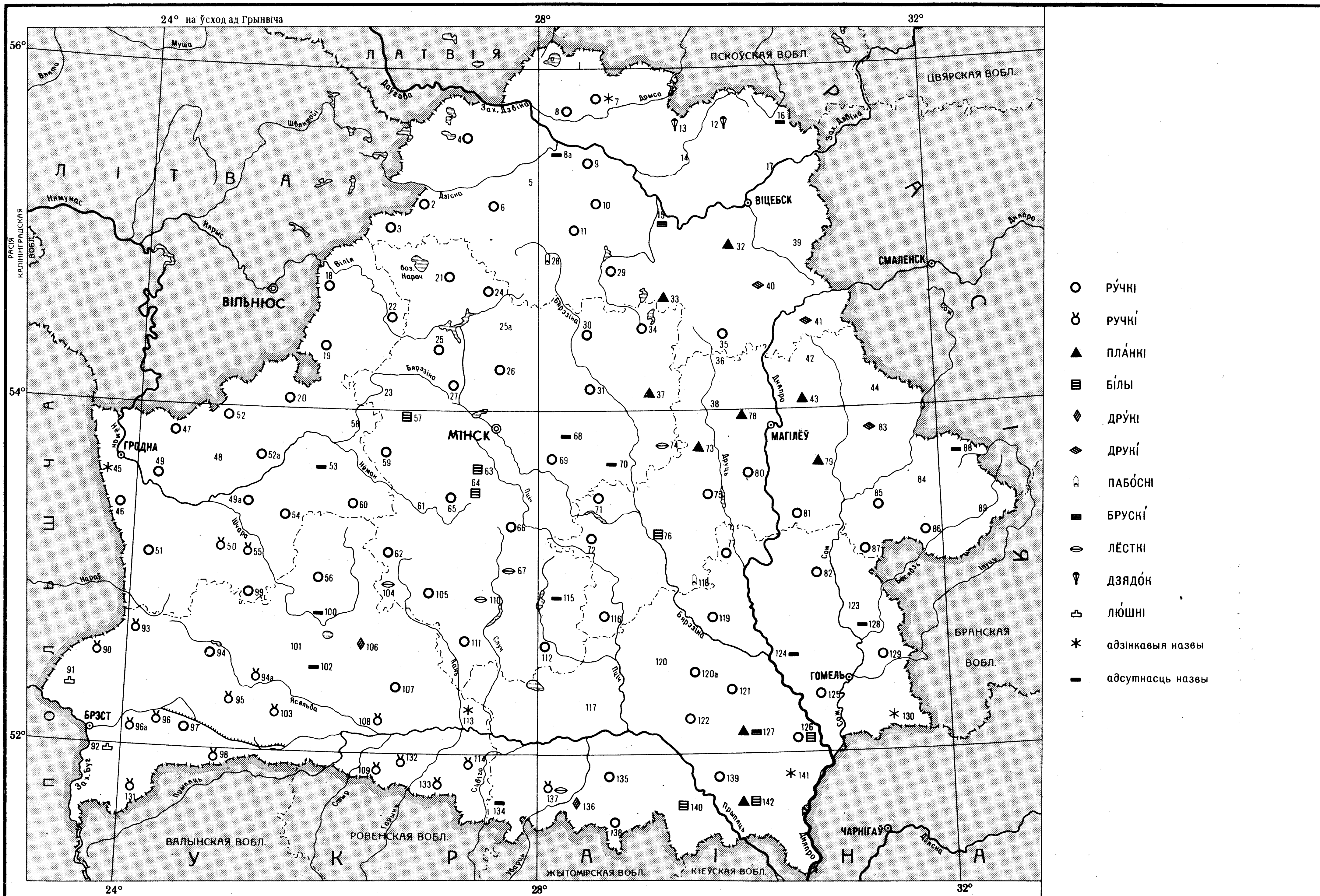
- ⊖ ВУ́ЗГАЛАЎЕ
- ⦶ УЗГАЛАВА́ШКА
- ◒ СУГАЛО́ЎЕ
- ◐ ЗГАЛО́ВАК
- ○ ГАЛАВА́ШКА
- △ ПАДУ́ШКА
- □ ПЕРАДО́К
- ◇ КРЭ́СЛА
- ▭ АПЛЕ́НЬ
- * адзінкавыя назвы
- ▬ адсутнасць назвы

1:3 000 000

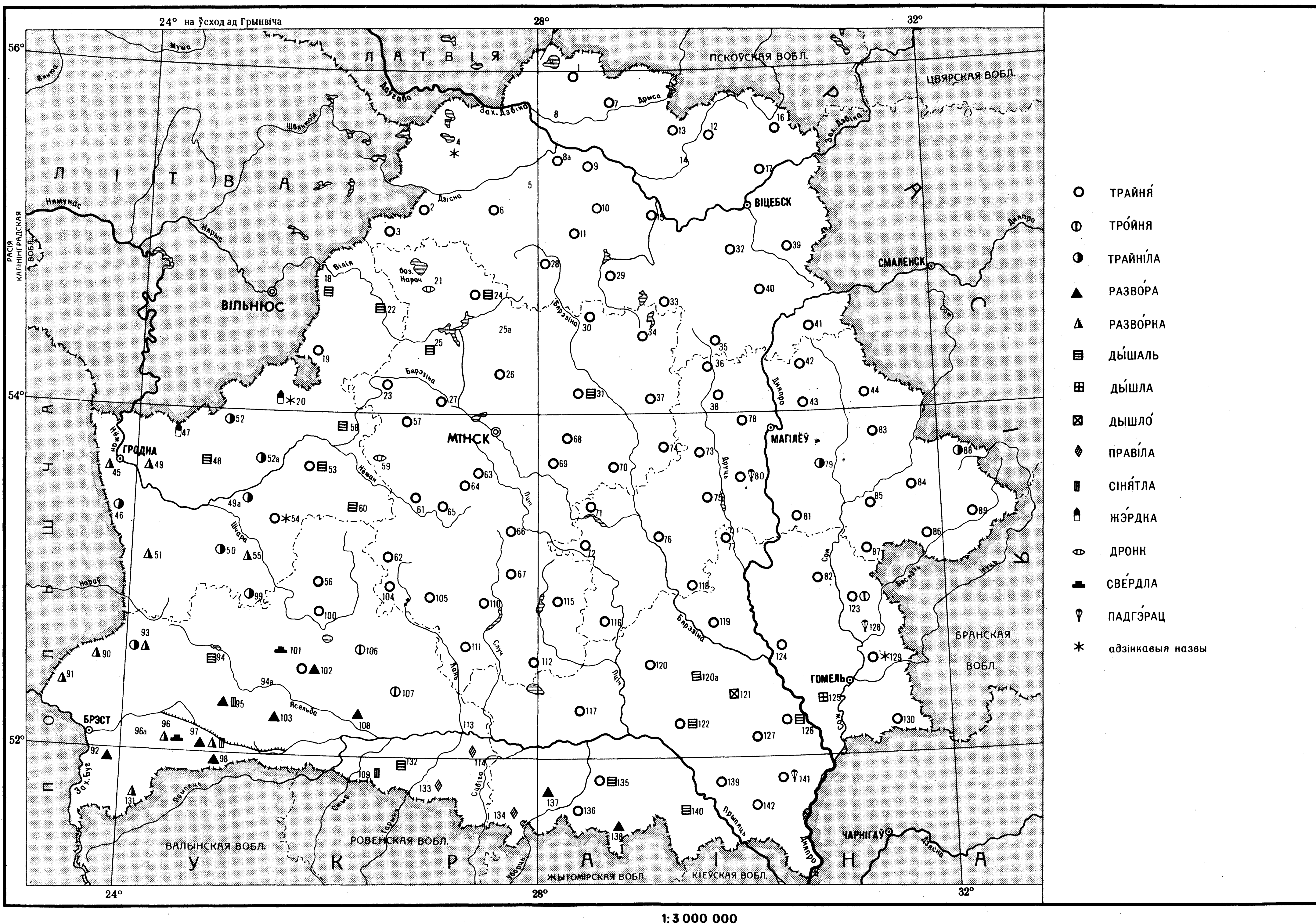

РУЧКІ Ў ПАДУШЦЫ ВОЗА

Карта № 310

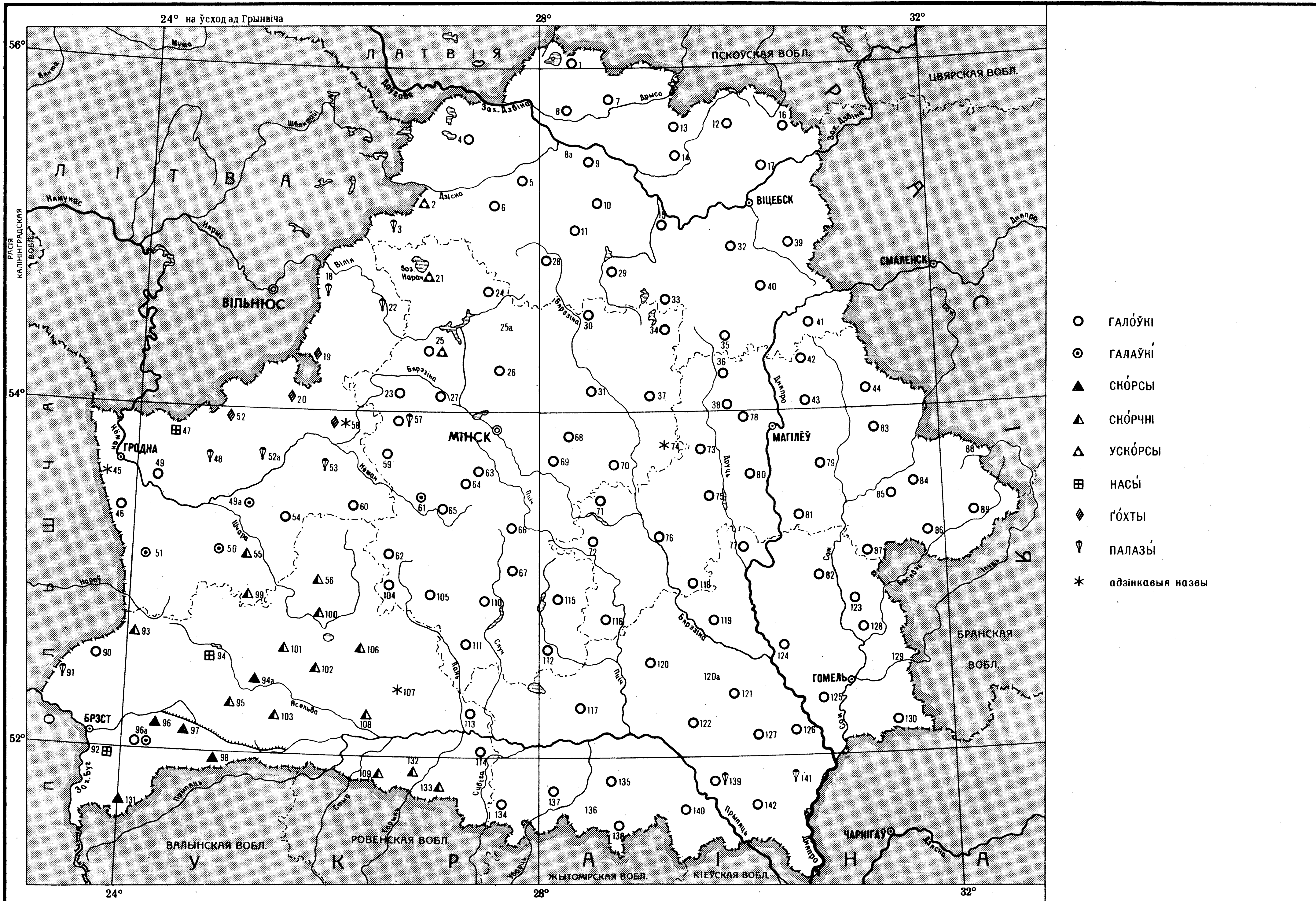

1:3 000 000

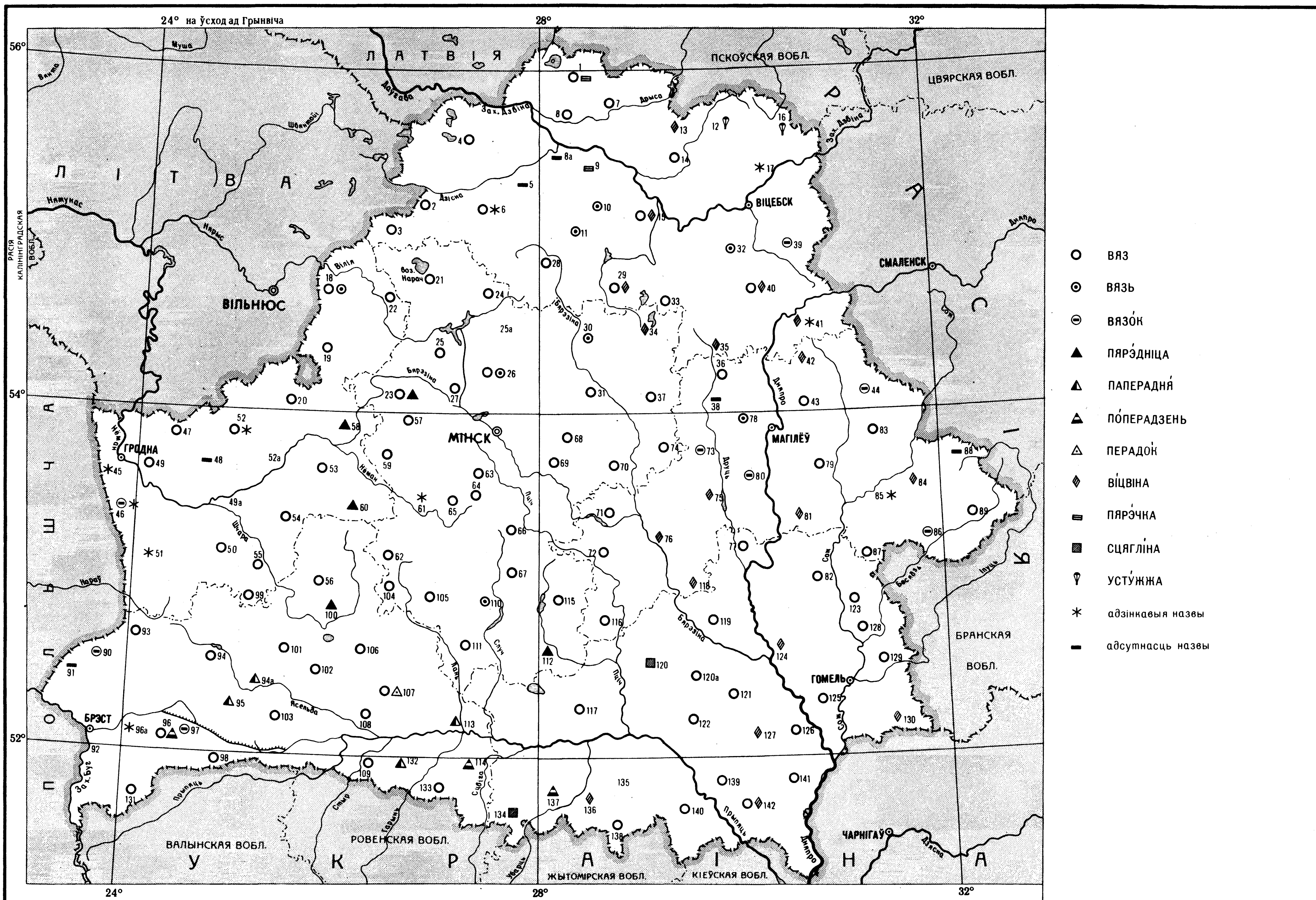

ТРАЙНЯ
ТРОЙНЯ
ТРАЙНІЛА
РАЗВОРА
РАЗВОРКА
ДЫШАЛЬ
ДЫШЛА
ДЫШЛО
ПРАВІЛА
СІНЯТЛА
ЖЭРДКА
ДРОНК
СВЕРДЛА
ПАДГЭРАЦ
адзінкавыя назвы
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
Вознесенск
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дзісна
Вілія
Нямунас
Нёман
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Прыпяць
Друць
Случ
Птыч
Ясельда
Шчара
Зах. Буг
Сож
Іпуць
Беседзь
Воз. Нарач
Мяша
Дрыса
1:3 000 000

- ○ ПАСТРО́НКІ
- ⊙ ПАСТАРО́НКІ
- ▲ ГУЖЫ́
- △ ВУЖЫ́
- ⊟ ЦЯГІ́
- ⊞ ЦЯЖКІ́
- ✱ адзінкавыя назвы

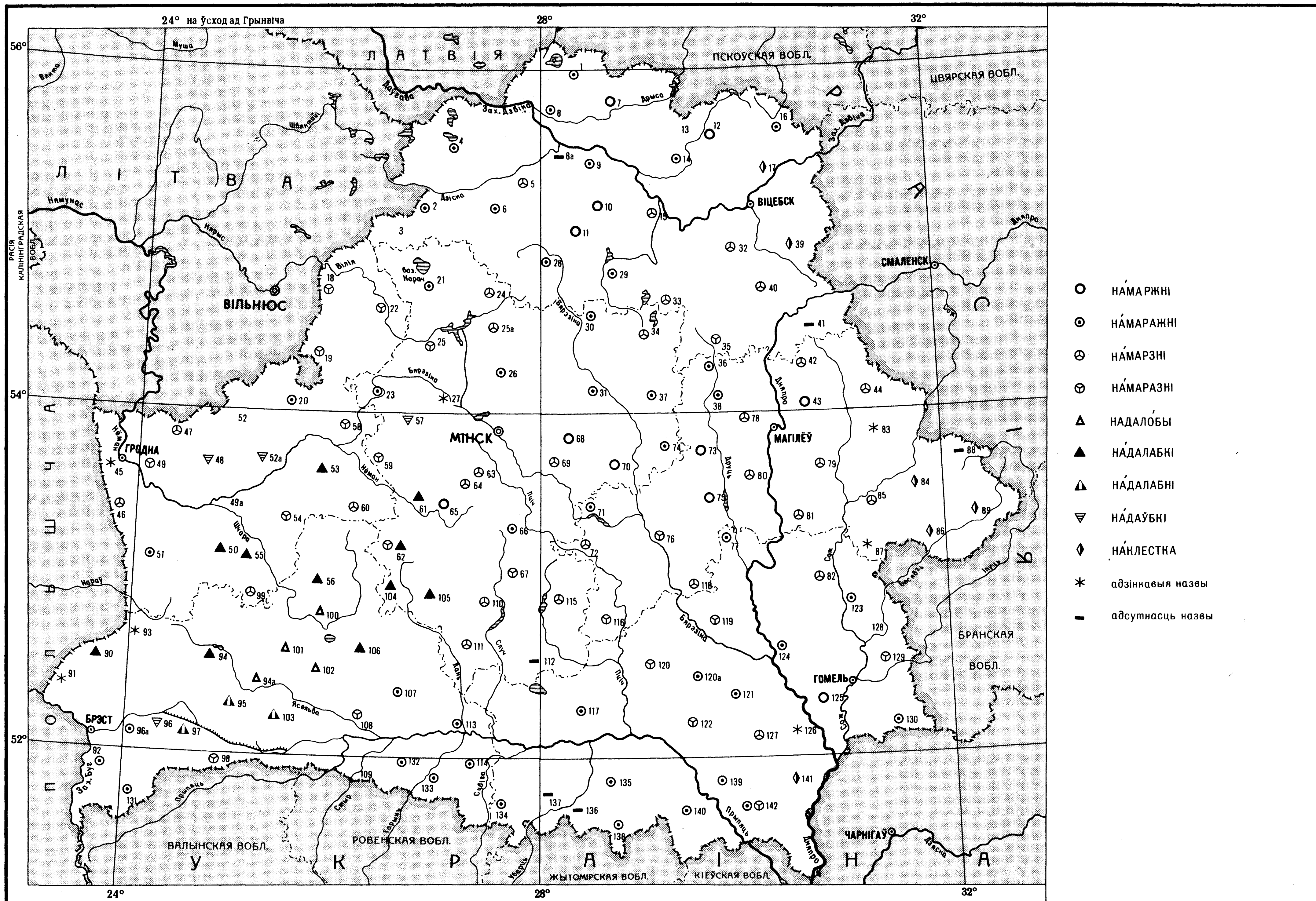

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
Зах. Дзвіна
Даўгава
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нёман
Нарач
Бярэзіна
Дняпро
Друць
Сож
Іпуць
Беседзь
Прыпяць
Случ
Пціч
Шчара
Ясельда
Нараў
Зах. Буг
Стыр
Гарынь
Сцвіга
Убарць
Дзясна
Мяша
Віліа
Швянтоі
Нярыс
Намунас
Воз. Нарач
ГАЛОЎКІ
ГАЛАЎКІ
СКОРСЫ
СКОРЧНІ
УСКОРСЫ
НАСЫ
ҐОХТЫ
ПАЛАЗЫ
адзінкавыя назвы

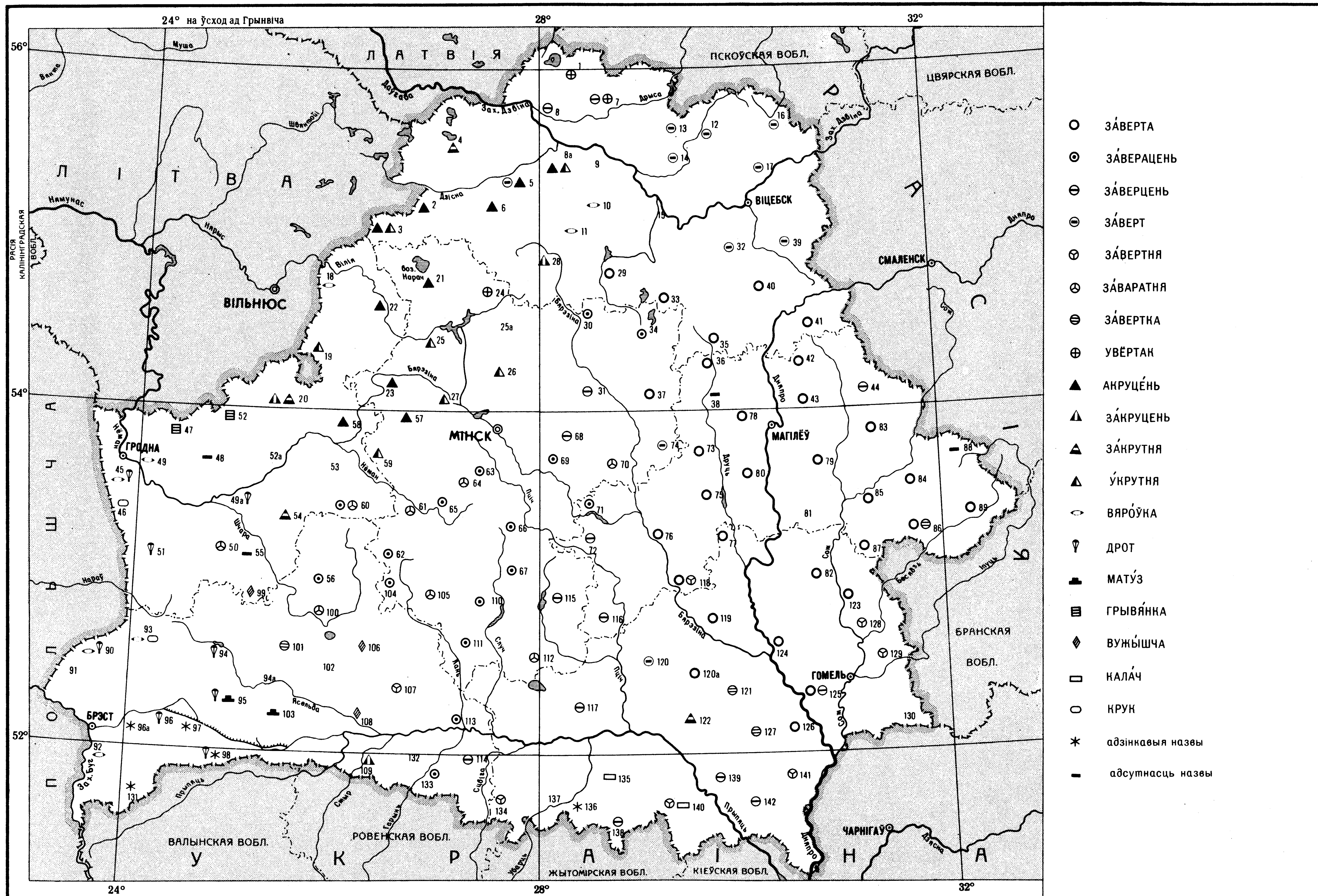
1:3 000 000

вяз
вязь
вязо́к
пяря́дніца
папераднія́
по́перадзень
перадо́к
ві́цвіна
пяро́чка
сцягліна
усту́жжа
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
МІНСК
ГРОДНА
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
24° на ўсход ад Грынвіча

1:3 000 000

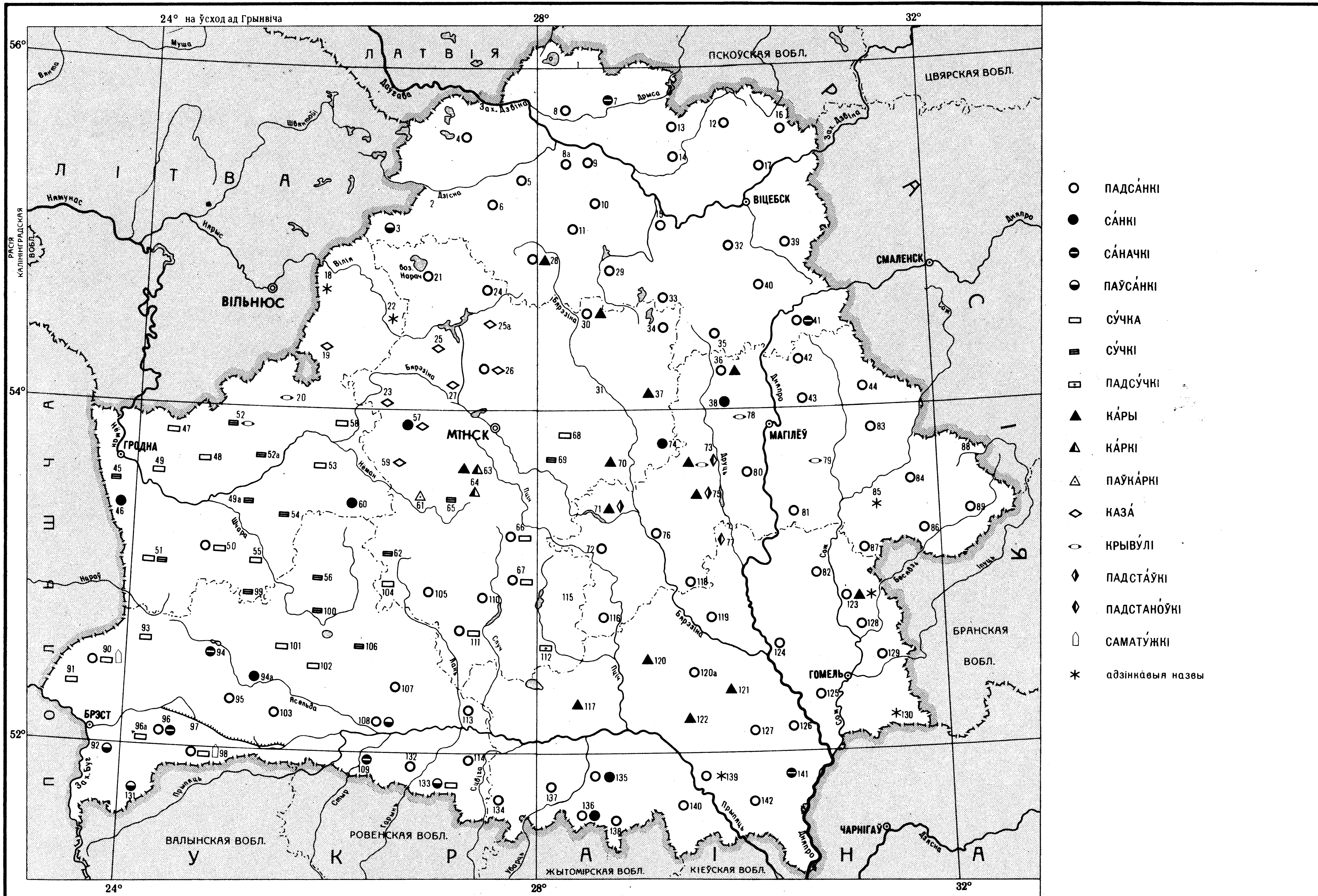

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
НА́МАРЖНІ
НА́МАРАЖНІ
НА́МАРЗНІ
НА́МАРАЗНІ
НАДАЛО́БЫ
НА́ДАЛАБКІ
НА́ДАЛАБНІ
НА́ДАЎБКІ
НА́КЛЕСТКА
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы

1:3 000 000

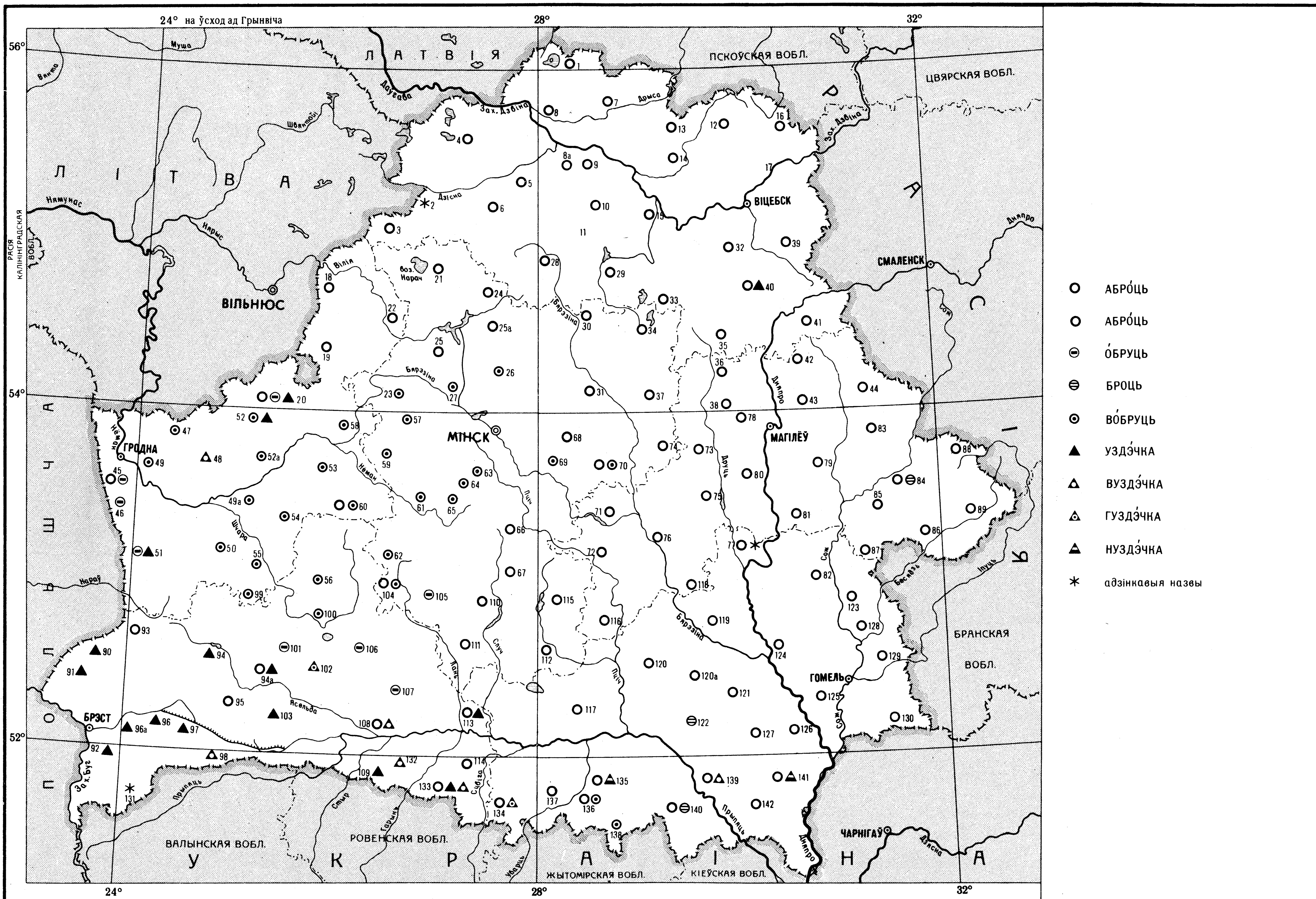

ЗА́ВЕРТА
ЗА́ВЕРАЦЕНЬ
ЗА́ВЕРЦЕНЬ
ЗА́ВЕРТ
ЗА́ВЕРТНЯ
ЗА́ВАРАТНЯ
ЗА́ВЕРТКА
УВЁРТАК
АКРУЦЕ́НЬ
ЗА́КРУЦЕНЬ
ЗА́КРУТНЯ
У́КРУТНЯ
ВЯРО́ЎКА
ДРОТ
МАТУ́З
ГРЫВЯ́НКА
ВУЖЫ́ШЧА
КАЛА́Ч
КРУК
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
РАСІЯ
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
ВІЛЬНЮС
ГРОДНА
МІНСК
ВІЦЕБСК
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
СМАЛЕНСК
ЧАРНІГАЎ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
Зах. Дзвіна
Даўгава
Дрыса
Дзісна
Нямунас
Нярыс
Вілія
Воз. Нарач
Бярэзіна
Нёман
Дняпро
Друць
Сож
Беседзь
Іпуць
Пціч
Случ
Шчара
Нараў
Ясельда
Зах. Буг
Прыпяць
Гарынь
Стыр
Убарць
Дзясна
ПАДСА́НКІ
СА́НКІ
СА́НАЧКІ
ПАЎСА́НКІ
СУ́ЧКА
СУ́ЧКІ
ПАДСУ́ЧКІ
КА́РЫ
КА́РКІ
ПАЎКА́РКІ
КАЗА́
КРЫВУ́ЛІ
ПАДСТА́ЎКІ
ПАДСТАНО́ЎКІ
САМАТУ́ЖКІ
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

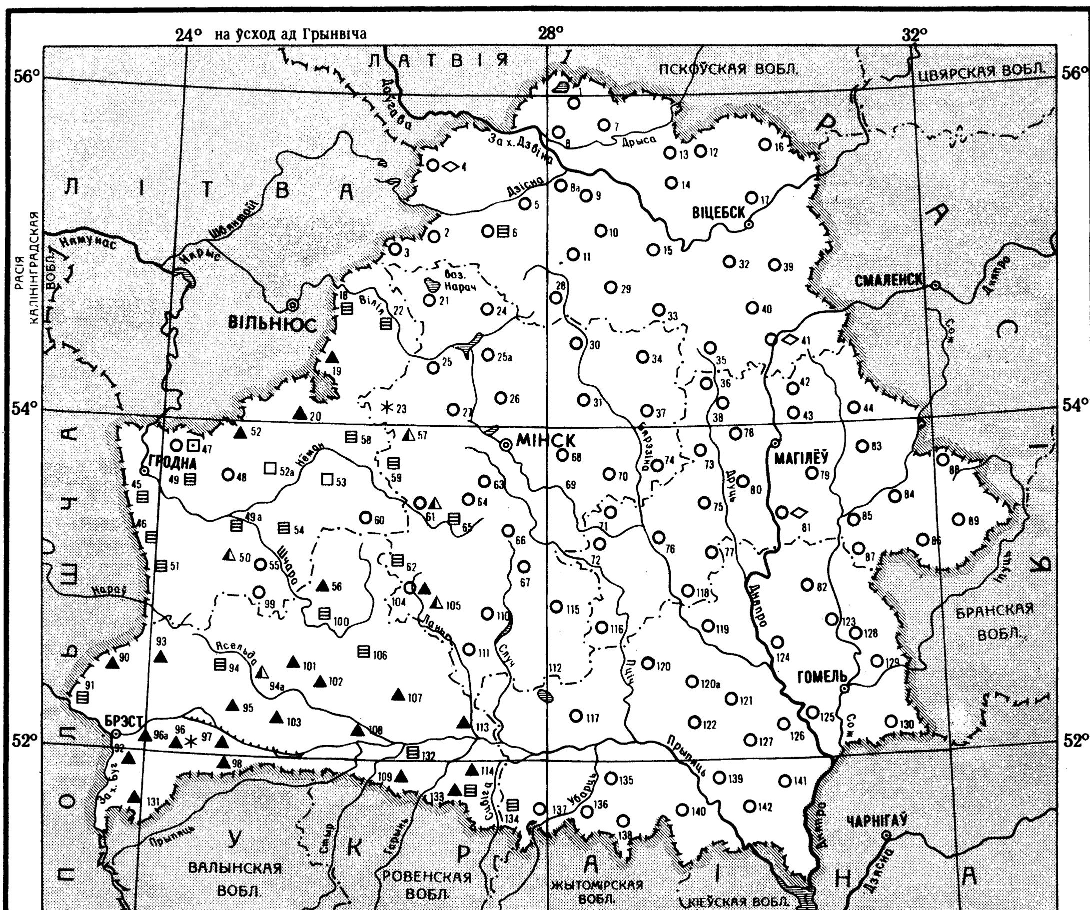

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
АБРО́ЦЬ
АБРО́ЦЬ
О́БРУЦЬ
БРОЦЬ
ВО́БРУЦЬ
УЗДЭ́ЧКА
ВУЗДЭ́ЧКА
ГУЗДЭ́ЧКА
НУЗДЭ́ЧКА
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

НАДЗЕЦЬ АБРОЦЬ

Карта №319

НАДЗЕЦЬ

НАЛАЖЫЦЬ

ЗЛАЖЫЦЬ

НАКЛАСЦІ

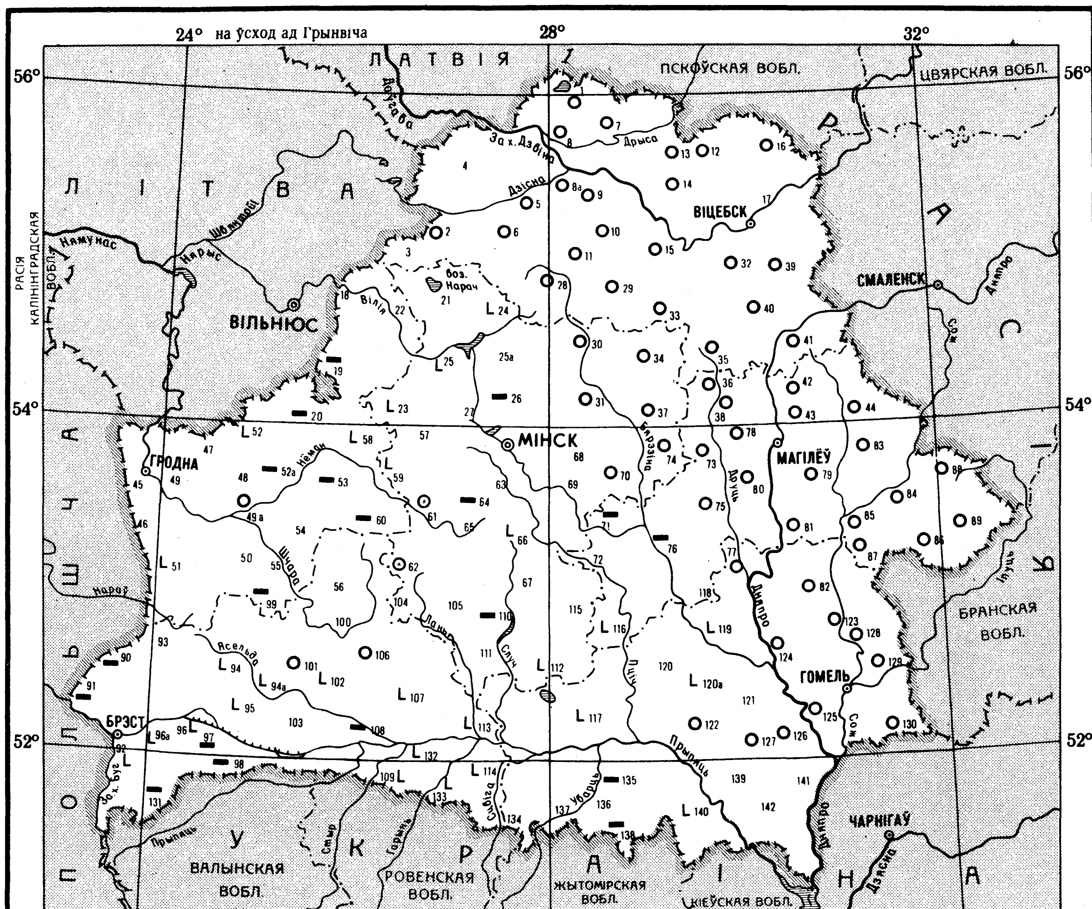
СКЛАСЦІ

КЛАСЦІ

ЗАБРЫТАЦЬ

адзінкавыя назвы

1:5 000 000

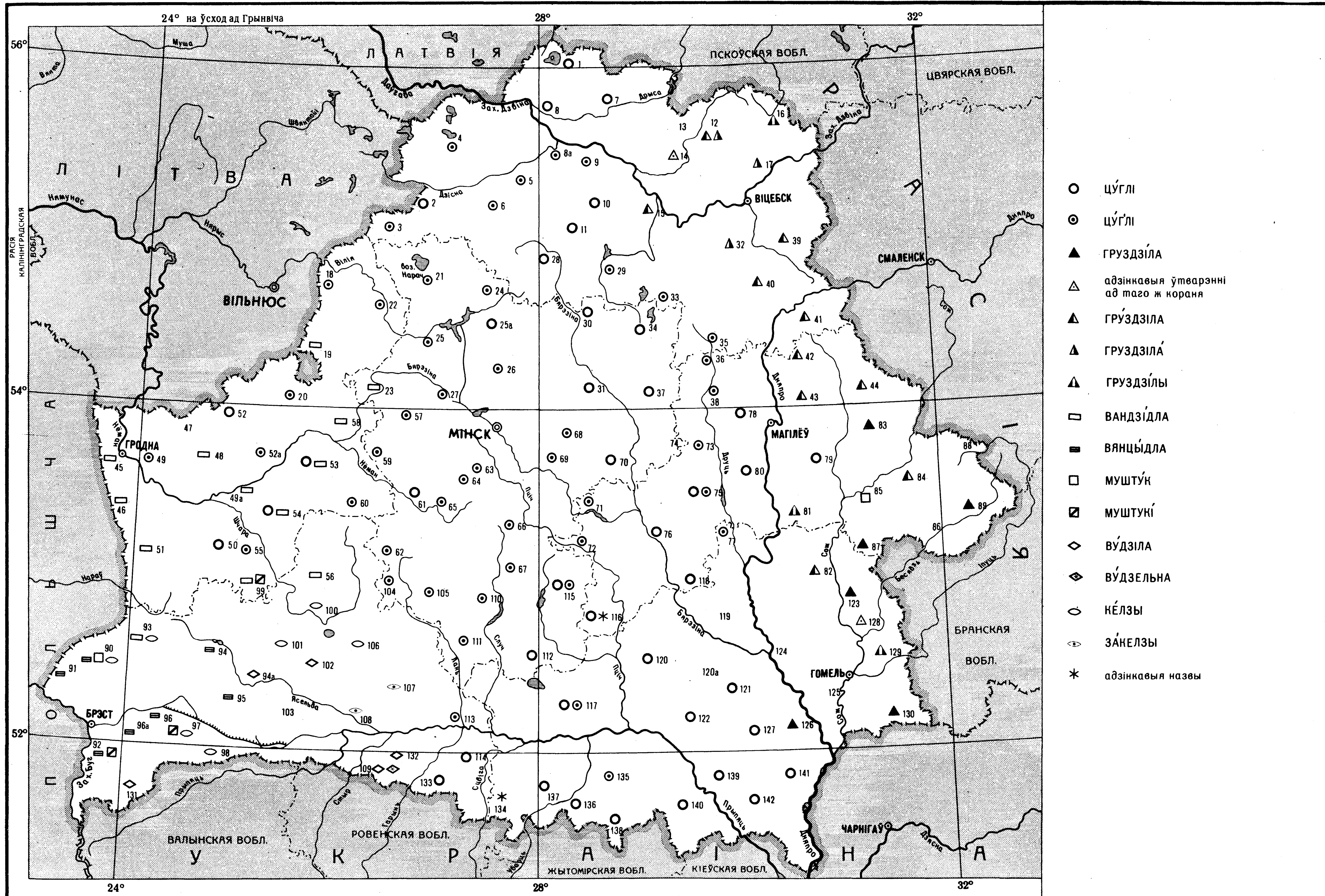
○ ЗАБРЫТА́ЦЬ

⊙ адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

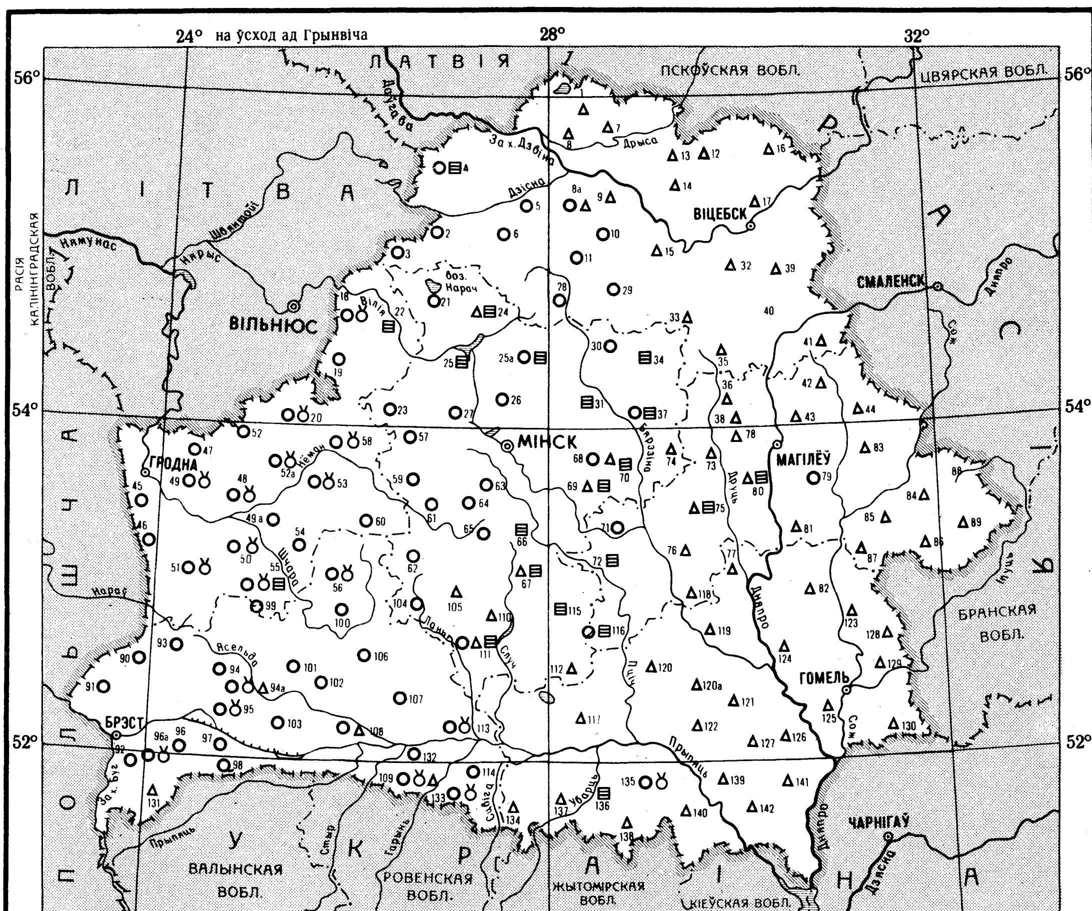
L НАДЗЕ́ЦЬ АБРО́ЦЬ (ВУЗДЭЧКУ) і іншыя назвы

▬ адсутнасць назвы

1:5 000 000

ЦУ́ГЛІ
ЦУ́ЃЛІ
ГРУЗДЗІ́ЛА
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
ГРУ́ЗДЗІЛА
ГРУЗДЗІЛА́
ГРУЗДЗІ́ЛЫ
ВАНДЗІ́ДЛА
ВЯНЦЫ́ДЛА
МУШТУ́К
МУШТУКІ́
ВУ́ДЗІЛА
ВУ́ДЗЕЛЬНА
КЕ́ЛЗЫ
ЗА́КЕЛЗЫ
адзінкавыя назвы
24° на ўсход ад Грынвіча
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
РАСІЯ
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ЧАРНІГАЎ
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.

1:3 000 000

ЗАКЕЛЗА́ЦЬ

ЗАКЕ́ЛЗАЦЬ

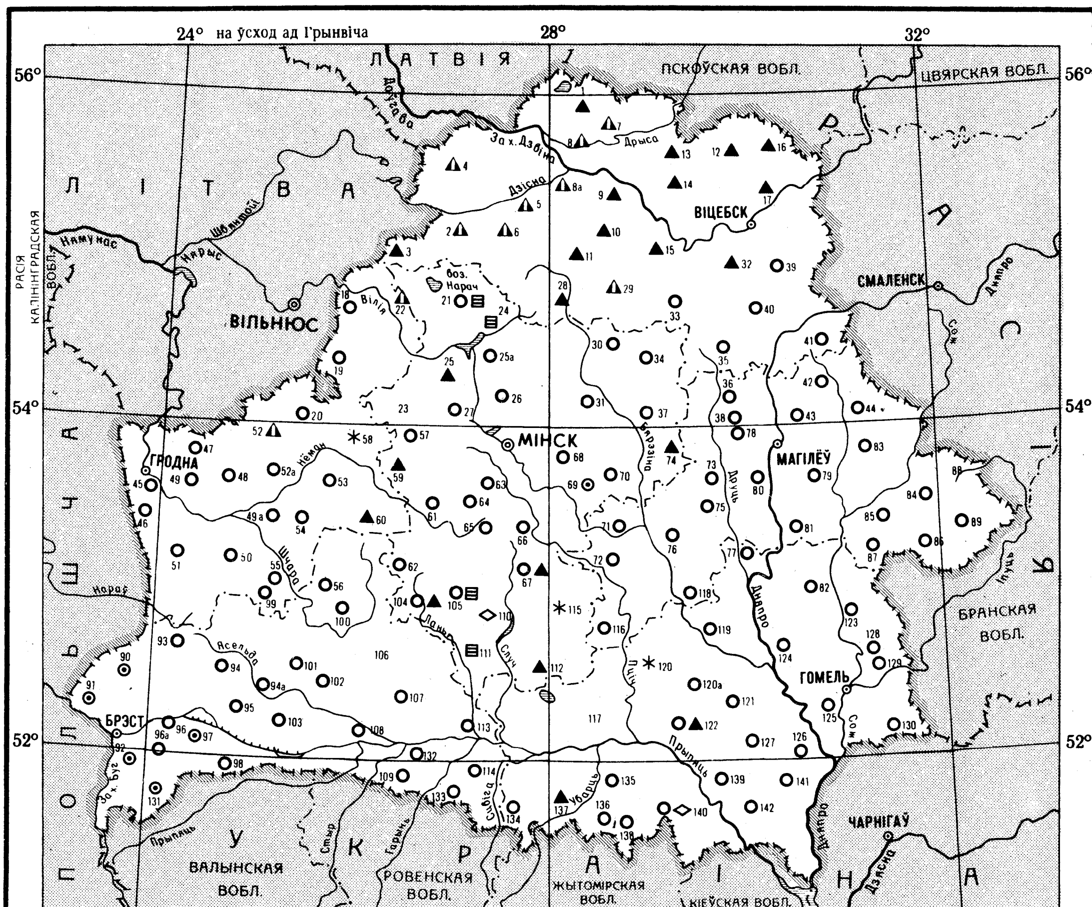
ЗАМУЗДА́ЦЬ

ЗАЦУГЛЯ́ЦЬ

1:5 000 000

ЛЯМЕЦ У ХАМУЦЕ

Карта №3 23

ЛЯ́МЕЦ

ЛЯ́МЯЦЬ

ВО́ЙЛАК

ВАЙЛА́К

ХАМУЦІ́НА

ПАТНІ́К

адзінкавыя назвы

1:5 000 000

НАДЗЕЦЬ (УСКЛАСЦІ) ХАМУТ КАНЮ

Карта № 324

○ НАДЗЕ́ЦЬ

◉ АДЗЕ́ЦЬ

⊙ УЗДЗЕ́ЦЬ

▲ НАЛАЖЫ́ЦЬ

◭ УЗЛАЖЫ́ЦЬ

△ ЗЛАЖЫ́ЦЬ

▤ НАКЛА́СЦІ

⊞ КЛА́СЦІ

▦ УСКЛА́СЦІ

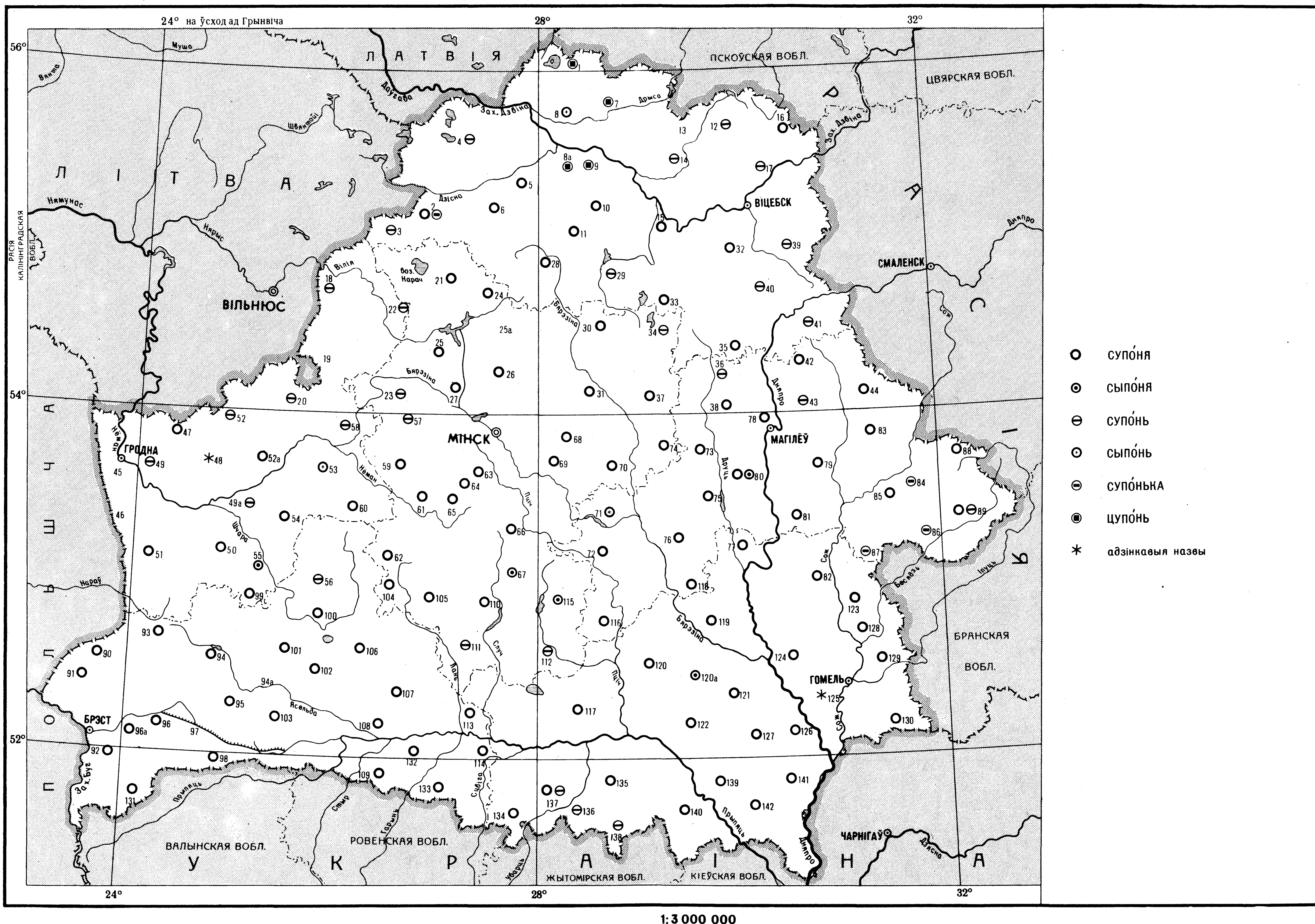
⊡ СКЛА́СЦІ

◇ ЗАХАМУТА́ЦЬ

◈ НАХАМУТА́ЦЬ

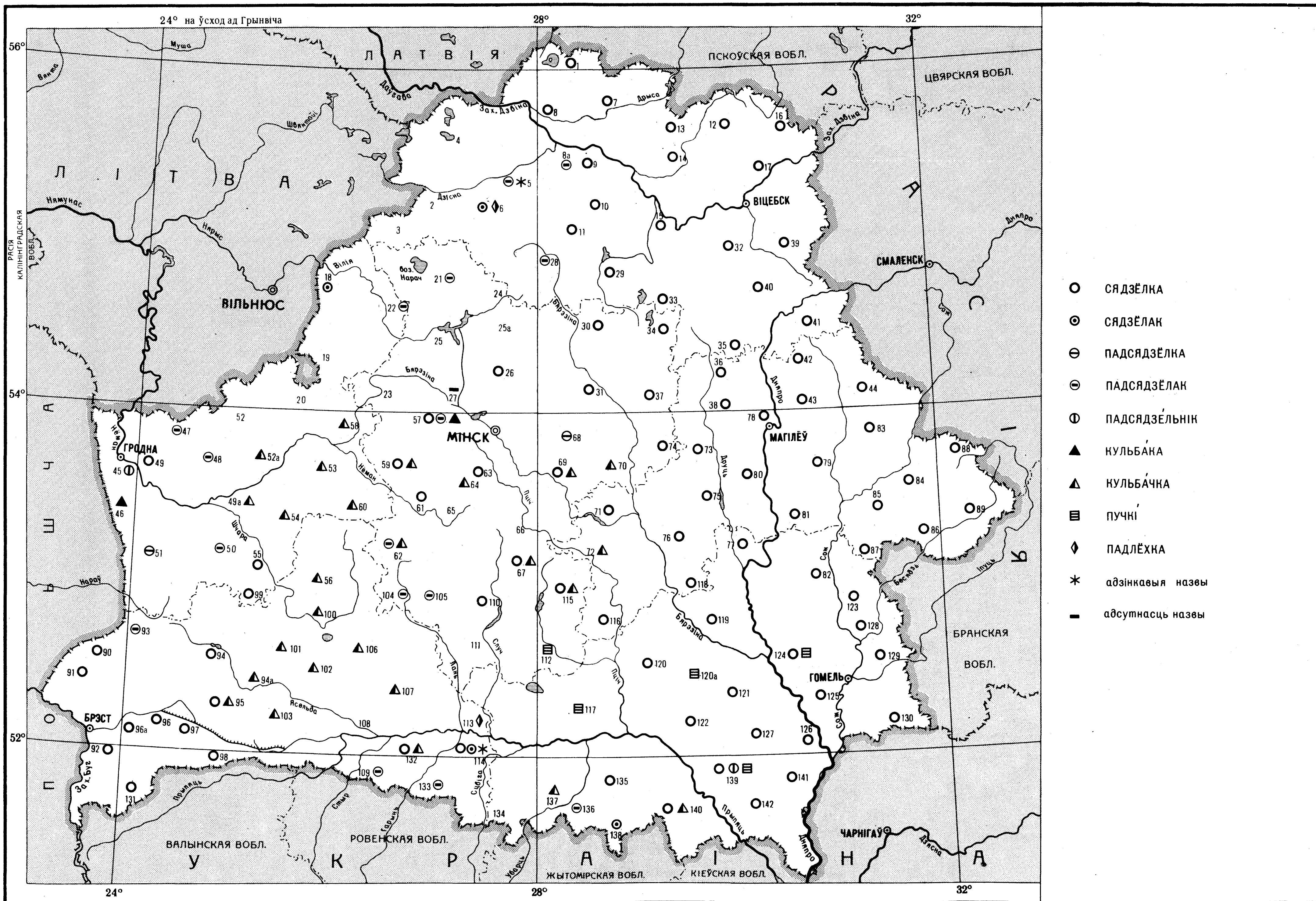
✳ адзінкавыя назвы

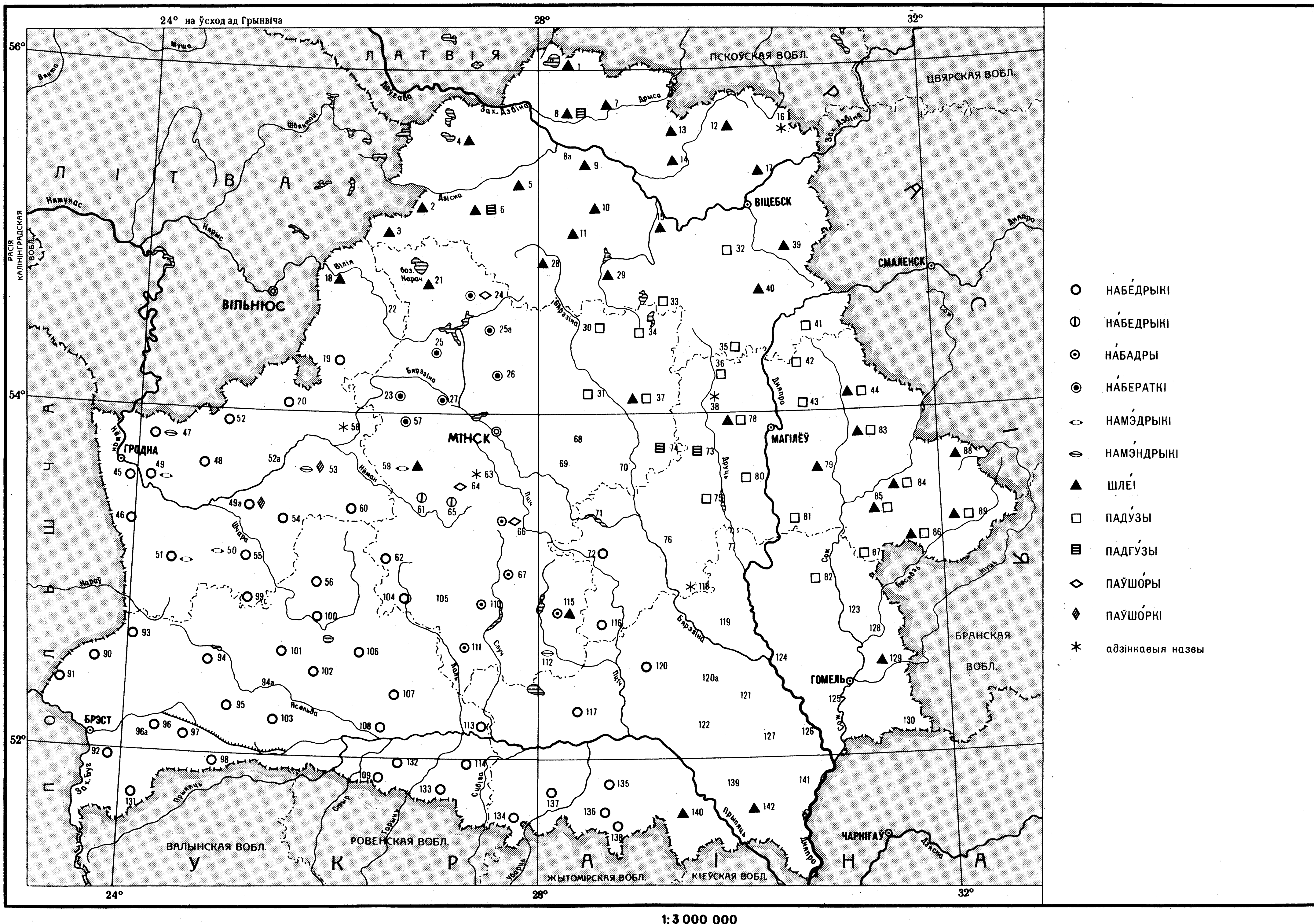

ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
24° на ўсход ад Грынвіча
супо́ня
сыпо́ня
супо́нь
сыпо́нь
супо́нька
цупо́нь
адзінкавыя назвы

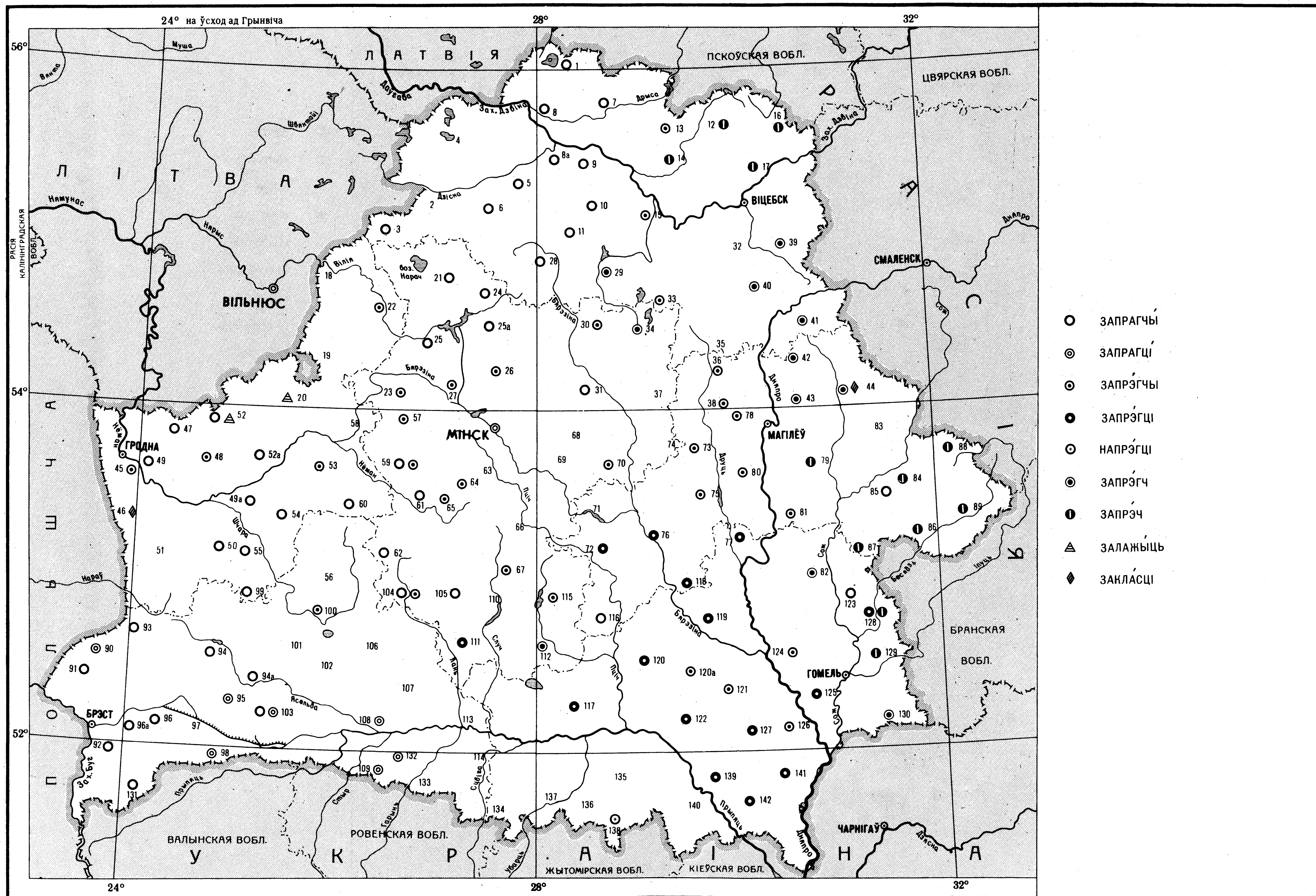
1:3 000 000

СЯДЗЁЛКА
СЯДЗЁЛАК
ПАДСЯДЗЁЛКА
ПАДСЯДЗЁЛАК
ПАДСЯДЗЕЛЬНІК
КУЛЬБАКА
КУЛЬБАЧКА
ПУЧКІ
ПАДЛЁХКА
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ

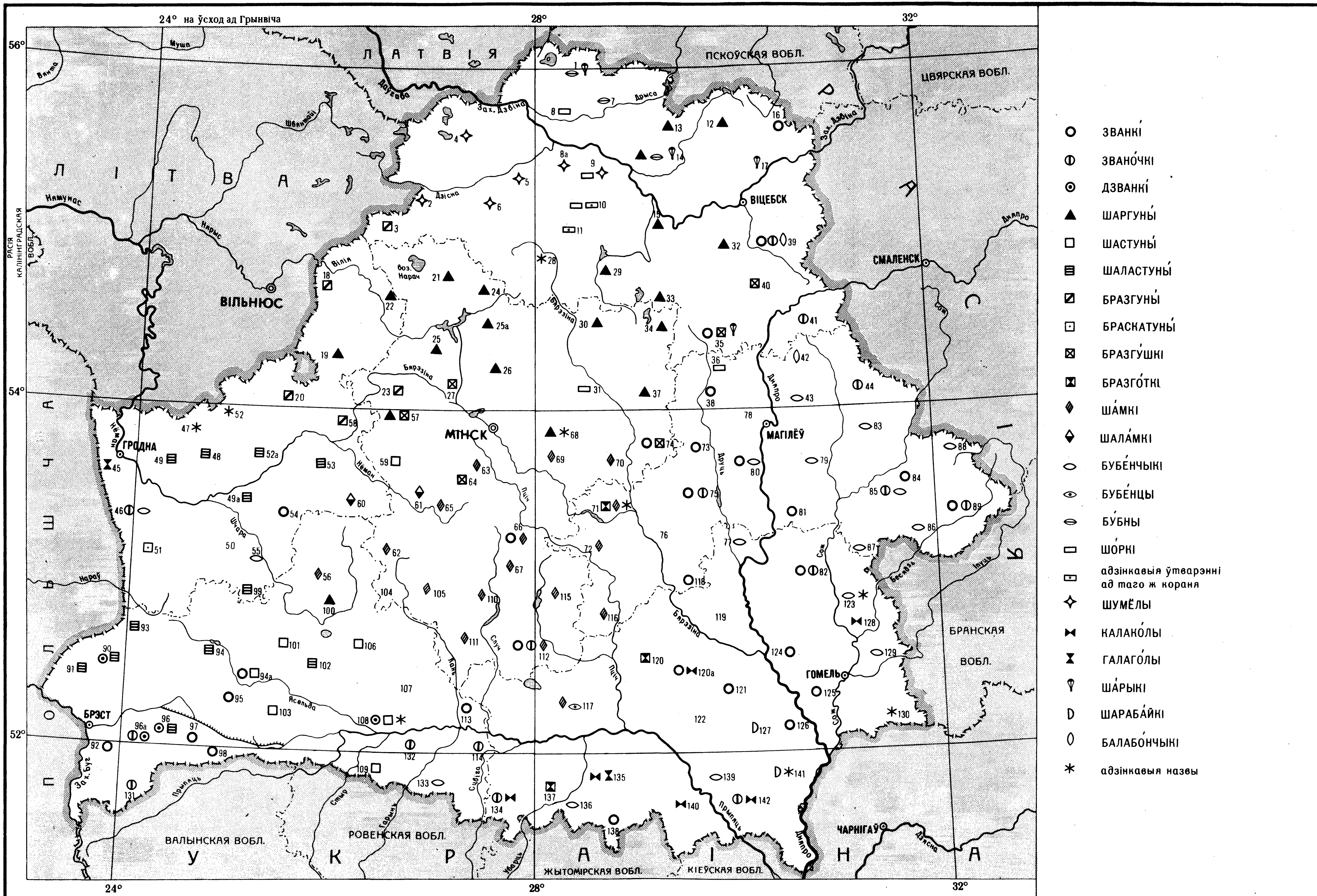
1:3 000 000

НАБЕ́ДРЫКІ
НА́БЕДРЫКІ
НА́БАДРЫ
НАБЕ́РАТКІ
НАМЭ́ДРЫКІ
НАМЭ́НДРЫКІ
ШЛЕ́І
ПАДУ́ЗЫ
ПАДГУ́ЗЫ
ПАЎШО́РЫ
ПАЎШО́РКІ
адзінкавыя назвы
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ВІЛЬНЮС
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
РАСІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
СМАЛЕНСК
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ЧАРНІГАЎ
ВІЦЕБСК
МІНСК
МАГІЛЁЎ
ГРОДНА
БРЭСТ
ГОМЕЛЬ
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
1:3 000 000

ЗАПРЭГЧЫ КАНЯ

1:3 000 000

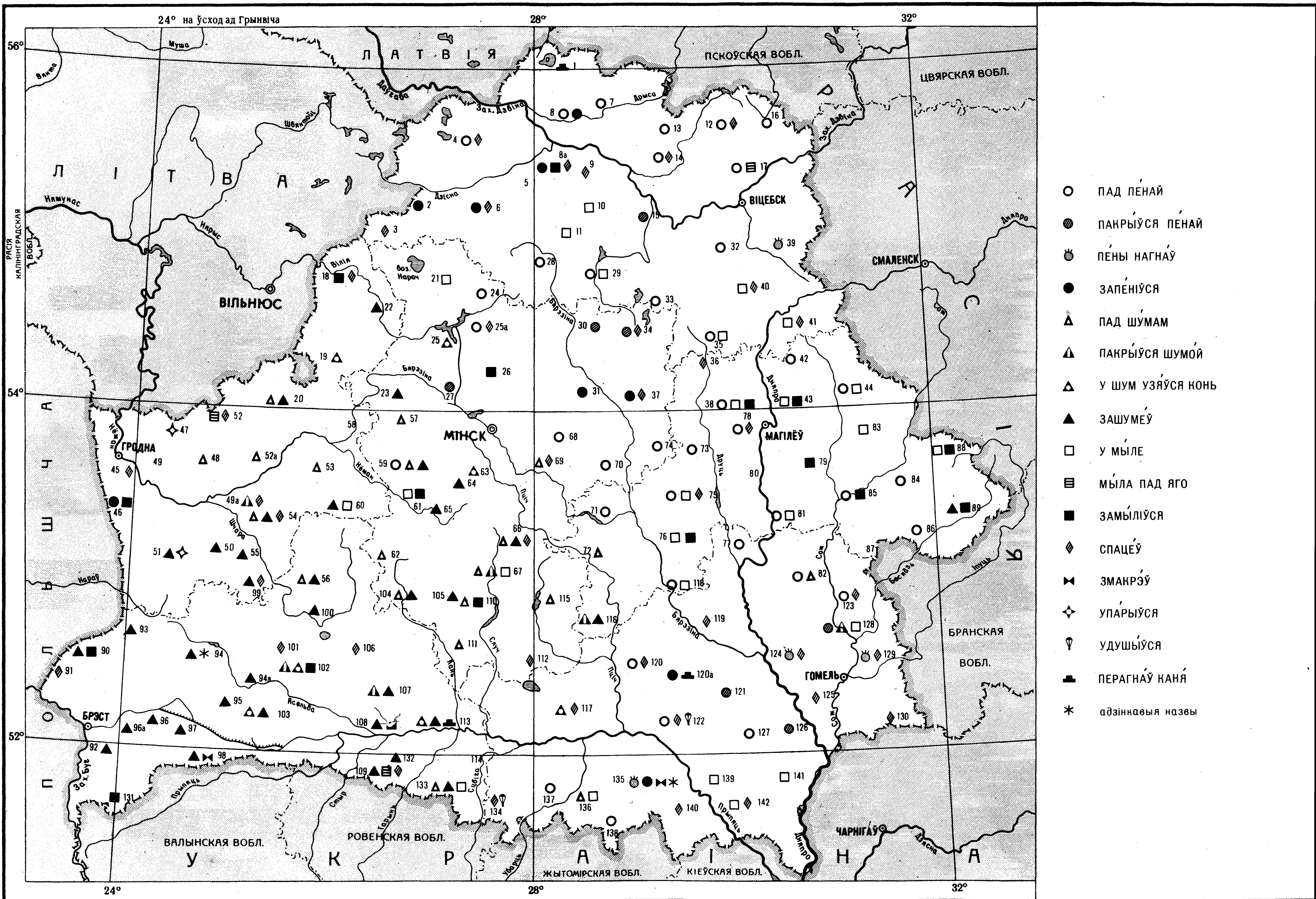

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
24°
28°
32°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
звані
званочкі
дзванкі
шаргуны
шастуны
шаластуны
бразгуны
браскатуны
бразгушкі
бразготкі
шамкі
шаламкі
бубенчыкі
бубенцы
бубны
шоркі
адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня
шумёлы
калаколы
галаголы
шарыкі
шарабайкі
балабончыкі
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

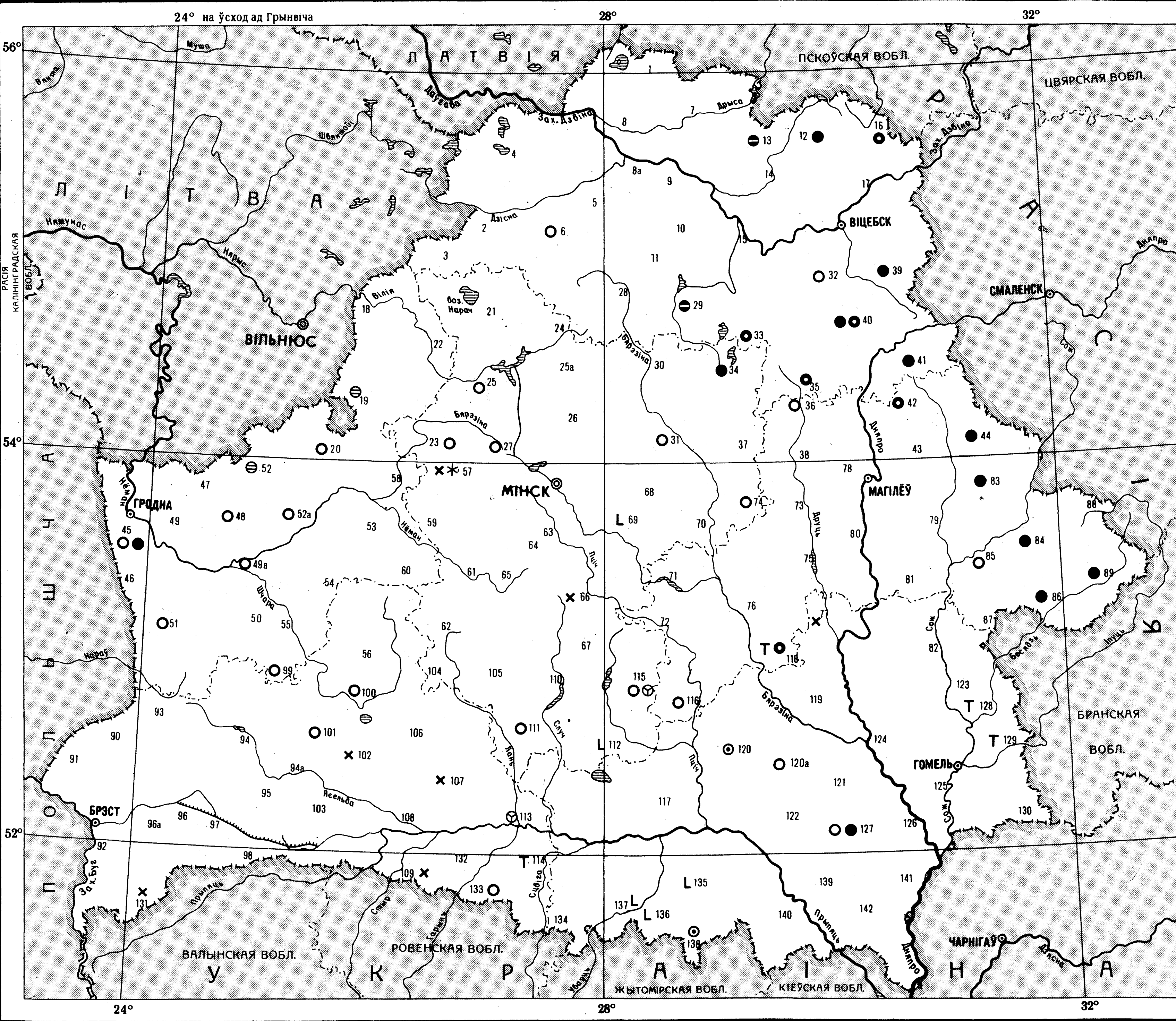
- ○ ле́йцы
- ▲ во́жкі
- ⚠ во́жжы
- △ во́джы
- ✳ адзінкавыя назвы

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
РАСІЯ
ПОЛЬШЧА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
Зах. Дзвіна
Дняпро
Нёман
Прыпяць
Сож
Бярэзіна
Пціч
Случ
Дзясна
Вілія
Шчара
Ясельда
Зах. Буг
Друць
Іпуць
Беседзь
Убарць
Гарынь
Стыр
Нараў
Горынь
Муша
Вянта
Шванчоіі
Нямунас
Нярыс
Дрыса
воз. Нарач
ПАД ПЕНАЙ
ПАКРЫЎСЯ ПЕНАЙ
ПЕНЫ НАГНАЎ
ЗАПЕНІЎСЯ
ПАД ШУМАМ
ПАКРЫЎСЯ ШУМОЙ
У ШУМ УЗЯЎСЯ КОНЬ
ЗАШУМЕЎ
У МЫЛЕ
МЫЛА ПАД ЯГО
ЗАМЫЛІЎСЯ
СПАЦЕЎ
ЗМАКРЭЎ
УПАРЫЎСЯ
УДУШЫЎСЯ
ПЕРАГНАЎ КАНЯ
адзінкавыя назвы

1:3 000 000

'КАРЭННЫ ВОЛ У ПАРНАЙ УПРАЖЦЫ'

- ○ РАЛЕ́ЙНЫ ВОЛ
- ◎ РАЛЕ́НЫ ВОЛ
- РАЛЛЯВЫ́ ВОЛ
- ⊖ АРО́МЫ ВОЛ

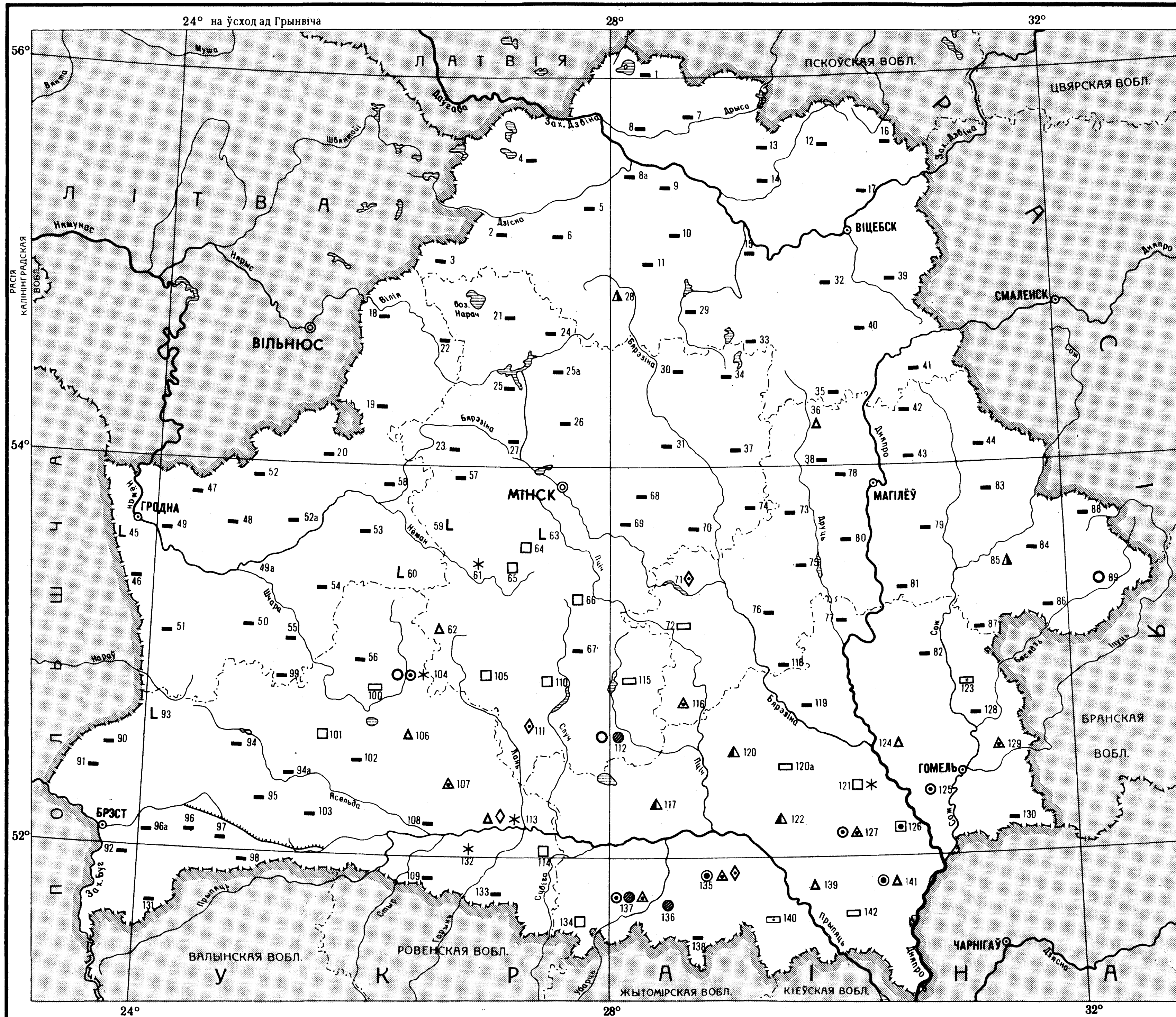
ІНШЫЯ НАЗВЫ РАЛЕЙНАГА ВАЛА

- L БАРАЗЁННЫ
- T КАРАННЫ́
- × іншыя адзінкавыя назвы

'ПРЫЗНАЧАНЫ ДЛЯ ВОРЫВА ХАМУТ'

- ● РАЛЕ́ЙНЫ ХАМУ́Т
- ◉ АРАЛЕ́ЙНЫ ХАМУ́Т
- ⊖ АРО́МЫ ХАМУ́Т
- ✳ іншыя адзінкавыя назвы

1:3 000 000

1:3 000 000

'УЗЯЦЬ НА ПОВАД КАНЯ'

○ ЗЛЫГА́ЦЬ

⊙ ЗАЛЫГА́ЦЬ

'УЗЯЦЬ НА ПОВАД ВАЛА'

● ЗЛЫГА́ЦЬ

◉ ЗАЛЫГА́ЦЬ

'ЗВЯЗАЦЬ ЗА РОГІ ДВУХ ВАЛОЎ'

△ ЗЛЫГА́ЦЬ

△ ЗАЛЫГА́ЦЬ

▲ ЗАВУГА́ЦЬ

▲ НАЛЫГА́ЦЬ

'ЗВЯЗАЦЬ ВАЛОЎ ЦІ КОНЕЙ (ДВУХ І БОЛЕЙ)'

□ ЗЛЫГА́ЦЬ

▣ ЗАЛЫГА́ЦЬ

'НАЛАЖЫЦЬ (ЗАЧАПІЦЬ, НАДЗЕЦЬ) ВЯРОЎКУ НА РОГІ'

◇ ЗЛЫГА́ЦЬ

◈ ЗАЛЫГА́ЦЬ

'ЗАПРЭГЧЫ РАЗАМ ДВУХ ВАЛОЎ (КОНЕЙ)'

▭ ЗЛЫГА́ЦЬ

▭ ЗАЛЫГА́ЦЬ

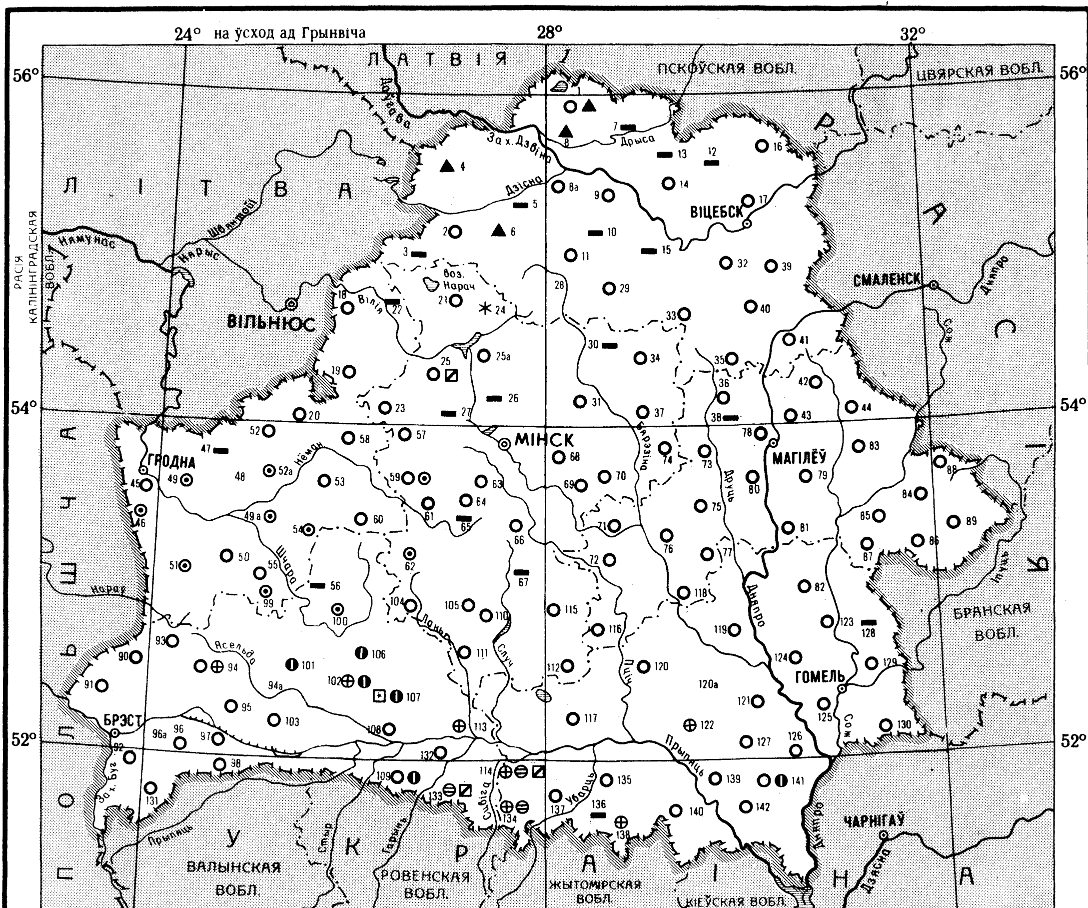
▭ НАШЛЫ́Г

'ЗМАНІЦЬ'

L ЗЛЫГА́ЦЬ

✳ адзінкавыя значэнні

▬ адсутнасць слова

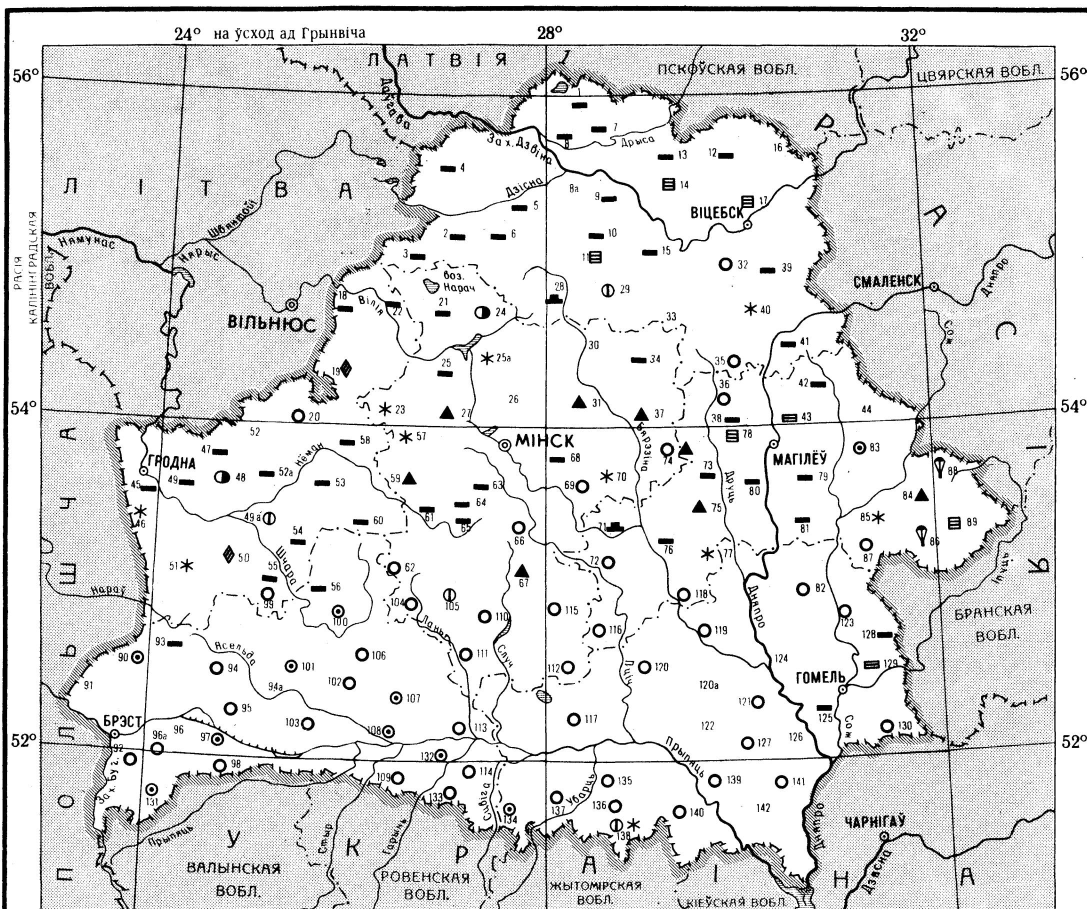

ЯРМО́ — ○
ВЯРМО́ — ⊙
ЕРМО́ — ⊕
ЕРО́М — ⊖
ЯРЭ́МЕЦ — ◐
КАРО́МІСЛА — ▲
БАЎКУ́Н — ◪
БАЎКУНЕ́Ц — ⊡
адзінкавыя назвы — *
адсутнасць назвы — ▬

1:5 000 000

ПРУТ У ЯРМЕ

Карта №335

○ ЗАНО́ЗА

⊙ ЗАНО́С

ЗНО́ЗА

▲ ДУ́ЖКА

ПРУТ

КАЛО́К

ПА́ЛКА

СПІ́ЦА

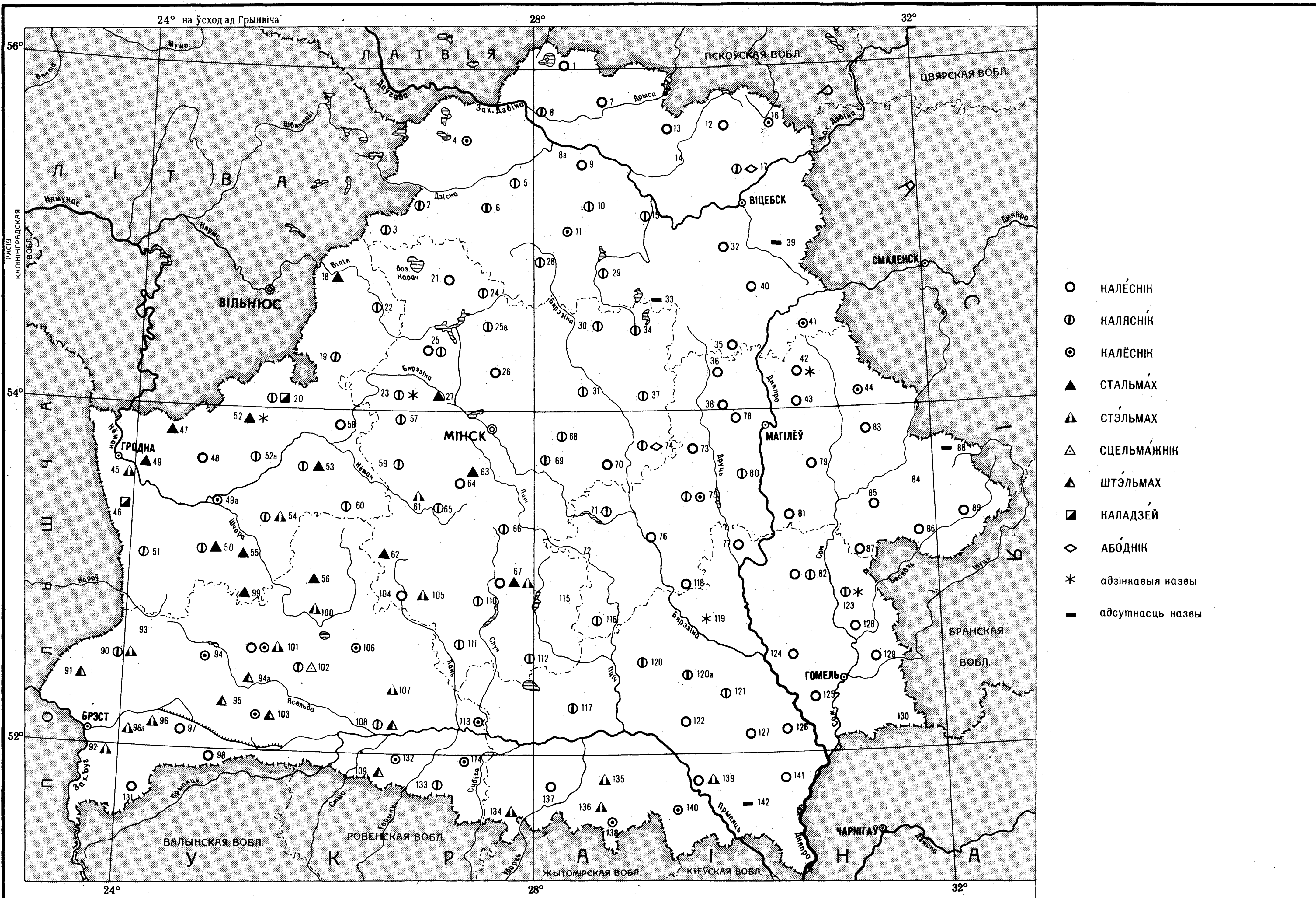
ЗАСО́ЎКА

ШМО́РЫН

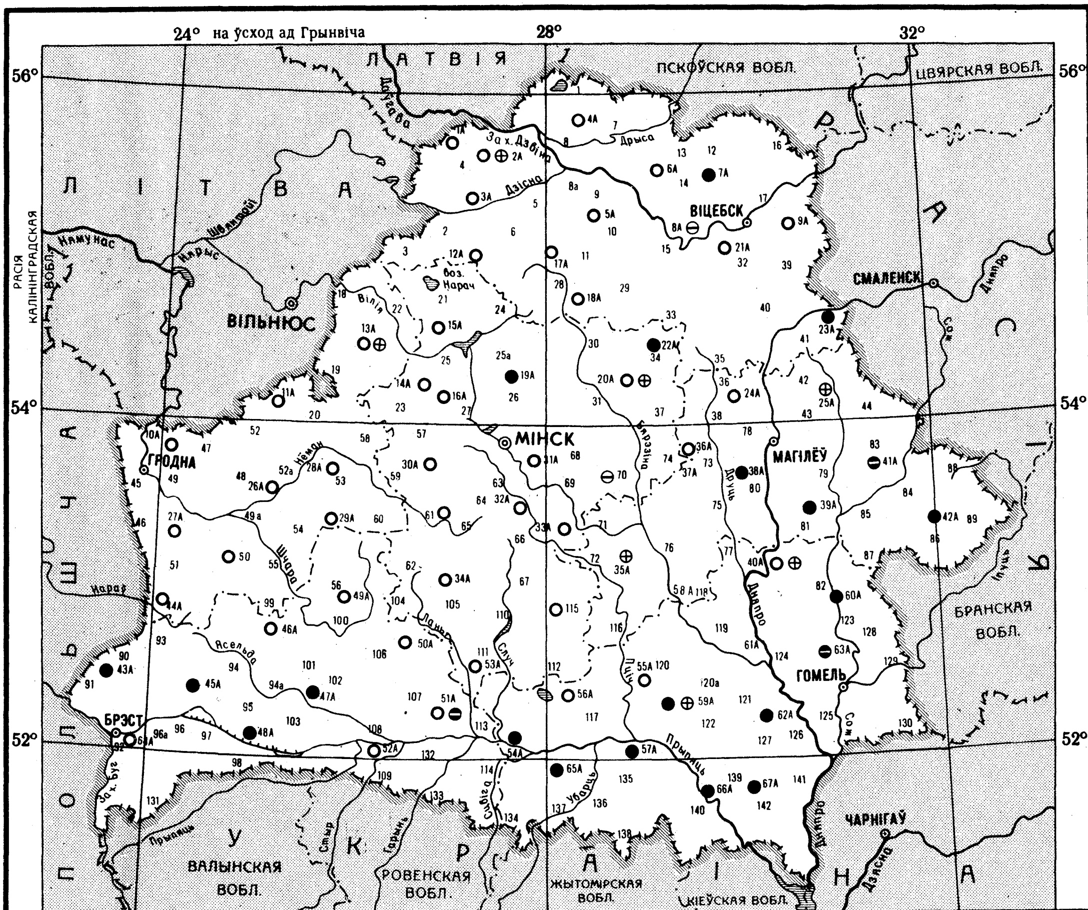
* адзінкавыя назвы

▬ адсутнасць назвы

1:5 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Вілія
Нёман
Нямунас
Нярыс
Муша
Вянта
Швянтоі
Воз. Нарач
Бярэзіна
Днепр
Друць
Сож
Беседзь
Іпуць
Пціч
Случ
Шчара
Ясельда
Нарач
Прыпяць
Стыр
Гарынь
Убарць
Зах. Буг
Лань
Дзясна
КАЛЕ́СНІК
КАЛЯСНІ́К
КАЛЁСНІК
СТАЛЬМА́Х
СТЭ́ЛЬМАХ
СЦЕЛЬМА́ЖНІК
ШТЭ́ЛЬМАХ
КАЛАДЗЕ́Й
АБО́ДНІК
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы

1:3 000 000

○ ВЫШЫ́НЯ

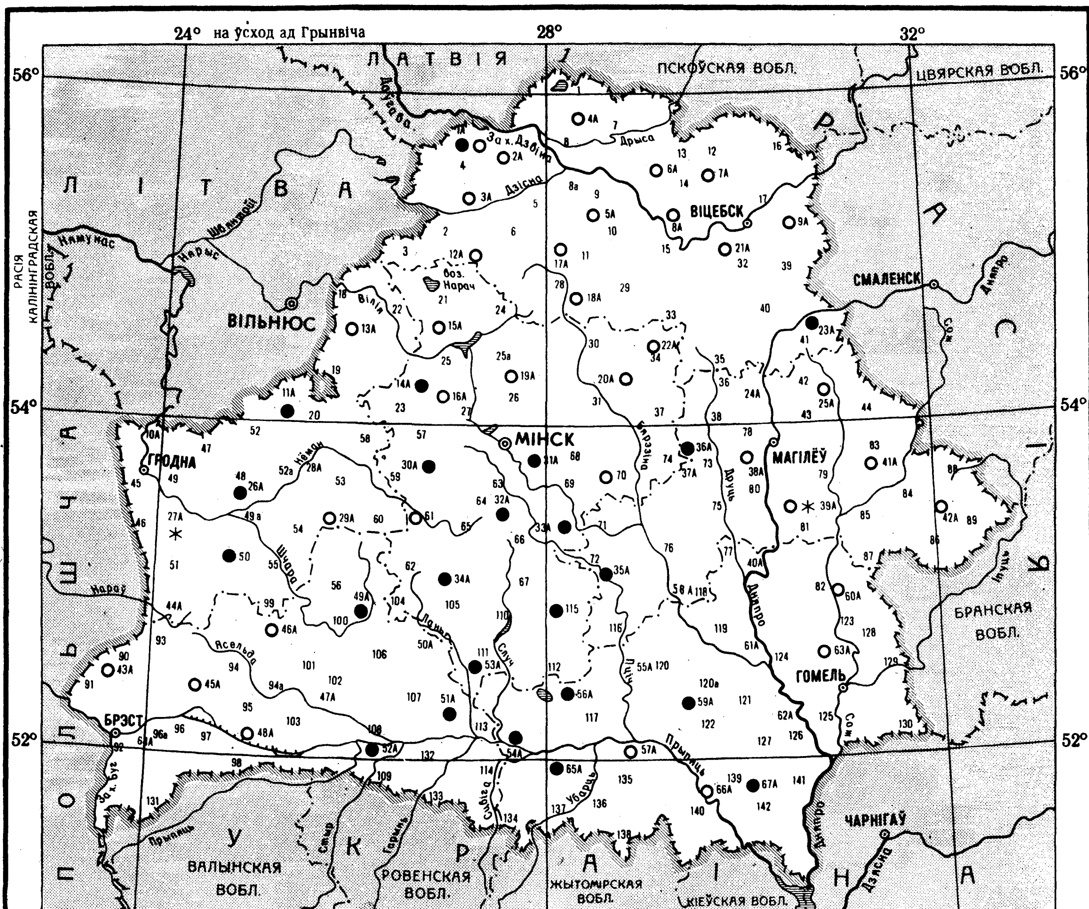
● ВЫШЫНА́

⊖ ВЫСАЧЫ́НЯ

⊖ ВЫСАЧЫНА́

⊕ ВЫСАТА́

1:5 000 000

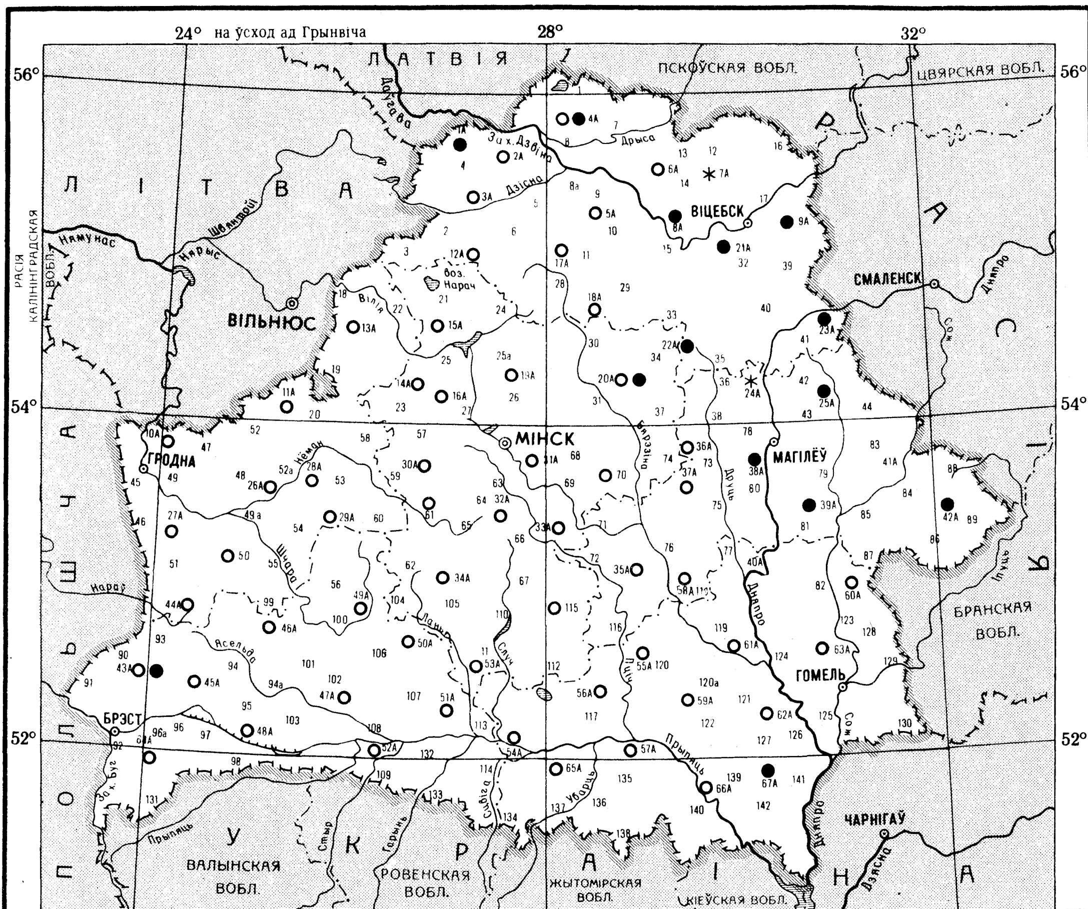

● РУЧАЙ

○ РУЧЭЙ

∗ адзінкавыя назвы

1:5 000 000

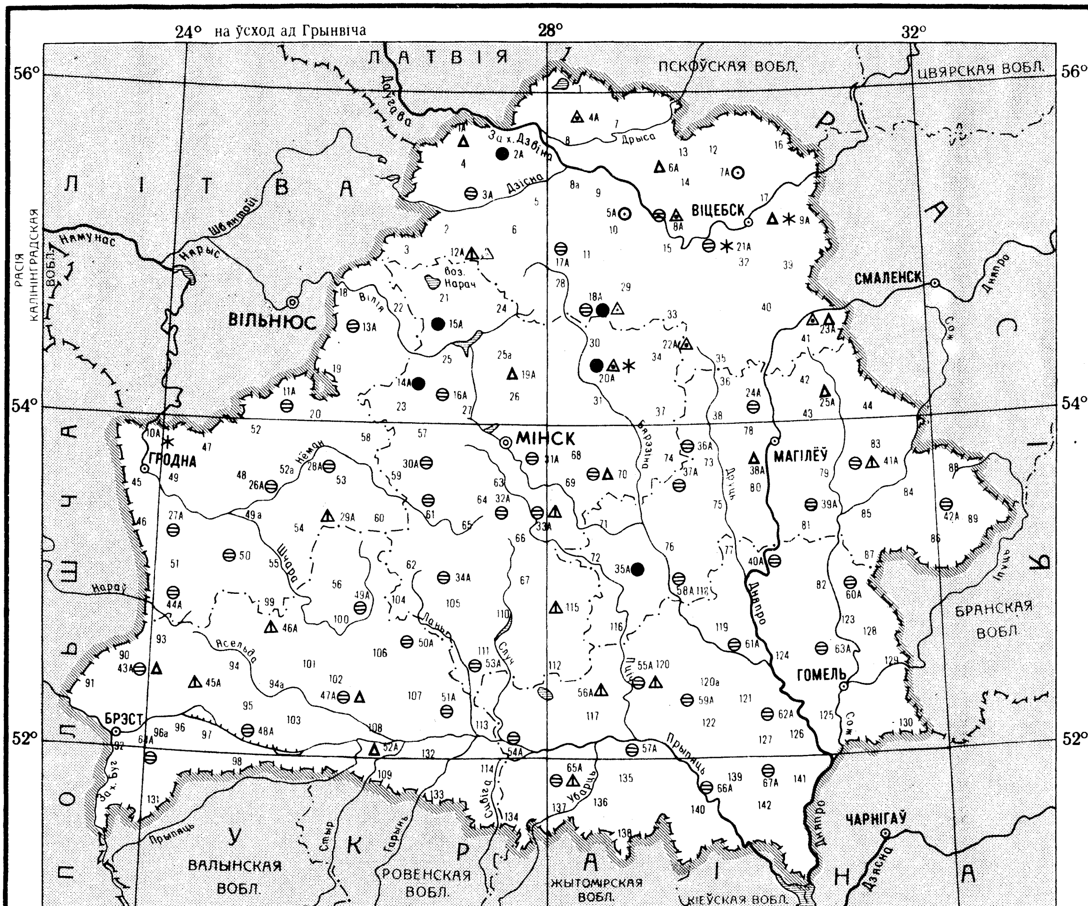

○ ГЛЫБО́КІ

● ГЛУБО́КІ

* адзінкавыя варыянты

1:5 000 000

КРЫГА

СКРЫГА

адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

ІЛЬДЗІНА

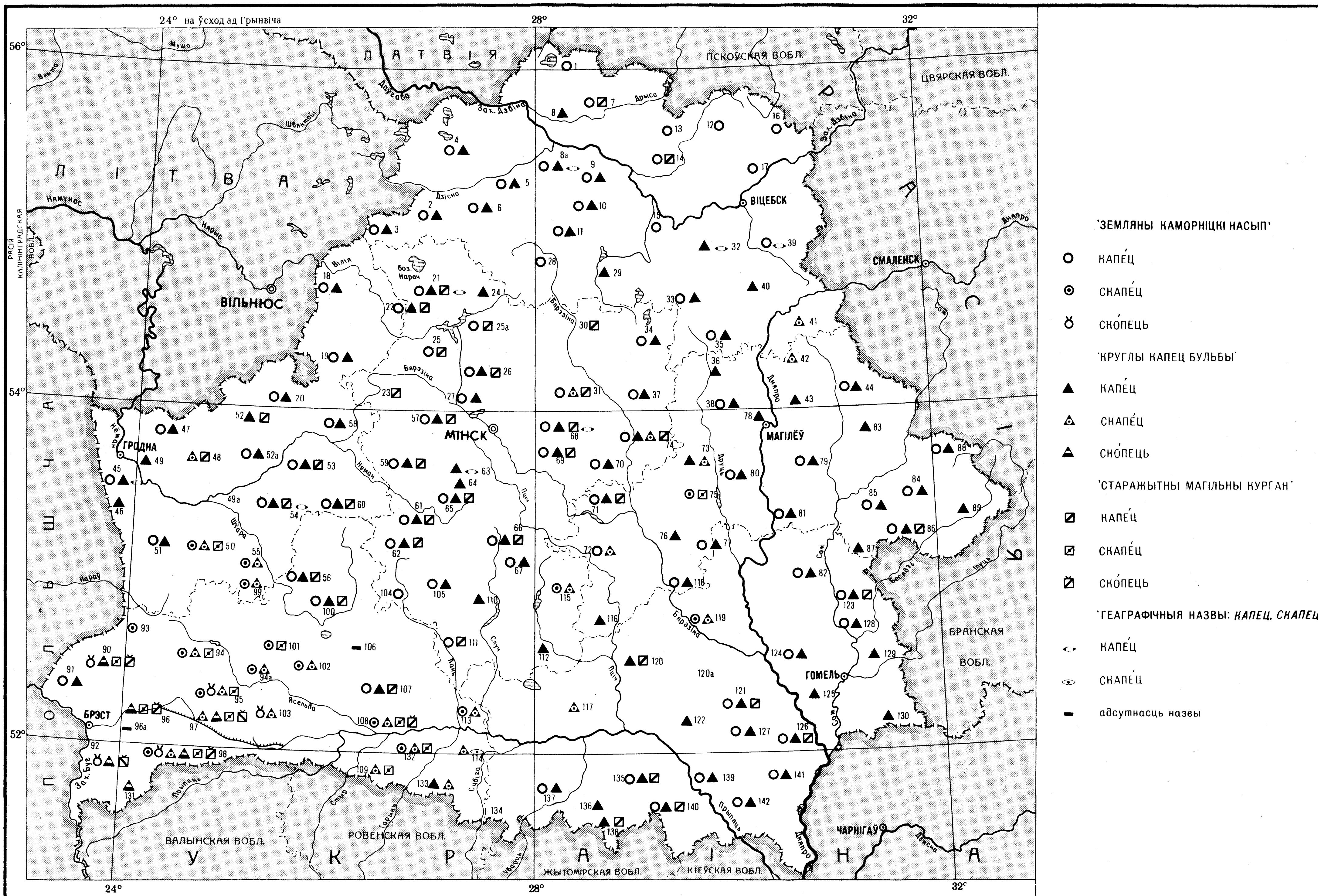
ЛЬДЗІНА

ЛЯДЗІНА

адзінкавыя ўтварэнні ад таго ж кораня

адзінкавыя назвы

1:5 000 000

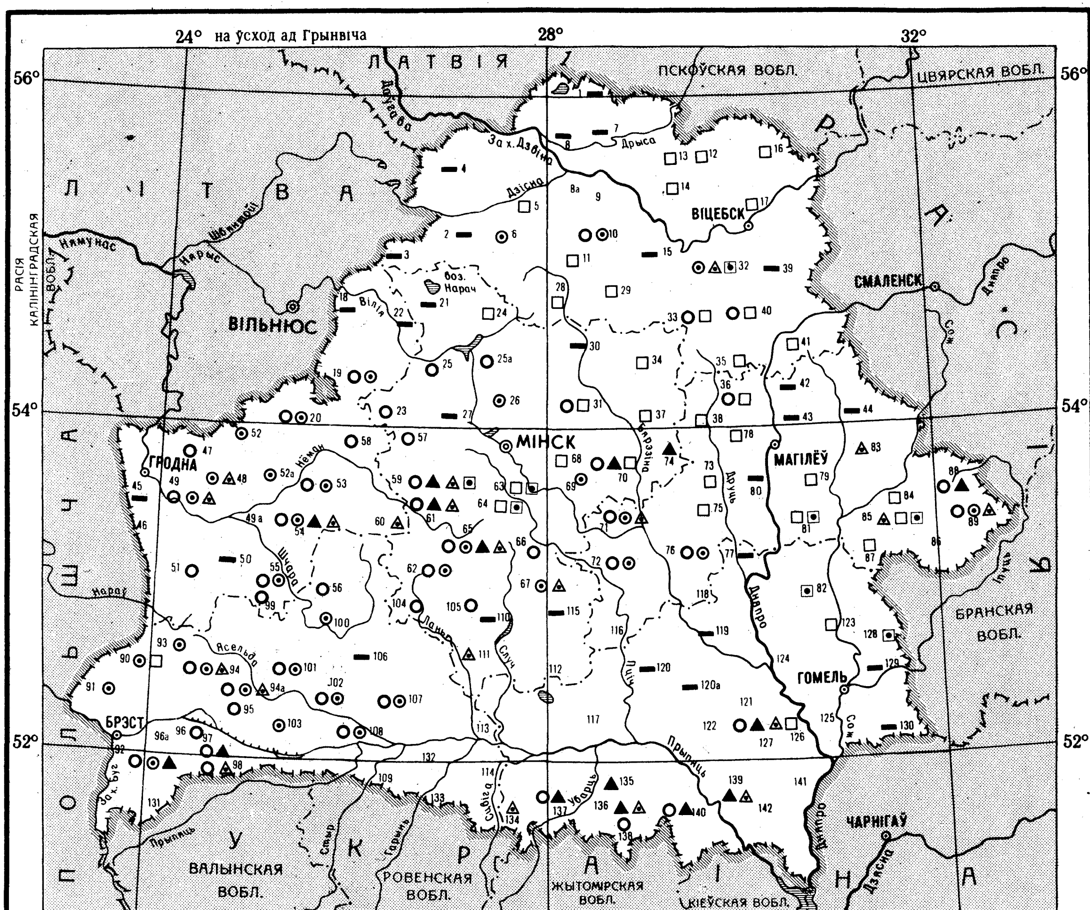

'ЗЕМЛЯНЫ КАМОРНІЦКІ НАСЫП'
КАПЕЦ
СКАПЕЦ
СКОПЕЦЬ
'КРУГЛЫ КАПЕЦ БУЛЬБЫ'
КАПЕЦ
СКАПЕЦ
СКОПЕЦЬ
'СТАРАЖЫТНЫ МАГІЛЬНЫ КУРГАН'
КАПЕЦ
СКАПЕЦ
СКОПЕЦЬ
'ГЕАГРАФІЧНЫЯ НАЗВЫ: КАПЕЦ, СКАПЕЦ'
КАПЕЦ
СКАПЕЦ
адсутнасць назвы
24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
УКРАІНА
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
Зах. Дзвіна
Даўгава
Дняпро
Бярэзіна
Прыпяць
Сож
Нёман
Нямунас
Вілія
Нарач
Дзісна
Друць
Птич
Случ
Шчара
Ясельда
Зах. Буг
Іпуць
Бесядзь
Дзясна
Мядзянка
Вяліка
Швянтоі
Нарыс
Муша
Дрыса

1:3 000 000

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ГРУД*

Карта №342

'СУХОЕ МЕСЦА СЯРОД БАЛОТА, УЗВЫШША'

- ○ ГРУД
- ⊙ ГРУДО́К

'НЕВЯЛІКАЯ ГОРКА, УЗГОРАК'

- ▲ ГРУД
- △ ГРУДО́К

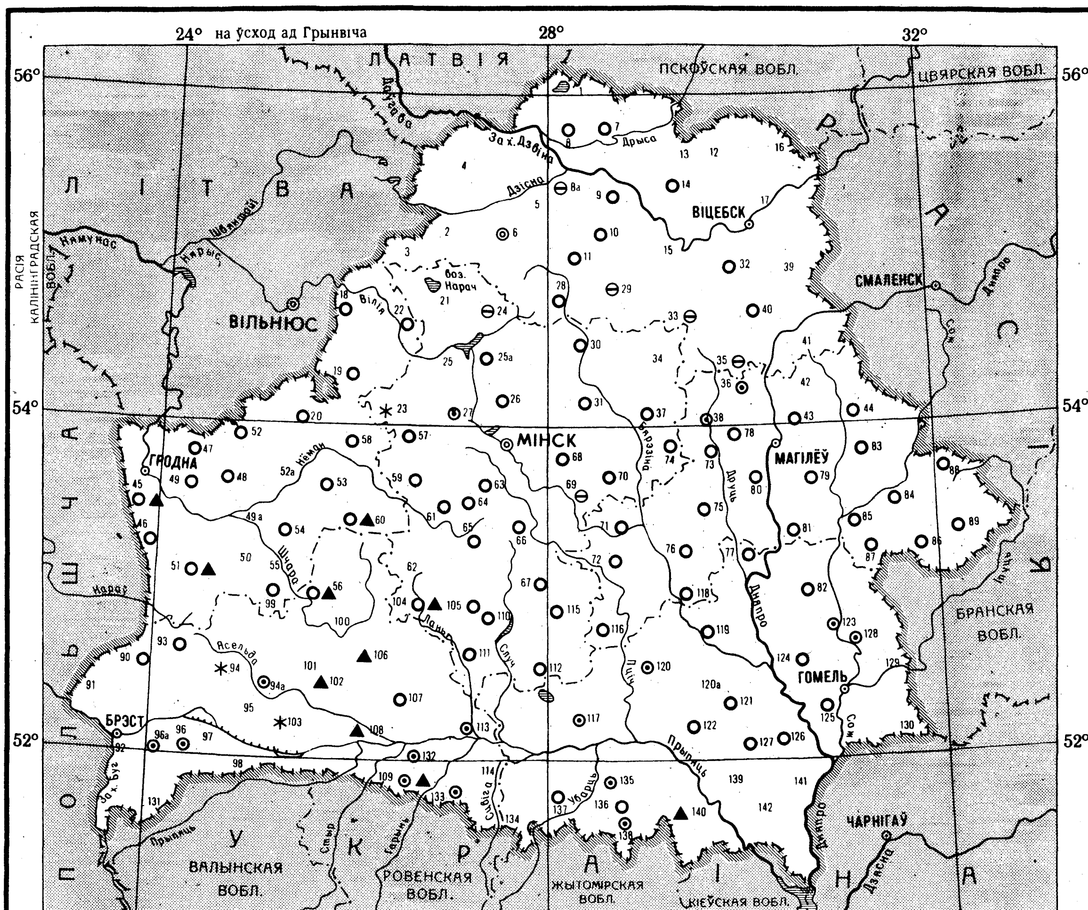
'КУЧА ГАЛЛЯ, ЛОЎЖ'

- □ ГРУД
- ⊡ ГРУДО́К
- ▬ адсутнасць назвы

1:5 000 000

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ДРЫГВА*

Карта №343

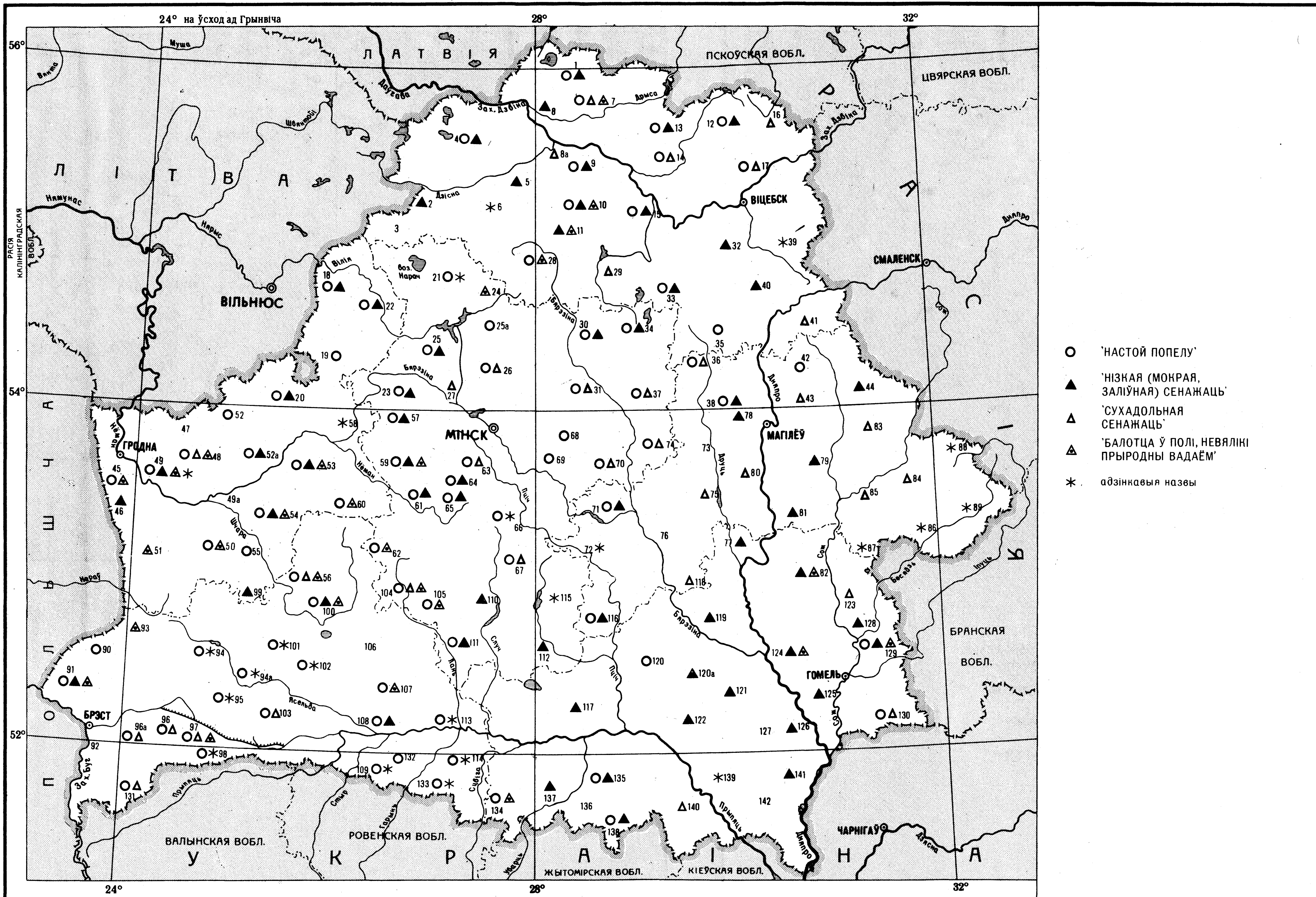
'БАГНІСТАЕ БАЛОТА'

- ○ ДРЫГВА́
- ⊖ ДРЫГБА́
- ⊙ ДРАГВА́
- ◎ ДРАГБА́

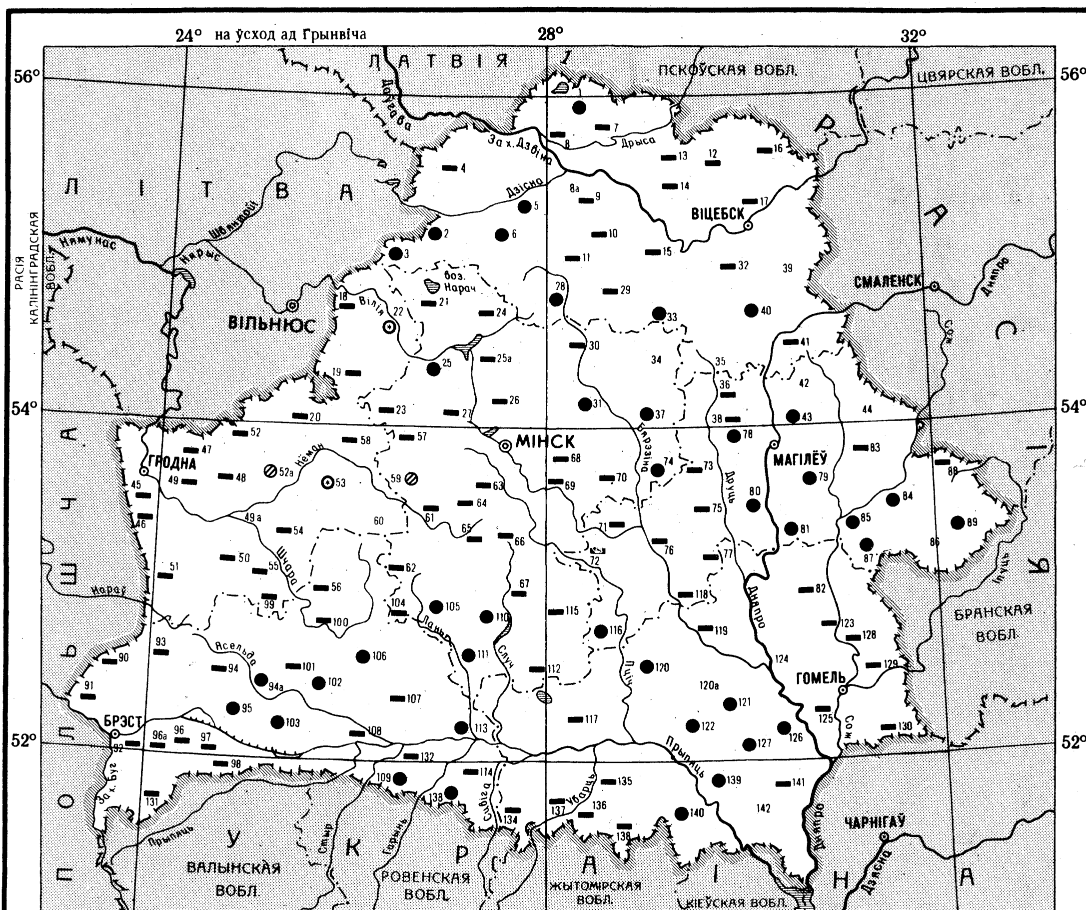
'ЗАСТЫЛАЯ ЮШКА Ў СТУДЗЕНІ'

- ▲ ДРЫГВА́, ДРЫ́ГЛІ
- ✱ адзінкавыя назвы

1:5 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
РАСІЯ
УКРАІНА
Муша
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дрыса
Нямунас
Нярыс
Вілія
Дзісна
Бярэзіна
Дняпро
Сож
Друць
Нёман
Шчара
Ясельда
Прыпяць
Зах. Буг
Случ
Пціч
Іпуць
Бесядзь
Дзясна
Стыр
Горынь
Убарць
боз. Нарач
'НАСТОЙ ПОПЕЛУ'
'НІЗКАЯ (МОКРАЯ, ЗАЛІЎНАЯ) СЕНАЖАЦЬ'
'СУХАДОЛЬНАЯ СЕНАЖАЦЬ'
'БАЛОТЦА Ў ПОЛІ, НЕВЯЛІКІ ПРЫРОДНЫ ВАДАЁМ'
адзінкавыя назвы
1:3 000 000

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ЛЯЛЕЦЬ* Карта №345

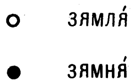
'МІГЦЕЦЬ, ПЕРАЛІВАЦЦА РОЗНЫМІ КОЛЕРАМІ'

'БЫЦЬ БАРВОВЫМ'

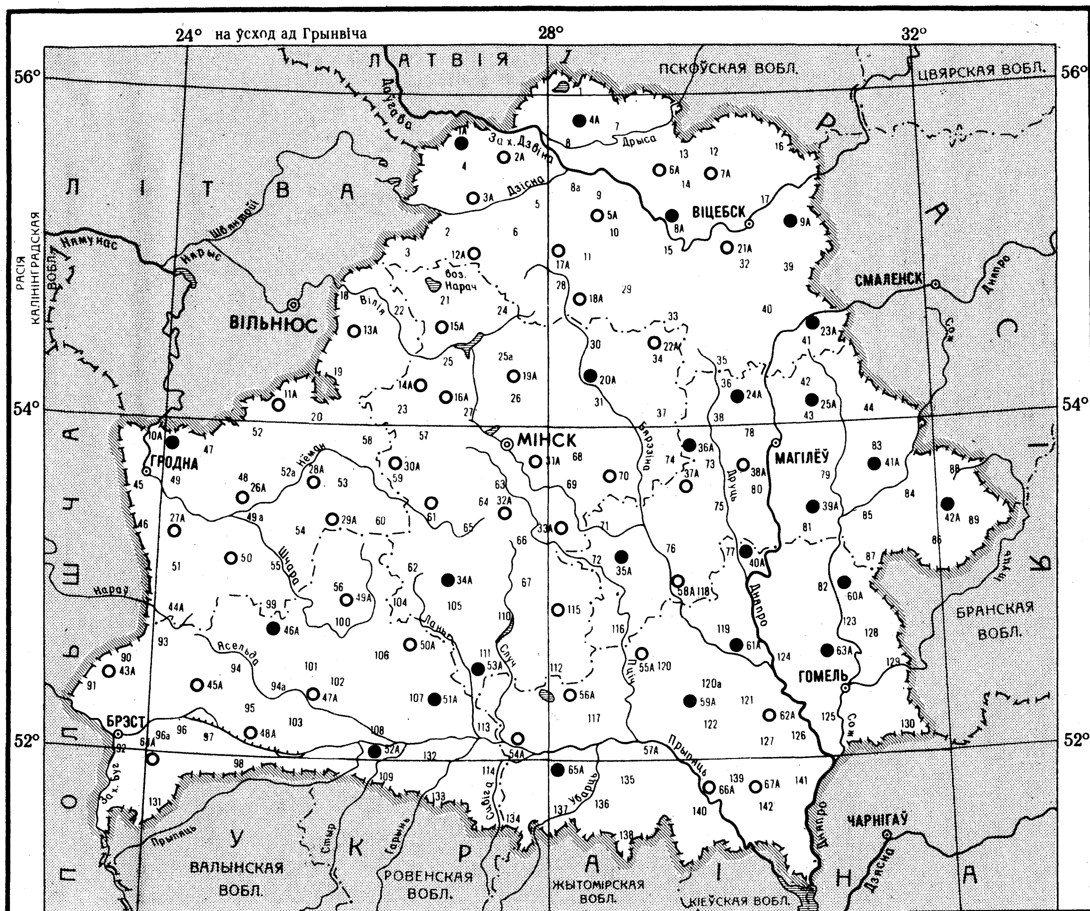
іншыя значэнні

адсутнасць слова

1:5 000 000

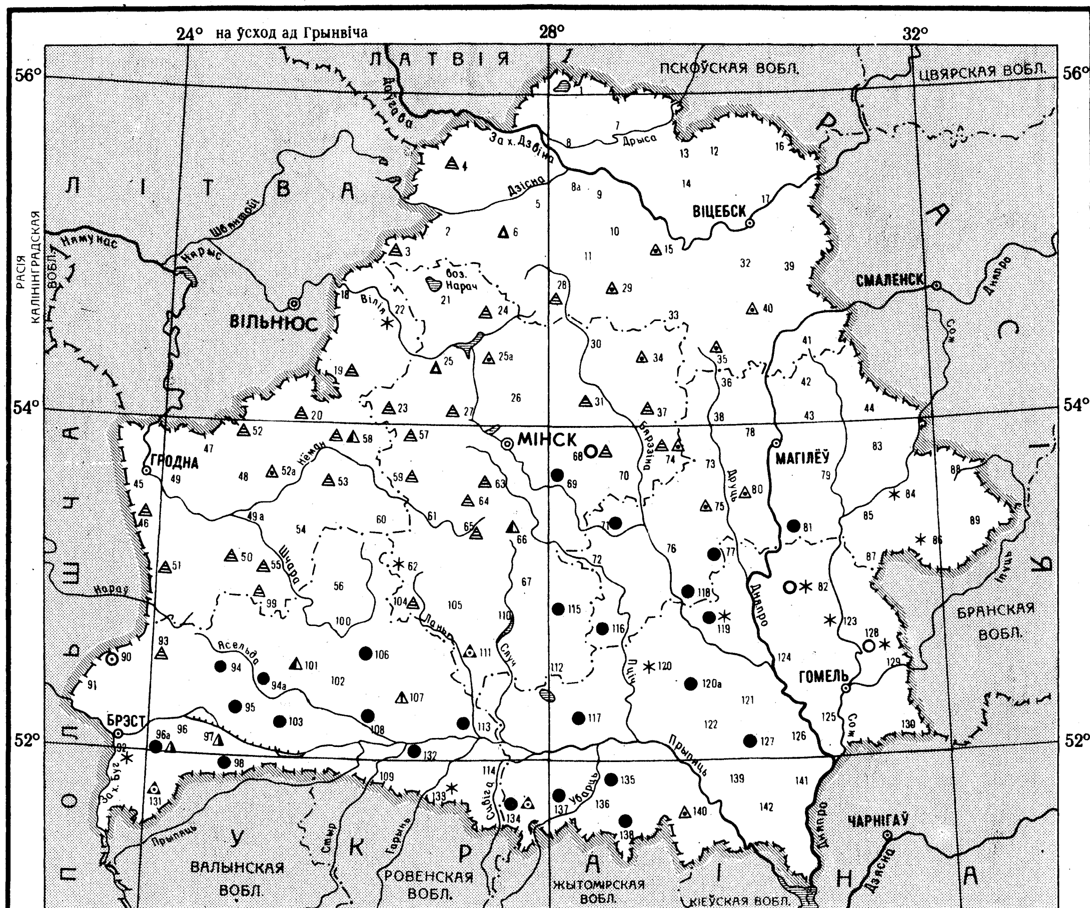
1:5 000 000

○ 'ЗНАЧНАЕ ЎЗВЫШША І МЕСЦА НА ХАЦЕ, НА СТОЛІ'

● 'ТОЛЬКІ ЗНАЧНАЕ ЎЗВЫШША'

1:5 000 000

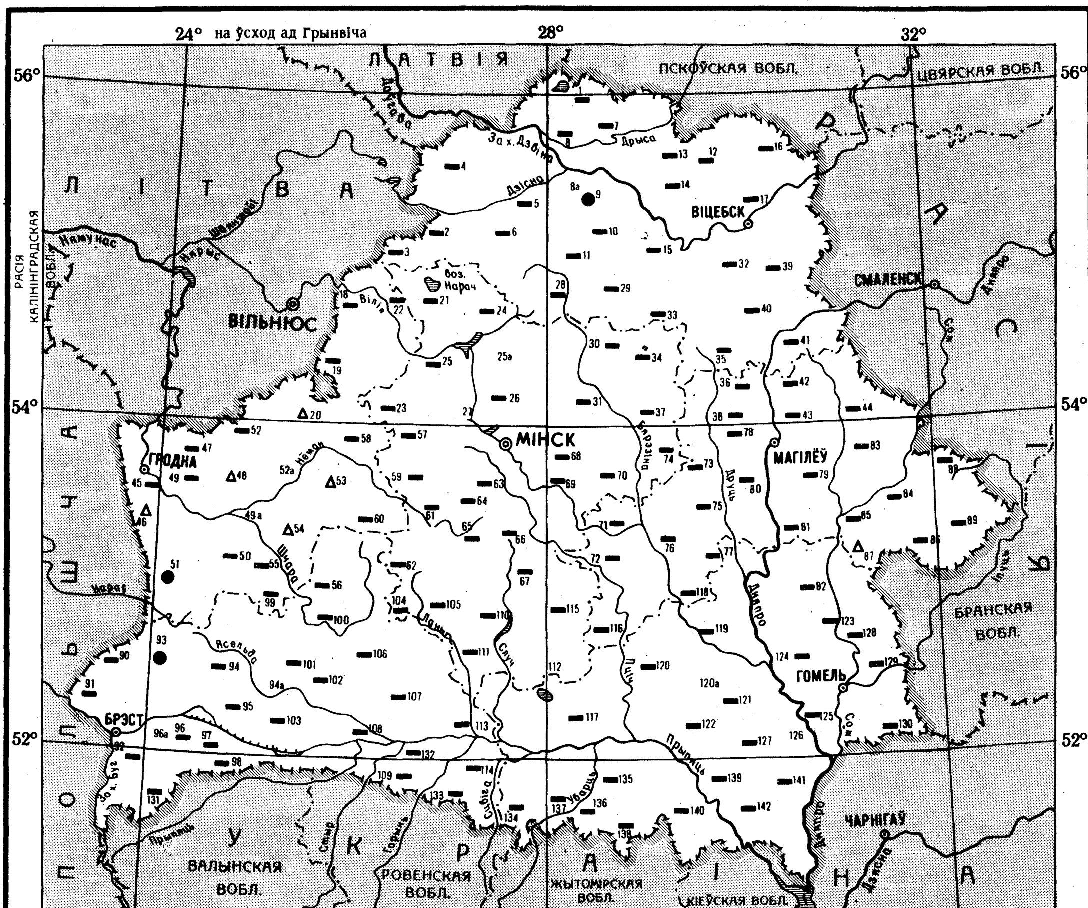

ЗАШЭ́РХНУЦЬ
ЗАШАРЭ́ХНУЦЬ
ЗАШЫРУ́ХНУТЫ
СЦІНА́ЦЦА
СЦІНЯ́ЦЦА
СЦІНЯЦІ́ЦЦА
СУТО́НІЦЦА
СТЭПЫ́НЫЦЦЯ
ІСТОНІ́ЦЬ
СТЫНЯ́ЦЦА
адзінкавыя назвы

1:5 000 000

ЗНАЧЭННЕ СЛОВА *ШЛЯМ*

Карта № 349

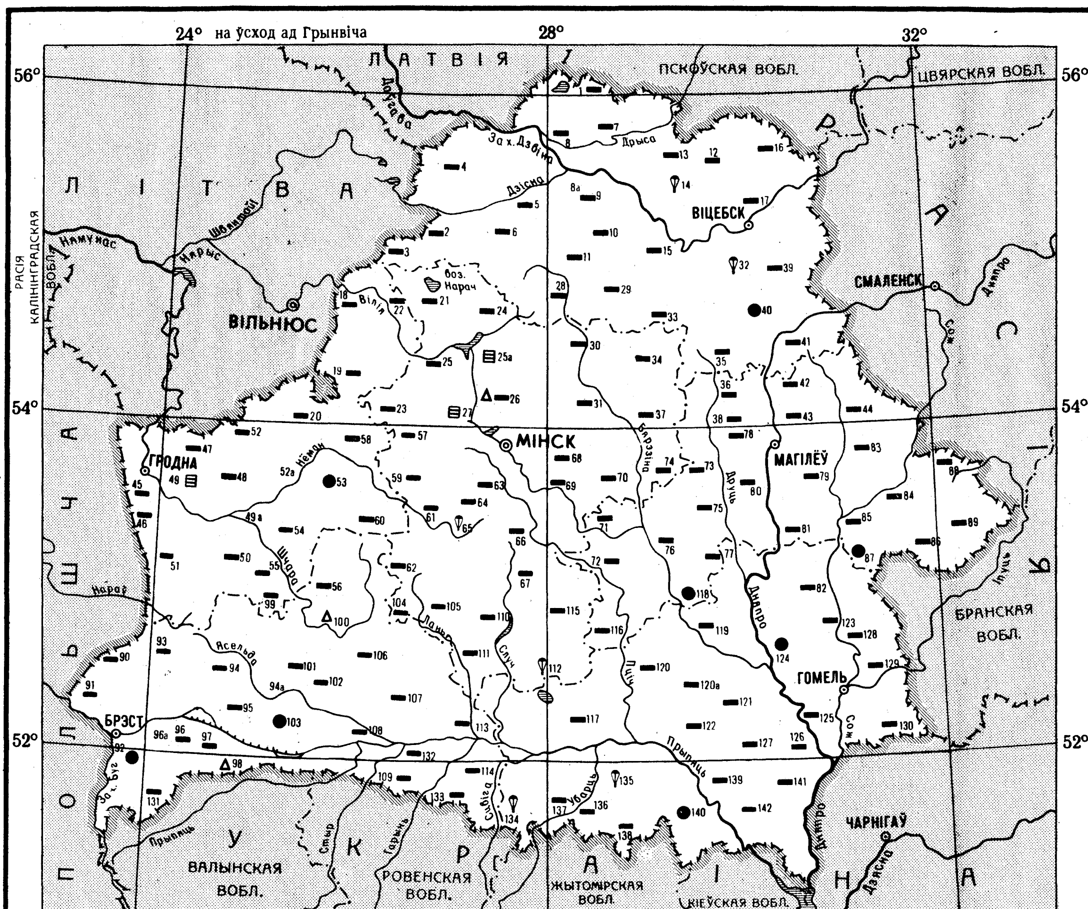

● 'СЛІЗЬ'

△ 'ЦІНА, ТВАНЬ, БАГНА, ГРАЗКІ ТОРФ'

▬ адсутнасць назвы

1:5 000 000

● 'ГНІЛОЕ БАЛОТА'

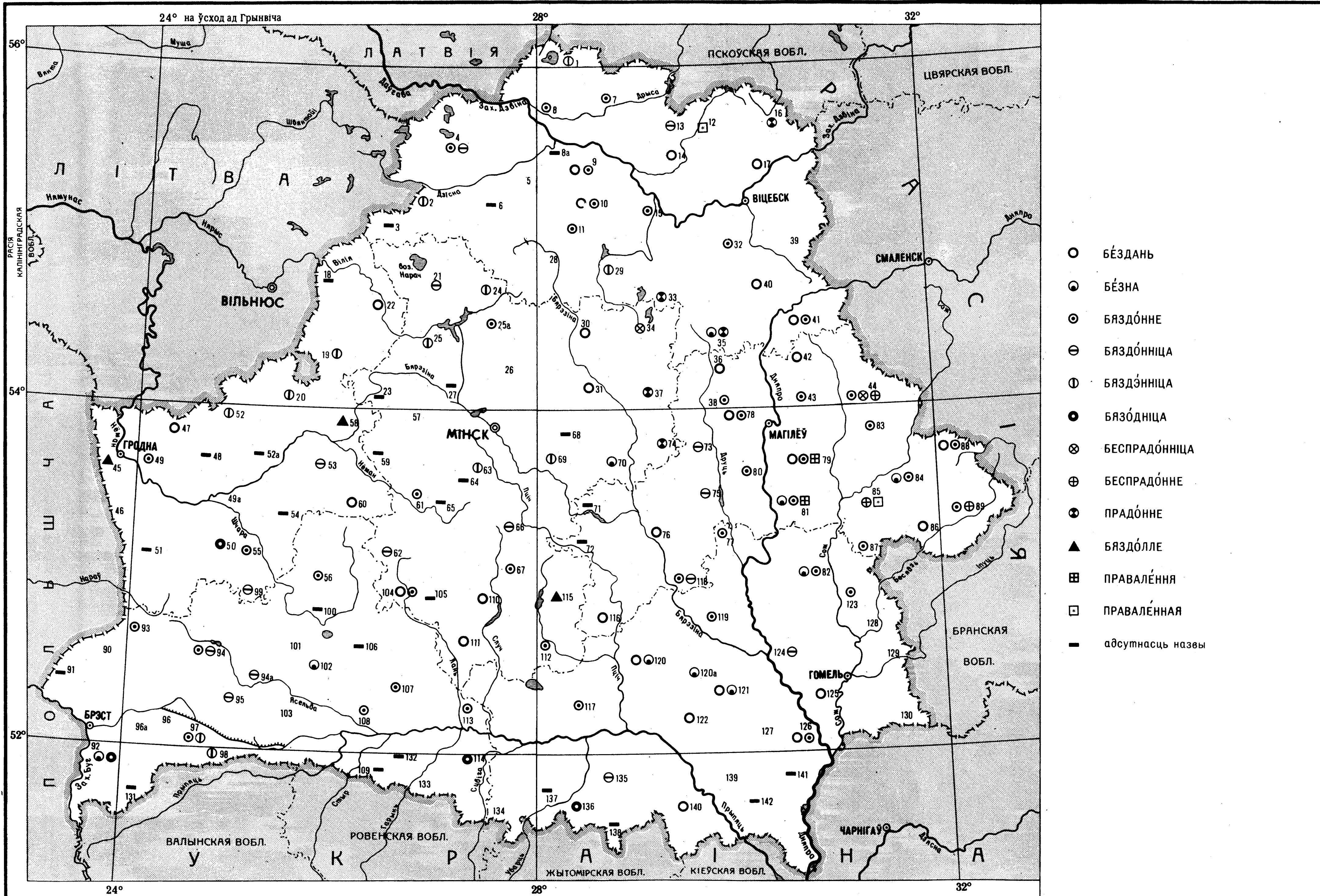
△ 'ВЯЗ', 'ІЛЬМА́'

▤ 'БЛАГІ ЧАЛАВЕК'

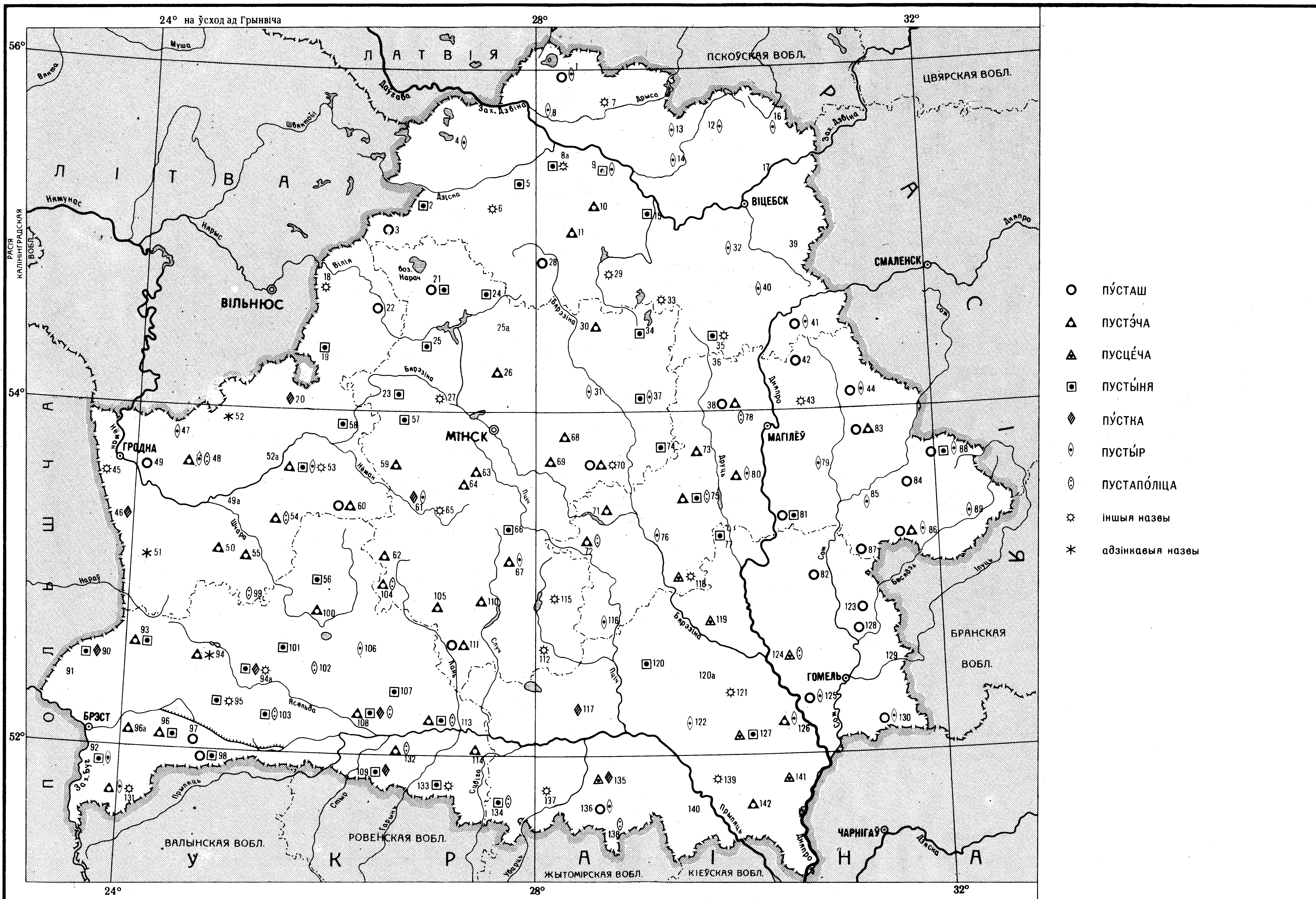
'МЯСЦОВАЯ ГЕАГРАФІЧНАЯ НАЗВА'

▬ адсутнасць назвы

1:5 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дрыса
Нёман
Нямунас
Нярыс
Вілія
Бярэзіна
Дняпро
Друць
Сож
Прыпяць
Ясельда
Шчара
Нараў
Зах. Буг
Случ
Птыч
Лань
Горынь
Стыр
Убарць
Бесядзь
Іпуць
Дзясна
Мяча
Дзісна
воз. Нарач
1:3 000 000
БЕ́ЗДАНЬ
БЕ́ЗНА
БЯЗДО́ННЕ
БЯЗДО́ННІЦА
БЯЗДЭ́ННІЦА
БЯЗО́ДНІЦА
БЕСПРАДО́ННІЦА
БЕСПРАДО́ННЕ
ПРАДО́ННЕ
БЯЗДО́ЛЛЕ
ПРАВАЛЕ́ННЯ
ПРАВАЛЕ́ННАЯ
адсутнасць назвы

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ЛІТВА
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
Даўгава
Зах. Дзвіна
Дрыса
Дзісна
Нёман
Нярыс
Вілія
Бярэзіна
Дняпро
Друць
Сож
Прыпяць
Пціч
Случ
Шчара
Ясельда
Лань
Гарынь
Стыр
Зах. Буг
Іпуць
Беседзь
Дзясна
Уборць
Сцвіга
Нараў
Муша
Вента
Швянтоі
Нямунас
воз. Нарач
ПУ́СТАШ
ПУСТЭ́ЧА
ПУСЦЕ́ЧА
ПУСТЫ́НЯ
ПУ́СТКА
ПУСТЫ́Р
ПУСТАПО́ЛІЦА
іншыя назвы
адзінкавыя назвы

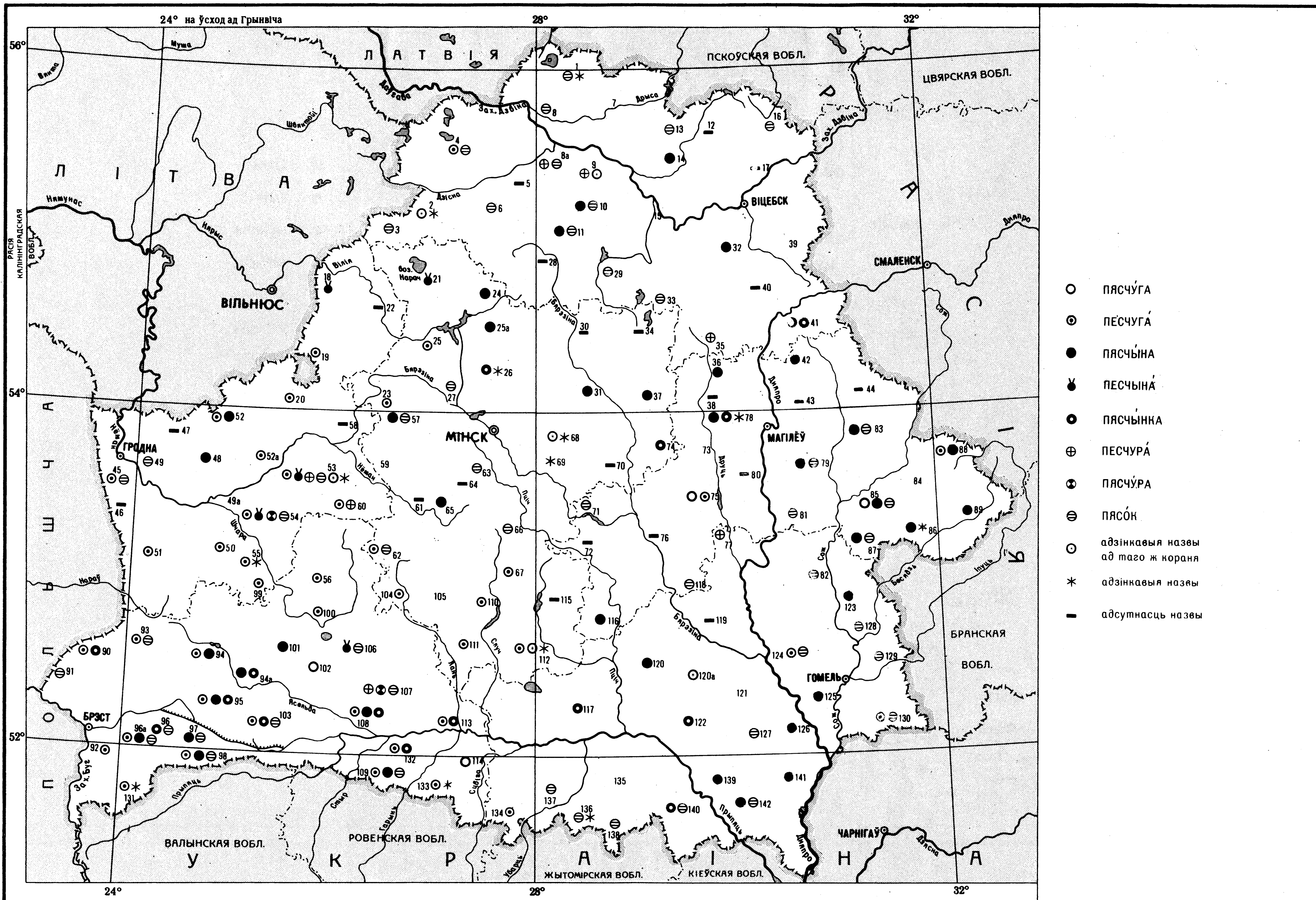
1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча

- ○ БА́ГНА
- ● БАГНО́
- ⊕ БАГНІ́СКА
- ⊗ БА́ГНІСКА
- ◉ БА́ГНІШЧА
- ◎ БАГНІ́ШЧА
- БАГО́Н
- БАГАВІ́ННЕ
- △ ДРЫГВА́
- ДРАГВА́
- △ ДРЫГБА́
- □ ЦІ́НА
- ▭ ПЛАЎ
- ◈ ТРАСІНА́
- ДЫ́ХАВІЦА
- ⬭ назва з коранем -ЗЫБ-
- ⏢ назвы з коранем -ГРУЗ-
- * адзінкавыя назвы

1:3 000 000

24° на ўсход ад Грынвіча
28°
32°
56°
54°
52°
ЛАТВІЯ
ПСКОЎСКАЯ ВОБЛ.
ЦВЯРСКАЯ ВОБЛ.
ЛІТВА
РАСІЯ
РАСІЯ КАЛІНІНГРАДСКАЯ ВОБЛ.
ВІЛЬНЮС
ВІЦЕБСК
СМАЛЕНСК
МІНСК
ГРОДНА
МАГІЛЁЎ
ГОМЕЛЬ
БРЭСТ
ЧАРНІГАЎ
БРАНСКАЯ ВОБЛ.
ПОЛЬШЧА
УКРАІНА
ВАЛЫНСКАЯ ВОБЛ.
РОВЕНСКАЯ ВОБЛ.
ЖЫТОМІРСКАЯ ВОБЛ.
КІЕЎСКАЯ ВОБЛ.
Дзвіна
Зах. Дзвіна
Дзісна
Нёман
Вілія
Бярэзіна
Днепр
Сож
Прыпяць
Случ
Пціч
Ясельда
Зах. Буг
Нарач
воз. Нарач
Іпуць
Бесядзь
Друць
Шчара
Гарынь
Стыр
Убарць
Дзясна
ПЯСЧУГА
ПЕСЧУГА
ПЯСЧЫНА
ПЕСЧЫНА
ПЯСЧЫНКА
ПЕСЧУРА
ПЯСЧУРА
ПЯСОК
адзінкавыя назвы ад таго ж кораня
адзінкавыя назвы
адсутнасць назвы

1:3 000 000